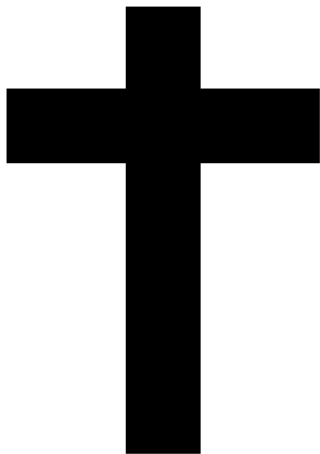

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua,
Lambayeque)

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Dec 2021
05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a

Contents

San Mateo	1
San Marcos	55
San Lucas	89
San Juan	142
Hechos	182
Romanos	229
1 Corintios	254
2 Corintios	278
Gálatas	292
Efesios	302
Filipenses	311
Colosenses	317
1 Tesalonicenses	322
2 Tesalonicenses	327
1 Timoteo	330
2 Timoteo	337
Tito	342
Filemón	346
Hebreos	348
Santiago	364
1 Pedro	370
2 Pedro	377
1 Juan	381
2 Juan	388
3 Juan	389
Judas	390
Apocalipsis	393

San Mateo Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yaĉhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqñinchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayningami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1-2.23), rimayninpaq (5.1-7.29; 13.1-52; 16.13-20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1-9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik iman u kruspi wanushanpaq (26.1-27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1-25.46).

*Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan
(Lc 3.23-38)*

¹ Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

² Abrahammi Isaacpa taytan karan.

Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.

Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.

Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.

Faresqa Esrompa taytan karan.

Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.

⁴ Aramqa Aminadabpa taytan karan.

Aminadabqa Naasonpa taytan karan.

Naason-shuypaqa Salmonpa taytan karan.

⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan.

Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.

Boozqa Obedpa taytan karan.

Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.

Obedqa Isaipa taytan karan.

⁶ Isai-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.

Davidqa Salomonpa taytan karan.

Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karanpis.

⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.

Roboamqa Abiaspa taytan karan.

Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.

⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.

Josafatqa Jorampa taytan karan.

Joramqa Uziaspa taytan karan.

⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.

Jotamqa Acazpa taytan karan.

Acazqa Ezequiaspa taytan karan.

¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan karan.

Manasesqa Amonpa taytan karan.

Amonqa Josiaspa taytan karan.

¹¹ Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

¹² Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaga,

Jeconias Salatielpa taytan karan.

Salatielpa Zorobabelpa taytan karan.

¹³ Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.

Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.

Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

¹⁴ Azorqa Sadocpa taytan karan.

Sadocqa Aquimpa taytan karan.

Aquimqa Eliudpa taytan karan.
¹⁵ Eliudqa Eleazarpa taytan karan.
 Eleazarqa Matanpa taytan karan.
 Matanqa Jacobupa taytan karan.
¹⁶ Jacobuqa Josipa taytan karan.
 Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

¹⁷ Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katursi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katursi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katursi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirnirayku. ¹⁹ Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaçhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Mariamantaqa chiqanchakayta yarpuran. ²⁰ Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirnirayku wamrakustuyanmapis. ²¹ Piru chay wamritu nasikutingami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”. ²² Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha
 uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.
 Chaymanta wamrakurqami
 wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”. ✧
 Emanuel nirqami intrachimayanchik:
 “Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.

²⁴ Chaymanta José punuyashanmanta rikçhakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna. ²⁵ Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

2

Yaçhaq runakunami çharan Jesusta aduraq

¹ Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çharanllapa Jerusalemanta rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaçllapa. ² Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirnu nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaçllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³ Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyta Jerusalén pwiblupi taçkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa. ⁴ Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqa:

⁶ Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpitaq,
 takshala pwiblitu kasha karmapis,
 kananqa kusala mas riqsikashana kanki
 chay Judea lugarpi wakin pwiblukunamantaqa.

Chaqa qammantami uk mantakuq rikarinqa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluytaqa' nir.

⁷ Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaçhatinchi, qayamuran chay uk-lawmanta kusa yaçhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yaçharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis. ⁸ Chaymantami chay runakunataqa kaçharan Belén pwibluman kaynu nir:

—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa. Chaymanta tarir-shuypaqa willamankillapa, nuçapis rir aduranaypaq nir.

⁹ Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaçhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq çhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiçhi wamritu karan chaylapi qasillaran. ¹⁰ Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyaranllapa. ¹¹ Chaymantami chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur adu-raranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiçhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqta mirrata ima quranllapa. ¹² Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

¹³ Chaynu chay kusa yaçhaq runakuna rishana katinqa, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq” nir.

¹⁴ Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq çhurakaranllapa Egiptuman nan riqta. ¹⁵ Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuçami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

¹⁶ Chaymantami Herodesqa chay kusa yaçhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuyta ullqu wamritukuna ishkey añuyjun, chaynulla manaraq ishkey añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuyta Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuçami kaçhakuran chay kusa yaçhaq runakuna ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçhar. ¹⁷ Chaynuçami pasaran Dyuspa rimaqnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niçmi:

¹⁸ “Ramá pwiblumantami kusala llakiyta, kusala waqayta ima uyapakaran.

Chaynuçami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.

Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu, tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakananllapa

¹⁹ Piru Herodesçami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin, José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran: ²⁰ “Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunaçami wanushallapana” nir.

²¹ Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman. ²² Piru Josiçami yaçharan chay Judea lugarpıqa Herodespa lugarninga wamran Arquelaos mantakuran nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaqtaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Josiqa intrachiran Judea lugarmen ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq nir. ²³ Chaymi chayman rir çharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayçami pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaçmi nisha kayaq: “Payçami nazareno shuttinga” nir.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea lugarpa chunllaqlla lugarninkunapi. ² Paymi yaçhachikuq qallariran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakaqllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqçami shipchamunna” nir.

³ Kay Juanpaçmi Dyuspa unay rimaqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu nirqa: “Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa

uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima. ⁵ Piru pay yaçhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqlapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima. ⁶ Chaymi Juan yaçhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷ Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinanpaq çhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq qamkunata nishushallapa: ‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa? ⁸ Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa. ⁹ Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman. ¹⁰ Achapismi listuna qirukunata çhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹ “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirniyjun shamuq chay-shuypaqami shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis. ¹² Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar çhurakunanpi çhurakunqa. Nataq pajanta-shuypaqami mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesusmi shutikuran

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Chaymantaqa Jesuspi Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq. ¹⁴ Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran: —Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

—Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata runanapaq nimashanchiktaqa kumpliashun nir.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi, ¹⁶ shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yargamuyatinlami syilu kiçhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta. ¹⁷ Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarkunaman dyablu uchakuchiya kamananpaq. * ² Jesusqami kwarinta unaq, kwarinta tutata ayunan. Chaymantami mallaqnaran. ³ Chaymi dyabluqa uchakuchiya yarpur, Jesusman qimikar niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantakunapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu

runaqa kawsayta puytin.

Ashwanmi Dyuspa shiminmanta

* 4:1 Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiya munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

tukuy rimaynin lluqshiqa kasur kawsanqa' nir.

⁵ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparán Dyus akrashan pwiblu Jerusalemman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqñinman iqachir, ⁶ niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

'Dyusshi, angelninkunata kaçhamunqa
kuytashunanpaq.

Chaynulla aypashuyanqashi

çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumikunalawanmapis' nir.

⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

'Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu' nir.

⁸ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa aparán uk kusala unaq may atun sirkaman. Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman kaqñintinta rikachir, ⁹ niran:

—Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata qushayki nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—iAshuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

'Adurar sirbiy

Amituyki Dyuslata' nir.

¹¹ Chaynu nitinmi dyabluqa Jesumantaqa ashuranna. Chayna chay kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹² Chaymanta Jesusqa yaçharan Juanta karsilman itashallapa nir. Chaymi riran Galilea lugarlawman. ¹³ Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa, ashwan riran Capernaúm pwiblumanna taq. Chayqami karan chay quçha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay ayllunkunapa pachankuna kaq chay lugarkunapi. ¹⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqñin Isaias iskribishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁵ "Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna,

chaynulla mar yaku manyanpi,

chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,

¹⁶ chay Galilea lugarpi mana kriyishanrayku tutaparaqpi yupay taqkuna

rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaran † chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqllapi kar wanunanpaqna katinmapis,

imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis washayta munan nir rikachiran".

¹⁷ Chaymi Capernaúm pwiblupi taq qallarishanmanta-pacha Jesusqa yaçhachikuq qallariran kaynu nir:

"Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna" nir.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkey piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón ukñin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis. ¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuyllapa nuçawanna rinallapapaq. Chaqa nuçaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuçapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

²⁰ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. ²¹ Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishkey runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyanllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. ²² Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

Jesusmi achka runakunata yaçhachiran

(Lc 6.17-19)

²³ Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima. ²⁴ Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa

† 4:16 Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur çhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqlapa.

tukuyla lugarninkunapi yaĉharanllapana. Chaynu yaĉharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuylata allicharan. ²⁵ Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalemananta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

5

Jesumi uk sirkapi yaĉhachikuran
(Lc 6.20-23)

¹ Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĉhakuqininkunapis payman qimikatin, ² kaynu nir yaĉhachikuq qallariran:

³ “Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyusninchikta maskaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

⁴ Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa.

Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.

⁵ Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypanqallapa.

⁶ Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yakunaq yupay chiqap allinlata ruranqaqkunaqa.

Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataqa.

⁷ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.

Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.

⁸ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuyiniyjun kaqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.

⁹ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana ĉhiqinikur kawsananllapapaq intrachikuqqa.

Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.

¹⁰ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

¹¹ “Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa. ¹² Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaĉhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqininkunatapis ruraranllapa”.

Kriyiqkunaqami kaĉhi chaynulla lampara yupay
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesusqami niran:

“Imanutaq kaĉhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaĉhi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruĉhanllapa.

¹⁴ “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuylari rikanllapa.

¹⁵ Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu ĉhuranchik achkirachikunannaqqa. Ashwanmi ĉhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq. ¹⁶ Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesumi yaĉhachikuran Moisés mantakushanta

¹⁷ “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqininkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. ¹⁸ Nishaykillapa: Syiluwan pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikanankaman. ¹⁹ Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaĉhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqumanta mantakutinqa, mana

kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yačhachiqkuna-shuypaqami syilumanta kaq mantakutinga kusala shumaqta riqsikashana kanqa. ²⁰ Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

*Jesusmi yačhachikuran ama piñakunanllapapaq
(Lc 12.57-59)*

²¹ Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqgami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir. ²² Piru ashwan nuqa-shuypaq nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqgami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yačhar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

²³ “Piru imanupi ufrindaykita altarman apar čhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir. ²⁴ Chaynu katingami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha kar-shuypaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq čhuraqqa.

²⁵ “Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinga, manaraq jwisunaman qayachishuyatin parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman qayachishutingami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin karsilmanna apashunmanllapa. ²⁶ Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa lluqshimunkichu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yačhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

²⁷ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir. ²⁸ Piru nuqa-shuypaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyinpiqa uchakushana nir.

²⁹ “Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinga urqur itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuylla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakanamantaqa. ³⁰ Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuylla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakanamantaqa.

Jesusmi yačhachikuran runa warmthinta dijanaqkunapaq

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ “Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warmthinta qurqashi dijayta puytin’ nir. ³² Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijaraqami, uchakananta munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasaraqpismi kusala saqrata uchakuyan”.

Jesusmi yačhachikuran ama jurananllapapaq

³³ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata runanaykipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliylapa’ nir. ³⁴ Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syilugami Dyusninchik tar mantakunan. ³⁵ Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa čhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwiblugaqmi mantamaqninchik Dyuspa pwiblun-ari. ³⁶ Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa. ³⁷ Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’ nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata arnikuqgami dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

Mayqan imata ruramashapis amami chayllata rurashunchu
(Lc 6.29-30)

³⁸ “Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir. ³⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinga, amami qampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan allilaw qaqlaykipi takashutinga uklawtapis rikachiy nir. ⁴⁰ Chaynulla mayqan gayachishur kamsaykita kitashunatinga, dijay punchuykitapis apanqa. ⁴¹ Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’ nir, amalas apachishunatinga, ashwan chay nishushanmantaqa mas larguta apay. ⁴² Chaymi mayqanpis imalata mañashutinga, quy. Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrarak rinkichu.

Çhiqnimaqinchtami llakipashunllapa
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar, çhiqnishuqkunata-shuyapaqa çhiqniy’ nir. ⁴⁴ Piru nuqaqa nishaykillapa: Çhiqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir. ⁴⁵ Chaynu ruraraqami qamkunaqa unaq syilumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis. ⁴⁶ Chaqa qamkunata llakipashuqkunatala llakiparqa çimatana Dyusmantaqa apankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwistuta kubraquqkunapismi mayqan paykunata llakipaqtaqa llakipanllapa. ⁴⁷ Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpis çimatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runakunapismi chaynu rurannllapa. ⁴⁸ Ashwanmi qamkunaqa imapipis allinla kayllapa imanuçhi unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

6

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

¹ Jesusqami niranpis:

“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rikamananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakunala alabashunanllapapaq rurayatkillapaqa imanunari unaq syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

² “Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanaparpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ³ Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinyakimatapis parlankichu. ⁴ Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

Jesumi yaçhachikuran Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)

⁵ “Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa rurannllapa runakuna rikar alabanannllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ⁶ Piru qam mañakurqami wasiki-man yaykur; punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

⁷ “Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutingashi Dyusqa mas uyapayanqa nir. ⁸ Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaçhayanllana manapis mañakuyatkillapa. ⁹ Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa: Unaq syilupi Taytayllapa,

gammi kusa allinpaq riqsikanki.

¹⁰ Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa
imanuچی unaq syilupi ruranki chaynulla.

¹¹ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

¹² Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,
imanuچی nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.

¹³ Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa gammi tukuy imata puytinki;

kusala shumaqpaq riqsikanki;

chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima nir.

¡Chaynumi kanqa!]

¹⁴ “Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkillapaqami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa. ¹⁵ Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkillapaqa manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesusmi yačhachikuran ayunupaq

¹⁶ “Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ¹⁷ Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqllitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa. ¹⁸ Chaynu ruratkillapaqami mana mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunawan chaypi kaqmi, yačhayanqa chay ayunayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur yanashunqallapa.

Syilumanta imančhikkunapaq yarpushunllapa

(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

¹⁹ “Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapaqami pumpir, muqusyur ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima. ²⁰ Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapaqa manami pumpir, muqusyur ima tukukanlamapischu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu. ²¹ Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapaqa kay pachamanta kaq imakunalapi kanqa yarpuynikillapaqa. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaqa syilumanta kaq imaykillapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.

²² “Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuyula kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. ²³ Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalapaq yarpuchishutin-shuypaami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankillapachu kanqa.

²⁴ “Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishkey runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa čhiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan

(Lc 12.22-31)

²⁵ “Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkillapachu, imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yačhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, račhpamantaqa nir? ²⁶ Rikayllapa pari quritikunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapalamapischu. Chaynulla manami

mikunanllapata êhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa! ²⁷ Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

²⁸ “Chaynu katinga, ¿imapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liryukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu.

²⁹ “Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala êhaniyjun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu. ³⁰ Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyangallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa? ³¹ Chayrayku ama llakiyillapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun?’ nir imaqa. ³² Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis. ³³ Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa. ³⁴ Nishaykillapapis: Amami allaqmanataq imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi çhamunqana chay diyallapi ima qappaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaçhashanchikllapanu, diyakunami shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

7

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu
(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ “Amami uknikikunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. ² Chaqa ukkunata rikar yaçhatkillapaqa, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaçhashunqallapa. Chaynulla imanu ukkunata rikatkapis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yaçhashunqallapa. ³ ¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawikipi atun qiru tayan chayta naypaqta mana llugshichirqa? ⁴ Chaymi qampa nawikipi uk atun qiru tayatinga, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawikipi usulsitu tayan chayta llugshichishaq’ nirqa? ⁵ ¡Kusa allin tukuy runa! Puntataqa chay nawikipi atun qiru tayan chaytaraq llugshichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar llugshichimuyta puytinki.

⁶ “Chaynulla nishunllapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupiqakish piñakurmana llakiyapaqta qisçhashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saruçharmana dijanman.

Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ “Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa punkunta kiçhar yanapashunqallapa. ⁸ Chaqa mayqan mañakuqismi tarikon mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayakutinpismi, punkunta kiçhar yanapanllapa ima.

⁹ “¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunkimanllapa? ¹⁰ ¿Manaqqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami! ¹¹ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta manraqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu ruraraqami kusala

* **6:27** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

Kiçhkila punkitutamı yaykushunllapa
(Lc 13.24)

¹³ “Allita yarpurmi, chay kiçhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqna rir qischakanapaq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanpismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka ringallapa chaylawtaqa. ¹⁴ Piru Dyusninchikwana rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami kusa kiçhkila punkitu, chaynulla kiçhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuq runakunamantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa shamunga imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaçhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa. ¹⁶ Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta puytinkillapa imanu nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Iquspa puquynintapis manami shankakunamantachu pallanchik. ¹⁷ Piru tukuy allin qirukunaqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuyupaqami mana allintachu puqun. ¹⁸ Chaqa allin qirugami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu. ¹⁹ Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa kuchur ninaman itar rupachinchik. ²⁰ Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkillapachu
(Lc 13.25-27)

²¹ “Manami tukuylla ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa. ²² Chaqa chay diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuninta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrukunata rurarayllapa’ nir ima. ²³ Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun
(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

²⁴ “Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan. ²⁵ Chaymi tanya shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta. ²⁶ Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuyupaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan. ²⁷ Chaymi tanya shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

²⁸ Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnaqa, tukuylla chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanu yaçhachikushanrayku. ²⁹ Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yaçhachikuran, manami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu.

8

Jesumi allicharan uk ismuyaq runata
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús chay sirkamanta ishkimutingami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ² Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

—Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³ Chaynu nitinga, Jesusqa makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyankita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishayninmantaqa.

⁴ Jesusqami niranpis:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqinpa sirbikuqninta
(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ Chaymanta Capernaúm pwibلمان Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqin, qimikaran payta rugaq. ⁶ Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuyamatapis puytiyanchu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qisçhakayan nir.

⁷ Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichaq nir.

⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqinqa niran:

—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allinçu wasiyanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta ‘Alliyanqa’ niy, chay sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁹ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis imata rurananpaq kaçhatiypis ruran.

¹⁰ Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyaran. Chaymi chay wakin ikinta riqkunataqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyta Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani. ¹¹ Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa rupay iqamunanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan syilumanta kaq mantakuyashanpiqa. ¹² Piru Dyus mantakuyashan luryanpi kanaanpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta tutaparaqla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qisçhakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

¹³ Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqinantaqa niran:

—Riyna wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikiypiqa rurakanqa nir.

Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqniyqa alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tariran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan. ¹⁵ Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitataqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Tutapatinnaga Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyta qishaq kaqkunataqa. ¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqin Isaias kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Paylla nanayninçhikkunata urquran.

Chaynulla paymi qishayninçhikkunatapis aparan” nir.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi yaçhakuqnikunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quçhapa chimpanman nir. ¹⁹ Chaymantaqa Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runami Jesusman qimikar niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

²⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrakunami maçhayniyjun pununanpaqqa. Chaynulla pariç kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuy Runapaq-shuyapaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

²¹ Chaynu nitinmi yaçhakuqnikunamanta ukqa kaynu niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kanaanlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana. ²⁴ Chaynu riyatinllapami chay quçha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran. ²⁵ Chaymi yaçhakuqninkunaqa rikçhachiq rir niranllapa:

—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.

²⁶ Chaynu rikçhachitinllapami Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankil-laparaqchu! nir.

Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu qasillaran.

²⁷ Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaqlapa:

—¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan ishkay runakuna
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chaymanta Jesusqa chay quçhapa ukław manyan Gadara shutiq lugarmán çharan. Chaymi chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq ishkay runakuna, pantyunta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta puytiqllapachu. ²⁹ Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayçhakuq çhurakaranllapa:

—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanqa yakapakamuychu! ¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya çhamuyatinraq kanaanlla shamushayki qischamaqllapa? nir.

³⁰ Piru chay kayashanllapamanta largukaqpimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa.

³¹ Chaymi chay dyablupa yarpuyinqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

³² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinqa runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quçhaman ratar çhuqar wanuranllapa. ³³ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwibluman çharqa imanu chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa. ³⁴ Chaymi chay kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluqshir riranllapa Jesús kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

9

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quçhapa ukław chimpanman pasar pwiblunllaman çharan. ² Chaypina katingami uk mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman çhachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran:

—Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³ Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan? Manami allinchi chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir. ⁴ Piru Jesusqami kwintata gukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuyinjunqa kankillapa? ⁵ ¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? * ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ⁶ Piru kanaanlami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

* 9:5 Chaqa mayqanpismi “Uchaykimanta pirdunashuni” niyta puytinman yanqallamapis.

—Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

⁷Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman. ⁸Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq runakunaqa kusalata dispan-takaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta qusha nir.

Jesumí Mateuta qayaran

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaç impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywanna riran.

¹⁰Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaç impwistuta kubraquçkuna, kusa uchayjun runakuna ima çharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaçhakuqninkunawan ima pulla mikuq çhurakaranllapa. ¹¹Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—çImapaqtaq yaçhachikuqnikiçllapaqa chay impwistuta kubraquçkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹²Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunagaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. ¹³Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir

nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima

ministishanpapis yanapananllapapaq’ nir.

Chaynulla nuqaqa manami chay kusa allinla kani niçkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaçmi tapuranllapa

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴Chaymantaçami Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, Jesusman çimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Nuqaçkuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru çampa yaçhakuqnikiçkunaqa çimapaqtaq mana ayunanllapa? nir.

¹⁵Jesusqa niran:

—çUk runa kasaraq, chayllapiraq katingachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? çManami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura çhamutin, ritinllapanami ayunan-qallapa.

¹⁶“Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paçakarqa çhapukayanqa. Chaynu çapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuçami ashwan masna llikikayanqa.

¹⁷Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa çara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa çarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay çara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq çara kapachuman itaypaq amana mayqanninpi imanananpaqqa”. †

Jesumí allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqin çhamur Jesuspa naypanlapi qunçurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru çam rir makisituykita ananpi çhuratkiaqa, payqa çashan kawsamuyanqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaçhakuqninkunawan ima riranllapa. ²⁰Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqa kusalata shamuç. Chaymi Jesuspa ikinlawta çimikar raçhpana manyanta kaman. ²¹Chaqa chay warmiçami yarpuç, raçhpanta kamarlami alliyashaq nir. ²²Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman çapakur warmita rikarqa niran:

† 9:17 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaçhachikushanqa, paypa mushuq yaçhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuçami intrachimançhik piçhunachinapaqa mana allinçu nir.

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.

²³ Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqinpa wasinman êharqa, rikanan dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikananpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima. ²⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa. ²⁵ Piru payqami ruripi kaqkunata limpu lluqshichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran. ²⁶ Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaçharanllapana imanu warmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

Jesusmi allicharan ishkey syigukunata

²⁷ Chaymanta lluqshir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkey syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun † llakipamastuyllapari! nir.

²⁸ Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutinqa, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunachachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqllapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaga niranllapa:

—Arí taytituy nir.

²⁹ Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

³⁰ Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yaçhanqachu kaytaqa nir.

³¹ Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmanta-pacha imanu Jesús paykunata alliyachishanpaq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

³² Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinga, wakin runakunapis Jesusman aparannllapa uk mudu dyablupa yarpuyinwan qishaq runata. ³³ Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyininta chay mudu runamanta itakutinga, rimaqna qallariran chay runaga. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “¡Kay Israel pwibluqiyami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

³⁴ Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuypaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyininta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

³⁵ Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yaçhachikur puri-yaran. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyinpi kawsananllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima. ³⁶ Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunagami kusata shaykur kwashayasha, chinqasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyunmaqa chaynu.

³⁷ Chaymi Jesusqa yaçhakuqnikunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalamí trabajaqkunaga. ³⁸ Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir. §

10

Jesusmi dusi yaçhakuqnikunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesusqami chay dusi yaçhakuqnikunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq. Chaynulla tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunanllapapaq ima. ² Kaykunami chay dusi yaçhakuqnikunaga karan:

Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro),

† 9:27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akraşhan Cristun nir intrachimanchik. § 9:38 Kusichananpaq chaykunaga, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaga, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

Simonpa uknin Andrés;
Zebedeupa ish kay wamrankuna, Santiago,
Juan ima.

³ Chaynulla Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago,

Tadeo ima.

⁴ Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

*Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

⁵ Jesusqami chay dusi yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir kaĉharan:

“Amami rinkillapachu chay mana Israel runakunamanqa. Chaynulla amami yaykunkil-lapapichu chay Samaria pwiblumanqa nir. ⁶ Ashwanmi chay Israel pwiblumanta kaq runakuna imanutaq uysha chinqasha purin chaynu puriqkunaman riyllapa. ⁷ Chaynami paykunata willayllapa, syilumanta kaq mantakuq shamunanpaqqami shipchana nir. ⁸ Chaynullami tukuy qishaqkunata allichankillapa, wanushakunata kawsachimunkillapa, ismuyaq kwirpuyjun kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi dyablupa yarpuyinta runakunamanta ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranaykillapapaqqami mana imawan pagrakur imachu dibaldila chay pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi imata rurar yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹ “Piru amami apankillapachu urumanta, platamanta, kubrimanta kaq qillay imamata-pis. ¹⁰ Chaynulla amami apankillapachu alburjata, mudakunaykipaq raĉhpaykillapata, llanqita, bastunta imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytin-llapa.

¹¹ “Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman ĉharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa chay ima diyachi rinaykillapakaman. ¹² Piru chay wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata kusa shumagta saludankil-lapa. ¹³ Chaymi chay wasipi kaqkuna shumagta samachishutinllapaqa Dyusmi shumagta yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-shuyupaqa manami imapis kanqachu. ¹⁴ Chaymi uk wasipi manaqa uk pwiblupi yaĉhachikukillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉaspir rinkillapa. ¹⁵ Chiqaqtami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya ĉamutinga, chay pwibluqa kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanmatapis nir”.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata qischakanillapa niran

¹⁶ Jesusqami yaĉhakuqninkunataqa niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaĉhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaĉhaq yupay kaĉhashuyanillapa. Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyarmapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa. ¹⁷ Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguyjunkunaman qukushunqallapa. Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi wipyashunqallapa ima. ¹⁸ Chaynulla nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman, gubyirrukunaman ima apashunqallapa. Piru qamkunaqa paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁹ Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa, amami yarpupakunkillapachu, imatami rimashaq, manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanaykillapapaqna katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninaykillapapaqmapis. ²⁰ Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.

²¹ “Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapa-paq. Nataq taytanllapa-shuyupaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuyupaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ²² Chaymi tukuy la kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku ĉiqnishunqallapa. Piru chaynu qis-chakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq kaqkunalami washakanqal-lapa. ²³ Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikilla-papi puritinga, uk law pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaqtami nishaykillapa:

Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaĉhachikur tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.

²⁴ “Manami mayqan yaĉhakuqpis maschu chay yaĉhachiqninmantaqa. Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa. ²⁵ Chaymi chay mayqan yaĉhakuqpis chay yaĉhachiqninnula kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmaqa chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mañtaqnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaĉhakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu
(Lc 12.2-7)

²⁶ “Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaga manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaĉhakanqa. ²⁷ Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuyлата parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuyпа naypanpi. ²⁸ Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakananpaq kaĉhaq chayta.

²⁹ “Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ishkey pariĉ kuritukunata uk qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiĉ katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuytatapis puytin, manaqa mana. ³⁰⁻³¹ Chaynu kuritukuna yanqa mana sirbiĉ katinmapis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay kuritukunamanta mas sirbiĉ kashaykillaparaykuqa ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchankillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesupa rimankillapa
(Lc 12.8-9)

³² “Chayraykumi mayqanpis tukuyпа naypanpi, nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinga, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, unaq syilupi Taytaya naypanpiqa. ³³ Piru mayqanpis tukuyпа naypanpi, nuqata mana kwintachamatini-shuyapaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaya naypanpiqa.

Jesumi yaĉhakuqnikunata kuytakanapaq willaran
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumaqnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala ĉhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa. ³⁵ Chaymi uk ullqu wamramaqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamana kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuyapaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa. ³⁶ Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa. ³⁷ Piru mayqanpis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. ³⁸ Chayraykumi mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchi. ³⁹ Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikaringa.

Dyusmanta kaq imanchikkuna
(Mr 9.41)

⁴⁰ “Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuyapaqa, chay mayqanĉhi kaĉhamasha chayta samachiyan. ⁴¹ Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataĉhi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuyapaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypis. ⁴² Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqqa kaqkunata uk jarru gasaq yakituta upyachiĉ chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

11

*Shutichikuq Juanmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan Jesusman
(Lc 7.18-35)*

¹ Jesús chaynu dusi yaĉhakuqninkunata yaĉhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta llugshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaĉhachikuq.

² Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaĉharan imatami Cristo rurar puriyan nir. Chaymi chaynu yaĉharqa, wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan ³Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu ukतरापुq yarayashaqllapa? nir.

⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima. ⁵Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunktunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaq’ nir ima. ⁶Chaynulla willankillapapismi: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatín mana maydiyapís qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

⁷Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi q upay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ⁸¿Manaqachu, uk runa kusala ĉhanijun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirrupa wasinkunalapi tanllapa nir. ⁹Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. ¹⁰Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhashaq,

imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaĉhachikunanpaq’ nir.

¹¹Chiqaptami nishaykillapapismi: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklamapisi. Piru chaynu katinmapisi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapisi Juanmantaqa kusala masna kanqallapa.

*

¹²“Chaynumi Shutichikuq Juan yaĉhachikuq qallarishanmanta kanankamanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikinpi kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur. ¹³Chaynullami nishaykillapapismi: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna ima qami syilumanta kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimaranchikllapa. ¹⁴Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías † shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari. ¹⁵Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanarqa uyakur intrakayllapa.

¹⁶“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ¹⁷‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiy-paq takikunata takitiyillapapismi, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay. ¹⁸Chaymi qamkunapisi wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinqa niryaykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. ¹⁹Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuy Runa kar, mikutiy upyatiy-shuyapaq qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima nir. Chaynulla ninkillapapismi: ‘Payqa chay Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

*Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinnllapachu
(Lc 10.13-15)*

* **11:11** Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqa masta intrakanan nir qami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriy-iqkuna-shuyapaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakanan nir-shuyapaqa intrachimanchik paykunaqami imanu milagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllaparayku nir. † **11:14** Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

²⁰ Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

²¹ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyumaqa, paykunaqa aykapina uchankunata dijar, saqalla raçhpanllapata yakakur, uçhpata umanllapaman itar ima kriyishana kanmanllapa Dyuspiqa.

²² “Piru chay jwisyu diya çhamutinqa, chay Tiro pwiblumanta, chaynulla chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa qamkunapaqqa nir. ²³ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq. ²⁴ Piru nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqa, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chaymantaqa nir”.

*Jesulami qayamanchik samachimanapaq
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Chaymanta Jesusqa niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. ²⁶ Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

²⁷ Chaynullami wakinninkunatapis niran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanachu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini. ²⁸ Piru tukuy qamkuna uchaykillapaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykillapata aprikurumaqa shaykunkillapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachishaykillapa. ²⁹ Chaqa nuqamanta yaçhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaçhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa. ³⁰ Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusala llashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

12

*Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaçhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispigata pitir murinta * mikuranllapa. ² Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaçhakuqnikikunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukunata nir iskribikashantaqa? ⁴ Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchu karan pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq. ⁵ Chaynulla, çmanachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu nirqa? ⁶ Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani. ⁷ Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskribikashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

“Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa. Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

* 12:1 Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

Chaqa chayta allita intrakasha karllapaqa manami yanqallaqa chay wakin runakunataqa uchachanaykillapatanachu. ⁸ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesumi uk runata samana diyapi allicharan
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesuqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran. ¹⁰ Chaypimi uk runa wıru makijun karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹ Chaynu taputinllapami Jesuqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uchu ruriman ratanman. ¿Samana diya kashanraykuchu mana rinman lluqshichimuqqa? ¹² Chaqa, juyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³ Chaynu nirnaqami, chay wıru makijun runataqa Jesuqa niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinga makinga uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran. ¹⁴ Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapapaq.

Isaías nishanmi kumplikaran

¹⁵ Chaynu wanuchinayanllapa nir yaçharmi Jesuqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesuqami paykunapa tukuy qishaqninllapata allichaq. ¹⁶ Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlaranllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis. ¹⁷ Tukuy kaykunagaqi chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,

tukuy pwıblukunapi intrachikunanpaq nuqa munashaykunata rurar kawsananllapapaq.

¹⁹ Chaqa manami imapaq mayqanwanpis willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpis uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.

²⁰ Chaynulla kafia qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay runakunatapis shumaqlata kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikanankaman.

²¹ Chaymi tukuyla pwıblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakunqallapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² Chaymantaqami ukkunapis Jesu man aparannllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan. Piru Jesuqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima. ²³ Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunagaq dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

²⁴ Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantagnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirnininta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyinunkunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵ Piru Jesuqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhasnanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwıblupis paykunapura çhiqinakurqa wakman kayman limpu çhiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwıblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura çhiqinakurqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. ²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaynu rurarqa, çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?”

²⁷ “Qamkunagaqi ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirnininta qusha katin dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinqa, çqamkunamanta wakinnikillapapaq mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyinintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanichik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸ “Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyrintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyningami qamkunamanqa chamushana nir. ²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunaraqami, chay wasipa amunta puntataqa watayaraq ministiyani. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana. †

³⁰ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuq pismi ashwan shikwakun.

³¹ “Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuyapaqami ‡ mana pirdunanqachu. ³² Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimaqta-shuyapaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³ “Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuyapaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan qirutapis puquyninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis. ³⁴ ¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqlata shimikillapapis riman.

³⁵ “Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. ³⁶ Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya chamutingami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaçhakashana kankillapa nir. ³⁷ Chaymi chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuyapaqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

³⁸ Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaq yaçhar yaçhachikuqkunapaq, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagru-latapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

³⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

“Kay kusala mana allin yarpuyinyun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi, munaqqa intrakanqallapa. ⁴⁰ Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar lluqshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurar lluqshichimunqa.

⁴¹ “Piru maydiya chay jwisyu diya chamutingami chay Ninive pwiblumanta kaqkunapaq sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimaqna kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Ninive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq parlakutinqa, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴² “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupipi mana kriyinaqkunapaqpis rimaqna, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³ “Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin lluqshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun: ⁴⁴ Tikrakashaq chay maymantaçi lluqshimushay wasiyan nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. ⁴⁵ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimur syiti paymanta kusala mana allin Ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin

† **12:29** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyinlanta runakunamanta itakanunapaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. ‡ **12:31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala lallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyunijun runakunatapis pasanqa”.

Jesuspa mawan ukninkuna

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa mawan, ukninkuna çaran paywan parlaran. Piru waqталapimi kideranllapa. ⁴⁷ Chaymi mayqançi Jesusta willaran, kaynu nir:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlayanallapa nir.

⁴⁸ Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.

⁴⁹ Chaymantami chay yaçhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. ⁵⁰ Chaqa mayqanpis unaq syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

13

Jesumi kumparasyunta ruran tarpukuqwan

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta llugshir rir kusala atun quçhapa manyanpi taran. ² Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kideranllapa. ³ Chaymantami Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaçhachikuy qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran çhakranman. ⁴ Chaymantami shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariç kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.

⁶ Chaymantami rupay iqamutinga mana allita çhupakushanrayku, daskaqla ñutukur çhakeran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar çhamitachiran.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispiqagami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispiqaga sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima karan. ⁹ Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaçhachikuran

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qimikar tapuran:

—¿Imapaqtaq kumparasyunkunawan runakunataqa yaçhachinki? nir.

¹¹ Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. ¹² Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashllilata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. ¹³ Chayraykumi kay kumparasyunkunawan yaçhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. ¹⁴ Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaías nishanqa kumpalikan. Chaqa niçmi:

“Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka çhapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.

¹⁵ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyinqami mana intrakapaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuçapi kriyinanllapapaq.

Mana nuçapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu’.

¹⁶ “Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. ¹⁷ Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa.

Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ “Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachimanchikllapa nir: ¹⁹ Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanshan ishkiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

²⁰ “Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. ²¹ Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qis-chakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

²² “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiq yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puquq yupay kusa allin kananpaqqa.

²³ “Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuypaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisityujun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisityujun, wakinqami trinta murisityujun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

²⁴ Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta parlakuranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyningami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta tarpuran chay yupay. ²⁵ Piru tukuy punuyatinllapa, payta ĉhiqniq runa shamur shikwakuran balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

²⁶ “Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna. ²⁷ Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytituy, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ĉMaymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

²⁸ “Chay ĉhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan ĉhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinqa chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa. ‘ĉAllinchi kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

²⁹ “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankuna kanqa. ³⁰ Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu ĉhamunankaman. Chaymi chay diyaqa kaĉhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikananpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuypaqami ĉhuranqallapa chay ĉhurakunaypina’ ”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyningami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu. ³² Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. Piru winarqami, kusala atunpaqna tirkaran, wakin mallikikuna ĉhakrapa kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariĉ kuritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

Libadurawan kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)

³³ Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyningami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Imapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)

³⁴ Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu. ³⁵ Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynu-umi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,

Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima”.³⁶

Ballikupaq yaĉhachikushanpaq intrachikuran

³⁶ Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi dijar rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaĉhakuqnikunana qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku ĉhakrapi winasha kayaq chaypaq. ³⁷ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. ³⁸ Nataq ĉakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanĉik Dyus munashanta rurar mantakuyinpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanĉik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. ³⁹ Piru chay ĉhiqukuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanĉik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuypaqa intrachimanĉik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanĉik Dyuspa angelninkunapaq.

⁴⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata ĉiqanchanĉik rupachinapaq, chaynami chay jwisyu diyapipi wakinqa ĉiqanchakanqa. ⁴¹ Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaĉhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiĉkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata ĉiqanchananllapapaq. ⁴² Chaynu ĉiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qisĉakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. ⁴³ Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkuna-shuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala ĉhaniyjun pakaplla kaqpaq kumparasyunta ruraran

⁴⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyinqami imanutaq uk lugarpi kusala ĉhaniyjun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala ĉhaniyjun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

Kusa ĉhaniyjun pirlapaq kumparasyunta ruraran

⁴⁵ “Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyinqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa ĉhaniyjun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinanpaq, chay yupay. ⁴⁶ Chaynu maskar puriyar uk kusa ĉhaniyjun tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

⁴⁷ “Syilumanta kaqpa mantakuyinqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay. ⁴⁸ Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinga chay piskadukuqkunana waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinllapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman ĉhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa. ⁴⁹ Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya ĉhamutinga. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin kaqkunataqa ĉiqanchanqa allin kaqkunamantaqa. ⁵⁰ Chaynu ĉiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuqmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qisĉakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

Unay chaynulla kanan yaĉhachikuykunapismi kusala shumaq

⁵¹ Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:

—ĉQamkunaqachu intrakankillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?

—Intrakanllapami Taytituy— niran paykunaqa.

⁵² Chaymantaqami Jesusqa niran:

—Moisés mantakushanta uk yaĉhar yaĉhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyinmanta yaĉhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa ĉhaniyjun ĉhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwibluپی

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurna qami riranna chay kayashanmantaqa. ⁵⁴ Chaynu rirmi chay pwiblunllaman ĉharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaĉhakuranqa kay kusa yaĉhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin? ⁵⁵ ¿Manachu kayqa, chay iĉhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, * Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima? ⁵⁶ ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinga, imanu kartaq tukuy wakkunata rurayta puytiqqa?” nir.

⁵⁷ Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblundlapi chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸ Piru chay pwiblundlapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa ruraranchu. Chaqa chaymanta kaq runakunaqami mana paypiqa kriyiqllapachu.

14

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupa mantagnin, Herodesqa uya-paran Jesuspaq kusata rimaqllapata. ² Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

³⁻⁴ Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqllata Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felippa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykigami mana allinchu”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaĉhakuran aypar kadinakunawan watar karsilman itananllapapaq.

⁵ Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiyta munaq. Piru runakunata mancharshi mana wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa tukuylashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir. ⁶ Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuylla chaypi kaqkunapa naypanpi llugshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran. ⁷ Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir. ⁸ Chaymantaqashi maman chay warmi wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

⁹ Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llaki-yarmapishshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaĉhakuran chaynu rurananllapapaq. ¹⁰ Chayshi kaĉhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq. ¹¹ Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹² Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkunaqa ĉhar, Juanpa kwirpunlatana aparannlapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jesusta willaq chay pasashan-paqa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Chayta yaĉharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaĉharanllapa Jesusqa risha nir. Chaymi chay pwiblukunamanta llugshir ĉhakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa. ¹⁴ Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman ĉharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishkirimi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy gishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan. ¹⁵ Piru limpu tardiyatinnagaqami chay yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu riranllapa:

—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Manami allinchu riranllapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa riranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkey piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹ Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkey piskadituta aypar unaq

* **13:55** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalempi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuyula chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq. ²⁰ Chaynumi tukuyula mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantami yaçhakuqninkunaqa chay mikuyupa subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa. ²¹ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapagami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesumi yakupa ananta puriran
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklaw manyanman paymantaga naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyula dispidikur rinanllapakaman. ²³ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan. ²⁴ Nataq chay yaku karru-shuyupaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran. ²⁵ Limpu achkiyaqpinaga, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqninkunalawman. ²⁶ Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur “iWaqqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa.

²⁷ Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—iShachinakur ama manchakuyllapachu! iNuqami kani! nir.

²⁸ Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq çhurakaran Jesus kayashanlawman. ³⁰ Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir qayçhakuran:

—iYanapamay Taytituy! nir.

³¹ Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—iManami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! iImapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

³² Chaynu nir chay yaku karruman ishkanin iqatinllapanaqa, wayraqa qasillaranna.

³³ Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—iChiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

Jesumi Genesaret lugarpi, qishaqkunata allicharan
(Mr 6.53-56)

³⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan pulla chay quçhallata rir pasar, çharanllapa Genesaret lugarmanna. ³⁵ Chaynu çhatinllapami chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyula Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yaçharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu yaçharllapami tukuy qishaqninllapata aparanllapa. ³⁶ Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raçhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay raçhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

15

Mana allin yarpuyninchikmi uchakuchimanchik
(Mr 7.1-23)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalenmanta çhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

² —iImapaqtaq yaçhakuqninkununaqa unay rukunchikkunapa kustumrinta mana kasunllapa? iImapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa mana makinllapataqa paqan? nir.

³ Jesuspismi tapuran:

—iImapaqtaq qamkunapis chay kustumrikillapalata rurar Dyus munashantaqa mana rurankillapa? ⁴ Chaqa Dyusqami niran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta çhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir. ⁵ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaga niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir. ⁶ Mayqanpis chaynu niqqa, manami taytanta mamantaqa rispitananllapanachu. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus nishanta mana kasunkillapanachu, qamkunapa kustumrikillapalata rurar kawsanaykillapapaq. ⁷ iDyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqchi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

⁸ 'Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapigami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁹ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaçhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaçhachikuyinla imami' nir.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

—Allita uyakur intrakayllapa. ¹¹ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinchu. Ashwanmi mayqanpis yarpuyinllapapi mana allinta yarpur rimar uchakuytaqa puytin.

¹² Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami qam chaynu nitki uyaparqa kusata piñakuranllapa nir.

¹³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katingami, çhupanmanta pilar itakukanqa. ¹⁴ Chaynu piñakutinllapamapis ama kwintachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yaçhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk uçhkumanna ratanllapa.

¹⁵ Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinchu nishaykitaqa nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa? ¹⁷ Allita kwintata qukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyla rin paçhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun. ¹⁸ Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chayshuyapaqami yarpuyinllapamanta llugshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa. ¹⁹ Chaqa, uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna llugshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwan ukwan kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa. ²⁰ Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar mikurqa çimanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mr 7.24-30)

²¹ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugarninkunaman.

²² Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayçhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, * llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuyinwan kar kusalata qisçhakayan! nir.

²³ Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niranachu. Ashwanmi yaçhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinanpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchiktami qayçhakur shamuyan nir.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaçhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uysha chinqasha yupay runakunalaman.

²⁵ Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa.

²⁷ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuyitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatarı qamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq kriyishaykinulla wamraykipiqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyarana.

* 15:22 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akraşhan Cristun nir intrachimanchik.

Jesushi achka qishaqkunata allicharan

²⁹ Jesushqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, çharan Galilea shutiç quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran. ³⁰ Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashanmanqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla ukman qishaywan kaçkunata imami apar Jesushpa çhakinlapi çhuranllapa. Piru Jesushqami tukuyninta allicharan. ³¹ Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa limpu dispantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuyla alabaranllapa.

*Jesushi kwatru mil runakunata qararan**(Mr 8.1-10)*

³² Chaymantami, Jesushqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuçawan kaypi. Mananami imata mikunanllapaqppis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaçhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi imananmanllapa nir.

³³ Chaymi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpıqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

³⁴ Chaymi Jesushqa tapuran paykunataqa:

—çAykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq.

³⁶ Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran. ³⁷ Chaynumi tukuynin tiçlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ³⁸ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqkunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu. ³⁹ Chaymantaqami Jesushqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala † shutiçmanna.

16*Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq**(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)*

¹ Chaymantaqami wakın fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninçashi nir, kaynu niranllapa:

—Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

² Piru Jesushqami niran:

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir. ³ Piru allaçmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tuityawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaçharqa, çimapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaçhachishutiyya? ⁴ Kay kusala mana allin yarpuyniyjun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuçawan ruratinla, munarqa intrakançallapa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

*Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaçhachikuyninkuna**(Mr 8.14-21)*

⁵ Jesushpa yaçhakuqninkuna quçhapa uklaw manyanman pasasha karqa yarpuranllapa, tantakunata qunçar rishallapa nir. ⁶ Chaymantami Jesushqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

⁷ Chaymi chay yaçhakuqninkunaqami paykunapura ninakuranllapa: “çMana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir. ⁸ Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesushqa kaynu niran:

† 15:39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan Maria Magdalenaga.

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa! ⁹ ¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastataraqmi subratinpis tantaraykillapa. ¹⁰ Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa. ¹¹ ¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaga manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹² Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaçhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman çharqa, tapuran chay yaçhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamur Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁵ —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran chay yaçhakuqninkunataqa.

¹⁶ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaçhanaykipaqqa unaq syillumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu. ¹⁸ Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa ananman çhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinganachu. ¹⁹ Piru kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata rikanaykipaqna numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqa nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

²⁰ Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa willaran, ama mayqanpapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Chaymanta-pachami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir intrachiq qallariran:

“Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay pwibluman çhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima aypar kusalata qischamanqallapa. Chaynu qischamarmi wanuchimanqallapa. Piru chaynu wanuchiatinllapamapismi kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

²² Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar anyaqnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy! ¡Chaqa manami allinchu chaynu pasashunanpaqqa! nir.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaga dyablu! * Chaqa qamqami Dyus munashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

²⁴ Chaymanta-shuypaqami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakingallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchiatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ²⁵ Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

* 16:23 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

²⁶ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ¿Manaqa uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! ²⁷ Chaqa nuqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla pudirinwan, angelniykunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaچار imanurashanllapanulla imanurashanllapanullapami kanaanpaqmapis nishaq. ²⁸ Chiqaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinnlaqami mana wanunkillaparaqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta rikanaykillapakaman nir”.

17

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakaran

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynunami aparapis Santiaguta uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman. ² Chaypi katinllapanami, Jesusqa yaچhakuqnikunupa naypanpi kusala ukman shumaqpaq tikrakaran. Chaqa qaqlanqami rupay yupay kusata llipyarayanan. Nataq raچhpan-shuypaqami kusa yuraq intiruta achkirayanan. ³ Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqnikuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta. ⁴ Chaymi Pedruqa Jesusta niran:

—Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

⁵ Chaynu Pedro niyatingami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayanan. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.

¡Paylatami uyakur kasunkillapa!” nir.

⁶ Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaچhakuqnikununaq kusalata manchakur piratap rataran pachaman. ⁷ Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

—Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸ Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaga Jesusqa yaچhakuqnikunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi yaچhakuqnikunaga Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaچار yaچhachikuqkunaga, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. ¹² Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharhu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynunami kanaanpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaga.

¹³ Chaymi chay yaچhakuqnikunaga kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman chamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵ —Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qischakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiya-ari! ¹⁶ Chaqa nuqaqami kay yaچhakuqnikunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunagami mana puytishallapachu nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

¹⁸ Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuyinanta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kidaran.

¹⁹ Chaynu chay wamra alliyatinnaga, yaĉhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuranllapa:

—ĶImaraykutaq chay dyablupa yarpuyintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaga? nir.

²⁰ Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaqaata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqaqa ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nir. ²¹ [Waknu riqchaq dyablupa yarpuyinnga mana chaynulaqa runamantaqa llugshinchu. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyinta itakunarqa ayunar kusallata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Chaymanta chay Galilea lugarpi yaĉhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. ²³ Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nir willatinmi, yaĉhakuqninkunaqa kusallata llakiranllapa.

Dyusta adurananllapa wasipaaqami impwistuta pagraquqllapa

²⁴ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan rir ĉharan Capernaum pwibluman.

Chaynu ĉhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubraquqkuna Pedru-man qimikar, kaynu nir tapuran:

—ĶYaĉhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaaqa? nir.

²⁵ Pedruqa niran:

—Pagrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedrutaqa:

—Ima ninkitaq Simón Pedro, Ķmayqankunataqa kubranllapa impwistutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ĶChay pwiblunllapamanta kaqkunata, manaqachu jwira kaq runakunata? nir.

²⁶ Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwistutaqa kubranllapachu. ²⁷ Piru chay impwistuta kubraquq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqa, rir chay atun quĉhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta aypamurqa, agrunta kiĉhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa kaqta pagrakutkimapis nir.

18

ĶMayqantaq Dyuspaqa kusa mas allin kanqa?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa Ķmayqanniylapatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanaqallapaqa? nir.

² Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa ĉhaypinpi shachir, ³ kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsarqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. ⁴ Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa. ⁵ Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶“Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchiqlunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. ⁷ Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurar uchakunanpaq animachiql-shuyupaqa imanangaraq.

⁸“Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk çhakikillapa mana allinta rurar uchakushana rikarichishutinga, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanqa chulla makila, manaqa chulla çhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchi kanqa chay makiki, chaynulla çhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqqa. ⁹ Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinga, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqqa. Manami allinchi kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyirrupi kastigakasha kanaykipaqqa nir.

*

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan
(Lc 15.3-7)

¹⁰“Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan. ¹¹ [Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

¹²“¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu çchay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir. ¹³ Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa. ¹⁴ Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uklamapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

¹⁵“Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shumaqтана kawsankillapa. ¹⁶ Piru imanupi mana kasushutin-shuyupaqa, qayamuy ukta manaqa ishky kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishky manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynulla. † ¹⁷ Chaynu ruratkillapa paykunatapis mana kasutinqa, wakin kriyiqkunatapis willayllapa. Piru chay wakin kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuyupaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsinkillapa. ‡

¹⁸“Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, çimanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

¹⁹“Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishky runa chaylata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa. ²⁰ Chaqa ishkyayla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapaqami, nuqaqa pullanllapa kashaq?.

²¹ Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusa kaynu nir tapuq:
—Taytituy çukniykuna ima mana allinta ruramatinqa ayka kutitaq pirdunayta puytiyashaq? çSyiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

²² Chaymi Jesusqa niran:
—Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

²³“Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trajaqnikunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay. ²⁴ Chaymanta

* **18:9** Çhakinçhik, makinçhik, manaqa nawinçhik uchakuchimaqinçhikqa kaynu intrachimançhik yarpuyinçhikla, munayinçhikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir. † **18:16** Rikashun Deuteronomio 19.15.

‡ **18:17** Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimançhikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir.

imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta § dibikuqta. ²⁵ Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuyta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhakuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakunanpaqqa. ²⁶ Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki’ nir. ²⁷ Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaq-nachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

²⁸ ‘Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariran uk trabajaq masin pitilata dibiyay chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir; kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir. ²⁹ Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir. ³⁰ Piru chay ukningami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman. ³¹ Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa. ³² Chayta chay mantakuq yaçharmi, kaçhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi çhamutinga niran: ‘¡Kusala mana allin yarpuyniyjun runa!, nuqamaqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray. ³³ Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita’ nir. ³⁴ Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaçhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman’.

³⁵ Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: “Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkillapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa” nir.

19

*Jesusmi yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

¹ Jesusqa yaçhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman çharan. ² Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuyla qishaq kaçkunataqa allicharan.

³ Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chayp-igami nin: ‘Dyusqashi puntamanta-pacha runata, warmita ruraran’. ⁵ Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: ‘Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir. ⁶ Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ishkanachu. Ashwanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishan-raykumi mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.

⁷ Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqta Moisés mantakushanpita kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunkunapi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu. ⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqal-lamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir. *

¹⁰ Chaynu nitinmi, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchu mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

§ **18:24** Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran. * **19:9** Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

—Tukuylaqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaçhi Tayta Dyus mana warmiyjun kananpaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa. ¹² Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapisi kananpaq nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana warmikunllapachu kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqannikillapapis intrakanarqa imanupisi intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman çhurar bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaran. ¹⁴ Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunlapaq”.

¹⁵ Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman çhurar bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan parlaran
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaçhachikuq Taytituy, çima allin kaqlatataq rurayman, tukuy tyimpupaqa kawsanaypaqqa? nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—çImapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? † Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqa kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

¹⁸ Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—çMayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaqa llullakur rimaychu; ¹⁹ taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. çImataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²² Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

²³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa. ²⁴ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpisi kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamilla dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhikitunta, nir.

²⁵ Chaynu nitin uyaparmi yaçhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga çpitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqçami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaçami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁷ Chaynu nitinga, Pedruqa niran:

—Nuqakunamaçami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinllapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, çimatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸ Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapisi dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapisi allita rikar yaçhankillapa. ²⁹ Chayraykumi chay tyimpupa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta,

† 19:17 Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “çImaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, êhakrankunata dijara nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypaŋqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaŋnami kawsanqallapa. ³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbiŋqachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaŋa riqsikanqallapa.

20

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Syillumanta kaqpa mantakuyniŋami imanutaq uk êhakrapa amunmaqa timpranula llugshiran rikaq trabajadurkunata, êhakranman rir trabajanapaq chay yupay. ² Chaymi, chay êhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurara kačharan êhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaŋ pagrananpaq.

³ “Chaymanta qashan unakaŋa llugshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurara taqkunata. ⁴ Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis êhakrayman trabajaq. Nuqami imanutaq trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

⁵ “Chaymanta qashalan chay êhakrapa amunqa llugshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

⁶ “Qashan tardikaqna chay plasallaman llugshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy unaq mana trabajaq tashaykillapa?’ nir. ⁷ Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapapaqqa’ nir. Chaymi chay êhakrapa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis êhakrayman trabajaq. [Nuqami imanutaq trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

⁸ “Chaymanta amsatinna-shuypaqa, êhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuŋnintaqa: ‘Qayamur trabajaqninchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan’ nir.

⁹ “Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa čharanllapa naypaqta pagraqqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakaranllapa. ¹⁰ Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatinga, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapis chay uk diyata trabajashanulla pagrananllapa. ¹¹ Chaynu pagrakashana karqami kusalata piñakur, chay êhakrapa amunqa juraparanllapa, ¹² kaynu nir: ‘Kay ikita čhamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinču’ nir.

¹³ “Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunqa kaynu niran chay rimapakunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy, ima mana allintataq qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkillapa chaynuta pagrashunayllapapaq parlaranchikllapa?’

¹⁴ Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna. Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita trabajaq čhamushakunata qamwan chayllata pagraqqa? ¹⁵ Čhaqa nuqapa qillayniwanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata pagrashayrayku inbiyakayanki?’ nir”.

¹⁶ Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaqkunaqami naypaqpina kanqallapa. Nataq chay kanan naypaqlapi kaqkuna-shuypaqa maydiyaqa ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kanqallapa. Piru aykalam akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaŋa niran

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesusqami Jerusalén pwiblanman riyarqa yačhakuŋninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

¹⁸ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuŋninkunaman, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nira mantakunqallapa. ¹⁹ Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran

(Mr 10.35-45)

²⁰ Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran.

²¹ Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imatataq munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuyniki mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqayki tanqa. Nataq uknin-shuyupaqa ichuqlaw qichqayki tanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaçhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, * chaynu qis-chakaytachu puytiyankillapa kanta? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Ari Taytituy nir.

²³ Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami, mana nuqaqa yaçhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.

²⁴ Piru chay wakin dyis kaq yaçhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa. ²⁵ Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yaçhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla usa kawsanllapa. ²⁶ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. ²⁷ Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa. ²⁸ Imanuichi Dyusmanta Shamuy Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaçhakuqninkunawan llugshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ³⁰ Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, † llakipamastuyllapari! nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.

³² Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:

—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³ Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiylapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

21

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé pwibluman çharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaçhakuqninkunata qayar, ² kaynu nir kaçharan:

“Riylapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaçhar apamunkillapa ishkantinta. ³ Piru mayqan imalata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyar, daskaqlami kaçhamunqa’ nir”.

* **20:22** Castellanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir. † **20:30** Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

⁴ Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kumplikanaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

⁵ “Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:

‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnkillapa.

Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yupay, uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.

⁶ Chaynu nitingami, chay ishkay yaçhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla ruraranllapa. ⁷ Chaymi burrataqa wawantinta aparanllapa. Chaymi raçhpakunata ananman çhuratinllapa Jesusqa taranna. ⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuyapaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq. ⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyirnunchik, Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

¹⁰ Chaymanta Jesús, Jerusalén pwiblumana yaykutinga, tukuyla chay pwiblumanta kaq runakuna kusalata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

¹¹ Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tariran rantikuqkunata, rantikuqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambayaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹³ Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁴ Chaymantami Dyusta adurananllapa wasillapi Jesusmanqa qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan. ¹⁵ Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunata ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “¡Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. * Chaymi kusalata piñakur, ¹⁶ Jesusqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Ari, uyapayanimi. Piru çmanachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:

‘Taksha wamritukuna,

chaynulla ñuñuq wamritukunamapis

kusa shumaqta alabamayangallapa’ nir.

¹⁷ Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwiblumana. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinapaqna niran

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén pwiblumana qashan riyarmi Jesusqa mallaqnaran. ¹⁹ Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami kaymantaqa puquninachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna. ²⁰ Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa kusa dispantakashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitikitaq chay igus qiruqa das chay kutillaqa chakiran? nir.

²¹⁻²² Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata ruranaykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmata yarpurchu mañakutkillapagami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanur rurashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaçata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

* 21:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

*Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir**(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)*

²³ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallari-ran. Chaynu yaçhachikuyatinmi, kurakunapa mantaqñinkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqñinkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵ Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu kaçhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa. ²⁶ Chaynulla, manami puytinchikllapachu ‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuykami kriyinnllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqñin karan’ nir”. ²⁷ Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran ishkaq wamrakunawan

²⁸ Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkaq wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakranchikman trabajaq’ nir. ²⁹ Piru wamraqami kaynu niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayanichu!’ nir. Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa. ³⁰ Chaymanta qashan taytanqa riran ukñin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Ari, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapismi mana riranachu. ³¹ Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantinmantaqa mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunata niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykunqallapa nir. ³² Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaçhachikutingami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

*Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan**(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

³³ “¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴ “Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinga, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqñinkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³⁵ Piru ashwan chay çhakrapa kaqkunaqami, chay sirbikuqñinkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima. ³⁶ Chaymantami chay çhakrapa amunqa chay punta kaçhashanmantaqa mastana sirbikuqñinkunataqa kaçhamuran. Piru chay çhakrapa kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷ “Chaymanta tukunananta-shuypaqami wamrantana kaçhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ³⁸ Chayna wamranta kaçhata, chay çhakrapa kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanal-lapapaq!’ nir. ³⁹ Chaynu nirmi aypar chay çhakramanta urqumur wanuchiranllapa”.

⁴⁰ Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay êhakrapa amun shamurqa, chay êhakrapa kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

⁴¹ Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchiyanga. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijananga, chay paykunaqa kusicha tyimpu êhamuyinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴² Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir.

⁴³ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata dispriyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanchi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqqa ringallapa nir. ⁴⁴ Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuyupaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵ Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukuranllapa paykunapaq rimayan nir.

⁴⁶ Chaymi Jesusta aypar wanuchiya yarpurllapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

22

*Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan
(Lc 14.15-24)*

¹ Jesusqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

² “Sylumanta kaqpa mantakuyningami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu. ³ Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaêhakuran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunataqami mana rinaranllapachu. ⁴ Chaymanta qashan kaêharan uk sirbikuqninkunatana chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaêhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵ “Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunanllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukninga êhakrankunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuyupaqa riran nigusyunkunaman. ⁶ Piru ukkuna-shuyupaqami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷ “Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaêhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaêhakuran chay mantakuqqa. ⁸ Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuy listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunataqami manana allinnachu shamunanpaqqa. ⁹ Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiylapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi chay sirbikuqninkunaqa llugshiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana allin yarpuyinyjun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqqa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹ “Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu. ¹² Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa ¿imanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?’ nir.

“Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niran. ¹³ Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, êhakinta watar, waqta tutaparaqlamanna itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qayêhakushanrayku kirunmatapis richyachinga’ nir.

¹⁴ “Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

*Jesusta tapuranllapa impwistupaq**(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapaqna uchachananllapapaq. ¹⁶ Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kačharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yačhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yačhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yačhachikunkimapis. ¹⁷ Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: ¿Allinchi kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.

¹⁸ Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukuran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna ¿imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa? ¹⁹ Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta. ²⁰ Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay qillaypiqa iskribikasha? nir.

²¹ Paykunaqa niranllapa:

—Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

²² Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

*Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq**(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaga qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaq, mabir ima ninqashi nir kaynu tapuranllapa:

²⁴ —Yačhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁵ “Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkey kaq ukninna kasararan. ²⁶ Chaynullami chay ishkey kaqta, kimsa kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. ²⁷ Chaymantami chay warmipis wanuranna.

²⁸ “Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

²⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirinpaq mana intrakashaykillaparayku. ³⁰ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasarangallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasarantllapachu chaynuna kawsanqallapa. ³¹ Nataq chay wanushakuna kawsamurqapaq-shuypaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kayqami niq: ³² ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqgami tukuy wanusha kaqkunamapis kawsayanllapa nir.

³³ Chaynu nir Jesús yačhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispantakashalla kidaranllapa.

*Dyuspa mas allin mantakushan**(Mr 12.28-34)*

³⁴ Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaĉarmi, tantakaranllapa. ³⁵ Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷ Jesusqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan' nir.

³⁸ Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa. ³⁹ Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: 'Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla' nir. ⁴⁰ Chaymi nishaykipis: Kay ishkay mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqami, ⁴² Jesusqa kaynu tapuran:

—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

—Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, 'Amituy' niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinga? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴ 'Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay ĉhiqnishuqkunata

ĉhakikpa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir'.

⁴⁵ Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa 'Amituy' niran?

⁴⁶ Chaynu nitinmi mana mayqanninpi imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

23

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaĉhakuqninkunata ima kaynu niran:

² "Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: 'Nuqanchikkunaqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaĉhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq' nir. ³ Chayraykumi, paykuna imata nitinpi kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaĉhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa. ⁴ Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala lllashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata ruranapaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinapaqqa yarpunllapalamapischu.

⁵ "Chaymi paykunaqa imata rurarllapapis runakuna rikananllapalapaq rurannllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papil-situkunapi iskribir urkununapi, rikrankunapi ima ĉhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpismi mudananllapa manyanpapis kusala atun shulyakunata ĉhurakunllapapis. ⁶ Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsiir chay kusala shumaq samanunapi samachinanllapata munanllapa. ⁷ Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, 'Yaĉhaq yaĉhachikuq' ninanllapata munanllapa.

⁸ "Piru qamkuna-shuypaqa manami wakinkuna 'Yaĉhaq yaĉhachikuq' nishunanllapataragqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllulamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaĉhaq yaĉhachishuqnikillapaqa. ⁹ Chaynullami kay pachapiqa ama mayqantapis, 'Taytay' ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa. ¹⁰ Amami 'Kusa intrachikuq tayta' nishunanllapataqa munankillapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikillapaqa. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun. ¹¹ Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaĉhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana sirbinqa. ¹² Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta 'Kusana

kani' niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa".

¹³ Jesusqami kaynu niranpis:

"iAkaw Moisés mantakushanta yaچار yaأhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu.

[¹⁴ "iAkaw Moisés mantakushanta yaچار yaأhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqqami kusala nayta Dyusman maأkukuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

¹⁵ "iAkaw Moisés mantakushanta yaچار yaأhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay kananllapapaq yaأhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna yupay kananpaq kriyichirgami, qamkunamanta ishkay kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

¹⁶ "iAkaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaأhachikunkillapa: 'Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata rurananpaq jurar mana rurar-shuyapaqashi uchakuyan' nir. ¹⁷ iAkaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqanintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

¹⁸ "Qamkunaqami ninkillapapis: 'Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpiishi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan' nir. ¹⁹ iAkaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaga ashwan altarpi kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan? ²⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan. ²¹ Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. ²² Chaymi syilupaq rimar juraq-shuyapaq, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

²³ "iAkaw Moisés mantakushanta yaچار yaأhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaqchu niyan chaytaqami mana rrankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

²⁴ "iAkaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaأhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yaأhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukanillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa.*

²⁵⁻²⁶ "iAkaw Moisés mantakushanta yaچار yaأhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaga ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡ima kabal yaruأhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata pichashaqa, ruringa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap shumaq kidan.

* **23:24** Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir: Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuyapaqa ruranllapa nir.

²⁷⁻²⁸ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqta chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bu-bidamataqa waqtanlawta yuraqta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

²⁹ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku. ³⁰ Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir. ³¹ Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiġkunapa ayllun kanchikllapa’ nir. ³² ¡Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!

³³⁻³⁴ “Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapapaqgami nuqaqa kaĉhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaĉhaq intrakaġkunata, yaĉhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuypaqa pwibblun pwibblun ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi ¡largu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa! ¿Imanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa? ³⁵ Chayraykumi qamkunapaqqa tukuylla mana allinkunata rurashaykillaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiġta wanuchishaykillapamanta-pacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altarninpa naypanpi. ³⁶ Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran
(Lc 13.34-35)

³⁷ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalemanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaĉhamushan yaĉhachishuġkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uġlakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. ³⁸ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. ³⁹ Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu ĉhamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

24

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachingallapa niran
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta luġshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaĉhakuqninkuna payman ġimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayaranllapa. ² Piru Jesusqami niran:

“Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachingallapa. Chiqaptami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir”.

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaĉhakuqninkuna kaynu nir paylata tapuranllapa:

—Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaĉhayashaġllapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunqa nirqa?

⁴ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁵ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa. ⁶ Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami

manchakunillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. ⁷ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa ukław nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa ukław gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi. ⁸ Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qisachay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹ “Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyula kay pachapi çhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. ¹⁰ Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan çhiqninakuq ima paykunapura ukninpapamapis mana allinta rimapanakunqallapa. ¹¹ Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. ¹² Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyula mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu. ¹³ Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla shachinakukunalami washakanqallapa. ¹⁴ Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

¹⁵ “Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. * ¹⁶ Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa. ¹⁷ Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami ishkimunqachu, imanta llugshichinanpaq nirqa. ¹⁸ Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman rinqachu raçhpanta apananpaq nirqa. ¹⁹ ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanqallaparaq! ²⁰ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir. ²¹ Chaqa, chay diyashami kusala saçra manchaypaq qisachay kanqa. Chaynu qisachayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qisachayqa maydiyapisi. ²² Piru Taytay Dyus chay qisachaykuna achka tyimputa kanqa nitinqami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

²³ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. ²⁴ Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. ²⁵ Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana. ²⁶ Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq lugarpi washakuqqa’ nishutinllapaqa, ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis, amami pitilamatapis kriyinkillapachu. ²⁷ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla shamunqa, imanuçi rilampamaqa uklawmanta uklawkamana intirula llipyalla achkirachikun chaynu. ²⁸ Allitami nishaykillapa: Maypichi kusala achka shinkukuna tantakaqta rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuyula yaçhankillapa. Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypisi tukuyula yaçhankillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

²⁹ “Chaynu limpu qisachay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. ³⁰ Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuyula pachapi kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa, puktay rurita kusa pudirninwan, llipya intiru syilumanta shamugtana. ³¹ Chaynu shamurmi payqa

* 24:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

angelninkunata kaçhanqa trumpitanta kusala jwirtita waqachir tukuyla pachata rir, † paypa akrashan kaçkunata tantamunanllapapaq.

³² “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiylapa. Chaqa qamkunaga igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukanillapa, tamiya yimpuqa shipchana nir. ³³ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. ³⁴ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaga manaraq wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³⁵ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuyapaqami mana maydiyapapis tukukanqachu. ³⁶ Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, urapaq-shuyapaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan.

³⁷ “Nishaykillapapis: Imanuçi Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis. ³⁸ Chaqa chay kusala manchaypaq tamiya manaraq ishkiyatini, chaynulla Noé wamupu wasiman yaykunankamanmi, runakunaga kusalata mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima. ³⁹ Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tamiya ishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa. ⁴⁰ Chaymi chay urasqa ishkey runakuna çhakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuyapaqa dijanqa. ⁴¹ Chaynullami ishkey wanmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuyapaqa dijanqa.

⁴² “Chayraykumi qamkunaga imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami Amituykillapa shamuyanqa nirmapis. ⁴³ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁴ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

*Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Lc 12.41-48)*

⁴⁵ “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakini sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurari, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴⁶ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinqami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patron chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁸ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyiniyun kar, chay patrunnin mana das çhamuyanqachu nir yarpur, ⁴⁹ chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay maçhaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar, ⁵⁰ mana imuras ima diya çhamuyanqa nir yaçhayatinchu, patrunnin çhamur chaynu ruraqta tarirqami, ⁵¹ kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuy kuchi runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

25

Jesusmi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Syilumanta mantakuq shamunanpaqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaga lamparanllapata asaytiyunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq. ² Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuyapaqa allita kamakashala puriqllapa. ³ Chaymi chay askwintalla puriqkunaga lamparanta aparannlapa asaytiyunta. Piru manami mas asaytiyaqa aparannlapachu tukukatin untachinanllapapaqqa. ⁴ Nataq chay kusa kamakashalla puriqkunami asaytiya chaynulla lamparanllapatapis aparannlapa. ⁵ Piru chay kidananpaq kaq runa mana das çhamutinmi, kusalata pununar tukuyin punuranllapa.

⁶ “Chaymantami çhaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapapaq!’ nir. ⁷ Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaga tukuyin sharir lamparanllapata kamakachiq çhurakaranllapa. ⁸ Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaga chay

† 24:31 Tukuyla pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

sinku shipashkuna kusa kamakashala puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir. ⁹ Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiyllapagami, mana aypangachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypichi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir. ¹⁰ Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa chamutinga, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana. ¹¹ Chaymanta chay sinku shipashkuna chamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kiçhay!’ nir. ¹² Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

¹³ Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqami rikçhakur allı kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaçhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

¹⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk runamaqa ukław pwibluman riranpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurar qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay. ¹⁵ Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanu trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran. * Ukninta-shuypaqa ishkey talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

¹⁶ “Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chaygami, kusalata nigusyuta rurar trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta. ¹⁷ Chaynullami, chay ishkey talintuta aypaqpis trabajarqa ganachiran ishkey talintu masta. ¹⁸ Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantaqinpa qillaynintaqa apar pachapi uçhkukur pamparan.

¹⁹ “Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqinllapaqa tikrakamuranna. Chaynu chamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaçhanaranna. ²⁰ Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikıqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir. ²¹ Chaynu nitinmi, mantaqinqa kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²² “Chaymantami çhamuran chay ishkey talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki ishkey talintu qillaynikıtaqa. Kaypimi ishkey talintu masta ganachisha kani’ nir. ²³ Mantaqininqami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²⁴ “Piru chay uk talintuta aypasha karan chay çhamur-shuypaqami, mantaqinıtaqa kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yaçharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki, mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir. ²⁵ Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikıtaqa pachapi uçhkukur pamparay. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikıqa’ nir. ²⁶ Mantaqininqami kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²⁷ qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskınanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashanwanna aypanaypaq’ nir. ²⁸ Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk talintu qillayniyta purichıtaqa kitar, chay dyıs talintu qillayniyjun kaqta quyllapa. ²⁹ Chaqa chay mayqançhi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqinmatapis limpula kitashaq. ³⁰ Piru kay mana yarpuyta yaçhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qisçhakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachınqa’ nir”.

* 25:15 Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuyлата rikar yačhanqa

³¹ Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelninkunawan, kusa lliypa intiru shamurmi, chay lliypalla mantakunanpina tanqa. ³² Chaymi tukuyta nasyunmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuq-maqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu. ³³ Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman čhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqanmanna čhuranqa. ³⁴ Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayaq akrar shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami aypayllapana Taytayaq kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta. ³⁵ Chaqa mallaqnatyipsimi qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatyipis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay purityipis samachimaraykillapa. ³⁶ Račpay faltamatinpis qamkunami qumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

³⁷ “Piru chaynu nityiqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy čmaydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? čMaydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa? ³⁸ čMaydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? čChaynulla maydiyataq račpayki faltatin qushurayllapa? ³⁹ čMaydiyataq qishaq katki manaqam karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?’ nir. ⁴⁰ Piru chay mantakuqgami kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishanpispis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa’ nir.

⁴¹ “Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuypaqa kaynu ninqa: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq chaymanna nir. ⁴² Chaqa nuqa mallaqnatyipis, qamkunaqa mana qaramaraykillapachu. Yakunatyipis mana upyachimaraykillapachu. ⁴³ Furastiru yupay purityipis mana samachimaraykillapachu. Račpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu’ nir.

⁴⁴ “Piru chaynu nityiqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, čmaydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, račpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir. ⁴⁵ Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’ ”.

⁴⁶ Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna rinqallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna rinqallapa” nir.

26*Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa*

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesusqa limpu yačhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yačhakuqninkunataqa:

² “Qamkunami allita yačhankillapa, kaymanta ishkay diyamanta Pascua fyistata rurallapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

³ Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranllapa. ⁴ Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanllapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ⁵ Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesusa umanman mutkiypaqla yakituta ičharan

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Jesusqami Betania pwiblupi yačhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqpa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. ⁷ Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa

ĉhaniyjün mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi kananka-manqa, chay warmiqa Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa iĉharan. ⁸ Chayta rikarmi Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa piftakur kaynu niq ĉhurakaranllapa:

—ĉImapaqtaq wak kusa ĉhaniyjunta yanqallaqa iĉhan? ⁹ Ashwanmi waknu yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—ĉImapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ¹¹ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq. ¹² Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yakituta iĉharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ¹³ Chiqaqtami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunamanta ukqa shutiĉ, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantagninkunamanna rir, ¹⁵ kaynu niran:

—ĉMichkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiyllapaqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq. ¹⁶ Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Chay Pascua fyistapa punta diyanni, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ĉmaypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸ Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman ĉhankillapa. Chaymi chay wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yaĉhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kananqa wasikiman shamuyani yaĉhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹ Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunawan misapi taranllapana.

²¹ Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaqtami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq ĉhurakaranllapa:

—Taytituy ĉnuqachu kashaq? nir.

²³ Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qukumayan. ²⁴ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanangaraq, chay kuntraykunaman qukumaqqa! Kusala allinĉhi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²⁵ Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman qukuq chayqa, kaynu nir tapuran:

—Yaĉhachimaqniy ĉnuqachu kashaq? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

²⁶ Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaĉhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²⁷ Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay yaĉhakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta. ²⁸ Chaqa, kayqami yawarniy. Kay yawarniyta iĉhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq. ²⁹ Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaq-nachu kay ubapa yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

*Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu**(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*³⁰ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.³¹ Chaypina karqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,

tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

³² Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumana.³³ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapis, nuqaqa manami dijashaykichu nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³⁵ Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir. Chaynullatami wakın yaçhakuqninkunapis niranllapa.

*Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran**(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)*³⁶ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa” nir.

³⁷ Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkay wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chaymantami alliplate llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. ³⁸ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nuqawan” nir.

³⁹ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukçhirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qisçhakaymantaga. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki ruranqa” nir.

⁴⁰ Chaymantami chay kimsa yaçhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikçhakur nuqawan kaytaqa? ⁴¹ Rikçhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.⁴² Chaynu nir qashan ishkay kutipaqa rir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qisçhakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykinumi ruray” nir.

⁴³ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipçhirayaran punuyapaq. ⁴⁴ Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqa riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.⁴⁵ Chaymanta qashan chay yaçhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:“¿Qamkunaqachu punur समयankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami çhamushana. ⁴⁶ Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa” nir.*Jesustami prisuranllapana**(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin. ⁴⁸ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir. ⁴⁹ Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa, —iChaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.⁵⁰ Jesusqami niran:

—Amiguy, imata ruraqçhi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir.

Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹ Piru Jesuspa uk yaçhakuqninmi ispadanta lluqshichimur kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁵² Chaymi Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa çhuray çhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami, ispadallawan wanuqaq nir. ⁵³ ¿Manachu yaçhanki nuqa Taytayman mañakutiyaqa, kananlla kaçhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa? ⁵⁴ Piru chaynu pasanarpaq mañatiyaqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵ Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunata shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. ⁵⁶ Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaçhakuqninkunata paylata dijar alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparannllapa

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunata, chay kurakunapa mantaqnin Caifaspa wasinman aparannllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. ⁵⁸ Piru Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

⁵⁹ Chay kurakunapa mantaqninikuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunataqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. ⁶⁰ Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ishkey runakuna qimikar, ⁶¹ tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiya puytini niran’ nir”.

⁶² Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyapaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶³ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqap-tachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶⁴ Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmanta-pachami rikankil-lapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chay-manta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

⁶⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—iKay runa rimashanqami mana allinchu Dyuspaqqa! ¿Ima mas tistigutataq min-istinchikllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uyapashaykillapanu. ⁶⁶ ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunata niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷ Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis qaqlanllapi maqar. ⁶⁸ kaynu niyaqllapa:

—iQam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tantiyaq pitaq maqashuran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰ Piru Pedruqami tukuyta naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹ Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Waqqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷² Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—iManami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yu-payllari nir.

⁷⁴Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana rigsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimay-atiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatinlami galluqa kantaran. ⁷⁵Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami rigsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta lluqshirqa kusalata llakir; piñakur ima waqaran.

27

Jesustami Pilatuman aparanllapa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹Chaymanta achkiyatinnaga, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ²Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran

(Hch 1.18-19)

³Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaچارqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata gukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴—Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.

Piru chay runakunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.

⁵Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran. ⁶Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata qukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir çhuranallapapaqqa” nir.

⁷Chaymi paykunaga yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantiranllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinga pampananllapapaq. ⁸Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”. ⁹Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqñin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,
chay Israel pwiblumanta runakuna
uk paykunapa masinpa çhaninpaq nisha karan chaykunata.

¹⁰Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta,
imanuçi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesumi Pilatupa naypanpi

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

¹²Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayanllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu. ¹³Chayraykumi Pilatupa qashan kaynu nir tapuran:

—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaga? nir.

¹⁴Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatupa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçi lluqshichiy nishannulla. ¹⁶Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala rigsikasha Barrabás shutiq, prisuqa. ¹⁷Chaymi

tukuy runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa llugshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸ Chaqa Pilatuqa kwintata qukasha karan, çhiqnirlami Jesustaqa yanqallamanta payman apashallapa nir. ¹⁹ Nataq Pilatuqami mantakunanpi tayatin warninga kaçhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir. ²⁰ Piru chay kurakunapa mantagninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantagninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaçar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq. ²¹ Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannitataq kay ishkaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa qamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

²² Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imataqa rurayshaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaqa? nir.

Ashwanmi tukuyula kaynu niranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²³ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²⁴ Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta apamutinllapa, tukuy nayanpanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵ Chaymi ashwan tukuyula chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¡Nuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶ Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta llugshichir, suldadunkunata kaçararan Jesusta libachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

²⁷ Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparanllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa. ²⁸ Chaypimi ashwan raçhpanta llugshichir uk chupika raçhpata yakachiranllapa. ²⁹ Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipanarayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqllapa: “¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun!” nir.

³⁰ Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima.

³¹ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raçhpata yakachishanllapataqa llugshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapa kruspi klabananllapapaqna.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Chaymanta llugshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa. ³³ Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ³⁴ Chaypiqami upyachiyta kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa. ³⁵ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir]. * ³⁶ Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq. ³⁷ Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta çhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

* 27:35 Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

³⁸ Chaynullami paypa pullanqa ishkey suwakuqkunata krusllapi klbaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuyupaqa allilaw qichqanpi. ³⁹ Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, uamanllapata kuyuchiqnulka kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

⁴⁰ “¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

⁴¹ Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yachar yaçhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantagninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

⁴² “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimungari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa! ⁴³ Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananilla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimaranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

⁴⁴ Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. ⁴⁶ Piru yaqqa a las trispaqna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran: “*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*” nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

⁴⁷ Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Wakqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

⁴⁸ Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhpa qirupi watar, puchqu binupi nuuyuchir Jesuspa shiminman çhurarar upyananpaq. ⁴⁹ Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

⁵⁰ Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna. ⁵¹ Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhayin uqaqamanta urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran. ⁵² Chaynullami wanushakuna pampakashankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana. ⁵³ Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta llugshimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrahan pwiblu Jerusalemanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa. ⁵⁴ Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikaturanllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

⁵⁵ Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha kaqkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jestustaqa yanapasha karan imata rurashanpipis. ⁵⁶ Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Chaymanta limpu tardiyayatinnagaqami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman çharan. Paypismi Jesuspa yaçhakuqnin karan. ⁵⁸ Chaymi payqa Pilatuman çharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuga kaçhakuran qunanllapaq. ⁵⁹ Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan.

⁶⁰ Chaymantaqami uk mushuq uçhkuta qaqapi pay pampakananpaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jestustaqa. Chaymi ashwan chay uçhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna. ⁶¹ Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

⁶² Samana diyapa quyapachan pasatinga, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq. ⁶³ Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis, ‘Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanga’ nir. ⁶⁴ Chayrayku suldadukunata kaçhay chay pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay yaçhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuylla runakunata

‘Kawsamushana’ nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinga qashan chaynu llullakutinga llallin mana allinchu kanman naypaq llullakushanmantaqa nir:

⁶⁵ Chaymi Pilatuqa kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶ Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhurarannllapa. Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq dijarrannllapa.

28

Jesusmi kawsamuranna

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnaga Maria Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman chapakuq. ² Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uchukumanta rumita ashuchir chaypa anan taran. ³ Chay angelqami uk rilampa yupay kusata lipyarayaran. Nataq raçhpan-shuyupaqa puktay yupay kusa yuraq intiru karan. ⁴ Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha yupay kidarrannllapa. ⁵ Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaçhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klabarannllapa chaytami maskayankillapa nir. ⁶ Piru payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi çhurashaykillapamatapis. ⁷ Chaymi kananlla rir chay yaçhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riywan ashwan Galilea pwiblumana, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapapaq karan”.

⁸ Chaynu nitinga chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaçhakuqninkunataqa willaq. ⁹ Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar adurrannllapa, çhakinkunata abrasar ima. ¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwiblumana rinannllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqallapa” nir.

Suldadukunami llullakur rimarrannllapa

¹¹ Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwiblumana çhar chay kurakunapa mantagninkunata parlarannllapa tukuy ima pasashantaqa. ¹² Chaymi chay kurakunapa mantagninkunaga riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantagninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta qurannllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaga kaynu nir:

¹³ “Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaçhakuqninkuna shamur suwakur aparannllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir. ¹⁴ Piru imanupi chay mantakuq yaçhaq yupay katinga nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa”.

¹⁵ Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuçhi chay kurakunapa mantagninkuna willashannllapanulla rimarrannllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel runakunaqa çhiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

Jesusmi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanpaq

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Chaymiri Jesuspa unsi yaçhakuqninkunaga pay willashannulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. ¹⁷ Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata adurrannllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis. ¹⁸ Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima. ¹⁹ Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaçhachikuyllapa. Paykunapis yaçhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytappa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina. ²⁰ Yaçhachiylapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu çhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.

San Marcos Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yaçhanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jesusta uyakuq ris-hankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yaçhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata ruranaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanpaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyun kar dyablupa yarpuyin-kunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyun kar wayrata yakuta qasil-lachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

*Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Kaynumi qallarín Dyuspa Wamran Jesucristupaq shumaq rimashanqa.

² Manaraq Jesucristo nasiyatínmi karanna Dyusunichikpa rimaqnín Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa:
“Naypaykita kaçhashaq uk runata qampaq rimanapaq.

Chaymi ringa tukuyta willaq shunqunllapapi shumaqta yarpunanllapapaq.

Chaynuqami qam ritkiqa shumaqtana risibishunqallapa.

³ Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa,
uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta
kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Chaynumi Isaías iskribishannu Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi runakunata ni-ran: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa pirdunashunanllapapaq. Chayman-tami shutichishaykillapa” nir.

⁵ Chaymi tukuy Judea pwiblukunamanta, Jerusalemanta ima, kusa achka runakuna riqllapa Juan kayashanman payta uyakuqqa. Chaynu uyakurmi uchanllapapaq kwintata qukar Tayta Dyus llakipamay nitinllapa, Juanqa riyu Jordanpi tukuyta shutichiran.

⁶ Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuyapaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinkunata ima. ⁷ Yaçhachikuqnuqami runakunataqa kaynu niyaqpis:

“Nuqamantaqami uk kusala mas pudirniyun shamuyan. Paypaqgami nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis. ⁸ Chaqa nuqaqami qamkunataqa yaku-lawan shutichishushallapa kani. Piru nuqamanta chay uk shamuy-shuyapaqami Dyuspa Santu Ispirítunwanna shutichishunqallapa”.

*Jesumi shutikuran
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Chay tyimpukunapimi prubinsya Galileapa uk pwiblun Nazaretmanta Jesusqa lluqshir rir, riyu Jordanman çhatin Juanqa chaypi shutichiran. ¹⁰ Chaynu shutikur yakumanta lluqshimuyarmi rikaran syilu kiçhakaqta. Chaynullami rikarapis Dyuspa Santu Ispirítun payman uk palumitanu ishkimuqta. ¹¹ Chaymantami syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta yaparan:

“Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

*Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparán chunllaq lugarmán.
¹³ Chaypimi Jesusqa kwarinta diyata, kusala saqra animalkunapa rurinpi karan. Chaynu
 Jesús payla chaypi katinmi dyabluqa uchakuchiyta kamarán. Piru Dyuspa angelninku-
 nami paytaqa tukuy ministishanpipis yanapan.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuq qallariran

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Chaymanta Shutichikuq Juanta, gubyrinu Herodes karsilashana katingqa, Jesusqa
 riran Galilea pwiblukunaman Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikutin, washakarna
 Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq. ¹⁵ Chaynullami niyaqpis:

“Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa kumplikashana. Chaymi Dyusmanta shamuq
 mantakuq qallarinanpaqqa shipchamushana. Chayraykumi uchaykillapata dijar Tayta
 Dyusmanna tikrakayllapa. Chaynulla chay kusala shumaqta willashushayllapapi kriyirna
 kawsayllapa”.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta riyarqa, rikaran Simonta uknin Andreswan
 chaypi kaqta. Paykunaqami piskadukuq kashanrayku atun shikranllapata yakuman
 itayaranllapa. ¹⁷ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaĉhachishaykillapa
 piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanaykillapapaq nir.

¹⁸ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna
 riranllapa.

¹⁹ Piru mas naypaqman riyarqa, Jesusqa qashan rikaran Santiaguta uknin Juanwan
 chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna karanllapa. Chaymi paykunaqa uk
 yaku karrupi atun shikrankunata kamakachiyaranllapa. ²⁰ Chayna Jesusqa qayamuran
 paykunatapis. Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiaguwan ishkantin Jesuswanna riranla-
 pa, chay yaku karrullapi taytanta trabajaqninkunawan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyininta itakuran

(Lc 4.31-37)

²¹ Chaynu rirqami Capernaúm pwiblumanna ĉharanllapa. Chaymantami samana diya
 katin Jesusqa chay Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur yaĉhachikuq
 qallariran.

²² Piru yaĉhachikutinqami tukuyla chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakananllapa. Chaqa
 Jesusqami yaĉhachikuran paypa yaĉhayninllawan, manami Moisés mantakushanta yaĉhar
 yaĉhachikuqkuna yupaychu. ²³ Chay tantakananllapa wasi ruripiqami kayaq uk runa
 dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusala jwirtita kaynu nir qayĉhakuran:

²⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, ¿imapaqtaq nuqakunaman yakapakaniki? ¿Ima, chinqachi-
 maqllapachu shamushayki? ¡Nuqami riqsishuni! ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki!
 nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyinintaqa kaynu nir:

—¡Upallalla yarqay kay runamantaqa! nir.

²⁶ Chaynu nitingami, chay dyablupa yarpuyininqa chay runataqa atakita qur, kusala
 jwirtita qayĉhachirna yarquran.

²⁷ Chayta rikarmi, tukuyla runakuna kusalata manchakuranllapa. Chaymi ukninllapa
 ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa:

“¿Imataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla mantakur imami ukman mushuq imakunata
 yaĉhachikun! ¡Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis imata nitinpis kasun!” nir.

²⁸ Chaymanta-pachami tukuyla Galilea lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata yaĉharanllapa
 imanumi payqa imatapis rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Chaymanta chay Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluqshirqa, Jesusqa
 Santiaguwan, Juanta apar riran Simonpa, Andrespa wasinman. ³⁰ Chaypimi Simonpa
 swigranqa kusala rupawan qishaq mantanpi usurayaran. Chaynu chaypi qishaq nir
 Jesusta willatinllapami, ³¹ Jesusqa rir qimikar, chay warmisitataqa makinmanta chutar
 sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi chay kutilla chay rupaqa dijaranna. Chayman-
 tami ashwan chay warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Rupay chinqatin limpu tutupashana katinga, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata, dyablupa yarpuyinwan kaqkunata ima apamuranllapa. ³³ Piru chay wasipa punkunmanqami chay pwiblumanta tukuyula runakuna limpu untaranllapa Jesusta rikakunanllapaq. ³⁴ Jesusqami tukuy qishayninllapakunamanta kusala achka runakunata allichar, dyablupa yarpuyininkunamatapis achkata itakuran. Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuyininkunaqa, yačharanllapa “Jesusqami Dyuspa Wamran” nir. Piru Jesusqami mana dijaranču paypaq rimananllapapaqqa.

*Jesusmi Galileapi yačhachikuran
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa amsaqla Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman mañakuq. ³⁶ Chaymantaqami, Simonqa wakinninkunawan Jesusta maskaq rir, ³⁷ tarirqa niranllapa:

—Tukuymi maskashuyanllapa nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—Ashwan rishunllapa ukław shipchakaq pwiblukunaman, chaypipis Dyuspa shumaq rimayninta yačhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi shamusha kani.

³⁹ Chaynumi Jesusqa Galilea pwiblupa tukuy lugarninkunapi, Israel runakuna tantakananllapa wasikunapiqa Dyuspa shumaq rimayninta yačhachikur chaynullami dyablupa yarpuyininkunata itakur ima puriran.

*Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun Jesusman qimikar, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

⁴¹ Jesusqami llakipar makinwan kamar niran:

—Munanimi allianaykita. Kananlla alliyay, nir.

⁴² Chaynu nitinlami, chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaranna qishayninmantaqa. ⁴³⁻⁴⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa kaynu niran:

—¡Allita uyamay! Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yačhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykita nir.

⁴⁵ Piru chay runaqami chaymanta lluqshirqa tukuyula parlaran Jesús, paypaq rurashantaqa. Chaymanta-pachami Jesusqa manana pwiblukunamanqa yaqqa yaykuqnachu. Ashwanmi chay maypichi yaqqa mana runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru chaynumapis tukuy lugarmantami runakunaqa riqllapa payta rikaqqa.

2

*Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

¹ Chaymanta, ayka diyamantami Jesusqa Capernaúm pwibluman tikrakar riran. Chaymantami yačharanllapa chay wasiman, čhamushana nir. ² Chaynu yačharllapami Jesús kayashanman chaynulla waqta punkumanmapis kusalata untaranllapa. Chaymi manana maylawta yaykunapamapis karannachu. Chaynumapis Jesusqa Dyuspa shumaq rimananta yačhachikuyaran.

³ Chaykamanmi kwatru runakuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun uk runata čhachiranllapa chaymanqa. ⁴ Piru Jesús kayashanmanqa mana imanupis čhachiyta puytiranllapachu kusala achka runakuna kashanrayku. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta učkukur, chaylata chay qishaqtaqa uk paritapi Jesuspa naypanmanqa ishkichiranllapa. ⁵ Chaymanta Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yačharqa, chay qishaqtaqa kaynu niran:

—Wamrituy, tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

⁶ Chaypimi, Moisés mantakushankunata yačhar yačhachikuq wakin runakuna tayaranllapa. Chaymi kaynu nir yarpuranllapa: ⁷ Kayqami yanqa runala. ¿Imaraykutaq waknuqa ninqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinču chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

⁸ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa? ⁹ ¿Qamkunapa yarpuynikillapamantaqa ima ninaypaqtaq mas trabajusu kanqa kay runataqa ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir paraykita apar riy’ ninaypaq? ¹⁰ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

¹¹—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

¹² Chaynu nitingami, chay qishaq karan chay runaqa das sharir, paranta charikur lluqshimuran tukuyta rikayatın. Chayta rikarmi tukuy chaypi kaqkunaqa kusallata dis-pantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa kaynu nir:

“¡Manami kaypiqa uk kutilamapis waknutaqa rikashanchikllapachu!” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Chaymantami Jesusqa qashan riran atun quçhapa manyanman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna tantakatin payqa yaçhachiyaran. ¹⁴ Chaymanta riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran. Payqami chay Roma pwibluqaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitingami Leviqa sharir paywanra niran.

¹⁵ Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna Jesuswan chaynulla yaçhakuqninkunawan ima misapina tayaranllapa. Chaqa kusallatari Jesuswan pulla puriyta munaqllapa. ¹⁶ Chaynu Jesús tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapaqa.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Uk diyapimi Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla wakin fariseukunaqa ayunayaranllapa. Chaymantami wakin runakuna rir, Jestustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla fariseukunapa yaçhakuqninkunapismi ayunanllapa. Qampa yaçhakuqninkikuna-shuyppaqa, ¿Imapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.

¹⁹ Jesusqa paykunataqa niran:

—Uk runa kasarqa, chayllapiraq katingachu chay pullan kaqkunaqa çayunayta puytinman? Manami ayunaytaqa puytinmanchu. ²⁰ Piru chay kasarasha rinanpaq urami çhamunqana. Chaynu ritinna-shuyppaqa ayunanqallapana.

²¹ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa likinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. ²² Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qarataqa likinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq”.*

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Piru yaçhakuqninkunaqami trigupa ispiganta pitikuqnu riyaranllapa. ²⁴ Chayta rikarmi fariseukunaqa Jestusta kaynu niran:

—¡Ay! ¿Imapaqtaq yaçhakuqninkununaqa kanan samana diyapi mana ruraypaq kaqtaqa rurayan? nir. ²⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

* 2:22 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninqa, mana chayllachu nir.

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, gubyirnu David uk kuti wakinninkunawan mallaqnar imanu tukuran nir iskríbikashantaqa? ²⁶ Chaqa chay tyimpukunapimi kurakunapa mantaqninga Abiatar karan. Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

²⁷ Jesusqami niranpis:

—Dyusqami samana diyataqa ruraran runakuna mana qischakananpaqchu. Ashwanmi ruraran chay diyapimapis aligriyananllapapaq. ²⁸ Chaymi Dyusmanta Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niyta puytini.

3

Jesumi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Chaymantami uk samana diyapi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasiman qashan yaykuran. Chaypimi uk runa wiçru makijun karan. ² Piru chaypiqami riparakuçkuna, mana shaykuç kusalata Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanta wak runataqa? Chayta ruratingami, chaylapa qna uchachashunllapa” nir. ³ Piru Jesusqami chay wiçru makijun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

⁴ Chaymantami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—Samana diyapiqa, çallin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla çallinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

Chaynu nir tapukutinmi, chay runakunaqa mana imatapis rimarchu uyaralla kidaranllapa. ⁵ Piru Jesusqami chay runakuna pay nishanta mana intrakanayashanllaparayku kusata piñakur, llakir ima chay qishaq runataqa kaynu niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitingami makinga allinna kidaran. ⁶ Piru chaynu ruratingapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa, Herodespa wakinninkunawan parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

⁷ Jesús yaçhakuçninkunawan chay atun quçhapa manyanman ritinmi chay Galileapa pwiblunkunamanta kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ⁸ Piru chaypi Jesús kusa shumaq mana ruraypaq imakunata rurayan nir yaçharllapami Judea pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Idumeamanta, Tirumanta, Sidón pwiblunkunamanta ima kusala achka runakuna Jesús kayashanman shamuranllapa. Chaynullami Jordán riyupa uklaw chimpanmanta ima shamuranllapa Jesusta rikayta munar, chay atun quçhamanqa. ⁹⁻¹⁰ Chaynumiri kusata untamuranllapa. Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata allicharan. Chaymi tukuy chay qishaqkuna alliyananllaparaykuqa kumsanakuyya, saruçhanakuyya wakmanta kaymanta untaranllapa Jesusta kamarla alliyananllapapaq. Chayraykumi Jesusqa yaçhakuçninkunata kaçharan uk yaku karruta listatinllapa, chaymanna iqatin amana mas kiçhkiçhinanllapapaq.

¹¹ Chaynullami chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakunapis Jesusta rikarqa, paypa naypanpi qunqurir, qayçhakuranllapa:

“¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!” nir.

¹² Piru Jesusqami anyaran chay dyablupa yarpuyininkunataqa, amana chaynu paypaq rimananllapapaq.

Jesumi dusi yaçhakuçninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Chaymantami Jesusqa uk sirkaman iqar, kusa allinta yarpuchishan runakunata qayaran. Chaynu qayatin tantakatinllapanaqa, ¹⁴ paykunamanta dusi runakunata akraran paywanna purinanllapapaq. Chaynulla rir yaçhachikunanllapapaq imami karan. ¹⁵ Chaynullami paykunataqa Jesusqa pudirninta quran qishaqkunata allichananpaq, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakananllapapaq ima.

¹⁶ Kaykunami chay dusi akrashankunaqa karan:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

¹⁷ Chaymantaqami karan Zebedeupa ishkey wamrankuna Santiago,

Juan ima. Kay paykumatami shutichiran “Boanerges”. Rimayninchikpiqa “Kunyapa Wamrankuna” * nir intrachimanchik.

¹⁸ Wakinkunaqami karan:

Andrés,
Felipe,
Bartolomé,
Mateo,
Tomás.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran

Santiago,
Tadeo ima.

Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

¹⁹ Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapaqqa.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Chaymantaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaykuran uk wasiman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna untaranllapa. Chaymi Jesús, chaynulla yaçhakuqninkunamapis mana mikuyamatapis puytiqlapachu. ²¹ Chaynu yaçhachikur mana mikutin imami, Jesuspa ayllunkunaqa riranllapa wasinman apananllapaq. Chaqa wakinkunaqami “Jesusqa yaruyasha” niyaqllapa. ²² Chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna Jerusalemanta çhasha kaqkunapis kaynu niyaqllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirnininta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²³ Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa paykunata qayamuran. Chaymantami uk kumparasyunta rurar kaynu niran:

“¿Imanuna dyablupa uk dyablu masinta itakuyta puytinqa? ²⁴ Chaynullami mayqan pwiblpis paykunapura çhiqinakarqa mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu. ²⁵ Chaynulla uk ayllupis paykunapura çhiqinakarqa, mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. ²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaymi manana pulla kaytaqa puytiyanqanachu. Ashwanmi chaynu ruranakarqa limpu tukukayanqallapana.

²⁷ “Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yarkunaraqami, chay wasipa amunta puntataqa wataytarq ministiyen. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana”. †

²⁸⁻³⁰ Chaymantami Jesusqa chay runakuna wakqami dyablupa pudirninwan nishanllapayku, kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Runa tukuy uchakushanta chaynulla mana allinta rimashantami Dyusqa pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaqa mana allinta rimashanllapata-shuyupaqa mana maydiyapis pirdunanqachu”.

Jesuspa mawan ukninkuna

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Chaymantaqami Jesuspa mawan, ukninkuna çharanllapa. Piru waqtalapi kidarmi kaçhakuranllapa Jesusta qayamunanllapaq. ³² Chaymi Jesuspa ridurninpi taqkunaqa kaynu niranllapa:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa nir.

³³ Jesusqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqantaq ukniykunaqa?

³⁴ Chaymi chay ridurninpi taqkunata chapar niranpis:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa. ³⁵ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruraqkunalami ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

4

Jesumi kumparasyunta rurari uk tarpukuqwan

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

* **3:17** Kunyapa Wamran nirqami intrachimanchik kusala jwirtita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllapayku nir. † **3:27** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurari itakun nir.

¹ Chaymantami Jesusqa chay kusala atun quĉhapa manyanpi qashan yaĉhachikuq qallariran. Piru kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay quĉhapi yaku karu karan chayman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranllapa.

² Chaymi kumparasyunkunawan kusa achka imakunata yaĉhachikuran. Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:

³ “Allita uyakuyllapa. Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman. ⁴ Chaymanta shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariĉ kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.

⁶ Chaymantami, rupay iqamutinga mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ĉhutukur chakiran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachitin, mana puqurannachu.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami trinta murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, syin murisituyjun ima karan”.

⁹ Chaynu nishana karmi Jesusqa niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

ĉImapaqami Jesusqa kumparasyunkunawanqa yaĉhachikuran?
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Chaymanta achka runakuna ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru chaypiqami karanraq Jesuspa pullan puriĉkuna chaynulla chay dusi yaĉhakuqinikuna ima. Chaymi paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Chay kumparasyunqa, ĉimatataq intrachimanchikqa? nir.

¹¹ Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, unay michka mana intrakasha katinllapamapis. Piru tukuy mana kriyishanrayku waqtapi yuypay kaqkunata-shuypaqami kumparasyunkunalawan willan, ¹² michka chapakurmapis mana rikananllapapaqchu. Chaynulla michka uyakurmapis mana intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur Dyuspi mana qashan kriyirqami, uchanllapamantaqa manana pirdunakanqallapanachu”.

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Jesusqami chay tapuĉkunataqa niran:

“ĉIma qamkunapischu mana intrakashaykillapa chay kumparasyuntaqa? Chaynu kay kumparasyunta mana intrakarqa, ĉimanuna wakin kumparasyunkunata ruratiyumaqa intrakankillapa?

¹⁴ “Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq nirqami intrachimanchik Dyuspa rimayninta parlakuqpaq. ¹⁵ Wakin simillakuna nanman ratasha nirqami intrachimanchik Dyus nishanta yuypay mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu shamurqa, chay yarpuyinpi purichiyashantaqa limpu qunqachin.

¹⁶ “Nataq chay similla rumikunapa rurinman ishikiran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. ¹⁷ Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa ĉischar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

¹⁸⁻¹⁹ “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus nishanta yuypaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiĉ yuypay Dyuspa rimaynintaqa qunqachir, manana dijanchu puqunanpaqqa.

²⁰ “Piru wakinkunaqami Dyus nishanta allita uyakur kasur kusa shumaqtana kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar kusala achkata puqun chay yuypay. Chaymi paykunamanta wakinqa imanutaq uk ispigamaqa trinta murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami syin murisituyjun karan kada ispiga chay yuypay”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Lc 8.16-18)

²¹ Chaynullami Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk lamparata achkirachikunanpaq apamurqachu ¿kajunpa rurinman manaqa uk parapa ñhakinpi ñhuranchik? ¡Manami! Ashwanmi unaqlapi ñhuranchik achkirachikunanpaqqa. ²² Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunanpaq pakaplla yupay kaqkunaqa, maydiyqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

²³ “Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna uyakur intrakayllapa”.

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa kanan imanukunata yanapatkillapaqami, chay yanapashaykinullana Dyusqa qamkunatapis mastana yanapashunqallapa. ²⁵ Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqtaqami masta qushaq. Piru chay mayqanpis mana intrakanaqta-shuypaqami pitilata intrakashanmatapis limpula qunqachishaq” nir.

Jesusmi kumparasyunta ruran winaq simillawan

²⁶ Jesusqami niranpis:

“Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk runamaqa ñhakanpi simillata tarpur dijan chay yupay. ²⁷ Chaqa chay tarpukuqgami rirqa punun, rikñhakun ima. Piru payqami mana kwintata qukatinchu nasimur winan chay simillaqa unaq katin, tuta katinmapis. ²⁸ Chaqa pachaqami paylla winachitin, puntataqa yurakunraq. Chaymantami ispigakur puqurna untachikun. ²⁹ Chaynu puqur qarwatinmi, amunqa kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa mantakuyninqa”.*

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesusqami niranpis:

“¿Imanu yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa manaqa imawantaq kumparayman Dyuspa mantakuynintaqa? ³¹ Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta pachapi tarpunllapa chay yupay. Chay simillaqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaga. ³² Piru tarputinllapa atunta winarmi, kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna ñhakanpi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pari quritukunamapis chay rikrankunapina llantukur tanllapa ima”.†

Jesusmi yañhachikuran kumparasyunkunawan

(Mt 13.34-35)

³³ Jesusqami runakunataqa kusala achka kumparasyunkunawan yañhachiran imanukun intrakananllapapaq nir. ³⁴ Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa yañhachirancho. Nataq yañhakuqninkunata-shuypaq chaymantana paykunata intrachiq ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Chay diyallapi limpu amsayatinnaga Jesusqa yañhakuqninkunata niran: “Rishunllapa kay quñhapa waklaw manyanman” nir.

³⁶ Chaymi paykunaqa, runakunata dijar, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa. ³⁷ Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. ³⁸ Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yañhakuqninkunaqa rikñhachir kaynu niran:

—¡Taytuy! ¿Manachu kwintata qukanki yakumanmi chinqayanchikllapana nirqa?

³⁹ Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:

—¡Uyarar, qasillay! nir.

Chaynu nitingami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran. ⁴⁰ Chaymantaqami Jesusqa yañhakuqninkunataqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqachu manaraq allitaqa kriyiman killapa? nir.

⁴¹ Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqlapa: “¿Kayqa, imanukun runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?” nir.

* 4:29 Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusinichik pallaq shamunankaman. † 4:32 Chaynumi Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

5

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Chaynu rirmi chay quçhapa uklaw manyan Gadara * shutiç lugarman çharanllapa. ² Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyinwan kaç uk runa qimikaran. ³ Chay runaqami pantyunkunapi taç. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaç. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaça puytiçllapachu. ⁴ Chaça qasillachinanllapapaç nirmi kutir makinkunata, çhakinkunata ima kadinakunawan wataçllapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pitiç. Chaymi mayqanpis mana imanupis binsiya puytiçllapachu. ⁵ Chay runaqami unaçpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayçhakur, rumikunawan paylla takakar ima puriç. ⁶ Piru Jesusta rikarshuyapaçami kusalata kallpar rir naypalañpi qunquriran. ⁷⁻⁸ Chaymi Jesusqa çapar niran:

—Qam, dyablu mana sirbiç, luqshiy kay runamanta nir.

Chaynu niyatini dyablupa qayçhakur kaynu niran:

—¡Unaç syulumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Tayta Dyuspa shutinpi rugashayki ama çischamanaykipaçu! nir.

⁹ Chaynu qayçhakuyatinmi Jesusqa tapuran:

—¿Imataç shutinki? nir.

Chay runaqa niran:

—Nuqaçami shutini ‘Legión’. † Chaça kusa achkami kanillapa nir.

¹⁰ Chaymantami chay dyablupa yarpuyinqa Jestustaça kusalata rugaran ama chay lugarmantaça itakunapaçu. ¹¹ Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran. ¹² Chaymi chay dyablupa yarpuyinrunaqa, Jestustaça kaynu nir rugaranllapa:

—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaç nir.

¹³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinrunaqa runamanta luqshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaça chay kutilla kusalata kallpar, qaçata rishannu quçhamañ ratar çhuqar wanuran. Chay kuchikunaçami dus mil (2,000) yupay karan.

¹⁴ Nataç chay kuchikunata michiqkunaçami alsakar riranllapa. Chaynu rirmi tukuyla çhakanpi kaçkunata chaynulla pwiblupi kaçkunata ima willaranllapa. Chaymi tukuyla runakuna luqshir riranllapa rikaç. ¹⁵ Chaymanta Jesús kayashanman çharnaqa, chay kusala achka dyablupa yarpuyinwan kasha runataça, rikaranllapa yarpuyinpinna mudakusha taçta ima. Chaça dyablupa yarpuyinqa luqshishana karan paymantaça. Chaymi runakunaça kusalata manchakuranllapa. ¹⁶ Nataç chay runakuna imanuy chay dyablupa yarpuyinwan kaç runa allyashanta, chaynulla imanuy chay kuchikunawan pasashanta ima wakinkunata parlaranllapa. ¹⁷ Chaymantami tukuyla runakuna kusalata Jestustaça rugaranllapa, chay lugarninllapamantaça rinanpaçna.

¹⁸ Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaçna katinqa chay dyablupa yarpuyinmanta allyasha runaça Jestustaça rugayaran paywan rinanpaç nir. ¹⁹ Piru Jesusqami mana munarchu niran:

—Ashwanmi riyña wasikiman. Chaymi aylluçkikunata ima parlanki imanumi Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.

²⁰ Chaymi chay runaqa rir tukuyla chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuyla kusata dispantakaranllapa.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Chaymantami Jesusqa chay quçhapa uklawninmanta yaku karrupi qashan tikrakamuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quçhapa manyanpinna kidaran. ²² Chaykamanqami Israel runakuna tantakananllapa wasipi uk mantakuçnin Jairo shutiç çhamuran. Payqami Jesusta rikarqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:

²³ —Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraç rir makisituykikunata ananman çhurankiman, allyarna kawsananpaç nir.

* 5:1 Wakin iskririkashakunami “Gerasa” nin. † 5:9 Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

²⁴Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami pullanqa riran. Chaymi kusala kiçkipi riyaran payqa.

²⁵Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. ²⁶Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna binsikayaran. ²⁷⁻²⁸Chaymanta Jesuspaq rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa raçhpanta kamarlami alliyashaq” nir. Chaymi payqa runakunapa rurinlata rir; ikinmanta Jesuspa raçhpanta kamaran. ²⁹Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuqqa qasillaranna. Chayna kwirpuntaqa alliyaqtana syintiran. ³⁰Piru Jesusqami kwintata qukaran pudirnin yarqusha nir. Chaymi ikiman tikrakar runakunata kaynu nir tapuran:

—¿Pitaq raçhpayta kamasha? nir.

³¹Ya çhakuqninkunaqa niran:

—¿Manachu rikaniki kusala achka runakuna wakmaqa kiçkichishuyan? Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq kamamasha?’ nir.

³²Piru Jesusqami kusalata chapayaran tukuy ridurninpi kaqkunata, mayqantaq raçhpayta kamasha kanqa nir yaçhananpaq. ³³Chaymantami chay warmiqa yaçharanna nuqapaqmi chapakuyan nir. Chaymi kusalata manchakur chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypalanpi qunqurikur, imanu kashantapis karanlata willaran. ³⁴Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligirilana rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami alliyashaykina.

³⁵Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta ukkuna çhamur kaynu niranllapa:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu chay yaçhachikuqtaqa nir.

³⁶Piru Jesusqami chay nishanllapata mana kasurchu, Jairutaqa niran:

—Ama manchakuychu. Nuqalapi kriyiy nir.

³⁷Chaynu nirqa, chay ikinta riqkunataqa Jesusqa manana munaranchu pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta, Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan ima aparán. ³⁸Jairupa wasinman çharqami, uyaparan kusata llakir waqaqllapata ima. ³⁹Chaymi Jesusqa wasi ruriman yaykurqa niran:

—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa laqyayankillapa? Wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

⁴⁰Chaynu nitinmi kusalata asiparanllapa. Piru payqa tukuy ruripi kaqkunata waqtaman urquran. Chayna wamrapa taytanta, mamanta apar, chay kimsa pullan riqkunawan yaykuran ruriman, chay wamra usurayashanmanqa. ⁴¹Chaymanta makinmanta aypar wamrataqa niran:

—*Talita cumi.*

(Rimayninchikpiqa munan niyta: “Mamitay, qamtami nishuni: ¡Sharimuy!” nir).

⁴²Chaynu nitinlami, chay dusi añuyjun wamraqa sharir puriq qallariran. Chayta rikarmi tukuy runakuna kusalata dispantakaranllapa. ⁴³Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Amami mayqantapis tukuy kaykunapaqqa parlankillapachu nir.

Chaymantami kaçhakuran wamrataqa qarananllapapaqna.

6

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹Chaymantaqa chay Jairupa pwiblunmanta lluqshir Jesusqa yaçhakuqninkunawan qashan tikrakan Nazaret pwibullamanna. ²Chaymi uk samana diyapi Jesusqa chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutin kusala achka runakuna uyapar kusa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Wak yaçhayninqa maymantataq kanqaqa? Chaynulla ¿imanutaq milagrukunata kusalata ruranqa? ³¿Manachu kayqa Mariapa, içhkakuq wamran? Chaynulla ¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa, Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa?”

Chaynu nir imami, mana kasunaranllapachu. ⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllamanta kaqkuna, ayllunkuna chaynulla wasinllapi imaçami mana kasunllapachu nir.

⁵ Chaymi payqa chay Nazaret pwiblunllapiqa mana ima milagrutapis ruraranchu. Ashwanmi wakin qishaqkunapa ananman makinkunata çhurar allicharanla. ⁶ Piru Jesusqami kusalata yarpupakuran, chay runakuna paypi mana kriyinishanrayku.

*Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)*

Jesusqami tukuy shipchakaq pwiblunllapipi yaçhachikur puriran. ⁷ Chaymantami dusi yaçhakuqninkunataqa qayamur pudirninta quran, dyablupa yarpuyuninta ima itakunanllapapaq. Chaynami ishkey ishkey kaçharan rir yaçhachikunanllapapaq. ⁸ Kaynu nirmi kaçharan paykunataqa:

“Nanpaqgami ama imatapis aparchu, bastunnikillapata charikurla rinkillapa. Chaynulla amami alburjata, jyamrita, qillayta imamapis apankillapachu. ⁹ Chaynullami llanqikillapata llanqikur, raçhpaykillapata yakakur ama mudanantinqa aparchu rinkillapa. ¹⁰ Chaynullami, uk kusa allin runapa wasinman çar samarqa, chay wasilapina kidankillapa chay ima diyachi rinaykillapakaman. ¹¹ Piru may lugarlawpi mana samachishurllapa chaynulla yaçhachikutillapa mana uyakushunatinllapapaq, chaymantaqa çhakikillapipi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa. Chaynu rurarqami intrachinkillapa: ‘Manami nuçakunapa kwintayllapanachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir. [Chiqaptami nishaykillapa: Jwisyu diya çhamutinqami chay pwibluqa kusala manchaypaqtana kastigakasha kanqa chay Sodomawan, Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa nir.]”

¹² Chaymi Jesuspa yaçhakuqninkunata rir yaçhachikuranllapa: Uchaykillapata dijarna Dyusman tikrakayllapa nir. ¹³ Chaynulla dyablupa yarpuyinmatapis kusala achkata itakuranllapa. Qishaqkunatapis allicharanllapa asaytiwan salar ima.

*Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq kusalata rimaqllapata uyaparan. Chaqa chaynu rimatinllapami tukuy intirupi yaçharanllapana. Chaymi Herodesqa kaynu niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

¹⁵ Nataq ukkunaqa Jesuspaqqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Eliasmi” nir. Wakinkunashuyapaq niqllapa: “Dyuspa uk rimaqninmi kanqa, imanutaq unay rimaqkuna kaq chaynulla” nir. ¹⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Herodesqa, kaynu niran: “Chayqami Shutichikuq Juan. Nuqami umanta pitichikutiy wanuran. Piru kananqami kawsamusha” nir.

¹⁷⁻¹⁸ Chaqa Shutichikuq Juan kawsayatinmi, Herodesqa uknin Felipipa warmin Herodias shutiqta warmikur mana allintachu tukusha karan. Chaypaqmi Shutichikuq Juanqa Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu” nir.

Chayta nishanraykushi, Herodesqa kaçhakuran Juantaqa aypar kadinakunawan watar karsilanallapapaq. ¹⁹⁻²⁰ Chaynullashi chay Herodias warmipis Shutichikuq Juan, runanta chaynu willashanrayku çhiqnir, kusalata wanuchiya munarmapis mana puytiranchu. Chaqa Herodesqashi warmintaqa mana dijaranchu chayta rurananpaqqa. Chaqa payqashi yaçhaq Juanqami imatapis karanlata ruran chaynulla mana uchayjunlamapischu nir. Chayshi kusalata manchakuran. Chayraykushi Juan imata nitinpis Herodesqa kusa aligriya uyakur, mana imata nishaq nirpis yaçhaqchu.

²¹ Piru uk diyapishi chay Herodiasqa imanullapis Shutichikuq Juantaqa wanuchichiran. Chay diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi paypa mantaqninkunawan, suldadukunapa mantaqninkunawan, chaynulla chay Galileamanta kusa runa nishakunawan ima fyistata ruraranllapa. ²² Chaypi katinllapashi Herodiaspa warmi wamranqa tukuyta chaypi kaqkunapa naypanpi llugshir bayliran. Chayshi chay baylishanqa tukuy chaypi kaqkunata chaynulla Herodestapis kusalata gustaran. Chayshi Herodesqa intinadanta niran:

—Mamitay, ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki nir.

²³ Chaymi qashan qashan jurar kaynu niran:

—Ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki, michka tukuy nuqa mantakushaymanta lamtar partin kaqmanmatapis nir.

²⁴ Chaynu nitinshi, chay wamraqa llugshir rir, maman Herodiasta tapuran:

—¿Imatataq mañayman? nir.

Mamanqa niran:

—Shutichikuq Juanpa umanta mañay nir.

²⁵ Chayshi wamraqa kallpaylla ruriman yaykur, Herodestaqa kaynu niran:

—Kananllami Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumanaykita munani nir.

²⁶ Chaynu nirqashi mantakuq Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llaki-yarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishañrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ²⁷ Chayshi uk suldadunta kaçharan karsilman rir Juanpa umanta apamunanpaq. ²⁸ Chayshi chay suldaduqa karsilman rir, Juanpa umanta pitir uk platupi apamur, chay warmi wamratana quran. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

²⁹ Chaymantashi Juanpa yaçhakuqñinkunaqa chayta yaçharqa rir, karsilmantaqa kwirpunalatana apar pamparanllapa.

Jesumi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Chaymantaqami Jesuspa dusi yaçhakuqñinkunaqa, tikrakamuranna. Chaynu tikrakamurmi Jesusta parlaranllapa imakunata rurashanllapata, yaçhachikushanllapata ima. ³¹ Piru chay diyakunapiqami Jesús kayashanmanqa kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi chay runakunata yanapar ima Jesusqa yaçhakuqñinkunawan mana puymiqllapachu samar mikuyamatapis. Chaymi Jesusqa chay yaçhakuqñinkunata niran:

—Rishunllapa chay chunllaq lugarkunaman, ratulaqa samaq nir.

³² Chaymi yaku karrupi paykunalana riranllapa chay chunllaq lugarkunamanna. ³³ Piru chaynu ritinllapami kusa achka runakuna rikar riqsiranllapa. Chaymi yaçharanllapa maymanmi riyannllapa nir. Chayraykumi tukuylla pwiblukunamanta runakunaqa kusalata kallpar rir, ashwan paykunamantaq naypaqta çhar yarananllapa.

³⁴ Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkirqa chay kusa achka runakunata rikar kusalata llakiran. Chaqa paytaqami yarpuchiran, uyshitakuna mana michikuqñiyjun kanman yupay. Chaymi payqa kusa achka shumaq imakunata yaçhachiran. ³⁵ Piru limpu tardiyayatinnagaqami chay yaçhakuqñinkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpigami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. ³⁶ Chayraykumi runakunataqami willay chay lugarkunaman, pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

³⁷ Piru Jesusqami niran paykunataq:

—Qamkuna qarayllapa nir.

Chaynu nitinqa niranllapa:

—¿Munayankichu kwichka achka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantir qaranayllapapaq? nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—¡Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitaykillapaqa?

Chaymanta paykuna rir rikarqa niranllapa:

—Sinku tantitawan, ishikay piskaditulami kan nir.

³⁹ Chaynami Jesusqa tukuy chay runakunataqami wakpi kaypi muntun muntun tananllapapaq willaran chay qiwakunapina. ⁴⁰ Chaymi paykunaqa kada muntunpi syin, syin; chaynulla sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa. ⁴¹ Chaynu tashallapana katingami, Jesusqa chay sinku tantitawan, ishikay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqñinkunata quran tukuylla chaypi kaq runakunata aypachinanllapapaq. Chaynumi chay ishikay piskaditutapis tukuyllata aypachiranllapa. ⁴² Chaynumi tukuylla mikuranllapa tiqlanallapakaman. ⁴³ Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanasta untataraq tantaranllapa. ⁴⁴ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa.

Jesumi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa yaçhakuqñinkunata yaku karruman iqachiran, rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklawnin Betsaida pwibluman paymantaqami naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuylla dispidikur riranallapakaman. ⁴⁶ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran Taytanman mañakuq. ⁴⁷ Limpu amsayatinnagaqami yaku karruqa chay quçha çhaypipina karan. Piru Jesús payla pachapi karmi, ⁴⁸ rikaran chay yaku karruqa mana yaqqa riyta puymiqtachu. Chaqa naypanllapalawmantami kusala jwirti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaqpinagaqami, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqñinkunalawman. Piru chaynu paykunaman riyarmapis, dirichu pasar rinaq yupay tukuran. ⁴⁹⁻⁵⁰ Chaynu yakupa ananta riqta tukuy yaçhakuqñinkuna rikarmi, kusalata manchakur “¡Waqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa. Chaymantami Jesusqa paykunataqami kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

⁵¹ Chaynu nirmi, payqa chay yaku karruman iqaran. Chaymi ashwan wayraqa limpu qasillaran. Chayta rikarmi paykunaqa limpu dispantakaranllapa. ⁵² Chaqa manari intrakashallapachu karan Jesús chay tantitakunawan milagruta ruratin rikarmapis, mana allita paypi kriyishanllaparayku.

Jesum Genesaretpi qishaqkunata allicharan
(Mt 14.34-36)

⁵³ Chaymanta chay atun quçhata pasarqa, Genesaret lugarman çharanllapa. Chaymi ashwan chay yaku manyapina yaku karrutaqa watar dijaranllapa. ⁵⁴ Piru chaypi taqkunaqami yaku karrumanta ishkiqlata Jesustaqa riqsiranllapa. ⁵⁵ Chaymi chay rikaqkunaqa rir tukuyla may lugarkunapi parlakuran Jesuspaqqa. Chayraykumi kusala achka qishaqkunata wintur ima çhachimuranllapa Jesusman. ⁵⁶ Chaymi Jesusqa maylawpi nir yaçharllapaqa, chay may riyashan nankunapi ima qishaqinllapakunataqa apar yarachiqlapapa. Michka pwiblukunapi, çhakanunapi, nankunapi ima katinmapis, qishaqinllapataqa yarachiqlapapa. Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raçhanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynu chay raçhanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

7

Mana allin yarpuyinichikmi uchakuchimanchik
(Mt 15.1-20)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa fariseo runakuna, Moisés mantakushanta wakin yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta çhamusha karanllapa.

² Chaymi paykuna rikayatin, Jesuspa wakin yaçhakuqinikunaqa mana makinta paqakurchu mikuranllapa. Chaynuqami mana ruraranllapachu chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi kusala mana allinta yarpuchiran paykunataqa. ³ Chaqa chay fariseukuna, chaynulla tukuy Israelmanta kaqkunaqami unay rukunllapakunapa kustumrinllawan kar; chay paqakuna kustumrita mana rurarqa mana mikuyta puytiqlapachu. ⁴ Chaynulla rantiq rir; tikrakamuraqqa chay paqakuna kustumrita rurar; kusalata paqakur mikuqllapa. Chaynulla chay kustumrinraykuqami kaykunata kusalata paqaqllapa: Basu upyananllapata; jarrankunata, jyirru mankankunata, mantankunata ima. ⁵ Chayraykumi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—çImapaqtaq yaçhakuqinikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrin nishannulla mana rurar; makinllapata mana paqakur mikunllapaqa? nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—çDyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqçhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁷ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaçhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaçhachikuyinlla imami nir.

⁸ Chaqa qamkunaqami Dyus mantakushanta mana kasurchu, runakunapa kustumrinlata rurar kawsankillapa. [Chaynulla basu upyanaykillapata, jarraykillapata, uk kusa achka imakunata paqankillapa ima.]

⁹ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranykillaparaykula, Dyus mantakushantaqa mana kasunkillapachu. ¹⁰ Chaqa Moisesqami Dyus nitin kaynu nir mantakuran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta çhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir. ¹¹ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir. ¹² Chaynu nirmi ninkillapa: ‘Mayqanpis chaynu niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu’ nir. ¹³ Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu, ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalatana yaçhachikur kawsanaykillapapaq”.

¹⁴ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

“Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa: ¹⁵ Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu. Ashwanmi mayqantapis yarpuyinllamanta kusala mana allin yarpuyin llugshimuq uchakuchin. [¹⁶ Chaymi nishunllapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]”.

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rirnaqa, uk wasiman yaykuran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niranllapa: “Allita intrachimayllapa, chay naqa yaĉhachikushaykitaqa” nir.

¹⁸ Chaymi paykunataqa niran:

“¡Ima qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir. ¹⁹ Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyninmanchu rin mikutinga. Ashwanmi paĉhanman rin, chaymantana kwirpunqa qashan itakamun”.

Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin mikunapaqqa nir. ²⁰ Chaynullami niranpis:

“Uk runapa yarpuyninmanta kusala mana allin yarpuynin lluqshimuqmi uchakuchin. ²¹ Chaqa uk runapa yarpuyninmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima yarpunllapa. ²² Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata munapakuyta, mana allinta rurakuyta, lullachikuyta, yanqalla imantapis tukchiyta, ĉhiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyniyun yupay purinllapa. ²³ Chaymi tukuy kay riqchaq mana allin yarpuykunaqa runapa yarpuyninllamanta lluqshimun. Chaynu karmi, ashwan runataqa uchakuchin”.

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran
(Mt 15.21-28)

²⁴ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón pwibluman ima]. Chayman ĉharqa, mana mayqanpis yaĉhananpaqchu uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaĉhananllapata munatinmapismi ashwan tukuyta yaĉharanllapana. ²⁵⁻²⁶ Chaymi uk warmisita shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuyninwan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata rugaran wamranmanta chay dyablupa yarpuyninta itakunanpaq. Chay warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia lugarmanta karan.

²⁷ Piru Jesusqa niran:

—Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchu wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.

²⁸ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Ĉiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa ĉhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlamatapis mikun nir.

²⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, ĉiqaptami ninki! Rikuynari. Chaqa chay dyablupa yarpuyninqami wamraykimantaqa lluqshishana nir.

³⁰ Chaymi warmiqa wasinman rir ĉharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyninqami lluqshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

³¹ Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta lluqshir rir Sidón pwibluta, Decapolis pwiblitunkunata pasar imana, ĉharan Galilea shutiĉ quĉhapa manyanman.

³² Chayman ĉhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi ĉhurarla allichananpaq. ³³ Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawanman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran. ³⁴ Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: “¡Efata!” (Rimayninpiqa niyaran: “¡Kiĉhakay!” nir).

³⁵ Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiĉhakaranna. Qallunpis alliyatin, rimayta puytiranna.

³⁶ Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapaqchu chayta rurashanpaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa. ³⁷ Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyen! Chaynulla mudukunatapis rimachiyen ima” nir.

8

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan
(Mt 15.32-39)

¹ Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata qayamur niran:

² —Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. ³ Chaymi mana qarar wasinllapaman kaçhatiyqa, imanupiqqa riyar mallapaq imanmanllapa. Chaqa wakinkunaqami kusala largu maymanta shamushallapa.

⁴ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Piru, çimanunari waku kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpigqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

⁵ Jesusqa tapuran paykunataqa:

—çAykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitalami kan nir.

⁶ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa. ⁷ Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji nirqa, yaçhakuqninkunata quran aypachikunanllapapaq. ⁸ Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ⁹ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru mil (4,000) yupay karanllapa. Chaymantami Jesusqa tukuyta dispidirna, ¹⁰ yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapa uk lugar Dalmanuta shutiqmanna.

Jesutami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Chaymantami fariseo runakuna çamur Jesuswan willanakuq gallariranllapa. Chaymi mabir ima ningashi nir, kaynu niranllapa: “Çiqapta Dyusmanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹² Chaymi Jesusqa kusa jwirtita amayninta urquq, niran: “çImaraykutaq kay runakunaqa milagrukunatarap quranaypaq mañamanqa? Çiqaptami nishaykillapa? Manami ima milagruamatapis çamkunapaqqa rurashaqchu nir”.

¹³ Chaynu nirnaqami, paykunalatana chaypi dijar qashan yaku karruman iqar riranna chay atun quçhapa uklaw manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaçhachikuyininkuna

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Jesusqa yaçhakuqninkunaqa qunqar mana imalatapis apashallapachu karan mikunanllapapaqqa. Piru yaku karrupina karqa kwintata qukaranllapa, uk tantitalata apayanllapa nir. ¹⁵ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo runakunapa, chaynulla Herodespa libaduranllapamanta nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa, tanta mana kashanraykumi chaynuqa ni-mayashunllapa ninakuranllapa.

¹⁷ Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—çImapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu? nirqa. çIma manaraqchu intrakankillapa? çManaraqchu kwintata qukankillapa? çIma kwichkachu yarpuyinikillapaqa mana intrakan? ¹⁸ çIma nawiyjun karmapischu mana rikashaykillapa rurashayta? çIma rinrikillapa karmapischu mana uyaman? Chaynulla çmananachu yarpunkillapa chay, ¹⁹ sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaynu qarakutiyqa, mabir çayka kanasta untataq subrantaga tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Dusi kanastata nir.

²⁰ —Ma, chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiyqa, çayka kanasta untataq subrantaga tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Syiti kanastata nir.

²¹ Piru Jesusqa paykunataqa niran:

—çIma manaraqchu intrakankillapa? nir. *

Jesumi uk syiguta allicharan

²² Chaynu riyarllapami çaranllapa Betsaida pwibلمان. Chaypiqami apamuranllapa uk syigu runata Jesusman kamarla allichananpaq. ²³ Chaymi Jesusqa chay syigutaqa

* **8:21** Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaçhachikuyashanpaq rimayaran.

makinmanta aysakur, pwiblumanta waqталawman aparán. Chaymantami tuqayninwan runapa nawinkunata nuyuchir, makinta ananman çhurar, tapuran:

—¿Imallataqachu rikayta puytinkina? nir.

²⁴ Chaymi chay runaqa chapakuq qallarirna, niran:

—Rikaninami runakunataqa qirukunata yupay. Piru puriqtamí rikayani nir. ²⁵ Chaymi Jesusqa makinwan chay runapa nawinta qashan kamatin, kusalata chapakuyarqa, allinna kidaran. Chaymi tukuy imatapis rikayta puytiranna. ²⁶ Chaymantami Jesusqa chay runataqa wasikiman riyña nirqa, kaynu niranpis:

—Amami chay pwiblumán yaykunkichu. [Chaynulla kay rurashaytaqa amami mayqan-tapis willankichu] nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Cesarea Filipino pwiblumán riranllapa. Chaynu riyarmi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Nuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

²⁸ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakingami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuyupaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

²⁹ —Qamkunapaq-shuyupaqa, ¿mayqantaq kani? —nir tapuran yaçhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata willaran ama mayqantapis paypaqqa parlananllapapaqchu nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir yaçhachiq qallariran: Dyusmanta Shamuy Runataqami chay ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima çhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmí wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa nir.

³² Chaynu nirmi, kusalata willar intrachiran paykunataqa. Chaymi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar, anyaqnulla willaran ama chaynu rimanapagnachu.

³³ Piru Jesusqami tikraker wakin yaçhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa kaynu nir an-yaran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! † Qamqami Dyus munashantaqa mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula rurachimanayanki nir.

³⁴ Chaymanta Jesusqa yaçhakuqninkunata chaynulla chaypi kaqkunata qayamur kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ³⁵ Chaqa mayqanpis paykuna munashanulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chaynulla shumaq rimayniyta yaçhachikushanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ³⁶ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ³⁷ ¿Uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! ³⁸ Piru mayqanpis nuqamanta chaynulla rimayniymanta ima kay mana kriyishanrayku kusalata uchasapa runakunapa naypanpi pinqakutingami, Dyusmanta Shamuy Runapis Taytanpa kusa llipyalla pudirninwan shamurqa, kusa allinla angelkunapa naypanpimapis pinqakunqa”.

9

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus kusa pudirninwan mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu nir.

Jesumi llipya intirupaq tikrakaran
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Chaymanta saysi diyakuna pasashana katinga, Jesusqa kusa unaq sirkaman riran, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykunalata apar. Chaymi chay kimsa yaçhakuqninkunapa

† 8:33 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

naypanpi Jesuspa qaqlanqa, kusala ukman shumaqpaq tikrakan. ³ Chaynulla raçhpanmapis kusala yuraq lliyya intirupaq tikrakan. Chaqa manami mayqanpis raçhpata kusalata paqarmapis chaynu yuraqchayanqachu. ⁴ Chaymi yaçhakuqninkunaqa rikaranllapa Jesusta, Eliaswan, Moiseswan ima parlaqta. ⁵⁻⁶ Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata manchakuranllapa. Chaymi Pedruqa kusa manchakushalla mana imata nishaq nir yaçharchu, kaynu niran Jesustaqa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqllapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuyupaqa Eliaspaq nir.

⁷ Chaykamanqami, puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

⁸ Chaymi chay kutilla tukuy ladunman chapakurqa, manana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusta paylatana rikaranllapa.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi paykunaqa mana mayqantapis parlaranllapachu, michka paykuna chay “Wanur kawsamushaq” nishanpaq mana intrakasha karmapis. Chaynu mana intrakashanllaparaykumi kusalata tapunakuyaqllapa.

¹¹ Chaymi Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinqa, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqtaqa shamuyanqa ninllapa? nir.

¹² Jesusqa paykunataqa niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. Chaqa, ¿imapaqtaq Dyus nitin iskribikashakunapigqa nin: ‘Dyusmanta Shamuq Runataqashi çhiqnir kusalata qischayanqallapa?’ nirqa. ¹³ Chaymi nishaykillapa: Eliasqami shamushana. Chaynu shamutinmi, Dyus nitin iskribikashanulla mana kwintacharchu paykuna munashanulla ruraranllapa nir. *

*Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Chaymanta Jesusqa chay kimsa yaçhakuqninwan tikrakamurqa, chay wakın yaçhakuqninkunataqa kusala achka runakunawan tariran. Chaypiqami karan Moisés mantakushanta wakın yaçhar yaçhachikuq runakuna ima. Chaymi paykunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunawan kusalata willanakuyashallapa karan. Chaykamanmi Jesusqa çhamuran. ¹⁵ Chaynu Jesús çhamutin rikarmi tukuyula chay runakunaqa kusa dispantakashalla kallparanllapa Jesusta saludaq. ¹⁶ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

—¿Imapaqtaq paykunawan kusalata willanakuyaraykillapa? nir.

¹⁷ Chaypi kaqkunamanta ukqami niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, wamraytami apamusha kani qamman. Chaqa dyablupa yarpuyinmi limpu muduchar dijasha. ¹⁸ Chaymi maypi katinpis dyablupa yarpuyininqa wamraytaqa atakita qur usuraqтана dijan. Chaynulla shiminmanta kusalata pusquta itakuchir, kirunmatapis kusalata richyachir ima wanushata yupayna dijan. Chaymi chay yaçhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyinintaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

¹⁹ Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishu-nayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

²⁰ Chaymi chay wamrataqa Jesusman aparannllapa. Chaynu apatinllapaqa, chay dyablupa yarpuyininqa Jesusta rikarqa, wamrata atakita qur pachaman ratachir ribulka-chiran, shiminmanta pusquta itakuchiran ima. ²¹ Chaymi Jesusqa wamrapa taytantaqa kaynu nir tapuran:

—¿Ima tyimpumanta-pachataq wamraykiqa waknu qischakan? nir.

Taytanqa niran:

* 9:13 Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13.

—Takshitimanta-pacha. ²² Chaymi wak dyablupa yarpuyninga kutir kutir ninaman, yakuman ima itasha wanuchinapaq. Chayraykumi puytiq yupay karqa, llakipar yanapamayllapari nir.

²³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imaraykutaq puytiq yupay karqa yanapamayllapari nimanki? Chaqa tukuy kriyaiqkunapaqqami imapis ruraypaq † nir.

²⁴ Chaynu nitinmi chay wamrapa tayanqa kusala jwirtita kaynu nir qaychakuran:

—Nuqagami kriyini, Taytituy. Ashwan jyanapamay-ari masna kriyinaypaq! nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa kusala achka runakuna tantakamuqta rikarqa, chay dyablupa yarpuyninga kaynu nir anyaranna:

—Muduchakuq chaynulla upachakuq dyablupa yarpuyninga, nuqami mantashuni kay wamramantaqa llugshir, amana qashanga yaykunkinachu nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, chay dyablupa yarpuyninga wamrataqa qashan atakita qur, pachaman ratachir wanushata yupay dijar llugshiranna. Chaymi rikaqkunaqa niyaranllapa: “Ashwanmi wamraqa wanunna” nir. ²⁷ Piru Jesusqami wamrataqa makinmanta chutar sharichimuran. Chaymi ashwan wamraqa sharanna.

²⁸ Chaymantami Jesusqa uk wasiman yaykuran. Chaypimi yaçhakuqninkunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyninga mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁹ Jesusqami niran paykunataqa:

—Waknu riqchaq dyablupa yarpuyninga mana chaynulaqa uk runamantaqa itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusalata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqa niran

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yaçhananllapataqa. Chaqa yaçhakuqninkunatami kaynu nir yaçhachiyaran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyangallapa. Chaynu qukutinllapami wanuchingallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

³² Chaynu nir willatinmi yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapapaqmapis kusalatarı manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Chaymantami Capernaúm pwibluman çharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—¿Imanirtaq qamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.

³⁴ Piru paykunaqami pingakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir.

³⁵ Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yaçhakuqninkunata qayar, kaynu niran:

—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.

³⁶ Chaynu nirmi, uk wamrituta paykunapa çhaypinman apar, marqakur kaynu niran:

³⁷ —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqançi kaçhamasha chaytapis samachiyan nir.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Chaymantami yaçhakuqnin Juanqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyningunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanqa purinchu.

³⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niytlapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiywan milagruta rurayarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu. ⁴⁰ Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburninchik kanqa. ⁴¹ Chiqaptami nishaykillapa:

† 9:23 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kriyitiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyaiqkunapaqqami imapis ruraypaq” nir.

Mayqanpis qamkunata nuqapi kriyishaykillaparayku uk jarru yakituta upyachishuqllapaqami, kusa shumaq allin imakunatana aypanqallapa Dyusmantaqa nir.

Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchi qkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapaq. ⁴³ Imanupi makiki uchakuchishutin-maqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykupa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyula kwirpuyki tukuy tyimpupaq chay infyirrupi nina maydiyapis mana wanuqpi qischakanaykimantaqa. ⁴⁴⁻⁴⁸ Chaynulla chakiki uchakuchishutinqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kuju, tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq, ishkantin chakikiwan infyirnumanna itakukanaykimantaqa. Chaynullami nawiki uchakuchishutinpi, urqur itakuy. Chaqa allinmi kanqa uk nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan infyirnuman itakukanaykimantaqa. Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla nimanapis maydiyapis mana wanunchu.

⁴⁹ Chaymi chaypiqa imanutaq aychamataqa kaçhiwan salanchik chaynu ninawan kusalata qischakanillapa. ⁵⁰ Chayraykumi qamkunapis kay pachapiqa imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa uknikillapa kusa shumaqta kawsayl-lapa. Chaqa uk kaçi lampaqyatinqa, çimanunari qamkunaqa qashan shumaqchankillapa?

10

Jesús yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqami chay Capernaúm pwiblumanta lluqshir rir, Judeapa lugarninkunaman çharan. Chaymanta rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna çharan. Chaymi chayman-pis kusala achka runakuna tantakamutin Jesusqa yaçhachiran imanutaq yaçhachikuq chaynulla. ² Chaymantami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—çAllinchi kanqa uk runa warminta dijananpaqqa? nir.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—çIma nirtaq Moisesqa mantashuranllapa?

⁴ Paykunaqa niran:

—Moisesmi niran, uk runa warminta dijanarqashi karguyjungkunapi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁵ Chaynu nitinllapaqa Jesusqa paykunata niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynuqa mantakuran.

⁶ Piru Dyusqami puntamanta-pacha runata, warmita ruraran. ⁷ Chayraykumi, 'Uk runa warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. ⁸ Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa' nir. Chaynuqami mana ishkaynachu, ashwan uklana. ⁹ Chayraykumi uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanrayku, mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu.

¹⁰ Chaymanta Jesusqa wasipina katinqa, yaçhakuqninkunaqa chay yaçhachikusnanpaq tapu-ranllapa. ¹¹ Jesusqa niran:

“Mayqanpis warminta dijar qashan ukwan kasararqami kusala saqratana uchakuyan.

¹² Chaynulla warmipis runanta dijar, ukwan kasararqa kusala saqratana uchakuyan, punta runanta dijashanrayku” nir.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaranllapa. ¹⁴ Chayta rikarmi, Jesusqa piñakur yaçhakuqninkunataqa niran:

“çAma arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunallapaq. ¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu”.

¹⁶ Chaynu nirnaqami wamritukunata, marqakur makinkunata ananman çhurar bin-disiran.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk runa kallpar shamur naypalanpi qunqurikur kaynu nir tapuran:

—Kusa allinla yaĉhachikuq taytituy, ĉimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—ĉImapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.
¹⁹ Chaqa qamqami Dyus mantakushankunataqa yaĉhankina. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan kaychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ama uknikita imapipis llullachiychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²¹ Chaymi Jesusqa chapar kusalata llakipar, niran:

—Uksitumi faltashuyan ruranykipaqqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillayniki-taqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta ruranaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.*

²² Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³ Chaymi Jesusqa, ridurninman chapakur yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

—Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴ Chaynu nitin uyaparmi, yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakuranllapa: “ĉImanutaq chaynuqa kanqa?” nir.

Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Wamrituykuna ĉkusala trabajusumi Dyus mantakuyashanman mayqanpis yaykunanpaqqa! ²⁵ Chaymi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.

²⁶ Chaynu nitin uyaparmi kusala masta yarpupakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—Chaynu katinga ĉpitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuyapaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinga, Pedruqa kaynu niq qallariran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinllapa.

²⁹ Jesusqa niran:

—ĉhiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqarayku, chaynulla washakananllapaq yaĉhachikushanrayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqami, ³⁰ kay pachapiqa syin kuti mas achkatana, wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, wamrankunata, ĉhakrankunata ima aypangallapa michka kusalata qischakar imamapis. Nataq maydiya-shuyapaqa ashwan tukuy tyimpupaq kawsaytana aypangallapa. ³¹ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpupaqa mana imapaqpis sirbingachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpupaqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan Jerusalemman riq qallaritinllapa, payqa yaĉhakuqninkunapa naypanta riyaran. Piru yaĉhakuqninkunaqami kusa dispantakashalla riyaranllapa. Nataq chay wakinkuna ikita riqkuna-shuyapaqa kusalata manchakur ima riyaranllapa. Chaymi Jesusqa dusi yaĉhakuqninkunata qayar uklawman apar, qashan kaynu nir willayaran:

³³ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalemman. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapaq nir mantakur, mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa.

³⁴ Chaymi paykunaqa kusalata burlakar, tuqapar, wipyar imanaqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

* **10:21** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishunatinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun” nir.

Santiagowan, Juanmi Jesusta mañakuranllapa
(Mt 20.20-28)

³⁵ Chaymantami Zebedeupa wamrankuna Santiagowan Juanqa, Jesusman qimikar kaynu niranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, mañashayki uk faburta ruramanaykillapapaq.

³⁶ Jesusqa niran:

—¿Imatataq qamkunapaq ruranya munayankillapa? nir.

³⁷ Paykunaqa niran:

—Imaraq taytituy, qam chay kusala shumaq mantakuyniki mantakurqami, qam nitki ukniyllapaqa allilaw qichqaykipi tanqa; nataq ukniyllapa-shuyupaqa ichuqlaw qichqaykipina nir.

³⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yačhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupay qischakar wanuyashaq, chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir. †

³⁹ Chaymi paykunaqa niran:

—Ari Taytituy nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. ⁴⁰ Piru chay mantakunaypi tar allilawpi manaq chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami mana nuqaqa yačhanichu. Ashwanmi chay mayqanpaqčhi chaykunaqa kamakasha chaykunanami chaypiqa tayanqallapa nir.

⁴¹ Piru chay wakin dyis kaq yačhakuqninkunaqami, chaynu nir mañakuqta uyaparqa piñakuranllapa Santiagowan Juanwan imaqa. ⁴² Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

—Qamkuna yačhashaykillapanu, chay mana Israel runakunapa mantakuqninkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. ⁴³ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinikillapata yanapankimanllapa. ⁴⁴ Chayraykumi qamkunamanta uknikillapa kusa kayta munarqa, tukuypa sirbiqinina kayllapa. ⁴⁵ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runamaqami sirbikuq shamuran mana payta sirbinanllapapaqchu. Chaymi ashwan kusala achka runakunata uchanmanta washananrayku, wanunqa.

Jesusmi syigu Bartimeuta allicharan
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Chaymantami Charanllapa Jericó pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblumanta llugshir yačhakuqninkunawan chaynulla kusala achka runakunawan ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk syigu runa Bartimeo shutiq tayasha karan, limusnata mañakur. Payqami Timeupa wamran karan. ⁴⁷ Chaymi Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa chay syiguqa, kaynu nir qayčhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁸ Chaynu nitinmi, runakunaqa anyaranllapa upallanapaq. Piru payqami llallin kaynu nir qayčhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁹ Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu niran:

—Qayamuyllapa chay runataqa nir.

Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:

—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi qayashuyan nir.

⁵⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa qatakuna račhpanta urqur itakur, piryar rir Jesusman qimikaran. ⁵¹ Chaymi Jesusqa tapuran:

—¿Imatataq qampaq ruranya munayanki? nir.

Payqa niran:

—Yačhachikuq Taytituy, nawiy rikakunantami munayani nir.

⁵² Jesusqa niran:

—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaynu nitinmi chay kutilla rikakuranna. Chaymi ashwan kusalata aligriyar Jesuspa pullanna riran.

† 10:38 Castillanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

11

*Jesusmi Jerusalenman yaykuranna**(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalenman riyar, yaqqa çayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania pwiblupa shipchankaqman çharanllapa. Kay pwiblukunaqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkaq yaçhakuqninkunata qayamur, ² kaynu nir kaçharan:

—Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burru wataragta tarinkillapa. Chay burrupiqami mana mayqanpis tasharaqchu. Chaymi kaçhar apamunkillapa. ³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiy, daskaqlami kaçhamunqa’ nir.

⁴ Chaynu nitin, rirqami kallipi punku yatankaqpi wataragta burrutaqa tariranllapa. Chaymi kaçharanllapa apamunanpaq. ⁵ Piru wakin chaypi kaçkunami kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

⁶ Chaymi paykunaqa Jesús willashannulla nitinllapa, dijatinna aparanllapa. ⁷ Chaymi burrutaqa Jesusman apar raçhpankunata ananman çhuratinnllapa Jesusqa anan taranna.

⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuyapaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanarpaq. ⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

¹⁰ ¡Chaynulla kusa alabakashami kanqa

Davida ayllunmanta shamuq gubyrnunchikllapaqa!

¡Payqami unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa!” nir.

¹¹ Chaynu rirmi Jesusqa çharan Jerusalenmanqa. Chaymanta rir yaykuran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynu yaykurmi tukuy chay ruripi kaçkunata alli rikaran. Chaymantami yaçhakuqninkunawan riranna Betania pwibluman. Chaqa kusa tardinari karan.

*Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran**(Mt 21.18-19)*

¹² Allaqninqami Betania pwiblumanta riyarqa Jesusqa mallaqnaran. ¹³ Piru larguqaqimi rikaran uk igus qiru kusa raprayjunta. Chaymi rir çharan, puquyninpismi kanqa nir yarpur. Piru ashwanmi rapranlata tariran, mana puquyniyjunta. Chaqa manari puqunan tyimpuraqchu karan. ¹⁴ Chayraykumi, chay igus qirutaqa * kaynu niran: “¡Kaymantaqami manana mayqanpis puquynikitaqa mikunqallapanachu!” nir. Chaynu nitinmi chay yaçhakuqninkunata uyaparanllapa.

*Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran**(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)*

¹⁵ Chaymantami Jerusalenman qashan çhamur, Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chaypi rantikuqkunata, rantiqkunata ima limpu waqtaman itakuq çhurakaran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹⁶ Chaymi payqa mana munaranchu mayqanpis imankunata charikur ima Dyusta adurananllapa wasiman yaykur pasanallapataqa. ¹⁷ Chaymi ashwan kaynu nir yaçhachiq qallariran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami tukuy nasyunmanta runakuna nuqaman mafiakunanllapalapaq wasi shutinqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁸ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesusta wanuchinanllapapaq. Piru mana puytirannllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyula runakunari yaçhachikutinga kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.

¹⁹ Chaymanta tutapayatinnaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan chay Jerusalenmanta lluqshir riranllapana.

* **11:14** Chay igus qirupami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

Mana puquq igus qirumi chakiran
(Mt 21.19-22)

²⁰ Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar, rikaranllapa limpu çhupanmanta-pacha chakishatana. ²¹ Chaymi Pedruqa, Jesús chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis puqunanpaq nishayk-iqami chakishana nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:

—Allita Dyuspi kriyiyllapa. ²³ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu, kay qaçata 'Kaymanta ashur rir mar yakuman yaykuy' nitinllapaqa, chaynu pasayanqa nir. ²⁴ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusalata kunfyakar, chay imataçhi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa. ²⁵ Piru Dyusman mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata. Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa pirdunashunqallapa. [²⁶ Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkilapaqa, syilumanta Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa mana pirdunashunqallapachu.]

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Chaymantaqami Jerusalén pwibluman çhar, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku mantaqninkuna ima payman qimikaranllapa. ²⁸ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁹⁻³⁰ Chaymi, Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiyyllapa willamayllapa! ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatini kayta rurani nirmapis.

³¹ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa. ³² Nataq ‘Runakunalami kaçhamuran’ nishallapaqa, ¿imataq pasanqa?”

Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyleri kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa chiqap rimaqnin karan nir. ³³ Chaymi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatini tukuy kaykunata rurani nirmapis.

12

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaçhachikuq qallariran, kaynu nir:

“Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta çhapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta. ² Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinga, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapaqa. ³ Piru chay çhakrapi kaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima, mana imatapis qurchu qatiçharanllapa. ⁴ Chaymantami chay çhakrapa amunqa qashan uk sirbikuqninta kaçhamuran. Piru chayta-shuyapaqami kusalata jurapar, [rumillawan sitar] umanmatapis lisyaranllapa. ⁵ Chaymantami qashan kaçhamuran ukta. Nataq chayta-shuyapaqami aypar wanuchiranllapa. Chaymantami ukkunata kaçhatin, wakintaqa kusalata maqar qischaranllapa. Nataq wakinta-shuyapaqa wanuchiranllapa.

⁶ “Piru tukukananta-shuyapaqami kusala munashan wamrantana kaçhamuran. Chaqa payqami kaynu yarpuran: ‘Wamrayta-shuyapaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ⁷ Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana

kay pachapa amunkunaqa kanallapapaq!⁷ nir: ⁸ Chaynu ninakurmi aypar wanuchir, çhakramantaqa urqurna itakuranllapa”.

⁹ Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran paykunataqa:

“¿Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapa kaçkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? Chay çhakrapa kaçkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa. ¹⁰ ¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashantaqa? Chaqa ninmi:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

¹¹ Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir”.

¹² Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin chaypi kaq runakuna uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir: * Chaymi Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaymi ashwan dijanllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Chaymantami chay fariseo runakunaqa wakinninta chaynulla Herodespa wakinninta ima kaçharanllapa rir, Jesusta tapur mana allinta rimachir, chaylapaqna uchachananllapapaq. ¹⁴ Chaymi paykunaqa Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami qamqa Dyus munashanulla chiqapta rimar yaçhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yaçhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaçhachikunkimapis. Piru, çallinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? Ima nimankillapataq, çpagrashayllapachu manaqachu mana? nir:

¹⁵ Piru Jesusqami kaykunaqa Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakunala nir yaçhayashanrayku, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapapaq? Ma, apamuyllapa uk qillayta rikanaypaq nir.

¹⁶ Chaymi apamuranllapa uk qillayta. Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaq Dyusta quyllapa nir.

Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Chaymantami wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay runakunaqami ninllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa kaynu tapuranllapa:

¹⁹ —Yaçhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribiran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpapaqqa wamrayjun kananpaq’ * nir.

²⁰ Chaynu katinmi tapushaykillapa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. ²¹ Chaymantami chay ishkey kaq ukninna kasararan byudawanqa. Piru paypismi manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. Chaynullami chay ishkey kaqwan, kimsa kaqwan pasaran, ²² chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. Piru mayqanninllapapis manami wamrayjunchu karan. Chaymantaqami chay warmipis wanuranna. ²³ Chayna chay wanushakuna maydiya kawsamutinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuyninari kasarasha karan chay warmillawan.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

* **12:12** Chay kumparasyunpi kaynuta yaçhachimanchik: Çhakrapa amunqami yaçhachimanchik Taytanchik Dyuspaq. Chay çhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yaçhachimanchik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna llutakuqkunawanqami yaçhachimanchik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. Çhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaq, yaçhachimanchik Dyuspa rimaqninkunapaq. * **12:19** Dt 25.5

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirinpaq mana intrakashaykillaparayku. ²⁵ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasaranqallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasaranllapachu chaynuna kawsanqallapa. ²⁶ Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin Moisés iskribishantaqa? Chaqa chay sarsapi nina kusalata ratakuq rurimanta Dyusqa kaynu niq: ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. ²⁷ Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu; ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami limpu limpu pantasha puriyankillapa nir.

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mt 22.34-40)

²⁸ Chaymantami Moisés mantakushanta uk yaچار yaචhachikuq uyaparan Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran: —Yaචhachikuq Taytituy, ¿tukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

²⁹ Jesusqa niran:

—¡UYAKUYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin mantakuyqami nin: ³⁰ ‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan, jwirsaykiwan’ nir. ³¹ Nataq chay ishkaq kaq mantakuy-shuypaqami nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. Chaymi nishaykillapa: Tukuy wakín mantakuykunamantaqami kay ishkaqkuna, kusala mas allinqa nir.

³² Chaynu Jesús nitinmi, chay yaچار yaචhachikuq runaqa, niran:

—Yaචhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyusninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa. ³³ Chaymi ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuyinchikwan, jwirsanchikwan munar chaynulla runa masinchikku-natapis imanuchi nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi kusala mas allin, animalkunata chay altarman apar ufrindapaq nir rupachinallapamantaqa nir.

³⁴ Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu niran:

—Pitlanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar paywana kawsanaykipaqaqqa nir.

Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuranlamapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaචhachikuyar kaynu nir tapukuran:

“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaچار yaචhachikuq runakunaqa ninllapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa? ³⁶ Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu nisha karan:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay චhiqnishuqkunata

චhakikipa චhakinman චhuranaykaman’ nir.

³⁷ Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”

Chaynu nir Jesús yaචhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligrila uyakuqllapa.

Jesusmi yaචhar yaචhachikuqkunapaq rimaran
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesusqami yaචhachikuqnuqa kaynu niran:

“Allita kwintata qukarmi, kuytakangillapa Moisés mantakushanta yaචhar yaචhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raචhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saladananllapata ima. ³⁹ Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. ⁴⁰ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa”.

Byudapa ufrinditan
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Uk diyapimi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi kar, chay ufrindata tantananllapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi payqa rikakutin, achka runakuna ufrindankunata itaqllapa chay kajunkunamanqa. Chaynullami achka kusa qillayniyjun runakunapis qillayninllapata itaqllapa chaymanqa. ⁴² Chaymantami uk mana imayjun byuda çhamur, mana kusa achka çhaniyjun ishky qillaysituta chay kajunkunamanqa itaran. ⁴³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqnikunata qayamur kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami tukuy runakuna qillayninta çhurayashanmantaqa mas achkata itasha kajunkunamanqa. ⁴⁴ Chaqa ukkunaqami qillaynin subrashanlata itanllapa. Piru kay mana imayjun byuda-shuypaqami, chaylawanna kawsananpaq kasha karmapis limpula çhurashamapis, nir.

13

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaymanta Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshitinllapaqa Jesuspa uk yaçhakuqniqa kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikay Dyusta adurananllapa wasitaqami kusa shumaq rumikunawan ima kusala atunta rurashallapa nir.

² Chaymi Jesusqa niran:

—Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami limpu ratachinqallapa. Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami paykunaqa Olivos sirkaman riranllapa. Chayqami karan Dyusta adurananllapa wasipa naypanlawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin, Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

⁴ —Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁵ Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁶ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akraşhan Cristunmi kani’ nir, kusala achka runakunata ingañanqallapa.

⁷ “Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. ⁸ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa ukław nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyrinupa kaqninkunapis maqanakunqallapa ukław gubyrinupa kaqninkunawan. Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta tukunqa]. Chaynulla kusala mallaq tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹ “Qamkunallami kusalata kuytakankillapa. Chaqa chay tyimpukunapiqami qukushunqallapa karguyjunkunaman. Chaymi kusalata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapiqa. Chaynullami apashunqallapapis gubirnadurkunapa, gubyrinukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. Chaymi qamkunaqa paykunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁰ Chaqa tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa. ¹¹ Piru chaynu karguyjunkunaman apashutinllapaqa, amami yarpupakunkillapachu imatana rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus imata rimanykipaq yanapashunnulla rimankillapa. Chaqa chaypiqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun rimachishunqallapa.

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyunqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyunqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ¹³ Chaymi tukuyta kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuqkunalami washakanqallapa.

¹⁴ “Chaqa Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasiman’ nir. Chaymi

qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. Chayraykumi mayqanpis Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa. ¹⁵ Nataq mayqanpis uk wasipa ananpi karnapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. ¹⁶ Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman rinqachu raçhpanta apananpaq nirqa. ¹⁷ ¡Akaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanangallaparaq! ¹⁸ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama chay qasay tyimpuchu kananpaq nir. ¹⁹ Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qisçhakay kanqa. Chaynu qisçhakayqami tukuy ima rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qisçhakayqa maydiyapis. ²⁰ Piru Taytay Dyus chay qisçhakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa nisha.

²¹ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. ²² Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruyaypaq imakunata, milagrukunata ima, kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. ²³ ¡Piru qamkunaqami allita kuytakankillapa! Ama ingañakanaykillapapaqgami willashunillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ “Piru limpu chay qisçhakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. ²⁵ Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. ²⁶ Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa lliypalla pudirninwan puktaypa rurinta shamuytana. ²⁷ Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa tukuyta pachamanta, * syilumanta, paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

²⁸ “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyllapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukankillapa, tamya tyimpuqa shipchana nir. ²⁹ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. ³⁰ Chaymi chiqapta nishushayllapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyta kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³¹ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuyapaqami mana maydiyalapis tukukanqachu.

³² “Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, uraspaq-shuyapaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan. ³³ Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur [Dyusman mañakur] alli kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami shamuyanqa nirmapis.

³⁴ “Tukuy kayqami imanutaq uk runamaqa largu mayta rinanpaq karqa, sirbiqninkunata wasinta kuytananpaq dijaran chay yupay. Chaymi ukninta ukninta imata rurananpaq nir manta, uktaqa kaçharan punkupi kuytakananpaq ima. ³⁵ Chaynumi qamkunapis imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa chay wasipa amun ima amsaqpi, çhaypi tuta, gallu kantaypi manaqa allaqmanta çhamuyan nirmapis mana yaçhayankillapachu. ³⁶ Kuytawkish, imanupi shamurqa punuqmatana tarishutinllapa. ³⁷ Tukuy kay nishushayllapallatami wakinkunatapis willani, rikçhakur kamakashalana kananllapapaq”.

14

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ishkay diyalanami chay Pascua fyistapi * tantata mana libadurawanchu mikuqllapa chayqa faltayaran. Chaymi chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa yarpuranllapa imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ² Piru wakinkunaqami niranllapa:

* **13:27** Tukuyta pachamanta nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir. * **14:1** Dyusninchikmi unayqa Egipto lugaranta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay lluqshishanllapata ama qunqananpaqmi aña aña uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua.

“Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesusa umanman mutkiypaqqa yakituta icharan
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Chaymantami Jesusqa Betania pwibluman çharqa, riran Simonpa wasinman. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. Piru chaynu misapi tayatinmi uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa çhaniyjun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan chay warmiqa chay butillitata pakir Jesuspa umanman chay mishki yakitutaqa icharan. ⁴ Piru chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuranllapa:

“çImapaqtaq wak kusa çhaniyjunta yangallaqa ichan? ⁵ Ashwanmi waknu yangalla ichananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu † qillaymanmatapis mas rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata” nir.

Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa kusalata qillakachiyaranllapa. ⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

“Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ⁷ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq. ⁸ Kay warmisitaqami puytishanta rurasha nuqapa anayman mishki mutkiypaqqa yakituta icharqa. Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ⁹ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu”.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesuspa dusi yaçhakuqninkunamanta ukqa shutiqa, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantagninkunaman riran willaq, Jesustaqa qushaykillapa nir. ¹¹ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantagninkunaga kusalata aligriyar, Judasta qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Chay Pascua fyistapa punta diyanpi tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chaynulla chay uyshitata ufrindapaq nir wanuchiqlapa chay diyami Jesuspa yaçhakuqninkunaga payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, çmaypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹³ Chaymi Jesusqa ishikay yaçhakuqninkunata kaynu nir kaçharan:

—Riyllapa Jerusalén pwibluman. Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa. ¹⁴ Chaynu rir, wasinman yaukutinga ninkillapa: ‘Yaçhachimaqniyllapami nin: çMaylaw kwartuykipitaq yaçhakuqniyunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir. ¹⁵ Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹⁶ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaga pwibluman rir Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa. ¹⁷ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi yaçhakuqninkunawan çharanna chay wasimanqa. ¹⁸ Chaymanta misapi tasha mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq çhurakaranllapa:

—çNuqachu kashaq? nir.

²⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir.

²¹ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. çPiru imananaqraq, chay kuntrankunaman qukuqqa! Kusala allinçi kananta chay runaga ama nasinanpaqchu.

²² Mikuyatinllapanaga, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

† 14:5 Trisyintus dinaryuta uk trabajaq ganananpaqgami trisyintus diyata trabajayta ministiq.

“Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²³ Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaçhakuqninkunata qutin, tukuynin upyaranllapa. ²⁴ Jesusqami niran:

“Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta ruranı, kusa achka runakunata llakipashayrayku. ²⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman. ²⁷ Chaypimi Jesusqa paykunata niran:

—Tukuy qamkunamı [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,

uyshakunaga wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

²⁸ Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanga.

²⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaqa mana dijashaykichu nir.

³⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami gallu ishkey kutipaqa kantananpaq katin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinchu’ nir.

³¹ Piru Pedruqa qashan niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir. Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa nir.

³³ Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanga. Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. ³⁴ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nir.

³⁵ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashlıla wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukçhirar Taytanman mañakuran puytiypaq katinmaqa chay kusala saqra qisçhakayqa mana çhamunmanchu nir. ³⁶ Chaymi kaynu nir mañakuran:

“Abba, † Taytay, qampaqqami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qisçhakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

³⁷ Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran. Chaymi Pedru-taqa niran:

—Simón, çima punuyankinachu? çManachu puytishayki uk uralamatapis rikçhakur nuqawan kaytaqa?

³⁸ Rikçhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu.

³⁹ Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. ⁴⁰ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipçhirayaran punuypaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq nirpis yaçharanllapachu. ⁴¹ Chaymanta kimsa kutipaqa shamur punuqta tarirqa niran:

—çQamkunaqachu punur समयankillaparaq? çRikçhakur shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman çukunanllapapaq uraqami çhamushana.

⁴² Shariyllapa, rishunllapana, shipçhamunnami nuqata çukumaqqa nir.

Jesutami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, çirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Israel

† 14:36 Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papisituy nir.

runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin. ⁴⁴Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar alli prisunkillapa” nir.

⁴⁵Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,
—¡Yaçhachikuq Taytituy!— nir mucharan.

⁴⁶Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana. ⁴⁷Piru chaypi kaqkunamanta ukmi ispadanta lluqshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran.

⁴⁸Nataq Jesusqami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? ⁴⁹Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq.

⁵⁰Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaçhakuqninkunaqa dijarna alsakaranllapa. ⁵¹Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran, uk yuraq raçhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan apananpaq. ⁵²Piru payqami chay qatakushan raçhpanmatapis dijar, lirila alsakar riran.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqninmanna aparanllapa. Chaymanmi tantakaranllapa kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, ima. ⁵⁴Nataq Pedruqami larguqaqlamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasin ruripi pampankaman. Chaymantami chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan pulla, ninapi quñukuqnu.

⁵⁵Piru kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. Piru chaynumapis manami tariranllapachu. ⁵⁶Chaqa kusala achka runakunami mana kashanmanta uchachananpaq qimikaranllapa. Piru mana puytiranllapachu. Chaqa rimayashanllapaqami mana chayllachu karan. ⁵⁷Chaynullami wakinkunapis yanga llullakurlla kaynu niranllapa:

⁵⁸—Nuqaqamami kaynu niqta uyasha kanillapa: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita runakuna rurashantaqa ratachir, qashan kimsa diyalapaqna shachishaq, mana runakuna rurashannutanachu’ nir.

⁵⁹Piru chaynu rimarmapismi mana chayllatachu rimayaranllapa. ⁶⁰Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir tukuyta naypanpi Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyapaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶¹Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—¿Qamchu Dyuspa Akrahan Cristun, allin Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶²Jesusqa niran:

—Nuqami kani. Chaqa qamkunami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuyta ima nir.

⁶³Chaynu Jesús nitinmi chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¿Ima mas tistigutataq ministinchikllapa? ⁶⁴Qamkuna uyapashaykillapanu, kusala mana allintami Dyuspaq riman. ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁵Chaymi ashwan wakinqa tuqapar, nawinta bindar maqar ima kaynu niranllapa:

—¡Mabir tantay!, ¿pitaq maqashuran? nir.

Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi kuytaqukunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶Chaykamanqami Pedruqa tayaran ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi kurakunapa mantaqninga sirbiq warmi çharan. ⁶⁷Chaymantami Pedruta rikaran ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi chay warmiqa kusalata chapar kaynu niran:

—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁶⁸ Piru Pedruqami kaynu niran:

—Manami riqsinichu paytaqa. Chaynulla manami yačhanichu imapaq rimayanki nirmapis nir.

Chaynu nir, punkulawman risha katinmi kantaranna galluqa.

⁶⁹ Chaymantami chay sirbikuq warmiqa qashan Pedruta rikar, wakinkunata kaynu niran:

—Kay runapismi Jesuswan puriq nir.

⁷⁰ Piru payqami qashan niran:

—Manami paytaqa riqsinichu nir.

Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].

⁷¹ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

⁷² Chaynu niyatnلامي ishkey kutipaqla gallu kantaran. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkey kutipaqla kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqla ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

15

Jesustami Pilatuman aparanllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Chaymanta achkiyatinnaga chay kurakunapa mantagninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chaynulla chay wakin kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa. * ² Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantagnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

³ Piru chay kurakunapa mantagninkuna kusalata uchachayashanllaparaykumi,

⁴ Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuyapaqa mana imatapis ninki?

⁵ Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqla niranllapa

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantačhi lluqshichiy nishannulla. ⁷ Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrarak wanuchikusha karanllapa. ⁸ Chaymi runakunaqa Pilatuman čhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla rurananpaq nir. ⁹ Piru Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:

—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta dijatiy rinanpaq? nir.

¹⁰ Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantagninkunaqa Jesustaqa čhiqnirla paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku. ¹¹ Piru chay kurakunapa mantagninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kačhay nir mañakunanllapapaq.

¹² Chaymi Pilatuqa tapukuran:

—Chayqa ¿imatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?

¹³ Paykunaqami kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁴ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

* **15:1** Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

¹⁵ Chaymi Pilatuga tukuy runakunawan allinpi kidanar; Barrabasta prisu kashanmanta llugshichir; suldadunkunata kačharan Jesusta llibachir; chaymanta-shuyupaqa kruspi klabanallapapaq. ¹⁶ Chaynami suldadukunaqa Jesusta aparanllapa gubyirnu Pilatupa dispachunpa pampanman. Chaypimi paykunaqa tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa. ¹⁷ Chaymi ashwan uk chupika murada račhpata yakachiranllapa. Chaynullami umachiranllapa uk kuruna kashamanta rurakashata. ¹⁸ Chaymanta-shuyupaqa kusalata kushikur kaynu nir qayčhakuranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnu! nir.

¹⁹ Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan maqaranllapa, qaqlitanpi tuqaparanllapa ima. Chaynulla paymanta burlakar naypanpi qunqurir; aduraq yupay tukuranllapa. ²⁰ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika murada račhpata yakachishanllapataqa llugshichir paypa račhpallata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapana kruspi klabanallapapaq.

Jesustami kruspi klabanallapana

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Chaymantami Cirene pwiblumanta uk runa Simón shutiq, čhakranmanta shamugta tariranllapa. Payqami Alejandro chaynulla Rufo shutiq runakunapa taytan karan. Chaynu tarirmi Jesupa krusninta amalas rikrachir aparanllapa.

²² Chaynu rirmi uk lugar Gógota shutiqman čharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ²³ Chaymi chaypiqa binuwan mirrata † pičhur Jesustaqa upyachinaranllapa. Piru payqami mana munaranchu. ²⁴ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabanallapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesupa račhpankunata mayqanninllapapaqshi kanqa nir yačhananllapapaqqa surtyakur ayparanllapa.

²⁵ Jesustaqami alas nwibi unaqa kruspiqa klabanallapa. ²⁶ Uk litrirutapismi čhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Čhaqa kaynumi niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ²⁷ Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi klabanallapa, ukninta Jesupa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuyupaqa allilaw qichqanpi. [²⁸ Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Čhaqa niqmi: “Uchasapa runakunawan pullatami mana allinpaq rigshihallapa” * nir.]

²⁹ Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla, kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ³⁰ ¡Chaymi ashwan qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.

³¹ Chaynullami chay kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunapis kusalata kushipar; kaynu ninakuyaqllapa:

—Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. ³² Wakqashi Dyuspa Akrashan Cristun, Israel runakunapa mantagnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesumi wanuranna

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran. ³⁴ Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayčhakuran:

“Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”

(Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir).

³⁵ Chaymi wakın chaypi kaqkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqñin Eliasta qayayan nir.

³⁶ Chaymantami chaypi kaqkunamanta ukninllapa kallpar rir puqyala račhpata qirupi watar puchqu binupi nuyuchir Jesupa shiminman upyananpaq čhurar kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliášchu shamur ishkichimunqa nir.

³⁷ Piru ususqami kusala jwirtita qayčhakur wanuranna. ³⁸ Chaymi chay kutilla Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta račhpa warkuraqpis llikikaran čhaypin unaq-manta urakaman. ³⁹ Jesupa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantagnin karan. Chaymi payqa rikan imanú Jesús wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Čhiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

⁴⁰ Chaypiqami wakın warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamrakaq Santiaguapa

† 15:23 Chay mirraqami uk rimidyu karan ama manchaychu nanachikunanpaq. * 15:28 Is 53.12

maman María ima. ⁴¹ Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwiblupi katinga. Chaynullami chaypiqa wakin warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwiblumanqa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardiyatin-naqami, ⁴³ Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaga shamur qashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

⁴⁴ Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq êhatinmi Pilatuga kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqinta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaçhananpaq. ⁴⁵ Chaymi suldadukunapa mantaqninga rir “Wanushanami” nir willaran. Chaynami Pilatuga Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

⁴⁶ Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raçhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raçhpawanna pilluran. Chaymantami apar qaqapi uk uçku karan, chaylapi êhurur, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan. ⁴⁷ Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

16

Jesumi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Chaymanta chay samana diya pasatinnaqa María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman Mariaqa kusala mishki mutkiypaq rimidyukunata rantir aparanllapa, Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapapaq. ² Chaymi chay simanapa punta diyanpiqa, allaq allaqla chayraq rupay iqamuyatin riranllapa Jesús pampakashanmanqa. ³ Kaynu ninakurmi riyaranllapa: “¿Piraq chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumita ashuchiyanaq yaykunallapapaq?” nir.

⁴ Piru êharqami, chay kusa atun rumiwan uçhkuta kirpashanllapapaq uklawpina taqta rikaranllapa. ⁵ Chaymanta paykuna chayman yaykurqa chay uçhkupa allilaw qichqanpiqa uk musu runa, kusala atun yuraq intiru raçhpajunta rikaranllapa. Chaymi chay warmikunaqa kusalata manchakuranllapa. ⁶ Piru chay musu runa rikashanllapagami kaynu niran:

“Ama manchakuyllapachu. Qamkunaqami maskayankillapa Nazaretmanta Jesusta kruspi klabaranllapa chayta. Payqami kawsamur rishana; mananami kaypinachu. Shamur rikayllapa pampashanllapata. ⁷ Chaymi ashwan rir yaçhakuqninkunata, Pedruta ima willayllapa: Payqashi Galilea pwibluman riyana paykunamanta naypaqta; ashwanshi wakpina rikanqallapa, imanutaq willasha karan chaynulla”.

⁸ Chaynu nitinmi chay warmikunaqa chay uçhkumantaqa kusalata alsakar lluqshir riranllapa. Chaqa kusalatari manchakur chukchukyayaranllapa. Piru manami mayqantapis willaranllapachu chaynu manchakushanllaparayku.

Jesumi María Magdalenaman rikariran

(Jn 20.11-18)

⁹ Jesusqami chay simanapa punta diyanpi kawsamurqa, puntataqa rikariran María Magdalenaman. Kay Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti dyablupa yarpuyntinta itakusha karan. ¹⁰ Chaymi payqa rir willaran Jesuspi kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa paykunaqami kusalata llakir waqayaqllapa ima. ¹¹ Piru Jesustami kawsamushata nuqa rikasha kani nir willatin uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesumi ishkey yaçhakuqninkunaman rikariran

(Lc 24.13-35)

¹² Chaymantaqami Jesusqa mana riqsiypaqla tikrakar ishkey yaçhakuqninkuna chunllaq nanta riyatin rikariran. ¹³ Chaymi riqsirna paykunapis rir wakinninkunata willaranllapa. Piru manami kriyiranllapachu.

Jesumi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanpaq

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Chaymanta mas tardikaqgami Jesusqa chay unsi yaçhakuqninkuna misapi tayatinllapa, paykunaman rikariran. Chaymi paykunataqa anyaq anyaq willaran mana allita kriyishanpaq, mana intrakashanllaparayku ima. Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata rikar, willatinllapami mana kriyishallapachu karan.

¹⁵ Chaymi paykunataqa niran:

“Riyllapa tukuy pachata. Chaynami Dyuspa shumaq rimayninta tukuyлата yaĉhachinkillapa. ¹⁶ Chaymi mayqanpis kriyir shutikurnaqa, washakanqallapa. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kastigakananpaqna kanqa. ¹⁷ Tukuy kriyiqkunata yanapatiyimi kaynu kanqallapa: Nuqapa shutiywanmi dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunqallapa; mushuq rimaykunata rimañqallapa ima. ¹⁸ Largu kurukunata ayparllapa, manaqa bininuta upyarllapamapis mana imanañqallapachu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa ananman makinllapata ĉhuratinllapapismi, alliyañqallapa ima”.

Jesusmi syiluman riranna
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Chaynu nir imanaqami Jesusqa syiluman apakaranna. Chaymantami ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina taran. ²⁰ Nataq yaĉhakuqninkuna-shuypaqa tukuy pachata riranllapa imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikuq. Piru Jesusqami kusalata yanapatin kusa mana ruraypaq milagrukunata ima ruraranllapa. Chaymi tukuy rikaqkuna, uyakuqkunaqa chiqapta chayqa chaynu kanqa niranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Lucas Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqta tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilupaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

¹ Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa. ² Chaqa paykunaqami imanuchi Amitunchik Jesucristuwan puntamanta-pacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa. ³ Chaynullami nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunapaq manyaq tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha kani. ⁴ Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yačhachishutinllapa kriyishaykipaqqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

⁵ Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abías kurakanapa ayllunmanta karan. Nataq, warmin Elisabetshuyapaq punta kura Aaronpa ayllunmanta karan. ⁶ Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima kashanrayku mana mayqanpis uchachayta puytiqllapachu. ⁷ Piru manami wamrayjun kayta puytiqllapachu, Elisabet mana wamraquq katin. Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

⁸ Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta adurananllapa wasipi rurananllapata rurananllapa. ⁹ Paykunapa chaynu kustumrin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta adurananllapa wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanapaq. ¹⁰ Chaymi, Santu Kwartupi insinsyuta quntachikunanakamanqa, tukuy chay waqtapi kaqkunaqa Dyusman mañakuyaranllapa. ¹¹ Chaykamanmi Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa uk angelnin rikarir, chay insinsyuta rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi sharan. ¹² Chayta rikarmi Zacariasqa kusalata dispantakar manchakuran. ¹³ Piru chay angelqa niran:

—Zacarías, ama manchakuychu. Chaqa Dyusqami uyapasha mañakutkiqa. Chaymi, warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay wamritutaqami shutichinki Juan. ¹⁴ Qamqami allipta aligriyanki, chay wamrituyki nasitinga. Chaynulla kusa achka runakunapis aligriyanqallapa. ¹⁵ Chaqa wamraykiqami, kusa yačhaq puytiq kanqa Dyuspaqqa. Manami upyanqachu ubapa yakunta kar, wakin mačhaypaq ima kaqkunamatapis. Ashwan manaraq nasiyashanmanta-pacha, Dyuspa Santu Ispiritunwanmi kanqa. ¹⁶ Payqami shumaqta yačhachikutin, Israelmanta kusa achka runakuna Dyusta kasunqallapa, uchankunata dijar imana. ¹⁷ Juanqami, Dyuspa rimaqnin Elias yupaylla, kusa shumaq yarpuyunijun, pudirniyun ima kanqa. Chaymi, Amitunchikmantaga naypaqta shamur yačhachikunqa, tukuy runakuna wamrankunawan shumaqchakananpaq, chaynulla chay mana intrakananllapapaq intrakananllapapaq ima. Kaykunatami, tukuy runakunata yačhachiyanaq shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik maydiya shamutinga.

¹⁸ Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa kaynu nir tapuran:

—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman kay nimashaykipaqqa? Chaqa nuqaqami kusa rukunari kani, chaynulla warmiypis nuqa yupay kusa rukuna.

¹⁹ Chaynu nitinga, angelqa niran:

—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa naypanpimi kani pay nimashanta ruranaypaq. Paimi nuqata kačhamaran qamta parlashunaypaq kay shumaq willashushayta. ²⁰ Piru kananqa, nuqa willashutiy mana kriyishaykirayku, mudupaqna tikrakanki. Chaymi manana rimayta puytinkichu, kay tukuy nishushaykunaqa allip chay nishaynulla kanakanman.

²¹ Chaykamanqami, Santu Kwartuman mana yaykusha karan chaykunaqa, yarayaranllapa Zacariastaqa. Chaymi paykunalla tapunakuranllapa: “¿Imakurtaq chay rurimantaqa mana das lluqshimun?” nir. ²² Chaynu niyatinllapapismi, lluqshimuran. Lluqshimurqa, mana imatapis wakinninkunataqa willayta puytiranchu. Chaymi chay waqtapi kaqkunaqa yarpuranllapa, imata rikapakusha kanqa chay ruripiqa nir. Chaqa makinkunalawan rikachikurlla parlakuyaran. Chaymi, chaynuna puriran mana rimakurnachu.

²³ Chaynumapis, Dyusta adurananllapa wasipi rurananpaq karan chaykunataqa rurir tukchirna, riran wasinmanqa. ²⁴ Chaymantaqa, warmin Elisabetqa ruriyjun rikariran. Chayraykumi, manana lluqshiranchu wasinmantaqa sinku misista, kaynuta yarpur: ²⁵ “Amituyimi munasha wamrayjun kanaypaq, amana runakunaqa, mana wamrakuq warmichu nir ima pinqamananllapapaqnachu”.

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

²⁶ Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa kačharan angelnin Gabrielta, Galileapa uk pwiblun Nazaret shutiqman, ²⁷ rir watukunanpaq, uk warmi María shutiqta. Chay warmisitami manaraq mayqan runawanpisi punushachu karan. Piru payqami, parlashana karan kasarananpaq, gubyirnu Davidpa uk ayllun José shutiqwan. ²⁸ Chayna, chay angelqa María walashan wasiman yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan warmisita, pay Taytityuqigami pullayki kar kuytashun.

²⁹ Chaynu nitinmi, María rikarqa kusata manchakur kaynuta yarpuyaq: ¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willamayanaqa? nir. ³⁰ Chaymanta angelqa niran:

—María, ama manchakuychu. Chaqa qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa munashan kanki. ³¹ Chaymi, ruriyjun rikarinki. Chayna wamrakusturqa, chay wamritutaqa shutichinki Jesús. ³² Payqami kusa runa nisha kanqa. Chaymi runakunamapisi Unaqmanta Dyuspa Wamran ninqallapa. Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay rukunllapa gubyirnu David yupaylla kusa mantakuq kananpaq. ³³ Chayna pay mantakunqa tukuy tyimpupaq Israel shutiq pwiblupiqqa. Chaynulla chay mantakunanqa, mana tukukanqachu.

³⁴ Chaynu nitinmi, Maríaqa kaynu nir tapuran angeltaqa:

—¿Imanutaq kayanqa chay willamashaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq runayjunlamapischu kani.

³⁵ Chaynu nir María taputinmi, angelqa niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman Dyuspa pudirninwan uk puktaysitu yupayla shamur, rurikipti samanqa. Chayraykumi, chay wamran nasiqqa kusa allinla kar, shutinqa Dyuspa Wamran. ³⁶ Chaynulla, chay aylluyki Elisabetpismi, wamrakustunqa rukulana kayarmapis. Paytami manana wamrakunqachu nisha katinllapamapisi, payqa saysi misispaqna ruriyjun. ³⁷ Dyuspaqgami mana imapisi, mana ruraypaqqa kanchu.

³⁸ Chaynu nitinmiri, Maríaqa kaynu niran:

—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani. Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay nimashaykinullata ruranqa nuqawanqa.

María chaynu nitinqami, angelqa riranna.

María, Elisabetta watukuran

³⁹ Chay diyakunapimi, Maríaqa utqaylla riran, Judeapa uk pwiblun sirkalla lugarninman, Elisabetta watukuq. ⁴⁰ Charqami, Zacariaspa wasinman yaykur Elisabetta saludaran. ⁴¹ María saludaqta uyapatinga, Elisabetpa wamritunqa kuyukuran rurinpiqa. Chaymi, Elisabetqa kusa shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwana kideran. ⁴² Chayrayku, jwiritita rimar, kaynu niran:

—Dyusmi masta shumaqchashusha tukuy warmikunamanta. Chaynulla, wamraykitapis shumaqchasha. ⁴³ ¿Pitaq nuqaqa kani, Amituypa maman shamur watukumananpaqqa? ⁴⁴ Chaqa, saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla wamrituyqa aligriyar kuyuran ruriypiqa. ⁴⁵ Kusa shumaqnami qamqa kanki, Dyus imatami rurayanqa nir willashutin kriyishaykirayku.

⁴⁶ Chaymi, Maríaqa niran:

“Tukuy shunquywanmi alabani kusa puytiq Tayta Dyustaqa.

⁴⁷ Yarpuyniypimapis aligriyani Washamaqniy Dyuspaqqa.

⁴⁸ Llakipaypaqla warmisita katiymapismi,

Tayta Dyusqa kusa shumaq allinpaq rikaman.

Chaymi, kananmantaqa kusa shumaq warmi nishapaqna riqsimanqallapa.

⁴⁹ Chaqa, kusa puytiq karmi, nuqapiqa chay mana ruraypaqta kusa shumaqta rurasha.

Payqa kusala shumaq allinla.

⁵⁰ Dyusqami payta kasuqkunataqa,

tukuy tyimpupaq llakipan.

⁵¹ Dyusmi, tukuy pudirninwan imatapis ruraran.

Chaymi kusa kani niqkunapa yarpuyashanllapamatapis limpu chinqachiran.

⁵² Ashuchiranpismi kargunkunamanta, chay kusa puytiq karguyjunkunata.

Ashwan, chay mana runa nishakunatami, kusa runa nishapaqna tikraran.

⁵³ Chay mana imayjun kaqkunatami, tukuy imakunata quran.

Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaqa, shinalata kaçharan.

⁵⁴ Yanaparanmi Israel pwiblunmanta payta sirbiqkunata.

Chaymi mana qunqarchu, shumagta llakipar munaran.

⁵⁵ Chaynu kananpaqmi nisha karan unay rukunchikkunata,

Abrahamta tukuy aylluntinta”.

⁵⁶ Tukuy kaykunata nir imami, Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista yupay pulla kидaran. Chaymantanami tikrakan wasinmanqa.

Shutichikuq Juanmi nasiranna

⁵⁷ Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu çhamutinga, wamrakusturanna ul-
lqituta. ⁵⁸ Chaymi, chay yatanlapi riqsinan taqkuna, chaynulla wakin ayllunkunapis,
riranllapa watukuq, Tayta Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaçharllapa. ⁵⁹ Chaymi
uchu diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaqa, aparanllapa siñal
kustumrita rurananllapaq. Chaynu rurarnaqa, wamritutaqa taytanpa shutinllawan
Zacarias, shutichinaranllapa.

⁶⁰ Piru mamanqa niran:

—¡Mana! Wamrayqami shutinga Juan.

⁶¹ Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:

—Manami mayqanpi aylluypiqiqa, chaynu shutiyjunqa kanchu.

⁶² Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi shutichinayan
nir. ⁶³ Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata, chaypi iskribinanpaq wamrapa
shutintaq. Chaymi kaynuta iskribiran: “Shutingami, Juan” nir. Chayta rikarmi tukuy disp-
pantakar kидaranllapa. ⁶⁴ Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir
Dyustaq kusata alabaran. ⁶⁵ Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami, dispantakashalla
karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugarninkunamanta runakunapis, parlaql-
lapa tukuy chay pasashankunapaqqa. ⁶⁶ Chaynulla, tukuy chay yupaqkunapis payku-
nalla yarpupakuqllapa: “¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaq kanqa?” nir. Chaqa alliptari
Tayta Dyusqa tukuy pudirninwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi Dyusta alabaran

⁶⁷ Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu Ispiritunwan kar,
Dyuspaq rimarmi kaynu niran:

⁶⁸ “Kusa shumaqmi Israelmanta runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.

Chaqa, shamushamiri pwiblunta washaq.

⁶⁹ Paymi, sirbikuqnin Davidpa ayllunllamanta,

uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaçhamusha washamanallapaq.

⁷⁰ Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,

chay kusa allin rimaqninkuna kaynu nisha karan:

⁷¹ Payqashi washamashunllapa, kuntramaqninchikkunamanta,

chaynulla tukuy çhiqnimaqninchikkunamanmatapis.

⁷² Unay rukunchikkunatapis, llakipayanqa.

Chaynulla, manashi qunqayanqachu chay tratuta rurar arnikushanmatapis.

⁷³ Nataq, kaynumi jurar arnisha karan, agwilunchik Abrahamta-shuypaqa.

⁷⁴ Washamayashunllapashi, chay kuntranchikkunamanta,

payta sirbinallapaq ama imatapis mancharchu.

⁷⁵ Chayna paypa naypanpiqa, pay munashannullata rurarqa,

kusala allin runana kanallapaq, maydiyapis kawsayarllaqa.

⁷⁶ Nataq qam-shuypaqa, wamrituy, shutinkimi unaq Dyuspa shumaq rimaqnin.

Chaqa, qamqami Amituykimantaqa naypaqta rinki, nanninta kamkachiq yupay pay
shamunankaman allita rimar yaçhachikur ima.

⁷⁷ Yaçhachinkipismi, paypa pwiblunmanta runakunata

Dyusmi uchankunamanta pirdunar washanqa nir.

⁷⁸ Chaqa Taytanchik Dyusqami, llakipamanchik kuytamanchik ima.

Chaymi unaq syilumanta-pacha washamaqninchikqa shamunqa, uk achkirachikuy
yupay.

Paymi nuqanchikkunapaqqa, imanutaq uk mushuq diyamaqa kusa llipyalla, chaynu
kanqa.

⁷⁹ Chaynu shamurmi, yanapanqa chay achkirachikuyninwanqa tutaparaqpi yupay mana allinta rurar kawsaqkunata, shumaq nanninpi puriq yupay tanallapapaq” nir.

⁸⁰ Chay wamrituqamiri winayaq, kusala yarpuyinijun ima. Chaynulla, Israelmanta runakunata yačhachiq qallarinkanaman, chunllaq lugarkunapi taran.

2

Jesucristumi nasiranna

(Mt 1.18-25)

¹ Chay tiympukunapimi, Romapa punta mantakuqnin Augustuqa, kačhakusha karan uk sinsuta rurananllapapaq tukuy pachapi. ² Kay sinsuqami rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria pwiblupa gubyirnun katin. ³ Tukuy runakunami uklaw pwiblukunapi tayarmapis, riqlapa pwiblunllapaman chaypina padrunakananllapapaq.

⁴ Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa pwiblun Nazaretmanta llugshir, riran paypa pwiblun Belenman, chay Judea pwiblupa gubyirnu David nasishanman. Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta karan. ⁵ Josiqami, Mariawan kasarananpaq kasha kar, rurisituyjun katinmapis, pullana riranllapa wakman padrunakananllapapaq. ⁶ Chaymi chay Belenpi kayatinllapapaq, Mariataqa itikustunanpaq nanaynin ayparan. ⁷ Chayna, chaylapi punta wamranqa nasikuran. Nasikutinqami, mantillitakunawan liyar usurachiran, animalkuna mikunanpaq uk batyanula parita kaq chaylapi. Chaqa, manari paykunapaqqa samanallapapaq lugar karanchu, chay samanallapa wasipiqa.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

⁸ Belenpa yatanlapimi, karanllapa ayka michikuqkuna. Paykunami chaypiqa tukuy tuta uknin uknin turnanakur uyshankunata kuytar taqlapa. ⁹ Chaymi chaypi kananllapakamanqa, illaqmanta Dyuspa uk angelnin paykunaman rikariran. Chaynulla, Dyuspa shumaq llipyayninqa kusata achkirachikamuran paykuna kayashanmanqa. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹⁰ Chaynu manchakutinllapamapis, angelqa niran:

“Ama manchakuyllapachu. Ashwan kusa shumaqta willashuyanillapa chayta uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla tukuyimi kusata aligriyanqallapapis. ¹¹ Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk washakuq nasisha. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun, Amitunchikllapa. ¹² Kay nishuyanillapa chayta chiqapta kriyinaykillaapapaqgami, uk wamrituta, animal mikunanpa batyanula paritanlapi mantillitawan liyakasha usuraqta tarinkillapa” nir.

¹³ Chaynu parlayatinllaparaqgami, sylumanta achka angelkuna chay uk ángel kayashanman rikaritin, Dyusta alabaranllapa kaynu nir:

¹⁴ “iKusa shumaqmi unaq sylupi Dyusninchikqa!

iKay pachapi kaqkunataqa,

Tayta Dyusqa tukuyta llakipar yanapanqa!

iChayna, paykunaqa shumaq allintana kawsanqallapa!”

¹⁵ Chaymanta chay angelkuna syluman tikrakatinnaqa, chay michikuqkunaqa paynin paynin ninakuqllapa: “Rishunllapari Belenman rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis angelninkunata kačhamutin, willamashanchikllapana chaypi imami pasasha nirmapis”.

¹⁶ Chaynu ninakur utqaylla rirmi, tariranllapa Mariawan Jositaqa wamritunta batyanula paritapi usurachisha taqlapata. ¹⁷ Rikarnaqami, kusata parlakuq čhurakanllapa chay ángel wamritupaq willashanllapapaqqa. ¹⁸ Chaymi chay michikuqkuna parlakutinllapapaq, tukuy uyapaqkunaqa, dispantakashalla kidaqlapa. ¹⁹ Chaynu katinmapis, Mariqami uyarala uyakuran imanun rimatinllapamapis. Chaymi imata uyapar yačharmapis, mana qunqaranchu. ²⁰ Nataq, chay michikuqkunaqa tikrakaranllapa Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu, tukuy chay rikashanllaparayku, uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy chaykunamiri, ángel willashanllapanulla pasasha karan.

Dyusta adurananllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

²¹ Uchu diyamantami, chay siñal kustumrita rurarnaqa, chay wamritutaqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq Mariá manaraq ruriyjun katin, ángel nisha karan chaynulla.

²² Chaymanta Moisés mantakushannu Mariá itikushanmanta paqakutinnaqa, * chay wamritutaqa aparanllapa Jerusalemman. Chayna Dyusta adurananllapa wasiman apar, kay wamrituyqa Dyuspaqna kanqa ninanllapapaq.

²³ (Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapiqami kaynu niq: “Tukuy kulaka ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa” † nir). ²⁴ Chaymi ufrinditanllapata čhurar, Tayta Dyusta

* 2:22 Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11.

† 2:23 Masta intrakanarqa rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

payji ninanllapapaqqa, ishkey turtulitakunatachi manaqachu palumapa ishkey wawitun-tachi apar riranllapa, Dyus nishanta kumplinanllapapaqqa.

²⁵ Chay tyimpukunapimi, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar kusala allin runa, Dyusta aduraq Jerusalempi taq. Paymi shutiq Simeon. Paymi yarakuyaran Dyuspa Akrahan Cristun shamur Israelmanta runakunata washananpaq. ²⁶ Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu nir willasha karan: Manaraq wanuyarchu Dyuspa Akrahan Cristunta rikanki nir. ²⁷ Chayna, Santu Ispiritu willatin, Simeonqa riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynulla chay wamrapa taytankunapis wamritunta aparanllapa Dyus mantakushan-ulla kumplinanllapapaq. ²⁸ Chaymi, Simeonqa chay wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta alabar kaynu niran:

²⁹ “Tayta Dyusniy, kanan-shuypaqa arnimashaykiqa kumplikashana.

Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna shumagta wanukunaypaq.

³⁰ Chaqa rikashanamiri kani qam kaçhamushayki kay Washakuqtaqa.

³¹ Qamqami tukuy chaykunataq ruraq qallarishayki tukuy pwiblukumamanta runakuna rikar yaçhananpaq qammi Washakuqtaqa kaçhamushayki nir.

³² Paymi imanutaq uk achkirachikuq yanapamanchik, chay yupay tukuy runakunata yanapar qampaq intrachinqa.

Chaynami yaçhar alabanqallapa Israel pwiblumantami shamusha Washakuqqa nir”.

³³ Chaynu Simeon chay wamritupaq nitin Josiwan, maman Maria uyaparmi kusalata dispantakar kidaranllapa. ³⁴ Chaymantaqami Simeonqa Dyusman mañakuran, paykunata shumagta rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman Mariataqa niran:

“Tukuy imata, kay wamritu winar Israel pwiblupi ruratinmi, wakinqa paypi kriyir washakanqa. Nataq wakinkuna-shuypaqa, payta mana kriyishanllaparayku, manana Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa. Ashwan chaykunata ruratin imami, kuntranqallapa paytaqa. ³⁵ Chaynulla achka runakunapa yarpuyashan, rurayashankunamapis, shutiman rikarinqa. Piru tukuy chaykunapaqmi qamqa kusalata llakiniki. Chaqa, tukuy chaykuna-nami qampaqqa, uk kuchillu shunquykillaman yaykuq yupay kanqa”.

³⁶ Chaynullami Dyus nishankunata rimaq uk ruku warmi Ana shutiqpismi chaypi karan. Payqami, Aserpa ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa shipashlla kar. Piru runawanqami kawsaran syiti añulata. ³⁷ Chaymi chay runan-manta wakchayasha warmisitaqa uchintay kwatru añuyjunna karan. Payqami Dyusta adu-rananllapa wasimantaqa mana ashurchu Dyusman mañakuq tuta katin, unaq katinmapis. Chaynullami ayunaq ima. ³⁸ Chaymi, paypis chay kutilla qimikamur qallariran Dyusta payji niq. Chaynullami, tukuy chaypi Jerusaleñ washakananta munar yarakuqkunatapis willaran: “Jesusmi chay yarayashanllapa Washakuqqa” nir.

Josiwan Maria Nazaretman tikrakan

³⁹ Chaymanta Tayta Dyus mantakushanta tukuyta rurarlapanaga, tikrakanllapana Galileaman, chay paypa pwiblun Nazaretman. ⁴⁰ Nataq, chay wamraqami winayaran. Chaymi mas jwirti, mas yaçhaq ima tikrakan. Chaynulla Dyusqa kusa shumagta yanaparan.

Jesustami Dyusta adurananllapa wasipi tariranllapa

⁴¹ Jesuspa taytankunaqa añu añu Jerusaleman riqllapa Pascua fyistaman. ⁴² Chaymi Jesús dusi añuyjunna katinqa paykunaqa tantakar riranllapa fyistamanqa, chaynu riqllapa kar. ⁴³ Chaymanta chay fyista pasashana katin, wasinman tikrar riyatinllapanaqa, wamra Jesusqa kidasha karan Jerusaleñlapi, taytankunaqa mana kwintata qukatinchu. ⁴⁴ Chaymi, paykunaqa Jesusqashi runakunapa rurinta riyangaq nir yarpur, riranllapa nantaqa uk diyatana. Chaymanta mana rikaritin, riqsinankunata ayllunkunata tapukur ima, mana yaçharanllapachu maypi wamranqa kanqa nirmapis. ⁴⁵ Chayna mana tarimi, tikrakanllapa qashan Jerusaleman, chaypi maskakananllapapaq Jesuspaqqa.

⁴⁶ Chaymanta maskakur puriyarllapaga, kimsa diyamanta tariranllapa Dyusta adu-rananllapa wasipi taqta. Ashwan chay yaçhar yaçhachikuqkunawan pulla tayasha karan. Chay paykunaqa, Jesusta tapur uyakur ima tayasha karanllapa. ⁴⁷ Chaymi tukuy uya-paqqunaqa dispantakashalla kidaqllapa, kusata yaçhayashanpaq, tapushanllapata allita willashanllapapaq ima. ⁴⁸ Chaymanta taytankuna rikarqa, dispantakananllapa. Chaymi mamanan niran Jesustaqa:

—Wamrituy, çimapaqtaq kaytaqa ruramashaykillapa? Kusata llakirmi taytaykiwan nuqaqa purisha kanillapa maskashur.

⁴⁹ Chaymantaqa Jesusqa niran:

—çimapaqtaq maskamayankillapa? Manachu yaçhankillapa nuqa Taytaya wasinpi, pay munashankunata ruranyapaq kani nirqa?

⁵⁰ Piru paykunaqa mana intrakananllapachu imapaqmi chaynu niyan nirmapis.

⁵¹ Chaymantami Jesusqa tikrakamuran taytankunawan Nazaret pwibluman. Chaypimi payqa taytankuna imata nitinpis kasur rurar ima kawsaran. Mamanqami tukuy chaykunata yačharqa, mana imalatapis qunqaqchu. ⁵² Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa yarpuyniyun tikrakayaran. Chaymi paytaqa kusa shumaqta rikayaran Dyusqa. Chaynulla wakın runakunamapis, kusa shumaqta rikaqlapa.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yačhachikuran
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Kinsi añupaqna Tiberio César mantakuq katin, Zacariaspa wamran Juanta, Dyusqa uk chunllaq lugarpı parlaran yačhachikunanpaq. Chaymi chay tyimpukunallapi Poncio Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq Herodes-shuypaq Galileapi mantakuq. Chay uknı Felipiqa mantakuq Iturea pachapi, chaynulla Traconite pachapıpis mantakuq paylla. Nataq Lisaniqa mantakuq Abiliniapi. Anaswan Caifás-shuypaq kurakunapa mantaqnın karanllapa. ³ Chay tyimpukunapımı Juanqa tukuy chay rıyu Jordanpa lugarninkunapı purıran yačhachikur, runakunaqa uchanllapata dijarna, Dyusta kasur shutikunanllapapaq. Chayna, Dyusqa uchanllapakunamanta pırdunar washananpaq. ⁴ Juanqamıri chıqapta chaynu yačhachikuran, imanučı Dyuspa rımaqın Isaiás kaynu nıran chaynulla:

“Uk runami kusa jwırtıta rımar chunllaqpi nın:

‘Amitunchik Dyuspa nannıta kamakachiylapa, uchaykillapata dıjar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqamı kusa dirichula nanta kičhaq yupayna kankıllapa kanqa.

⁵ Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa.

Tukuy qačakuna, sirkakunapis shumaq pampalla kanqa.

Qınqulla nankuna kačkunapis dirichakanqa.

Nankuna uçhku uçhku kačkunapis pampalla tikrakanqa.

⁶ Tukuy pachapi runakunami rıkanqallapa

Dyus Washakuqnıta kačhamutınqa’ ”.

⁷ Isaiás nıshannulla runakuna Juan shutichınanpaq llıqshımıtınqa, payqa nıyaq:

“ıLargu kurukunapa aylınkuna! ¿Chay manchaypaq kastıgumanta washakayashunllapa nırchu yarpuyankıllapa? ⁸ Chaynu yarpuyarqa Dyusnıchıkipınarı chıqapta kırıyıl-lapa, yačhananllapapaq chıqapta uchaykillapata dıjar, Dyusnıchıkta kasunkıllapana nır. Ama qamkunallaqa alabakayllapachu ‘Abrahampa ayllun kar washakayanchıkkıllapa’ nırqa. Chaqa allıta nıshaykılłapa: Dyus munarqamı kay rumıkunamatapis, Abrahampa ayllunpaq tikranarqa, tikranman. ⁹ Achapısmı listuna qırıkunata čhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qırı mana allıta puquqtaqa, kuchur itakunqa nınaman”.

¹⁰ Chaynu Juan rımatınqa, chay runakunaqa nıranllapa:

— Chaqa, ¿ımatataq rurashaqlłapa ama kastıgamananllapapaqqa?

¹¹ Juanqa paykunata nıran:

— Mayqannıkillapapis ishkey račhpıyjun kaq, mıkunayjun kaqpis, quyllapa uk mana kaqnıyjunta.

¹² Chay Romapaq wakın impwıstıta kubrakuqkunapısmı qımıkarınllapa, shutıkunanllapapaqqa. Chaymı Juantaqa kaynu nır tapuranllapa:

— Yačhachıkuq Tayıtıy, ¿ımatataq rurashaq nuqakunaqa?

¹³ Chaymı Juanqa chaykunatapis nıran:

— Ama kubrakuyllapachu mastaqa, chay kubrakushaykılłapamantaqa.

¹⁴ Chaymantaqa chaynulla wakın suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa:

— Nuqakuna-shuypaq, ¿ımatataq rurashaqlłapa? nır.

Chaymı Juanqa paykunataqa nıran:

— Ama mayqantapis yanqallamanta imanta kıtayllapachu. Chaynulla ama yanqallamantaqa uchachayllapachu. Chay mıchkatačı ganankıllapa chaywanqa kuntıntakayllapana.

¹⁵ Runakunaqamı kusalata rikakuyaranllapa tapunakurıllapa, imanupıqa Juan kanman Dyuspa Akraşhan Crıstınqa nır. ¹⁶ Pırı Juanqa paykunataqa nıran:

“Chıqaptamı nıshaykılłapa: Nuqaqamı shutıchıkunı yakulawan. Nataq uk şamurshuypaqamı shutıchıkunqa Santu İspırtıwan, nınawan ima. Payqamı kusa mas pıyıtıq nuqamantaqa. Nuqaqı paypa naypanpıqa mana sırbınıchu llanqınpa watunta kačhanaypaqlamapis. ¹⁷ Chay payqamıri apamuyan urkıtanta makınpı charıkur trıguta akrananpaq pıjanmanta. Chaynu shumaqčharqamı chay trıgutaqa čhuranqa čhuranakunpı. Nataq pıjanta-shuypaqı rupachınqa. Chay nınaqamı ratakurqa mana wanunqačhu”.

¹⁸ Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa yačhachikuran imanumi Washakuq shamuy chayqa kanqa nirmapis. ¹⁹ Chaynullami chay gubyirnu Herodesta-shuypaqa anyaran, uknin Felipipa warmin Herodiaswan kayashanrayku, chaynulla tukuy wakin mana allin rurayninkunapagpis. ²⁰ Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy mana allinkunata rurashanpaq anyatinqa, uknanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesumi shutikuran

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Piru manaraq karsilpi kayar Juan kusa achka runakunata shutichiyatinqa, Jesuspis riran shutikuq. Chaynu shutikur Taytanman mañakuyatinqa syiluqa kičhakaran. ²² Chaymi Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran kusa rikaypaqla, uk palumitanu. Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:

“Qammi kusa munashay Wamray kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan

(Mt 1.1-17)

²³ Amitunchik Jesucristo yačhachikuq qallarirqami trinta añuyjunmana kasha kanqa. Niqllapa Amitunchik Jesucristuqashi Josipa wamran nir.

José-shuypaqa, Elipa wamran nir.

²⁴ Eliqa, Matatpa wamran.

Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Melquipa wamran.

Melqui-shuypaqa, Janapa wamran karan.

Nataq Janaqa, Josipa wamran.

²⁵ Josiqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Amospa wamran.

Amosqa, Nahumpa wamran.

Nahumqa, Eslipa wamran.

Esliga, Nagaiqa wamran.

²⁶ Nagaiqa, Maatpa wamran.

Maatqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Semeipa wamran.

Semeiqa, Josipa wamran.

Josiqa, Judapa wamran.

²⁷ Judaqa, Joanapa wamran.

Joanaqa, Resapa wamran.

Resaqa, Zorobabelpa wamran.

Zorobabelqa, Salatielpa wamran.

Salatielqa, Neripa wamran.

²⁸ Neri-shuypaqa, Melquipa wamran karan.

Melquiqa, Adipa wamran.

Adiqa, Cosampa wamran.

Cosamqa, Elmodampa wamran.

Elmodamqa, Erpa wamran.

²⁹ Erqa, Josuepa wamran.

Josueqa, Eliezerpa wamran.

Eliezerqa, Jorimpa wamran.

Jorimqa, Matatpa wamran.

³⁰ Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Simeonpa wamran.

Simeonqa, Judapa wamran.

Judaqa, Josipa wamran.

Josiqa, Jonanpa wamran.

Jonanqa, Eliaquimpa wamran.

³¹ Eliaquimqa, Meleapa wamran.

Meleaqa, Mainanpa wamran.

Mainanqa, Matatapa wamran.

Matataqa, Natanpa wamran.

³² Natán-shuypaqa, Davidpa wamran karan.

Davidqa, Isaipa wamran.

Isaiqa, Obedpa wamran.

Obedqa, Boozpa wamran.

Boozqa, Salmonpa wamran.
 Salmonqa, Naasonpa wamran.
³³ Naasonqa, Aminadabpa wamran.
 Aminadabqa, Adminpa wamran.
 Adminqa, Arnipa wamran.
 Arniqa, Esrompa wamran.
 Esromqa, Farespa wamran.
 Faresqa, Judapa wamran.
³⁴ Judaqa, Jacobpa wamran.
 Jacobqa, Isaacpa wamran.
 Isaacqa, Abrahampa wamran.
 Abraham-shuypaqa, Tariipa wamran karan.
 Tariqa, Nacorpa wamran.
³⁵ Nacorqa Serugpa wamran.
 Serugqa, Ragaupa wamran.
 Ragauqa, Pelegpa wamran.
 Pelegqa, Heberpa wamran.
 Heberqa, Salapa wamran.
³⁶ Salaqa Cainanpa wamran.
 Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
 Arfaxadqa, Sempa wamran.
 Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
 Noeqa, Lamecpa wamran.
³⁷ Lamecqa, Matusalenpa wamran.
 Matusalenqa, Enocpa wamran.
 Enocqa, Jaredpa wamran.
 Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
 Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
³⁸ Cainán-shuypaqa, Enospa wamran karan.
 Enosqa, Setpa wamran.
 Setqa, Adanpa wamran.
 Nataq Adanta-shuypaqa Tayta Dyusmi ruraran.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran (Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Jesusqa Santu Ispirituwan kar tikrakamuran riyu Jordanmantaga. Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi, Jesusqa riran chunllaq lugarman. ² Chaypiqami kwarinta diyata karan. Chaymi chay diyakunaqa ayunar mana imalatapis mikushanrayku kusalata mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin, dyabluqa imanullapis Jesustaqa uchakuchinaran. ³ Chaymi niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumita willay tantapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu runaqa kawsayta puytin.

[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimayninta kasur kawsanqa]’ nir.

⁵ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa Jesustaqa aparan kusala unaq sirkaman. Chaymantami dasla kay pachapa tukuy pwiblunkunata rikachir niran:

⁶ —Nuqaqami qushayki tukuy kay imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna mantakunaykipaq. Chaqa, nuqapami tukuy kaykunaqa. Chay-ari mayqantapis qushaq qunashaytaqa. ⁷ Chayrayku, qunqurir nuqata aduramatkiqami tukuy chay rikayashaykikunaqa gampaq kanqa nir.

⁸ Jesusqa niran:

—[iAshuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata’ nir.

⁹ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Jerusalén pwibluman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. ¹⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusqashi angelninkunata kaçhamunqa
 kuytashur washashunanpaq.

¹¹ Chaynulla aypashuyanqashi

êhakikimapis ama êhachikananpaq ima rumilawanmapis' nir.

¹² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

'Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu' nir.

¹³ Chaymanta-shuyupaqami dyabluga manana imanupis Jesusta uchakuchiyta puytir-naqa, ashuranna paymantaqa ayka diyallataqa.

Jesusmi Galileapi yaêhachikuq qallariran

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesusqami qashan Galileaman tikrakaran Santu Ispiritupa pudirninwan karna. Chaymi chay lugarkunapa ridurninkunapiqa paypaqqa kusalata yaêharanllapana. ¹⁵ Chaqa payqami tukuy chay tantakananllapa wasikunapi yaêhachikuq. Chaymi tukuyta paytaqa alabaqllapa.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Chaymantami Jesusqa chay maypiêhi kriyakasha karan, pwiblun Nazaretlaman riran. Chaymi samana diyapiqa chay tantakananllapa wasiman yaykuran paypa kustumrin kashanrayku. Chaymantami shariran Dyus nitin iskribikashakunata liyinanpaq. ¹⁷ Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishanta makyatinllapa kiêharqa, kaynu niqta tarir liyiran:

¹⁸ "Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa.

Chaqa pay akramarmi kaêhamasha

chay mana imayjunkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaêhachinaypaq.

[Kaêhamashapismi kwashalla kaqkunata kunsulanaypaq].

Chaynullami kaêhamasha

dyablupa makinpi kaqkunata washanaypaq,

syigukunata rikakuchinaypaq,

qischakaqkunata washanaypaq ima.

¹⁹ Kaêhamashapismi Dyusqa

tukuyлата yanapananpaq tyimpuqa êhamushana nir yaêhachikunaypaq".

²⁰ Chaynu nirnaqa Jesusqa chay iskribikashataqa pillur, chay tantakananllapa wasipi yanapakuqta qur payqa taran. Nataq tukuy chaypi kaqkunagaami kusalata paytaqa chapayaranllapa. ²¹ Chaymi payqa rimaq qallariran kaynu nir:

—Dyus nitin iskribikashanta liyishayqami kananlla qamkunapa naypaykillapapi nuqawan kumplikashana.

²² Chaynu nir kusa shumaqta rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa dispantakashalla Jesuspaqqa kusa allinta rimayaranllapa. Piru chaynu rimarmapis yaqqa mana kriyinar paykunapura kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Manachu kayqa Josipa wamran? nir.

²³ Chaynu yarpuyatinllapamiri, Jesusqa paykunataqa niran:

—'Rimidyakuq tayta, qamraq rimidyakay' nishanllapanullami nimayankillapa kanqa. Chaynullami nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi kwichka achka imakunata rurashayki nir uyapashayllapatami kay pachaykipipis ruray kriyinayllapapaq, nir.

²⁴ "Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa rimaqnin katinga, manami pwiblunllapiqa shumaqta rikanllapachu nir. ²⁵ Alliptami nishaykillapapis: Dyuspa rimaqnin Eliasa tyimpunpimi kimsa aña-y-midyuta tamyana mana karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblupiqa kusala mallaq tyimpu karan. Chaynullami chaypiqa achka byuda warmikuna karanllapa. ²⁶ Piru chaynu katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana Israelmanta chay byudakunamanchu kaêharan. Ashwanmi paytaqa kaêharan Sarepta pwiblumanta uk byuda warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa shipchanlapi kaq. ²⁷ Chaynullami Israel pwiblukunapipis karan achka qishaq ismuyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinmapis, mana mayqantapis allicharanchu. Ashwan Siria pwiblumanta Naamán shutiq runalata allicharan" nir.

²⁸ Chaynu chaykunata uyarllapami, chay tantakananllapa wasipi kaq runakunaqa tukuyta kusata piñakuranllapa. ²⁹ Chaymi sharir Jesustaqa chay pwiblumantaqa aparantllapa chay pwiblu rurakashapa qichqalanpi pata karan chayman, chay patamantana itakunanllapapaq. ³⁰ Piru ashwan Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis êchaypinllapata pasar riran.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyininta itakuran

(Mr 1.21-28)

³¹ Jesusqami riran Galileapa pwiblun Capernaumman. Chaymi samana diyakunapiqa runakunata yaçhachiq. ³² Chaynu yaçhachikutinmi kusa dispantakashalla kidaqllapa. Chaqa kusata paylla mantakur imami yaçhachikuran.

³³ Chay tantakananllapa wasipiqami, kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusa jwirtita kaynu qayçhakuq:

³⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, ¿imapaqtaq nuqakunaman yakapakanki? ¿Ima, chinqachi-maqllapachu shamushayki? Nuqaqami riqsishuni. ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir:

—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa!

Chaynu Jesús nitingami, chay dyablupa yarpuyinqa yarquranna runamantaqa. Tukuy runakunapa naypanpimi chay runataqa ratachir mana imanachirlapischu yarquran.

³⁶ Chayta rikarmi, tukuyta runakuna kusa dispantakashalla ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa: “¿Ima rimaykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirinwan kusata paylla mantakur, imami willan dyablu chay runamanta yarqunanpaqqa. ¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!”

³⁷ Chaynu nir rimatinllapami tukuyta chay lugarpa pwiblitunkunapi Jesuspaqqa kusalata rimaqllapa.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesusqa tantakananllapa wasimanta yarqurqa, rir yaykuran Simonpa wasinman. Chaypimi Simonpa swigran qishaq kusa rupapi karan. Chaymi Jesusta rugaranllapa al-liyachinanpaq. ³⁹ Jesusqami payman qimikar chay rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu nitinmi chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay kutilla, warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Rupay chinqatinnaqa, tukuy riqchaq qishaywan kaqninkunata Jesusman apamuranllapa. Chaymi makinkunata paykunapa ananman çhurarlla allicharan. ⁴¹ Chaynullami achka runakunamanta dyablupa yarpuyininkunapis yarquran, kaynu qayçhakur:

—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki! nirlla.

Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar, mana dijaranchu rimananllapapaqqa. Chaqa chay dyablupa yarpuyininkunaqami yaçhayaranllapa payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuran
(Mr 1.35-39)

⁴² Chaymanta allaqnin achkiyatinnapaq Jesusqa sharir, chay pwiblumanta llugshir riran chunllaq lugarmanna. Piru runakunami kusalata maskar rir, çharanllapa pay kayashanmanqa. Chaymi Jesustaqa chaylapi kidananta munaranllapa, ama rirnachu.

⁴³ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashwanmi Dyusqa imanumi mantakun nir shumaq rimananta uklaw pwibluku-napipis yaçhachikunaypaq kani. Chaqa chaypaqmi shamusha kani nir.

⁴⁴ Chaynumi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq rimanantaqa yaçhachikur puriyaran.

5

Kusa achka piskaduta ayparanllapa
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret quçhapa manyanpi karan. Chaymanmi kusala achka runakuna, Dyus nishanta yaçhachikutin uyakuyta munashanrayku tantakamur limpu kiçhkichiranllapa. ² Chaymantami Jesusqa rikaran ishkay yaku karrukunata quçhapa rur-inpi qaqta. Chay yaku karrukunaqami shinala karan, piskadukuqkuna atun shikran-lapata paqaq ishkishanrayku. ³ Chaymi Jesusqa iqaran uk yaku karruman. Chayqami Simonpa karan. Chaymi Simontaqa mañaran, yaku karrunta ashllila yakukaq sikipachinan-paq. Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi kaqkunataqa yaçhachiran. ⁴ Chaymanta rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karryukitaqa quçhapa mas çhaypinkaqman apar, chaymanta chay atun shikraykillapata itakuyllapa piskaduta aypanaykillapapaqqa, nir.

⁵ Simonqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, tukuy tuta piskadukurmapis, manami uklamatapis aypashachu kanillapa. Piru qam nimashaykinullami atun shikrayllapakunataqa yakuman itashaq.

⁶ Chaynu Jesús nishannulla ruraraqami, allipla achkata piskadutaqa ayparanllapa. Chaymi atun shikrankunamapis llikikayaranna. ⁷ Chaymantami chay uk yaku karrupi piskadukuq masinkunata qayaran shamur yanapananllapapaq. Chaymi ishkantin yaku karruman untachitinllapami, ashwan ishkantin yakumanqa chinqayaranllapana kusala achka piskadu kashanrayku. ⁸ Chaynu milagruta rikarqami Simón Pedruqa, Jesuspa naypanlapi qunquirur, kaynu niran:

—Taytituy, inuqami kusala uchasapa kani! ¡Chaymi rugashayki rikunaykipaqna naypaymantaqa! nir.

⁹ Chaynuqami Simonqa niran, wakinninkunawan kusala achka piskaduta aypashanrayku manchakusha kar. ¹⁰ Chaynullami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanpis kusalata manchakusha karanllapa. Paykunami Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi kananmantaqa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanki nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitingami, chay kutilla yaku karrunllapataqa quçhapa manyanman apar, tukuy imanllapata dijar, utqaylla riranllapa Jesuswanna.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin, çaran uk kusa qishaq ismuyaq kwirpuyjun runa. Chaypimi Jesusta rikarqa, pachakaman pukçhirar kaynu nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

¹³ Chaymantami Jesusqa makinwan kamar, kaynu niran:

—Munayanimi alliyanyakita. ¡Kananlla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyaran qishayninmantaqa. ¹⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kurakunaman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

¹⁵ Chaynu upallala kananta munatinmapis, Jesuspaqqa kusa achka runakunana yaçhayanllapa, payqa imatapis rurayta puytin nir. Chaymi kusa achka runakuna Jesusmanqa tantakaçllapa, qishayninkunamanta alliyananllapapaq. ¹⁶ Piru Jesusqa paykunamanta ashur chunllaq lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Uk diyapi Jesús yaçhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaga shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalemqa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirnintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

¹⁸ Chaymantaqa çaranllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachinayaranllapa. ¹⁹ Piru mana maytapis yaykuchiya puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uçhkuta rurar, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa. ²⁰ Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinnllapa nir yaçharqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

²¹ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaga yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimananpaqqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinchi chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

²² Piru Jesusqami yaçhayan, imatami chay runakunaga yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaga chaynuta yarpunkillapa? ²³ ¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, 'Uchaykikunamantami pirdunashuni' ninaypaq, manaqachu 'Sharir puriy', ninaypaq? 'Uchaykikunamanta pirdunashuni' nitiyqa, qamkunaga mana kriyinkillapachu. ²⁴ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

²⁵ Chaynu Jesús nitinlami tukuyta naypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu. ²⁶ Chaynu chay milagruta rikarmi chaypi kaqkunaga kusa dispantakashalla kidar, Dyusninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: “Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa” nir.

*Jesumi Levita qayaran**(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

²⁷ Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwistuta kubrakuq runata. Payqami shutiq Leví. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

²⁸ Chaynu nitinga Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

²⁹ Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana. ³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaچار yačhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yačhakuqnikunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. ³² Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunktunata willatiy kriyir, uchanllapata dijarna washakananllapapaq.

*Ayunupaqmi tapuranllapa**(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)*

³³ Kaynumi Jesustaqa niranllapa:

—Juanpa yačhakuqnikuna, fariseukunapa yačhakuqnikunapis kusata ayunar, Dyusman mañakunllapa. Piru qampa yačhakuqnikikuna-shuypaqa maydiyapis mikunllapa, upyanllapa ima.

³⁴ Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunaqachu uk kasaray runa chayllapiraq katinga chay pullan kaqkunata, ¿‘Ayunay’ ninkimanllapa? ³⁵ Piru chay kasarasha rinanpaq urami čhamunqana. Chaynu ritinna-shuypaqa ayunanqallapana.

³⁶ Chaynullami Jesusqa kay kumparasyunkunatapis parlaran:

“Manami mayqanpis uk mushuq račhpata kuchur, makwa mudananta rimindanchu. Chaqa chaynu ruraraqami yanqallana chay mushuq račhpataqa dañayan. Chaynullami chay mushuq račhpawan, makwa račhpata rimindashaqa mana shumaqnachu kidan. ³⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qara kapachutaqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. ³⁸ Chayraykumi, ubapa yakun mushuq binutaqa mushuq qara kapachumana itaypaq. ³⁹ Nishaykillapapis: Mayqan runapis ubapa yakun binu byijuyashata upyayarqa, mananami chay ubapa yakun mushuq binutaqa upyaytaqa munannachu. Chaqa ninmi: Chay byijuyasha chaymi, kusala mishki nir”.*

6*Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa**(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)*

¹ Uk diyami samana diya katin, Jesusqa riyaran tarpukashakunata rurinta. Chaymi, yačhakuqnikuna riñuqa trigupa ispigakunata pitir qaqur murintaga mikuyaqllapa.

² Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq chay samana diyapi mana ruraypaqkunataqa, rurankillapa? nir.

³ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mal-qnar iman tukuran nir iskribikashantaqa? ⁴ Chaqa Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillankunata aypar mikuranllapa. Allita yačhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

⁵ Jesusqami niranpis:

—Dyusmanta Shamuy Runami, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

* 5:39 Jesumi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay yačhayninkunawan paypa mushuq yačhayninqa mana chayllachu nir. Chaynulla chay fariseupa unay yačhayninkunata yačhakushakunaqa chaynu yačhakusha kar Jesuspa mushuq yačhachikuyintaqa mana munanllapachu.

Jesushi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Qashanmi uk samana diyapi, Jesusqa tantakananllapa wasiman yaykur yaĉhachikuq qallariran. Chaypimi karan uk runa allilaw makin wiqru. ⁷ Piru chaypiqami Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chay fariseo runakunaqa kusalata Jesustaqa chapar ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanqa wak wiqru makiyjun runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqna uchachashunllapa” nir. ⁸ Piru Jesusqa yaĉharan imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi, chay wiqru makiyjun runataqa niran: —Sharir, ĉhaypinllapapi shay.

Chaynu nitinga chay runaqa das sharan. ⁹ Chaymi Jesusqa chay runakunataqa niran: —Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wananapaq?

¹⁰ Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay wiqru makiyjun runataqa, niran:

—Makikita chutarachiy.

Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi makinga allinna kidaran. ¹¹ Piru chay runakunaqami ashwan kusalata piñakur ninakuranllapa: “¿Imatataq Jesustaqa rurashunllapa?” nir.

Jesushi dusi yaĉhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran. ¹³ Chaymanta achkiyatinnapaq, tukuy yaĉhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi paykunataqa niran: “Apustulniykunana kankillapa” nir.

¹⁴ Kaykunami karanllapa:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.

Wakinkunaqa karanllapa:

Santiago,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵ Mateo,

Tomás,

Alfeupa wamran Santiago,

Simón Zelote,

¹⁶ Santiagupa uknin Judas * ima.

Uk-shuyapaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesushi achka runakunata yaĉhachiran

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kidaranllapa. Chaqa chaypiri tukuy yaĉhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalemanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima. ¹⁸ Chaymi chay dyablupa yarpuyinwan kaqkunapis alliyaqllapa. ¹⁹ Chaynumi Jesustaqa tukuyta kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirninwan alliyachiq.

Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna

(Mt 5.1-12)

²⁰ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata chapar kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.

Chaqa qamkunapaqnam Dyuspa mantakuyninqa.

²¹ Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.

Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.

²² Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku

mana allinpaq riqsishutinllapa, ĉhiqnishutinllapa,

* **6:16** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

mana munar mana pullakushutinllapa,
musyashutinllapa imaqa.

²³ “Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupi Tayta Dyuspa pullan kusa shumaqтана kawsashaq nir yačhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qischashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunkunapis Dyuspa unay rimaqninkunatapis qischaranllapa.

²⁴ Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.

Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.

²⁵ Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa.

Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.

²⁶ Akaw qamkuna kanan tukuypaq kusa alabakasha kaqkuna.

Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Čhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Čhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qischashuqkunawanpisi allinlata rurayllapa. ²⁸ Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qis-chashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq. ²⁹ Mayqan uklaw qaqllaykipi takashutinllapaq, uklawtapisi rikachiyllapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis, dijay kamsaykitapis apanqa. ³⁰ Mayqanpisi imalata mañakushutinpisi, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpisi, amami mañankillapachu tkrashunanllapapaqqa. ³¹ Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis chaynulla paykunawanpisi kayllapa.

³² “Chaqa qamkuna llakipashuqkunatalata llakiparqa žimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqkunatalataq llakipanllapa. ³³ Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunawan allinta rurarllapaqqa, žimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapis chaynuqa rurarllapa. ³⁴ Qamkuna, mayqanta imalata pristatijqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, žimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunamapismi pristanakunllapa, imalawan kutichinakunanllapapaqqa. ³⁵ Chayrayku ashwan chay čhiqnishuqkunataq masta llakipayllapa. Chaynulla allinlata paykunawanqa rurayllapa. Chaymi imata pristarpisi, ama yarpunkillapachu: Imalawan kutichimayanqa nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa. Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusninchikpa wamrankunana kankillapa. Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuqkunata, chaynulla mana allin kaqkunamatapis kusata llakipan. ³⁶ Chaymi qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq Taytanchikllapa Dyuspisi kusata llakipakun chaynu.

Amami uknikita jwis yupay rikar yačhankichu

(Mt 7.1-5)

³⁷ “Amami ukkunata rikar yačhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yačhashunanllapapaq. Chaynulla ama ukkunata uchachayllapachu, Dyus qamkunatapis ama uchachashunanllapapaq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa, Dyus qamkunatapis pirdunashunanllapapaq. ³⁸ Ukkunatami quyllapa, Dyus qamkunatapis qushunanllapapaq. Payqami kustalnikillapapi qushunqallapa imakunatapis allita midikashatana. Chaymi čhaspir čhaspir untachimunqa kustalnikillapamanqa. Chaynu qamkuna ukkunata imakunawan yanapashaykillapanullami, Dyusqa qamkunatapis yanapashunqallapa”.

³⁹ Jesusmi kay kumparasyuntapis niran:

“žPuytinmanchu syigu runa, uk syigu masinta kaylata kaylata rishun niyta? žManachu ishkantinnllapa ima učhkunaman ratanmanllapa? ⁴⁰ Chaynumiri uk yačhakuqpi mana maschu yačhachiqninmantqa. Chaymi maydiya allita yačhakurpisi, yačhachiqnin yupayllana kanqa.

⁴¹ “žImapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq čhurakanki, qampa nawikipi atun qiru tayan chayta nappaqta mana lluqshichirqa? ⁴² Qampa nawikipi atun qirupaq mana kwintachakarqa, žimapaqtaq uknikita ninki: ‘Uknij, dijamay nawikipi kaq usulta lluqshichishaq’ nirqa? Kusa allin tukuq runa, qampa nawikipi atun qirutaraq puntataqqa lluqshichiy. Chaynuqami allita rikarna, uknikipa nawinpi usul kaqtaqqa lluqshichinki.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ “Allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami allintaqa puquyta puytinchu. ⁴⁴ Chaymi tukuy qirukunata puquyninmanta riqsinchik. Chaqa iguspa puquynintaqami mana kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla ubapa puquynintapis manami sarsakunamantachu pallanchik. ⁴⁵ Chaynumi allin runakunapis allin kaqkunalata riman allinkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. Chaqa mayqanpis shunqunpi kashanllatami, rimanllapa.

Ishkay wasipa simintun
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Imapaqtaq qamkunaqa ‘Amituy Amituy’ nimankillapa, nuqa nishaykunata mana kasurqa? ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyamar nuqa nishayta kasur ruqakunaqami kaynu yupay. ⁴⁸ Uk runami wasinta shachinanpaq puntataqa kusa rurita simintuta rajar, rumipa ananmanta shachiran. Chaymanta riyu untamur, chay wasipi wipyakarpis mana kuychiylamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri shasha karan. ⁴⁹ Piru mayqanpis uyamar chay nishaykunata mana kasuqqami, uk runa mana simintuta rajar chu allpa analanpi wasinta shachiran. Chaymanta riyu untamur chay wasipi wipyakatinqa, chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran chay yupay”.

7

Jesumi allicharan suldadukunapa mantaqinpa uk sirbikuqninta
(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Chaymanta chay runakunata willar tukchirnaqa, Jesusqa riran Capernaúm pwiblumana. ² Chaypimi Romamanta suldadukunapa uk mantaqnin karan. Paypa kusala munashan sirbiqinmi allipla qishaq karan wanuyapaqna. ³ Chaymi chay runaqa Jesuspaq rimaqllapata uyaparan. Chaymantami, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunata rugar kačharan, Jesusta rir willatinllapa shamur sirbiqininta allichananpaq. ⁴ Chaymi paykunaqa Jesusman rir qimikarqa, kusalata rugaranllapa kaynu nir:

—Taytituy, allinmi kanqa chay suldadukunapa mantaqintaqa llakipanaykipaq. ⁵ Chaqa payqami nasyunninchikta kusalata munan. Chaynullami chay tantakanayllapa wasimatapis rurachikuran nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa riran paykunawan. Piru wasiman shipchayatinllapanaqa, chay suldadukunapa mantaqinpa amigunkunata kačhamuran kaynu nir Jesusta willananllapapaq:

“Taytituy, amami piñakunkichu. Chaqa nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi, mana allin chu rir wasiyan yaykunaykipaqqa. ⁷ Chayraykumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu rugashuqqa. Chaymi kaylamanta niy, sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁸ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis, imata rurananpaq kačhatiyis ruran” nir.

⁹ Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla kidaran. Chaymi chay runakuna ikinta riqkunaman tikrakar, niran:

—Nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹⁰ Chaymanta chay mandadu rishakuna wasiman tikrakarqa, chay sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

¹¹ Chaymantaqa Jesusqa riran uk pwiblu Naín shutiqman. Paywanqami achka yačhakuqninkuna, chaynulla kusa achka runakuna ima riranllapa. ¹² Chaynu rir pwiblumana čhayarllapanaqa rikananllapa uk byudapa uklayla wamran wanushata chay pwiblumanta kusala achka runakuna apaqllapata. ¹³ Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisitapaq kusalata llakir kaynu niran:

—Ama waqaychu mamitay nir.

¹⁴ Chaynu nir wanushaman qimikar kamatinmi, chay apaqkunaqa yarachiranllapa. Chaymi Jesusqa chay wanushataqa niran:

—Wamra, qamtami nishuni jkawsamuy! nir.

¹⁵ Chaynu nitingami chay wanushaqa kawsamur tar rimaqna qallariran. Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa mamanwanna dijaran. ¹⁶ Chayta rikarmi, tukuyta chaypi kaqkunaga alliplata dispantakar Dyusta alabaranllapa, kaynu nir: “Dyusninchikpa kusa shumaq rimaqinmi rikarisha nuqanchikkunaman”. Chaynulla “Dyusninchikmi shamusha pwiblunta yanapaq” nir ima.

¹⁷ Chaynu Jesús rurashankunataqami, tukuy chay Judeapa lugarninpi yačharanllapana.

Shutichikuq Juanmi yačhakuqninkunata kačharan Jesusman
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juanqami yačharan tukuy chay pasashankunata, yačhakuqninkuna parlasha katin. Chaymi ishkay yačhakuqninkunata qayar. ¹⁹ kačharan Jesusta tapunanllapapaq: “Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu ukतराқ yarayashaqllapa” nir.

²⁰ Chaynu kačhatinllapaga, chay mandadu rishakunaqa Jesusman qimikar tapuranllapa kaynu nir:

—Shutichikuq Juanmi kačhamashallapa tapushunayllapapaq gamchu kanki Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa, manaqachu ukतराқ yarayashaqllapa nir.

²¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay kutilla achka qishaqkunata allicharan, chaynulla qisachakayninkunamantapis. Chaynulla dyablupa yarpuyinwan kaqkunata allicharan, syigukunatapis nawinkunata allichatin rikakuranna. ²² Chaynu chaykunata rurarnaqa, Jesusqa niran chay tapuqkunataqa:

—Rir Juantaqa willayllapa tukuy rikashaykillapata, uyapashaykillapata ima. Willayllapa:

Syigukunatapis rikakuchin,

kujukunatapis alliyachitin purinllapa,

ismuyaq aychayjunktunatapis allichan nir.

Chaynulla upakunatapis uyakuchin,

wanushakunatapis kawsachimun,

chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanun washakananllapapaqpis, nir ima.

²³ Chaynulla willankillapapis: ¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin! nir.

²⁴ Chaymanta Juanpa yačhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq gamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanta? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi yupay, ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ²⁵ ¿Manaqachu uk runa kusala čhaniyjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yačhankillapa chaynu mudakur paykuna munashanllapakunatala rurar taqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir. ²⁶ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata rikaq? Chiqaptami gamkunaqa Dyuspa rimaqininkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. ²⁷ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kačhashaq,

imanutaq nanta kičhar kamkachinllapa chaynu qampaq yačhachikunanpaq’ nir.

²⁸⁻²⁹ Nishaykillapapis: Tukuy runakunamanta manami Juan yupay kusa allinla runaqa kashachu uklamapis. Chaqa tukuy runakuna, wakin impwistuta kubrakuqkunamapis, Juan rimatin uyakurqa, kwintata qukaranllapa paykunata Dyusqa chiqapta yanapayanqallapa nir. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinga, kasur shutikuranllapa. Ashwan kananqa Dyusninchikpa mantakuyinpinana mana kwintachaypaqla chaykunaqa, mastana intrakanllapa Juanmantaqa. ³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna-shuyupaqa, mana kriyinaranllapachu imanumi Dyus chiqapta yanapayanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinpis mana kasur mana shutikuranllapachu”.

³¹ Chaymi Jesusqa niranpis:

“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna yupaytaq paykunaqa? ³² Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru gamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyillapapis, mana waqaraykillapachu’ nikanun chaykuna yupay. ³³ Chaymi gamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. ³⁴ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamur Runa kar, mikuti ypyatiy-shuyupaqa gamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun, chaynulla Romaq impwistuta kubrakuqkunapa, uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. ³⁵ Piru nuqapi

kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Jesumi, fariseo runa Simonpa wasinpi

³⁶ Chaymantaqa uk fariseo runami Jesustaqa kunachiran, wasinman rir mikunapaq. Chaymi Jesusqa chay fariseupa wasinman yaykur misaman taran. ³⁷ Nataq chay pwiblulapimi kaq uk kusa uchayjun warmi. Paymi yačharan Jesusqashi chay fariseo runapa wasinman mikuq čhasha nir. Chaymi alabastru butillitapi kusa mishki mutkiypaqqa yakituta charikur čharan. ³⁸ Čharqa, kusalata waqar Jesuspa čhakinpa yatanlanan tar, chay waqayninwan Jesuspa čhakintaqa paqaaq qallariran. Chaymantaqa aqchanwan chakichir čhakinta muchar salaran chay mishki mutkiypaqqa yakituwanqa. ³⁹ Chaymi chay fariseo, Jesusta qaraq apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran: Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin karqa kwintata qukanman, imanu warmi karmi chaynu rurayan nirmapis. Yačhayanmanmi kusa uchayjun warmi nir. ⁴⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Simón, kayta willashayki.

Chaynu nitinga, chay fariseuqa niran:

—Willamay Yačhachikuq Taytituy.

⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Ishkay runami dibiyaran uk runa pristasha karan chayta. Ukqa kinyintus dinaryuta dibiyaran. Nataq uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata dibiyaran. ⁴² Chaymi mana pagrayta puytitiinllapaqa, chay pristasha karan chayqa llakipar mana kubrarannachu ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay ishkay runakunaqa mayqayninqa chay qillayta pristasha karan chay runataqa mastaqa munayanqa?

⁴³ Chaynu Jesús taputinga, Simonqa niran:

—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta dibiyatin llakipar mana kubraranchu chay paymi mastaqa munayanqa nir.

Chaynu nitinga, Jesuspis niran:

—Chiqapta ninki.

⁴⁴ Chaynu Simón nitinga, warmiman Jesusqa tikrakar Simontaqa niran:

—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón, nuqa wasikiman paykamutiypqa, čhakiyta paqakunaypaqqa mana yakuta qumaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan čhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan chakichishamapis. ⁴⁵ Qamqami mana saludar muchamaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, yaykushaymanta-pacha mana shaykuq muchamasha čhakiylapi. ⁴⁶ Chaynulla qamqa asaytiwan mana unaylamatapis salashaykichu. Piru kay warmisitaqami, ashwan čhakiyta salasha chay mishki mutkiypayla yakituwan. ⁴⁷ Chayrayku nishuni, kay warmisitatami kusa achka uchankunamanmatapis llakipar pirdunani. Chaymi payqa kusata munaman. Piru mayqantapis ashilata pirdunashaqa, mana yanqa munamančhichu.

⁴⁸ Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar pirdunashuni nir.

⁴⁹ Chaynu Jesús nitinga, chay wakin chaypi kaqkunaqa paykunapura tapunakuq qallariranllapa kaynu nir: “¿Imataq kay runaqa uchanllapakunamanmatapis pirdunakunanpaqqa?”

⁵⁰ Chaynu ninakuyatinllapaqa, Jesusqa chay warmisitataqa niran:

—Mamitay, chiqapta kriyimashaykiraykumi washakashayki. Qamkami rikunki nir.

8

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

¹ Chaymantami, Jesusqa puriran achka pwiblukunata, chaynulla taksha pwiblitukunata, yačhachikuqnu Dyuspa shumaq rimayninta washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Pullanqami dusi yačhakuqnikuna karan. ² Chaynullami pullanqa karanpis chay warmikuna, dyablupa yarpuyinwan, ukman qishaywan kaqkunata allichashankunapis. Paykunqami kaykuna karan: María. Paytami María Magdalena niql-lapapis, Magdalamenta kashanrayku. Kay Mariamantami, syiti dyablupa yarpuyininkuna lluqshisha karan. ³ Chaynullami karanpis Chuza shutiq runapa warmin Juana. Kay Chuzami, Herodespa imankunata rikaq karan. Ukqami karan Susana; chaynullami wakin achka warmikunapis. Paykunami iman kaqlawanmapis yanapaq Jesustaqa.

Jesumi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Tukuy pwiblukunamantami kusala achka runakuna Jesús kayashanman tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa kay kumparasyunta paykunataqa parlaran:

⁵ “Uk runami tarpukuq riran çhakranman. Chaymanta shikwakutinga wakin simillanqa nanman rataran. Chaymi saruçharanllapa, chaynulla pariç kurukuna mikuran ima. ⁶ Wakin simillakunaqa rataran rumipa ananman. Chaymanta nasirnaqa, das chakiran yakurayku. ⁷ Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna pullan winar, limpu çhamitachiran. ⁸ Piru wakin simillakunaqami kusala shumaq pachaman ratar, nasimur puçuran. Chaymi kada similla syinllata puçutin kusala achkata kusichakuran”.

Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita kaynu niranpis: “Rinriyjun kaçkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

çImapaqmi yaçhachikuran kumparasyunkunawan?
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jesuspa yaçhakuqninkunami tapuran:

—çIma nishaq niyantaq kay kumparasyunqa? nir.

¹⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunatami unay mana intrakaypaq kasha katinmapis, kananqa Dyusqa intrachishuyanllapa imanumi payqa mantakun nirmapis. Piru wakin runakunata-shuyapaqami willani kumparasyunkunalawan. Chayna michka chapakurmapis ama rikakunanpaq, chaynulla michka uyakurpis ama intrakananllapaq.

Jesusmi tarpukuqpaq yaçhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ “Kaynutami munan niyta chay kumparasyunqa: Chay simillaqami, Dyuspa rimaynin.

¹² “Chay similla nanman ratasha nirçami intrachimanchik, Dyus rimashanta uyakutin chaymanta dyablu shamurqa yarpuyinpi purichiyashanta das qunqachin, amana kriyir washakananllapaq nir.

¹³ “Nataq chay similla rumipa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. Chaymanta chay simillakuna mana allita çhupakusha yupaymi uk tyimpulapaq kriyir çischakarqa das paymanta ashun nir.

¹⁴ “Wakin simillakuna kasha ruriman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay yarpupakushankuna, kusata imakunata munapashankuna, chaynulla munashanta rurashankuna imaqa, allmanta allmantaqa limpu çhamitachiq yupay mana dijanchu puçunanpaqqa.

¹⁵ “Piru simillakuna chay kusa shumaq pachaman rataran chaykunaqami intrachimanchik, chay allinla shunquyjun kar Dyus rimashanta uyakur imuraslapis allita kasur, kusalata puçuq yupay kawsaçkunapaq nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Manami mayqanpis uk lamparataqa kachkanchu imawan pampananpaq manaqa paranpa çhakinman çhurananpaqqa. Ashwanmi unaçlapi çhuran tukuyla yaykuçkunata achkirachinanpaq. ¹⁷ Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaçkunaqami, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

¹⁸ “Chayraykumi allita uyakuyllapa: Chaqa mayqanpis intrakar kasukuçkunataqami masta intrachishaq. Piru chay mana intrakaçkunata-shuyapaqami intrakayanina niyashanmatapis limpula qunqachishaq”.

Jesuspa mawan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Chaymantami Jesuspa mawan ukninkunaqa, çharanllapa chay maypiçi Jesús kayashanlawman. Piru kusala achka runakuna kashanrayku naypanman mana çimikayta puytiranllapachu. ²⁰ Chaymi mayqançi Jestustaqa kaynu nir willaran:

—Mamaykiwan uknikikunami chay waqtapi ministishuyan nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Mayqanpis Dyus rimashankunata uyakur, chay nishannullata ruraçkunami, mamaywan ukniykunaqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Uk diyapi, Jesusqa uk yaku karruman yaykuran yaçhakuqninkunawan. Chaymi paykunata niran:

—Rishunllapa quçhapa uklaw manyanman nir.

Chaymi riranllapana. ²³ Chaymanta quçhata pasayatinllapaqa, Jesusqa punuran. Chaykamanqami, kusalata wayra rikarimuran. Chaymi chay quçhamapis wakmanta

kaymanta maqchikaq qallariran. Chayna, chay yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin, yakuman chinqananlapaqna karanllapa. ²⁴ Chaynu tukuyatinga, Jesusta rikchachir kaynu niranllapa:

—¡YaChachimaqniyllapa! ¡YaChachimaqniyllapa! ¡Yakumanmi chinqayanchikllapana! nir.

Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan yaku maqchikaqtaqa willatinla, limpu qasillaran. ²⁵ Chaymanta yaChachuqnikunata niran:

—Ima, ¿manaraqchu allita kriyinkillapa? nir.

Piru paykunaqami kusata manchakushanrayku dispantakashalla, tapunakuyaqllapa: “¿Imanu runataq kayqa? Chaqa wayrawan yakumatapis willatinla, kasun-ari” nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Chay quĉhata riyarqami, ĉharanllapa Galileapa naypanpi Gadara * shutiĉ lugarman. ²⁷ Chaymi, Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa yarqamur Jesusman ĉimikaran. Chay runaqami unayna mana raĉhpayjunnachu puriq, chaynulla mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi pantyunkunapina taq. ²⁸ Chaymanta Jesusta rikarqa, kusala jwirtita qayĉhakur paypa naypanpi qunqurir kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Rugashaykimi ama qischamanaykipaq! nir.

²⁹ Chaynuqami chay dyablupa yarpuyinqa niran, runamanta lluqshinanpaq Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir kutirmi chay dyablupa yarpuyinqa chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna michka makinkunata, ĉhakinkunata alli kadinakunawan watatinllapamapis chay runaqa pitiq. Chaynumi ashwan chay dyablupa yarpuyinqa chunllaq lugarkunaman apaq chay runataqa. ³⁰ Chaymi Jesusqa chay runataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imataq shutinki?

Chay runaqa niran:

—Shutinimi ‘Legión’. †

Chaynuqami niran, dyablupa yarpuyininkuna paypi kusa achka kashanrayku. ³¹ Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta rugaran ama chay manchaypaq uĉhku ruriman kaĉhananllapapaqchu. ³² Chay sirkakunapimi achka kuchikuna shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuyininkunaqa Jesusta rugaran, chay kuchikunaman yaykunanllapapaq. Chaymi Jesusqa yaykuyllapa niran. ³³ Chay dyablupa yarpuyininkuna chay runamanta yarqurqa, chay kuchikunaman yaykuranllapa. Chaymi chay kuchikunaqa kallpaq qallariran qaĉata uray. Chaymanta quĉhaman yaykur ĉuqar wanuranllapa.

³⁴ Chaymi chay kuchita michiqkuna, tukuy chay pasashanta rikarqa, kallpar riranllapa chay pwiblupi runakunata, chaynulla ĉhakrapi taĉkunatapis parlaq. ³⁵ Parlakutinllapaqa runakunaqa lluqshiranllapa rikaq chay pasashankunataqa. Chaymanta Jesús kayashanman ĉharqa, chay runataqa Jesuspa naypanpi yarpuyinipina, mudakusha taqta rikar manchakuranllapa. ³⁶ Piru chay tukuy ima pasashankunata rikaqkunaqa, manyaqlla parlakuranllapa imanumi alliyaran chay runaqa nirmapis. ³⁷ Chaymi chay Gadara shutiĉ lugarmantaqa, tukuyla runakunaqa Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa rinanpaq uklawta. Chaqa kusatari manchakuyaranllapa. Chaymi Jesusqa yaku karruman yaykur riran. ³⁸ Chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha chay runaqa, Jesusta rugayaran paywan rinanpaq. Piru Jesusqami chay runataqa kidananpaq kaynu niran:

³⁹ —Riy wasikiman. Chayna parlakuy Dyus imanumi llakipar yanapashusha nirmapis.

Chaymi chay runaqa rir parlakuran tukuyta chay pwiblupiq, imatami Jesús paypaq rurasha nirmapis.

Jesumi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Chaymanta Jesús chay quĉhapa uklawninmanta tikrakar shamutinga, chaypi kaq runakunaqa kusalata aligriyanllapa yarayashanllaparayku. ⁴¹ Chaymi, uk runa Jairo shutiĉ ĉharan. Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi qunqurikur rugaran wasinman rinanpaq. ⁴² Chaqa wanuyupaqna karan chay runaqa uklayla warmi wamran kaqqa. Wamranqami dusi añuyjunna kasha kanqa.

Piru Jesusqami kusa achka runakunapa rurinta riyaran uk warmipis. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin ĉishaq karan. Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqnikunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. ⁴⁴ Kay

* **8:26** Wakin iskririkashakunapimi “Gerasa” nin. † **8:30** Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

warmisitami Jesuspa ikinlawta qimikar račhpampa manyanta kamaran. Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuyqa qasillaranna. ⁴⁵ Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:

—¿Pitaq kamamasha? nir.

Chaymanta tukuy “Mana mana” niyatinga, Pedruqa niran:

—Yačhachikuq Taytituy, kusala achka runakuna kashanraykumi, kičhkipi kumsashuyan ima nir.

⁴⁶ Piru Jesusqami niran:

—Mayqanči kamamasha. Chaqa nuqami kwintata qukasha kani, pudirniy yarqusha nir.

⁴⁷ Chaymanta chay warmiqa imanupis mana niyta puytirqa, chukchuyaqnulla rir Jesuspa naypanpi qunqurikuran. Chaymi tukuyqa naypanpi rimaran imanumi Jesuspa račhpanta kamarla alliyaran nir ima. ⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy.

⁴⁹ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta uk runa čhar kaynu niran:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu yačhachikuqtaqa nir.

⁵⁰ Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa, niran:

—Ama manchakurchu, nuqalapi kriyiy. Chaymi wamraykiqa alliyanga nir.

⁵¹ Chaymanta Jesús wasiman čharnaqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta, chay wamrapa taytanta, mamanta imala rurimanqa yaykuchiran. ⁵² Tukuymi waqayaranllapa chay wanushapaq llakir. Piru Jesusqa niran:

—Ama waqayllapachu. Kay wamraqami mana wanushachu, punuyanlami nir.

⁵³ Chaynu nitinmi, tukuyla asiparanllapa paytaqa. Chaqa yačhayaranllapari wanusha nir.

⁵⁴ Chaymantami Jesusqa makinmanta aypar kusala jwirtita rimar niran:

—¡Mamitay sharimuy! nir.

⁵⁵ Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa kačhakuran qarananllapapaq. ⁵⁶ Chaymi taytankunaqa, kusa dispantakashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis parlananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

9

Jesusmi dusi yačhakuqninkunata kačharan yačhachikunanllapapaq

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesusqa tantaran tukuyin dusi yačhakuqninkunata. Chaymantami yačhayninta, pudirni-
inta ima quran, tukuy dyablupa yarpuyininkunata itakunanllapapaq chaynulla qishayku-
namanta allichakunanllapapaq ima. ² Chaynumiri yačhakuqninkunataqa kačharan Dyuspa
mantakuyinpaq yačhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq ima. ³ Kaynu
nirmi kačharan:

“Nanpaqgami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, alburjata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq račhpaykillapa imamatapis. ⁴ Mayqan wasiman
čharpis, chaymantaqa ama lluqshinkillapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman. ⁵ Imanupi mayqan pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, čhakikillapapi kaq pulbumat-
apis čhaspir lluqshir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqaku-
napa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir”.

⁶ Chaynu nitinmi, paykunaga riranllapana tukuy pwiblitukunata Dyuspa shumaq ri-
mayninta yačhachikuqnu chaynulla qishaqkunata allichagqu ima.

Jesuspaqmi Herodes yačhanaran

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa uyaparanna. Piru
mana yačhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa:
“Juan wanushanmanta kawsamusha” nir. ⁸ Ukkuna-shuypaqa niqllapa: “Dyuspa ri-
maqnin Elias shamunanpaq karan, chay shamusha” nir. Chaynulla wakinkunapis niql-
lapa: “Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa” nir. ⁹ Chaynu niyatinlla-
pamapis, Herodesqa paylla niran: “Chaqa nuqalla niray, Juanpa umanta pitinanllapa-
paqqa. Chaynu katinga ¿mayqantaq kanqaqa chay runapaq kusata rimayanllapa chayqa?”
nir.

Chaymi chiqapta yačhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta yarpuran.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlananllapa tukuy
imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunalata apar riran Betsaida

pwibلمان. ¹¹ Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi nir yaĉharqa riranllapa. Ćhatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir; chaynulla paykunapa naypanpi qishaĉkunata allicharan, ima. ¹² Chaymanta limpu tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaĉhakuĉninkunaqa payman qimikar, kaynu niranllapa:

—Taytityu, runakunata willay rir chay shipchakaĉ pwiblitukunaman, lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samanallapapaĉ. Ćhaqa kay lugarpiqami mana imapis kanchu nir.

¹³ Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Qamkuna qarayllapa, nir.

Chaynu Jesúsnitinga paykunaqa niranllapa:

—Ćhaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ĆMaymantashi kay kwichka achka runakunapaqqa mikuytatapis rantishunllapaqa?

¹⁴ Ćhaqa tukuyninga chaypi kaĉkunataqa ullqkunala sinku mil (5,000) kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaĉhakuĉninkunataqa niran:

—Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, yaĉhakuĉninkunaqa tukuy runakunataqa samachiranllapa.

¹⁶ Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaĉ syiluman chapakur; chaykunapaĉ payji nir; Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir yaĉhakuĉninkunata quran tukuylla chaypi kaĉkunata aypachinanllapapaĉ. ¹⁷ Chaynumi tukuylla mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaga dusi kanastata tantaranllapa.

Pedrumi Jesustaga Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa payla Taytanman mañakuyar, yaĉhakuĉninkuna pullan katin, paykunataqa tapuran kaynu:

—ĆNuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataĉ runakunaqa? nir.

¹⁹ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakingami ninllapa, Shutichikuĉ Juan nir. Nataĉ wakin-shuypaga ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay rimaĉnin kawsamusha kanqa nir.

²⁰ —Qamkunapaĉ-shuypaga Ćmayqantaĉ kani? —nir tapuran yaĉhakuĉninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

Mananami maycha wanunaypaĉ niran Jesusqa

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Chaynu nitinllapaqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqantapis willananllapaqqa, chay yaĉhayashanllapataqa. Chaymi kaynu niranpis yaĉhakuĉninkunataqa:

²² “Dyusmanta Shamuĉ Runataqami ruku mantakuĉkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuĉkuna ima Ćhiqniĉ kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

²³ Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuĉniĉ kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu waran waran nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ²⁴ Ćhaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaĉkunagaĉmi tukuy tyimpupaĉna qischanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischar wanuĉkunagaĉmi tukuy tyimpupaĉna kawsanqallapa. ²⁵ Piru mayqanpis kay pachapi kaĉ iman munashanta tantakur mana washakatinga, Ćimapaqtaĉ sirbiyan chay tantakushanqa? ²⁶ Chaymi nuqaga nini, nuqamanta pinĉakuĉkuna, chaynulla chay rimashaykunamanta pinĉakuĉkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniywan shamurqa pinĉakushaĉ paykunamantaqa. Ćhaqa chay diyaqa shamushaĉ Taytaya kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla angelkunawan ima. ²⁷ Ćhiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaĉkunaga wakinllaga Dyus mantakuqtaqa rikanqallapa manaraĉ wanuyarchu”.

Jesumi kusa llipya intirupaĉ tikrakaran

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ćhay parlashanmanta uchu diyamana pasasha katinga Jesusqa Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir iqaran uk sirkaman, chaypi Dyusman mañakunanapaĉ. ²⁹ Chaynu mañakuyatingami Jesuspa qaqlanqa kusa ukman shumapaĉ tikrakaran. Chaynulla raĉphanmapis kusala yuraĉ llipya intirupaĉ tikrakaran. ³⁰ Ćhaykamanmi ishkay runakuna

rikarimusha Jesuswan parlayaran. Chay ishkey runakunaqami Moiseswan Elías karanllapa. ³¹ Chay paykunaqami kusa llipyaypa rurinpi shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús qischakar Jerusalemni wanuyança nir. ³² Pedruqa wakinninwan allipla punuyyapaq karmapis, allipla shachinakur Jesuspa chay llipyaynintaqa rikakuranllapa. Chaynulla Jesuswan ishkey runa parlaqtapis rikaranllapa. ³³ Chaymanta chay ishkey runakuna Jesusmanta ashuyatinnaqa, Pedruqa Jesusman qimikar, kaynu niran:

—Yačhachikuq Taytituy, ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqlapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta Eliaspapq nir.

Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana yarpuyinipichu chaynuqa rimayaran. ³⁴ Chaynu rimanankamanqa puktay limpu pamparanllapa. Chaynu puktay pampatinllapaqa alliplata manchakuranllapa. ³⁵ Chaymantaqa chay puktaypa rurinmantaqa Dyus kaynu niran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. *
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

³⁶ Chaynu chay rimayta uyapatinllapala Jesusqa payla kasha karan chaypiqa. Piru chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha chaykunaqa mana imalatapis pitapis willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Chaymanta allaqnin diya unaq sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta tariqqa kusala achka runakuna riranllapa. ³⁸ Chaymi chay kusa achka runakunapa rurinmanta uk runa, kusa jwirtita kaynu niran:

—Yačhachikuq Taytituy, kusalatami rugashayki rikanaykipaq kay uklayla wamrayta. ³⁹ Chaqa paytami dyablupa yarpuyin ayar kusata qayčhachir atakita qur, shiminnantapis pusquta itakuchin. Chaynulla kusata qischarmi kusa llakiypaqta dijan. ⁴⁰ Chaymi chay yačhakuqniki kunata mañakuray dyablupa yarpuyinintaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir. ⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡Ay gamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq gamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuy wamraykitaqa nir. ⁴² Chaymi chay wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay dyablupa yarpuyinnga wamrataqa pachaman ratachir atakita quran. Chaynu ruratinga Jesusqa, chay dyablupa yarpuyinintaqa anyarlla itakar, chay wamrataqa allintana taytanwan dijaran. ⁴³ Chayta tukuyla rikaqkunami kusa dispantakashalla kidaranllapa, imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

Ishkey kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Chaynu Jesús tukuy imata rurashanrayku runakuna kusa dispantakashalla kanankamanmi, payqa yačhakuqninkunataqa niran:

⁴⁴—Kay nishuyanillapa chayta allita uyakur ama qunqayllapachu, Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa nir.

⁴⁵ Chaynu nitinmapis, yačhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaqa Dyusmi nisha karan amaraq intrakananllapapaqchu. Chaynullami manchakur Jesustaqa mana tapuranllapachu, imapaqmi chaynu rimasha nirmapis.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Chaymantami Jesuspa yačhakuqninkunaqa paykunapura willanakuq gallariranllapa, mayqanninlapashi kusa mas allin kanqa nir. ⁴⁷ Chaymi Jesusqa imatami yarpuyanllapa nir kwintata qukar, uk wamrituta paypa pullan shachir, ⁴⁸ yačhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa shutiypi kay wamrituta shumaqta samachiqqami, nuqallatana samachimayan. Chaynulla nuqata samachimaq-shuypaqa, mayqanči kačhamasha chayta samachiyan. Chaqa tukuy gamkunamanta mana kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa kusa mas allinpaq riqsikasha kanqa”.

Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Chaymantaqa yačhakuqnin Juanqa niran:

* 9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

—Yačhachikuq Taytituy, rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa nirayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanchu purin nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqanchikpa mana kuntranchik kargami, faburninchik kanqa nir.

Jesusmi Santiaguwan Juanta anyaran

⁵¹ Jesús syiluman rinanpaq tyimpu chamuyatinnaga, kusata animakur riran Jerusalén pwiblumanga. ⁵² Chaymi wakinta kačharan naypaqta rir, Samaria lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir kamakachitinllapa chaylapi samanallapapaq. ⁵³ Piru chay Samariamanta kaqkunaqa mana samachinaranllapachu, Israelmanta kaqkunawan mana pičhunakuq kashanrayku. Chaqa paykunaqari yačharanllapa Israelmanta kar Jerusalemman riyannir. ⁵⁴ Chaymi yačhakuqinkuna Santiaguwan Juan chayta rikarqa, kaynu niranllapa Jestusaqa:

—Taytituy, ¿munayankichu [Dyuspa unay rimaqnin Elias rurashannulla] † nuqakunapis syilumanta nina shamunqa nitiyllapa, shamur paykunata rupachir tukchinanta?

⁵⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa paykunalawman tikrakar anyaran [kaynu nir: —Qamkunaqami mana allin yarpuyunijun kashaykillaparayku mana yačhankillapachu imatami rimayankillapa nirmapis. ⁵⁶ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, mana runakunata chinqachinanpaqchu shamusha. Ashwanmi shamusha runakunata washananpaq].

Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitumanna.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Nanta riyatinllapaqami, uk runa kaynu niran Jestusaqa:

—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir. ⁵⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrukunami mačhayniyun pununanpaqqa. Chaynulla pari qurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuypaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

⁵⁹ Chaymantaqa ukta niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinmi chay runaqa niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

⁶⁰ Jesusqa niran:

—Chaqa mana nuqapi kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa. Ashwan qamqa rir yačhachikuy imanumi Dyus mantakun nir ima.

⁶¹ Qashan ukqa niran:

—Taytituy, nuqami pullayki rinayani. Piru puntataqa dijamay rishaq wasiypi kaqkunata ‘Rishaqna’ ninaypaq.

⁶² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Mayqanpis aradunpi aypakusha yapukuyar, ikiman chapakuqnu riqqami, Dyuspa mantakuyinpaqqa mana sirbinchu nir.

10

Jesusmi sitinta akrashankunata kačharan yačhachikunanllapapaq

¹ Chaymantami Amitunchik Jesusqa akraran sitinta * runakunata. Chaynu akrarmi, ishkey ishkey kačharan paypa naypantaqa, chay tukuy pwiblukunaman, lugarkunaman rinanpaq karan chaykunaman. ² Chaymi Jesusqa yačhakuqinkunataqa niran:

“Chiqaptami kusichaga kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kačharanpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq nir. † ³ Riyllapana. Piru allita kwintata qukarmi rinkillapa. Chaqa qamkunata kačhashurllapaga uk uyshitakunata surrukunapa rurinta kačhaq yupaymi kačhashuyanillapa.

⁴ “Amami apankillapachu qillayta purichina talqitata, alburjata, chaynulla uk llanqikunamatapis. Chaynulla nankunapi mayqanta saludarqa, amami maykaman parlar shankillapachu. ⁵ Uk wasiman yaykurqa, naypaqtaqa saludakunkillapa kaynu nir:

† **9:54** Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10. * **10:1** Wakin iskribikashakunapimi “Sitintay-dus” nin.

† **10:2** Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspiti tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yačhachikuqkuna.

‘Dyus yanapashutinllapami kusa shumaq kankillapa kay wasipiq’. ⁶ Chaynu nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaq, Taytanchik Dyusmi shumaqta yanapanqa. Piru mana kasushutinllapa-shuypaqami mana imapis kanqachu. ⁷ Chaynu chay wasipi kusa shumaqta uyakur intrakatinllapaq, chayllapi kidankillapa. Chaymi chaypi mikunkillapa, upyankillapa imalatapis qushutinllapaq. Chaqa uk trabajaqqami pagrakayta puytin.

⁸ “Chaynulla uk pwibluman chatkillapa shumaqta intrakar samachishutinllapaq, mikuyllapa imalatapis qarashutinllapaq. ⁹ Chaypi qishaqkuna katinga, allichar, kaynu ninkillapa: ‘Dyuspa mantakuyninmi, shipchana qamkunapaqqa’ nir. ¹⁰ Piru uk pwibluman chatkillapa mana kasushutinllapaq, waqta kallikunaman yarqunkillapa, kaynu nir: ¹¹ ‘iKay pwibluykillapapa allpankuna kay chakiyllapapi aypakushanmatapis qamkunapa naypaykillapapi chaspichikushaqlapa mana kasumashaykillaparayku! Piru Dyuspa mantakuyninqami shipchana qamkunapaqqa’ nir. ¹² Nishaykillapa: Chay jwisyu diya chamutingami chay pwiblupaq kastiguqa kusala mas manchaypaq kanqa, Sodoma-manta runakunamanmatapis nir.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu
(Mt 11.20-24)

¹³ “iAy Corazin pwiblu! iAy Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidon pwiblupi rurasha katiymaqa, paykunaqa aykapina Dyuspi kriyir uchankunata dijar, saqalla rachpankunata yakakur, uchpapa anan tasha kanmanllapa.

¹⁴ “Piru jwisyu diya chamutinga, qamkunapaq kastiguqa mas kanqa, chay Tiro pwiblumanta, Sidon pwiblumanmatapis. ¹⁵ Qamkuna Capernaum pwiblupi taqkuna, jyarpunkillapachu washakar syluman riyankillapa kanqa? nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa.

¹⁶ “Chaqa mayqanpis qamkunata uyakushuqkunaqa, nuqatapis uyakumayan. Chaynulla qamkunata disprisayshurllapaq, nuqatapis disprisayamayan. Nataq nuqata disprisamar-shuypaqa chay kaçhamasha chayta disprisayanllapa”.

Jesús sitintata kaçhashankunami tikrakamuranllapa

¹⁷ Chay sitinta runakuna rishakunaqa, tikrakamuranllapa kusa aligrila, kaynu nir:

—iTaytituy, tukuy dyablukunapa yarpuyininkunata qampa shutikiipi anyatiyllapaqami kasumanllapa! nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami rikaray Dyus unaq sylumanta Satanasta itakamutin, uk rilampa yupay ratamuqta. ¹⁹ Chaynu dyablupa pudirnin kasushunanllapaqami pudirta qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa, alakrankunapa rurinpi puritkillapamapis mana imanachishunqallapachu. ²⁰ Piru amami chay dyablupa yarpuyininta anyatkillapa kasushunanllaparaykulaqa aligriyayllapachu. Ashwanmi masta aligriyayllapa unaq sylupi shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesumi aligriyaran

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Chay kutillami, Jesusqa Santu Ispiriturayku kusalata aligriyar niran:

“iTaytay! Qammi kay pachapa, unaq sylupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi chaynu kananpaqqa munashayki kasha” nir.

²² Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Piru manami mayqanpis riqsimanchu Dyuspa Wamran kani nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla manami mayqanpis Taytaytaqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqschinashaytaqa riqsichiya puytini”.

²³ Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunaman tikrakar paykunalata niran:

“Kusa shumaqmi kanqallapa, qamkuna kay rikayashaykillapata rikaqkunaqa. ²⁴ Chaqa nishaykillapapis: Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq runakuna ima, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikananllapachu chaynulla mana uyaparanllapalamapischu” nir.

Samariamanta runapaqmi Jesús kumparasyunta ruraran

²⁵ Chaymanta Moisés mantakushanta uk kusata yaçhar yaçhachikuqmi, ima ninqashi nir, kaynu Jesusta tapuran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ħimatana rurayman tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—ħimatataq nin Dyus nitin Moisés mantakushanpiqa? ħimatataq liyiyanki?

²⁷ Chaynu nitinmi chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan, yarpuynikiwan ima. † Chaynulla llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Allintami nishayki. Chayta ruraraqami, tukuy tyimpupaqna kawsanki nir.

²⁹ Piru chay yaĉhar yaĉhachikuqqa, chay tapukushanpaq kwintata qukar mana pinqaypi kidanar kaynu niran Jesustaqa:

—ħPitaq runa masiyqa?

³⁰ Chaynu taputinmi, Jesusqa Israelmanta uk runata ima pasashanta kaynu nir parlaran:

“Israelmanta uk runami nanta riyaran Jerusalemanta Jericumana. Chaymantami suwakuqkuna rikarimur payta arkar limpu raĉhpantamatapis kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata qischar, wanushata yupay dijar riranllapa.

³¹ “Piru imanupičhi uk kura chay nanta pasayaran. Chayna chay qischakasha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran. ³² Chaynullami levipa ayllunmanta Dyusta adurananllapa wasipi sirbikuqpis, chayta pasayaran. Piru paypis chay qischakasha usuraq runata rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³³ “Piru Israel runakunapaq uk mana kwintachaypaqqa Samariamanta runami, chay nanllata pasayarqa chay runa qischakasha usuraqta rikarqa, chay pay-shuypaqa kusata llakiparan. ³⁴ Chaymi, chay runaman qimikar, lisyakashankunata rimidyaran asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima. Chaymanta raĉhpakunawan wataran. Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan tachir samanallapa uk wasiman apar kuytaran.

³⁵ “Chayna allaqninga, chay Samariamanta runaqa ishkay qillaysituta urqur chay wasipa amunta qur, kaynu niran: ‘Kay runitutami kuytapamay. Imanupi masta gastatkiqa tikrakamur pagrashayki’ nir”.

Chaymanta Jesusqa niranpis:

³⁶ —Chaynu kay kimsakuna qischakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, ħmayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?

³⁷ Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:

—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.

Jesusqa niran:

—Chaynu katinga qampis rir chayllata ruray nir.

Jesumi Martawan Mariapa wasinpi

³⁸ Chaymantami Jesusqa chay maymanĉhi riyaran chayman riyarqa, ĉharan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran. ³⁹ Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa ĉhakilanpi taran uyakunapaq Jesús nishanta. ⁴⁰ Piru Martaqa, imankuna rurananpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:

—Taytituy, ħmanachu qamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.

⁴¹ Piru Jesusqa, niran:

—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikunalapaq. ⁴² Piru uklami allingqa; Mariaqami shumaq kaqninta akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

11

Jesumi yaĉhachikun Dyusman mañakunanllapapaq (Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaqa yaĉhakuqninkunamanta ukninga kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yaĉhakuqninkunata yaĉhachiran chaynulla.

² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

† 10:27 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levítico 19.18.

[Unaq syilupi] Taytayllapa,

qammi kusa allinpaq riqsikanki.

Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

[Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa

imanuñhi unaq syilupi ruranki chaynulla].

³ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuyta qumayllapa.

⁴ Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,

imanuñhi nuqakunapis mana allinta ruramatinnlapapis pirdunanillapa chaynulla.

Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

[Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa].

⁵ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Imanupi amiguykillapapa wasinman çhaypi tuta rir, kaynu ninkimanllapa: ‘Amiguy kimsa tantitata pristamata. ⁶Chaqa uk amiguy chayraqla çhamun wasiymán. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq’ nir.

⁷ “Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyanqallapa: ‘Ama qillakachi-maychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla wamraykunapis mantap-ina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu imata qushunaypaqpis’ nir. ⁸ Chaymi nishaykillapa: Amiguykillapa kar, mana das sharimur qushurllapamapis, kusata mañaytkillapaqa qushuyanqallapa tukuy ministishaykillapataqa.

⁹ “Chaynullami nishaykillapapis: Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushun-qallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa; chaymi payqa punkunta kiçhar yanapashun-qallapa. ¹⁰ Chaqa mayqan mañakuqismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan mana shaykuq qayakutin-pismi, punkunta kiçhar yanapanllapa ima.

¹¹ “¿Mayqannikillapataq, wamraykillapa [tantata mañashutinllapaqa rumita qunkimanllapa, manaqa] piskaduta mañashutinllapaqa, largu kuruta qunkimanllapa? ¹² ¿Manaqachu runtuta mañashutinllapaqa, alakranta qunkimanllapa? ¡Manami! ¹³ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan ¡unaq syilupi Taytaykillapamaqa, Santu Ispiritunta mañatkillapamapis qushunqal-lapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Uk kutimi Jesusqa, uk runata dyablupa yarpuyin mudu dijasha katin, chay runamanta-qa itakuyaran. Chaymanta chay dyablupa yarpuyin llugshitinga, chay runaqa rimaq qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa dispantakasha kideranllapa. ¹⁵ Piru wakinku-naqami niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudir-ninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

¹⁶ Chaymi ukkunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir. ¹⁷ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblpis paykunapura çhiqinaturqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk aylupis paykunapura çhiqinaturqa limpu limpu wakta kayta shikwakanllapa. ¹⁸ Chaynullami, chay dyablukunapis çhiqinaturqa çimanuna kusata man-takuytaqa puytinmanllapa? Kaytaqami chaynu nishunillapa, qamkuna chay Beelzebú pudirta qunasha katinshi chay dyablupa yarpuyininta itakuyta puytini nimashaykil-laparayku. ¹⁹ Piru qamkunaqami ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú pudirnininta qusha katin dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinga, ¿qamkun-a manta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyinintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir. ²⁰ Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyinintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyininqami qamkunamanqa çhamushana nir.

²¹ “Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli kamakashala wasinta kuytatingami, mayqanpis mana iman kaqtapis suwayta puytinllapachu. ²² Piru paymanta uk kusa pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi chay allita ka-makashanpi kunfyakayashanmatapis kitar, chay wasinpi iman kaqkunamatapis limpula tantakun. Chaynuqami ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.

²³ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun nir”.

Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpuyin qashan tikrakamun
(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Uk runamanta dyablupa yarpuyin llugshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru maypipis samanapaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymanta chi llugshimushay wasiyman nir. ²⁵ Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. ²⁶ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikrakan, punta kashanmantaqa” nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

²⁷ Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:

—¡Kusa shumaqmi kanqa chay warmi qanta wamrakur winachishusha chayqa!

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Ashwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

Jesutami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15; 6.22-23)

²⁹ Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:

“Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyinijun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yaçhananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaq rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamatinraq munarqa intrakankillapa. ³⁰ Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuy Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.

³¹ “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanta kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yaçhachikutinmapis mana kasunkillapachu.

³² “Piru maydiya jwisyu diya çhamutingami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanta kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinga uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

³³ “Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, manaqa kajunpa rurinpichu çhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi çhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq. ³⁴ Piru nawikillapakuna imanutaq lamparamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuy kwirpuykillapapaq kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq nawikillapakuna kusala mana allin katinga, kwirpuykillapapis tutaparaqlapi yupay kanqa. ³⁵ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuykillapapi achkirachikuqgkish tutaparaqpaqmana tikrakin. ³⁶ Chaqa tukuyla kwirpuykillapa achkila katingami, manana tutaparaqlapi yupaynachu kankillapa. Chaynuqami uk lampara kusala shumaqta tukuypaq achkirachikuq yupayna kankillapa”.

Jesumi fariseukunata ima anyaqnulla willaran

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Chaymanta Jesús rimar tukchitinnaqa uk fariseo runa, Jestutaqa aparan wasinman mikunanllapapaq. Chaymi Jesusqa chay wasiman yaykur, misaman taranna. ³⁸ Piru chay fariseo runa qami kusalata yarpupakuran, Jesús manaraq mikuyar chay paqakuna kustumrita mana rurashanrayku. ³⁹ Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Qamkuna fariseo runakunaqami, imanutaq uk kupata, manaqa platuta waqtanlawlata pichashamaqa ruringa tiqtilla kidan chaynu, kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa kusalata munapakur, mana allinta rurankillapa. ⁴⁰ ¡Runa yarukuna! ¿Manachu yaçhankillapa, Tayta Dyusmi waqtalawta, rurilawtapis rurasha nirqa? ⁴¹ Chayraykumi chay wakchakunapaq tukuyla shunquykillapawan llakir, yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa intirulana kusa allin kankillapa.

⁴² “¡Akaw fariseo runakuna! Qamkunami mintamanta, rudamanta, chaynulla tukuy ima mallkikunamantapis, dyis partin kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranaqaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaqaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

⁴³ “¡Akaw qamkuna fariseo runakuna! Qamkunami chay tantakananllapa wasikunapiqa, munankillapa kusa shumaq samanakunapi samachishunanllapata, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludashunanllapata ima.

⁴⁴ “¡Akaw [Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chaynulla] fariseo runakuna, [qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa]! Imanutaq uk pampakashamaqa mana rikaypaqla katin runakunaqa mana yačharchu ananpi sarukur purinllapa, chay yupaymi kankillapa”.

⁴⁵ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunamanta ukninga niran:

—Yačhachikuq Taytituy, chaynu nirqami nuqakunatapis uyachimayankillapa nir.

⁴⁶ Piru Jesusqa niran:

—¡Akaw qamkuna Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunapis, imanankillaparaq! Qamkunami kusa lllashaq kargata aprichiq yupay runa masikikunata imata ruranaqaq nir mantankillapa. Piru chay niyashaykillapataqa mana pitilamatapis kumplinaykillapapaqqa yarpunkillapalamapischu.

⁴⁷ “¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay rimaqñinkunata wanuchir pampashanllapapa ananpi wasikunata yupay ruraqkuna! Čhaqa paykunataqami qamkunapa unay rukuykillapakuna wanuchiranllapa. ⁴⁸ Chaynuqami intrachimančikillapa, qamkunapis chay unay rukuykillapakuna rurashannulla rurankillapa nir. Čhaqa paykunami Dyuspa unay rimaqñinkunata wanuchiranllapa. Čhaymi ashwan chay pampakashankunapa ananpi wasikunata yupay rurankillapamapis.

⁴⁹ “Čhayraykumi Dyusqa kusa yačhayninwan kaynu niran: ‘Kačhamushaqmi nuqapaq rimaqñunata, apustulnunata ima. Čhaymi wakinkunataqa wanuchingallapa. Nataq ukkunapata-shuyapaqa ikinkunapi purinqallapa qischananllapapaq’ nir. ⁵⁰ Čhaymi Tayta Dyus tukuy imata rurashanmanta-pacha paypa rimaqñinkunata, ukkuna wanuchisha katinllapamapis, kay tyimpupi runakunatana allita rikar kastiganqa. ⁵¹ Čhaynullami Dyusqa rikar yačhanqa Abelta wanuchishanmanta-pacha Zacariaskaman. Čhaqa Zacariastami, Dyusta adurananllapa altarpa yatalanpi wanuchiranllapa. Čhayraykumi nishunillapa: Dyusqami kastiganqa tukuy chaykunapaqqa, kanan tyimpupi runakunatana nir.

⁵² “¡Akaw, qamkuna Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna! Qamkunami Tayta Dyuspaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Čhaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Čhaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu”.

⁵³ Čhaymanta Jesús chaynu nitinga, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chay fariseukuna imaqa, kusata piñakuranllapa. Čhaymi Jestustaqa ukmanta ukmanta tapur, kusalata qillakachiranllapa. ⁵⁴ Čhaynuqami tapuranllapa imalatapis mana allinta nitinga, chaylapaq uchachananllapapaq nir yarpur.

12

*Fariseukunapa mana allin yačhachikuyninkuna
(Mt 10.26-27)*

¹ Čhaykamanqami, allipla achka runakuna Jesús kashanmanqa, kumsanakuyapa, saruchanakuyapa ima tantakaranllapa. Čhaymi, Jesusqa yačhakuqñinkunalata, kaynu niran:

“Kuytakayllapa chay fariseo runakunapa libaduranllapamanta. Čhaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa illaqta yačhachikuq yupay tukunllapala. ² Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Čhaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yačhakanqa. ³ Čhayraykumi tukuy imata qamkuna pakakuqnula rimatkillapamapis, tukuyula uyapanqallapa. Čhaynulla punkuykillapata kirpakur upallala rimashaykillapamatapis, uk wasipa ananman iqar rimasha kankimanllapa yupayna, tukuyula yačhanqallapa.

*Amami runakunataqa manchashunchu
(Mt 10.28-31)*

⁴ “Amiguykuna nishaykillapapis: Čhay mayqan wanuchishunaqkunataqa ama chankillapachu. Čhaqa kwirpuykillapata wanuchirqami manana mas imata rurashuyllapatapis puytinqanachu. ⁵ Čhaymi willashaykillapa: Mayqančhi wanuchishushallapana

karqa, kusala pudirniyun kashanrayku tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakanaykillapapaq itakushuyllapata puytiqta manchayllapa nir. Chay nishushayllapataqa, chiqapta manchayllapa.

⁶ “Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku pari quritukunata ishka qillaysitulapamapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan. ⁷ Piru qamkuna chay achka kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillapaparaqqa, ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyen. Chaynu katinmi ama imalapapqis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinga, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis, paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa. ⁹ Nataq mayqanpis tukuyqa naypanpi, nuqata mana kwintachamatinga, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

¹⁰ “Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinllapamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kuntran rimatinllapa-shuyppaqa mana pirdunanqachu.

¹¹ “Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, manaqa jwiskunaman, wakin karguyjunkunaman apashutinllapaqa amami yarpupakunkillapachu, imata nirmi washakashaq, manaqa imatana nishaq nirqa. ¹² Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqamapis Dyuspa Santu Ispiritun ya chachishunqallapa imata rimanaykillapapaqamapis”.

Tantyakar, ama imanchiklapi kunfyakashunllapachu

¹³ Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesustaqa niran:

—Ya chachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa partiy irinsyayta nir.

¹⁴ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Amiguy, ¿pitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar irinsyaykillapata partishunayllapapaqqa? nir.

¹⁵ Jesusqa niranpis:

—Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.

¹⁶ Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:

“Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa chakan tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran. ¹⁷ Chaymantami, chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ¿imatana rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta churakunaypaqqa. ¹⁸ Chaynu yarpuyarqa, niran: ‘Ya chaminami, churakunay wasiyta ratachir mushuqmanta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina churakunaypaq kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima’ nir. ¹⁹ Chaynu nirnaqa, niranpis: ‘Chaymantaqa nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa aligrilla kawsay nir’. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.

²⁰ “Piru Dyusqami chay runataqa niran: ‘¡Runa yaru! Kanan tutallami wanunki. Wanutkiqa, ¿pipaqtaq kidanqa chay imaykikunaga?’ nir.

²¹ “Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata payllapaq tanta-kuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami, Dyuspaqqa mana imayjunlamapischu kanqa”.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Mt 6.25-34)

²² Chaymantami Jesusqa ya chakuqninkunata niran:

“Kayta nishaykillapa: Amami imatana mikushaq kawsanaypaq nirqa yarpupakunkillapachu. Chaynulla amami ima ra chpawanna kwirpuyta mudachishaq nirqa yarpupakunkillapachu. ²³ Chaqa kawsananchikmi masta sirbin mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchikpis masta sirbin ra chpamantaqa.

²⁴ “Rikayllapa pari qurukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapamapischu. Chaynulla manami maypi churakunanllapalapaqamapis kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunaman-taqa ashwan kusa masta sirbinkillapa!”

²⁵ “Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimallapa? ¡Manami! *
²⁶ Chaynu yarpupakur mana mas winayta ima puytirqa, ¿imapaqtaq ‘Imanuraq kawsashaq’ nirqa yarpupakunkillapa?

²⁷ “Allita kwintata qukayllapa imanutaq liryukunamaqa winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu. Píru paykunagami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu Salomonmapis kusala éhaniyjun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusirancho. ²⁸ Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishunqallapa. Píru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusnichikpi manaraq allita kriyinkillapa?

²⁹ “Chayraykumi ama llakir yarpupakuyllapachu ¿imatana mikushun? ¿imatana upyashun? nir imaqa. ³⁰ Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Píru qamkunapaqqami Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

³¹ “Chaymi qamkunaqa Taytaykillapa Dyus mantakuyashanlapina yarpur kawsayllapa. Chaynuqami payqa ima ministishaykillapapipis yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa
 (Mt 6.19-21)

³² “Qamkunaqami nuqapa uyshitaykuna kashaykillaparayku ama manchakuyllapachu. Chaqa qamkuna aykala katkillapamapismi Taytaykillapaqa kusalata llakipashurllapa, paypa mantakuyinpinapa kanaykillapapaq nisha. ³³ Chaymi nishaykillapa: Tukuy imaykillapakunata rantikur, ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu yanapakurqami syilupi mana tukukaq imaykillapatana tantakuyankillapa. Chaqa syilumangami suwakuqkunaqa mana yaykuncho, chaynulla manami imakunapis pumpinlamapischu. ³⁴ Chaymi unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq imaykillapalapina kanqa yarpuynikillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

³⁵ “Listuna kayllapa alli raçhpaykillapata yakakusha, lamparitaykillapata kachkar charikusha. ³⁶ Listuna kayllapa, imanuçi sirbikuqkuna patrunnin kidamyintuman rir, wasinman éhamutin punkuta kiçhananpaq alamirala tanllapa, chaykuna yupay. ³⁷ Chaymi chaynu alamirala kaqkunaqa kusa shumaqna kanqallapa. Nishaykillapami: Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin éhamurqa, payna ashwan misaman samachir mikuytatapis sirbiyanqa. ³⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa, chaynu patrunnin échaypi tuta, manaqa achkiyaypi échatinmapis, rikçhakur alamirala kaqkunaqa. ³⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq éhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmancho mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁰ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa manapis yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqa”.

Jesumi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
 (Mt 24.45-51)

⁴¹ Chaymantami Pedruqa Jesusta tapuran:
 —Taytituy, ¿kay kumparasyuntaqachu nuqakunalapaq rurashayki, manaqachu tukuy-paq?

⁴² Chaymi Jesusqa niran:

“Uk runami sirbikuqninta, wasinpi kaq wakín sirbikuqninkunata uranlapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴³ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin tarinqami, chay sirbikuqqa kusala allinpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁴ Chiqaqta nishaykillapa: Chay patrún chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarinqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁵ Píru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyinjun kar, chay patrunnin mana das éhamuyanqachu nir yarpur, chay ullqu kaq, warmi sirbikuq masinkunata qischar, mikur upyar maçhar ima tar, ⁴⁶ mana imuras ima diya éhamuyanqa nir yaçhayatincho, patrunnin éhamur chaynu ruraqta tarinqami, kusala saqra manchakuyapaqta kastigayanqa Dyusta mana kasuq runakunata yupaylla.

⁴⁷ “Chayraykumi uk sirbikuq imatami ruranta munayan patrunnin nir yaçhar, mana listu kashanrayku mana ruraraqami kusala llakiyapaqtana kastigakanqa. ⁴⁸ Píru imanupi,

* **12:25** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura éhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

uk sirbikuq mana imatapis yachar mana allinkunata ruraqta-shuypaqa tantyarkaqa kastigakanqa. Chaymi nini chay mayqantaachi masta quyanchik chaytaqa, masta mañanchikpis. Chaynulla chay mayqantaachi masta kunfyanchik, chaytapis masta rurachishun.

Jesusraykumi chiqanchanakunqallapa
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Nuqaqami kay pachamanqa shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir yarpuni! ⁵⁰ Piru manaraq kaykuna katingami, naypaqtaqa allipta qischamanqallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyniypimi allipta qischakayani, chay saqra qischakanay diya chamunankaman! ⁵¹ Amami qamkunaqa yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi manana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi manana pulla ima shumaqnachu kawsankillapa. ⁵² Chaqa kananmantami uk runa sinku aylluynunmanta nuqarayku limpu chiqanchanakunqallapa. Chaymi chay kimsa kaqkunaqa chay ishkaikuna nuqapi kriyiqkunata kuntrayanqa. Manaqa chay ishkaikuna chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata kuntrayanqa. ⁵³ Chaynullami nuqapi kriyishanrayku, uk runapis wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmipis warmi wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq warmi wamranpis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa”.

Tyimpupaq yaçhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

⁵⁴ Jesusqa niranpis runakunataqa:

“Qamkuna rupay chinqananlawmanta puktay shamuqta rikarqa, yaçhankillapana tamera ishkinqa, nir. Chayqamiri chiqapta chaynu. ⁵⁵ Chaynulla surlawmanta wayra shamutinga, qamkunaqa yaçhankillapana kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi kaluryan chiqapta. ⁵⁶ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna! Chaynu syluta, pachata ima chapar allita yaçharqa, sylumanta shamuq kay tyimpukunapi imata ruratin rikarmapis, çimapaqtaq mana intrakankillapa?”

⁵⁷ “Çimapaqtaq mana yaçhankillapa, imataq allin imataq mana allin nirqa? Allita rikayllapa chay allinkunata. ⁵⁸ Chayna karguyjunkunaman mayqan qayachishutin nirqa, ashwan chay qayachishusha chay runawanqa shumaq parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami manana karguyjunkunapiqa purichishunqanachu. Chaqa jwisman apashutinga, jwisqa qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi paykunaqa ashwan karsilman itashunqallapa. ⁵⁹ Chaymantaqa tukuy dibikushaykita pagrakur llugshimunki. Manaqa mana llugshimunkichu”.

13

Dyusman mana tikrakarqa kastigakanqallapa

¹ Chay tyimpukunallapimi, wakinkuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi Pilato mantakutin Galileamanta ayka runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla imanumi chay wanushakunapa yawarninta, chay ufrindapaq animalkunata wanuchishanllapakunapa yawarninwan piçhusha nir ima.

² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

“ÇQamkunaqachu yarpunkillapa chay wanusha runakunaqa Galileamanta wakin runa masinkunamantaqa mas uchayjun kashanrayku wanusha nir? ³ Nishaykillapa: Manami chayqa chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa. ⁴ ÇManaqachu chay dyisi-uchu runakunata Siloé lugarpi atun turri ratar wanuchiran chaykunapaqpis yarpunkillapa, chay wakin Jerusalemi taq runakunamantaqa mas uchayjun kar wanusha kanqallapa, nir? ⁵ Nishushayllapanu manami chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa”.

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

⁶ Jesusmi kay kumparasyunta parlakuran:

“Uk runami, çhakarapi igus qirukunata tarpusha karan. Chaymantaqa chay runaqa riran rikaq puquyanqachu nir. Piru manami ima puquyninlamatapis tariranachu. ⁷ Chaymi chay çhakarapi kuytakuq runataqa niran: ‘Rikay, kimsa añutanami shamusha kani rikaq puqushana kanqa nir. Piru manami maydiyapis tarishachu kani puquyniyjuntaqa. Chayrayku kuchuy. ÇChaqa imapaqna yanqallaqa çhakarapiqa kanqa?’ ⁸ Chaynu nitinmi, chay çhakarapi kuytakuq chayqa niran: ‘Taytituy, dijayraq kay añulaqa. Çhupankaqamanta

allpata allar ushyachir, wanuta itashaq. ⁹ Chaynuqa imanupiqqa puqunman. Piru chaynu ruratiy mana puqutinnaqa, kuchuyapaqna' ”.

Jesumi samana diyapi uk korpala warmita allicharan

¹⁰ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk tantakananllapa wasipi qallariran yačhachikuq. ¹¹ Chaypimi uk warmi karan. Chay warmimi dyisi-uchu (18) añupaqna qishaq karan, dyablupa yarpuyin limpu korpala dijashanrayku. Chaymi mana imanupis dirichakay-lamatapis puytiyaranchu. ¹² Chaymanta Jesús rikarqa, qayamur niran:

—Mamitay, qishaynikimantami alliyashaykina nir.

¹³ Chaynu nirmi, chay warmisitapa ananman makinta čhurarán. Chaymi chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq qallariran. ¹⁴ Piru chay tantakananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantaqninga kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa samana diyapi allicharan. Chaymi runakunataqa niran:

—Saysi diyami kan trabajanapaq. Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa alliyanyakilla-papaqqa. Ama samana diyapiqa shamuyllapachu.

¹⁵ Chaynu nitinmi Amitunchik Jesusqa niran:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna, ¿manachu mayqannikillapapis turuta manaqa burruta samana diyapimapis, apar yakuta upyachinkillapa? ¹⁶ Kay warmisita Abrahampa ayllunmanta katinmapis, Satanás kay qishaywan watasha yupay qishasha dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin, ¿samana diyachu mana alliyachikunapaq kasha?

¹⁷ Chaynu Jesús nitinga, chay čhinqiškunaqa pinqaypi kidaranllapa. Piru wakin runakunami kusata aligriyaranllapa mana rikashanllapakunata Jesús ruratinga.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusqa niranpismi:

“¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa? ¿Imawantaq kumparayman? ¹⁹ Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru mustasa shutiqpa llampula simillitan yupayla. Chay mustasa simillatami uk runa čhakranpi tarpun. Chaymantami kusala atunta winan. Chaymi ashwan pari q kurukunamapis rikrankunapina qushakun”.

Libadurapaq rimarmi Jesús kumparasyunta ruraran

(Mt 13.33)

²⁰ Jesusqa niranpismi:

“¿Imawantaq Dyuspa mantakuynintaqa kumparayman? ²¹ Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Kičhkila punkitutam yaykushunllapa

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalemnan riqnuqami, Jesusqa yačhachikuq pwiblukunapi, chaynulla taksha pwiblitukunapi chaykunata pasaqnuqa. ²³ Chaymi ukqa tapuran kaynu nir:

—Taytituy, ¿aykakaqlachu washakanllapa? nir.

Chaynu nitinmi, payqa niran:

²⁴ “Yaykuyta kamayllapa kičhkila punkituta. Chaqa achkami yaykuyta kamanqallapa. Piru chiqaptaqami mana yaykunqallapachu. ²⁵ Chaymanta wasipa amun sharimur punkuta kirpatinga, qamkuna waqtapi kaqkunaqa, qayakur ninkillapa: ‘Taytituy Taytituy punkuykita kičhay-ari’ nir. Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami yačhanichu maymantami qamkunaqa kankillapa nirmapis’. ²⁶ Chaymantami qamkunaqa qallarinkillapa rimaq kaynu nir: ‘Qamwanmi mikushanchikllapa, upyashanchikllapa.’ Chaynulla qammi kalliyllapakunapi yačhachikushayki’ nir ima. ²⁷ Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami yačhanichu maymantami kankillapa nirmapis. ¡Wakaq tukuyllapa nuqamantaqa mana allinta ruraqkuna!’ nir.

²⁸ “Chaypiraqmi qamkunata waqtaman itakushushanllaparayku kusala mana agwantaypaqta qisshakar, qayčhakur kiruykillapamatapis richiyachinkillapa, Abrahamta, Isaacta, Jacobuta chaynulla Dyuspa tukuy rimaqninkunata paypa mantakuyninpi kaqta rikar. ²⁹ Chaqa nortlawmanta runakuna shamunqa, chaynulla surlawmanta, rupay iqamunanlawmanta, rupay chinqananlawmanta ima, Dyuspa mantakuyninpi tar mikunanllapapaqqa. ³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbingachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa”.

* 13:26 Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran
(Mt 23.37-39)

³¹ Chaymantami wakin fariseukunapis çhar Jesustaqa niran:

—Kaymanta llugshir, riy uklawman. Chaqa gubyirnu Herodesmi wanuchishunayan nir.

³² Chaynu nitinllapami, payqa niran:

—Rir kaynu nir chay surrutaqa willayllapa: ‘Rikay. Kananpis, allaqpis dyablupa yarpuyin kunata runakunamanta itakuyani. Chaynulla qishaqkunata allichashaq chaymanta allaq uk diyaqa chaykunata rurar tukchishaqna’ niyan nir. ³³ Chaynulla ninkillapapis: ‘Jerusalemman nanta riqnumapis chay rurashaytaqa ruraqnu rishaq kanan, allaq, allaq uk diyakaman. Chaqa manari allinchi Dyuspa uk rimaqninga Jerusalenmanta uklawpi wanunanpaqqa’ niyan nir.

³⁴ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqinkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwicharaq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. ³⁵ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu çhamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamutaqa!’ nir”.

14

Jesusmi fariseo runapa wasinpi

¹ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa riran mikuq, mantakuq fariseupa wasinman. Piru wakin fariseukunagami mananula riparayaqllapa paytaqa. ² Yapnin ashwan paypa naypanpi uk saksawan qishaq runa karan. ³ Chaymi Jesusqa, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunata, chaynulla fariseukunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Allinchi kanqa samana diyapi uk qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

⁴ Chaynu nitinmi, paykunaga uyarala kideranllapa. Chaymi payqa chay qishaqtaqa das kamarla allichar willaran rinaqpaqna. ⁵ Chaymanta fariseukunataqa niran:

—¿Mayqannikillapataq burruykillapa kar, manaqa turuykillapa kar * uk quçhaman ratatinqa, samana diya kashanrayku mana das llugshichinkimanllapa?

⁶ Chaynu taputinllapami mana mayqanninlapis imatapis willaranllapachu.

Amami shumaq samanakunalapi samayta munankillapachu

⁷ Chaymanta chay inbitakashakuna shumaq samanakunata akrrar samaqta rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:

⁸ “Mayqan imanupi wasinpi kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashutinga, amami chay kusa shumaq samanakunapiraq samayta yarpuyllapachu. Chaqa imanupiqqa qammanta uk mas kusa runa nisha çhatinqa, ⁹ chay inbitashushallapa chayqa shamur nishunman: ‘Qam tayashaykimanta ashuy, kay uk samanapaq’ nir. Chiqapta chaynu rurashutinga riyanki kanqa pinqaypaqtana chay mana shumaq samanapina samaq. ¹⁰ Chayrayku ashwan ama chaynuchu kayllapa. Mayqan inbitashutinllapaqa, mana shumaq samanapi samaskiyllapa, chay inbitashusha chay shamurqa nishunanpaq: ‘Amiguy uk mas kusa shumaq samanaman samay’ nir. Chayrayku chay wakinkuna misapi taqkunaqa alabashunqallapa. ¹¹ Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachangachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikraqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹² Chaynullami niranpis chay inbitasha karan chaytaqa:

“Imanupi qarakuaykipaq kar, ama amiguykikunata, uknikikunata, aylluikikunata, kusala imayjun riqsinaykikunalata imaqa, inbitaychu. Chaqa paykunapis-ari qam yupaylla inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq. Chaynuqami pagrakashay yupayna kankillapa. ¹³ Ashwan, uk fyistata rurarqa, inbitay mana imayjunksunata, mankukunata, kujukunata, syigukunata ima. ¹⁴ Chaynuqami, kusa aligrina kanki kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam yupaylla inbitashuyta puytingallapachu. Piru qamtaqami Dyus kusa allin runapaqna riqsishunqa, Dyusta kasuqkuna maydiya kawsamutinga”.

Mikananllapapaq inbitakashakuna
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Chaynu nitinmi, chay misapi samaqkunamanta ukqa kaynu niran Jesustaqa:

—¡Kusa shumaqmi kanqa mayqan, Dyuspa mantakuyninpi paywan pulla mikuqqa! nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

* **14:5** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar” nir.

“Uk kutimi uk runa achka runakunata inbitaran mikunanllapapaq. ¹⁷ Chaymi mikunanllapapaq ura chamutinga, chay inbitakusha chayqa, uk sirbikuqninta kačharan chay inbitashankunata kunachinanpaq: ‘Shamuylapa. Tukuymi listuna’ nir.

¹⁸ “Piru tukuymi ‘Diskulpamayllapa’ niran. Punta chayqami niran: ‘Chayraqmi uk pachata rantisha kani. Chaymi riyani rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

¹⁹ “Ukqa niran: ‘Sinku yunta turukunatami rantisha kani. Chaymi riyani yuntakur rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

²⁰ “Ukqa niran: ‘Chayraqmi kasarasha kani. Chaymi mana riyta puytinichu’ nir.

²¹ “Chaynu nitinga chay sirbikuq tikrarakqa parlaran chay mantaqningtaqa, chay inbitakashakuna nishantaqa. Chaymanta chay mantaqninga kusalata piñakur niran chay sirbikuqnintaqa: ‘Kananlla waqta kallikunaman, chaynulla chay pwiblupa plasankunaman rir, apamuy kayman mana imayjunkunata, mankukunata, syigukunata, kujukunata ima’ nir.

²² “Chaymanta tardikaqnaqa chay sirbikuqqa niran: ‘Taytuy, qam nimashaykinullatami rurashana kani. Piru kanraqmi lugar samanallapapaqqa’ nir.

²³ “Chaynu nitinmi, chay mantaqninga niran: ‘Riy chay yatanchikllapa nankunaman. Chaymi tukuyta willay shamur yaykamunqallapa wasiy untanankaman. ²⁴ Chaqa nishami kani, chay puntata inbitashaykunaqa manana mikunanpaqnachu wasiypiq’ nir”.

Michka qischakarmapis kriyishanchiknula shachinakushunllapa
(Mt 10.37-38)

²⁵ Chaymantaqa achka runakunami Jesuspa ikinpiqa puriranllapa. Chaymi payqa tikrarak chay runakunataqa niran:

²⁶ “Mayqan nuqaman shamunar piru ashwan taytantaraq, mamantaraq, warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq, paypa kwirpuntaraq munarqa, mana yačhakuqniykuna kaytaqa puytinllapachu. ²⁷ Chaynulla mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami, yačhakuqniy kaytaqa mana puytinllapachu.

²⁸ “Nishushayllapanu, mayqannikillapapis uk atun wasita rurantarqa, ¿manachu puntataqa alli tanyankillaparaq michkatami wasipiq gastashaq nir? ²⁹ Chaynu mana tantyar, simintuta rajar chaymanta shachiq qallarir mana tukchitkillapaqa, tukuy asipashunqallapa kushikur. ³⁰ Kaynumi niyanqallapa: ‘Kay runami ruraq qallariran, piru manami tukchiyta puytishachu’ nir.

³¹ “Manaqa uk mantakuq, uk mantakuqwan maqanakuq rirqa, ¿manachu naypaqtaqa yarpuyanqa: Dyis mil suldaduykunawanqachu binsiyashaq chay binti mil suldaduyjun chaytaqa, nir? ³² Mana binsiyta puytiq yupay karqa, chay uk mantakuqqa karullapiraq katin, kačhakuyanqa rugakutin shumaqchakananllapapaq. ³³ Chaynullami qamkunamanta mayqannikillapapis naypaqta imaykillapa kaqkunata mana dijarqa, yačhakuqniykuna kaytaqa mana puytinkillapachu.

Kačhimi imanupiq lampaqyan
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ “Kačhiqami kusala sirbiq. Piru imanupi lampaqyarqa, ¿imanuna qashanqa sirbinga? ³⁵ Manami allpata shumaqchananpaq, chaynulla wanulapaqmapis sirbinnachu. Ashwanmi chaynu mana sirbitinqa itakunchikna. Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa”.

15

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan
(Mt 18.10-14)

¹ Romapaq tukuy impwistuta kubraqukuna, uchasapakuna ima qimikaranllapa, Jesusa uyakuq. ² Kay runakunaraykumi fariseukuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa Jesuspaqqa: “Kayqami tukuy uchayjun runakunawan tantakar pulla mikunllapa” nir. ³ Chaynu niyatinllapami Jesusqa kay kumparasyunta parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:

⁴ “Qamkunapa mayqannikillapapis kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chinqatinga, ¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi dijar rinkimanllapa chay chinqasha chaypaq maskakuq tarinaykillapakaman? ⁵ Chaymi nishaykillapa: Ashwan tarirnaqa kusa aligrina riyankillapa kanqa uyshitaykitaqa matanqakurna. ⁶ Wasiman čharnaqa tukuy aylluqkunata, amiguykikunata tantar niyankillapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa kananqa, chay uyshayta chinqachisha karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.

⁷ “Chaymi nishaykillapa: Chaynumi unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan, uk runa uchanta dijar payman tikrakinga. Chay wakin achka mana uchayjunchu kani niqkuna-paqqqa mana yaqqqa kwintachakancho. Chaqa paykunaqa ninllapa manari uchayjunnachu kanchikllapa nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

⁸ “Uk warmi dyis qillayniyun kayar, imanupi ukta chinqachinman. Chaynu chinqachirqa, ¿manachu lamparanta kachkar, wasinta pichar ima manyaqla maskakunman tarinankaman? ⁹ Chaymi chay warmiqa, qillayninta tarirnaqa amigankunata, riqsinankunata tantar ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami kani chay qillayniyta chinqachishaytaqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq kay warmisita qillayninta tarir aligriyan, chaynumi Dyusninchikpa angelninkunapis kusata aligriyan, uk runa uchanta dijar Dyusmanna tikrakinga nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

¹¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Uk runami ishkay wamrayjun karan. ¹² Chaymi uk kutiqa chay wamraqaq chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa partiy kaq irinsyayta qumay’ nir. Chaynu nitinga taytanqa irinsyantaqa ishkantinta wamrankunataqa quran.

¹³ “Chaymanta ayka diyakaqmantaga chay wamraqaq wamranqa, taytan irinsyanta qushanta limpula rantikur, qillaywan riran uklaw nasyunta. Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla tar, riqchaq imakunata rantir ima tukchiran qillaynintaqa.

¹⁴ “Chaymanta limpu qillayninta gastar tukchishana katinga, chay nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan. Chaymi payqa allipla mallaqpaqna puriran. ¹⁵ Chaynu mallaqnarmi, chay nasyunllamanta uk runaman qimikaran trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa kacharan kuchikunata michinanpaq. ¹⁶ Piru chay wamraqami kusalata mallaqnashanrayku kuchipa mikunanta mikunatinmapis, mana mayqanpis qararanllapachu imalatapis.

¹⁷ “Chaynu mallaqpaq qischakarmi kaynu nir yarpuran: Taytaypa wasinpimaqami kusa achka sirbikuqkuna unta mikur ima tanllapa. ¡Nataq nuqa-shuyupaqa kaypi mallaqpaq wanuyanina! ¹⁸ Dijur taytaypa wasinman tikrakar, taytaytaqa nishaq: ‘Taytay, uchakushami kani Dyusmanta, qammantapis. ¹⁹ Chaymi, manana wamraykipaq riqsimanaykipaqaq allincho kani. Ashwan riqsimay trabajadurnikikunata yupay’ nir. ²⁰ Chaynu nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.

“Chaymanta wasinman chayatinnaqa, taytanqa largukaqllapi rikar, kusalata llakir kallparan wamrantaqa tariq. Tarirnaqa abrasar muchar saludaran. ²¹ Chaymi wamranqa niran: ‘Taytay, nuqaqami uchakusha kani Dyusmanta, qammantapis. Chaymi manana wamraykipaq riqsimanaykipaqaq allincho kani’ nir.

²² “Chaynu nitinmapis, taytanqa sirbikuqninkunata mantaran kaynu nir: ‘Kananllami shumaq raçhpata rikar yakachipamayllapa; didunpi surtijata yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa ima’ niran. ²³ Chaynullami chay runaqa sirbikuqninkunataqa niranpis: ‘Kusa mas gurdu animalta apamar wanuchiyllapa, fyistata rurar mikunallapapaq. ²⁴ Chaqa kay wamraymi wanusha yupayna karan. Nataq kanan-shuyupaqa kawsamusha yupayna. Chinqashami karan, tarishanchikllapana kananqa’. Chaynu nirmi fyistata ruraq gallariranllapana.

²⁵ “Chaykamanmi, chay biyjuqaq wamranqa çhakranllapiraq karan. Chaymanta wasinman çhamuyarnaqa, uyaparan takiqllapata. ²⁶ Chaymi chay sirbikuqkunamanta ukta qayamur, imatataq chay wasinpiqa rurayanllapa, nir tapuran. ²⁷ Chaynu taputinmi chay sirbikuqqa niran: ‘Wamraqaq ukniki tikrakamur kusa allin çhamusha katinmi, taytaykiqa animalta wanuchichimashallapa, fyistata rurananpaq’ nir.

²⁸ “Chaynu willatingami, chay wamraqa alliplata piñakur wasi rurimanqa mana yaykunaranchu. Chaymi taytan lluqshimur rugaran ruriman yaykunanpaq. ²⁹ Piru chay wamranqami niran: ‘Taytay, nuqamaqa michka añutataq sirbishusha kani. Piru chaynu sirbishur, qam munashaykilata ruratiymapis manami uk taksha chibulamatapis qumashaykichu, amiguykunawan fyistakunaypaqqa. ³⁰ Nataq kay wamrayki qillayninmatapis yanqa warmikunawan tar tukchir, çhamutin-shuyupaqa, ashwan paypaqqa fyistamatapis rurayanki mas gurdulla animalnikita wanuchir ima’.

³¹ “Chaynu wamran nitinga, taytanqa niran: ‘Wamray, chaqa qamqa nuqapaqa maydiyapis pullay kankiri. Chaymi tukuy imay kaqkunaqa qampaqna. ³² Piru kay ukniki tikrakamusha chaypaqgami allin fyistata ruranapaq. Chaqa payqa wanusha yupay chinqasha karan. Piru ashwan kananqa allinta tarishanchik. Chayrayku fyistakuyanchik’ nir”.

16

Jesusmi kumparasyunta ruraran, uk runapa kaqninkunata rikaqwan

¹ Jesusqami kaytapis parlaran yaçhakuqninkunataqa:

“Karanmi uk kusala imayjun runa. Paypami kayaq uk runa tukuy imankunata rikaq. Chaymi ukkuna riranllapa amunta willaq, chay kuytakuq runaqa, imaykikunata gastayan nir. ² Chaymi chay kusala imayjun runaqa kuytakuqnintaqa qayamur kaynu niran: ‘¿Imanutaq qampaq willamaylanllapa chayqa? Willamay, ima imatataq rurashayki. Chaqa mananari imaykunata rikanaykipaqqa allinchi chay willamashanllapanulla chiqapta imaykunata gastakuyatkiqa’.

³ “Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa yarpuq çhurakaran: ¿Imatana kananqa rurashaq mantamaqniy trabajuymanta itakumatinga? Chaqa manari jwirsaylamapis kanchu çhakrakunapi trabajanaypaqqa. Chaynulla kusatami pingakuni limusnakunata mañakunaypaqpis. ⁴ Chaynu yarpupakuyarmi chaymantaqa niran: ‘Yaçhaninami imata rurashaq nirmapis, trabajuymanta itakumatin runakuna wasinpi samachimanapaqqa’.

⁵ “Chaynu yarpurmi patrunninta wakin dibiç runakunata qayamuran. Chaymantaqa punta çhasha chaytaqa niran: ‘¿Michkatataq patrunnityaqa dibiyanki?’. ⁶ Chay runaqa niran: ‘Syn butija asayitami dibiyani’. Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa niran: ‘Kaypimi risibuyki. Samar sinkwintalapaqna ruray risibuykitaq’. ⁷ Chaynu nirnaqa chaymanta uktana tapuran kaynu nir: ‘Qamqa, ¿michkatataq dibiyanki?’ Kayqami niran: ‘Syn kustal trigutami dibiyani’ nir. Chaymi chaytapis niran: ‘Kaypi risibuykiqa. Samar ruray uchinta kustalpaqlana risibuykitaq’.

⁸ “Chaynu tukutinmi, chay mantakuqninga yaçharan chay imankunata kuytaq runaqashi kusala bibu karan imata ruranapaqpis nir. Chaymi nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana kriyiqkunaga, paykunapalla imankunata ruranapaqqa allipta rurayta yaçhanllapari, Dyuspi kriyiqkuna imankunata rurananllapamantaqa.

⁹ “Piru kay pachapi, chay tukukaq qillaynikillapata yanqalla gastanaykillapamantaqa, ashwan ukkunata yanapayllapa, paykunapis amiguykillapana kar Dyusta kasunanllapapaq. Chayna maydiya chay qillaynikillapa tukukatinqa Dyusninchikna pullakushutinllapa pay kayashanpi, tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁰ “Chaynulla nishaykillapapis: Mayqanpis mana imanu tukur, tanyarkaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla kanqa. Nataq tanyarkaqlapi imanu tukur, imatapis mana allinta rikarqa, achka kaqpipis chaynulla kanqa. ¹¹ Chayrayku kay pachapi yanqa imankunata mana shumaq allinta rikatkillapaqa, ¿mayqannari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap shumaq imankunapaqmaqa? ¹² Ukkunapata mana allinta imankunatapis rikatkillapaqa, ¿mayqanna kunfyar qushunqallapa qamkunapa imaykikuna kananpaq kaqtaqa?

¹³ “Chaymi nini, manami mayqan sirbikuqpis ishkey runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchi. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuyupaqa çhiquyanqa. Manaq ukninta allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuyupaqa musyayanqa. Chaynulla manami allinchi Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa”.

¹⁴ Fariseukunami qillayta kusalata munapakuq karan. Chaymi Jesús chaynu rimatin uyakurllapaqa, burlakar asiparanllapa. ¹⁵ Piru Jesusqami niran:

“Qamkunami runakunapa naypanpiqa kusa runa nishunanllapalapaq imatapis rurankillapa. Nataq Dyusqami riqsishunllapa shunquykillapapi imanu kankillapa nirmapis. Chaqa runakuna kusa ima kani nitinllapaqa, Dyusqa mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaçhachikuran Moisés mantakushanpaq

¹⁶ “Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqa, Juan shamunankaman Dyuspaqqa intrachikuranllapa. Nataq chaymanta-pachaqa imanumi Dyus mantakuyashanman yaykuyta puytinchik nir yaçhachikumillapa. Chaymi Dyus mantakuyashanmanqa tukuyta imanullapis yaykuyta kamanllapa.

¹⁷ “Piru chaynu nishutiylapaqa amami yarpunkillapachu, Dyus nitin Moisés mantakushankunagaqami manana kumplikayanqanachu nirqa. Ashwanmi syiluwan, pacha tukukatinmapis, Dyus nitin Moisés mantakushanqa tukuyta kumplikanga.

¹⁸ “Chaqa nishaynumiri mayqan runapis warminta dijar ukwan kasararqa, kusala saqratana uchakuyan. Chaynulla mayqanpis chay itakukasha warmiwan kasaraqpis kusala saqratana uchakuyan.

Lazaruwan kusala imayjun runa

¹⁹ “Karanmi uk runa kusala imayjun. Paymi kusala çhaniyjun raçhpakunata mudakuq, chaynulla waran waran kusala shumaq fyistakunata rurar, kusalata mikuqllapa ima. ²⁰ Chaynullami karanpis uk runa mana imayjun Lázaro shutiq. Paypa kwirpunmi qiri intiru karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa punkunlapi takuq. ²¹ Kay mana imayjun runitumi, kusalata mallaqnashanrayku, chay kusala imayjunpa mikunan ratashanlawanmapis untachikunayaran. Chaynulla allqukunamapismi chay runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.

²² “Chaymantami chay mana imayjun runituqa wanuranna. Chaymi angelkunaga aparan Abrahamwan pulla kananpaq Dyuspa luryanpina. Chaynullami chay kusa imayjun kaqpis wanuranna. Chaymanta pampanllapa. ²³ Chayna chay kusa imayjun runa infyirnupi qisçakayarqa, syiluman chapakur, unaq maypi rikaran Abraham Lazaruta qichqakusha taqta. ²⁴ Chaymi kaynu nir qayçhakuran: ‘jTaytay Abraham, llakipamastuy-ari! Kaçhamuy Lazaruta didunpa puntitanta yakupi nuuyuchir, qalluyta nuuyuchinanpaq. Chaqa kay ninapimi kusata qisçakayani’ nir.

²⁵ “Piru Abrahamqa niran: ‘Wamrituy yarpuy-ari qam kawsayatkillaga mana imaykipis faltashuranchu. Nataq Lázaro-shuypaqa qisçakaq. Kananqami payta kaypi kunsulanllapa. Nataq qamqa qisçakayankina. ²⁶ Chaynullami nuqanchikkunataqa uk kusala manchaypaq raqra chiqanchamayanchikllapa. Chaynu katinmi kaymanta, qamkuna kayashaykilapaman pasanarmapis mana puytinllapachu. Chaynulla qamkuna kayashaykillapamanta kaymanpis mana pasamuyta puytinllapachu’ nir.

²⁷ “Chaymi chay kusa imayjunqa niran: ‘Chaynu katinga rugashaykiri Taytay Abraham, Lazaruta kaçhanaykipaq taytaypa wasinman. ²⁸ Chaqa chaypimi kan sinku irmanuykuna. Chayna paykunata willatin ama shamunanpaqchu kay lugarman qisçakaqqa’ nir.

²⁹ “Abrahamqa niran: ‘Paykunaqami Moisés iskribishankunata, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata ima liyirna intrakar kasunqallapa’.

³⁰ “Nataq chay kusa imayjun runaqa niran: ‘Chiqaptami ninki Taytituy Abraham. Piru uk wanusha kawsamur, paykunaman rikaritinqami paykunaqa Dyuspina kriyiyanaqallapa’ nir.

³¹ “Piru Abrahamqa niran: ‘Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta mana kasurqa, manami kriyinqallapachu michka uk wanusha kawsamur paykunaman rikaritinmapis’ nir”.

17

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa kayanqalla. Piru jimananqaraq, runa masinta uchakuchiqa! ² Chaynu tukuq runataqami kusala allin kanqa kunkanpi marayta watar mar yakuman itakunanllapapaq, chay nuqapi chayraq kriyiqkunata uchakuchinanmantaga. ³ Chayrayku qamkunamaqa kuytakayllapa. Imanupi ukniki uchakutinga, anyay. Chaynu willatki, shamur pirdunamay nishutinga, pirdunay. ⁴ Chaymi ukniki qamta mana allinta rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinga, pirdunay”.

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

⁵ Jesuspa yaçhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:

—Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinayllapapaq.

⁶ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

—Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta ‘Rir mar yakupi shay’ nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

⁷ “Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta çhamutinnaqa çmayqannikillapataq ninkimanllapa: ‘Yaykamur taytituy mikuy’ nirqa? ⁸ jManami! Ashwan niyankillapa kanqa: ‘Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki upyankimapis’ nir. ⁹ Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana ‘Payji’ niyankilapalamapischu kanqa imapaqpis.

¹⁰ “Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastaqachu imatapis rurashama katiyllapa, chay runanayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesumli allicharan dyis ismuyaq runakunata

¹¹ Jerusalemman riqnüqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugarninkunata. ¹² Chaynu riyarqa uk pwiblituman çharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jesustaqa tariq shamuranllapa. Piru wakaqlapi kidaranllapa Jesusmantaqa. ¹³ Chaymi kaynu nir gayçhakuranllapa:

—¡Yaçhachikuq Tayta Jesús, llakipamastuyllapari! nir.

¹⁴ Chaynu nitingqa, Jesús paykunata rikarqa, niran:

—Rir kurakunaman çhayllapa, paykuna yaçhananpaq alliyashaykillapana nir.

Chaynu Jesús nitingqa, nanta riqnula alliyaranllapana. ¹⁵ Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwiritita rimar Dyusta alabaqnuna. ¹⁶ Jesusman çharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukçhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ¿Çhaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa? ¹⁸ ¿Kay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?

¹⁹ Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:

—Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi alliyashaykina, nir.

*Imanumi çhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa
(Mt 24.23-28, 36-41)*

²⁰ Chay fariseo runakunaqami Jesustaqa tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa çhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:

—Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa çhamunqa. ²¹ Chaymi mana mayqanpis ningachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa ‘Wakpina’ nirqa. Çhaqa mana kwintata qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa mantakuyninqa qamkunawanna.

²² Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunataqa, niran:

“Qamkunapaqami çhamunqa uk diya. Chaymi qamkunaqa chay diyakunapiqa Dyusmanta Shamuq Runata alliplata rikanankillapa uk kutilamapis. Piru manami rikanakillapachu. ²³ Chaymi wakin runakunaqa ningallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta Shamuq Runaqa’ nir. Ukkuna-shuyupaqa ningallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis, ama kriyinkillapachu. ²⁴ Çhaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla rikarimunqa, imanuchi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun, chay yupaymi kanqa. ²⁵ Piru naypaqtaqami alliplata qischanqallaparaq. Chaynulla kusa çhiqnikasha ima kanqa.

²⁶ “Chaynu urayatinllapamapis chaymantaqa, imanuchi Noepa tyimpunpi pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinga. ²⁷ Chay Noepa tyimpunpiqami runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, kasaraqllapa chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru chaymanta Noé wampuq wasiman yaykutin, allipla saqra tamyä shamur untaran tukuy pachapi. Chaymi yaku untatinga, tukuyula runakuna wanur tukukaranllapa. ²⁸ Chaynulla Lotpa tyimpunpipis pasaran. Runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, rantiqllapa, rantikuqllapa, tarpukuqllapa, wasikunatapis rurar taqllapa ima. ²⁹ Piru chaymanta Lot chay Sodoma pwiblumanta lluqshitinga, unaq syilumanta ninawan asufri ishkimutin, tukuy wakin runakunaqa wanur tukukaranllapa. ³⁰ Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

³¹ “Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimungachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. Chaynulla, mayqanpis çhakranpi karqa amami wasinman ringachu. ³² Çhaqa yarpuyllapari, Lotpa warminpaq. ³³ Chaymi nini, imanupis bidanta washanaqqa, ashwan wanunqa tukuy tyimpupaqna. Nataq kay bidapi Dyusrayku wanuqkuna-shuyupaqa, ashwan tukuy tyimpu kawsananpaqna kayanqa.

³⁴ “Nishaykillapapis: Uk tuta ishkey uqllanakusha punuyatinllapamapis, ukninta apar, ukninta-shuyupaqa dijanqa. ³⁵ Chaynullami ishkey warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, ukninta-shuyupaqa dijanqa. ³⁶ [Ishkey runakuna çhakrapi katinpis, ukta apar, uktaqa dijananqa].”

³⁷ Chaynu nitingqa, paykunaqa tapuranllapa Jesustaqa:

—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa kanqa? nir.

Jesusqa paykunataqa, niran:

—Maypichi wanusha katin, chaypimi tantakanqa shinkukuna. Chaymi yaçhankillapa maypimi chayqa kanqa nirmapis.

¹ Jesusmi kay kumparasyuntapis parlar intrachikuran, paykuna maydiyapis ama disan-
imakturchu Dyusman mañakunanllapapaq. ² Niranmi:

“Uk pwiblupimi karan uk jwis. Paymi Dyusta mana manchar, runakunamatapis mana
rispitaqchu. ³ Chaynullami chay pwiblupiqqa kaqpis uk byuda warmi. Paymi uk probli-
mayjun kaq. Chaymi jwisman rir mañakuran, chay kuntraqinwan arriglachinanpaq.
⁴ Piru chay jwisqami waran waran ritinmapis mana kasuqchu chay warmitaqa. Chay-
mantaqami yarpur niran: Nuqa, Dyusta mana kasunichu. Chaynulla runakunatapis mana
rispitanichu. ⁵ Piru chaynu katiymapis qay warmisita qillakachimayan. Chayraykumi
paytaqa yanapashaq amana mas shamur qillakachimanapanqachu nir”.

⁶ Chaynullami Amitunchikqa niranpis:

“Mana allin jwis chaynuta ruratinga, ⁷ ashwan ¿Dyusininchikmaqachu mana kasuyanqa
chay paypa kaqninkunata unaqpis, tutapis paypaq llakir mañakutinga? ¿Yarakuchiy-
qaraqchu? ⁸ Nishaykillapapis: Manami yarakuchirchu yanapar washayanqa. ¿Piru Dyus-
manta Shamuq Runa shamurqachu, mayqanllataqa tariyanqaraq kriyiqta? nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubrakuqwan

⁹ Chaymantami Jesusqa uk kumparasyunta rurar tukuy chaypi kaqkunataqa intrachi-
ran. Chaqa chaypi kaqkunamanta wainingami, mana uchayjun yupay tukur ukkunataqa
mana kwintachaqaqchu. ¹⁰ Chaymi niran:

“Ishkay runami riranllapa Dyusta adurananllapa wasiman mañakuq. Uqgami karan
fariseo; nataq uqqa Romapaq impwistuta kubrakuq. ¹¹ Chay fariseuqami shasha kaynu
niyaran paylla alabakar: ‘Tayta Dyus, nuqaqami payji nishuni mana chay wakinkuna
yupay kashayrayku. Chaqa wakinkunami suwakuqkuna, malukuna, ukwan ukwan
punuqkuna ima. Chaynulla nuqaqa manami kay impwistuta kubrakuq runa yupaychu
kanipis. ¹² Nuqami ayunani simanapaq ishkay kuti. Chaynulla dyis parti ganashaymanta
ukta qushuni’ nir ima.

¹³ “Piru chay impwistuta kubrakuq-shuypaqa karukaqlapi sharan. Chaymi mana
syilumanmapis chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir yarpur qasqunta takar niyaran:
‘¡Tayta Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap uchayjun kani!’ nir.

¹⁴ “Chaymi nuqaqa nishaykillapa: Kay impwistuta kubrakuqqami, wasinmanqa
tikrakaran, Dyus uchankunamanta pirdunar llakipashana katin. Nataq fariseo-shuypaqa
mana. Chaqa mayqan kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu Dyusqa riqsin. Ashwan mana
kusa kani niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna riqsinqa”.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Chaymantami Jesusmanqa wamritukunata aparanllapa bindisininpaq. Piru chay
yaçhakuqninkuna chaynu wamritukunata apaqta rikarqa, chay apaqkunataqa anyaq
çhurakaranllapa. ¹⁶ Chaymi Jesusqa paykunata qayar, kaynu niran:

—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaga! Chaqa Dyus
mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq.
¹⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunaqami
kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus
mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Uk mantakuqmi Jestusta tapuran kaynu nir:

—Kusa allinla Yaçhachikuq Taytituy, ¿imatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanay-
paqqa? nir. ¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.
²⁰ Chaqa qamqami yaçhankina, Dyus tukuy mantakushankunataqa. Chaypiqami nin: ‘Ama
uk uk warmiwan punuychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq
llullakur rimaychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

²¹ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²² Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:

—Uksitumi faltashuyanraq ruranykipaqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qil-
laynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqqa mana tukukaq
imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta ruranaqami, shamutki nuqawanna rishun
nir.

²³ Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami, kusalata llikiran. Chaqa kusala imayjun-ari
karan. ²⁴ Chaynuta rikarmi, Jesusqa niran:

—iKusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa!²⁵ Ashwanmi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqa, uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta nir.

²⁶ Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran Jesustaqa:

—Chaynu katinga çpitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Runakunapaq mana ruraypaq kaqkunamapismi, Dyuspaqqa imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Pedruqa niran:

—Taytituy, nuçakunamaçami tantar imayllapakunata dijashana, çamwanna purinil-lapa.

²⁹ Chaynu nitinmi, payqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayçanpis Dyuspa mantakuyninrayku, wasinta, warminta, ukninkunata, taytankunata, wamrankunata dijaçkunaçami,³⁰ kay pachapiqa kusala achkatana aypançallapa chay dijashanllapamantaqa. Nataq maydiya-shuyapaq tukuy tyimpupaq kawsaytana aypançallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqa niran

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesusçami dusi yaçhakuqnikunata wakaçlaman çayar kaynu niran:

“Kanançami rishunllapana Jerusalenman. Chaynuçami Dyuspa unay rimaçnikuna, Dyusmanta Shamuç Runapaq iskribishanllapakunaqa, kumplikança.³² Çaqa paytaçami mana Israelmanta runakunamanna çukunçallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakançallapa, jurapançallapa, tuçapançallapa ima.³³ Chaymanta-shuyapaq wipyasha imana karqa wanuchinçallapa. Piru kimsa diyamantaçami çashan kawsamunqa”.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmapis, yaçhakuqnikunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla manami yaçharanllapapischu imapaçmi willayan nirmapis. Çaqa paykunapaççami mana intrakaypaçchu karan.

Jesusmi allicharan uk syigu runata

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús katinga, uk syigu runa limusnata mañakur nanpa yatalanpi tayaran.³⁶ Chaymanta kusa achka runa pasaçta syintirqa, tapukuran imataç pasayan nir.³⁷ Chaymi willaranllapa Nazaretmanta Jesús chayta pasayan nir.

³⁸ Chayraykumi chay syigu runaqa jwirtita kaynu niran:

—iDavidpa ayllun Jesús, llakipamastuy-ari! nir.

³⁹ Chaynu nitinmi naypaçta riçkunaqa anyaranllapa uyarananpaq. Piru payçami, ashwan mas jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

—iDavidpa ayllun, llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁰ Chaymi Jesusqa, das shar kaçhakuran payman apananllapapaq. Çhatinnaqa, Jesusqa tapuran:

⁴¹ —çImatataq çampaq ruranayta munayanki? nir.

Chay syigu runaqa niran:

—Taytituy, rikakuytami munayani nir.

⁴² Jesusqa niran:

—iRikakuynari! Çaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina nir.

⁴³ Chaynu nitinmi, chay kutilla rikakuranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran Dyusta alabaçnu. Chayta rikarmi Dyustaqa tukuyta alabaranllapa.

19

Jesuswan Zaqueo

¹ Jesusçami Jericó pwibluman çharqa, çhaypinta pasayaranna. ² Chaypiçami taq uk kusala imayjun runa Zaqueo shutiq. Paymi Romapaq impwistuta kubrakuqkunapaqa mantaçnin karan. ³ Kay Zaqueuçami kusalata Jesusta riçsiyta munayaran. Piru payçami kusa takshala kar, chaynulla kusala achka runakuna kashanrayku mana rikaytaqa puyti-yaranchu. ⁴ Chaymi, rikananpaqqa Jesús riyashanlawman kusata kallpar rir, unaq qiruman içaran. ⁵ Chaymanta Jesús qirupa çhakinta pasayarqa, unaçman chapakur Zaqueuta rikarqa, niran:

—Zaqueo, utqar ishkimuy. Çaqa kananmi wasikiçi samayani nir.

⁶ Chaynu nitinqa, Zaqueuqa chay kutilla ishkimur, kusa aligrila Jesustaqa wasinman aparan. ⁷ Chayta rikarmi, Jesuspaqqa kusata runakunaqa rimapaçkuq çallariranllapa:

“Uchasapa runapa wasinman risha samaq” nir. ⁸ Chaynu niyatinllapaqa, Zaqueeuqa sharir Jesustaqa niran:

—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa tukuy imay kaqmanta lamtarta qushaq. Chaynulla mayqanta ingañar imanta suwasha karpis, kwatru kuti masta qushaq nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Kay runapismi Abrahampa ayllumanta kashanrayku, kay wasipi kaqkuna washakanapaq uraqa çhamushana. ¹⁰ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha uchanllaparayku chinqasha kaqkunata maskar washananpaqna.

Jesumi kumparasyunta ruraran qillaywan
(Mt 25.14-30)

¹¹ Chaynu Jesús nitiñ runakuna uyaparmi yarpuranllapa, Dyus mantakunanpaqqami manana maychu nir. Chaymi Jerusalemman shipchayarnaqa payqa uk kumparasyunta parlaran, ¹² kaynu nir:

“Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan uk runa. Chaymi payqa uk kutiqa kusa karu may nasyonman riran numratinllapa tikrakamurqa pwiblunpina mantakunanpaq. ¹³ Piru manaraq riyarqami, dyis sirbikuqninkunata qayamur, tukuyñinta achka qillayta qur, niran: ‘Nuqa tikrakamunaykamanqa kay qillayniykunawanqa nigusyuta ruraskinkillapa’ nir.

¹⁴ “Nataq chay pwiblunmanta runakunaqami paytaqa çhiqniqlapa. Chaymi ikintaqa kaçhakuranllapa ninanllapapaq: ‘Kay runataqa mana munayanillapachu mantaqniyllapa kananpaqqa’ nir.

¹⁵ “Piru chaynu kaçhakutinllapamapis, paytaqa numraranllapana mantakuq kananpaq. Chaymanta pwiblunman tikrakamurnaqa, kaçhakuran chay sirbikuqninkunata qayamunanllapapaq. Chayna tapunanpaq, chay qillayninta qushushayllapataqa, kada runa michkatataq ganachishaykillapa nir.

¹⁶ “Chayna punta chayta taputinqa, niran: ‘Taytituy, qillayniqami dyis kuti masta ganasha’ nir. ¹⁷ Chaynu nitinga, chay mantakuqninga niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi ashwan dyis pwiblunmanta mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

¹⁸ “Chaymantaqa uk sirbikuqpis qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy, qillayniqami ganasha sinku kuti masta’ nir. ¹⁹ Chaymi mantaqninga paytapis niran: ‘Qamtapis sinku pwiblunmanta mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

²⁰ “Piru uk qimikar-shuypaqqa kaynu niran: ‘Taytituy, kaypimi qillayniqqa. Çhuraraymi uk pañulapi watar. ²¹ Chaqa manchakuraymi, kusala marraju kashaykirayku mana tarpukushaykimanta kusichakunki, chaynulla mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir, yaçhashayrayku’. ²² Chaynu nitinga, mantaqninga niran: ‘Mana allin sirbikuq, qam rimashaykillawan rikashur yaçhani, imanumi kanki nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani nir, chaynulla mana tarpukushaymanta kusichakuni, mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²³ ¿Imapaqtaq bankuman mana aparayki qillayniyqa ganashinanpaq? Chaynuqami ashwan tikrakamurqa ganashanwana aypanayta’.

²⁴ “Chaynu nirqa, wakin runakuna chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay runataqa qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti masta ganachisha chayta’ nir. ²⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa: ‘¡Piru Taytituy, payqa dyis kuti mas qillayniyunna!’

²⁶ “Chaynu nitiñllapami mantakuqqa niran: ‘Nishaykillapa: Chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqñinmatapis limpula kitashaq. ²⁷ Chaynulla mana mantakunayta munar çhiqniqaqkunata-shuypaqqa, kayman apamur naypaypi wanuchiylapa’ nir”.

Jesumi Jerusalemman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna Jerusalemmanqa. ²⁹ Chaymanta, chay Olivos sirkapa yatan Betfagiman, chaynulla Betania pwiblunman yaqqa çhachana karqa, kaçhakuran ishkay yaçhakuqninkunata, ³⁰ kaynu nir:

—Riyllapa, wak naypanchikpi pwiblun kan chayman. Chayman çharqami, tarinkillapa uk burru wataraqta. Chay burrupiqami manaraq mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaçhar apamuyllapa. ³¹ Nataq, mayñan ‘¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa?’ nishutinllapaqa, niyllapa ‘Taytançhikmi ministayan’ nir.

³² Chaynu nitinga, yaçhakuqninkunaqa riranllapa. Chaynu rirllapaqa, imanuchi Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa wataraqta tariranllapa. ³³ Burruta kaçhayatinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

³⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Taytitunchikmi ministiyān nīr.

³⁵ Chaynu nirnaqami, račhpānkunata burrupa ananman čhurar aparānllapa Jesusman. Čhachirnaqa, chay burritupa ananpina tachiranllapa. ³⁶ Chaymi chaynu Jesús burrupa anan ritinga, runakunaqa naypanta riranllapa račhpānkunata čhukir ima. Chaylatami burruqa riran. ³⁷ Chaynu riyar chay Olivos sirkapa urayninman shipchayatinnllapanaqa, tukuyła kriyiqkunaqa kusalata aligriyānllapa. Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa tukuy milagrukunata rurashanpaq yarpur ima. ³⁸ Kaynumiri niyaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!

¡Kusa shumaqtami alabanqallapa Dyusninchiktaqa!” nīr.

³⁹ Chaymi wakin fariseo runakuna chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhakuqnikikunata anyar uyarachiy nīr.

⁴⁰ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Qamkunata willashaykillapa, kay runakuna upallatinllapaqami ashwan rumikunamapis qayčhakunqallapa nīr.

⁴¹ Chaymanta Jerusalén yatanmanna čhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa chay pwiblurayku waqāq qallariran ⁴² kaynu nīr:

“¡Jerusalemanta runakuna! Kusa allinči kanman qamkuna kay diyapi kwintata qukanaykipaq, nuqami shamusha kani yanapashuq, shumaqta kawsanaykillapapaq nīr. Piru chaypaqgami mana kwintata qukanillapachu. ⁴³ Ay, qamkunapaqgami kanqa allipla saqra diyakuna. Chaymi kuntraykikunaqa shamur, wakmanta kaymanta arkar kurralashurllapa ima, limpu wanuchir tukchishunqallapa. ⁴⁴ Tukuyła Jerusalén pwiblupi kaqkunaqa, tukukanqallapa. Chaypiqami, mana uk rumi, uk rumipa ananlapimapis llutakashaqa kidanqachu. Chaqa qamkunaqa, Dyus washashuqllapa shamutinpis, mana kashaykillapachu”.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chay ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata] itakuq čhurarakan, ⁴⁶ kaynu nīr:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi kanqa’ nīr. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa mačhayninpaqna tikrashaykillapa” nīr.

⁴⁷ Jesusqami waran waran, Dyusta adurananllapa wasipi yačhachikuq. Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chaynulla wakin karguyjun runakunapis, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ⁴⁸ Piru manami imanupis wanuchiya puytiranllapachu. Chaqa tukuyła runakunami Jesús yačhachikutinga kusa qasillala uyakuyaranllapa.

20

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nīr

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi Dyuspa shumaq rimayninta imanushakananllapapaq nīr runakunataqa yačhachiyaran. Chaymantami, čharanllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. ² Chaymi kaynu nīr tapuranllapa:

—¡Willamayllapa! ¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa?

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa, willamayllapa! ⁴ ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kačhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala?

⁵ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kačhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa. ⁶ Chaynulla manami ‘Runakunala’ niytapis puytinchikllapachu. Chaynu nishallapaqami, runakuna rumillawan sitar wanuchimachuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa rimaqnin karan nīr”.

⁷ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Manami yačhanillapachu mayqan kačhamuran nirmapis.

⁸ Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatini tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesuzmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallariran:

“Uk runami êhakranpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runakunata trabajanapaq arrintar riran largu mayta, mana das tikrakamuqchu. ¹⁰ Chaymanta kusicha tyimpu êhamutinga, chay êhakrapa amunqa kaêhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan chay êhakrapa trabajaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis qurchu qatiêharanllapa.

¹¹ “Chaymantaqa qashan kaêhamuran uk sirbikuqninta. Piru chaytapis, chay êhakrapa trabajaqkunaqa maqar, jurapar ima mana imatapis qurchu qatiêharanllapa. ¹² Qashan uk sirbikuqninta kaêhamuran. Piru chaytapis chaynullata rurar lisyar ima êhakramantaqa itakuranllapa.

¹³ “Chaynu chay sirbikuqninkunata rurar mana kasutinga, chay êhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay wamraytana kaêhashaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.

¹⁴ “Chayna wamranta kaêhatin, chay êhakrapa trabajaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¿Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay êhakrawanqa kidanallapapaq!’ nir. ¹⁵ Chaynu nirllapa êhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.

Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:

—Chay êhakrapa amun shamurqa, chay êhakrapa kaqkunawanqa, ¿imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? ¹⁶ Chaqa chay êhakrapa kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:

—¿Manami chaynuqa kanqachu! nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinga, ¿ima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin?:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,

ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha’ nirqa.

¹⁸ Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuyapaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, kurapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaêhar yaêchachikuqkuna uyaparllapaqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Chaymantami ashwan, wakin runakunata kaêharanllapa mananula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunanllapapaq. Chayna imanullapis mana allinkunata rimachir, chay-lapaqna aypar apananllapapaq Romapa gubirnadurninman. ²¹ Chaynuta yarpurllapami, kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Yaêchachikuq Taytituy, yaêchanllapami qam yaêchachikuyashayki, rimayashaykiqa chiqap nir. Chaynu karmi, mana runakunata riparayta yarpunkichu imanu katinmapis. Ashwan qamqami yaêchachikunki Dyus munashannulata. ²² Chaymi nishunllapa: ¿Allinchu kanqa Romapa punta gubyirnun Cesarta impwistuta pagranayllapapaqqa?

²³ Jesusqa chay mana allinta yarpuyashanllapapaq kwintata qukarmi, niran:

—[¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?] ²⁴ Ma, rikachimayllapa uk qillayta. ¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Chaynu taputinga, paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpami nir.

²⁵ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.

²⁶ Chaynu Jesús tukuy runakunapa naypanpi rimatingami, mana imanupis uchachayta puytiranllapachu. Ashwan dispantakar uyaralana kidaranllapa.

Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Chaymantaqa ayka Saduceo runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq. Paykunaqami ninllapa: “Wanuqkunaqashi manana kawsamunnachu” nir. Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:

²⁸ —Yaêchachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribisha karan: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa

chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaaqqa wamrayjun kananpaq' nir. ²⁹ Chaqa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. ³⁰ Chaymi chay ishkay kaq uknin, ³¹ chaynulla kimsa kaq ukninpis chay warmillawan kasararan. Chaynumi syitinllapa chay warmillawan kasarar; manaraq wamrayjun kayar tukuynin wanuranllapa. ³² Chaymantami chay warmipis wanuranna. ³³ Nataq chay wanushakuna maydiya kawsamutinga ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

³⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Kananmi kay bidapiqa kasarannllapa, chaynulla kasarachikunllapa ima. ³⁵ Piru, Dyus munashannullata shumaqta rurar taqkunaqami, wanushanmanta kawsamur uk bidapiqa, manana kasarannqallapanachu. Chaynulla mananami kasarachikunqallapa imamapischu. ³⁶ Chaqa paykunaqa manana wanurchu angelkuna yupayna kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta kawsamushanllaparayku, Dyuspa Wamranna kanqallapa. ³⁷ Chaynumi, ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa rupayashanpaq iskrishanllapi, intrachimanichik, wanushakunaqashi kawsamuyanqa nir. Chaqa ninmi: Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa, Dyusnin nir. ³⁸ Chaymi, Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwan payqami tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu katinmi, jpaypaqqa tukuy mayqanpis kawsayan! nir.

³⁹ Chaymantaqa wakin yaçhar yaçhachikuqkunaqa niranllapa:

—Allintami nishayki Yaçhachikuq Taytituy.

⁴⁰ Chaymi chaymanta-pacha, manana mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapala-manapischu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Chaymantami Jesusqa paykunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta ninllapa? ⁴² Chaqa Davidqami paylla Salmos librunpiqa nin:

'Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqayman,

⁴³ maydiya chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramunaykaman nir'.

⁴⁴ Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa 'Amituy' niran?

Jesusmi yaçhakuqninkunata willaran kuytakananllapapaq

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Tukuyta runakuna uyakutinmi yaçhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:

⁴⁶ "Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raçhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludanannllapata ima. Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munan. ⁴⁷ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqтана kastigakanqallapa" nir.

21

Byudapa ufrinditan

(Mr 12.41-44)

¹ Jesusmi, Dyusta adurananllapa wasipi, rikakuyaran kusa imayjun runakuna, ufrindanta kajunkunaman itatinllapa. ² Chaynullami rikaransip uk mana imayjun byuda ishkay qillaysituta kajunkunaman itaqta. ³ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami, tukuy runakunamanta masta çhurasha ufrindantaqa. ⁴ Chaqa, tukuy wakin runakunaqami qillaynin subraqlata ufrindakunllapa. Nataq chay mana imayjun byuda-shuypaqami, mana mas qillaynin mikunanpaq katinmapis, limpula ufrindakusha nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Chayllapimi, wakinkunaqa kusata parlayaqllapa Dyusta adurananllapa wasipaq, chay kusa shumaq rumikunawan shasha karan chaykunapaq, ufrinditakunata çhurashanllapakunapaq ima. Chaymi Jesusqa niran:

6 “Uk diyami êhamunqa. Chaymi chay diyapiqa kanan kay rikayashaykillapataqa limpu ratachitinllapa, manana uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu” nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami kaynu pasanqa
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

7 Chaymantaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuy Taytituy, çmaydiyataq chaynuqa pasayanqa? Çima siñalta rikartaq yaçhayaşlaqlapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

8 Chaynu nir taputinllapaqa Jesusqa niran:

“Allitami kuytakankillapa ama ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi ninqallapa: ‘Nuqami kani Dyuspa Akrashan Cristun’. ‘Chay tukukanan tyimpuqami çhamunqana’ nir. Chaynu nishutinllapamapis, qamkunaqa ama kriyinkillapachu. 9 Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir, gubyirnupa kuntran tikrakayanllapa nir ima uyaparmapis, ama manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi kay pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa”.

10 Niranpismi:

“Uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. 11 Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala mallaq tyimpu imami kanqa. Qishaykunamapis kusala saqra mana rikashaykillapakuna kanqa, tukuy pachapi. Syilupipis rikankillapa dispantaypaq allipla mana rikashaykillapakunata ima.

12 “Piru kaykuna manaraq chaynu kayatingami, qamkunataqa aypashunqallapa, kusata qishashunqallapa chay tantakanllapa wasikunapi. Apashunqallapapis karsilkunaman itashuqllapa. Chaynulla qukushunqallapa gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. 13 Chaynu apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa nuqallapaq rimankillapa. 14 Qamkunaqa, amami llakir yarpupakunkillapachu imataraq rimar washakashunllapa nirqa. 15 Chaqa, nuqami chay urasqa yanapashaykillapa allipla shumaqta rimanaykillapapaq. Chaymi kuntrashuqkunaqa mana imata nishuyllapatapis puytingallapachu, allita rimashaykillaparayku.

16 “Chaynulla nishaykillapapis: Qamkunataqami taytaykillapa, uknikillapakuna, primuykillapa, chaynulla amiguykikunamapis chay çhiqnishuqkunaman qukushunqallapa. Nataq wakinnikillapallataqa wanuchishunqallapa ima. 17 Chaymi tukuylla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. 18 Piru qamkunapaqami, mana umaykillapamanta uk aqchaykillapalamapis chinqanqachu nuqapaqqa. 19 Chayraykumi nuqalapi allita kriyir shachinakurqa tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

20 “Chayna, Jerusalén pwiblupa ridurninman kusa achka suldadukuna çhaqta rikarqa, yaçhankillapana mananami maychu chay pwiblu tukukananpaq kanqa nir. 21 Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman alsakankillapa. Chaynulla, Jerusalenpi kaqkunapis lluqshinkillapa chay pwiblumantaqa. Nataq, chay çhakrapi kaqkuna-shuypaqa amallana tikrakankillapachu chay pwiblumanqa. 22 Chaqa chay diyakunapimi, Dyuspa librun mantakushanpi kastigupaq iskribikashanqa kumplikayan. 23 ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanangallaparaq! Chaqa allipla manchakuyupaq nanachikuykuna chaynulla kusala saqra manchaypaq kastigumi chay pwiblupiqa kanqa. 24 Wakinkunaqami wanunqallapa kuchilluwan lisyakar, chaynulla wakinkunataqa aypar prisur purichinqallapa tukuy nasyunkunapi. Nataq, Dyuspi mana kriyiq runakunaqa, Jerusalén pwiblutaqa limpu saruchanqallapa, paykunapaq Dyus imanu kananpaq nishan tyimpu kumplikanankaman.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

25 “Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq pachapi-shuypaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidanqallapa. Chaynulla allipla manchakunqallapa, mar yaku kusalata maqhikar waqamutin. 26 Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa kanan-shuypaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayanqallapa. Chaqa syilupi tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa. 27 Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa llipyalla pudirminwan puktaypa rurinta shamuqtana. 28 Qamkuna nuqapi kriyiqkuna, kaynu tukuy qallaritinga, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqapaq chapakunkillapa. Chaqa mananami maychu kanqa washakanaykillapapaqqa”.

29 Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: “Allita rikayllapa igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis. 30 Chaqa chay qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa,

yaçhankillapana tamya tyimpuqa shipchana nir. ³¹ Chaynulla chay nishushaykunata pashaqta rikarqa, yaçhankillapana Dyus mushuqmanta mantakunanpaq tyimpuqa shipchana nir.

³² “Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuy-atinraqmi tukuyta kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³³ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu. ³⁴ Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpuynikillapa chay mana allin ruraykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla ama maçhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay jwisyu diyapiqa qamkunata, chay mana allin ruraykuna daskaqla rattachishunanllapapaqchu. ³⁵ Chaqa chay shamuc diyaqami shamunqa kay pachapi tukuy runakuna kawsaqqunaman. ³⁶ Chayrayku, qamkunaqa rikçhakushala kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuq Runapa naypanman çhanaykillapapaq”.

³⁷ Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaçhachikuq Dyusta adurananllapa wasipi. Nataq, tutaman-shuypaqa chay Olivos sirkapi kidaq. ³⁸ Chaymi, tukuy runakunaqa allaq allaqla riqlapa Dyusta adurananllapa wasimanqa, Jesusta uyakuq.

22

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapana

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyaqa. ² Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaga, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashanllaparaykumi mana aypayta puytirinllapachu. ³ Chaynu katimiri, Jesuspa dusi yaçhakuqninkunapa uknin Judas Iscariotimanqa Satanás yaykuran. ⁴ Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq, “Imanumi Jesustaqa qushaykillapa” nir. ⁵ Chaynu nitinmi, kusata aligriyar qillayta arniranllapa. ⁶ Chaymi Judasqa “Ari” nir, imanulapis allita rikar maykaqlapipis runakuna mana yaqqa kaq yupay katin, “Rikachishutiyl-lapa aypankillapa” niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyapinami karanllapa. Chaynulla chay diyapimi uyshitakunata ufrindapaq nir wanuchiqllapapis. ⁸ Chaymi Pedruwan Juantaqa, Jesusqa kaçharan kaynu nir:

—Rir kamakachiylapa Pascua fyistapi mikunanchikllapata.

⁹ Chaynu nitinqa paykunaqa tapuranllapa:

—¿Maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Jerusalén pwibluman çharnaqami, uk runa kantarunpi yakuta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa wasinman yaykunankaman. ¹¹ Chaymantami chay wasipa amuntaqa ninkillapa: “Yaçhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaçhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan” nir. ¹² Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹³ Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

¹⁴ Chaymanta mikunanllapa uras çhamutinqa, Jesusqa apustulninkunawan samaranna misamanqa. ¹⁵ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

“Kanan manaraq qisçhakar wanuyashayllami, jalliplata munasha kani qamkunawan pulla tantanakur mikunallapapaq! ¹⁶ Chaqa kanan mikushallapaqami manana qashanqa pullaqa mikushunllapanachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakutin, chaypi mikunallapakaman”.

¹⁷ Chaynu nirqa uk kupata aypar, Dyusta payji nishana kar niran:

“Kayta aypar, aypachinakur upyayllapa. ¹⁸ Allitami willashaykillapa, mananam qashanqa kay ubapa yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakuq qallarinkaman”.

¹⁹ Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay. Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpunanaykillapapaq” nir:

²⁰ Chaynu mikutinllapanaqami, kupata aypar kaynu niran:

“Kay yawarniyta ichashaywanmi Taytay Dyuswan uk mushuq tratuta rurani, qamkunata kusata llakipashushayllaparayku. ²¹ Piru, mayqanchi kanan kuntraykunaman qukumayan chayqa, kay misapi nuqawan pulla. ²² Chaymi Dyusmanta Shamuq Runataqa, imanutaq kananpaq karan chaynuta rurancallapa kuntrankunaqa. ¡Piru imanancaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa!”

²³ Chaynu Jesús nitinmi yaçhakuqninkunaqa, paynin paynin niçllapa: “¿Mayqanninchikllapataq kuntrankunaman qukuyanchikllapapaq?” nir.

Jesuspa yaçhakuqninkuna anyanakuranllapa

²⁴ Jesuspa yaçhakuqninkunaqa paykunapura anyanakuranllapa, mabir mayqanninllapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir. ²⁵ Chaymanta Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk nasyunkunata mantaqkunami munashannulata runa masinkunatapis mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis, ‘Ukkunatami kusalata yanapanillapa’ nir alabakanllapa. ²⁶ Piru qamkunaqami ama chaynuchu kankimanllapa. Ashwan mayqannikillapa kusa mas yaçhaq karqa, mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla chay mantakuqpis uk sirbikuq yupay kanqa. ²⁷ Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq kusa mas allinqa? ¿Chay misaman mikuq tan chay runa, manaqachu chay mikuyta aypachikamun chay? Misapi samayan chay runami kusa mas allinqa. Nataq nuqaqa chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.

²⁸ “Chaymi imanú çhiqnimaqkuna ruramatinllapamapis, qamkunaqa pullay kashaykillapa. ²⁹ Chayraykumi nuqaqa mantakunaykillapapaq nishaykillapa imanúchi Taytay Dyus nuqatapis mantakunaypaq nimiran, chaynulla. ³⁰ Chaynu karqami, maydiyapaq qamkunaqa mantakunaypiqa mikunkillapa, upyankillapa nuqa tashay misapi pullay. Chaynulla, mantakunaykillapa samanapi tar, Israel pwiblumanta dusi ayllukunata rikar yaçhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijanapaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Chaynullami niranpis Amitunchik Jesusqa:

—Simón, Simón, imanutaq wayramaqa triguta çhaspir qutun, chay yupaymi Satanás, nuqamanta çhiqanchashunayanllapa. ³² Piru Simón, nuqaqami qampaq mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi kriyinykipaq. Chaymi qashan nuqallawan karqa, yanapay uknikikunata nuqalapi allita kriyinanllapapaq.

³³ Chaynu Jesús nitinqa, Simonqa niran:

—Taytituy, nuqaqami karsilman qamwan pulla rinaypaqmapis yarpushana kani. Chaynulla wanutkimapis pullayki wanushaq.

³⁴ Piru Jesusqa niran:

—Pedro, nishaykimi: Kananllami manaraq gallumapis kantayatinchu, kimsa kuti nuqaqqa ninki ‘Manami riqsinchu’ nir.

Jesusta qischananllapapaq ura çhamuyaranna

³⁵ Chaynulla Jesusqa tapuranpis yaçhakuqninkunataqa:

—Nuqami mana alfurjayjunta, mana qillayta purichinaykillapapaq talqitayjunta, mas llanqiyjunta imachu kaçhashurayllapa. Chaynu kaçhashutiyllapaqa, ¿imaykillapallaqachu faltashuranllapa?

Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—¡Manami!

³⁶ Chaymanta Jesusqa niran:

—Kanan-shuyapaqa alfurjayjun kaqqa apayllapa. Chaynulla qillayta purichinaykillapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqannikillapa mana ispadayjun karqa, punchuykillapamatapis rantikur rantiyllapa. ³⁷ Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa. Chaqa nuqawanmi Dyus nitin iskribikashakunaqa kumplikancqa. Chaqa niqmi: ‘Mana allin runakunawan pullata, mana allinpaq riqsimanqallapa’ nir. Chaynumiri Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikashakunaqa, kumplikayanqa chay nishannulla.

³⁸ Chaynu Jesús nitinqa, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, kaypimi ishkey ispadakunaqa nir.

Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Chaykaqlana nir.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Chaymantaqa Jesusqa lluqshir riran Olivos sirkaman, chaynu kustumrin kashanrayku. Chaymi yaçhakuqninkunapis ikinta riran. ⁴⁰ Chay lugarman çharnaqa, yaçhakuqninkunataqa niran:

—Dyusman mañakuyllapa ama uchapi ratanaykillapapaq.

⁴¹ Chaynu nirqa paykunamantaqa karukaqlaman rir, chaypi qunqurikur Taytanman mañakuran, kaynu nir:

⁴² “Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qisçhakaymantaqa. Piru amami nuqa munashaynuchu rurakanqa. Ashwanmi qam munashayki kanqa” nir.

⁴³ Chaynu niyatingami, unaq syilumanta uk ángel chaypi rikarir yanaparan. ⁴⁴ Jesusqa chay kusalata qisçhakananpaq karan, chaypaq yarpur kusalata mañakuyaran Dyusmanqa. Chaynu mañakutingami, çhiçhapninmapis pachaman shutuyaran yawar yupay. ⁴⁵ Chaynu nir, Dyusman mañakurnaqa sharir riran chay yaçhakuqninkuna kayashanman. Çharnaqa alliplata llakir shaykusha punuqta tariran paykunataqa. ⁴⁶ Chaymi kaynu niran:

—çImapaqtaq punuyankillapa? Sharir Dyusman mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesus rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunapa naypanta çharan. Chaymi qimikaran Jesustaqa muchar saludanapapaq. ⁴⁸ Piru Jesusqa niran:

—Judas, çImucharlachu Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman gukunki? nir.

⁴⁹ Chaymi chaypi Jesuswan kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata qukar, niranllapa:

—Taytituy, çispadakunawanchu washakashunllapa? nir.

⁵⁰ Chaynu nitinga, chaypi kaqkunamanta ukninga, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. ⁵¹ Jesusqa niran:

—çAmana mas imatapis rurayllapachu! nir.

Chaynu nirmi chay sirbikuqpa rinrintaqa kamarla, allicharan. ⁵² Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunata, chaynulla tukuy ruku mantakuqkunawan payta apaq shamushakunataqa, niran:

—çImapaqtaq ispadakunawan, qirukunawan ima, uk suwakuqman yupay shamushaykillapa nuqamanqa? ⁵³ Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipiqa gamkunawan pulla katiyqa, mana imatapis ruramaraykillapachu. Piru gamkuna tutaparaqmanta kar, kanan tutupashana katinga, imatapis rurayashaq nir yarpunkillapana. Chaqa uraykillapa çhamushanari nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Chaymanta Jesustaqa aypar aparanllapana kurakunapa punta mantaqninpa wasinman. Piru Pedruqami largukaqlamanta chapar, ikinllapata riyaran. ⁵⁵ Chaymi chay wasipa pampampa çhaypinpi ninata ratachir chaypa ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis chaypi paykunawan pulla tayaran. ⁵⁶ Chaynu tayatinllapapaq, uk sirbikuq warmi Pedrutaqa rikar, kusalata chapayaran. Chaymi kaynu niran:

—Kay runapismi paywanqa pulla karan nir.

⁵⁷ Piru Pedruqa niran:

—Mamitay, manami riqsinichu chay runataqa nir.

⁵⁸ Chaymanta qashan uk ratukaqlamanta ukpis Pedrutaqa rikar, kaynu niran:

—Qampis paypa uknin kanki nir.

Pedruqa niran:

—çManami! Mana nishuyanillapa wakmaqari.

⁵⁹ Chaymanta uk ura pasashana yupay katinga, qashan ukpis niran:

—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa pulla karan. Chaynulla payqa Galileamanta wakmaqari.

⁶⁰ Qashanmi Pedruqa niran:

—çTaytituy, manami yaçhayanichu mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!

Chaynu Pedro niyatinalami chay kutilla, gallu kantaran. ⁶¹ Chaymantaqa Amitunchik Jesusqa das tikrakar Pedruta chaparan. Chaynu chapatinga, Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu nishanta: “Kananllami manaraq gallu kantayatin kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. ⁶² Chaymi Pedruqa chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami kusata asipar ima qischaranllapa
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

- ⁶³ Chay runakuna Jesusta chaypi kuytar shaqkunaqa kusata asipar ima maqaranllapa.
⁶⁴ Nawinkunata bindar ima kaynu tapuqlapa:
—Mabir tantyay ¿pitaq maqashusha? nir ima.
⁶⁵ Chaynulla, allip ukmankunata tapur allipla saqra pinqaypaqta willaqllapamapis.

Jesustami karguyjungkunaman aparanllapa
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

- ⁶⁶ Unaqna katinga tantakaranllapa, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Tantakarqa Jesustaqa aparan kusa mas karguyjungkunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu nir tapuranllapa:

⁶⁷ —Willamayllapa: ¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun kanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

- Nuqa, kananlla ‘Dyuspa Akrashan Cristun kani’ nishutiyllapaqa, mana kriyimankillapachu. ⁶⁸ Chaynulla, nuqa tapushutiyllapapis mana imatapis willamayankillapachu [chaynulla mana kaçhamayankillapalamapischu] kanqa. ⁶⁹ Piru kananmanta-pachami, Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi tayanqa.

⁷⁰ Chaynu nitinga tukuy tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿qamchu Dyuspa Wamran kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunallami ninkillapa.

⁷¹ Chaymantaqa paykunaqa niranllapa:

- ¿Ima tistigutataq masqa munanchikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

23

Jesusta Pilatuman aparanllapa
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

- ¹ Tukuy chaypi kaqkunaqa, sharir aparanllapa Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman. ² Chay Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta llullakur Jesuspaqqa willakuq qallariranllapa kaynu nir:

—Kay runataqami tarisha kanillapa pwibluyllapamanta runakunata kusa ukman saqramkunata yaçhachiqta. Chaqa, paymi nin manashi impwistuta gubyirnu Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla ninpis payshi Dyuspa Akrashan Cristun tukuyta mantakuqqa nir.

³ Chaymi Pilatupa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu chay Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

- ⁴ Chaynu Jesús nitinga, Pilatupa chay kurakunapa mantaqninta, tukuy runakunatapisi niran:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunchu nir.

⁵ Chaynu nitinga, chay runakunaqa llallin kusalata lanyar niranllapa:

—Chay kusa ukmanta yaçhachikuyashanwanmi, chay pwibluyllapamanta runakunataqa limpu pantachiyen. Chaynu mana allinta yaçhachikuqqami qallariran Galileapi. Kanan-shuypaqa kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparanllapa

- ⁶ Chaynu nitinllapa uyaparqa, Pilatupa tapukuran ¿kay runaqachu Galileamanta? nir.
⁷ Chaymanta runakuna, Galileamantami nitinllapaqa, kaçharan gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis chay diyakunapiqa Jerusalemipi karan.

⁸ Jesús chayman çhatin, Herodes rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata uyapasha kar, Herodesqa riqsiyta munaran. Chaynullami milagrukunata ruratin ima rikanaran. ⁹ Chaymi kusata tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis willaranchu.

- ¹⁰ Chaypiqa karanllapapis kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chay paykunaqami chaypiqa alliplate uchachayanllapa.
¹¹ Chayna, Jesús mana imatapis rimatinga, Herodesqa wakin suldadukunawan kusalata kushiparanllapa. Chaymi Jesusta asipananllaparaykuqa, gubyirnupa kusala çhaniyjun raçhpanta yakachiranllapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodespis Jesustaqa qashan kaçharan Pilatuman.

¹² Chay diyaqamiri Pilatuwan Herodesqa kusala amiguna tikrakaranllapa, anaykuna kusata çhiqinakuq kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Chaymantami Pilatuqa kurakunapa mantaqninkunata, wakin karguyjunkunata, chaynulla tukuyta runakunata ima tantamuran. ¹⁴ Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa kay runata nuqaman apamuraykillapa, ‘Pwiblyumanta runakunata limpu pantachiyan’ nir. Nuqami qamkunapa naypaykillapapi tapusha kani. Piru paypa uchantaqami mana tarishachu kani qamkuna niyashaykillapanuqa. ¹⁵ Chaynulla Herodespis mana paypiqa ima uchatapis tarishachu. Chayraykumi qashan nuqaman kaçhamusha. Chayrayku yaçhayankillapana, manami ima mana allintapis kay runaqa rurashachu nir. Chaymi wanuchinapaqna mana allinchu. ¹⁶ Chaymiri nuqaqa wipiyachikurla kaçhashaq. ¹⁷ [Chaynuqami Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk prisuta lluqshichiq kar].

¹⁸ Chaynu Pilato nitinqami, allipta chay runakunaqa tukuyin pullalla lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan Barrabasta karsilmanta lluqshichir kaçhay! nir.

¹⁹ Chaqa, kay Barrabastaqami karsilmanta itasha karanllapa, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchishanpaq. ²⁰ Piru Pilatuqa, Jesusta mana wanuchiya munarqa, qashanpis chayllata chay runakunataqa niran. ²¹ Ashwan paykunaqa kusala jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

²² Chaynu niyatinllapamapis, qashan kimsa kutipaqa Pilatuqa niran:

—Chaqa ¿ima mana allintataq kayqa rurasha? Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunpischu wanuchichikunaypaqqa. Chaymi nuqaqa kastigachikurla kaçhashaq.

²³ Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

Chaynu allipta lanyayatinllapaqami, ²⁴ Pilatuqa, paykuna munashanllapanullata ruraran. ²⁵ Chaymi chay Barrabás, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchisha katinmapis, karsilmanta lluqshichir, Jesusta-shuypaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesusta krusman klabaq apayarllapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamugta tariranllapa. Chaymi Jesuspa krusninta rikrachir, paypa ikinllata aparanllapa. ²⁷ Kusala achka runakunami Jesuspa ikintaga riranllapa. Chaynullami warmikunapis kusalata llakir, waqar ima riranllapa. ²⁸ Piru Jesusqami paykunata chapar kaynu niran:

“Jerusalenmanta warmisitakuna, ama nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima waqayllapa. ²⁹ Chaqa uk kusala qisçhakay tyimpukunapimi ninqallapa: ‘Allinmi kasha chay warmisitakuna mana wamrakuy chaykunapaq, chay warmi mana ruriyjunchu kaqkunapaq, chaynulla chay warmikuna mana wamran katin mana ñuñuchikuqkunapamapis’ nir. ³⁰ Chaymi, chaynu qisçhakarnaqa runakunaqa qaqakunata ninqallapa: ‘¡Nuqakunapa anayllapaman ratamuyllapa!’ Chaynulla lumakunatapis ninqallapa: ‘Pakakuchimayllapa ima’ nir. ³¹ Chaqa llullu qirunaw tukuy kaykunata rurarqa, ¿imanuna kanqa qiru çhakishana katinga?’* ”

³² Chaynullami Jesuswan pullataqa apaçllapapis ishikay wanuchikuq runakunata Jesuswan pullata kruspi klabaranllapapaq. ³³ Chaymanta chay uk lugar Calavera shutiqman çhachirllapaqa, Jesustaqa klabaranllapana kruspiqa. Chaynulla chay ishikay wanuchikuq runakunatapis kadalaw qichqanpi krusllapi klabaranllapa. Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi. ³⁴ [Klabatinllapanaqa Jesusqa niran:

“Taytay, pirdunay kay runakunataqa. Paykunaqami mana yaçhanchu imatami rurayanllapa nirmapis”.]

Chaymantami chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata surtyakur ayparanllapa. ³⁵ Runakunaqami chaypi rikakuyaranllapa, chay karguyjun runakunamapis alliplata kushikur asiparanllapa kaynu nir:

—Ukkunata-shuypaqa washaran. Mabir kananqa paylla washakanqari, çhiqapta Dyuspa Akraşhan Cristun qarqa.

³⁶ Chaynulla chay suldadukunapis Jesumantaqa burlakaçllapa. Chaymi qimikar upyachiçllapa allipla puchqu binuta, kaynu nir:

* **23:31** Qirupaq rimarqami, payllapaq riman Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

³⁷ —¡Chiqapta, Israelmanta runakunapa mantagnin karqa, qamlla washakay-ari! nir.

³⁸ Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpiqami uk litiriruta çhurarannlapa [griego rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima] Chaqa kaynu niyaq: “KAYMI ISRAEL RÛNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ³⁹ Chay ishkey wanuchikuqkuna Jesuswan pulla kruspi klbaraqkunapa ukninga, mayyar kaynu niyaq:

—¡Chiqapta qam Dyuspa Akrashan Cristun karqa, qamlla washakar, nuqakunatapis washamayllapari! nir.

⁴⁰ Chaynu nitingami, ukninga kaynu nir anyaran:

—¡Manachu qamqa manchanki Taytanchik Dyustaqa, qam wanunaykipaqna qischakayarmapis? ⁴¹ Nuqanchikqa imanun mana allinta rurashanchikraykumi qischakayanchikmapis, pagrakuq yupayna, chay mana allinkunata tukushanchikpaq. Piru kay runa-shuyapaqa mana imata uchakusha karmapis, qischakayan.

⁴² Chaymantaqa niranpis chay runaqa:

—Tayta Jesús, yarpumankiri qashan mushuqmanta mantakuq gallarirqa.

⁴³ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Allitami nishayki: Qamqa kananllami nuqawan pulla kanki Taytay Dyuspa luryanpi nir.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ A las dusimanta-pacha alas tris di la tardikaman tukuy pacha allipla tutaparaq intiru kidaran. ⁴⁵ Rupayqami manana achkirachikamurannachu. Dyusta aduranannlapa wasipa çhaypinpi atun rakta raçhpa warkuraqpis çhaypimanta wakman kayman limpu llikikaran. ⁴⁶ Chay kutillami, Jesusqa kusala jwirtita gayçhakuran kaynu nir:

“¡Taytay, ispirituymanti makikilaman çhuramuni! ¡Qamma rikapamanki!”

Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna. ⁴⁷ Chaymanta chay romano suldadukunapa kapitannin, tukuy chaykunata rikar uyapar imaqa, Dyusta alabaran, kaynu nir:

—Chiqaptami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu kasha nir.

⁴⁸ Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima pasashanta rikarqa, kusala mana allitachu yarpur riranllapa, qasqunllapata takaqnu. ⁴⁹ Piru, Jesusta tukuy riçsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan warmisitakuna rishakunapis, chayllapiraq kidaranllapa. Chaymi tukuy ima pasaqkunatapis karukaqlapi shasha rikakuyaranllapa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Karanmi uk allip allinla runa José shutiq, chay Judea lugarpa pwiblun Arimatea shutiqmanta. Payqami Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan. Piru chay karguyjunkuna yarpushankunawanqa mana chayllatachu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuqmanta mantakunanpaq nir yarpur, kawsaq-ari. ⁵² Chaymi payqa Pilatuman çhar Jesuspa kwirpunta mañaran. ⁵³ Chayna, Pilatuqa apay nitinga, payqa krusmanta shumaçla ishkichimur, uk yuraq raçhpawan pillur apar çhurarann qaqapa paçhanlapi uk uçhku rurakasha karan chayman. Chaypiqami manaraq mayqantapis pampashallapachu karan.

⁵⁴ Chay pampayan diyapiqami, samana diyapaqna kamakachikuyaqllapa, chaqa qal-lariyaqnari. ⁵⁵ Chay warmikuna Galileamanta-pacha Jesuswan pulla riçkunaqa, riranllapa rikaq chay uçhkutaqa. Chaymi, chaypi imanun pampatinllapamapis allita rikaranllapa. ⁵⁶ Chaymanta wasinllapaman tikrakamurllapanaqa, kusala mishki mutkiypaq rimidyitukunata kamakachiranllapa, chaykunawan Jesustaqa salar kamakachinanllapaq. Piru chay samana diyapi-shuyapaqa imanutaq kananllapapaq karan, chaynullata kumpliranllapa.

24

Jesusmi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Chaymantami simanapa punta diyapiqa, chay warmisitakunaqa allaq allaqla riranllapa Jesús pampakashanmanqa, chay mishki mutkiypaqna rimidyitukunata kamkachishanllapata apar: Chaynullami wakin warmikunapis paykunawan riranllapa. ² Chayman çhatinllapaqa, chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumiqa manana tayashanpinachu kasha karan. ³ Chaymi chayman yaykurqa manana tariranllapanachu Amitunchik Jesuspa kwirpuntaqa. ⁴ Chayna chayta rikarqa, kusalata yarpupakuranllapa. Chaykamanmi ishkey runakuna kusa lliypalla yuraq mudanayjun paykunapa pullan shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata manchakuranllapa. ⁵ Chaynu manchakushanllaparaykumi, tukuyinn

qunqurikur pachaman pukêhيرانllapa. Piru chay llipyaraqlla runakunaqa niranllapa paykunataqa:

—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa, maskakunkillapa wanushakunapa pampakashan-piqa? ⁶ Manami kaypinachu. Kawsamushanami. Yarpuyllapa qamkunawan pulla kar Galileapi willashushanllapata. ⁷ ¿Manachu nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq Runataqashi uchasapakunapa makinman qukutinllapa wanuchiyangallapa; chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir?

⁸ Chaymi, chaynu nitinga, chay warmikunaqa yarpuranllapa Jesús willashanllapata. ⁹ Chaymanta Jesús pampakashanmanta tikrarakillapaqa, unsi apustulninkunata, chaynulla wakinkunatapis willaranllapa. ¹⁰ Chaynu Jesuspa apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María, wakin warmikuna ima. ¹¹ Piru chay apustulkunata willatinllapaqa, mana kriyiranllapachu. Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha kanqa nir yarpuranllapa.

¹² Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa wasimantaqa llugshimur riran kallpaylla Jesús pampakashanmanqa. Chayman êhar uêhku ruriman chapakurqa, mana imatapis rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan raêhpalana chaypiqa usurayasha karan. Chaynuta rikarqami kusa dispantakashalla qashan wasinman tikrakamuran.

Jesusmi Emausman nan riqpi rikariran
(Mr 16.12-13)

¹³ Chay diyallapimi Jesuspa ishikay yaêhakuqninkuna riranllapa Emaus pwibluman. Chay pwiblugaami, Jerusalemmantaqa yaqqa ishikay urasma kasha kanqa. ¹⁴ Chay paykunaqa, tukuy ima pasashanta parlaqnu riyaranllapa. ¹⁵ Chaynu parlar ima riyatinllapaqa, Jesusqa pay paylla paykunamanga qimikar pullanllapa riq qallariran. ¹⁶ Chayna, rikarmapis paykunaqa mana riqsiranllapachu, nawinllapa bindakasha yupay kashanrayku. ¹⁷ Chaymantaqa Jesusqa paykunataqa tapuran:

—¿Imataqa qamkunaqa kusata parlaqnu riyankillapa nantaqa?

Chaynu nitinga, paykunaqa sharanllapa llakishala. ¹⁸ Chaymantaqa uknin Cleofas shutiqqa niran:

—Tukuy runakunami yaêhanllapa kay diyakuna Jerusalenpi pasashanta. ¿Qamlachu mana yaêhanki chaykunataqa, furastiru kashaykirayku?

¹⁹ Chaynu taputinga, paypis kaynu nir paykunataqa tapuran:

—¿Imataq pasasha?

Paykunaqa niranllapa:

—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyusinichikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykunapimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin kaq. ²⁰ Chay paytaqami kurakunapa mantagninkuna, nuqakunamanta karguyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar wanuchinanllapapaq. ²¹ Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yarakuyarayllapa, pay washayanqa nasyunniyallapata nir. Piru, kimsa diyapaqnamiri payta wanuchishanllapaqa.

²² “Piru wakin warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami manchachimashallapa, paykuna amsaqlla Jesús pampakashanman risha kar. ²³ Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa, paykunamangashi angelkuna rikarir, Jesusqashi kawsayan nisha nir. ²⁴ Chaynu nimatinllapa, wakin kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman êharqashi chay warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu”.

²⁵ Chaynu chay runakuna nitinga, Jesusqa niran:

—¡Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkillapachu. ²⁶ ¿Manachu yaêhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqa manaraq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?

²⁷ Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runakunataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chaynumiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna iskribishankunata willaran paykunataqa.

²⁸ Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman êharqa, Jesusqa naypaqman riq yupay tukuran. ²⁹ Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:

—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.

Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna chaypi kidananllapapaq. ³⁰ Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Jesusqa makinpi tantata aypar Dyusta

payji nirqa, chaypinmanta pakir paykunataqa quran. ³¹ Chaynu qutingqa, chay kutilla chay runakuna chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitinllapaqa, payqa das chinqaran. ³² Chaymi paykunapura ninakuqlapa: “¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik nanta shamutingqa, shunchichkipimapis allipla shumaq aligrita yarpuranichik?”

³³ Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakanllapa Jerusalenman. Charnaqa tariranllapa Jesusa unsi apustulninkunata, chaynulla wakin kriyiq masinkunatapis. ³⁴ Chaypi tantanakusha taqta taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:

—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaqa kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.

³⁵ Chaynu nitinllapami chay ishkaykunapis imanu nanta riyatinllapa pasashanta, chaynulla imanu tantata chaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

*Jesumi rikariran yaçhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)*

³⁶ Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa chaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:

—Kusa shumaqmi kankillapa nir.

³⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa alliplata manchakuranllapa, ayata rikayanchikllapa nir yarpur. ³⁸ Chaynu yarpuyatinllapamapis Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchakushaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq allita nuqapiqa kriyinllapa? ³⁹ Rikayllapa makiykunata, çhakiykunata. Nuqallami kani. Kanan kama-marllapa yaçhayllapa: Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana tulluyjunchu. Qamkuna rikamashaykillapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun ima kani.

⁴⁰ Chaynu nirqa chay kutilla, çhakinta makintapis rikachiran paykunataqa. ⁴¹ Piru paykunaqa kusala aligri karmapis mana kriyiranllapachu kusa dispantakashalla kashanllaparyku. Chaymi Jesusqa niran:

—¿Mikunaykillapaqachu imalaqa kan kaypiqa? nir.

⁴² Chaynu nitinga paykunaqa quranllapa piskadu kankakashata, [panalwan]. ⁴³ Qutinllapaqa payqa aypar mikuran, paykunapa naypanpi. ⁴⁴ Chaymantaqa paykunataqa niran:

“Nuqataqami kaynu pasamasha, imanutaq qamkunawan kar willashurayllapa chaynullata. Nuqami nishurayllapa, imanumi Moisés iskribishankunapi, Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapi, Salmos librupipis nuqapaq nishankunaqa kumplikayanqa nir. Chaymi chay nishanllapanulla pasamasha”.

⁴⁵ Chaynu nirmi paykunataqa allita intrachiran, chay iskribikashakunapi nishantaqa. ⁴⁶ Kaynumi niran:

“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa Akrashan Cristunqashi kusata qisçhakar wanuyanqa. Chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir”.

⁴⁷ Niranpismi:

“Jerusalenmanta qallarirshi tukuy pachapi paypa shutinpi yaçhachikunqallapa. Chaynu yaçhachikutinllapashi tukuyula kriyir uchanllapakunata dijatin Dyusqa pirdunanqa.

⁴⁸ Qamkunaqami tukuy kaykunapaqqa uk tistigu kankillapa. ⁴⁹ Chaymi nuqaqa qamkunamanqa kaçhamushaq Taytay Dyus arnishushanllapata. Piru qamkunaqa kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa, unaq syilumanta arnishushanllapa pudir qamkunaman shamunankaman” nir.

*Jesumi syiluman riranna
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata lluqshichir aparan Betania pwiblukaman. Chaypiqami makinta unaqman alsar bindisiran paykunataqa. ⁵¹ Chaynu bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq syiluman apakaranna.

⁵² Chaymantami paykunaqa Jesusta kusata adurar imaqa, tikrakanllapana Jerusalenman kusa aligrita. ⁵³ Chaymiri maydiyapis, Dyusta adurananllapa wasipiqa, Dyusta alabar ima taranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaçhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaçhachikushankunata pis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligri la kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

¹ Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY * karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan. ² Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran. ³ Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinga, mana imapis kanmanchu. ⁴ Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanapaq. ⁵ Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq yaçhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiytapis puytinchu.

⁶⁻⁷ Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaçhamuran chay achkirachikuqpaq yaçhachikunanapaq. Chaymi yaçhachikuran chay achkirachikuqlapina kriyinanllapapaq. ⁸ Chaqa Juanqami mana chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaçhamuran yaçhachikunanapaq pimi chay achkirachikuqqa nir. ⁹ Kay chiqap achkirachikuqgami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanapaq.

¹⁰ Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinga, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa. ¹¹ Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu. ¹² Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuyupaqa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha. ¹³ Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamrankunapaqqa nisha.

¹⁴ Chay RIMAYQAMI runapaq tikrakar tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamarninchik, chiqap kaqlata rurar ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa Tayta Dyuspa uklayla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir. ¹⁵ Paypaqmi Juanqa achka runakunata willaran kaynu nir:

“Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: ‘Nuqamanta shamuyan chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis kayatiy karanllana’ nir”.

¹⁶ Chaqa pay kusalata llakipamarninchikllapami kutir yanapamarnichikllapa. ¹⁷ Tayta Dyusmi unayqa Moiesta mantakuykunata quran, intrachimanchikllapa. Piru kanan-shuyupaqami Jesucristurayku intrachimanchikllapa imanumi munamanchikllapa, chaynulla imatapis karanlata ruraran nir. ¹⁸ Tayta Dyustaqami mana mayqanlapis rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pullan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanunirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlakuran
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalemanta kurakunata chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kaçharanllapa rir Juanta tapunanllapapaq mayqanshi payqa nir. ²⁰ Chaynu rir taputinllapami payqa karanlata rimar kaynu niran:

—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.

²¹ Qashanmi tapuranllapa:

—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? ¿Dyuspa rimaqnin Elías shamunanapaq karan, chaychu kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami paychu kani.

Piru qashan tapuranllapa:

—Chayqa, ¿qamchu uk rimaqninta Dyus kaçhamunanapaq karan † chay kanki? nir.

Juanqa niran:

* 1:1 Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir. † 1:21 Dyus uk rimaqninta kaçhamunanapaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

—Manami nir.

²² Chay tapuqkunaqa niran:

—Chayqa, ¿mayqantaq kanki? Willamayllapari. Chaqa allita qampaq yaĉhar riyta ministinillapa chay mantamashallapakunata willanayllapapaq.

²³ Juanqa niran:

—Nuqaqami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani: ‘Uk dirichula nanta kiĉhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik Dyuslatana yarayllapa’ nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isaías nisha karan chaynulla.

²⁴ Chaynu Juan nitingami, chay fariseo runakunamanta mandadu risha karan chaykunaqa, ²⁵ kaynu nir tapuranllapa:

—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk rimaqninta kaĉhamunanpaq karan chay mana karqa, ¿imapaqtaq runakunata shutichinkiq?

²⁶ Juanqa niran:

—Nuqaqami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykillapaqami pullaykillapana. Piru manami riqsiyankillapachu. ²⁷ Paymi nuqamanta ikitaraq shamuyan. Chaynu ikita shamutinmapismi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaĉhanayllapaqmapis.

²⁸ Tukuy kaykunaqami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi chaynuqa karan, chay maypiĉhi Shutichikuq Juan shutichikuyaran chaypi.

Jesumi Dyusmanta Shamuq Uyshitaqa

²⁹ Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta rikaran. Chaymi niran: “¡Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta washamanchikllapa. ³⁰ Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: ‘Nuqamanta uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yaĉhaq, puytiq ima. Chaqa manapis kayatiy, payqa karanllana’ nir. ³¹ Nuqamapis mana yaĉharaychu mayqanmi kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsinanllapapaq”.

³² Juanqa niranpis:

“Dyuspa Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu payman ishkimur taqta. ³³ Piru nuqaqami manaraq yaĉharaychu pimi kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq kaĉhamaqmi, nimiran: ‘Chay mayqanpa ananmanĉhi Dyuspa Santu Ispiritun rikayatki ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan shutichikunqa’ nir. ³⁴ Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani. Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir”.

Jesupa punta yaĉhakuqninkuna

³⁵ Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa ishkey yaĉhakuqninkunawan karan. ³⁶ Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa, Juanqa niran:

—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.

³⁷ Chaynu nitinga, Juanpa chay ishkey yaĉhakuqninkunaqa, Jesuspa ikinta chay kutilla riranllapa. ³⁸ Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran:

—¿Imatataq maskayankillapa?

Paykunaqa niranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?

³⁹ Jesusqa niran:

—Shamur rikayllapa.

Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami, pullan kidaranllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.

⁴⁰ Juan rimaqta uyar Jesuspa ikinta riqkunamanta ukqa, karan Andrés, Simón Pedrupa uknin. ⁴¹ Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:

—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta Dyuspa Akrashan Cristun).

⁴² Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa aparan Simonta, Jesús kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:

—Qamqami Jonaspa wamran † Simón kanki. Piru kananmantaqami shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

Jesumi Felipewan Natanaelta qayaran

† 1:42 Wakin iskribikashakunapiqa “Juanpa wamran” nin.

⁴³ Qashan allaqninpismi, Jesusqa Galilea lugarman rinanpaq yarpuran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

⁴⁴ Felipiqqa Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblumantamanta.

⁴⁵ Chaymantami Felipiqqa riran Natanaelta tarir, kaynu niq:

—Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqchi Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimaqninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.

⁴⁶ Chaynu nitingqa, Natanaelqa niran:

—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?

Felipiqqa niran:

—Shamur rikay yaçhanaykipaq.

⁴⁷ Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:

—Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llulakuyta yaçhanchu.

⁴⁸ Chaymanta, Natanaelqa niran:

—¿Imanutaq riqsimanki? nir.

Jesusqa niran:

—Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqsisuyarayllana, chay igus qirupa çhakinpi katki.

⁴⁹ Natanaelqa niran:

—Yaçhachikuq Tayituy, ¡chiqaptami Dyuspa Wamran kanki! ¡qammi Israel pwiblupa gubyirrun kanki! nir.

⁵⁰ Jesusqa niran:

—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa çhakinpi riqsisuyaray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.

⁵¹ Niranpismi:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami rikankillapa syilu kiçhakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuy Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima. §

2

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

¹ Natanaelwan parlashanmanta allaqnin uk diyaaqa, Galilea lugarpa pwiblum Caná shutiqqi, karan uk kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan. ² Chaynulla Jesuspis yaçhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karanllapa. ³ Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jesustaqa, mamanqa niran:

—Manana ubapa yakun binu kannachu nir.

⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, çimapaqtaq kayta willamanki? ¡Yarayraq! Milagrukunata ruranaypaq uraqami, manaraq çhamushachu nir.

⁵ Chaynu Jesús nitinmi, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta aypachikuqkunataqa niran:

—Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

⁶ Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta çhuraqllapa, paqakuna kustumrinta rurananllapaqa. Kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq. ⁷ Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:

—Kay atun butijakunaman yakuta untachiyllapa, nir.

Chaynu nitingqa, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, untachiranllapa. ⁸ Chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Kananqa pitilata çhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamananpaq nir.

Chaynu nitingqa, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, chaynu ruraranllapa. ⁹ Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaçharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuqkunaqa, yaçhayanllapa yakumanta nir. Chaqa paykunallari yakuta çhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa. ¹⁰ Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:

§ 1:51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kananqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katinga, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qamshuypaqa ashwan mas shumaq binutaraq çhurashayki kasha upyachikunaykipaqaqqa nir.

¹¹ Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutagami ruraran Galileapa pwiblun Cana shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaçhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.

¹² Chaymantaqa riranllapana uran Capernaúm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaçhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalemnan. ¹⁴ Jerusalemnan çharqa, Dyusta adurananllapa wasipiqa, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynulla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa. ¹⁵ Chaykunata tarirmi, Jesusqa wasakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata kambyaqkunapata-shuypaqa, qillayninmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima. ¹⁶ Palumakunata rantikuqkunata-shuypaqa niran:

—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Chaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunanllapapaqchu!

¹⁷ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kwintata qukuranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Chaqa niqmi: “Wasiki mana allinkunata ruratinllapami, kusata pifakushaq”^{*} nir.

¹⁸ Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:

—¿Ima milagruwantaq intrachimankillapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurayanki nir, nuqakuna kriyishunayllapapaqqa?

¹⁹ Jesusqa niran:

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.

²⁰ Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta adurananllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.

²¹ Piru Jesús “Kay wasita shachishaq” nirqami, kwirpunllapaq niran. ²² Chaymi Jesús wanur kawsamutinqa, yaçhakuqninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

Jesusmi tukuyta riqsin iman u katinpis

²³ Jesusqa Jerusalemnan kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna kriyiranllapa paypiqa. ²⁴ Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis. ²⁵ Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuninllapapiqa imanumi nirmapis.

3

Jesuswan Nicodemo

¹ Jerusalemnimitaq uk fariseo runa Nicodemo shutiq. Payqami Israelmanta karguyjun runakunapa masin karan. ² Kay runami uk tuta, Jestusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami Tayta Dyus kaçhamushusha yaçhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrukunata rurashaykitaqa rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinga, mana rurayankimanchu chay milagrukunataqa nir.

³ Chaynu Nicodemo nitinmi, Jesusqa niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqanpis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytingachu nir.

⁴ Chaynu Jesús nitinmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:

—Chayqa, ¿imanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaqa? ¿Ima mamanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

⁵ Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta^{*} chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu

^{*} 2:17 Sal 69.9 ^{*} 3:5 Yakumanta nisan nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchikpaq nir.

nir. ⁶ Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanllapa. ⁷ Piru 'Tukuymi mushuqmantaraq nasiyta ministin' nishutiyya, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu. ⁸ Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaçhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyinpi nasiqkunawanpis.

⁹ Chaynu nitinga, qashan Nicodemuqa tapuran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—¿Qam Israel runakunapa yaçhachiqnin karmapis, manachu kaytaqa yaçhanki?
¹¹ Chiqaptami nishayki: Nuqakunaqami allita yaçhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashunillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ¹² Chaynu kay pachapi rikaypaqkunapaq willashutiyllapa mana kriyirqa, ¿imanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaqkunapaq willashutiyllapamaqa?

¹³ “Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunaqqa yaçhan Dyusmanta Shamuq Runala.

¹⁴ “Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jyirrumanta largu kuruta rurar unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaqkunaqa rikarla, alliyaranllapa. † Chaynullami Dyusmanta Shamuq Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman. ¹⁵ Chaynami tukuyta paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaçhamuran

¹⁶ “Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaçhamuran. Chayna tukuyta paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqna washakar kawsananllapapaq. ¹⁷ Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta uchachar kastigananpaqchu kaçhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.

¹⁸ “Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanachachu. Piru chay mana kriyiq-shuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqna kastigakanqa. ¹⁹ Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurar tutaparaqlapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinga, mana yaçhayta munaranllapachu paywanqa. ²⁰ Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa çhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar. ²¹ Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurar kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

²² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima. ²³ Chaynullami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman tukuy riqkunaqa shutikuqllapana. ²⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.

²⁵ Piru, Juanpa wakin yaçhakuqninkunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqchakanchik niyashanllapapaq kusalata willanakuranllapa.

²⁶ Chaymi Juanpa yaçhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

—Yaçhachimaqniyllapa, qammi parlamaraykillapa riyu Jordana chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kananqa shutichikutin, tukuy kriyir payman riyannllapa.

²⁷ Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinga. ²⁸ Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuylla kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapischu ¿mana intrakaraykillapa? ²⁹ Chaqa allita intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami kidaq chay, nubyan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu. Ashwanmi chay kidaqqa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusalata aligriyan. Chaynumi nuqapis chay kidaqqa amigun kashayrayku kusalata aligriyani. Chaqa payqami nuqanchikkunaman çhamushana. ³⁰ Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapanachu.

† 3:14 Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

³¹ “Chaqa syilumanta shamuyqgami, tukuyla imapaqpis yaçhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunalapaq yaçhar riman. Piru unaq syilumanta shamuy-shuypaqami, tukuyta yaçhaq kashanrayku, ³² tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu rimatinmapis, manami mayqanpis kriyinqallapachu. ³³ Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun. ³⁴ Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman. ³⁵ Taytanmi, Wamranta kusalata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq. ³⁶ Chayraykumi mayqanpis chay Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqna washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkunashuypaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaq kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

4

Jesusmi Samariamanta warmiwan parlaran

¹ Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaçharanllapa, Jesusqashi Juanman-taqa achka runakunata shutichitin, paywanna riyannllapa nir. ² Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunataqa yaçhakuqnikuna shutichiyaranllapa.

³ Chaymantami Jesusqa yaçharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta llugshir Galileamanna riran. ⁴ Piru Galileaman rinan-paqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran. ⁵ Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman çharan. Chay pwibluqa Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan. ⁶ Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quçhapis karan. Chay quçhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna. ⁷⁻⁸ Chaykamanqa, yaçhakuqnikunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quçhaman çharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir.

⁹ Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piçhunuq kashanlla-paraykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq qam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Qamqa manami yaçhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaçhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu nasimuq yakutana upyachishuyma nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, warmiqa niran:

—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta llugshichimunaykipaqqa? ¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq yakutaqa upyachimanki?

¹² ¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quçhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumaranllapa, pay chaynulla wamrankuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.

¹³ Jesusqa niran:

—Tukuy kay quçhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa. ¹⁴ Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuypaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy tyimpupaqna kawsanqa.

¹⁵ Warmiqa niran:

—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quçhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.

¹⁷ Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.

Jesusqa niran:

—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa. ¹⁸ Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, warmiqa niran:

—Taytituy, willamatkilami yaçhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimaqnin kanki nir.

²⁰ Chaqa Samariamanta unay rukuyllapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqllapa.

Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalem lapimi Dyusta adurana-paqqa allin nir.

²¹ Chaymi Jesuspis niran:

—Kriyimay mamitay, çamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykil-lapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkilla-panachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalem riymatapis. ²² Chaqa qamku-naqami mana yaçhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuyapaqami allita yaçhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqgami Israel runakunallamanta shamusha. ²³ Piru uk tyimpu çamunanpaq karan chayqami çamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritu munashannullana chiqapta tukuy shunqunlapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu adurananllapata ministin. ²⁴ Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunlapawan chiqapta aduranqallapa.

²⁵ Chaynu nitanmi, chay warmiqa niran:

—Nuqaqami chiqapta yaçhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa, shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.

²⁶ Chaynu nitanmi, Jesusqa niran:

—Chay mayqanpaqçhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.

²⁷ Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa çaranllapa. Çarqami kusallata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru man-ami mayqanninlapis tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyan, imatami parlayanllapa nirmapis.

²⁸ Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi dijar, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Çarqa, niran:

²⁹ —Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ÇManachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.

³⁰ Chaynu nitanmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanqa.

³¹ Chaykamanqami, Jesustaqa yaçhakuqninkunaqa kaynu nir rugayaranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.

³² Piru payqa, niran:

—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqgami mana yaçhankillapachu nir.

³³ Chaynu nitanmi yaçhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuran-lapa: “ÇMayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa nimayanchikllapa?” nir.

³⁴ Chaynu nitanllapami, Jesusqa niran:

—Taytay Dyus imata ruranaypaqçhi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi rurar tukchishaqna nir.

³⁵ “Tarpukurna qami qamkunaqa ninkillapa: ‘Kwatru misisraqmi faltan kusichakuna-paqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, çakraqami qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa. ³⁶ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu uk kusichakuqgami part-inta aypan. Chaymi mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusallata ali-griyanqallapa. ³⁷ Chaynuqami unay nishanllapakunaqa chiqap. Chaqa kaynumi niqllla: ‘Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun’ nir. ³⁸ Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykillapalapaqna kaçashurayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna paykunata Dyuspaq masta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankil-lapa”.

³⁹ “Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita tukuyta Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁴⁰ Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman çarqa, kusallata rugaran paykunawan kidanapaq. Chaymi Jesusqa, ishkey diyata çaykunawanqa kidaran.

⁴¹ Chaymanta Jesús paylla yaçhachikutin uyaparqami masna kriyir achkayaranllapa.

⁴² Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:
—Kanan-shuyapaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ash-wanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaçhanillapana, payqami tukuyta chiqap Washakuqnin nir.

*Jesusmi uk wamrata allicharan
(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)*

⁴³ Chaymanta, ishkey diya pasashana katingqa, Jesusqa Samariamanta llugshir riran Galileaman. ⁴⁴ Chaqa payllami kaynu niran: “Dyuspa uk rimaqnintaqami paypa pwibllunllapiqa mana kasunllapachu” nir. ⁴⁵ Chaymanta Galileaman rir chatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

⁴⁶ Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwibllun Caná shutiqqi yakuta binupaq tkrasha karan chayllaman tikrakan. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan. ⁴⁷ Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman çhamusha nir yaçharqa, riran rikaq. Çharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuyapaqna karan chayta allichananpaq. ⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkil-lapachu.

⁴⁹ Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:

—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman. ⁵¹ Wasinman çhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

⁵² Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaçhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.

⁵³ Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras “Wamraykiqa alliyashana” nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.

⁵⁴ Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishkey milagrutana ruraran.

5

Jesumi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

¹ Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibluman. Chaqa chay diyaku-napimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayaranllapa Jerusalemipiqa. ² Jerusalemipi, Uyshapa Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi kan uk qucha sinku kurridurniyjun. He-breo rimaypiqa niqllapa Betesda. ³ Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaqllapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaqa yarakuyaranllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq. ⁴ Chaqa mayqanpis mana yaçhatinmi unaymanta unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchi. Chaynu ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyapaqna, ima qishaynin-manmatapis.] ⁵ Piru chay qishaqkunapa rurinpi, karan uk runa trintay-uchu añupaqna qishaq. ⁶ Chaypi chaynu usuraqta rikar, unaymanta-pacha qishaq nir yaçharmi, Jesusqa tapuran:

—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.

⁷ Chaymi chay qishaqqa niran:

—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuy qallaritin itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ashwan ukna das naypaqta yaykun.

⁸ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Sharir, paraykita apar riyna nir.

⁹ Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyarna das sharir, paranta apar riran. Piru samana diya katinmi, ¹⁰ Israelmanta karguyjunkunaqa, chay alliyasha runataqa kaynu niranllapa:

—Kananqami samana diya. Mantakushanllapanu, manami allinchu paraykita apanyakipaqqa.

¹¹ Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaqa niran:

—Chay allichamasha runami nimiran: ‘Sharir, paraykita apar riyna’ nir.

¹² Chaynu nitinqa, chay karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyna’ nishuran chayqa?

¹³ Chaynu nitinllapaqa, chay runaqa mana yaçharanchu, mayqanmi allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rurinta rishana karan. ¹⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta adurananllapa wasipi tarir, niran:

—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish uchakurmana chay qischakayashaykimantaqa tukuy tyimpupaqmana qischakatki nir.

¹⁵ Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa, “Jesumi kasha chay allichamaqqa” nir. ¹⁶ Chaynu nitin yaçarmi chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata rurarqa mana allintachu tukuyan nir; Jesusta aypananllapaqna ikinpi puriranllapa. ¹⁷ Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:

—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata rurani.

¹⁸ Chaynu nitinmi, ashwan llallin tukur Jesustaqa wanuchinayanrllapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa samana diyata mana rispitaq yupayshi tukuyaran. Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

¹⁹ Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yaçarmi, Jesusqa niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay munashannullatachu rurani. Ashwanmi Taytan imataçhi rurayashanta rikarqa, chayllata rurani. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinga Wamranpis chayllata rurani. ²⁰ Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata dispantakankillapa. ²¹ Chaynulla imanuçhi Taytaqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa. ²² Chaqa manami Taytaqa runakunata payllaqa rikar yaçharqa kastiganachu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yaçhar kastigananpaqqa. ²³ Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kaçhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.

²⁴ “Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur; chay mayqançhi kaçhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantapaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha. ²⁵ Chiqapta nishaykillapapis: Çhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyta kasunanllapaq. Piru chay uraqami çhamushana. Chayraykumi mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa. ²⁶ Chaqa imanuçhi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq. ²⁷ Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yaçhananpaqmapis.

²⁸ “Piru chaynu nishutiylapaqa amami kusalata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura çhamutinqami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar, ²⁹ pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuyapaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapaqna kawsamunqallapa”.

Imanumi yaçhançik Jesús mantakun nirqa

³⁰ Jesusqami niranpis:

“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis rurani. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan iman katinpis karanlata rikar yaçhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha chay pay munashannulata rurani imatapis. ³¹ Chaqa nuqa munashaylamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu. ³² Piru kanmi uk, nuqa iman kani nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yaçhani, payqa chiqapta riman nuqapaq, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.

³³ “Qamkunami uk kutiqa kaçhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunanllapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan. ³⁴ Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunillapa: Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan nir yaçhanaykillapapaq. ³⁵ Chaqa Juan yaçhachikushanqami uk lampara ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaqa chaynu shumaqta yaçhachikutinga, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.

³⁶ “Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunataçhi ruranaqqa nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna ima allita intrachikun, nuqapaq chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa. ³⁷ Chaynulla Taytay kaçhamasha chayqa nuqapaq rimaran ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapischu. ³⁸ Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana intrakanaykillapachu, chay mayqançhi kaçhamusha kaqpa Wamranpi mana kriyishaykillapayku.

³⁹ “Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqlapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyirmapis, ⁴⁰ nuqapiqa mana kriyinanaykillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

⁴¹ “Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu ministini. ⁴² Chaqa, qamkuna-paqqami allita yaçhani, Dyusta mana munankillapachu nirmapis. ⁴³ Nuqata Taytay Dyus kaçhamatin shamutiyqa, mana kasumar mana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk runa paypa yarpuyinllamanta shamusha katin-shuypaqa alabar kasuyankimanllapana. ⁴⁴ Qamkunaqa, çimanunari kriyimankillapa? Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashu-nanllapalata munankillapa. Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllap-ataqa mana munankillapachu.

⁴⁵ “Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaypa naypanpiqa nuqa uchachashuyashaqlapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa. ⁴⁶ Piru chiqapta Moisespi kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq intrachikuran. ⁴⁷ Chaynu Moisés iskribishankunapi mana kriyirqa, çimanunari kriyinkillapa nuqa willashutiylapamaqa?” nir.

6

*Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Chaymantami Jesusqa riran Galilea quçhapa uklawn manyanman. Chay quçhallami shutiqipis, Tiberias quçha. ² Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna pullanqa riran-llapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata allichar ima achka milagrukunata rurashanta. ³ Chaymantaqa Jesusqa yaçhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranllapa. ⁴ Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanpis. ⁵ Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar, yaçhakuqnin Felipita niran:

—çMaypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa mikuytaqa?

⁶ Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaninqashi nir. Chaqa payqami allita yaçhayaranna imanun chay runakunata qarananpaq nirmapis. ⁷ Chaynu taputinmi, Felipita niran:

—Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, manami piti pitila miku-nanllapapaqmapis aypayanqachu nir.

⁸ Chaymantaqa, chay yaçhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

⁹ —Kaypimi uk wamritu purichiyun sibadamanta sinku tantitawan ishka piskadituta. Piru chaysituqa, çimanunari aypanqa kwichka achka runakunapaqqa? nir.

¹⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa, tukuyta tanqallapa nir.

Chaymi chaypi kusala çiwa katin, tukuyta chaypi samaranllapa. Chaqa chaypi kaqku-naqami, ullqkunala sinku milma (5,000) kasha kanqallapa.

¹¹ Chaymanta Jesusqa, chay tantitakunata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakurqa, yaçhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuyta chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynullami chay piskaditukunatapis aypachikutinllapa munashanllapata mikuranllapa.

¹² Chaynu mikur tiqlatinllapanaqa, Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yangalla qisçhakananpaqchu nir.

¹³ Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay sibadamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa. ¹⁴ Chaynu Jesús milagruta ruratin rikarmi, runaku-naqa niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunanpaq karan chay nir.

¹⁵ Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunagaqashi amalas apar mantaqninllapa-paqna numranayan nir. Chayta yaçharmi, qashan riran uk kusala atun sirkapa ananman, paylana kananpaq.

*Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

¹⁶ Chaymanta limpu amsayatinnaqa, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa chay unaq sirkamanta ishkimur atun quçhaman çhamuranllapa. ¹⁷ Chaymi uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman çhananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tutapashana katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu karan. ¹⁸ Chaynu riyatinllapami, chay atun quçhaqa alliplata wakmanta kaymanta

maqchikaq qallariran, kusala jwirti wayra shamushanrayku. ¹⁹ Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana risha karllapaqa, Jesusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa. ²⁰ Jesusqami niran:

—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuyllapachu! nir.

²¹ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa pachamanqa çharanllapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

²² Chaymanta allaqningqa, chay atun quçhapa uklaw manyanpi runakuna kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami Jesuspa yaçhakuqninkunataqa rikayatinllapa chay uklayla yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi yaçharanllapa Jesusqa mana yaçhakuqninkunawanaqa rishachu nir. ²³ Piru chaynu chapakunanllapakamanqami, wakin yaku karrukunapis çhamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir, tantitata runakunata qarasha karan, chay lugarpa yatanman. ²⁴ Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yaçhakuqninkunata mana chaypi tarirqqa, chay yaku karrukunaman iqar riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesumi tantita kawsachikuqqa

²⁵ Chaynu rir, chay atun quçhapa uklaw manyanman çhar, Jesusta tarirqqa tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çimurastaq kaymanqa çhamushayki? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqlanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa. ²⁷ Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.

²⁸ Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:

—Chaynu katinqa, çimatataq rurayashaqlapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.

²⁹ Jesusqa, niran:

—Dyusqami munayan chay mayqantaçi pay kaçhamusha chay paylapi kriyinaykillapalata nir.

³⁰ Chaynu nitinpi, qashan tapuranllapa:

—¿Ima milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymantllapa, chiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? ¿Chaqa imakunataq ruranki? ³¹ Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikur kawsaranllapa, imanuçi Dyus nitin iskribikashanpi nishanulla. Chaqa niqmi: ‘Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapapaq’ nir.

³² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta chiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu. ³³ Chaqa Dyus chay tantitata qarakuyashanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.

³⁵ Jesusqa niran:

—Nuqami, kawsachikuq tantिताqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yakunanqalamapischu. ³⁶ Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu. ³⁷ Chaqa Taytay Dyus akrashankunagaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamuytaqa mana itakurchu pullakushaq.

³⁸ “Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaçhamatin shamusha kani, mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq. ³⁹ Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chingachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya çhamutingqa, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ⁴⁰ Chaqa Taytay Dyusqami munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya çhamutingqa kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

⁴¹ Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa. Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan: “Nuqami chay chiqaq tantita unaq syilumanta shamusha chayqa” kani nir. ⁴² Chaymi paykunaqa niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa Wamran Jesús? Nuqanchikkunami riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis. Piru ¿imapaqtaq, unaq syilumanta shamusha kani, niyan?

⁴³ Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapakuyllapanachu. ⁴⁴ Taytay mana akrashankunaqami, mana nuqamanga imanupis shamunqallapachu. Mayqanpis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpupaqna. ⁴⁵ Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskrishankunapimi nin: ‘Dyusmi tukuyta allita intrachingaq’ nir. Chayraykumi, Taytay Dyus nishankunata uyakur kasuqkunaqa, nuqamanna shamunqallapa.

⁴⁶ “Manami mayqanpis Taytay Dyustaq rikashachu. Nataq Dyusmanta shamusha chaylami allita riqsin. ⁴⁷ Chiqaqtami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ⁴⁸ Chaqa nuqami kawsachikuq tantitaqa kani. ⁴⁹ Chay unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. ⁵⁰ Piru nuqagami willashuyanillapa chay tantita syilumanta shamusha chaypaq. Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa manana maydiyapis wanunqanachu. ⁵¹ Nuqami chay kawsaq tantita syilumanta shamusha chayqa kani. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuylla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani tukuyta runakunata washarna, tukuy tyimpu kawsachinaypaq” nir.

⁵² Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta karguyjunkunaqa paykunapura kusata willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa qaramayashunllapaqa?” nir.

⁵³ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaqtami nishaykillapa: Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa kwirpunta mana mikur chaynulla yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa wanusha yupayna kankillapa. ⁵⁴ Nataq nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkuna-shuypaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu diyapiqa, kawsachishaq wanusha katinmapis. ⁵⁵ Chaqa kwirpuywan yawarniyta chiqaqta kawsachikun. Chayna, manana mallaqnanqallapa, yakunanqallapalamanapischu. ⁵⁶ Chaymi kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin, nuqapis pullan kashaq.

⁵⁷ “Tukuy tyimpupaq kawsaq Taytaymi kaçhamasha. Chaymi kawsani Taytay munashanta ruranaypaq. Chaynullami mayqanpis mikumaqqa, nuqarayku kawsanqallapa. ⁵⁸ Kananmi willashuyanillapa unaq syilumanta shamusha tantitapaq. Chay tantitapaq, mana unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikuranllapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa chay ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa” nir.

⁵⁹ Jesusqami tukuy kaykunataqa Capernaumpi tantakananllapa wasipi tantakasha katinllapa yaçhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

⁶⁰ Jesús chaynu yaçhachikutin uyaparllapami paypi achka kriyiqkunaqa, kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kasuyanqaqa? nir.

⁶¹ Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Chay yaçhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa? ⁶² Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatkillapa, unay kashanllaman tikrakatinga, ¿imaniyankillapataq kanqa?

⁶³ Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuytaqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa. ⁶⁴ Piru chaynu katinmapis qamkunamanta wakinnikillapaqami mana kriyimanllaparaqchu.

Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unayamanta-pacha, mayqankunami mana kriyinqallapachu, chaynulla mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaçhasanrayku.

⁶⁵ Jesusqami niranpis:

—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinga, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.

⁶⁶ Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanchu puriranllapa. ⁶⁷ Chaymantami, Jesusqa dusi yaçhakuqninkunataqa tapuran:

—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.

⁶⁸ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Piru Taytituy, ¿mayqanmannari rishaqlapa? Chaqa qam nishaykikunaqami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun. ⁶⁹ Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaçhanillapa, qamqqa Dyuspa Akrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.

⁷⁰ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyinwan kashanrayku, dyablu.

⁷¹ Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaçhakuqinkunamanta karmapis, Jesustaqa kuntrankunaman qukunapaq karan.

7

Jesusa ukninkunami paypi mana kriyiranllapachu

¹ Chaymantami Jesusqa yaçhachikur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaq munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku. ² Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada * shutiç chay shipchamuyatinnaga, ³ Jesuspa ukninkunaqa kaynu niran:

—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq qam tukuy ima rurashaykikunata. ⁴ Chaqa, mayqanpis riqsikayta munaqqami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumi kay rurashaykikunataqa tukuyqa naypanpina ruray nir.

⁵ Chaynumi paykunaqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyishanllaparayku. ⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamusharaqchu. Piru qamkunapaq-shuypaqami, ima uraspis kusala allin. ⁷ Kay pachamanta kaqkunaga, mana çhiqnishuyta puytinllapachu qamkunataqa. Piru nuqata-shuypaga çhiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapakunata willar rikachishayrayku. ⁸ Riyllapa qamkunala fyistamanqa. Nuqa-shuypaga manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata ruranaypaq uraqa çhamushachu nir.

⁹ Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesusmi Enramada fyistapi

¹⁰ Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami mayqanpis yaçhatinchi, uyarala riran. ¹¹ Nataq chay Israelmanta karguyjunkunaqa, fyistapiqa kusata maskayaranllapa Jesustaqa. Chaymi niyaranllapa:

—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.

¹² Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqlapa Jesuspaqqa. Ukkunami niyaqlapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkuna-shuypaga niyaqlapa: “Manami, ashwan runakunata lullachin” nir.

¹³ Piru pakakuqnulami rimaqlapa paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku.

¹⁴ Fyista qallarishanmanta lamtarpina katinga, Dyusta adurananllapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaçhachikuq. ¹⁵ Chaymi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusa dispantakashalla ninakuyaqlapa: “¿Imanutaq kayqa kusalata yaçhan mana maydiyapis istudyasha karqa?” nir.

¹⁶ Jesusqami paykunataqa niran:

—Kay yaçhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqançi kaçhamasha chaypa. ¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ruranaqqa, yaçhayta puytinga kay yaçhachikuyashayqa, Dyusmanta manaqachu nuqallamanta nirmapis. ¹⁸ Chaqa mayqanpismi payllamanta rimaqqa, runakuna alabananllapaq rimanllapa. Piru, chay kaçhamuran chayta alabananllapapaq rimaqqami, karanlata riman. Chaynulla, paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.

¹⁹ “¿Manachu Moisés, Dyus mantakushanta qushuranllapa? Piru manami mayqannikil-lapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchimanayankillapa”.

²⁰ Piru, runakunaqami niranllapa:

—¿Qamqami dyablupa yarpuyinwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Tukuyta qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa. ²² Piru Moisesmi, qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq, michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa

* 7:22 Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqlapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqlapa, unay rukunllapakuna Egiptumanta llushimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

chay siñal kustumriqami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkunamaqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa. ²³ Chaynu qamkuna Moisés mantakushannulla kumplinaykillapapaq nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita rurarqa, ¿imapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi allichashaypaq piñakunkillapa? ²⁴ Chayraykumi manaraq allita yačharqa ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yačhar, ima niytipis puytinkillapa nir.

Jesumi riman maymantami payqa nir

²⁵ Jerusalén pwibluپی taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa:

“¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq? ²⁶ Chaypi wakmaqa tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis willayanchu. Wak karguyjunkunapischi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana willanllapachu? ²⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqami yačhanchikllapa maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, mana mayqanpis yačhanqachu maymantami shamun nirmapis”.

²⁸ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yačhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:

“¿Chayqačhi qamkunaqa riqsimayankillapaqa maymantami kani nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani. Ashwanmi uk kačhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa allinla, chaynulla imatapis karanta ima rurán. Chaynu katinmi qamkunaqa mana riqsinkillapachu. ²⁹ Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsinpi paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa kačhamasha” nir.

³⁰ Chaynu nitinmi, aypar wanuchinaranllapa. Piru manami mayqanlapis puytiránllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan. ³¹ Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaranllapa:

—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq imakunata, milarukunata rurayashanmantaqa masta rurayanqa? nir.

Fariseukunami kačhakuran Jesusta aypananllapapaq

³² Fariseukunami, wakin runakuna Jesuspaq rimaqta uyaparanllapa. Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantaqnikunata, Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunata kačharanllapa, Jesusta aypananllapapaq. ³³ Piru Jesusqa niran:

—Qamkunawanqami mana unaylatanachu kashaq. Chaymi ashwan tikrakashaqna chay mayqančhi kačhamaran chayman. ³⁴ Chaynami qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankillapachu. Chaqa manami chay kayashaymanqa riyta puytinkillapachu nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu ninakuqllapa: “¿Maymantaq kayqa riyanta, nuqanchikkuna mana tarinapaqqa? ¿Manaqachu riyanta Israelmanta runakuna uklaw pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israelmanta kaqkunata yačhachiq? ³⁶ ¿Ima nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamkunaqami maskamarpis mana tarimankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashaymanqa mana puytinkillapachu riyta’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

³⁷ Chay fyista tukukanan diyami † kusala mas allin karan. Chaymi Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:

“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta upyaq yupayna kanqa, ³⁸ Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuninpiqami riyu yaku riq yupay kanqa nir”.

³⁹ Chaynu nirqami Jesusqa yačhachikuyaran, paypi kriyiqkunaqashi Dyuspa Santu Ispiritunwanna kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

⁴⁰ Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqnin shamunanpaq karan chay, nir.

⁴¹ Ukkunaqa niqllapa:

—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Piru ukkunaqa niqllapa:

† 7:37 Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman ičhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileamantachu kayta puytin. 42 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Dyuspa Akrashan Cristunqashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kanqa. Chayshi David yupaylla Belén pwiblumanta kanqa’ nir.

43 Chaynu nir Jesuspaq ukmanta ukmanta yarpurmi tukuyla runakuna limpu chiqanchanaturanllapa. 44 Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, aypar prisunayaqllapa. Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

45 Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa, tikrarak riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantagninkuna kayashanllapaman. Chaymi tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq mana apamushaykillapa? nir.

46 Paykunaqa niranllapa:

—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu nir.

47 Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:

—¿Qamkunapishu dijakatkillapa llullachishushallapa? 48 Manaqachu ¿paypi mayqan nin mantagninchikllapa, manaqa wakin fariseo masinchikkunapis ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ nir kriyishallapa? 49 Piru, chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jesustaqa ‘Dyuspa Akrashan Cristun’ ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.

50 Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha karan chayqa, niran:

51 —Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niytapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaçhar, uyapasha ima karga.

52 Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:

—¿Qampishu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskribikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaçhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqninga mana kayta puytinchu nir.

53 Chaymantami wasinman riranllapana. †

8

Jesusta uchachananllapa

1 Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran. 2 Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatın, chaylapi tar yaçhachikuq qallariran.

3 Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparanllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuypa chaypinpi shachir, 4 Jesustaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa. 5 Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq. ¿Qam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.

6 Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinga, chaylapagna uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq çhurakaran. 7 Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:

—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.

8 Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq çhurakaran pachapiqa. 9 Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku pingakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyla ritinnaqa chay warmiqa paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa, 10 piratayashanmanta alsakamur tapuran:

—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa? ¿Manachu mayqanninpi sitashuran? nir.

11 Warmisitaqa niran:

—Manami Taytituy.

Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesumi tukuypa achkirachikuqnin

12 Chaymantami Jesusqa qashanpis runakunata willaq qallariran kaynu nir:

† 7:53 Wakin iskribikashakunapimi 7.53 - 8.11 mana rikarinchu.

—Nuqami tukuyqa achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqata kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaparaqpinachu kawsanqallapa.

¹³ Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:

—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana ima-paqqis sirbinchu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatimapis. Chaqa, nuqami yaçhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkuna-shuyupaqa mana yaçhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis. ¹⁵ Qamkunami runakuna munashannulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqa-shuyupaqami mana mayqantapis uchachanichu yanqa illaqmantaga. ¹⁶ Piru mayqanta allita rikar yaçharqami, Dyus munashannulla chiqapta rikar yaçhashaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kaçhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yaçhashaqlapa. ¹⁷ Chaqa Moisés qamkunapaq mantakushanpimi kaynu nin: ‘Imapaqqis ishkay tistigukuna chayllata rimatinshi ima nishanllapapis sirbin’ nir. ¹⁸ Chaynu katinmi, nuqapis nuqallapaq rimarqa, uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kaçhamasha chay paypisi, nuqapaq rimarqa paypisi uk tistigu. Chaymi chay rimashaykunapaqqa, ishkay tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi tapuranllapa:

—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunagaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyanikimanllapa nir.

²⁰ Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuran, chay ufrindata çhurananllapa kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayparanllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa çhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

²¹ Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:

—Nuqaqami riyanina. Chaynu ritiymi qamkunaga maskamankillapa. Piru manami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunagaqami mana riyta puytinkillapachu nir.

²² Chaymi Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyashanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niranpis:

—Qamkunagaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syilumanta kani. Chaynulla qamkunagaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsiqkunamanta kankillapa. Nataq nuqaqaqami mana kay pachamantachu kani. ²⁴ Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata ‘Pimi kani’ nir; mana kriymarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, tapuranllapa:

—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani. ²⁶ Nuqapami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa nir rikar yaçhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap. Chaqa nuqata kaçhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay kaçhamasha nishanwanqa nir.

²⁷ Piru paykunagaqami, mana intrakaranllapachu Taytan Dyuspaq chaynu parlatinllapamapis. ²⁸ Chayraykumi Jesusqa niran:

—Qamkunagaqami, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq, riqsinkillapa Dyusmanta shamusha kasha nirqa. Chaynullami yaçhankillapa manami imatapis nuqallaqa ruranychu nir. Ashwanmi rimani Taytay Dyus yaçhachimashanlata. ²⁹ Chaqa nuqata kaçhamaq Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dijamashachu. Chaqa nuqaqami pay munashannullata rurani nir.

³⁰ Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunagaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

³¹ Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu niran:

—Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami, chiqap yaçhakuqniyunana kankillapa. ³² Chaynulla chay chiqap kaqtana riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay chiqap kaqqa tukuy imamanta washashunqallapa.

³³ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanillapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqinlamapischu kasha kanillapa. Piru, ¿imapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa nirqa?

³⁴ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay uchapaqa sirbikuqninna. ³⁵ Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqa mana tukuy tyimpupaqqa kidayta puytinchu. Piru chay wasimanta kaqpa wamran-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan. ³⁶ Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqaptana washakasha kankillapa. ³⁷ Nuqaqami yaçhani qamkunaqa Abrahampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchimanayankillapa. ³⁸ Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamkunataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuypaqami chay uk taytaykillapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.

³⁹ Chaymi, paykunaqa niranllapa:

—¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay rurashankunallata rurayankimanllapa. ⁴⁰ Piru qamkunaqami manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chaynunachu kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta karanta willashutiylapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa. ⁴¹ Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata rurayankillapa nir.

Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamranchu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.

⁴² Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katinga, nuqata munamayankimanllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha kay pachaman shamunaypaqqa. ⁴³ ¿Imapaqtaq qamkunaqa mana intrakayta puytinkillapa nuqa willashutiylapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykillaparayku, mana intrakankillapachu. ⁴⁴ Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyabluqami qallarishanmanta-pacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytishanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimaqpaqa taytan.

⁴⁵ “Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankillapachu. ⁴⁶ Mabar ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karanlata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyimankillapa? ⁴⁷ Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur kasunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqllata karanna

⁴⁸ Chaymantaqa chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.

⁴⁹ Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyinwanmapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytaya rispitar kasushayrayku. Nataq qamkuna-shuypaqami mana kasumankillapachu. ⁵⁰ Piru nuqaga manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaçhanqa. ⁵¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.

⁵² Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami chiqaptana yaçhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyinwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qam-shuypaqami ninki: ‘Nuqa rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa’ nir. ⁵³ ¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.

⁵⁴ Jesusqa niran:

—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiyqami, chay rimashayqa mana imapaqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantañhi qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla. ⁵⁵ Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaqa allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuypaqami, nuqapis kusala llulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima kawsani. ⁵⁶ Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanushamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.

⁵⁷ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu niranllapa:

—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta rikasha kani nir?

⁵⁸ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.

⁵⁹ Chaynu nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ayparanllapa Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa lluqshiran.

9

Jesumsi syigu nasisha runata allicharan

¹ Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikaran uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta. ² Chaymi yaçhakuqñinkunaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿imaraykutaq kay runaqa syigu nasisha kasha kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?

³ Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:

—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta Dyuspaq allita yaçhananllapapaq. ⁴ Chayraykumi achkilla katinraq chay kaçhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq urami çhamunqana. Chaynu tutapatingami manana mayqanpis trabajanqanachu. ⁵ Chaqa nuqa kay pachapi karllaraqmi, tukuyqa achkirachikuqñin kani nir.

⁶ Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayninwan lluchkitata rurar, chay syigupa nawinta ⁷ salar kaynu niran:

—Rir paqakuy Siloé shutiq quçhapi. (Siloimi, rimayninchikpiqa munan niyta 'Kaçhamusha' nir).

Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran. ⁸ Piru paytaqami chay yatatanpi taqkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq chay?” nir.

⁹ Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.

Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.

Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Ari, nuqami kani” nir.

¹⁰ Chaymi tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.

¹¹ Chay alliyasha chayqa, niran:

—Chay runa Jesús shutiqmi pahalapi tuqayninwan lluchkitata rurar, nawiya salar nimiran: ‘Rir chay quçha Siloé shutiqpi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

¹² Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:

—¿Maypitaq chay runaqa?

Payqami niran:

—Manami yaçhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

¹³⁻¹⁴ Jesusqami samana diyapi lluchkitata rurar, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparannllapa fariseukunaman. ¹⁵ Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.

Payqami niran:

—Nawiya lluchkitawan salatin, rir paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.

¹⁶ Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:

—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanachu nir.

Piru ukkunaqami niyaqllapa:

—¿Uk runa uchayjunqami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana rurayta puytinmanchu?

Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaqllapa. ¹⁷ Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:

—Kanan rikakunaykipaq allichashushanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?

Payqa niran:

—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁸ Piru Israelmanta karguyjunkunaqami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa. ¹⁹ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.

²⁰ Chaynu taputinllapami, taytankunaqa niranllapa:

—Yaçhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir. ²¹ Piru manami yaçhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.

²² Chaynuqami taytankunaqa rimaranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakananllapa wasimanta itakunanllapapaq nir. ²³ Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.

²⁴ Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:

—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yaçhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.

²⁵ Chaynu taputinllapami, payqa niran:

—Nuqaqami mana yaçhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis. Nataq nuqaqami yaçhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:

—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imatataq ruraran rikakunaykipaqqa? nir.

²⁷ Payqa niran:

—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqachu qamkunapis paypa yaçhakuqninna kanayankillapa? nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:

—Qamqami chay runapa yaçhakuqninna kanki. Nataq nuqakuna-shuyapaqa Moisespa yaçhakuqnin kanillapa. ²⁹ Chaqa allitami yaçhanillapa, Dyusmi Moiestaqa willaran nir. Piru chay runapaq-shuyapaqami mana yaçhanillapachu maymantami rikarimusha nirmapis.

³⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:

—¡Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yaçhankillapachu maymantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuyapaqami syigu kashaymanta allichamashana. ³¹ Allita yaçhashanchikllapanu, uk uchasapataqami Dyusqa michka mañakutinmapis mana uya-panchu. Ashwanmi paylata sirbir, munashanta ruraqkunalatami uyapan. ³² Manami maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishanmanta-pacha syigu kaqta uk runa allichasha nirqa. ³³ Chaqa chay runa, Dyusmanta mana shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytitanmanchu nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, niranllapa:

—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata yaçhachimanayankillapa? nir. Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyinpiqa

³⁵ Chaymantami Jesusqa yaçharan chay tantakananllapa wasimanta itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa? * nir.

³⁶ Chaymi chay runituqa niran:

—Taytituy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.

³⁷ Jesusqa niran:

—Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.

³⁸ Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Kriyini qampi Taytituy nir.

³⁹ Chaymantami Jesusqa niran:

* 9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

—Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar yaçhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq. Nataq chay rikakuqkuna-shuypaqa amana rikakunanpaq-nachu nir.

⁴⁰ Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.

⁴¹ Jesusqa niran:

—Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankimanllapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa nir.

10

Uk michikuqmi uyshankunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman mana punkunta yaykur uklawta yaykuqgami, upallala suwakuqkuna, imanullapis amalas suwakuqkuna ima. ² Piru chikrunman chay punkunlata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakunapaqa michikuqnin kar kuytan. ³ Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiçhatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta llugshichinna. ⁴ Chaymanta tukuyin uyshankuna llugshitinnaqa, michikuqninga naypanta rin. Nataq chay uyshankuna-shuypaqa ikinlata rin. Chaqa rimayninlamantari riqsin michikuqningtaqa. ⁵ Piru, mayqan mana riqsishanpa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamatapis”.

⁶ Chaynu nir Jesús kay kumparasyonwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

⁷ Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yaykunan punku kani. ⁸ Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamuqkunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanullapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa. ⁹ Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, llugshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

¹⁰ “Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta quti y kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapaq. ¹¹ Nuqami uyshakunapa chiqap michiqninga kani. Chaqa chay chiqap michikuqgami uyshankunata washanan-rayku wanunmapis. ¹² Piru wakin michikuqkunaqami qillayta ganananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamugta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshakunapaqa mana chiqap michikuqningchu. Chaynulla chay uyshakunapis mana paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutinga, uyshakunaqa wakta kayta shikwakar rinllapa. ¹³ Chaynumi chay michikuq qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuypaqa mana kwintachanchu.

¹⁴⁻¹⁵ “Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanaraykuqa wanushaq ima. ¹⁶ Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinga tukuyta uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyunlana kanqallapa tukuyta.

¹⁷ “Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq. ¹⁸ Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasanapaypaq yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

¹⁹ Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa. ²⁰ Piru paykunamanta achkami niyaranllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyinwan kar yarayasha, nir.

²¹ Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyinwan karqa, manami waknuqa rimayanmanchu. ¿Manaqa chu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

²² Jerusalén pwiblpimi unayqa, Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir. Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa. ²³ Chay diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi, Salomonpa kurridurnin niqlapa chaypi puriyatin, ²⁴ Israelmanta karguyjunkunaqa paypa ridurninman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

²⁵ Jesusqa niran:

—Willashurayllapami qamkunataqa. Piru manami kriyimaraykillapachu. Chaqa Taytay nimashannulla imatapis rurargami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis. ²⁶ Piru qamkunagami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillapayku. ²⁷ Chaqa uyshaykunagami rimanaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis paykunata riqsini. ²⁸ Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu. ²⁹ Chaqa Taytay tukuyimanta kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytiqachu. ³⁰ Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

³¹ Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa qashan rumikunata ayparanllapa sitananllapapaq. ³² Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirninwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillapapi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

³³ Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyanillapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi 'Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani' nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

³⁴ Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: 'Nuqami nini dyuskuna kankillapa' nir. ³⁵ Allita yaçhashanchikllapanu chay iskribikashakunagaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa rimayninta intrakaqkunataqa, 'dyuskuna kankillapa' niran. ³⁶ Piru nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrar kay pachaman kaçhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa, ¿imapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapaqa? ³⁷ Taytay rurashankunata mana rurayatiyqa, amari kriyimayllapachu. ³⁸ Piru Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriyimarllapamapis, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yaçhanaykillapapaq Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.

³⁹ Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunaqa aypanaranllapa. Piru Jesusqami alsakar riran.

⁴⁰ Chaymantami Jesús tikrarak rir, riyu Jordanpa chimpanman çhar chaypi kidaran, chay maypiçi Shutichikuq Juan unay shutichikuq chaypi. ⁴¹ Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirllapa, kaynu niyaqllapa:

—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nishanqami, chiqap kasha nir.

⁴² Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiqa.

11

Lazarumi wanuranna

¹ Karanmi uk qishaq runa Lázaro shutiq. Payqami Mariapa, Martapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkey warmikunagaqami Lazarupaqa ukninkuna karan. ² Kay Lazarupa uknin Mariami Jesuspa çhakinman mishki mutkiyapaq yakituta içhar, aqçhanwan chakichisha karan. ³ Kay ishkey warmikunami, uknin Lázaro qishaq katın, kaçhakuranllapa Jesusta kaynu nir willananllapapaq:

—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.

⁴ Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala pudirniyjun nir yaçhar alabananllapapaq.

⁵ Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa riranchu. ⁶Chaymi ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ishkey diya mastaraq kidaran chay maypiçhi karan chay lugarpiqa. ⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.

⁸Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta karguyjunkuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapaqa. Chaynumapischu, ¿qashan chay lugarman rinayanki?

⁹Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinga, mayqanpis unaq purirqa mana trumpisancho, kay pachapi tukuypa achkirachikuqninchikllapa kashanrayku. ¹⁰ Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachikuqnin mana kashanrayku.

¹¹Chaynullami niranpis:

—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikêchachi q nir.

¹²Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha kargami intrachimanchik alliyayanqana nir.

¹³ Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku. Nataq yaçhakuqninkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin waknuqa niyan nir. ¹⁴ Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana willar niran:

—Lazaruqami wanusha. ¹⁵ Piru nuqa mana chaypi katiy wanushanraykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.

¹⁶Chaymantami, Tomasta milli niqlapa chayqa, wakin yaçhakuq masinkunataqa niran:

—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesumi wanushamatapis kawsachimun

¹⁷Chaymanta Jesús çharqa yaçharan Lázaro pampakashanqa kwatru diyana nir. ¹⁸ Betania pwibluqami Jerusalenmanta yaqqa kimsa kilumitrupi yupay kashanrayku shipchanlapi karan. ¹⁹ Chaymi Israelmanta kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur kunsulanallapapaq uknin wanushanrayku. ²⁰ Chaymantami Martaqa yaçharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi llugshir riran tariq. Nataq María-shuypaqa wasinlapi kidaran. ²¹ Marta, Jesusta tarirnaqa niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu. ²² Piru yaçhayani, kananmapis imata mañakutkiqa Dyusqa yanapashunqa nir.

²³Jesusqa niran:

—Uknikiqami kawsamunqa nir.

²⁴Martaqa niran:

—Ari, maydiya jwisyu diya çhamutinqami, wanushakunawan pulla kawsamuyanqa nir yaçhayani.

²⁵Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqami tukuypa kawsachiqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyiqqa michka wanusha karmapis kawsamunqa. ²⁶ Nataq mayqanpis kawsayarlla nuqapi kriyiqkunashuypaqa, manana tukuy tyimpupaqnaqa wanunqallapanachu. ¿Kriyinkichu chaynu nishutiyya? nir.

²⁷Martaqa niran:

—Ari Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesumi Lázaro pampakashanpi waqaran

²⁸Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:

—Yaçhachimaqninchikmi chaypi qayashuyan nir.

²⁹Chaynu nitinmi, Mariaqa chay kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq. ³⁰ Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanaq yaykusharaqchu karan. Ashwanmi chay maypiçhi Martawan tarinakusha karan, chayllapiraq karan. ³¹Chaynu María sharir utqaylla ritinga, Israelmanta wakin runakuna kunsulaq çhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin pampakashanman riyanaq chaypi waqqaq nir yarpur.

³²Chaymanta María, Jesús kayashanman çharqa, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu nir.

³³Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna Mariata kunsulaq rishakunapis waqqaqta rikarqa kusala uknanta llikiran. ³⁴Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Maypitaq pamparaykillapa?

Paykunaqa,

—Shamur rikay Taytituy — nitinllapa, ³⁵ Jesusqa waqaran. ³⁶ Chaymi Israelmanta runakunaqa niranllapa:

—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!

³⁷ Piru paykunamanta wakinqa, niyaranllapa:

—Kay runa, chay syiguta allichashaqachu ¿mana imallataqa rurayta puytisha kanman, Lázaro ama wanunanpaqqa? nir.

Jesusmi Lazaruta kawsachimuran

³⁸ Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaro pampakashanman qimikaran. Chay Lázaro pampakashanqami uk atun maçhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk paltalla rumiwan. ³⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.

Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:

—Taytituy, kusatanami asyayanqa. Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.

⁴⁰ Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin mana ruraypaqkunata ruratin rikanki? nir.

⁴¹ Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman chapakur, kaynu niran:

“Taytay, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki. ⁴² Piru nuqaqami allita yaçhani, qamta mañakushutiyaq imuraspis uyapamanki nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana yaçhananllapapaq, qammi kay pachamanqa kaçhamashayki nir”.

⁴³ Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:

—¡Lázaro, llugshimuy! nir.

⁴⁴ Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa llugshimuran, çhakin, makinmapis raçhpawan watakasha. Chaynulla qaçllanpis raçhpawan pampakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:

—Kaçar dijayllapa ringa, nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa. ⁴⁶ Piru wakinkuna-shuypaqami riranllapa fariseo runakunata willaq, Jesús tukuy imata rurashantaqa. ⁴⁷ Chaynu willatinllapami chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkunaqa tantakaranllapa chay kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:

—¿Imatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagrukunata rurarna puriyan. ⁴⁸ Chaqa dijashallapaqami tukuykana paypi kriyinqallapa. Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa shamur Dyusta adurananchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu tukchimachuwanllapa nir.

⁴⁹ Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiçmi, chay añukunapiqa kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa mana imatapis yaçhankillapachu. ⁵⁰ Chaynulla manami kwintata qukankillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukanamanta chaynulla tukuyta runakuna wanunanmantaqami uk runa wanunanpaqqa kusala allin nir.

⁵¹ Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa rimaran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus rimachitin, rimaran Jesusqashi wanuyanqa tukuy Israel runakunata washananpaq nir. ⁵² Piru manami Israel runakunalapachchu wanunanpaq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqkunapaqpis wanunanpaq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uklana kananllapapaq. ⁵³ Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.

⁵⁴ Chayraykumi Israelmanta karguyjunkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana puriçchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa llugshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraim shutiçmanna. Chaymi chaypina kidaranllapa yaçhakuqninkunawanqa.

⁵⁵ Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi chay diyakunapiqa tukuyta Israel pwiblunkunamanta kusala achka runakuna riyaqllapa Jerusalemman chay shumaqchakananllapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qal-lariyatín. ⁵⁶ Chaynu Jerusalem pina karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiqa ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa? ¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqachu mana?” nir.

⁵⁷ Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuyupaqa mantakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yačharqa, paykunata willatinllapa ayyananllapapaq nir.

12

Jesupsa čhakinmanmi mutkiypaqla yakituta ičharan
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran. ² Chaypiqami Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapapaq. Chaymi, Martaqa mikuyta misaman aypachikamuyaq. Nataq Lázaro-shuyupaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa. ³ Chaykamanqami, midya butilla kusa karu čhanyijun mishki mutkiypaqla nardo shutiq yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa apamuran. Chaymi chaywanna Jesuspa čhakinta paqastur, aqchanwan chakichiran. Chaymi, chay wasi kayashanllapamapis kusal shumaq mishkita asyayarna kidaran. ⁴ Chaymantami, yačhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas Iscariote, Jestusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chayqa, kaynu niran:

⁵—Waknu yanqalla ičhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu qillaypaq rantikur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

⁶ Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapaq llakishan-raykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, čhuratinllapaqa munashanta aypakuq. ⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kamkachisha wanur pampakanaypaq. ⁸ Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapapaqqa. Piru nuqa-shuyupaqami manana pullaykillapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiya yarpuranllapa

⁹ Israelmanta achka runakunami yačharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jestusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima. ¹⁰⁻¹¹ Chaymantami chay kurakunapa mantaqninkunaqa Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesumi Jerusalenman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalenman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin diyaqa yačharanllapa Jesusqami fyistaman čhamuyan nir. ¹³ Chaymi paykunaqa palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jestustaqa tariq:

“¡Biba biba!

¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

Chaynulla ¡kusa alabakashami kanqa Israel pwiblupa gubyirnunqa!” nir.

¹⁴ Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuchi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Amami manchakuychu, Sión pwiblu.

Chaqa rikay, mantakuqniki shamuyan
uk burritupa anan tasha” nir.

¹⁶ Piru kaykunapaqqa yačhakuqninkunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutinraqmi, yačhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanu kananpaqgami, ayylla iskribikasha kasha nir.

¹⁷ Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuylata parlaranllapa. ¹⁸ Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jestustaqa tariq. Chaqa yačharanllapari milagrukunata rurashanpaq. ¹⁹ Piru chay fariseo runakuna-shuyupaqa paykunapura kaynu ninakuyaranllapa: “Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuymi paylapi kriyirna, rinllapa paywanna” nir.

Greciamanta runakunami Jestusta maskaranllapa

²⁰ Jerusalen fyistaman adurakuq rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta runakuna karanllapa. ²¹ Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Taytituy, Jesustami rikanayanillapa nir.

²² Chaynu nitinllapami, Felipeqa rir Andresta willar, ishkantinllapa riran Jesusta par-laqqa. ²³ Chaymi Jesusqa niran:

—Chamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaçhananllapapaqqa. ²⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar mana pampakarqami mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis chay uk murisitula kayanqa. Nataq pampakar-shuypaqa, ashwan winar kusala achkatana puquyanqa. ²⁵ Chaymi nini, mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chingangallapa. Piru chay mayqanpis kay bidapi nuqapi kriyishanrayku wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. ²⁶ Chayraykumi mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanqa. Chaynu mayqanpis sirbimatinqami, Taytayqa kusa allinpaqna rigsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

²⁷ Chaymantaqami Jesusqa niran:

“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatanari nishaq? ¿Taytay kay qischakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari shamusha kani. ²⁸ Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta puytinki nir alabashunanllapapaq”.

Chaynu Jesús nitingami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran:

“Qamwanmi rikachishana kani.

Piru qashanmi rikachikushaq,

chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq”.

²⁹ Chaymi runakuna chaypi uyakuqkunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan” nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: “Uk angelmi payta willasha” nir.

³⁰ Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:

—Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi chaytaqa uya-pashaykillapa qamkuna allita intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa willamayaran nir. ³¹ Chaymi kananqa çamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita rikar yaçhanaypaqqa. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi mantakuqtaqa itakuqna amana mantakunanpaqchu. ³² Piru, nuqata kruspi unaqman alsamatinllapanaga, kay pachapi kaqkunaqa nuqapi tukuyla kriyir, tukuy tyimpupaqna kawsangallapa.

³³ Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir. ³⁴ Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:

—Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaçhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristun-qashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru çimapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinga, çpitaq Dyusmanta Shamuq Runaga? nir.

³⁵ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami unaytanachu pullaykillapaga kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tuta-paraqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tutaparaqpi puriqqami, mana yaçhanchu maytami riyan nirmapis. ³⁶ Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi. Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.

Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaqa rir pakakuranna paykunamantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyiranallapachu

³⁷ Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrukunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranllapachu. ³⁸ Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishanulla kumplinapaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kayaq:

“Taytituy, çpitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?

¿Pitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?”

³⁹ Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskribisha karan:

⁴⁰ “Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.

Chaynulla mana intrakaqpaq tkrasha.

Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanpaq.

Chaynulla manana intrakananllapapaq.

Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana allichashaqchu” nir.

⁴¹ Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo imanusa pudirninwan man-takuqta rikashanrayku. ⁴² Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami

tukuypa naypanpiqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku. ⁴³ Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuypaqami mana yaqqa kwintachaqllapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

⁴⁴ Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyian. Ashwanmi Taytay kaçhamasha chay paypipis kriyianllapa. ⁴⁵ Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaçhamasha chaytapis rikanqallapa. ⁴⁶ Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi kidananllapapachachu.

⁴⁷ “Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata kastiganaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq. ⁴⁸ Chaymi disprisyamar, rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya çhamutinga Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa. ⁴⁹ Chaqa manami nuqa munashayllaman-tachu rimani. Taytaymi kaçhamasha, imata rimanaypaq, yaçhachikunaypaq nirmapis. ⁵⁰ Chaymi nuqaqa yaçhayani, Taytay mantakushankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqaqa, tukuy imata Taytay Dyus nimashanlata rimar yaçhachikuni”.

13

Jesusmi yaçhakuqninkunapa çhakinta paqaran

¹ Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaçhashana karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunanpaq uraqami çhamushana nir. Piru Jesusqami tukuyta paypi kriyiqkunataqa kusalata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan masta paykunataqa munaran.

² Chaymanta Pascua mikunata mikunanllapapaqna katinllapaqami, Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Jesusta kuntrankunaman qukunapaqqa. ³ Piru Jesuspismi yaçharanllana, Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllaman tikrayan nir. Chaynullami yaçharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna nisha nir. ⁴ Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raçhpanta llugshichir uk twayata sinturanpi watakuran. ⁵ Chaymantami yakuta batyaman itar, yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqar, chay sinturanpi watakushan twayawan çhakichiran.

⁶ Nataq Simón Pedrupa çhakinta paqananpaqna katinga, Pedruqa niran:

—Taytituy, çqamchu nuqapa çhakiyta paqanayanki?

⁷ Jesusqa niran:

—Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chaymantaqami intrakankina nir.

⁸ Pedruqa niran:

—¡Taytituy, michkapis manami çhakiytaqa paqachishaykichu! nir.

Jesusqa niran:

—Mana çhakikita paqatiyqami, mana nuqapa kaqniychu kayanki kanqa, nir.

⁹ Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:

—¡Chaynu katinga, Taytituy ama çhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiywan umaytapis paqapamay! nir.

¹⁰ Piru Jesusqami niran:

—Chayraq intiru kwirpunta paqakushataqami çhakinlatana paqanchik. Chaqa kwirpungami kusala shumaqnari. Chaynumi qamkunapis shumaqna kankillapa. Piru chaynu shumaqgami mana tukuynikillapachu kankillapa.

¹¹ Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami niyaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaçhashanrayku.

¹² Yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqarnaqa qatakunan raçhpanta qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:

“¿Intrakankillapachu, chaynu çhakikillapata paqashaypaqqa? ¹³ Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqniy, Yaçhachikuq Taytituy nir. Chaynu nirqami chiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani. ¹⁴⁻¹⁵ Nuqa mantashuqnikillapa, yaçhachishuqnikillapa karmapismi çhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis uknikillapa uknikillapa çhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.

¹⁶ “Chiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunninmantaqa. Chaynulla chay kaçhamutin shamupis manami maschu chay kaçhamuquntaqa nir.
¹⁷ Tukuy kay nishushayllapata intrakasha kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.

¹⁸ “Chaynu nirqami, mana tukuynikillapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami allita yaçhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyani. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir. ¹⁹ Kaytami willashunillapa yaçhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinga, kriyina ykillapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis. ²⁰ Chiqaptami nishaykillapapis: Nuqa kaçhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata samachimayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaq-shuyapaqa, chay kaçhamasha chayta samachiyanaq” nir.

Judasmi kuntraykunaman qukmayanqa niran Jesusqa
 (Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukmayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa uknin uknin kusalata chapanakuyaranllapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana yaçharchu. ²³ Tukuy yaçhakuqninkunamantaqami Jesusqa ukta kusalata munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran. ²⁴ Chayraykumi chaytaqa, Simón Pedruqa siñalawan willaran Jesusa tapunanpaq, pipaqshi rimayan nir. ²⁵ Chaymi chay yaçhakuqninga Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:

—Taytituy, çpitaq chayqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Mayqantaçi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.

Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Iscariotita aypachiran. ²⁷ Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyinman Satanaspa yarpuyninga yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:

—Imataçi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utqar rurayna, nir.

²⁸ Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis. ²⁹ Ashwanmi wakinqa Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinanpaq, manaqapis mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kanqa nir.

³⁰ Chaymanta Judas tantata mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna. Chaqa chay urasqami, tutana karan.

Jesusmi mushuq mantakuyapaq yaçhachikuran

³¹ Judas waqtaman lluqshishana katinga, Jesusqa niran:

—Kananmi çhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamutin, tukuyula rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay Dyuspis alliplata riqsikar alabakanqa. ³² Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinqa, paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir. ³³ Kusala munashay wamrituykuna, pulaykillapapaq mananami unaylatanachu kashaq. Chaymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru imanuchi Israelmanta karguyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kanaanqa willashaykillapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu. ³⁴ Chaymi ashwan kay mushuq mantakuyta willashaykillapa ruranaykillapapaq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuchi qamkunata llakipashunillapa chaynulla. ³⁵ Chaynu uknikillapa uknikillapa llakipanakutkillapaqami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami yaçhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Chaymantami Simón Pedruqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—Taytituy, çmaymantaq riyanki?

Jesusqa niran:

—Imanuchi nishurayllapa chaynullami kananllaqa manaraq nuqa rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymanqa nir.

³⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Taytituy, çimapaqtaq mana kananlla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.

³⁸ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinnmi, qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinchu’ nir.

14

Jesusmi Dyusman nan apamaqninchikqa

¹ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuqalapi kriyir kawsayllapa. ² Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi nuqaqa willashurayllapa, riyani uk lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu. ³ Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaypa wasinmanna apashunayllapapaq. Chaynuqami chay maypichi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa. ⁴ Chaqa qamkunaqami yaĉhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riqsinkillapana”.

⁵ Chaynu Jesús nitiñmi, Tomasqa niran:

—Taytituy, manami yaĉhayanillapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nanata riqsishaqllapa? nir.

⁶ Chaynu Tomás nitiñmi, Jesusqa niran:

—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla kawsachikuqpi kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa ĉhayta puytinkillapa. ⁷ Nuqata riqsimarqami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru kananmantapachami riqsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.

⁸ Chaynu Jesús nitiñmi, Felipipi niran:

—Taytituy, rikachimayllapa Taytaykitaqa. Chaqa chaynu rikaylatanami ministiyani-lapa nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, ‘Taytaykita rikachimay’ nirqa? ¹⁰ ¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapis pay rurachiman. ¹¹ Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani, chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay rurashaykunalapimapis kriyiyillapa.

¹² “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman shumakunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyanina Taytay kayashanman. ¹³ Chaymi tukuy imatapis shutiypi mañakutkillapaqa, rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa. ¹⁴ Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapis rurashaq nir.

Jesusmi arnikuran Santu Ispirituta kaĉhamunanpaq

¹⁵ “Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar kasunkillapa. 16-17 Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yanapashuqllapata kaĉhamunanpaq. Chayqami Chiqap Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa kanapaq. Piru chaytaqami mana kriyiqkunaqa mana aypayta puytinqallapachu. Chaqa manari rikasha chaynulla riqsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuypaqami riqsinkillapa, qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykillapana kanqa.

¹⁸ “Manami askwintallaqa dijashaykillapachu. Ashwanmi tikrakamushaq qamkunawan pulla kanaypaq. ¹⁹ Mananami maychu, chay mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqqa. Nataq qamkuna-shuypaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi, qamkunapis kawsankillapa. ²⁰ Chaynu Taytayman ritiynaqa, kwintata qukankillapa, Taytaywana kani nir. Chaynulla qamkuna-shuypaq nuqawan kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir ima. ²¹ Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar kasuqkunaqa, chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata munamaqtaqami Taytaypis munanqa. Chaynulla nuqapis munar chiqapta intrachishaq imanumi kani nirmapis”.

²² Jesús chaynu nitiñqa Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu nir:

—Taytituy, ¿imapaqtaq nuqakunalata rikachimarllapa, mana tukuy runakunata rikachinkiqqa?

²³ Jesusqa niran:

—Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun. Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur pullana kawsashaqllapa. ²⁴ Piru mayqanpis mana munamaqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashuyanillapa chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapapaq nimashanta willashunillapa.

²⁵ “Tukuy kaykumatami qamkunawan karllaraq willashunillapa. ²⁶ Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapapaq kaçhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinyakillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapatapis yarpuchishunqallapa ima.

²⁷ “Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa chaynulla manchakuyllapalamapischu. ²⁸ Chaqa uyapamashaykillapanami, ‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayarllapaqa, aligriyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yaçharqa. Chaqa nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas. ²⁹ Tukuy kaytaqami willashunillapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinqa, kriyinyakillapapaqna.

³⁰ “Mananami qamkunawanqa unaytanachu parlashaq. Chaqa kay pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ruraq qallariyanna. ³¹ Chaynu pasatinmi, tukuyula runakuna kwintata qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis rurani nirqa.

“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

15

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

¹ Jesusqami kaynu niran:

“Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq chayqa. ² Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaqa nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuypaqa mana shumaqninkunata kuchupar ima kamkachinga, mastana puqunanpaq. ³ Nataq qamkunaqami willashushayllapata kasur kawsashaykillaparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa. ⁴ Chaynu karmi imanutaq nuqa qamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu. Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puqyuta puytinchu. Chaynullami qamkunapis mana nuqallawan karqa, mana puquq yupayna mana shumaqnachu kankillapa Dyuspaqqa.

⁵ “Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq qamkuna-shuypaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis nuqamanta mana chiqanchakatinga, nuqapis paykunamanta mana chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana nuqawan kaqkunaqami mana imatapis rurayta puytingallapachu. ⁶ Chaymi mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa, imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.

⁷ “Piru qamkuna tukuy rimashaykunata kasur, nuqamanta mana chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa qushunqallapa. ⁸ Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta kawsatkillapaqami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap yaçhakuyniypaqna riqsikankillapa. ⁹ Chaqa nuqami qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata munamashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla. ¹⁰ Chaymi chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar kasuyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.

¹¹ “Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta aligriyanaykillapapaq. ¹² Chaynullami mantashaykillapa: Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

¹³ “Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta washananraykuqa wanuytatapis puytin. ¹⁴ Chaymi qamkunapis tukuy mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana kankillapa. ¹⁵ Chaynu katkillapami manana kananmantaqa sirbimaqniypaqnachu riqsir, amiguykunapaga riqsishaykillapa. Chaqa uk sirbikuqqami mana yaçhanchu imata patrunnin rurani nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis tantar willashushallapana kani. ¹⁶ Chaynulla manami qamkunachu nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akrar kaçhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis kawsanaykillapapaq. Chaynu kar, tukuy imata ministir shutiypi Taytayta mañatkillapaga qushunqallapa. ¹⁷ Chaymi qashan mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesus tami paypa kaqintinta çhiqninllapa

¹⁸ “Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan chiqnishutinllapaqa yaçhankillapana nuqatami puntataqa chiqnimayan nir. ¹⁹ Chaqa qamkuna kay pachamanta kaqkunallawan katkillapaqa, kusalata munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakunllapa chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparaykumi chiqnishunllapa. Chaqa manami paykunapanachu kankillapa. ²⁰ Chaymi uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrunnimantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta ruramananllapapaq, chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashaykunata kasuyarllapaqa, qamkuna nishaykillapatapis kasunmanllapa. ²¹ Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana riqsinllapachu kaçhamasha chaytaqa.

²² “Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatiy mana kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana pirdunakanqalamapischu. ²³ Chaqa mayqanpis nuqata chiqnimaqqami Taytaytapis chiqniyanllapa. ²⁴ Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima uchayjunlamapischu kanmanllapa. Piru tukuy imakunata paykunapa naypanpi rurasha katiymapis, chiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis chiqninllapa ima. ²⁵ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa illaqmantami chiqnimanllapa’ nir.

²⁶ “Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaçhamutiymi nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis. ²⁷ Chaynullami qamkunapis nuqapaqqa tistiguykuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16

¹ “Tukuy kaykunatami willashunllapa, nuqapi kriyishaykillapamanta ama chiqanchakanaykillapapaq. ² Chaqa chay tantakananllapa wasikunamantami itakushunqallapa. Chaynullami uk tyimpu çhamunqa. Chaymi chay tyimpupiqqa wanuchishurllapa, yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir. ³ Chaynuqami tukunqallapa Taytaya chaynulla nuqatapis mana riqsimashanllaparayku. ⁴ Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunllapa, chaynu pasananaq ura çhamutinqa, tukuy chay willashushayllapata yarpunaykillapapaq.

“Piru tukuy kaykunataqami qamkunallawan kashayrayku mana naypaqlataqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

⁵ “Nataq kananqami riyarina mayqançi kaçhamasha karan paywan pullana kanaypaq. Piru chaynu nishutiylapaga manami mayqannikillapapis tapumankillapachu çmaymantaq riyanki? nirmapis. ⁶ Ashwanmi, chay willashushayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa. ⁷ Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis aligriyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaçhamushaq. ⁸ Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinqa uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita rikar yaçhashunqallapa nir ima intrachikunqa. ⁹ Chaymi yaçhankillapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkunaqami kusala uchayjun nir. ¹⁰ Chaynulla yaçhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi ashwan riyarina Taytayman, chaynulla mananami rikamankillapanachu. ¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, kay pachapi mantakuq dyablutaqa, Tayta Dyus kastigakananpaq nishantaqami, allita rikar yaçhar tukuy tyimpupaqna kastigayanqa nir ima.

¹² “Chaynu nir ima willashunayllapapaqmi kusa achka kan. Piru kananlla willashutiylapagaqami mana intrakankillapachu. ¹³ Chaymi Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karanlata intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami munashanllamanachu willashunqallapa. Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta ima willar intrachishunqallapa. Chaynullami willashunqallapapis, imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima. ¹⁴ Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa, alabamanqallapa. ¹⁵ Chaqa Taytay Dyus yaçhashantami nuqapis yaçhani. Chayraykumi nishurayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa nirqa”.

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

¹⁶ Jesusqami niranpis:

“Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyarina.] Piru unayqaqmantagaqmi rikamankillapana” nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, wakin yaçhakuqninkunaqa paykunapura kaynu tapunakuqlapa: “¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimanchikllapa? Chaqa nimanchikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana nir. ¹⁸ Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, ‘Mananami maychu’ nirqa? Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis”.

¹⁹ Piru Jesusqami kwintata qukuran, tapunayanllapa nir. Chaymi niran: —Qamkunatami nishaykillapa: Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa? ²⁰ Piru chiqapta nishaykillapa: Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiypapaq. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuyapaqami kusalata aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ashwan mastana aligriyankillapa. ²¹ Imanutaq uk warmimaqa, kusata nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinga. Piru wamritun nasikutinnaqami nanachikushanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan kusata aligriyan, wamrakushanrayku. ²² Chaynumi qamkunapis kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikrakamur rikashutiypallami, shunquykillapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyankillapa. Chaymi chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqallapanachu.

²³ “Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankillapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykillapatapis shutiypi, Taytayta mañakutkillapa payqa qushunqallapa. ²⁴ Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqqa Taytaymanqa mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

Jesusmi tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana

²⁵ “Tukuy kaykunatami, kumparasyunkunawan willashushallapa kani. Piru çhamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu willashunayllapapaq. Ashwanmi Taytayaqqa imatapis kusa intrakaypaqtana willashaykillapa. ²⁶ Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq. ²⁷ Chaqa Taytaymi kusalata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashaykillaparayku, chaynulla paymanta nuqaga shamusha kani nir kriyishaykillaparayku ima. ²⁸ Taytaypa naypanmantami shamuray kay pachaman. Nataq kanan-shuyapaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman tikrakanaypaq”.

²⁹ Chaynu Jesús nitinga, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Kanan-shuyapaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana kumparasyunkunawanachu. ³⁰ Chaymi kananqa yaçhanillapana tukuy imatapis yaçhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyiniillapana chiqaptami Dyusmanta shamushayki nir.

³¹ Jesusqa niran:

—¿Chayqachu kananqa kriyimankillapana? ³² Chaqa ura çhamunanpaq karan chayqami çhamushana. Chaymi qamkunaqa wakta kayta shikwakar rir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq, Taytay pullay kashanrayku. ³³ Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi maydiypis kriyirilla kusa shumaqta kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay pachapiqami kusalata qisqashunqallapa. Piru kusata animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana kani.

17

Jesusmi yaçhakuqninkunapaq Taytanman mañakuran

¹ Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesusqa syiluman chapakur kaynu nir mañakuran:

“Taytay, qisqakar wanunaypaq uraqami çhamushana. Chaymi, runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamananllapapaq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana. ² Chaqa qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuyлата mantar qampa kaqkunataqa washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq. ³ Chaymi mayqanpis qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir rigqishuqkuna, chaynulla Jesucristuta kaçhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa kawsanqallapa.

⁴ “Tukuy imata ruranaypaq nimashaykita kay pachapi rurar tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa. ⁵ Chayraykumi Taytituy kanan-shuyapaqa kay pachamapis manaraq kayatinchu kusa shumaq pudirinichikwan mantakuqninchik, chaynulla kanaypaqna tikramay.

⁶ “Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akraq qumashaykikunata rigqichisha kani. Paykunataqami, qampa kashanrayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna kawsanllapa. ⁷ Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana,

tukuy imatapis qamrayku rurani nir. ⁸ Chaqa rimanaykita paykunata yaĉhachinaypaq nishashaykita yaĉhachitiyimi, kasushallapa. Chaynullami paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaĉhamatki shamusha kani nir ima.

⁹ “Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay mana kriyiq kaqkunapaq-shuypaqa manami mañakunichu. ¹⁰ Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniykunaqa, rikar imanumi kusala pudirniyjun ima kani nir alabamanllapa.

¹¹ “Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla Taytay, shutikiipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqamanta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala kanchik chaynu. ¹² Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita qumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq iskririkashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurar ukla chinqaran. Piru paymantaqami mana masqa chinqashallapanachu.

¹³ “Kanan-shuypaqami shamuyanina Taytay chay maypichi kayashaykiman. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyananllapapaq. ¹⁴ Nuqa rimaynikita yaĉhachitiy kasushanllaparaykumi, mana kriyiqkunaqa paykunata ĉhiqninllapa. Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa yupayna, mana chay mana kriyiqkuna yupaynachu. ¹⁵ Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu, kay pachapi mana kriyiqkunamanta chiqanchanaykipaq nirchu. Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta. ¹⁶ Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa kaqninchu kani, chaynullami paykunapis. ¹⁷ Chayraykumi paykunataqa chiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami kusala chiqap. ¹⁸ Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kaĉhayani, imanutaq nuqata qam kaĉhamarayki chaynulla. ¹⁹ Nuqami qam munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna riqsimanki. Chaynullami paykunapis chiqap rimayniki nishannula rurarna, shumaqchakanqallapa.

²⁰ “Manami paykunalaqachu mañashuni. Ashwanmi paykuna yaĉhachikutin kriyiyangallapa chay paykunapaqmi mañashuni. ²¹ Chaynullami Taytay mañashunipis tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin, mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata kaĉhamashayki nir. ²² Chaqa imanuchi kusa pudirniyjun kashayrayku alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kananpaqmi paykunatapis nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa uklana kanchik chaynulla. ²³ Chaynu qam nuqawan karmi kusata yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq, ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq. Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa, qammi nuqataqa kaĉhamashayki, chaynulla paykunataqa kusata munanki nuqata yupaylla nir.

²⁴ “Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani paykunapis chay maypichi kayashaypica pullay kananllapata. Chaynu pullay karmi qamrayku kusa pudirniyjun kani nir yaĉhar alabamanqallapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykillana kasha. ²⁵ Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami mana riqshunllapachu. Piru nuqa-shuypaqami riqshunimi. Chaynullami tukuy kriyiqkunapis yaĉhanllapa, qam nuqataqa kaĉhamashayki nir. ²⁶ Chaymi paykunataqa riqshichisha kani, imanu kanki nirmapis. Chaynullami masta qampaq intrachishaq munanakur kawsananllapapaq imanuchi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami nuqapaq paykunapina kashaq maydiyapis”.

18

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaĉhakuqninkunawan Cedrón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa yaykuran yaĉhakuqninkunawanqa. ² Chaynullami chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukunapaq karan chaypis, riqsiq chay wirtataqa. Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaĉhakuqninkunawan risha kayaq.

³ Chaynu chay lugarta riqsiq karmi, Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta adurananllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima, çharanllapa. Paykunataqami kurakunapa mantagninkuna, fariseukuna ima kaçhamutin, çhamuranllapa lamparakunawan, anturchakunawan, chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha. ⁴ Piru Jesusqami tukuy ima pasayan nir yaçhashanrayku, lluqshir rir kaynu nir tapuran:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

⁵⁻⁶ Paykunaqa niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

Jesusqa niran:

—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinga, ikiman tukushaq nir tukuynin pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan. ⁷ Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

Paykunaqa qashan niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

⁸ Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:

—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaçhakuqniykunataqa dijayllapa ringa.

⁹ Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami, mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan kumplikananpaq. ¹⁰ Chaymantaqa Jesuspa yaçhakuqnin Simón Pedruqa, uk ispadata lluqshichimur, kurakunapa mantagninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. Chay sirbikuqqami Malco shutiq. ¹¹ Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa niran:

—Ispadaykita çhuray tananman. Chaqa çmanachu chay ayaq yaku yupay qisçhakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

Jesustami Anasman aparanllapa

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Chaymantaqa chay suldadukuna, mantagninwan, chaynulla Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar wataranllapana. ¹³ Chaymi puntataqa aparanllapa Caifaspa swigrun Anaspa wasinman. Chay añupiqami Caifasqa kurakunapa punta mantagnin karan. ¹⁴ Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu nisha kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin kanqa tukuyapaq” nir.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Simón Pedrumi, uk yaçhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa. Pedrupa yaçhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman. ¹⁶ Nataq Pedro-shuyupaqa waqta punkulapi kidaran. Chaymi Jesuspa yaçhakuqnin kurakunapa mantagninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran. ¹⁷ Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:

—¿Manachu qampis wak runapa uk yaçhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

¹⁸ Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayaranllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Kurakunapa mantagninqa qallariranna Jesusta tapuq yaçhakuqnikunapaq, imakunata yaçhachikushanpaq ima. ²⁰ Taputinga, Jesusqa niran:

—Nuqaqa tukuyapa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta adurananllapa wasipi, chay maypiçhi Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yaçhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa yaçhachikushachu kani. ²¹ Chaynu katinga, çimapaqtaq tapumayanki? Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yaçhanllapa nuqa rimashaykunataqa nir.

²² Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunamanta ukqa qaqlanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:

—¿Kurakunapa mantagnintachu waknu willanki? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niran:

—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa ¿imapaqtaq maqamanki? nir.

²⁴ Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kačharan, kurakunapa punta mantaqñin Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi tapuranllapa:

—¿Manachu chiqapta wak runapa uk yačhakuqñin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

²⁶ Chaypimi karan kurakunapa mantaqñinpa uk sirbikuqñinpis. Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun karan. Chaymi paypis tapuran Pedruqaqa kaynu nir:

—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?

²⁷ Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitinlami galluqa kantaranna.

Jesumi Pilatupa naypanpi

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Piru limpu achkiyayatinnagami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparanllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman. Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumagnachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytayanqallapanachu nir. ²⁹ Chaynu Jesusta chachitinllapanaga, Pilatupa waqtaman llugshimur niran:

—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.

³⁰ Paykunaqa niranllapa:

—Kay runa allin katinga, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.

³¹ Pilatupa niran:

—Chaynu katinga, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar yačhayllapa nir.

Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchinayllapaqqa nir.

³² Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa.

³³ Chaymantami Pilatupa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqñin kanki? nir.

³⁴ Jesusqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.

³⁵ Jesús chaynu nitinga, Pilatupa niran:

—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqñinkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.

³⁶ Jesusqa niran:

—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katingami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunkunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.

³⁷ Chaymantaqa Pilatupa tapuran:

—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatyi intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.

³⁸ Chaynu nitinga, Pilatupa niran:

—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinapagna niranllapa

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatupa qashan llugshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu. ³⁹ Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykillapanulla uk prisuta kačhanaypaq. Chaynu katinmi, çmunankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kačhanaypaq? nir.

⁴⁰ Chaynu Pilato nitinga, tukuyinllapa qashan kaynu niranllapa:

—¡Ama chaytaqa kačharchu, ashwan Barrabasta kačhay! nir.

Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19

¹ Chaymantaqami, Pilatuqa kačhakuran, Jesusta kusata llibachinanllapapaq. ² Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada račpata yakachiranllapa. ³ Chaymantami kushipananllaparayku tukuyin qimikar kaynu niranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

Chaynu nir imaqami, qaçllitanpi maqaçllapa. ⁴ Chaynami, Pilatuqa qashanpis mantakunanmanta yarqamur niran:

—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yarqachimusha kani rikar kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁵ Chaymantaqami Jesusqa yarqamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada račpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi kay runaqa! nir.

⁶ Chaynu nitinga, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytaçkunaqa niranllapa:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:

—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-shuypaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

⁷ Chaynu Pilato nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa kan. Chaymi, chay liyniyllapa nishannuqa, kay runaqa allin wanunanpaq. Chaqa payqa ‘Dyuspa Wamran kani’ nisha.

⁸ Chaynu nitinllapaqa llalin Pilatuqa kusata manchakuran. ⁹ Chaymi qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesustaqa kaynu nir:

—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.

Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu. ¹⁰ Chaymi Pilatuqa qashan niran:

—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yačhanki, nuqa washashuyta puytini? nir. Manaqapis çmantakutiy kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?

¹¹ Jesusqa niran:

—Tayta Dyus, mana munasha katinga, manami imatapis ruramayta puytinkimanchu. Piru mayqançhi nuqata qamman qukumasha chaymi mas uchayjunqa qammantaqa.

¹² Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay kutilla kačhayta yarpuran imanullapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa, kaynu nir:

—¡Chay runata kačharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana amigunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrakarqa, mantakuq Cesarpaqa kuntran! nir.

¹³ Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuyqa naypanman llugshichimur, payqa mantakunanpina taran. Chay mantakunan lugarqami shutiq “Rumi Llutakasha Pampa”. Nataq hebreo rimaypi-shuypaqa “*Gabata*” nir. ¹⁴ Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq faltayatin, alas disti yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.

¹⁵ Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:

—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa kruspi klabayashaq?

Chaynu nitingami, chay kurakunapa mantaqninkunaqa niranllapa:

—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuqniyllapaqa! ¡Manami chiqan mantakuqniyjunchu kanillapa! nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunatana quran. Chaymi Jesustaqa aparannllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmanqa. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa Gólgota nir.) ¹⁸ Chay lugarpimi Jesustaqa

klabaranllapa ishkey runawan pullata krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi. ¹⁹ Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaçhakuran, uk litiriru kaynu niqta çhurananllapapaq: “NAZARETMANTA JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir. ²⁰ Chaymi chay litirirutaqa Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwibluqaqa shipchanlapi karan. Chay litirirugami iskribikasha karan hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima. ²¹ Chaymi Israelmanta kurakunapa mantaqnikunagaq niranllapa Pilatutaqa.

—Ama iskribiychu ‘Israel runakunapa mantaqnin’ niqtaqa. Ashwan iskribiy kaynuta: ‘Israel runakunapa mantaqnin tukuq’ niqta.

²² Piru Pilatutaqa niran:

—çhaynu iskribirçami, iskribishana kani! nir.

²³ Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabarllapanaqa raçhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu aypakuranllapa. Piru chay atun raçhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjunlami karan. ²⁴ Chaynu katinmi suldadukunaqa, kaynu niranllapa:

—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi aypashunllapa nir.

Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskribikashanqa kumplikaran. Chaqa niqmi: “Raçhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna raçhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa” nir. Chaymi chaynulla suldadukunaqa ruraranllapa.

²⁵ Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa mamampa irmanan, Cleofasa warmin María, chaynulla Maria Magdalena ima. ²⁶ Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa munashan yaçhakuqnin mamampa pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:

—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.

²⁷ Chaynu mamanta nirqa, yaçhakuqnintapis niran:

—Chaypimi mamayki nir.

Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yaçhakuqninqa Jesuspa mamantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir yaçhasanrayku kaynu niran: —Yakunayani nir.

Chaynuqami niran, Dyus nitin iskribikashapi nishan kumplikananpaq.

²⁹ Chaynu nitinmi, puqyala raçhpitata isupu qirupi watar, puchqu binu uk jarrupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa. ³⁰ Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:

—Tukuymi kumplikashana nir.

Chaynu nirqa, pukçhirar wanuranna.

Jesuspa kustillantami uçhkuranllapa

³¹ Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katingami, chay Israelmanta karguyjunkunagaq mana munaranllapachu, chay kruspi klbaraqkunapa kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa kaçhakutin rir chay kruspi klbaraqkunapa çhankanta pakitinllapa dasna wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq nir. ³² Chaymi kaçhakutinllapa, suldadukunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk klbaraqqa çhankantaqa pakiran. Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpatapis. ³³ Piru Jesuspa çhankanta pakinanpaq qimikayatinnllapa-shuypaqa, wanushana karan. Chaymi çhankantaqa manana pakiranllapanachu.

³⁴ Piru ashwan chay suldadukunapa ukninqa rir atun puntayjun jyirruwan Jesuspa kustillanta uçhkuran. Chaymi chay kutilla, yawarwan yaku Jesuspa kwirpunmantaqa yargamuran. ³⁵ Kaytaqami uk rikasha chay parlakun. Chaymi chiqapta riman. Chaynulla yaçhanpis chiqapta rimayan nir. Chaynu rimatinmi, qamkunapis kriyinaykil-lapapaq. ³⁶ Chaqa tukuy kaykunagaqami chaynuqa pasaran Dyus nitin iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Manami uk tullunlamatapis pakiqallapachu” nir. ³⁷ Chaynullami uk iskribikashakunapipis niq: “Rikakunqallapami uçhkushanllapamatapis” nir.

Jesustami pampananllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Chaymantaqami Arimateamanta Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa kwirpunta qutin apar pampananpaq. Josiqami, Jesuspa yaçhakuqninna karan. Piru chay Israelmanta karguyjunkunata manchashanraykumi, upallala puriq, mana imatapis rimarchu. Chaymi

Pilato apar pampay nitinga, Josiqa rir, Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq.³⁹ Chaynullami Nicodemupis çhamuran, trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiypaqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq Jesuswan parlaq. ⁴⁰ Chaynumi, Josiwan Nicodemuqa Jesuspa kwirpuntaqa aypar, raçhitata chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunawan alli salar, pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa, Israelmanta runakunapa chaynu pampakunanllapapaq kustumrin kashanrayku.

⁴¹ Chay lugar kruspi klabashanllapapiqa kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna qaqapi uk uçhku wanuqkuna pampakananpaq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis pampakashachu kayaq. ⁴² Chaymi chaylapi pamparanllapa, chay yatanlapi katin. Chaqa Israelmanta runakunapa samanana diyamapis qallariyarannari.

20

Jesusmi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Chaymantami simanapa punta diyanpiqa María Magdalenaqa amsaq amsaqla riran Jesús pampakashanmanqa. Chaynu rir çharmi, chay uçhkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina kaqta rikaran. ² Chaymi kallpar riran, Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninta willaq. Çharqa, kaynu niran:

—¡Amitunchikllapataqa pampakashanmanta urqur apashallapa! ¡Manami yaçhayanillapachu maymanmi apar çhurashallapa nirmapis!

³ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk yaçhakuq masinwanqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. ⁴ Ishkantinmi kusata kallparanllapa. Piru chay uk yaçhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta çharan. ⁵ Çharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raçhpalatana rikaran. Piru manami yaykuranchu rurimanqa. ⁶ Chaymanta Simón Pedro çharqa, yaykuran pampakashan uçhkumanqa. Piru paypis, Jesús pillukashan raçhpalatana usuraqta rikaran. ⁷ Chaynullami umanta pillushanllapa raçhpaqa, kwirpunta pillushanllapa raçhpawanqa mana pullachu karan. Ashwanmi umanta pillushanllapa chay raçhpaqa, çhiqanla pillukasha usurayaran. ⁸ Chaymantaqa, Jesuspa chay uk yaçhakuqnin naypaqta çhasha karan chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús kawsamushana nirqa. ⁹ Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanllapa, Dyus nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa. ¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa tikrakaranllapa wasinllapaman.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran

(Mr 16.9-11)

¹¹ Nataq María-shuyapaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar kidaran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran uçhku rurimanqa. ¹² Chaymi ishkay angelkuna kusa yuraq in-tiru raçhpajunta rikaran. Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin çhakinlaw kashanpi, ukninga uman kashanpi tayaranllapa. ¹³ Chaymantaqa chay angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, çimapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yaçhayanichu mayman aparmi çhurasha kanqallapa nirmapis.

¹⁴ Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlam, Jesusta naypanpi shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yaçhayaranchu Jesús kanqa nirmapis. ¹⁵ Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, çimapaqtaq waqayanki? çPitaraq maskayanki?

Chaynu taputinga, María Magdalenaqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, çmaypitaq çhurashayki rir apanaypaq? nir.

¹⁶ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—¡Raboni! nir. (Rimananchikpiqa niyan “Yaçhachikuq Taytituy”).

¹⁷ Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Taytaywan pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay, riyandinami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikillapawan tarinakuq nir.

¹⁸ Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesuspa tukuy yaçhakuqninkunataqa: “Amitunchikllapatami rikasha kani” nir ima. Chaynullami Jesús willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

Jesumi rikariran yaĉhakuqninkunaman
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa uk wasilapi tantakar alli kirpakusha ima tayaranllapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu kayatinllapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa ĉhaypinllapapi shar, kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁰ Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jestusta rikar riqsirqa, allipta aligriyanllapa. ²¹ Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanučhi Taytay kaĉhamaran chaynullami qamkunatapis kaĉhashunillapa, nuqapaq yaĉhachikutkillapa kriyirna washakananllapapaq nir.

²² Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:

—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa. ²³ Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkil-lapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkil-lapaqa, mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

²⁴ Jesús kawsamur yaĉhakuqninkunaman rikaritinga, dusi yaĉhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqllapa chayqa, mana chaypichu karan. ²⁵ Chaymi chaymantaqa Tomastaqa willaranllapa:

—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.

Piru Tomasqa niran:

—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrikashanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.

²⁶ Chaymanta uchu diya pasatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qashan tantakaranllapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Paykunaqami punkuta kirpakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yaykur paykunapa ĉhaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁷ Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:

—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillayman itay. Ama mana kriyiq runachu kar, ¡kriyiy! nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:

—¡Amituyimi kanki; Dyusniymi kanki! nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Kanan rikamarqachu kriyimankina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

³⁰ Jesusqami yaĉhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqa mana iskribikashachu. ³¹ Nataq chay iskribikashakuna-shuyapaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrahan Cristun nir, qamkuna kriyinaq killapapaq iskribikasha. Chaynu kriyirnaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

21

Jesumi rikariran syiti yaĉhakuqninkunaman

¹ Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaĉhakuqninkunaman, Tiberias shutiq quĉhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakutinllapaqa: ² Simón Pedruqa chay Milli niqllapa Tomawan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishkey wamrankunawan, chaynulla ishkey mas yaĉhakuq masinkunawan pulla karanllapa. ³ Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.

Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:

—Chaynu katinga nuqakunapis pullayki rishaqllapa nir.

Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar. Piru chay tutaqa mana uklamatapis piskadutaqa ayparanllapachu. ⁴ Limpu achkiyatinnami, Jesusqa chay atun quĉhapa manyanpi rikariran. Piru yaĉhakuqninkunaqa mana yaĉhayaranllapachu, Jesús kanqa nirqa. ⁵ Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:

—Wamrituykuna, ¿manachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami nir.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:

—Yaku karryykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa nir.

Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa lluqshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku.

⁷ Chaymantami Jesusqa chay kusa munashan yaçhakuqninqa, Pedrutaqa niran:

—¡Waqgami Amitunchikllapa! nir.

Chaynu niqta uyaparlami Simón Pedruqa raçhpanta yakakuran. Chaqa lirila karan. Raçhpanta yakakur yakuman yaykuran. ⁸ Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, syin mitrulana yupay manyaman çhananpaq faltayatin, yaku karrunpiqa çharanllapana, atun shikrapiskaduta untalla aysaçhakusha. ⁹ Chaymanta ishkir rirqa yaku manyaman çharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqqa ananpiqa piskaduwan, tantita kasha karan.

¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Apamuyllapa chayraqla lluqshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. 153 piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapiqqa. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa. ¹² Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:

—Shamur mikuyllapa nir.

Chaynu nitinga chay yaçhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqllapachu, mayqantaq kanki nirlamapis. Chaqa yaçhayanllapanari Amitunchikllapa nir. ¹³ Chaymantami Jesusqa paylla yaçhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima aypachiran.

¹⁴ Chay rikarishanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutipaqna rikarisha karan yaçhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

¹⁵ Mikur tukchitinllapanaqa, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:

—Jonaspa wamran * Simón. ¿Qamqachu chiqapta kaykunamantaqa masta munamanki? Pedruqa niran:

—Ari Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir.

¹⁶ Chaynu nirqa, qashan tapuran:

—Jonaspa wamran Simón, ¿chiqaptachu munamanki? nir.

Pedruqa niran:

—Ari Taytituy. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Chaymi qashanpis Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami michinki nir.

¹⁷ Chaynu nirqa qashan kimsa kutipaqna kaynu nir tapuran:

—Jonaspa wamran Simón ¿munamankichu? nir.

Chaynu Jesús kimsa kuti tapushanrayku, Pedruqa kusa llakishala niran:

—Taytituy, qamqami yaçhayanki tukuyta. Qamqami yaçhayanki nuqaqami munashuni nir.

Jesusqa qashan niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nir. ¹⁸ Chiqaptami nishayki: Musu karqami maytapis rinashaykita riq kanki, qamlla mudakur ima. Piru kanan-shuypaqa nishayki: Rukuna katkiqami, ukna mudachishunqa, qamqa rikraykikunata chutarachitki. Chaynu raçhpaykita yakachishurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykimanmapis.

¹⁹ Jesús chaynu nirqa, Pedrutaqa intrachinayaran imanumi wanuyanga nir. Chaynulla intrachinayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nir. Chaynu nirnaqa chaymantaqa niran:

—¡Shamuy nuqawan rishun! nir.

Jesuspa kusa munashan yaçhakuqnin

²⁰ Chaynu ninakurqa riranllapana. Riyarllapa Pedruqa das ikinman chapakurqa, rikanan Jesuspa kusa munayashan yaçhakuqnin ikinllapata riqta. Kay kusa munayashan yaçhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinga, tapusha karan “¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa qukuyanga?” nir. Paymi ikinllapataqa riyaran.

²¹ Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:

—Taytituy, kayta-shuypaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.

²² Jesusqa Pedrutaqa niran:

—Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qam-paqqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.

* 21:15 Wakin iskririkashakunami “Juanpa wamran” nin.

²³Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata ninakuqllapa: “Chay kusa munashan yaçhakuqninga manana wanuyanqanachu” nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: “Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa?” nirla.

²⁴Jesusqami nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqqa. Chaynullami tukuy kaypi iskríbikashakunatapis nuqalla iskríbisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.

²⁵Jesusqami achka milagrukunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskríbishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkey librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanu Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakanallapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

¹ Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamanta-pacha, ² syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesumi syiluman riran

³ Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa yanpanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran “Chiqapta kawsayan” nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, yaĉhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq. ⁴ Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir. ⁵ Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

⁶ Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ğqamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaĉhanaykillapapaq allinchu, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaĉhan, tukuy pa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis. ⁸ Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq yaĉhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

⁹ Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pampatin, mana rikaranllapanachu. ¹⁰ Chaymanta chay runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapaqa, ishkey runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa. ¹¹ Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, ğimapaqtaq qamkunaqa chapakuyankillapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan karan chayqami rishana syiluman. Chaymantaqami imanutaq qamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

¹² Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakanllapa Jerusalén pwiblunkaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana diyapiqami chaynulata purinanllapapaq karan. ¹³ Chaynu Jerusalemman ĉharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas * ima. ¹⁴ Paykunaqami tukuyinllapa waran waran Jesuspa ukninkunawan, maman Mariawan, wakin warmikunawan ima tantacaqllapa Dyusman pulla mañakunanllapapaq.

¹⁵ Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa ĉhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq ĉhurakaran:

* 1:13 Kaynupimi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

16-17 “Uknirykuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasqami nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa. 18 Chaynu Jesusta kuntrankunaman qukur mana allinta rurashanpaqqami pagraranllapa. Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata rantiran. † Chaymantami umap ratar paçhyatin, limpu chunchulinmapis qutukamutin wanuran. 19 Chayta Jerusalén pwiblupi taqkuna yaçharmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-shuypaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir. 20 Chaqa Judaspaq David, Salmos librupi iskribishanqami chiqapta kumplikaran. Chaqa niqmi: ‘Wasingami chunllaq lugarpaq tikrankanqa.

Chaymi manana mayqanpis chaypiqa tanqanachu’ nir.

Chaynullami niqpis:

‘Uknami paypa lugarninqa kanqa’ nir.

21 “Chayraykumi, allin kanqa tukuy kriyiqkunamanta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq. Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaqkunaqa. 22 Paykunaqami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllapana kar intrachikunapaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima”.

23 Chaynu nirqami ishkey runakunata akraranllapa: Ukninqami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matias karan. 24 Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

“Taytituy, qammi tukuyqa yarpuyuninta yaçhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkeykunamantaqa mayqannintataq akrashayki. 25 Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami risana maymançhi rinanpaq karan chaymanqa” nir.

26 Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishkiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarqa dusina qashan karanllapa.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

1 Chaymanta Pentecostés fyista çhamutinga, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa. 2 Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar sylumanta shamur, yaçhapachiran chay wasi kashanllapamatapis. 3 Chaymi, paykunamanta rikariran ninapa llipyaynin yupay tukuyinpa ananman. 4 Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwanna kideranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

5 Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna çhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa. 6 Chaymi, chay wayra yupay waqarqa uyarillapapaq, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uyararanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa. 7 Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

“¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuyin, Galilea pwiblulamanta? 8 ¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa? 9 Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima. 10 Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa. 11 Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblunkunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikunapi Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaçhachimashallapamapis nir”.

12 Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imataq munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

13 Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:

† 1:18 Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

“Wak runakunaqami mačhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yačhachiran

¹⁴ Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwiritita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta. ¹⁵ Qamkunaqa mačhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqlaraq, imanuna mačhashaqa kashaqlapa.

¹⁶ Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

¹⁷ ‘Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami tukuy runakunaman kačhashaq Santu Ispirituyta.

Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis, warmipis rimaqallapa nuqa munashayta.

Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.

Nataq rukukuna-shuypaqa musqupanqallapa.

¹⁸ Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis kačhashaq Santu Ispirituytaqa, paykunapis rimaqanllapapaq nuqa munashayta.

¹⁹ Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.

Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, ninata, quntayta ima rikachishaq,

runakuna rikar dispantakananllapapaq.

²⁰ Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya čhamuyatinnaqa, rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.

Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay tikrakanqa.

²¹ Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir shutinpi mañakuqqami washakanqa’ nir”.

²² Chaymi Pedruqa niranpis:

“Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiylapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin naypaykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yačhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir.

²³ Piru ukkuna qushutinllapami ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla. ²⁴ Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari dijaranchu ismunanpaqqa. ²⁵ Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

‘Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi rikani.

Chaynu pay allilaw qichqaypi katingami, mana mayqantapis manchayta puytinichu.

²⁶ Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.

Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.

²⁷ Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

²⁸ Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita rurur tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.

Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyanimapis’ nir”.

²⁹ Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:

“Uknikuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa. ³⁰ Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yačhayanllana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir. ³¹ Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatingashi, almanqa mana chaypiqa kidayangachu, chaynulla kwirpun-

mapis manashi ismuyangachu nir. ³² Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yačhanchikllapa.

³³ Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kačhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima. ³⁴ Mabir, çimapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

³⁵ maydiya chay çiqinshuqkunata

ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir’.

³⁶ “Israël pwiĉlumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuyya Washakuĉnin Amitunchikllapana kananpaq” nir.

³⁷ Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaĉkuna uyaparqa, tukuy shunĉunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakın apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—ĵUknıyıkuna! ĵImatataq rurashaqllapa? nir.

³⁸ Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutıkuyllapa. * Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu İspiritunta qushunqallapa. ³⁹ Tukuy kay nıshushayllapaqami ĉamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaĉkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

⁴⁰ Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—ĵWakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.

⁴¹ Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

⁴² Paykunaqami apustulkuna yaĉhachikutinqa kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

⁴³ Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa.

⁴⁴ Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqllapa, iman kaĉkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima. ⁴⁵ Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillaywan iman paykunamanta ministishanllapanulla yanapanakuqmapis. ⁴⁶ Chaynulla waran waranmi Dyusta adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunĉunllapawan kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis. ⁴⁷ Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuyta kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayarannllapa.

3

Uk kujumi alliyaran

¹ Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa. ² Piru Dyusta adurananllapa wasipiĉami, nasishanmanta-pacha uk kuju runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqllapa chay wasipa punkun “Shumaq Punku” shutıqpi. Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq. ³ Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan Juanta Dyusta adurananllapa wasiman yaykuqta rikarqa, limusnata mañakuran.

⁴ Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

⁵ Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa nir yarpur.

⁶ Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillayniyun, uruyjunpischu kani. Piru kaytami qushuyta puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

⁷ Chaynu nırqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin, chay kujupa ĉhakinkuna, muĉunkunamapis ĵwirtina tikrakaran. ⁸ Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta adurananllapa wasiman yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaquna.

⁹ Chaymi tukuy chaypi kaĉkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa, ¹⁰ kusalata manchakur dispantakaranllapa. ĉaqa payqa mananari kujunachu karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-pacha limusnata, Dyusta adurananllapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutıqpi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaĉhachiran

* **2:38** Amitunchik Jesupa shutinpina shutıkuyllapa nırqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutıkunchik nir.

¹¹ Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqanchakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta adurananllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqpi kayashanllapaman. ¹² Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, ¿imaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? ¿Qamkunachu yarpunkillapa, nuqakunalla pudirniyun kar, chaynulla kusa allin kashaylla-parayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. ¿Manami chaynuchu! ¹³ Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaga karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaçhashaq nitinmapis, qamkunaga mana munaraykillapachu. ¹⁴ Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaga mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaçhanapaq, allinla Amitunchikta-shuyupaqa mana. ¹⁵ Chaynumi qamkunaga wanuchiraykillapa bidanchikta gumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa. ¹⁶ Chaymi, Jesupa shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta riqsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna rikankillapa.

¹⁷ “Yaçhaninami ukniykuna, qamkuna mantaqnikikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita yaçharchu, imatami rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis. ¹⁸ Chayta ruratkillapaqami kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuçi paypa rimaqninkuna nisha kayaq, ‘Paypa Cristunqashi qisçhakar wanuyanaq’ nir, chaynulla. ¹⁹ Chayraykumi qamkunaga uchaykillapata dijir, Dyusman tikrakar pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapamanta shumaqchashunqallapana. ²⁰ Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta kaçhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq unaymantapacha arnikusha chaynulla. ²¹ Kananllaqami manaraq shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqchakanan tyimpu çhamunankaman. Chay tyimpu çhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa kaçhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqchahanapaq, imanuçi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla. ²² Chaqa rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata:

‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta
uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq.
Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa,
kasur rurayllapa.

²³ Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa,
Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrrar chinqachinqa’ nir.

²⁴ “Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa. ²⁵ Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnishanqa, qamkunapana kasha. Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa niran: ‘Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi kaqkunata shumaqchashaq’ nir. ²⁶ Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq kaçhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin runanaykillapataqa dijarna”.

4

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

¹ Pedruwan Juanqa runakunata yaçhachiyatinllaraq, kurakuna çharan, Dyusta adurananllapa wasipa kuytaquqninkunawan, saduceo runakunawan ima. ² Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu runakunata yaçhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa qashan kawsamuyanaq” nir. ³ Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa allaqninkaman, chay diyaqa tardina katin. ⁴ Chaynumapis, Pedruwan Juan yaçhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana karan. Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqkunala yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa.

⁵ Allaqnin diyaqa Jerusalemni tantakaranllapa, Israel runakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. ⁶ Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas shutiq runa. Chaynulla pullanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa. ⁷ Paykunami kaçhakananllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi çhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutinwantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunata? nir.

⁸ Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna ima. ⁹ Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq, yaçhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir. ¹⁰ Chaynu katinga, qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaçhanallapapaq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantachi qamkuna kruspi klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran. ¹¹ Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa shumaq rumipaqna tikrakasha. ¹² Manami ukkunapiqa washakayta puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypipis mana qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

¹³ Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata dispantakaranllapa. Chaynulloami kwintata qukaranllapa, kay runakunaqami Jesuspa yaçhakuqnikuna kasha nir. ¹⁴ Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta puytiranllapachu.

¹⁵ Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman lluqshichir, ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa. ¹⁶ Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami yaçhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanllapapaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu. ¹⁷ Chayraykumi, Jesuspaq rimar yaçhachikutinllapa kriyir, ama achkayanallapapaqqa, alli abisar kaçhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar purinanllapapaqnachu”.

¹⁸ Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaçhachinanllapapaqnachu. ¹⁹ Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa? ²⁰ Manami nuçakunaqa uyarayta puytinllapachu rikashayllapamanta, uypashayllapamantaqa.

²¹ Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta rurananllapapaq alli abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta, ²² chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

²³ Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta lluqshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.

²⁴ Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyninllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:

“Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima. ²⁵⁻²⁶ Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?’

¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaçar, mana allin ruraykunapaqqa?

Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,

chaymanta-shuypaqa pulla çhiqninllapa Tayta Dyusta.

Chaynullo Dyus Akraşhan Cristuntapis çhiqninllapa’.

²⁷ “Tayta Dyus, çhiqaptami David nishannulla kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta runakunawan, chaynullo kay Israel pwiblumanta runakunawan ima, chay akraşhayki kusa allinla Wamrayki Jesusta çhiqnir. ²⁸ Chaynu katinmi, ruraranllapa qam imanuchi yaçhaynikiwan pasanapnaq nisha karayki çhynulla. ²⁹ Kananaqa Taytituy rikay-ari imanu abisar dijashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sirbishuqnikunata yanapamayllapa shachinakur qampa rimanaykita yaçhachikunayllapapaq. ³⁰ Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta ruranyllapapaq. Chaynullo qishaqkunata allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesuspa shutinwan” nir.

³¹ Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa kuyuq qallari-ran. Chaymi chay kutilla, tukuyninta Santu Ispiritu balurta qur yanaparan. Chaymi

chaymanta-pacha ashwan mana manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallari-ranllapa Dyus nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuyapaq karan

³² Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuqllapa. Manami mayqan-pis niqchu, chay imankunaqa paylapaqa kanqa nirqa. Tukuyinllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuyapaq kanqa nir. ³³ Chaynu katinmapis, Dyus pudirinwan yanap-atin apustulkunaqa rimayaranllaparaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuyinta yanapatin shumagta kawsaranllapa. ³⁴ Manami paykunamantaqa, mayqanlapis imakunata ministiqkunaqa karanllapachu. Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay imankunata rantikur, qil-layninllapataqa, ³⁵ apustulkunata quqllapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.

³⁶ Karanmi Chipre shuti q pwiblumanta uk Levita, José shuti q runa. Paytami apus-tulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta “Kunsulakuq”) nir. ³⁷ Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

¹ Piru karanmi uk runa Ananías shuti q. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata. ² Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta ayp-ar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: “Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapanullami ruraranllapa. ³ Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:

—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspaya yarpuyinta, shunquyki ratakuchir Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakin-latana ‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa? ⁴ ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaga? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llul-lachiyta kamashayki nir.

⁵ Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa. ⁶ Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa raçhpawan pillur aparanllapa pampaqqa.

⁷ Ananías wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata yaçharlamapischu. ⁸ Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:

—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapanula? nir.

Payqa niran:

—Arí, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.

⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.

¹⁰ Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa çhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa. ¹¹ Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yaçharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

¹² Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin ruraranllapa kusa shumaq mana ruray-paqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqllapa Salomón rurashan kurridurpi. ¹³ Nataq mana kriyiqku-naqami paykunawanqa mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqllapa.

¹⁴ Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata achkayayaranll-apa. ¹⁵ Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasinmanta urquqllapa kallikuna-man pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi Pedro pasatinga, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

¹⁶ Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchankunamanmatapis, runakunaqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuyinrayku yaruyashakunamatapis. Chaynu-mi tukuy shamuykunaqa alliyaqllapa qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

¹⁷ Chaymantami chay kurakunapa mantaqinwan, chay saduceo runakunaqa apustulkuna Jesucristupaq yaĉhachikutin achka runakuna kriyishanllaparayku kusalata ĉhiqniranllapa. ¹⁸ Chaymi paykunataqa aypar, karsilman itaranllapa. ¹⁹ Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kiĉhar lluqshichimuran kaynu nir:

²⁰ “Riyllapa, Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi shar yaĉhachikuyllapa tukuyta mushuĉ bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.

²¹ Chaynu ángel nishanullami, allaqmantaqa amsaq amsaqlla Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, yaĉhachikuq qallariranllapa. Piru chaykamanqami, kurakunapa mantaqninga, paywan pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa mas karguyjunkunata, chaynulla Israel runakunapa ruku mantaqininkunata ima, tantakar parlananllapapaq. Chaymi kaĉhakuranllapa apustulkunataqa karsilmanta apamunanllapapaq. ²² Piru kuytakuqkuna karsilman rirqa, apustulkunataqa mana tariranllapachu. Chaymi tikrakamurqa kaynu niranllapa:

²³ —Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata tarinillapa. Chaynulla chay kuytakuq suldadukunatapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuytakur shaqta tarinillapa. Piru punkuta kiĉharqa, mana mayqantapis tarinillapachu ruripiqá nir.

²⁴ Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa mantaqin, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqininkunapa mantaqin, chaynulla kurakunapa wakin mantaqininkuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq lluqshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuyupaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.

²⁵ Chaymi chay kutilla, ukqa ĉhar niran paykunataqa:

—Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachiyá nir.

²⁶ Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqin wakin kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu. Chaqa manchakuyaranllapari “Runakuna rumillawan sitamachuwanllapa” nir. ²⁷ Chaymantaqa aparánllapa kusa mas karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga kaynu niran:

²⁸ —Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa yaĉhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu katinga ¿imatataq qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaĉhachikutillapami, tukuyta Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

²⁹ Chaymi Pedro chay wakin apustulkunawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyustaraq kasunillapa. ³⁰ Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan kawsachimuran. ³¹ Chaynu kawsachimurmi sylupiqá allilaw qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakin, uchanllapamanta piridunananpaq. ³² Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

³³ Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa. ³⁴ Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq katin, kusalata rispitaqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaĉhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman lluqshichinanllapapaq. ³⁵ Chaymantami wakin karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay runakunamantaqa imata ruranayarllapamapis. ³⁶ Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunapaq wakta kayta shikwakar tukukaranllapa. ³⁷ Chaymanta qashan uk tyimpupi, sinsuta ruraninllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunapaq wakta kayta shikwakanllapa.

³⁸ “Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis rurarchu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa. ³⁹ Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuyupaqa manami imanuy tukurpis binsiyta puytunkillapachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachinakuy qallaritkillapa!” nir.

⁴⁰ Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunkunaqa “Allinmi chayqa” niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata llibachir ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yačhachikur purinanllapapaqnachu. Chaynu allita willar imaqa, kačharanllapana. ⁴¹ Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa kusala aligrina lluqshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu qischakananllapapaq.

⁴² Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi ima mana manchakurlamapischu Dyuspa shumaq rimayninta yačhachikuqlapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

¹ Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqlapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.

² Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa: —Manami allinchu nuqakuna Dyuspa rimananta yačhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa. ³ Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuyiniyun, kusa intrakaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa rurananllapapaq. ⁴ Nuqakunaqami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yačhachikushaqlapa maydiyapis nir.

⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuynin “Allinmi chay nishaykillapaqa” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Armenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmı Antioquia pwiblumanta karan. Piru yačhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

⁶ Chaymantaqa aparanllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Čhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay syiti akrakashan runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata čhurar, Dyusman mañakuranllapa.

⁷ Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalemipiqa. Chaynullami, Jesucristupiqqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

⁸ Dyus yanapatinmi, Estebanta ashwan kusala pudirniyun kar, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypa naypanpi. ⁹ Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandria pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa. ¹⁰ Piru chay runakunaqa mana upallachiytaqa puytiranllapachu. Chaqa Estebanta, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

¹¹ Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa mana imanupis binsiyta puytirqa, wakin runakunata pagraran rimananllapapaq Estebanta kuntran kaynu nir: “Estebantami, Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.

¹² Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunawan tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami Estebantaqa aypar aparanllapa kusa mas karguyjunkunapa naypanman. ¹³ Chaynulla tistigukunatapisi, Estebanta kuntran rimar llullakunanllapapaq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:

—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran riman Dyuspa wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapisi. ¹⁴ Chaynullami uyapasha kanillapapisi kaynu niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachiyanqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta qumashanchikllapatapisi ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

¹⁵ Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta chaparqa, rikaranllapa kusa angelnula qaqlitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

¹ Chay kurakunapa mantaqinmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:

—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa, ¿chiqapchu, manaqachu mana? nir.

² Chaymi Estebanqa niran:

“Ukniykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwibulllapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran. ³ Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir. ⁴ Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa lluqshir rir; Harán pwibluman êhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinga, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa. ⁵ Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaqa quranchu, uk êhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis, arniranmi pay wanutinga wamrankunana kay pachapiqa tananllapaqa. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

⁶ “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapamantaqa lluqshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima. ⁷ Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaqa lluqshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa’ nir.

⁸ “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaqa siñal kustumrita rurananllapaqa * nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinga siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinqa ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

⁹ “Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna êchiqir Egiptuman rantikuran. ¹⁰ Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaçhaqpaq imana tikaran Egiptupa mantagnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna kananpaq.

¹¹ “Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapaqqa. ¹² Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaçharan, kaçharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa. ¹³ Qashan ishkay kutipaqna ritinllapaqa, Josiqa uknikunata niran, payqashi ukninllapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yaçharan maygan ayllumantami Josiqa nirmapis.

¹⁴ “Chaymi Josiqa kaçhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapaqa. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa. ¹⁵ Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran. ¹⁶ Chaymantaga Jacobupa kwirpunta apananllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqa wamrankunamanta.

¹⁷ “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnisha tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan Egiptupiqa. ¹⁸ Chay tyimpumi Egiptupiqa mantakuran uk gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqsishachu karan. ¹⁹ Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinqa, dijatinllapa wanur amana achkayananllapaqa.

²⁰ “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa. ²¹ Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir waqtalapi dijasha katin, † Faraonpa warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran wamranta yupay. ²² Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yaçhayninkunata kusata yaçhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq karan rimananpaq, chaynulla imata rurananpaqmapis.

²³ “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin. ²⁴ Chaymi Egiptumanta runa, paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa, washananrayku chay Egiptumanta chaytaqa wanuchiran. ²⁵ Chaqa payqari yarpuran, Israel aylluykunaçi allita kwintata qukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moises-rayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana kwintata qukaranllapachu. ²⁶ Chaymanta, allaqnin ishkay Israel runakunata maqanakuqta tariran.

* 7:8 Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14. † 7:21 Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa çhaypinkaqłapi pakar çhuraran ama wanunanaq. Mas allintaqami intrachimançhik Exodupi 2.2-10.

Chaymi payqa washanachiyta yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.

²⁷ “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moiesta kumsar niran: ‘¿Pitaq qamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa churamushusha nuqakunamanqa?’ ²⁸ ¿Manaqachu qamqa, quya imanuêhi uk Egiptumanta runata wanuchirayki, chaynulla nuqatapis wanuchimanayanki?’ nir. ²⁹ Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.

³⁰ “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinai sirkapi kayatinmi, sarsapi nina ratakuz rurimanta uk ángel † payman rikariran. ³¹ Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta: ³² ‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Piru Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chaparananlamapischu. ³³ Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: ‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiquami, kusa santu lugar. ³⁴ Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanu Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qaychakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyta. Chaqa Egiptumanmi kaçhashuyani’ nir.

³⁵ “Unaymi paykuna, Moiesta disprisyar ‘¿Pitaq kaçhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaçharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishannulla. ³⁶ Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa llugshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynu mi lagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuna puriran. ³⁷ Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna qamkunaqa kasunaykillapapaq’ nir.

³⁸ “Israel runakuna chunllaq lugarpi tantakasha katinmi, Moiesta, angelqa Sinai sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikkunata imanu kawsananllapapaq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashallapa kasurna kawsanallapapaq.

³⁹ “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyashanllaparayku ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa. ⁴⁰ Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman apamananllapata munanillapa’ nir. ⁴¹ Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk dyus bisirrunata. Chaynami animalkunata wanuchir, rupachir imana fyistata rurar adurananllapa chay paykunalla rurashan dyustaqa. ⁴² Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur, dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata adurananllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:

‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpi karqa, animalkunata wanuchir, ufrinditata çhurar ima aduramaraykillapa?’

⁴³ Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Moloceta andasninpi purichiraykillapa.

Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir aduraraykillapa.

Chaykunata adurashaykillaparaykumi,

nuqaqa pwibluymanta urquq, Babilonia pwiblumantapis mas wakaqman itakushaykillapa’ nir.

⁴⁴ “Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta adurananllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moiesta rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqllapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunanllapapaq. ⁴⁵ Chay tuldu wasitaqami ayka añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta kaqkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan Davidpa tyimpunkaman.

⁴⁶ “Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanaparan. Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta adurananllapa wasita ruratin, chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq. ⁴⁷ Chaynu mañakusha katinmapismi, wamran Salomón ruraran Dyusta adurananllapa wasitaqa. ⁴⁸ Piru allita yaçhashançhikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa rimaqninga kaynu nisha kayaq:

⁴⁹ ‘Unay syilumi, tar mantakunay.

Nataq pacha-shuyapaqa çhakiy shanan.

¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?’

† 7:30 Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?

⁵⁰ Nuqami tukuy imata rurasha kani' nir”.

⁵¹ Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:

“Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana kasukuq, mana shumaqta yarpuqkuna ima kankillapa. Chaynu karmi maydiyapis Dyuspa Santu Ispiritunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa. ⁵² Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqnintataq mana qischaranchu chay unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir yaçhachikuqkunata. Piru chaynumapis Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, kuntrankunaman qukur ima wanuchiraykillapa. ⁵³ Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna, Moisesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

⁵⁴ Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richyachiranllapa ima. ⁵⁵ Piru Estebanqami, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, unaq syiluman chapakur, Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran. Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta. ⁵⁶ Chaymi Estebanqa niran: —¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiçhakashata! Rikanipismi Dyusmanta Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.

⁵⁷ Piru chaynu nitinqa, chay runakunaqa mana uyapanar rinrinllapata kirpar, gayçhakur ima, tukuyinin kallparanllapa Estebantaqa aypaq. ⁵⁸ Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta llugshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa raçhpanllapata urqur inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.

⁵⁹ Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki”.

⁶⁰ Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanllapataqa kwintachankichu” nir.

Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

¹⁻² Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirqami allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runakunalami Estebantaqa pamparanllapa kusata paypaq waqar ima. Chaymanta chay diyallami Jerusalemipiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikini puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuyupaqa mana llugshiranllapachu Jerusalemantaqa.

³ Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysaçhakur llugshichimuqllapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaçhachikuranllapa

⁴ Nataq Jerusalemanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuranllapa kriyirna washakananllapapaq. ⁵ Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria pwibluman rir çharqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaçhachikuq qallariran. ⁶ Chaynu yaçhachikutinmi tukuylla tantakashakunaqa kusalata uyakuqllapa, Felipe imata nitinpi. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirninwan milagrukunata ruratin ima. ⁷ Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkuna aliyuqllapa. Felipita uyar, dyablukunapa yarpuyin runakunata gayçhachir, llugshiqllapa. Chaynullami achka mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla kujkunamapis alliyaranllapa. ⁸ Chaynu katinmi, chay pwiblupiqqa tukuylla kusata aligriyaqllapa.

⁹ Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq. Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi kusa puytiq runa nir. ¹⁰ Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa kusata uyakuqllapa. Paykunami niqllapa: “Kay runa, Dyuspa pudirninwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir. ¹¹ Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqllapa unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha kashanrayku.

¹² Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyinpi kawsananllapapaq nir yaçhachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuylla shutikuranllapa. ¹³ Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusalata dispantakaran.

¹⁴ Chaymanta Jerusalenpi apustulkunaqa “Samaria pwiblupi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yaçharqa, Pedruwan Juanta kaçharanllapa. ¹⁵ Paykunaqa Samaria pwibluman çharqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq kriyiqkunaqa kananllapaq. ¹⁶ Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa. ¹⁷ Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.

¹⁸⁻¹⁹ Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata çhuratinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Simonqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:

—Chay pudirta gumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa ananman çhuratiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kananpaq nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qillaynikiwan pulla chingankillapa. ²¹ Qamqa mana ima dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami Dyuspaqqa mana allinchi. ²² Chaymi ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa. ²³ Chaqa yaçhayanimi shunquykiqqa kusata inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqqa prisu yupayna purichishuyan nir.

²⁴ Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.

²⁵ Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta yaçhachikurllapanaqa, tikrakanllapana Jerusalenman, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

²⁶ Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalenman nanta rishaykinu Gaza pwiblukaman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

²⁷ Chaymi Felipiqa sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopia pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyirna Candace shutiqpa imankunata rikaq. Chay runami risha karan Jerusalenman Tayta Dyusta aduraq. ²⁸ Chaymanta qashan pwiblunman tikrakar, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishan libruta liyiqnu. ²⁹ Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:

—Rir qimikay wak karritaman nir.

³⁰ Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—çIntrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.

³¹ Chaynu taputinga chay runaqa niran:

—çImanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinga? nir.

Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:

—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.

³² Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:

“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.

³³ Pinqaypaqta ruraranllapa.

Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanllapa.

Piru mayqanpis mana yarpuranchu çimanumi payqa maydiyaqa kanqa? nirqa.

Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.

³⁴ Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:

—Willamay-ari, çpipaqtaq rimayan kay Dyuspa rimaqninga? çPayllapaqchu, manaqachu ukpaq?

³⁵ Chaymanta Felipiqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir. ³⁶ Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:

—Kaypi kan yaku. çManachu nuqapis shutikuymen? nir.

[³⁷ Felipiqa niran:

—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.

Chaymi chay runaqa niran:

—Kriyini, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

³⁸ Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqa shutichiran eunucutaqa. ³⁹ Chaymanta yakumanta llugshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran. ⁴⁰ Nataq Felipiqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu, Cesarea pwibلمان ĉanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

¹⁻² Chaykamanqa Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiyta yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibلمان rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuipi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibلمان apamunanpaq. ³⁻⁴ Chaymanta, Damasco pwibلمان rir ĉayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala lliypa intiru, sylumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinga, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: “¡Saulo, Saulo! Ćlmapaqtaq ikiypi puriyanki qischanaykipaq?” nir.

⁵ Chaymi Sauluqa niran: “ĆMayqantaq kanki, Taytituy?”

Chay rimaqqami niran: “Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuchi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi ĉhachikarqa paylla nanachikun chay yupay”.

⁶ Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: “Taytituy, Ćimatataq ruranaypaq allin kanqa?” nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy Damasco pwibلمان. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis”.

⁷ Chaynulla Sauluwan riĉkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqantapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa. ⁸ Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaĉkunaqa, makinmanta aysakurna, aparannllapa Damasco pwibلمانqa. ⁹ Chaypimi kimsa diyatana karan mana chapakur; mana mikur; mana imatapis upyar imalamapischu.

¹⁰ Damasco pwiblupiqami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyinpi payman rikarir; kaynu niran: “¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

¹¹ Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman kusata mañakuyan. ¹² Chaymi, rikapakuyinpi rikashusha wasiman ĉhar yaykur, makikikunata ananpi ĉuratki qashan rikakuyan” nir.

¹³ Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqa, tukuy mana allinkunata Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq. ¹⁴ Kananqami chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa mantaqninkuna kaĉhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaĉharan: “Riy. Ćaqa paytami akrasha kani nuqapaq rimar yaĉhachinanpaq chay Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima. ¹⁶ Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar yaĉhachikurqa kusata qisĉakayanqa” nir.

¹⁷ Chaynu Amitunchik nitinga, Ananiasqa riran, chay maypiĉhi Saulo kayashanman. Chayman ĉharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi makinkunata ĉurur, niran:

—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Amitunchik Jesús qamman rikariran chay paymi kaĉhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu qamwanna kananpaq nir.

¹⁸ Ćhayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispa yupaylla wiĉtikuna rataran. Chaymi qashan rikakurna sharir shutikuran. ¹⁹ Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakan. Chayna Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqqa, ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaĉhachikuran

²⁰ Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqqa Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi yaĉhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir. ²¹ Chaynu yaĉhachikutinmi, tukuy chay uyakuĉkunaqa dispantakashalla ninakuqllapa: “ĆManachu kay runa Jerusalenpiqa, Jesuipi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ĆManachu chaynu kar, kaymanpis shamuran Jesuipi kriyiqkunata prisur, kurakunapa mantaqninman ĉukunanpaq?” nir.

Chaynu nir imami, paykunapura parlaqlapa. ²² Piru chaynu ninakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata animakur yaçhachikuran: “Jesumni, Dyus Akrashan Cristun chiqap washamaqninchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaçhachikutinmi, Damasco pwiblupi taq Israel runakunaqa alliplata yarpupakuranllapa.

²³ Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaqa tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq. ²⁴ Piru Sauluqami yaçharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay çhiqniqninkunaqa yarakuyan, chay pwiblumanta llugshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapapaq nir. ²⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waqtalawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalempi

²⁶ Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman çharqa, Jesucristupi kriyiqkunaman pulchakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllaparayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyiyanaqa” nirqa. ²⁷ Nataq Bernabimi Saulutaqa aparán apustulkunaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaçhachikuran Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

²⁸ Chaynami Sauluqa Jerusalempi kidar, paykunawanna puriran. ²⁹ Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaçhachikuq, chay griego rimaq Israel runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiya yarpuranllapa. ³⁰ Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaçharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaçharanllapa.

³¹ Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqтана kawsaqlapa, mana qisçhakarnachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashannulana kawsaqlapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

³² Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq. ³³ Chayman çharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan. ³⁴ Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kananqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran. ³⁵ Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

³⁶ Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuypaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq. ³⁷ Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparánllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman chutarachiq. ³⁸ Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspa kriyiq masinkunaqa ishikay runata kaçharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

³⁹ Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta çhatinqa, aparánllapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcaspa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanuyar raçhpanta rurashankunata ima.

⁴⁰ Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qun-qurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata chapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata chapakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran. ⁴¹ Chaymanta, Pedruqa makinmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa kawsaqtana paykunapa naypanman apamuran.

⁴² Chaymi chayta Jope pwiblupi yaçharllapaqa, kusala achka kriyiranllapa Amitunchikpiqa. ⁴³ Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqa kidaran, uk runa Simón shutiqqa wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

¹ Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantagnin karan. ² Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi ayllun taqkunawan Dyusta allipta kasur, aduraqllapa. Chaynu karmi, qillaynin kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur yanapaq. Chaynulla waran waran Taytanchik Dyusman mañakuq.

³ Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rikapakuyninpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninga pay kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: “¡Cornelio!” nir.

⁴ Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar manchakur, tapuran: “¿Imataq munanki, Taytituy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha. ⁵ Kananlla Jope pwibluman kaçhakuy apamunanllapapaq uk runa Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir. ⁶ Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ruranykipaqqis willashunqal].”

⁷ Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla ishkay sirbikuqñinta qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay suldadunpaq kusata yarpuq. ⁸ Qayamur paykunata chay rikashanta manyaqta parlarqa, kaçharan Jope pwibluman.

⁹ Allaqninga yaqqana Jopiman çhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq. ¹⁰ Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran. Chaymanta mikunanta kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyninpi rikaran syilu kiçhakaqta. ¹¹ Chaynu syilu kiçhakaqta uqaqamanta ishkimuyaran uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha. ¹² Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuypaq animalkuna, kwatru çhakijjun animalkuna, largu kurukuna, pari qurukuna ima. ¹³ Chay rikapakuyninpi uyaparanpis syilumanta kaynu niqta: “Pedro, sharir wanuchir, mikuy” nir.

¹⁴ Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis” nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, qashan chay rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy imatapis ‘Allin’ nishantaqa, ama ‘Mana allin’ niychu qamqa” nir.

¹⁶ Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay pulluqa. * ¹⁷ Pedruqa kusata yaçhayta munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, çimataq kanqa chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaçhashan runakunaqa çharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur. ¹⁸ Chay wasiman çharana kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—¿Kaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa tan? nir.

¹⁹ Pedruqari chay riqchaq rikapakuyninpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan. ²⁰ Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqqis yarpupakurchu. Nuqami chay runakunataqa kaçhamusha kani qamman shamunanllapapaq” nir.

²¹ Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaçhashan runakunataqa niran:

—Nuqami kani Simón Pedruqa. ¿Imalapaqtaq shamushaykillapa? nir.

²² Paykunaga niranllapa:

—Nuqakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio kaçhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyinin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaçhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payqa nimaranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

²³ Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninga paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakín chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.

²⁴ Jope pwiblumanta lluqshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa çharanllapa. Çhatinllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

yarayasha karanllapa. ²⁵ Pedro ċhatinqa, Corneliuqa lluqshiran tariq, naypanpi qunqurikur adurananpaq. ²⁶ Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran:

—Shariy taytituy. Nuqapismi qam yupay runala kani nir.

²⁷ Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi ruripiqacha runa tantakashata tariran. ²⁸ Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkuqamı yaċhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqamı intrachimanllapa: Ama uklawmanta runakunawanqa tantakanayllapapaqchu, ama wasinmanmapis yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaċhachimasha amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuyapaqchu, mana allinchu ima’ nirqa. ²⁹ Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla shamusha kani, mana imapaqpis ukmanta yarpur imachu. Chaymi yaċhayta munanina ċimalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.

³⁰ Chaymi Corneliuqa niran:

—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla yuraq intiru raċhpayjun rikariran. Chaymi nimiran: ³¹ ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha. ³² Kaċhay runakunata Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq. Mar yakupa manyanpimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.

³³ ‘Chaynu nimatinmi, utqaylla kaċhakuray shamunaykipaq. Qamqamı mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuyta, kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki’ nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimiran

³⁴ Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

—Kananqamı allita intrakanina, ċhiqaptami Dyusqa mana ukmanta ukmantachu rikamanchik maylawmanta kashamapis nir. ³⁵ Ashwanmi maylaw nasyunmanta, ima aylumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanċhik. ³⁶ Nuqakuna Israel runakunatami willamashallapa, tukuyta Amun Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

³⁷ ‘Qamkuqamı allita yaċhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqamı Dyusninċhikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita yaċhachikunapaq. ³⁸ Chaynulla yaċhankillapapis, Taytanchik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa allinkunalata rurar, runakunata dyablu qischatinmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaċhankillapa. ³⁹ Chaqa nuqakunamı rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaqa tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa. ⁴⁰ Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran. ⁴¹ Manamı tukuyta runakunamanċu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman rikariran. Chaqa kawsamutinqamı, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

⁴² ‘Chaymantami payqa kaċhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa kaċhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaċhananpaq’ nir. ⁴³ Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunamı Jesuspaq kaynu nisha karaq: ‘Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchanganamanta payqa pirdunayanqa’ nir’.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

⁴⁴ Pedro chaynu yaċhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuqkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran. ⁴⁵⁻⁴⁶ Chaymi Santu Ispiritu uyakuqkunaman shamutinqa, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan ċhasha karan chaykunaga, alliplata dispantakaranllapa. Chaqa chay uyakuqkunaga ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ċimanutaq Dyusninċhikqa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun? nir. ⁴⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Nuqanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninċhik Santu Ispiritunta qusha katinqa, ċama shutikuychu niytachu puytinċhik? nir.

⁴⁸ Chaynu nirnaqa kaċhakuran Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikunanllapapaq. † Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapapaq nir.

† 10:48 Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqamı intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

¹ Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana, “Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyusninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana” nir. ² Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro chatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis rurananllapapaq nir. ³ Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana rurannlapachu chaykunapa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

⁴ Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

⁵ —Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta. ⁶ Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuyapaq kwatru çhakijun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pariç kurukunata ima. ⁷ Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

⁸ “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuyapaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.

⁹ “Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimiran: ‘Tayta Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’ nir. ¹⁰ Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.

¹¹ “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa çharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwibluman kaçasha karanllapa nuqata apamananllapapaq. ¹² Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimiran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa wasinmanqa. ¹³ Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: ‘Jope pwibluman kaçhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiçta, chay Pedro ninllapa chayta. ¹⁴ Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakankillapa’ nir.

¹⁵ “Chaymi, paykunata yaçhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla. ¹⁶ Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niçmi: ‘Çhiçaptami Shutiçhikuç Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa’ nir. ¹⁷ Chaymi paykunatapis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinqa, çpitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

¹⁸ Chaynu Pedro nitin, Jerusalemanta kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchikqami chay mana Israel runakunatapis yanapashana, uchankunata dijar paymanna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

¹⁹ Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin kriyiqkunapa ikinpi puriran qischananpaq chay kuntraçninkunaqa. Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Çhire pwiblunaman, chaynulla Antioquia pwiblumanpis. Chay pwiblunapiçta Amitunchik Jesuspaq yaçhachiçllapa Israel runa masinkunalata. Nataq, wakinkunata-shuyapaqa mana yaçhachiranllapachu. ²⁰ Chaymantaqa ashwan, Chiprimanta, Cirene pwibluman shamanllapa Antioquia pwibluman. Chaypiçqami paykunaqa Jesuspa shumaq rimayninta yaçhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis. ²¹ Amitunchik paykunata yanapatinmi yaçhachikutinllapaqa, achka runakuna unay mana allin rurarayninkunata dijar, Amitunchikpina kriyiranllapa.

²² Jerusalemni kriyiqkuna “Antioquiapi mana Israel runakuna kusata kriyinnllapa” nir uyaparqa, Bernabita kaçharanllapa, rir rikananpaq. ²³ Chaymi, Bernabé çharqa rikanan, Dyusninchik imanun bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa alliplata aligriyaran. Chaynulla paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta kasunanllapapaq. ²⁴ Chaqa payqami kusala bwini, chaynulla Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi yaçhachikutinga, achka runakuna Amitunchikpi kriyir masna achkayaranllapa.

²⁵ Chaymantami Bernabiqa riran Tarso shuti q pwibluman, Sauluta maskaq. ²⁶ Chaymi tarirqa, aparan Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata yaçhachir. Chay Antioquiapi yaçhachikushmanmanta-pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

²⁷ Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakín rimaqninkuna, Jerusalemanta riran Antioquiaman. ²⁸ Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq masinkunapa çhaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta karan, chay Romapa gubyirun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

²⁹⁻³⁰ Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiamanta kriyiqkunaqa, puytishanllapata qillayta tantar kaçharanllapa chay Judea pwiblukunapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparanllapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministi qkunataqa.

12

Santiago wanuchir Pedruta karsilaranllapa

¹ Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi wakín kriyiqkunataqa kusata qischaq. ² Chaymi kaçhakuran Juanpa uknin Santiaguta ispadawan wanuchinanllapapaq. ³ Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumagta yarpuranllapa. Chayraykumi Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi. ⁴ Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypanman apatin, rikar yaçhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katingami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima. ⁵ Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunagami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

⁶ Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa çhaypinpi, ishkay kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakín suldadukuna-shuyupaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa. ⁷ Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa lliypya intiru karsilqa tikrakan. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikçhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinga chay kutilla, Pedruqa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman.

⁸ Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waçhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

⁹ Chaynu nitingami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaçharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay. ¹⁰ Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuy suldadukunapa çhaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaran. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan çharanllapana karsilpa waqta lluqshina jyirru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiçhakaran. Chaynami, llugshir ishkantin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa. ¹¹ Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuyupaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaçhamusha washamananpaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashanmanmatapis” nir.

¹² Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa. ¹³ Chay wasiman çharnaqami, waqta yaukuna punkumanta takakar qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra shuti q, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq. ¹⁴ Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta mana kiçharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir. ¹⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

¹⁶ Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiĉhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa. ¹⁷ Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:

—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikku-natapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

¹⁸ Achkiyatinnaqa, chay suldadukuna-shuypaqa mana imanu tukushaq nirpis yaĉharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaĉharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis. ¹⁹ Chaymanta, Herodesqa kaĉhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytinnllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta lluqshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

²⁰ Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa. ²¹ Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya ĉhamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samanapi tar, kusa shumaqta rimaran. ²² Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:

—¡Kay rimaqgami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

²³ Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninqa kusa saqra nanayta Herodesman kaĉhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

²⁴ Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaĉharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

²⁵ Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos nillapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaĉchachikunanpaq

¹ Antioquia pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqñinkuna, chaynulla yaĉchachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyiryn Herodespa pullan kriyakasha karan. ² Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaĉchachikunanpaq” nir.

³ Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata ĉurar, kaĉharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉchachikuranllapa

⁴ Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa Seleucia pwibluman. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar yaku ĉaypilapi Chipre shutiq chayman. ⁵ Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq pwibluman ĉarqa, Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi, yaĉchachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis * paykunata yanapar pullanllapa riyaran.

⁶ Chay Chipripa tukuy pwiblunapimi puriranllapa yaĉchachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman ĉharanllapa. Chay pwiblupimi tariranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta. Chay brujuqami Dyusninchikpaq rimaq tukuqla. ⁷ Chay brujuqami, Sergio Paulo shutiq gubirnadurwan amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi kusala yaĉhaq runa kaq. Chaymantaqa kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanllapapaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaq rimaynintaqa. ⁸ Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shutiqqami, apustulkunapa kuntran ĉurakaran,

* 12:17 Kay Santiagutami “Jacobó” niqllapapis.

* 13:5 Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12:12;

gubirnadurqa ama kriyinanpaq Dyuspaq yaĉhachikutinllapaqa. ⁹ Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujutaqa kusata chapar niran:

¹⁰ —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa, dyablupa wamran, tukuy allin kaqkunapa kuntran! ¿Imapaqtaq Dyus yaĉhachikushanta dañayta munanki? ¹¹ Chayta rurashaykiraykumi Dyusqa kanaanqa kastigashuyan. Chaymi kikanamanta-pacha syigu kidarna, ayka diyalataqa rupay achkirachikuqlamatapis mana rikanachinachu nir.

Chaynu nitinlami chay brujupa nawinqa tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur purichinanpaq.

¹² Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaĉhachikushanta uyakur kusalata dispantakarmi gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

¹³ Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiĉ lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalemman tikrakamuran. ¹⁴ Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergimanta lluqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antioquia pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa. ¹⁵ Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninkunaqa kaynu niran:

—Uknuy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata rimanayarllapaqa, kanaanlla rimayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upallachir, kaynu niran:

—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiylapa: ¹⁷ Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kanaanllapapaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa llugshichimuran paypa pudirninwan. ¹⁸ Chaynu llugshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuytaran imanu tukur tatinllapamapis. ¹⁹ Chaynulla, Canaan shutiĉ lugarpi, syiti atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay wanushapa pachankunataqa rukunchikkunata qunanpaq. ²⁰ Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman. ²¹ Piru rukunchikkunaqami Dyusta mañaranllapa gubyirunllapata numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar, numranan Saul mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cisca wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinga, ²² Dyusqa, Saula kargunmanta urqur, Davidtana numraran, gubyirnu kanaanpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nitipyis, rurán. Payqami Isaipa wamran David. ²³ Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaĉhamuran washamanallapapaq, imanutaq arnimashanchikllapa karan chay kumplikananpaqqa. ²⁴ Chaymi manaraq Jesús shamuyatinga, Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna tikrakar shutikuyllapa nir. ²⁵ Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu shipchamuyatinnaqa, kaynu niran: ‘Nuqaqa manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaĉhanaylapaqmapis’ nir”.

²⁶ Chaynullami Pabluqa niranpis:

“Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkunamanta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq. ²⁷ Chaqa, Jerusalemni taqkunata, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana rigsir, mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Juspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukuranllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishannulla kumplrnanllapa. ²⁸ Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa. ²⁹ Chaynumiri Dyus nitin iskribikashannulla rurarllapanaqa, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pamparanllapana.

³⁰ Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran. ³¹ Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusalemman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa paykunaga tukuyta uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

³²⁻³³ “Chaymi Bernabiwan nuqaga willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuichi Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:

‘Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani’ nir.

³⁴ Dyusqami rimashallana karan, Jesús wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpipis nin:

‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishaytaqa’ nir.

³⁵ Chaymi Salmosllapi ninpis:

‘Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpuntaqa dijankichu ismunanpaqqa’ nir.

³⁶ “Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi kwirpunpis ismur tukukaran. ³⁷ Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa kwirpuntaqa mana ismuranchu.

³⁸⁻³⁹ “Chayraykumi ukniykuna allita intrakayllapa, kaynu nirmi yaçhachikunillapa: Jesusraykulami uchanchikmanta pirdunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta kashanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuyлата pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.

⁴⁰ “Chaymi kuytakankillapa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama mana kriyiqkuna yupay pasashunllapapaq. Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:

⁴¹ ‘Qamkuna mana kriyinaqkuna, dispantakar chinqayllapa!

Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.

Chaymi mayqan parlashutinllapamapis, mana kriyinkimanllapachu’ nir”.

⁴² Chaynu Pabluwan Bernabé yaçhachikur tukchirnaqa, llugshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunaga, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapipis chayllapaq mas intrachinanllapapaq. ⁴³ Piru Pabluwan Bernabé, tukuyanta dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiqa, chay tantakaqkunataqa kaynu nir willaran: “Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku” nir.

⁴⁴ Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuyta chay pwiblumanta runakunaga tantakananllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakunallapapaqqa.

⁴⁵ Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaga, achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa.

⁴⁶ Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:

—Nuqakunagami naypaqtaqa qamkunataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa yaçhachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaga chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaçhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu. Chaymi kananqa mana Israel runakunatana yaçhachiq rishaqllapa, ⁴⁷ imanuichi Amitunchikllapa nir kaçhamaranllapa chaynulla:

‘Nuqami qamtaqa çhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.

Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaçhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq’ nir.

⁴⁸ Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaga, kusata aligriyar, niranllapa: “Amitunchik nishanqami kusala allin” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunaga, tukuyta kriyiranllapa. ⁴⁹ Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaçhachikuranllapa. ⁵⁰ Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaga Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa llugshichinanllapapaq. ⁵¹ Chaynu ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata çaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunaga mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarinllapanaqa riranllapana Iconio pwiblumanna. ⁵² Piru Cristupi kriyiqkunashuypaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

14

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

¹ Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa yaĥachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaĥachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis. ² Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa kuntran kananllapapaq.

³ Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chaypiqa kidaranllapa yaĥachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rika ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaĥachikuyan nir.

⁴ Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin qaqlapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa faburnin qaqlapa. ⁵ Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabiqa kusata qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq. ⁶ Piru chaykunata yaĥarmi Pabluwan Bernabiqa alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan pwiblunkunamanpis. ⁷ Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĥachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

⁸ Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq. ⁹ Chaymi Pablo yaĥachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaĥachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami alliyantaq allita Dyuspi kriyishanrayku nir. ¹⁰ Chaymantami, Pabluqa jwiritita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinga chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna. ¹¹ Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

¹²⁻¹³ Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. * Nataq Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabiqaq adurananllapapaq. ¹⁴ Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raĥpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwiritita kaynu nir:

¹⁵ —Piru taytituykuna, ¿imapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa, nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaĥachishuqllapa. Chaynuqami chiqap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinaqkillapapaq. ¹⁶ Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar kawsanallapapaq. ¹⁷ Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, ‘Pimi kani’ nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuqanchikkunaman tamyata kaĥamun, tarpukushanchikkunamanta shumaqta urqukunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapapaqmapis.

¹⁸ Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana intrakanaranllapachu. Chaymi yaqqa mana imanupis willayta puytiranllapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapapaq.

¹⁹ Chaypi chaynu kayatinllapaqa, ĥaranllapa ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa Antioquiamenta, Iconiumanta ima. Paykunami chayman ĥarqa chay runakunataqa ukmanta yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablutaqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq. Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanqa nir yarpurllapa pwiblun waqtaalawman aysaĥakur urqur itakuranllapa. ²⁰ Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa,

* 14:12-13 Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallaqa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa allinna sharir qashan tikrakan chay pwiblullaman. Chaymanta, allaqninga Bernabiwan chay pwiblumanta llugshir, riran Derbe shuti q pwiblumanna.

²¹ Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachikutinllapaqa, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan tikrakanllapa Listraman, Iconimam, prubinsya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima. ²² Chaymi, chay pwiblunapiga Jesuspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amitunchikta allita kasur, paypi allita kriyir kawsananllapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis: “Syluman Dyusninchikwanna kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusataraq qisçhakanchik” nir. ²³ Chaynulla, chay purishanllapa pwiblunapiga, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakan Siriapa pwiblun Antioquiaman

²⁴ Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, çharanllapa Panfilialawman. ²⁵ Chay Panfilia lugarpı Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman. ²⁶ Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquia pwibluman çhanankaman. Chay pwiblumanmi kaçhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatın rimayninta yaçhachikunanllapapaq. Chaynu yaçhachikushana karllapaqa, qashan tikrakanllapa Antioquiallamanna. ²⁷ Chayman çharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqta, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima. ²⁸ Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

¹ Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta runakunaqa Antioquiaman riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaçhachiq. Chaymi kaynu niranllapa: “Moisés mantakushannulla chay siñal kustumrita mana ruraraqashi, mana washakashunllapachu” nir. ² Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata paykunawanqa, uknin uknin willanakuranllapa: “Manami chaynuchu washakanapaga” nir ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa, Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis, Antioquiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalenman riranllapapaq. Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan, chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.

³ Chaynu kaçhatinllapami, paykunaqa riranllapa Jerusalemnaga. Chayman riqnuqa, Feniciapa, Samariapa pwiblunapiga kriyiqkunataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinanllapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.

⁴ Chaynu yaçhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalemman çharanllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima. Samachitinllapaqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa parlakuranllapa.

⁵ Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis rurananllapapaq” niqlapa.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa. ⁷ Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:

“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami yaçhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninchikqa nuqata akramaran chay mana Israel runakunata, Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapaga. ⁸ Dyusninchikmi tukuy yarpuyinichikllapata riqsin chay paymi, mana Israel runakunatapis allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu Ispiritunapis qusha, imanuchi nuqanchikkunata qumaranchikllapa chaynulla. ⁹ Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuyinllapataqa shumaqchasha, paypi kriyishanllaparayku. ¹⁰ Chaynu katinga kanan-shuyapaqa çimapaqta Dyusta mana munaq yupaychu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés mantakushankunaqami kusala lllashaq karga yupay, mana puytiyapaqchu. Chaykunataqa manami chiqapta rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay rukunchikkunamapis. ¹¹ Ashwan nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa uchanchikllapamanta

washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha nuqanchikkunata yupaylla*.

¹² Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuq qallariranllapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa. ¹³ Chaynu parlakur tukchitinnaga, Santiaguqa * niran:

“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa. ¹⁴ Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq kanaanqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yanapar, paypa wamrankunana kanaanpaq nisha nir ima. ¹⁵ Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami kaynu nin:

¹⁶ ‘Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay unayna mana mantakunnachu.

Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq,

amana qashanqa ratananpaqnachu. †

¹⁷ Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis maskamanqallapa.

¹⁸ Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.

Chaqa unaymanta-pacha chaynu kanaanpaq nishallana karay’ nir.

¹⁹ ‘Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinqa, ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’ nirqa. ²⁰ Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunatalata ruranaqpaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata çhurashanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa çhuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu. ²¹ Chaqa Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi yaçhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaçhachikunllapa”. ‡

Kartata kaçharanllapa mana Israel runakunaman

²² Santiago chaynu nitinga, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa: Nuqanchikkunamanta akrar kaçhashunllapa rinanllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiaman nir. Chay akrashanllapaga karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitaqasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa. ²³ Chaymi, paykunawan kaçharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

²⁴ Chaqa yaçhashami kanillapa, kay Jerusalemanta wakin kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaçhamutiyllapachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaçhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima. ²⁵ Chayraykumi nuqakunaqa tukuy niyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrar kaçhamutiyllapa rikashunanllapapaq. Chay kaçhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa. ²⁶ Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinnlapamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur purinllapa. ²⁷ Chay ishkaq qamkunaman shamuyqami Judaswan Silas. Paykunamami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa. ²⁸ Chaqa Dyuspa Santu Spiritunmi mana munanachu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruranaqkillapapaq: ²⁹ Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata çhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus munashanta kumpliyankillapa.

* **15:13** Santiagutami niqlapapis “Jacob” nir. Payqami Jerusalempi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12:17; Gálatas 1.19. † **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir. ‡ **15:21** Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanlata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kanaanllapapaq nir.

Chaylatanami willashunillapa.

³⁰ Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiamanqa. Chayman çharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa. ³¹ Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna liyrqqa allipta aligriyanllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku. ³² Chaynulla Judaswan Silaspi Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

³³ Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaçharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa “Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaçhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [³⁴ Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.] ³⁵ Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaçhachikuranllapapaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta çhiqanchakaran

³⁶ Chaymanta uk tyimpu pasatinnaga, Pabluqa niran Bernabitaqa:

—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan pwiblukunapiçi Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikushanchik karan chaykunaman, imanushi paykunaqa puriyan nir.

³⁷ Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqlapa chayta pullanllapapaq apanaran. ³⁸ Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Çhaqa Juan Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa yaçhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana munaranchu pullanllapa rinantaqa. ³⁹ Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta uknin uknin willanakuyarqa, çhiqanchanakuranllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran Chipriman.

⁴⁰ Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinga, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq. ⁴¹ Chaymi riqnuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

¹ Pabluqami çharan Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Lистра pwiblumanpis. Listrapiqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan. Paypa mamanmi naymantapacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan. ² Chay Lистра, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa kusa allinta rimaqllapa. ³ Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Çhaqa tukuy runakuna yaçhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.

⁴ Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusaleñpi kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima. ⁵ Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waranaranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

⁶ Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta yarpuran prubinsya Asiaman yaçhachikuq. Piru Dyuspa Santu Ispirutun “Ama wakmanqa riychu” nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman çhanankaman. ⁷ Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpuranllapa Bitiniapa lugarinkunaman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispirutun “Ama riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay lugarkunamanqa. ⁸ Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataqa pasashannu riranllapa Troas pwibluman. ⁹ Chaypimi Pabluqa musquyninpi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa shasha rugakuyaran kaynu nir: “Shamuyari kay chimpa Macedonia pwibluman yanapamanaykillapapaq” nir.

¹⁰ Chaynu Pablo musqupakutinga, chay kutilla Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa, * Dyusinçhik qayamayanchikllapa, shumaq rimayninta rimanallapapaq nir yaçhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

¹¹ Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi çharayllapa Neápolis pwiblukaman. ¹² Chaymantaqa rirayllapa Filiposman. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwibluqami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa. ¹³ Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta luqshir, rirayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyusman mañakunapaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq yaçhachirayllapa paykunataqa. ¹⁴ Chay warmikunamanta ukninmi shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi chupika murada seda raçhpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur intrakaran Pablo yaçhachikutinqa. ¹⁵ Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa shutichirayllapa tukuy ayluntinta “Jesusna washamayan” nir kriyitinllapa. Shutichishana katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapaqa, rishunllapari wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir “Rishunllapa wasiyman” nimayatinllapaqa, rir chay wasinpina samarayllapa.

¹⁶ Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiyllapanaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha apamuyaran mantaqninkunaman. Chay shipashpa rurinimi dyablupa yarpuyin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq. ¹⁷ Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata shamuy qallariran kaynu nir jwirtita rimar:

—Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata yaçhachishunllapa imanun washakankillapa nir.

¹⁸ Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir yarpuran, waqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa illaqa chaynu niyan, nir: Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuyin kaqtaqa kaynu niran:

—Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Luqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyinqa luqshiranna. ¹⁹ Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar aparannllapa tukuy karguyjunkunapa naypanman. ²⁰ Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa çhachiran:

—Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyen. ²¹ Kusa ukman saqra kustumrikunata yaçhachiyen. Chay kustumrikunataqa nuqanchikunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

²² Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyayq qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaçhakuran raçhpanta amalas luqshichir barakunawan wipyananllapapaq. ²³ Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir. ²⁴ Chaynu nir willatinlapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman niran. Chaymi chaypiqa uçhkuyjun qiruman çhakinta itar apirtar dijaranllapa.

²⁵ Piru çhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur himnukunata kaitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa. ²⁶ Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiçhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaçhakaranllapana. ²⁷ Chaymanta chay kuytakuq rikçhakur, punkukunata kiçhallata rikarqa, ispadanta luqshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir yarpur. ²⁸ Piru Pabluga jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

²⁹ Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyaraq, “Bilata apamuyllapa” nir, kallaqlla yaykuran kusalata manchakur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa çhakinllapaman qimikar pukçhikiran. ³⁰ Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytuykuna, çimatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

³¹ Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy ayluykikunawanna nir.

³² Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis. ³³ Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa

chuqrikashankunata paqashana karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana. ³⁴ Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.

³⁵ Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kačharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kačhar lluqshichinanllapapaq. ³⁶ Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kačhakamusha, qamkunata lluqshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumagna rikunkillapa nir.

³⁷ Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuypanaypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yačharachu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yačhaymantaqa romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu kačhamanayanllapana mana mayqanpis yačhatinchu? ¡Manami llugshishaqllapachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, llugshichimanqallapa nir.

³⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapapaq, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir. ³⁹ Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumagta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta llugshir riranllapapaq. ⁴⁰ Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta llugshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

17

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

¹ Pabluwan Silasqa, Anfipolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, čharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq. ² Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa. ³ Pabluqami, Dyuspa rimananmanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qis-chakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyunqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesuspapq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁴ Chaynu Pablo nitingami Israel wakın runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yačhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspigqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa. ⁵ Piru chaynu kriyitınllapami, wakın mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesuspı kriyiqkunaqashi paykunapa yarpuyınmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspı kriyiqkunaqasha qatičhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman čhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq. ⁶ Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakın kriyiqkunatapis aysačhakuyimapis aparannapa karguyjunkunaman. Chayman čhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yačhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yačhachikuq. ⁷ ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqınchik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqınllapapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

⁸ Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa. ⁹ Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakın kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

¹⁰ Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakın kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kačharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman čharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. ¹¹ Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapı Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspapq yačhachikutinqa, kusata uyakuql-lapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, čhiqapchu kanqa chay yačhachikuyashanllapapaq nir. ¹² Chaynu Pabluwan Silas yačhachikutinllapapaq, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

¹³ Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaçhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir. ¹⁴ Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaçharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuypaqa Bereallapi kideranllapa. ¹⁵ Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaçharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

¹⁶⁻¹⁷ Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantakaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.

¹⁸ Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaçhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicurekuna Estoicukuna. Chaymantaqa paykunapis Pabluwan willanakuq qallariranllapa. Chaymi Pablo, “Jesus nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuypaqa niqllapa:

—Kay runaqa riqçhaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

¹⁹ Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaçhaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman çhatinnaqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taytituy imatataq yaçhachikuyanki. ²⁰ Chaqa qamqa mana riqshishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaçhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

²¹ Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqta, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

²² Chaynu nitinqa, chay Areópago lugarpıqa Pabluqa tukuy paykunapa çhaypinpi shar, kaynu niran:

“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa. ²³ Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpı kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSHINCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaçhachishuyanillapa.

²⁴ “Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpichu tan. ²⁵ Chaynulla payqa mana mayqantapis minisinchu imata rurar yanapanallapamatapis. Chaqa pay, ashwan tukuyta kawsachimanchik, amayninchikta qumanchik, chaynulla tukuy imakunatapis qumanchik. ²⁶⁻²⁷ Paymi uk runalamanta tukuy intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi runakuna paypi çhiqapta kriyir, munashanlata rurananllapata. Piru allı yaçhaymantaqami mana kriyınashamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa. ²⁸ Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa, imamapis. Kaynullatami wakin qamkunamanta unay yaçhaq runakunapis niqllapa: ‘Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’ nir.

²⁹ “Chaynu Dyusmanta tukuyta karqa, ama chay urumanta, platomanta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu. Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyinllamanta rurasha. ³⁰ Piru unaynari mana yaçhar pantasha kar michkata uchakusha kashallapamapis Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikkuunata amana rurarchu, paylatana kasunallapapaq nisha. ³¹ Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar yaçhamashunllapa ‘Allin mana allin kanchikllapa’ nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqınchikqaqqa nir”.

³² Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

³³ Chaynu nitinllapami, Pabluqa paykunata chaypi dijar riranna. ³⁴ Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

¹ Chaymantami Pabluqa chay Atenas pwiblumantaqa llugshir, riran Corinto pwiblumanna. ² Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq çhamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italiamantaqa çhamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna llugshingqa nisha katin. Chaymi Pabluqa paykunata watukuq rir, ³ chaypina kidaran, pulla trabajanallapapaq. Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduata siraypi trabajaqllapa. ⁴ Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluqa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananllapapaq, Jesús tukuypa Washakuqnin nir.

⁵ Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta çhamuran. Chaymi Pabluqa chaypiraq kusa masta yaçhachiq qallariran Israel runakunata “Jesusmi Dyus-ninchik Akrashan Cristunqa” nir ima. ⁶ Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaq kuntran tikrarak kusata qaryaparanllapa. Chaymi Pabluqa raçhpanta çhaspir kaynu niran: —Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiylapa, mana kriyishaykillapapaqqa qamkunana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ashwanmi kananmantaqa riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspaq yaçhachiq.

⁷ Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta llugshir, Pabluqa riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakananllapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq. ⁸ Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaq mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

⁹ Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: “Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaçhachikuskiy. ¹⁰ Chaqa kay pwiblupiqqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa pulla kani, manami mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytingachu” nir. ¹¹ Chaynu nitinmi, Pabluqa uk aña-y-midyuta chay Corintupiqqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur.

¹² Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubernadurnin Galión katingqa, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrarak, aparanllapa gubernadurman. ¹³ Çhachirqa gubernadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapapaq yaçhachikur puriyan. Piru chay yaçhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami Pabluqa rimaanallapaqna katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katingqa, nuqaqa rikar yaçhayman iman katinpis. ¹⁵ Piru yanqa illaq qamkunapa liynikillapalapaq katingqa imapaqñari chaymanqa nuqaqa yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa llugshichiran, Israel runakunataqa. ¹⁷ Chaynu llugshichitingqa, chay piñakuq runakunaqa waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyananllapa, chay gubernadurpa naypanpi. Piru wipyatinnllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqna Antioquiaman riran yaçhachikuruq

¹⁸ Pabluqami Corintupiqqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallariranllapa Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman çharqa aqçhanta rutukaran, runakuna yaçhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir. ¹⁹⁻²¹ Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina rir çharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yaçhachikutingqa kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran.

Chaymi “Dyus munatinga may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

²² Chaymanta Cesarea pwibluman çharqa wichan riran Jerusalemman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquia pwibluman. ²³ Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan llugshiran puriq pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaçhachikuran Éfeso pwiblupi

²⁴ Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqlapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shutiq çharan. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapisi alliplata intrachiq. ²⁵ Chaynulla kusa allitami yaçhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yaçhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yaçhashantaqa, kusa aligrila allita yaçhachikuq. ²⁶ Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanchik nir ima.

²⁷ Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shutiqman rinatinga, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaçharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos çhatinqa shumaqta samachinanllapaq. Chaymi Apolos çharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanaparan. ²⁸ Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

¹ Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquia pwiblumananta llugshir nir, chay achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa, çharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata. ² Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—çKriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uyapashachu kanillapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—çChaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaçhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

⁴ Chaynu nitinga, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

⁵ Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana.

⁶ Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata çhuratn, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimaranllapa. ⁷ Tukuyningami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

⁸ Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami shumaqta yaçhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusinchikqami mushuqmantana nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima. ⁹ Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi Pabluqa kriyiqkunataqa akrar, aparann uk runa Tiranno shutiqpa yaçhachikunan wasinman. ¹⁰ Chaypinami Pabluqa waran waran yaçhachikuran, ishkey añuta. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

¹¹ Dyus pudirninwan Pabluta yanapatnmi, kusa shumaq mana ruraypaq milargrukunata ruraran. ¹² Chayraykumi Pablupataqa raçhpanlata, pañu çhurakushanlamatapis qishaqnikunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis llugshiq qishaqkunamantaqa.

¹³⁻¹⁴ Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta llugshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantaqnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta

dyablupa yarpuyningta llugshichinarqa niqlapa: “Chay Pablo yaĥachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta llugshiy! nir”.

¹⁵ Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyninga niran: “Nuqaqami Jesustaqa riqsini. Chaynulla yaĥani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru ¿qamkunaqa pitaq kankil-lapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

¹⁶ Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyinwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

¹⁷ Tukuy Efeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Ami-tunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima.

¹⁸ Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuypa naypanpi rimiranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir. ¹⁹ Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilnin-llapamatapis apamur rupachiranllapa tukuypa naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa ĥaninqami, karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay. ²⁰ Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mastana kriyir achkayaranllapa.

²¹ Tukuy chaykuna pasatinnaga, Pabluqa riyta yarpuran Macedoniaman, Acayaman, chaynulla Jerusalemnan ĥanankaman. Chaymi niqpis: “Jerusalemnan ĥarqa, Romaman-pis rishaq” nir. ²² Chaymi ashwan kaĥaran Macedoniaman ishkay yanapaqinkunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya Asiallapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

²³ Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi kriyiqkunata kun-trashanrayku. ²⁴ Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq ruraran wakın runakunawan. Demetriuqami platamanta ruraq, dyusnin Diana * niqlapa chaypa wasinpa ritratunku-nata. Chaynulla paywan trabajaqkunatapis kusa achkata pagraq.

²⁵ Chaymi chay trabajaqinkunata, wakın chaynukaqlapi trabajaqkunawan tantar, kaynu niran:

“Taytituykuna, qamkunaqami yaĥankillapa chay trabajashanchikwan imanchikta tarikur kusa shumagta kawsanchikllapa nir. ²⁶ Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablu shutiq runaqa, purin runakunata yaĥachir kay rurashanchikllapa dyuskunagashi mana ĥiqap dyuschu nir ima. Chaynu puriqqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha. ²⁷ Kayqami allip manchakuypaq. Ĥaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisyanmatapis manana shumagtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

²⁸ Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

²⁹ Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dispantakaypaqta tuku-ranllapa. Chaymi kallpar rir aparanllapa Macedoniamanta ishkay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninga shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay payku-nataqa aysaĥakur aparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman. ³⁰ Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa, Pabluqa yaykunan runakunawan parlaq. Piru wakın kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa munaranllapachu. ³¹ Chaynulla chay prubinsya-manta karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykungachu chay kuntrankunamanqa” nir.

³² Chaykamanqami ruripiqa tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana yaĥayaranllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa. ³³ Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaĥaran paykunapaq rimanapaq. Chaymi naypaqman llugshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurur runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran. ³⁴ Piru chaynu tukutinmi, kwintata qakaranllapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qayĥakuranllapa ishkay urata yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

* 19:24 Kay Dianatami “Artemisa” niqlapapis.

³⁵ Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:

“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaçhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha sylumanta ishkimusha mamanchik Dianata kuytanallapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq. ³⁶ Yaçhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa. ³⁷ Kay runakunata apamushaykillapagami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu. ³⁸ Chay Demetrio trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapapaq, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaçhanqallapa imanuy parlashaq nirmapis. ³⁹ Qamkuna imata mas yaçhayta munarqa tukuy mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa. ⁴⁰ Piru kay pasashanrayku karguyjunku-naqa nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapapaq mana imanuy washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

⁴¹ Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin riranllapana.

20

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

¹ Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluqa Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa riran Macedonia lugarman. ² Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar imanaqa, riran prubinsya Greciaman. ³ Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman rinanpaq yaqqana yaku karruman iqayrqa, Pabluqa yaçharan, Israél runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan çhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta. ⁴ Chaymanta Pablo ritinga, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunagami prubinsya Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa. ⁵ Tukuy kay ukninchikunamini naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.

⁶ Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaq rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta çharayllapa Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

⁷ Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana shaykuqchu çhaypi tutakaman yaçhachiyaran kriyiq masinkunataqa. ⁸ Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran. ⁹ Chaypi Pablo yaçhachikuyatinga, uk musu wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinga chay musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu ratamutinga, wanushatana tariranllapa. ¹⁰ Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar chaypi kaqkunataqa niran:

—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.

¹¹ Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinllapanaqa, yaçhachikuran achkiyanankaman. Chaymantagami riranna. ¹² Nataq chay Euticutaqa kawsaqтана aparannllapa wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

¹³ Riyatiyallapanaqa, nimiranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi naypaskiyllapa Asón pwibluman. Nataq nuqami çhakpala shamushaq” nir.

Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta wakpi yaraq. ¹⁴ Yarakuwatiyallapa çhatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman.

¹⁵ Chaynulla chay pwiblumantapis llugshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa çhaypinlapi uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi çharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman çhar pasar] çharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa. ¹⁶ Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi

mana kidanar. Chaqa payqami daskaqla çhanaran Jerusalén pwibلمانقا, ashwan chay Pentecostés fyista Jerusalemni kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

¹⁷ Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaçhakuran Éfeso pwibلمان, kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq. ¹⁸⁻¹⁹ Chaymi, çhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

“Qamkunaqami yaçhankillapa imanun uqa qamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sərbisha kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq waqasha, qischakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis. ²⁰ Chaynu qischakarpis, manami uyararchu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaçhachishushallapa kani tukuy yu naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima. ²¹ Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupis.

²² “Nataq, kananqami Jerusalén pwibلمان riyani, Dyuspa Santu Ispiritun * apamatin. Chaypiqa ima pasamaynqa nirmapis manami yaçhanichu. ²³ Piru kaylata yaçhani, kada pwibلمان rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamayn, karsilman itamar qischamaynqallapa Jerusalemni nir. ²⁴ Chaykunata yaçharmapis, manami llakir manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta ruranani wanunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yaçhachinaypaq: ‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta munan’ nir.

²⁵ “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami kananmantaqa rikamankillapanachu mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqinchikpaq yaçhachishurayllapa chay qamkunaqa. ²⁶⁻²⁷ Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi kananqa manana mayqanikillapapaqpis uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kanqa. ²⁸ Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan rantishana.

²⁹ “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiynaqami rikarimunqa uk saqra yaçhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaçhachitin manana Dyuspiqa kriyinqallapanachu. ³⁰ Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaçhachikutin Dyuspi wakin kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa. ³¹ Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata yaçhachishurayllapa.

³² “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yaçhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa. ³³ Manami nuqallapaqqa raçhpata, uruta, qillaymatapis munashachu kani, mayqanpatapis. ³⁴ Ashwan allitami yaçhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis. ³⁵ Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqapaq yaçhachishuyayllapa kani ‘Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.

³⁶ Chaymanta chaynu nirqa Pabluqa tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa. ³⁷ Chaymi tukuyinllapa waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa ima. ³⁸ Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo ‘Mananami rikamankillapachu’ nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparannllapa yaku karru kayashankaman.

21

Pablumi qashan riran Jerusalemman

* **20:22** Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

¹ Chaymanta Jesuipi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karrupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqniñqa, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis. ² Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa. ³ Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa çhaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyillapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq. ⁴ Chayman yaykurqa, Jesuipi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalemmanqa. ⁵ Chaynu niyatinllapamapis, syiti diya pasatinnqa Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamaranllapa pwiblumanta llugshinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur Dyusman mañakurayllapa. ⁶ Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyillapanaqa, paykunapis tikrakaranllapa wasinllapamanna.

⁷ Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman çharayllapa. Chayman çarmi, Jesuipi kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa. Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq. ⁸ Chaymanta allaqniñ chay pwiblumanta rirqa, çharayllapa Cesarea pwibluman. Chayman çarnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipita wasinman samaq. Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta ukniñ kaq. * Paymi mana kriyiqkunata intrachiq Jesuipi kriyir washakananllapapaq. ⁹ Kay Felipiami, kwatru shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Paykunagami Dyuspaq rimaqnikuna karanllapa. ¹⁰ Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diyatana kayatiyillapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq rimaqniñ uk runa Agabo shutiq çharan. ¹¹ Paymi, Pablo waçhkakushan waçhkunta llugshichir çhakinta, makinta watakur niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalempiqa Israel runakunaqashi kay waçhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata quyanqa nir.

¹² Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalemmanqa rinanpaq. ¹³ Piru Pabluqa nimiranllapa:

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaachu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku Jerusalemni wanuy-paq karmapis, wanushaq.

¹⁴ Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

¹⁵ Chaymantaga nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalemmanqa. ¹⁶ Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuipi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

¹⁷ Chayna, Jerusalén pwibluman çhatiyllapaqa, Jesuipi kriyiqkunaqa kusa aligrila samachimaranllapa. ¹⁸ Chaymanta allaqniñqa, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaçhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman çhatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaçhachiqnikuna ima. ¹⁹ Chaymi, Pabluqa tukuy ninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirminwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima. ²⁰ Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinnllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir. ²¹ Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir. ²² ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunagami yaçhanqallapa qam kaypi kanki nir. ²³ Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnisanllapataqa. ²⁴ Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gasthanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunllapapaq. Chaynuqami tukuy yaçhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

* 21:8 Rikayllapa Hechos 6.1-6. † 21:24 Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12.

²⁵ “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir † willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanga dyuskunapaq ufrindata çhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta adurananllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

²⁶ Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla rurananllapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata çhuranayqallapa nir.

²⁷ Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaga, Asiamanta shamuy Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa. ²⁸ Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

“Israel pwibluymanta kaq runakuna, jyanapamayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runakunata yaçhachir purin. Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha yanga jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

²⁹ Chaynuqami niyaqllapa, Tróximo shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluqa chay Trofimumapis apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.

³⁰ Chaymi chay pwiblumanta tukuylla runakuna kusala ukmanta piñakur, kallpar rir çharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chaymantami Pablutaqa aypar aysaçhakur urqumur, punkukunamatapis chay kutilla kirparanllapa. ³¹ Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanllapapaqna katinga, Romamanta suldadukunapa mantaqinta kunachiranllapa, kaq pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuy qallarishallapa nir. ³² Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa mantaqinkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashanmanqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qischayashanllapamantaqa. ³³ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga qimikar, Pabluta aypar kaçhakuran alli watananllapapaq ishka y kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “çPitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.

³⁴ Chaynu taputinllapami wakinqa ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaçhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa. ³⁵ Chaymanta chay kwartilman çharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku. ³⁶ Chaqa tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir: “çWanuchiylallapa!”

Pablumi tukuyya naypanpi rimaran washakananpaq

³⁷ Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinga, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—çQamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—çGriego rimaytachu yaçhanki? ³⁸ çManachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunlaq lugarmen kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

³⁹ Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

⁴⁰ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga uk ratituta dijaran rimaanpaq. Chaynu dijatinga Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

¹ “Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

² Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

† 21:25 Rikayllapa Hechos 15.29.

³ “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaçhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkil-lapa chaynulla. ⁴ Yarpupismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta urayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqataraq warmitaraq. ⁵ Chaykunapaqqami yaçhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalenman apamur qisachikunaypaq.

⁶ “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman çhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa lliypa intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran. ⁷ Chaynu achkirachimatinga, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uya-paray, kaynu niyta: ‘Saulo, Saulo. çImapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?’ nir. ⁸ Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘çMayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimiran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiçi qischanaykipaq puriyanki chay’ nir.

⁹ “Chaymi nuqawan riyaq chaykunaqa, chay lliyparaq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakanllapachu. ¹⁰ Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘çImatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimiran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman çhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis. ¹¹ Piru chay achkirachikamuqa lliypayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

¹² “Chay Damascupigami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliç Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa. ¹³ Chaynu rikamaq çhamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana chapakuq’ nir. Chaynu nir willamatinga, paytaqa chay kutilla rikarayna. ¹⁴ Chaynulla nimiran-pis: ‘Unay rukunchikkunapa Dyusninmi akrashusha pay munashanta riqsinaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq. ¹⁵ Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi parlakunki. ¹⁶ Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq, Amitunchik washamaqninchik nir kriyir sharir kananlla shutikuy’ nir.

¹⁷ “Chaymanta Jerusalenman tikraray. Chaymi chaypiqa Dyusta adurananllapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray ¹⁸ Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalenpimi nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar llugshir riy’ nir.

¹⁹ “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Piru Taytituy, paykunami yaçhan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman çhar, qampi kriyiqkunata prisur qischaq kani nirmapis. ²⁰ Chaynulla qampaq rimaq Estebanta yawarninta içhachir wanuchiyatinllapamapis, nuqami chaypi kar allinmi wanuchiyllapa niq kani. Chaynullami raçpanmantapis kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa’ nir. ²¹ Piru Amitunchikqa nimiran: ‘Utqar riyna. Chaqa kaçhashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaçhachikunaykipaq’ nir”.

Pablumi suldadukunapa mantaqninpa naypanpi

²² Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllaparaq. Piru “Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaçhamasha” nitin-shuypaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: “Wak runaqami mana allinchu kawsananpaqqa, jwanuchiy!” nir.

²³ Chaynu kusa jwirtita rimar raçpanllapamatapis çhaspir, allpata unaqman ima itakuy-atinllapaqa, ²⁴ suldadukunapa mantaqninqa kaçhakuran Pabluta kwartilman itananllapa-paq. Kaçhakuranpismi wipyatini rimananpaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir. ²⁵ Piru wipyananllapapaq watashallapana katinga, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—çQamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyanaykipaq, mana imanuu kasha nir allita yaçharmapis? nir.

²⁶ Chaynu nitin, uyapraqami chay suldadukunapa kapitanninga rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqninataqa:

—çImatataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

²⁷ Chaynu nitinga, chay suldadukunapa mantaqninqa Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—çChiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:

—Ari. Romanumi kani nir.

²⁸ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga Pablutaqa niran:

—Nuqaqami achka qillaykunata gataray romano kanaypaqqa nir.

Nataq Pabluga niran:

—Nuqaqami romano kani taytayrayku.

²⁹ Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa mantaqninga romano nir kwin-tata qukarqa, kusata manchakuran kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

³⁰ Chaymanta allaqninga, chay suldadukunapa mantaqninga, zimapaqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta yačhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kačhar, kačhakuran tantakamunanllapapaq chay kurakunapa mantaqninga, chaynulla kusa mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypan-man qimiran.

23

¹ Chaymi Pabluga tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunkunata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurar ima.

² Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqninga Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq. ³ Chaymi Pabluga niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nishannullata nuqawan ruranykipaq chaypi tayarqa, zimapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

⁴ Chaynu nitinnga, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqninga musyanki? nir.

⁵ Pabluga niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yačharaychu kurakunapa mantaqninga kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluypiki mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.

⁶ Chaymantami Pabluga chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwin-tata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yačhamayanllapa.

⁷ Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq. ⁸ Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakuna-shuyypaqa kriyinllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa. ⁹ Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yačhar yačhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqachi uk ispiritu, man-aqachu uk angel willatin rimasha kanqa nir.

¹⁰ Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninga yarpuran: Wak Pablutačhi aypar piti piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kačharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

¹¹ Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinaky Pablo. Chaqa nuqaq kay Jerusalemni rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

¹² Chaymanta achkiyatinnaga, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa imanu Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir. ¹³ Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa. ¹⁴ Chaymi kurakunapa mantaqninga, chaynulla ruku mantakuqkunaman nir kaynu niran:

—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyarqa. ¹⁵ Kananaqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqninga qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqlapa’ nirla. Chaypaqgami, nuqakunaqa listuna yarakuyashaqlapa, manaraq čhamuyatin wanuchinayllapapaq.

¹⁶ Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yačharan. Chayta yačharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq. ¹⁷ Chaymi, Pabluga suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

¹⁸ Chaymi, chay kapitanqa mantaqinman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

¹⁹ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imataq willamanayanki? nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqlapa’ niqnula.

²¹ Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

²² Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga chay wamrata kačharan kaynu nir:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitapa.

Pablutami kačharanllapa gubirnadur Felixman

²³ Chayna chay suldadukunapa mantaqninga, ishkey kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuyin, a las nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna čhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintus-shuypaqa lansawan rinanllapapaq. ²⁴ Chaynulla Pablupaqqis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta čhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

²⁵ Chay paykunawanqa uk kartata kačharan kaynu niqta:

²⁶ Nuqa Claudio Lisiasmi,

qam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

²⁷ Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yačhar, suldaduykunawan rir washasha kanillapa. ²⁸ Chaypaq allita yačhanarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman. ²⁹ Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula čhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananllapapaqmapis mana allinchu. ³⁰ Chaymi, Pabluta qamman kačhamuni Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir yačhar. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapis willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin yačhanaykipaq, ima-paqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

³¹ Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta aparannllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, čharanllapa Antipatris shutiq kwartilnman. ³² Chaymanta achkiyatinnaga, chay čhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilnllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuypaqa, riranllaparaq chay Cesarea pwibluman čhanankaman. ³³ Chaymanta Cesarea pwibluman čharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis qukuranllapa. ³⁴ Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pablugaqashi prubinsya Ciliciamanta nir yačharqa, ³⁵ niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yačhasaq nir.

Chaymantami, kačhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

¹ Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin Ananiasqa Cesareaman čharan wakin ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq. ²⁻³ Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa, washaqinllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa yaçhainikiwan kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis, maypipis yaçhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa. ⁴ Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq. ⁵ Kay runatami, lançha yupay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta yaçhachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin. ⁶ Payqami, Dyusta adurananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaq. ⁷ Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparar. ⁸ Chaynu aparnaqa ashwan kaçhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla tapukur yaçhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

⁹ Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqllapa: “Chiqaptami chaynu tukusha” nir. ¹⁰ Chaymanta chay gubirnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimanapaq. Chaymi Pabluga niran:

—Tayta gubirnadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi washakanaypaq. Chaqa yaçhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaçhanki imami allin, mana allin nirmapis. ¹¹ Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami Jerusalemnanga çhamusha kani chayraq Dyusuninchikta aduraqqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman çhamushayqa. ¹² Piru nuqataqami, mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta adurananllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana imatapis rurashachu kani. ¹³ Kay runakunaqami, mana imanupis uchachamayta puytinllapachu, chay rimashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

¹⁴ “Piru nuqaqami allita willashaykillapa: Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskribishankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa mana allinchiu nin. ¹⁵ Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuqkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin kasha karmapis nir yaçhar. ¹⁶ Chayta yaçharmi Tayta Dyuspa naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuq.

¹⁷ “Unaytana uklaw pachakunapi yaçhachikur puriyarqa, tikrakamuray pwibluy Jerusalemn qillaysitukunata tantar ima, chay mana imayjinkunata yanapanaypaq. Chaynulla riraypis ufrindakunata çhuraq Tayta Dyuspaqpis. ¹⁸⁻¹⁹ Kayllatami rurayaray, chay paqakuna kustumrita rurashana kar, mana mayqantapis qillakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumantami, Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta adurananllapa wasipi. Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashanmanllapa, imanu nuqa mana allinta tukusha katiyimapis. ²⁰ Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunmannari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa. ²¹ Manaqachu nuqataqa uchachamaynllapa chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, rikar yaçhamanayankillapa’ nishayrayku”.

²² Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaçhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalemnanga çhamutinmi allitaqa yaçhasaq, kay runata uchachayashaykillapapaq” nir. ²³ Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan amigunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq çhatinmaqa, dijatkillapa llugshir parlanqa.

²⁴ Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa çharan warmin Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaçhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran. ²⁵ Pablugaqi niran: “Allinkunata rurar, imakunamantapis tanyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu diya çhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaçhamashunllapa”. Chaynu nitin uyaparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

²⁶ Piru Felixqami yarpuyaran: Pablugaqi llugshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlananpaq. ²⁷ Chaynuqami

ishkay añta karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yarqunanpaqna karga, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

¹ Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ayparna, kimsa diya-mantaqa Jerusalén pwibluman riran. ² Chaypimi, kurakunapa mantaqnikuna, Israel runakunapa wakin karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa. ³ Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalemman apamunanllapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiya yarpur. ⁴ Piru Festuqami niran:

—Pabluqami Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman. ⁵ Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinayarllapaq riyl-lapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katinqa, naypaypi willatkillapa yaçhashaq nir.

⁶⁻⁷ Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalemniqa. Chaymantaraqmi Cesareamanga tikrakaran. Allaqnin Cesareaman çhashana katinga, chay Israel karguyjunkuna çhatinnaqa, Festuqa chay mantakunan samanampi tar kaçhakuran Pabluta apamunanllapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna Jerusalemanta çhasha chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan. ⁸ Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakanapaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta adurananllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

⁹ Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapu-ran:

—¿Rinayankichu Jerusalemman, wakpi nuqaqa rikar yaçhanaypaq?

¹⁰ Pabluqa niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaçhamanaykipaq kanki iman kani nirmapis. Qamqami allita yaçhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani, Israel runakunawanqa nirmapis. ¹¹ Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchi-manqallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana iman tukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukunmaytaqa puytinllapachu. Chaynu payku-naman kaçhamanatkia, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaçhamanaypaq nir.

¹² Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:

—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaçhashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

¹³ Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibluman Festuta watukuq. ¹⁴ Chayman çhar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo. ¹⁵ Jerusalemni katyimi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimiran. ¹⁶ Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakuq chayta allita tapur yaçharqa’ nir. ¹⁷ Chayraykumi paykunawan Jerusalemanta kay Cesareaman shamurayllapa. Çhamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaçhakuray chay runata naypayman apamunanllapaq. ¹⁸ Piru chay naypayman shamur uchachakuqna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa. ¹⁹ Chay uchachakuqnaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluqa chay runaqa kawsayan nir kriyishanllapaq. Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi çhiqnir uchachayanllapa. ²⁰ Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaçharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalemman chaypi tapur yaçhanayllapaq kaykunapaqqa nir. ²¹ Piru payqami mañamaran: ‘Romapa mantaqnin César rikar yaçhamanaypaq’ nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaçhanaykaman nir.

²² Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:

—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.

Chayna Festuqa niran:

—Allaqmantami uyakunki nir.

²³ Chayna allaqmantataqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha char, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaktur. Pullanqami yaktur an suldadukunapa mantaqinlkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaçhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa. ²⁴ Çhachitinllapanaqa niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunani Jerusalemni chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘iWanuchiy, wanuchiy!’ nimiranllapa. ²⁵ Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa mantaqin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaçhashaq nisha kani. ²⁶⁻²⁷ Piru paypaq mana imatapis allita yaçharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqinçhik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaçhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

¹ Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kanaqa rimayta puytinki yaçhanaypaq iman u purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluga makinta alsar kaynu niran:

²—Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku. Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaçhanaykipaq. ³ Qamqami çhiqapta yaçhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaçhankipismi chay willanakushayllapapaq. Chayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

⁴“Tukuy Israel runakunani yaçhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalemnimapis, imanumi paykunawan tasha kani nirmapis. ⁵ Yaçhanllapapismi, rimayta munarqa rimanqallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurar kumplinllapa. ⁶ Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaçhamushaq’ nir arnishanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuyapaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq. ⁷ Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqa uchachamaylanllapa. ⁸ Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

⁹“Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesuspa shutinta çhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani. ¹⁰ Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalemniqa, chay kurakunapa mantaqinlkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapisi nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq kani. ¹¹ Kutir kutirmi qisqaq kani, ‘Jesuspiqa manana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynulatami ruray kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatinni, uklaw pwiblukunapi katinmapisi ikinta riq kani.

¹²“Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqinlkuna urdinta qumasha katin. ¹³ Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna nanpi qarqami, rikaray unaq syilumanta kusa lliyya intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpisi achkiramuran. ¹⁴ Chaynu achkirachimatinnllapami tukuyiniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo çimapaqta çikiypi purinki qischamanaykipaq? Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.

¹⁵“Chaymantataqa niray: ‘çMayqantaq kanki, Taytituy?’

“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimiran: ‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiçhi qischanaykipaq puriyanki chay. ¹⁶ Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman rikarisha kani nuqatana sirbimar, kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis qam parlakunki nuqapaqqa. ¹⁷ Chaynu parlakutki, Israel pwibluymanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna çhiqnishutinpi nuqami washashayki. Chaqa mana Israel

runakunamannami kanaanqa kaçhashuni. ¹⁸ Chaynu yaçhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparaqpi yupay dyabluwannachu purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna' nir.

¹⁹ “Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirayna. ²⁰ Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashankunata Damasco pwiblupi rimar yaçhachikuray. Chaymantami yaçhachikuray Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq. ²¹ Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa Dyusta adurananllapa wasipi aypamar wanuchimanaranllapa. ²² Piru Tayta Dyus yanapaminmi, kanankaman mana manchakur imachu payllapaq yaçhachikur purini, tukuy runakunata – taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasaynqa nir kaynu niqlapa. ²³ Dyus Akrashan Cristunshi wanuyanaq. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuymananta naypaqta kawsamuyanaq. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanachik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis' nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

²⁴ Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

²⁵ Piru Pabluqa niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa. ²⁶ Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaçhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaga paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaga yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqqami tukuy runakuna yaçhan. ²⁷ ¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaçhani, qamqa kriyinki nir.

²⁸ Chaynu nitinga, chay gubyirnu Agripaqa niran:

—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.

²⁹ Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta Dyus munatingami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanllapa. Maydiyaqaçhi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.

³⁰ Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis, ³¹ riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqllapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapapaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapaqqamapis allinchu”.

³² Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:

—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaçhamaanqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaçhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwiblumana kaçharanllapa

¹ Chaymanta, Italiaman kaçhamaananllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantagnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantagnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq. ² Nuqakunaqami riq kanillapa yaku karrupa shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman çharqa tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami riranlapaqa kasha kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chayman iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyaq Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.

³ Chaymanta allaqnin diyaqa çharayllapa mar yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliuqa, Pabluwan kusa shumaqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima. ⁴ Chaymanta Sidón pwiblumanta luqshitiyllapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamuyq gallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinnllapaqa, chay yakupa

chaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar rirayllapa. ⁵ Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfliapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi charayllapa Liciapa uk pwiblun Mira shutiqman.

⁶ Chayman chatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninga, uk yaku karru Alejandria pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiaman chanayllapakaman. ⁷ Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqpa naypanlawlaman chaq kanillapa. Piru wayra naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa chaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir, Salmona pwiblupa naypanlawta pasar rirayllapa. ⁸ Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar wayrarayku qischakayarmapis charayllapa uk pwiblu "Buenos Puertos" shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.

⁹ Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata rinayllapapaq kusa manchakuyapaqna kayaq. Chaqa tamyay tyimpu shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluqa tukuyta kaynu nir willaran:

¹⁰ —Taytituykuna kay riyashanchikllapagaqami kusa manchakuyapaqta rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku karrumapis tukuy imantinchiq limpu chinganga. Piru manami yaku karrulachu chinganga, ashwanmi nuqanchikkunamapis chingachuwanllapa nir.

¹¹ Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa mantaqninga, masqa chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqa kasuran. Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu. ¹² Chay pwiblumi yaqqa mana allinchi kaq tamyay tyimputa pasanayllapapaq. Chaqa kusatari wayra kallaq. Chayrayku yaqqa tukuyta yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiqman chayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamyay tyimputaqa pasayta yarpurayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

¹³ Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, ankleta tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyaq kanillapa. ¹⁴ Chaymanta wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuy qallariran chay allilaw qichqayllapamanta. ¹⁵ Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanga wayra mana dijamaranllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apamaranllapa pay riyashanman. ¹⁶ Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa chaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashliwa wayrata arkashanrayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa. ¹⁷ Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa kay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka agu tantakasha Sirte shutiqman waqrachimachuwanllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqninpi rachpa kaq chayta ishichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapagaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa. ¹⁸ Nataq allaqninga, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna qallariranllapa. ¹⁹ Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinllapawan † itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq kaqkunataqa. ²⁰ Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar mana imanupis washakayashunllapachu nir yarpurayllapa.

²¹ Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluqa tukuyta chaypinpi shar niran:

—Taytituykuna, allinni kasha kanqa qamkuna kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta pachamanta mana shamusha kashallapamaqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwanllapachu. ²² Chaynu katinmapis, kananga ama kwashallaqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu. ²³ Chaqa nuqa Dyuspa kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta ka chamusha. ²⁴ Chaymi payqa nimiran: 'Pablo, ama manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta mantakuqnin Cesarmanqami chanaykipaq Dyusqa nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa' nir. ²⁵ Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa nuqagaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay

* 27:9 Israel runakuna ayunu fyistantana silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamyay tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq. † 27:19 Wakin iskribikashakunapimi nin: "Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa" nir.

nimashanqa chaynu kanqa nir. ²⁶ Piru wayraqami apar yaku êhaypinlapi uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

²⁷ Chay tuta riyashayllapawanqa ishkay simanapaqna yakullata rirayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa. Chaymi êhaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tantyaran pachaman shipchayanchikllapana nir. ²⁸ Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashllila naypakaq riyar qashan miditinllapana kinsi brasalana kayaq. ²⁹ Chay ruripi rumikuna katin waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karrumanta waskakunawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir. ³⁰ Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay takshala yaku karrituta yakuman ishkichiya yarpuranllapa. ³¹ Piru Pablugaqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinga, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.

³² Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran. ³³ Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluga tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:

—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanuchi mikunchikllapa chaynuqa. ³⁴ Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chingangachu nir.

³⁵ Kaykunata nirmi Pablugaq tantata aypar tukuy pa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran. ³⁶ Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa. ³⁷ Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuyinllapapaq. ³⁸ Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

³⁹ Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikanan. Piru mana yaêcharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiya yarpuranllapa. ⁴⁰ Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa, watashanmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan raêhpakunata unaqman alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru riranpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman êchanayaqllapa chaylawman qimikaq qallariranna. ⁴¹ Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiq aqulla uk pacha karan chaypi waqrakanan. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.

⁴² Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiya yarpuranllapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta llugshirqa alsakanqa nir. ⁴³ Piru, chay suldadukunapa mantaqnin, Pabluta washanan mana wanuchinanllapataqa munaranachu. Ashwanmi kaêchakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata nir naypaqta chay pachamanqa êchananpaq. ⁴⁴ Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa êchananllapapaq. Chaynumiri tukuyinllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, êharayllapa pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwibluپی

¹ Chaymanta tukuyinllapa washakashana karqa, yaêcharayllapana chay maypiêchi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir. ² Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuyinllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tamya ishkiyatın kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq. ³ Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru llugshimur Pabluta makinpi kanir warkurakuran. ⁴ Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu kuruta, Pablugaq makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.

⁵ Piru Pablugaq chay largu kurutaqa ninaman êhaspitin mana imapis pasaranchu. ⁶ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa,

manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapaqa mana imapis pасаq yupay katingqa, ukmantana yarpur ninakuqllapa: “Pabluqami uk amitu” nir.

⁷ Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan çhakrakuna. Chayqami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio shutiqqa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata. ⁸ Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa riran watukuq. Chayman çharnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata çhuratinla, alliyaran. ⁹ Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqñinkunata apamuqllapa. Chaymi chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta. ¹⁰ Chayraykumi, ashwan kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman çharanna

¹¹ Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tamya tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karruqami dyusninkuna Castorwan Pólux niqllapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi çhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa. ¹² Chaynu ririllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman çhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

¹³ Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman çhanayllapakaman. Nataq allaqñinqami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi tardilana çhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman. ¹⁴ Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman. ¹⁵ Chaynu rir largullaraq çhanayllapapaq faltayingqa Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaçhayaqllapana nuqakuna riyaniillapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas” niqllapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran. ¹⁶ Chaymanta Roma pwibluman çhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi kaçhakuranllapa paylana uk wasipi tatin uk saldaduna rikar kuytanapaq.

¹⁷ Pabluqa Romaman çhashana kar kimsa diyamantaqa, kaçhakuran Israel runakunapa wakin mantaqñinkunata qayamunanllapapaq. Chaymi tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

—Ukniykuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kustumrunkunamatapis mana ukmantaga rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis, Jerusalemipi, Romamanta karguyjunku-naman qukumaranllapa. ¹⁸ Paykunagami limpu tapumarllapanaqa dijamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchimananllapapaqqa. ¹⁹ Piru Israel runakunaqa mana dijamayta munatinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantaqñin tapumar allita yaçhanapaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa paykunaga pwibluyllamantari. ²⁰ Chayraykumi qamkunaman qayachimusha kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna Israel runakunagami kriyinchikkllapa Dyusmanta washamaqñinchikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaçhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

²¹ Chaynu nitinmi paykunaga niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartalamatapis çhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta runa masinchikkuna wakmanta çhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanun mana allinta tukushayki nirmapis. ²² Piru nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

²³ Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaga achka runakunawan çharanllapa chay maypichi Pablo samasha karan chay wasimanqa. Chaymi Pabluqa allaqmanta-pacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqñin Moisés, wakin rimaqñinkuna iskribishankunata liyir Jesuspaq intrachiyta kamaran. ²⁴ Chaymi Pablo chaynu rimaqñin, wakin runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana kriyiranllapachu. ²⁵ Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqñin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:

²⁶ ‘Rir willay kay runakunata:

Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.

²⁷ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu nir’.

²⁸ Imanu’chi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karqa, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.

[²⁹ Chaymi kaykunata Pablo nitinga, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]

³⁰ Chaymanta Pabluqa, ishkay a’uta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq chaqkunataqa. ³¹ Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluqa Dyuspa mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis ya’chachikuq.

Romanos

Pablumi kartanta kačhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kačharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kačhashanqami karan añu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqgami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa čhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kačharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuylla intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuyllami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa nir, niran (1.1–8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1–11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqami, Tayta Dyus munashanlata rurara ima kawsanqallapa nir (12.1–15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi España man riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

¹ Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrar kačhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yačhachikunaypaq. ² Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqnikunata willaran chay shumaq rimayninpaq kaynu nir iskribinanpaq: ³ “Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanqa washamaqinichik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrarak Davidpa ayllunkuna kaqmana nasiran. ⁴ Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirinwan kawsachimuran. Chayraykumi yačhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis. ⁵ Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kačhamaran tukuy nasyunkunata rir yačhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

⁶ Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq. ⁷ Chaymi kay kartata kačhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqnikunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapshunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

⁸ Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaga payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq. ⁹ Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yačhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yačhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis. ¹⁰ Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinga, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq. ¹¹ Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yačhachishutiylapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq. ¹² Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

¹³ Ukniykuna, kaytami yačhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yačhachitiyami, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yačhachikutiy achkana kriyinanllapapaq. ¹⁴ Chaqa tukuyta yačhachinaypaqami

kani, griego mana griego runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaqkunamatapis. ¹⁵ Chayraykumi kusata shamuyta munani gamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

¹⁶ Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunatapis. ¹⁷ Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanchikllapa nir intrachimanchikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsika kawsanqa” nir.

Tukuyi uchayjun kanchik

¹⁸ Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurur ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumantapacha paykunataqa kastiganqa. ¹⁹⁻²⁰ Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaĉhaytana puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanunirmapis. Piru tukuy chaykunata yaĉharmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaĉhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytinqallapachu. ²¹ Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaĉharllapapismi, imanuchi payta adurananpaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata rurananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuninkunarayku, yarpuninllapaqa tutaparaqpi yupayna kidasha. ²² Chaymi paykunaqa “Kusa yaĉhayniyunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa. ²³ Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis, aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pariĉ kurukunapa, tukuy kwatru ĉhakiyjun animalkunapa, aysaĉhakar puriq kurukunapa ritratunkunata ima.

²⁴ Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha munashanllapakunatana rurananllapapaq. Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq imakunata rurur imana kawsanllapa. ²⁵ Chaynulla chay runakunaqami, ĉiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaqa mana adurananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay rurashankunataqa mana adurachu, ashwan pay payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.

²⁶ Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana kusa pinqaypaqkunata rurananllapapaq. Chaymi warmikunapis runanwan punuq yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa. ²⁷ Chaynullami ullqkunamapis warminwan punuq yupay ullqpurana punur, mana allin pinqaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata qisĉhakanllapa munashanllapalata rurashanllaparayku.

²⁸ Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaĉhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuninkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa. ²⁹ Chaynu karmi tukuy riqĉhaq pinqaypaq uchakunata rurur kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. ĉhiqnikulllapa. Iman katinpismi, miĉhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikulllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Lllalachinakunllapa. Kusa mana allinkunata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima. ³⁰ Runa masinta yanqallamata uchachanllapa. Tayta Dyustami ĉhiqminllapa. Kusa nubli ru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu. ³¹ Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalaq imanpispis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu. ³² Piru paykunaqami allita yaĉhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riqĉhaq uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamanchik nir. Piru chayta yaĉharmapismi mana allinkunata rurur kusata uchakur kawsanllapa. Chay

runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurar uchakutinllapamaqami, ashwan kusata aligriyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaçhamaqninchikqa

¹ Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa çimatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa? ² Yaçhashanchikllapanu, uchakuçkunataqami Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaçhamaqninchik kashanrayku. ³ Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigunmantaqa. ⁴ Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanchikchu” nir. ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuçkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuç kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

⁵ Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambayta munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjunpaqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu diyapi tukuyta allita rikar yaçhar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa. ⁶ Chaqa tukuyinichiktami rikar yaçhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha kashallapamapis. ⁷ Piru wakin runakunaqami mana shaykuç allinlata rurar, Dyusta sirbisha pulakumanchik nir, paywan tukuy tyimpupaç luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaç kawsachinqa. ⁸ Nataq chay mana allinkunata ruraçkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa paykunaqami chay tukuy allin kaçmantaga, Dyus nishantaqa mana imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar kawsanllapa. ⁹ Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna, mana Israel runakuna karmapis çischakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta ruraçkunapaqqa kusala çischakaykuna, yarpupakuykuna kanqa. ¹⁰ Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraçkunataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaçkunata, chaynulla mana Israelmanta kaçkunamatapis. ¹¹ Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanchikllapa.

¹² Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaçharpis, imami allin, imami mana allin nir yaçhayar uchakushanraykumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés mantakushanta yaçhayar uchakuçkunata-shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta Dyusqa allita rikar yaçhar, kastiganqa. ¹³ Chaqa Tayta Dyusqami mana chay mantakuykunata uyakuçkunatachu allinpaqqa riçsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata kasuçkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riçsin. Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa. ¹⁴ Piru mana Israel runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata mana yaçharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami yarpuyinllapallamanta yaçhanllapa imami allin, imami mana allin nirmapis. ¹⁵ Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa, yaçhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani manaqachu mana nir. ¹⁶ Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik Jesucristupaç yaçhachishushayllapanu, payqa yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

¹⁷ Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés mantakushankunata yaçhakushayrayku Dyusqa masta munaman” nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla. ¹⁸ Chaynulla Moisés mantakushanta yaçhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus munashantaqami allita intrakanina” nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus munashankunata intrakarmi, kwintata qukani imataq allin nir. ¹⁹ Chaynullami ninkipis: “Chay mana yaçhaçkunaqami mana rikakuç yupay katinllapa, yaçhachiyta puytini, amana tutaparaqllapi yupay purinanllapapaq” nir. ²⁰ Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata allita yaçhaç karmi, Dyus munashanta allita intrakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar, mana yaçhaçkunata yaçhachiyta puytini: ‘Imataq allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés mantakushanraykumi yaçhayta puytinchik Dyus munashantaqa”. ²¹ Piru allita intrakar yaçhachikurqa, çimaraykutaq chay yaçhachikushaykitaqa mana kasunkiqqa? Chaqa qamqami yaçhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru çimaraykutaq suwakunkiqqa?

22 Yaĉhachikunkipismi: “Ukpa warminwanqa manami allinchu pununapaq” nir. Piru, ĉimaraykutaq ukpa warminwan pununkiq? Runakuna rurashan amitunllapakunatapismi kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa, ĉimaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa? 23 Kananqami Moisés mantakushanta allita yaĉharqa, kusata alabakanki. Piru chay mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki. 24 Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:

“Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykillaparaykumi, chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyusninchikpaq mana allinta rimanllapachu” nir.

25 Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa. 26 Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana rurallapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapapaqa, ĉimanachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa? 27 Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

28 Ma chaynu katinga ĉimayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa. 29 Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyninchikpi siñalamaqininchik yupay intrachimanichik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

1 Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ĉimatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir. 2 Amami chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanllaparaykumi, rimaynintaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachiran, wakinkunata intrachinanllapapaq. 3 Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masikikunaqa Dyusninchik washananllapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa. 4 ĉiChaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanuy yanapamanallapapaq, chaynulla imanururamanallapapaq nir arnimeshanchikllapataqa, allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

ĉTayta Dyus, qam rimatkimi

tukuy uyashuqkuna yaĉhanqallapa, chiqaptami rimanki!

ĉChaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.

5 Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyinllamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakatinga, manami allinchu kanqa Dyus kastigamanapaqqa michka uchakutiymapis nir. 6 ĉPiru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta mana kumplirqa, ĉimanunari ĉwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar yaĉhanqa? 7 Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyanmanllaraq: “Llullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu kastigamanapaqqa” nir. 8 Nishaykillapa: Chaynu rimarqami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami, llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar, mana kastigamanichikchu” nir. Chaynulla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna yupaylla yaĉhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaĉhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuyimi uchayjun kanchikllapa

9 ĉMa yarpushunllapa! ĉNuqanchikkuna Israelmanta kashanchikllaparaykuchu, wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa? ĉManami! Chaqa yaĉhachishushayllapanu Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun kanchikllapa. 10 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

* 2:25 Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunchi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

- 11 Manami ukلامapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.
Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa manami kanchu ukلامapis.
- 12 Chaqa tukuyumi Tayta Dyusmanta chiqanchakar,
mana allinpaqna tikrakashallapa.
Chaymi mana ukلامapis kanchu allinta ruraqqa.
- 13 Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkanqami,
imanutaq uk wanur pampakashan kiçhalla kar kusalata asyan, chay yupay.
Chaymi das imatapis saqrata riman.
Chaynullami qallunllapapis kusala llulla katin,
shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq yupay.
- 14 Agrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay katin,
runa masinllapakunamatapis kusalata musyanllapa ima.
- 15 Çhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin
ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.
- 16 Chaynullami mayta rirllapapis
achka runakunata qischar ima llakichinllapa.
- 17 Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaçhanllapachu.
18 Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuyamatapis mana yarpunllapachu” nir.
- 19 Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimançhik Israelmanta kaçku-
napis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa
kumpliya puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaçharchu
tukuyla Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaçkunamapis kastigakasha kan-
qallapa. 20 Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinlla-
pamapis, Dyusqa mana mayqantapis ningachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa.
Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikl-
lapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

21-22 Piru kananqami Tayta Dyusqa intrachimançhikllapa, mananashi chay unay man-
takuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyisha-
lana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaçkunata chaynulla mana
Israelmanta kaçkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin
Moisés, chaynulla wakın rimaqninkunapis Dyus nitin iskribiran. Chay iskribishanku-
naqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washar,
Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

23 Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi
kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa. 24 Piru
chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran
Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq. Chaymi kananqa Taytançhik Dyusqa dibaldila
mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchik-
llapa. 25 Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta içhar wanuran. Chaynu
wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran. Chaynuqami Jesucristupi kriy-
iqkunataqa Tayta Dyusqa manana kastigamanallapapaqnachu. Chaynuqa kwintata
qukançhikllapa, Tayta Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa dijanachu nir. Chaynu
katinmi chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis Tayta
Dyuspi kriyitinllapalami payqa llakiparan. 26 Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta
Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi
Jesucristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinqa, kwintata qukançhikllapa: Tayta Dyusqami
maydiyapis kusa allinla kar, rikar yaçhar manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa
nir.

27 Chaynu Tayta Dyus rurasha katinga, çimapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa? ÇAl-
abakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta kasushançhikrayku? ¡Manami! Chaqa Je-
sucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa.
Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa. 28 Chayraykumi
yaçhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirduna-
manchikllapa, mana Moisés mantakushankunata kasushançhikraykuchu nir. 29 Chaqa
Tayta Dyusqami mana, Israelmanta kaçkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran
Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaçkunapa, chaynulla mana Israel-
manta kaçkunapamapis Dyusnin. 30 Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi tukuy kriy-
iqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siñal kustumrita rurasha kasha,
chaynulla mana rurasha kashallapamapis. 31 Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi
yarpuchuwannllapa Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana sirbinnachu nir.

¡Manami allinchu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

¹ Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq. ² Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

³ Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran” * nir. ⁴⁻⁵ Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynnullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa. ⁶ Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata ali-griyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis ⁷ kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kanqa

mayqan uchakusha katinmapis

Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinga.

⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa,

Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinga” * nir.

⁹ ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaçhanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula. ¹⁰ Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran. ¹¹ Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqanapaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanichik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinga nir. ¹² Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanichikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahamtaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

¹³ Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuylla kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir. * Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran. ¹⁴ Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinga, kriyirla washakananllapapaq nir arnimashanchikllapaqa yanqalla kayanman. ¹⁵ Piru Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynnullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaqa taytanchikllapa yupayna kar intrachimanichikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanichik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunatalataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunatalata. ¹⁷ Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakanamatapis kawsachimun nir.

* 4:3 Gn 15.6 * 4:8 Sal 32.1-2 * 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18.

Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qammantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

¹⁸⁻¹⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añta yaran, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar; Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan. ²⁰ Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran. ²¹ Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyjun kar, tukuy chay arnimashantaq rurayta puytin nir. ²² Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.

²³ Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamlapaqchu chaynuqa niyan. ²⁴ Ashwanmi chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa. ²⁵ Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikllaparayku. Chaymantaqami chay wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanallapapaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

¹ Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnaqchu riqsimanchikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa. ² Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar; mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq riqsimanchik. Chaymi paylapi kunfyakar kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa pay kayashanpi nir. ³ Chaynu karqami, chay qisachakaykuna katinpis aligriyashunllapa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, chay qisachakaykunaqami yaçhachimanchikllapa maydiyapish chay kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. ⁴ Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaq chiqapta kunfyakanchikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa nir. ⁵ Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir yaçhanapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa payqami intrachimanchik tukuyta kusata munamanchikllapa nir.

⁶ Unaymantami nuqanchikkunaq mana imanupis washakayta puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaçhamutin nuqanchikkunarayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha kashallapamapis. ⁷ Yaçhashanchikllapanu manami mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq niytachu puytiyanman? ⁸ Piru imanutaq ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimanalapapaq kusata munamanchikllapa nir. ⁹ Chaqa Jesucristo yawarninta içar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik. Chaymi chiqapta yaçhayanchik, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir. ¹⁰ Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaq kuntran kar, mana pullan kayta puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kaçhamuran wanur paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yaçhanchikllapa, Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nir. ¹¹ Chayraykumi ama aligriyashunllapachu tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapapaq. Ashwanmi aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

¹² Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata rurashan Adán shutiqqa, pay willashanta mana kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa. ¹³⁻¹⁴ Chaqa Adanqami Dyus willashantaqa mana kasuranachu. Chaymi paypa

ayllunkunamapis uchakurlla wanuranllapa manaraq Moisés mantakushankuna katinmapis. Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wanuranllapa. Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir yačhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana uchakuqnaču.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

¹⁵ Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuylla mana puytiranchikllapachu chay wanuy-manta washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata munamarninchikllapa wanunalla-pamantaqa mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa. Chaqa Je-sucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar uchanchikkunamanta llakipamanchik-llapa tukuylla paywan kusa shumaqtana kawsanallapapaq. ¹⁶ Adán uchakushanmanta-pachami tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastiga-manallapapaqna karan. Chaymantami ashwan Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurur uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpaqna rigsi-mashanchikllapa. ¹⁷ Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu, dibaldila pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

¹⁸ Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurur wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna rigsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran. ¹⁹ Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuylla uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq rigsimanchikllapa.

²⁰ Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuyi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna rigsimaranchikllapa. ²¹ Chaynumi tukuylla uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkuna-manta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

¹ Ma, çalinchu kanqa kaynuta yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis qashan masta llakipamayashunllapa nir? ² ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk runa wanushana karqa manana uchakuyta puytinnachu, chaynumi mana uchakur kawsanapaqnaču kanchikllapa!

³ ¿Manachu qamkunaqa yačhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla ucha-paqqa wanusha yupayna kanchik nir? ⁴ Chaynullami Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa, paywan pulla pampakaq yupayna karanchikllapa. Shutikurna-shuyapaqami, mushuq-manta kawsamuq yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.

⁵ Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa, mana uchakur kawsana-paqnaču kanchikllapa. Chaynu paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha kar-naqami, pay yupayna kusa allinkunata rurur kawsanapaqna kanchikllapa. ⁶ Chaqa yačhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata rurayashanchikunataq amana rurashunllapanachu. Chaynuqami manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishunllapa. ⁷ Chaqa yačhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami manana imatapis rurayta puytin-nachu. ⁸ Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karqa, allita yačhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanam may-diyapis kawsashunllapa nir. ⁹ Chaqa yačhanchikllapapis Jesucristumi wanushanmanta kawsamuran tukuy tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay wanuyqa manana qashanqa tarinqanachu. ¹⁰ Chaqa payqami uk kutilana uchanchikkunarayku wanu-ran. Chaymanta wanushanmantaqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan pullana kawsananllapapaq. ¹¹ Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa wanusha yupayna

yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana rurar payta sirbiyllapa.

¹²⁻¹³ Chayrayku chay mana allin yarpuynikillapakunata dijar, kwirpuykillapata tantyakachir, amana ima mana allintaqa rurayllapanachu. Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapamatapis Dyuspa makinman çhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqqami wanur kawsamusha yupayna kankillapa. ¹⁴ Chaynu katkillapagami, chay uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis uchakuchishuqllapata puytinganachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqnachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

¹⁵ Yaçhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ¿Chaynu katingachu, uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami! ¹⁶ Chaqa allitami yaçhanchikllapa, uk runa patrunpi trabajaqqami chay pay nishannulla imatapis rurana. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunkillapata yupay kasutkillapagami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana rurar kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wanunkillapa.

¹⁷ Piru qamkuna, chay yaçhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata payji nini. ¹⁸ Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushalla katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana rurar kawsayankillapa. ¹⁹ Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaçhachishutiylapagami, mana allita intrakarchu uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynullami ashwan kananqa Tayta Dyuslata kasur imatapis kusa allinlatana rurar kawsayllapa.

²⁰ Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu. ²¹ Piru chaynu uchakutkillapagachu, ¿imallapaqa sirbishuranllapa? ¡Manami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pingakunkillapa. ²² Piru kananqa qamkunaga manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsayana qumashunllapa.

²³ Piru uchakurlla kawsarllapagami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi kriyishallapagami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

¹ Uknijkuna, qamkunaqami allita yaçhankillapa Moisés mantakushankunataqa wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu chaytaqa. ² Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk warmi runayjun karqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutingashi, chay warmiqa paylana kashanrayku ukwan kasarayatapis puytinga. ³ Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusmantaqa uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan kasararqami, Dyusmantaqa manana uchakuyannachu nir.

⁴ Uknijkuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana karqami, manana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa mana ministinchiknachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushanrayku paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanallapapaq. ⁵ Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata yaçharmapis, mana kumpliya puytir uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. ⁶ Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi chay mantakuykuna nishanunqa manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslata sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaĉharmapismi uchakurlla kawsanchik

⁷ Chaynu katinga, ĩmatataq nishun? ĩMoisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimanchik nir? ĩManami! Ashwanmi chay mantakuykunaqa intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katingami, nuqamaqa mana yaĉhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa. ⁸ Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katingami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaĉhanaytachu uchakuyanimi nirqa. ⁹ Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaĉharqami, uchakurmapis yarpuq kani, ĩkusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaĉharmapismi, mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir. ¹⁰ Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur washakar, paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay. ¹¹ Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingaĉakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹² Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu. ¹³ ĩPiru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay? ĩManami! Ashwanmi nuqa munashaynullata rurar uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay. Piru chay allin mantakuykunaqami yaĉhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yaĉhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaĉhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

¹⁴ Allitami yaĉhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlatana rurannallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani. ¹⁵ Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani, imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta munarmapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi uchakuqla kani. ¹⁶ Chaymi manana uchakuyta munar kwintata qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyinkunaqa kusala allin nir. Piru chaynumapis imanupiqqa uchakurlla kawsaq kani. ¹⁷ Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa rurar uchakuchimayan nir. ¹⁸ Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytichu kani. Chayraykumi yaĉhaq kani kusala uchayjunmi kani nir. ¹⁹ Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana munayashayta ruraq kani. ²⁰ Chaynu mana allinta rurarmapis, manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin munayniykuna, chaynutaq rurachimaq.

²¹ Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunalata rurayta munarmapismi, ashwan mana allinkunata rurar uchakushana rikariyani nir. ²² Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuyinkunaqa. ²³ Chaynu kusa shumaqta yarpuchimatinmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkaq yarpuyniyjun yupay kaq kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku, allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar. ²⁴⁻²⁵ Chaqa uk yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuyniy-shuyapaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ĩPiraq yanapamanqa, chay mana allinkunata rurar uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaqnachu? nir. ĩAmituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaĉhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

¹ Chaymi kananqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu. * ² Chaqa Jesucristo

* **8:1** Wakin iskribikashakanapimi nin: "Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqkunataqami" Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunga yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq. ³ Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu kumpliya Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakurancho. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq. ⁴ Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarak, ashwan Santu Ispiritunga yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

⁵ Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla kawsaqqunaqami, Santu Ispiritu munashannulla yarpur kawsan. ⁶ Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpurqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa. ⁷ Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpurqunaqami, Tayta Dyustaqa çhiqinllapa. Chaymi mana mantakushanlamatapisi kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliya puytinllapalampischi. ⁸ Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.

⁹ Piru qamkunaqami manana munashaykillapata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritunga qamkunapi katinmi, payta kasur munashanllata rurarna kawsayankillapa. Piru Jesucristupa Ispiritunga qamkunawan katinqami, mana Jesucristuwanchu kankimanllapa. ¹⁰ Ashwan Jesucristupa Ispiritunga qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa, kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunapaq kasha katinmapis. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku. ¹¹ Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa Ispiritunga qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutinmapis, maydiyaqa qashan kawsachimunqa.

¹² Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yaçharqa, Tayta Dyuspa Ispiritunga munashanllatana rurar kawsar, amana munashanchikllata rurar uchakurnaqa kawsashunllapachu. ¹³ Chaqa qamkuna munashaykillapanulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin munayashaykillapakunataqa wanuchiq yupay dijarqa, tukuy tyimpupaqna kawsankillapa. ¹⁴ Chaynulla Dyuspa Ispiritunga kaynu rurar kawsayllapa nimashanchiknulla ruraqkunaqami, çhiqap Tayta Dyuspaqa wamrankunana kanchikllapa.

¹⁵ Chaynu karmi manana, imanutaq uk sirbikuq mantaqnin payta qischashanrayku manchakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa manchakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu Ispiriturayku, Tayta Dyuspa çhiqap wamrankunana kar payman qimikar “Abba, † Taytaymi kanki” niyta puytinchikllapa. ¹⁶ Chaqa Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi kar intrachimanichikllapa, Tayta Dyuspaqa wamrankunanami kanchikllapa nir. ¹⁷ Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaqa, imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswanna, chaynullami maydiyaqa nuqanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananqa kriyishanchikrayku michka qischakar imamapis shachinakushunllapa, maydiyaqa paywan pullana kusallata aligriyashunllapa nir yaçhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

¹⁸ Kanankuna kay pachapi kusata qischakanchikllapa. Piru chaynu qischakarmapismi ama llakishunllapachu. Chaqa chay qischakaykunamantaqami, kusala mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa. ¹⁹⁻²¹ Piru kay tyimpukunapiqami Tayta Dyus kay pachapi, syilupi tukuy imata rurashankunata rikayashanchikkunaqa, nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusqa dijaran kusata qischakar wanunallapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar pullakumanallapakaman. Chaqa chay diyaqami, tukuy imapis shumaqchakashana kanqa. Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata rurashankunawanqa, pullana kar kusa shumaqta kawsashunllapa.

† 8:15 Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

²² Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus rurashankunapis tukuylla kanankaman kusalata qischakar yarakuyan, imanutaq uk warmisitamaqa itikunanpaq qischakan chaynu. ²³ Piru chaynuqami mana paykunalachu qischakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana qischakayanchikllapa. Piru Tayta Dyusqami Santu Ispiritu qumashanchik intrachimanallapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa kumplimayashunllapa nir. Chaymi kusata qischakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa, uk mushuq kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pullana tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. ²⁴ Chaqa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami, payqa washamasha unaq syilupi tukuy tyimpupaqna kawsanapaq kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy arnimashanchikkunata aypashana karqami, mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta Dyuswan unaq syilupi pullana kashaq nirqa. ²⁵ Chayraykumi kanankaman mana shaykuq yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay manaraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.

²⁶ Piru nuqanchikkunaqami, chiqaptaqa mana yaçhanchikllapachu, Tayta Dyusman imanu mañakuymatapis. Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituqa nuqanchik rimar mañakuyashanchikmantaqa, kusala llakiywan mañakur intrachin Tayta Dyustaga. Chaynullami Santu Ispirituqa yanapamanchikpis qischakar yarpupakushamapis. ²⁷ Piru Tayta Dyusqami tukuy imata yarpuyashanchikkunamatapis allita yaçhanllana. Chaymi Santu Ispiritu mañakutinqa kusa allita intrakan. Chaqa pay munashannullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

²⁸ Allita yaçhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa pay munashannulla, imanu kanallapapaqmapis nir yaçharllana. Chaymi tukuy paypana kar, payta mu-naqkunataqami imapi rikarishallapamapis allinpaqna tikramanchikllapa. ²⁹ Chaqa unaymanta-pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik akramaranchikllapa imanutaq Wamran Jesucristo allinlata rurar kawsaran chaynu kanal-lapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukn-ichikllapana. ³⁰ Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsi-mashanchikllaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

³¹ Chaynu tukuy chaykunata yaçharnaqa, jamana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu. ³² Chaqa Tayta Dyusqami kusata mu-namarninchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miçhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kaçhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesu-cristuta nuqanchikrayku kaçhamusha karqa, ¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arn-imashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana? ³³ Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapaqa, ¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta puytiyanqa? ³⁴ Chaqa Jesucristumi wanu-ran, uchanchikkunamanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun kashaykiraykumi qamqa kasti-gakanki” nirqa. ³⁵ Chaqa Jesucristo kusata munamashanchikmantaqami, mana mayqan-pis paymanta chiqanchamayninchikta puytingallapachu. ¿Kaykunachu chiqanchamayn-ichikta puytiyanqa? ¿Chay qischakaykuna, llakiykuna, çishamaqninchikkuna, mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami!

³⁶ Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskríbikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,
chay çhinqimaqkunaqa imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa.
Chaqa uyshata imanutaq wanuchiq apanllapa,
chaynumi ruramananllapa” nir.

³⁷ Piru tukuy chaykunamapismi, mana binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesucristo munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa binsinchikllapa.

³⁸ Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna, angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan, maydiyapismi mana chiqanchamayninchiktaqa puytin-gallapachu Tayta Dyus kusata munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa puytiq man-takuqkuna, ³⁹ unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna, chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus

rurashankunamapismi, pay munamashanchikmantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu. Chaqa pay kusata munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristu-taqa kaçhamuran washamanallapapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa: ² Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman. ³ Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiyapaq katinmaga Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapapaqqa lugarninllapa nuqa tukuy tiympupaq kastigakayman. ⁴ ¿Piru imapaqtaqa mana kriyinyan-qallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapapaqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq lliypayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moisesaqa qur, intrachiranpis, imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir. ⁵ Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa. Chay aylluylapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tiympupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

⁶ Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinnlamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa. ⁷ Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir. ⁸ Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqam Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluujun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsissha.

⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyaqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir. ¹⁰ Manami kaykunawalawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacclamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna. ¹¹⁻¹³ Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:

“Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinqa” nir.

Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:

“Esauta yanapanaymantaqami,

Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar yanaparay” nir.

Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq kananpaq akranarqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana kwintacharchu akrar yanapan, pay munashanlatana rurananllapapaq nir.

¹⁴ Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratingami, ama nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa. ¹⁵ Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesa kaynu niran:

“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami,

llakipar yanapashaq” nir.

¹⁶ Chaynu katinga ¿nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla munamarninchik llakipamanchikllapa. ¹⁷ Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:

“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.

* 9:9 Kaynuqami Abrahamqa yaçharan Dyus arnishaqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi binsishuray.
Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,
imanumi kusa pudirniyjun kani nir.

Chaymi chayta tukuy pachapi yačharqa, riqsimanqallapa
imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.

¹⁸ Chaynumi yačhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.

¹⁹ Piru imanupiqachi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana kriyiqkunamatapis. Chaynu katinqa mana intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushallapaqa çimaraykutaq kastigamayashunllapaqa?” nir. ²⁰ Chaynu nirqa, çpitaq çamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu ninaykipaqa? Ma kayta yarpuyllapa, çuk runa, allpa mankata ruratingqachu, çay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami! Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha katingqachu ninkiman, çimapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

²¹ Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta ruranaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta rurayta puytin, kusa shumaqła purichir fyistakunalapi yanukunanpaq kusa shumaq mankunata. Chaynulla ruraytapis puytin, waran waran yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa nuqanchikkunawanpis rurana. †

²² Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashanrayku, pudirninllawan çay uchayjunku-namatapis kastiganapaq karan. Piru payqami intrachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan çaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yararan. ²³ Chaynu unaymanta-pacha llakipakunanpaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikkunawanpis çaynullata ruraran kwintata qukanallapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa ruraran, maydiyaga tukuyninchikllapana paywan kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq. ²⁴ Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuyapaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqa. ²⁵ Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran: “Mana munashay runakunatami,

kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.

²⁶ Chay lugarllapimi çamkunata nishurayllapa:

‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.

Piru kananqami çay lugarllapi qashan nishaykillapapis:

‘Çigap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami kankillapa’ nir”.

²⁷⁻²⁸ Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuyapaqami, Isaiaşqa kaynu niran:

“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,

tukuy pachapi taqkunata allita rikar yačharqa dasna kastiganqa.

Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay karmapis,

Tayta Dyus paykunata rikar yačhatinqa, wakinkunalami washakanqallapa” nir.

²⁹ Chaynullami Isaiaşqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:

“Kusa puytiq Taytanchik Dyus

mana llakipamaqninchikllapa karqami,

mana wakinkunalamatapis washarchu

tukuyninchikllapata tukchimanallapata,

imanutaq çay Sodomata, chaynulla Gomorra pwibluta

limpulla çinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

³⁰ Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta kasur washakaytaqa mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran. ³¹ Nataq Israel runakuna-shuyapaqa, Moisés mantakushanta kumplir washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu. ³² Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinanlan-laparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa. ³³ Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:

“Sión pwibluyypimi uk rumita çhurashaq.

Çay rumipimi trumpisanqallapa.

Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin,

† 9:21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

¹ Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq. ² Chaqa allitami yaçhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapapaqqa. ³ Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu. ⁴ Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplr wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanapaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakananllapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

⁵ Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribirapis: “Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

⁶ Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliyta puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiylapapaqachi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinanllapapaq? nir. ⁷ Chaynulla kaynutaçi yarpuyankillapa kanqa “¿Mayqantaq chay kusa saqra uçhkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?” nir. ¡Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.

⁸ Mana chaynu kawsachimusha katinga ¿ima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: “Washakanaykipaq kaq kusa shumaq rimayqami pullayki, shimiki, chaynulla tukuy shunquykipi” nirqa? ¿Manachu intrakankillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaçhachishuyashayllapakunapi kriyirila washakanaykillapapaq. ⁹ Chaymi qamkuna, shimikillapawan “Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta kawsachimushana” nir kriyirillapagaqami, washakanillapa. ¹⁰ Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapagaqami, Tayta Dyusqa manana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa. Chaynu kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami washakanichikllapa. ¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.

¹² Chaynuqami tukuyqaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuyqa amun kar, tukuyлата чайл-
lata rikamanchik, michka Israelmanta runakuna kashallapa, chaynulla mana Israelmanta
kaq runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanchikllapa.

¹³ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis:

“Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir
shutinpi mañakuqgami, washakanqa” nir.

¹⁴⁻¹⁵ Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir, mana mañakutinga, ¿imanunari washanqa? Chaqa
manaraq mayqantapis paykunata yaçhachinanllapapaqqa kaçhashachu. Chaynulla chay
yaçhachikuqkuna manaraq çhayatinga, ¿imanuna yaçhayta puytingallapa Jesusapaqqa? Chayna
Jesusapaq mana yaçharllapapaq, ¿imanunari Jesuspiqa kriyiyta puytingallapa? Chaqa
manaraq-ari yaçhayanllapachu mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman
mañakuyta puytiyanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus
nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaq kami kanqa, Dyuspa shumaq rimayn-
inta yaçhachikuq çhamutinllapapaq. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, achka runakuna
kusa aligrila kanqallapa” nir. ¹⁶ Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan chayta
yaçhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa.
Chaypaqmi Isaias kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus, qampaq yaçhachikutiyqa, manami
tukuychu kriyimashallapa” nir. ¹⁷ Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachutinllapami
uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi Jesucristupiqa kriyinchikllapa.

* **10:8** Rikashun Deuteronomio 30.12-14. † **10:13** Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

¹⁸ Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq yaçhachikutinllapapaq? Tukuymi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq syilupi rurashankunami,

maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin” nir.

¹⁹ Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaçhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¿Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrar washashayrayku.

Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

²⁰ Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran:

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.

Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.

²¹ Piru Israel runakunapaq-shuyapaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

“Chay runakunata mana shaykuq qayatimapismi,

paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

¹ Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaçhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¿Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu.

² Chaqa Tayta Dyusqami, uaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

³ “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikipunata wanuchishallapa.

Chaynulla altarnikipunatapismi ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.

Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.

⁴ Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran:

“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.

Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalatana kasanmananllapapaq.

Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapischu,

chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

⁵ Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kananpis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq. ⁶ Chaynu dibaldila llakipashanraykumi,

kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusal chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katinqa, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

⁷ Tukuy chaykunata yaçharqa, ¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis washakayashaqlapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq. ⁸ Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq.

Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.

Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.

Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa

kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

⁹ Chaymi Davidpis niran:

“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi,

imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tikkar kastigay Tayta Dyus.

¹⁰ Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ruraqkunapaqa, nawinmapis syigu yupayna kidanqa.

Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa.
Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa* nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

¹¹ Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa. ¹² Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

¹³ Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaçhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaçhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaçhachishuyllapata munayani. ¹⁴ Chaynu yaçhachishutiyllapa kriyitkillapami, chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa. ¹⁵ Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyinishanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna riqsikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluymanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa. ¹⁶ Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kanapis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ishkey kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinga, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa çhupan, Dyuspaq kusa shumaq kasha katingami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

¹⁷ Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykillapa.

¹⁸ Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qiruqami shan çhupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa çhupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar allinqa.*

¹⁹ Chaynu nityiqaçhi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur; nuqakunata washamaranllapa” nir. ²⁰ Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyinishanrayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin qaqlata rurar kawsayllapa. ²¹ Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunmanllapa.

²² Piru ¡allita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta Dyus

* **11:18** Ukpa çhupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurar kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami chay tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

²³ Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman. Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna riqsinanpaqqa. ²⁴ Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapamaqa. Chaqa paykunamami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

²⁵ Uknijkuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allinchi aykala yaçhananpaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, tukuy chaykunata yaçhanaykillapata munani. Piru amami ninkillapachu: “Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunaqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi kriyinyakillapakalaman. ²⁶ Chayna Jesucristupi kriyinyakillapapaq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Sión † pwiblumantami uk washakuq shamunqa,

Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta llakipananpaq.

²⁷ Chaynumi kumplishaq

chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir uk tratuta rurashaytaqa”.

²⁸ Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay rukuylapakunata akrashanrayku. ²⁹ Chaqa chay unay rukuylapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinqa.

³⁰ Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tyimpuqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyustaqa. ³¹ Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla. ³² Piru tukuykami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijaminanchikllapa. Chaynuqami Tayta Dyusqa dijaminanchikllapa, maydiyaqa tukuykata chayllatana llakipar yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

³³ ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!

Payqa kusala allin,
kusala yaçhayniyjun,
tukuy imata intrakan nir.

Chaynulla alabashunllapapis

pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu nir,
chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis
payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.

³⁴ Chaqa manami mayqanpis

pay yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis mana

paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaçhachiyta puytinchikllapachu.

³⁵ Chaynulla manami nuqanchikkunaqa

payta imalatapis qushanchikllapachu,

† 11:26 Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwibluapaq.

chay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.

³⁶ Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.

Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.

jChaynu katinmi

tukuy la paylata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!

Chaynumi kanqa.

12

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

¹ Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata rugashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinaykllapapaq. Chaynu karqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa. ² Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami chay unay kaq yarpuykillapamatapis dijarna, mushuq yarpuyinjuna kayllapa. Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaçhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaqta kawsanallapata.

³ Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaçhamasha, paypaq yaçhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanun kanayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa. ⁴ Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyjun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa mayqanninpis mana chayllata ruraytaqa puytinchu. ⁵ Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana rurannallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa. ⁷ Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaçhachinapaq nimashallapaqa, yaçhachikushunllapana. ⁸ Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

⁹ Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa. ¹⁰ Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk ayllula yupay uknikillapa uknikillapa kusata llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa. ¹¹ Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaqa ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa. ¹² Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu karqami michka qis-chakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa. ¹³ Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq çhamutinpis, shumaqta samachiyl-lapa.

¹⁴ Mayqan mana allinta rurashutinllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapananapaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananapaqqa. ¹⁵ Chaynulla ukkuna aligriyatinnllapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa. ¹⁶ Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuylla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaçhaq chaykunawanmapis, chaylla yupayna kawsayllapa.

¹⁷ Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuy pa naypanpi kusala allin kaqkunatalata rurayta kamayllapa. ¹⁸ Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa. ¹⁹ Ukniykuna, mayqan ima mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar yaçhar imanachiy-tapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaçhanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa allita rikar ya'char kastigashaq”.
Chaynumi nin Amitunchikqa.

²⁰ Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatinpis, qaray.
Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.

Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan ruratkillapagaqami,
paykunaqa pingakutin qaqlanllapamapis kusa chupika intirupaq tikrakanga” nir.

²¹ Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

13

Mantakuqinichikkunatami allita kasushunllapa

¹ Kay pachapi kaq tukuy mantakuqinichikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa çhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa payllamantachu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan. ² Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrakarllapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa. ³ Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa çhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa. ⁴ Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinnikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karqa, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa. ⁵ Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

⁶ Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchikkunata allita rikar, Tayta Dyus munashanta rurayanllapa. ⁷ Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

⁸ Amami mayqanta pitilamatapis dibinkillapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu ruraraqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumpliyankillapana. ⁹ Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu. Ama wanuchikuylapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuylapachu” nir. Piru “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana. ¹⁰ Chaqa uk runa ukninpaq chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi ukinkunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

¹¹ Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukanillapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyllapa. Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayanillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikçhakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayani nir. ¹² Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillaapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa. ¹³ Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami maçhashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidiyanakushunllapachu. ¹⁴ Chaymi manana kwirpunchik

munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanú kanataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

¹ Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

² Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. ^{*} ³ Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaqa rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chayllata rikan wamrankuna nir. ⁴ Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinga, ĉpitaq kanki Dyuspa sirbiqñinta mana allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yaĉhayta puytin, sirbiqñinkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqkunata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq tikrar, wamranpaqna rigsiñga.

⁵ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukunaqami kriyinnllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina kanqa. ⁶ Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ruranqa. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapis rurayta puytinga. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

⁷ Yaĉhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa. ⁸ Chaymi kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa. ⁹ Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla kanallapapaqqa, Amitunchik Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuyla payllapaq kanchikllapa.

¹⁰ Chaynu katinga, ĉimapaqtaq kriyiq masakunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla ĉimaraykutaq kriyiq masakunataqa ukmanta rikankillapa? ĉManaqaqchu qamkunalla rikar yaĉhanakunaykillapapaq kankillapa? ĉManami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaĉhamanallapapaqqa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

‘Tukuy rigsimarllapami, naypaypi qunqurir

chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.

¹² Chaynu Dyus nishannumi allita yaĉhanchikllapa, uk diyami Tayta Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapapis willashallapa, rikar yaĉhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

¹³ Tukuy chaykunata yaĉharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta rikanakutiylapaqa, imanupiqqa chay kriyishanmanta disanimakur uchakunman nir. ¹⁴ Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yaĉhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir. Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurgashi, uchakuyanchik ninllapa. Chaynuta yarpuchitingami, paykunallapaq mana allinchu

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman ĉhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuyapaq rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunqachu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurgashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

kanqa. ¹⁵ Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin mikuyлата mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwannllapa. ¹⁶ Kuytawkish qamkunapaq allin nir yaçhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa. ¹⁷ Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyninpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurar tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa. ¹⁸ Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqninchikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

¹⁹ Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana Jesucristupi kriyinallapapaq. ²⁰ Yaçhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu. ²¹ Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yaçharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.

²² Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa. ²³ Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaçhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurar, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

¹ Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq. ² Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishallapami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa. ³ Chaqa Jesucristumaqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir qis-chakarmapis, Taytan Dyus munashanlatachu ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir. ⁴ Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaçharna.

⁵ Chaynu animachimaqninchik Taytanchik Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo yupay uk yarpuyta kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta kawsanaykillapapaq. ⁶ Chaynuqami, tukuy uk yarpuytana kar, tantalana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyustaq.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

⁷ Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa Dyuswana kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa. ⁸ Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami, shamuran Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunatapis washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami, washamananllapapaqqa unayllana rukuyllapakunata arniran, uktashi kaçhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy arnikushantaqa kumplin nir. ⁹ Jesucristuqami shamuranpis, mana Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa” nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.

¹⁰ Chaynullami ninpis:

“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan aligriyayllapa” nir.

¹¹ Qashanmi ninpis:

“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.

¹² Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,

chaynumi Isaipa * ayllunmanta uk mantakuq rikarinqa.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.

Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.

¹³ Tayta Dyus animachimaqñinchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yačhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqтана kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yačhachinanapaq

¹⁴ Ukniykuna, allitami yačhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqтана kunsijanakuyla puytinkillapa nir. ¹⁵ Piru kay kartatami kačhamuni, chay yačhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha, ¹⁶ mana Israel runakunata Jesucristupaq yačhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yačhachishuyanillapa imanu washakanaykillapapaqpis. Chaynu paypi kriyitkillapagami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

¹⁷ Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiyimi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yačhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani. ¹⁸ Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yačhachisha kani, Dyusta imanu kasunanllapapaq nir. ¹⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa kwintata gukaranllapa Tayta Dyusmi kačhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak Ilirico lugarkaman allita yačhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. ²⁰ Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yačhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yačhachikurqami, mana ukkuna yačhachikushanpa ananpichu yačhachikusha kani. ²¹ Ashwanmi yačhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla:

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uyapanqallapa.

Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

²² Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yačhachikunaypaq kashanrayku. ²³ Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yačhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar, ²⁴ chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir. ²⁵ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar. ²⁶ Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami, chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapanapaq imalataqa tantashallapana. ²⁷ Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanapan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin. ²⁸ Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa

* 15:12 Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

pasashaq. ²⁹Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaĉhachikutiypismi, chaypipisi Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

³⁰Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamanapaq. ³¹Tayta Dyustami mañayllapa washamananapaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq. ³²Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman ĉamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq. ³³Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqтана qamkunata kawsachishunallapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

¹Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqlapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan. ²Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman ĉamutinga imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

³Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaĉhachikunayllapapaq. ⁴Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa. ⁵Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan. ⁶Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa. ⁷Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilipisi karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.

⁸Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis. ⁹Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla munashay masiy Estaquista, ¹⁰chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta. ¹¹Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy aylunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis, ¹²chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurur kusata yanapakusha. ¹³Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha. ¹⁴Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykunawan tantakaqkunatapis. ¹⁵Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.

¹⁶Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq masinchikkunapis saluduta kaĉhamun qamkunaman.

¹⁷Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman yaĉhachikuykunata yaĉhachir, ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanichik. Chaqa chay runakunaqami, chay yaĉhakushaykillapataq kuntrar, ukman mana allinta yaĉhachikunllapa. Chayraykumi chay paykunawanqa ama piĉhunakuyllapachu. ¹⁸Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu, munashanlata rurur kawsanllapa. Paykunaqami

* 16:3 Wakin iskririkashakunapimi "Prisca" nin. † 16:16 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

kusala shumaqta rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa. ¹⁹ Uknijkuna, tukuylami yaçhanllapa qamkunaqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata algriyani. Piru munaniami allin kaqkunata rurar, ama chay mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu. ²⁰ Chaynu allinata ruratkillapagami, kusa shumaqta kawsachimaqñinçhik Tayta Dyusqa dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqñin Satanasta binsir saruçhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

²¹ Saludutami kaçhamun, yaçhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosipater ima.

²² Nuqa willatay, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi saludashunllapa.

²³ Ukninçhik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pablupa tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinçhikkunatapis wasinpi samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisirirun Erasto, chaynulla ukñinçhik Cuartupismi saludashunllapa.

²⁴ Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinapaq Dyusta kusata alaban

²⁵ Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq yanapamanchikllapa. Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla mana Israel runakunatapis imanushananpaq yarpuran. Piru chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa. ²⁶ Piru kananqami intrachimashanchikna imanushakananpaq nirmapis. Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqñinkuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninçhik munashannulla allita intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel runakunamatapis Jesucristupi imanushakriyir washakanaykillapapaq nir. ²⁷ Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yaçhaq Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashunllapa.

Chaynumi kanqa.

1 Corintios Pablumi punta kaq kartanta ka^{chan} Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman ^{chan}chayatinqami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa ya^{chan}chachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo ^{chan} ya^{chan}chachikutinga achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk a^{nu}-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta ya^{chan}chachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo ya^{chan}chachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura ^{chan}chiqinakinakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa ya^{chan}q yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta jurapananllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunsyanakuqlapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata ^{chan}churashanllapata mikuqllapa (8.1-13; 10.14–11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqllapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanulakipanakuymatapis ya^{chan}charanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis ya^{chan}chachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamunanpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata ka^{chan}charan, Amitunchik Jesucristupa^q allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18–2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata ^{chan}churananllapapaq ima (16.1-4).

Pablumi saludakun

¹ Taytanchik Dyus munasha katinmi, Jesucristo akramasha apustulnin kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq masinchikllapa Sosteneswan pulla kar, ² kay kartata iskribimuni qamkuna Corinto pwiblupi, Taytanchik Dyuspi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunata, chaynulla uklaw lugarkunapi Jesucristupi allita kriyiqkunawan pullatami, Taytanchik Dyusqa akrashurllapa paypa allin kaqnikunapaqna riqsishushallapa. Chaynuqami ruraran tukuyta pay munashanlatana rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa tukuyta kriyiqkunapami Amitunchik Jesucristuqa Amitunchikllapalla. ³ Chaqa nuqaqami Taytanchikllapa Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis ma^ñakuni llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

⁴ Taytanchik Dyustami nuqaqa waran waran mana shaykuq qamkunapaq kusata payji nini. Chaqa Jesucristuraykumi, kusata llakipar yanapashushallapa. ⁵ Chaynullami Jesucristurayku, Tayta Dyusqa kusata yanapashushallapa kusala intrakaqkuna kar, paypaq imanulakipar ima ya^{chan}chachikunaykillapapaq. ⁶ Kaykunaqami chaynuqa kasha Jesucristupa^q ya^{chan}chachishushayllapaqa chiqap kasha nir ya^{chan}chachikunaykillapapaq. ⁷ Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata imata ruranaykillapapaq, chaynulla uknikillapata-shuyppaqa uktana rurar yanapanakunaykillapapaq nishushanllapanumi rurayankillapa. Chaynu karmi, mana mayqannikillapapis yanqalla yupaychu kankillapa. Ashwanmi tukuynikillapa imata ruranaykillapapaq nishushanllapanulla rurar ima, kusata yarakunkillapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunakaman. ⁸ Taytanchik Dyus yanapashutinllapami, maydiyapis shachinakunkillapa tukuy mana allin imakunamanta, maydiya Amitunchik Jesucristo shamunan diyakaman. Chaynuqami, mana mayqanpis uchayjun kanki nishunqallapanachu. ⁹ Taytanchik Dyusmi tukuy imata arnikushantawan pulla kumplin. Chaqa paylami akramashanchikllapa, Wamran Amitunchik Jesucristuwan kullana kusa shumaqta kawsanallapapaq.

Pablumi ya^{chan}chachikun uk yarpuyta kananllapapaq

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi qamkunata kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis ama chiqanchanakur imachu mayqannikillapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima kawsayllapa. ¹¹ Kaytaqami ukniykuna chaynu nishunillapa, ukninchik Cloepa wasinmanta kaqkuna willamashallapa katin. Chaqa nimashallapami, qamkunaqashi mana shumaqtachu tar anyanakur ima kawsankillapa nir. ¹² Chayshi qamkunamanta wakinnikikunaqa kaynu ninakur tankillapa: “Nuqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Ukkuna-shuypaqashi ninllapa: “Nuqami Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Chaynulla ukkunapisshi ninllapa: “Nuqami Pedro yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Qashan wakinkunapisshi ninllapa: “Nuqami Cristo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. ¹³ ¿Imapaqta chaynuqa ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapachu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla karmapis wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqachu, nuqa Pablo qamkunata washashunayllapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapallaqachu nuqapa shutiypi shutikuraykillapa? ¡Manami!

¹⁴ Chaynu katinga, ¿imapaqta wakinnikillapaqa chiqanchanakur, nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa wakinnikillapata shutichirmapismi, mana nuqapa shutiypichu shutichikushallapa kani. Ashwanmi Crispuwan Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta kusalata payji nini. ¹⁵ Chaymi mana mayqanpis qampa shutikipimi shutikuray nir, nuqalapi kunfyakaytaqa puytingallapachu. ¹⁶ Piru qunqashami kasha kani. Allita yarputiyaqami Estefanaspa aylunkunatapis shutichiray. Paykunamanta mas shutichishaytaqami mana yarpunichu. ¹⁷ Chaqa allita nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa mana nimiranchu rir shutichikuy nirqa. Ashwanmi kaĉhamaran paypa shumaq rimayninta yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq. Piru manami uk kusalata yaĉhaq runa rimar yaĉhachikun chaynuchu yaĉhachishurayllapa. Chaqa chaynu yaĉhachikutiyqami, nuqalapi kunfyakar mana intrakanaykillapatachu, Jesucristo kruspi wanushanpi kriyir-lami washakanchikllapa nirqa.

Jesumi intrachimanchik Dyusmi pudirniyjun yaĉhayniyjun nir

¹⁸ Piru Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq nir yaĉhachikushallapaqami, chay mana washakanapaq kaq runakunataqa yarpuchin yanqa yaruyasha rimay-achuwan yupay. Piru tukuy nuqanchikkuna washakanapaq kaqkunapaqgami, Tayta Dyuspa pudirnin kar washamanchikllapa. ¹⁹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay kusa kani niqkunapaqqa kaynu nir:

“Chay kusa yaĉhayniyjun kaqkunatami
yaĉhayninta kitashaq.

Chaynulla chay paykunallamanta intrakanan kaqkunatami
nuqaqa mana munashaqchu” nir.

²⁰ ¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna, chaynullapis kay pachapi kaq imakunallapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa tukuy chay runakunataqami, Tayta Dyusqa tikrasha yanqa illaqlata rimaq runakunapaq. ²¹ Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay pachapi kawsaqkunaqa, kusa yaĉhaq, yarpuq intrakaq ima karmapis, amana payta riqsinanllapapaq niran. Piru ashwanmi Jesucristupaq yaĉhachikushanpi tukuy shunqunwan kriyiqkunalami washakanapaq niran, michka yaĉhaq runakuna chayta mana kwintachatinllapamapis.

²² Chaqa Israel runakunaqami milagrukunalata rikayta munanllapa. Nataq mana Israel runakuna-shuypaqa, kusala yaĉhaqkuna kayta munanllapa. ²³ Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa imanu Jesucristo kruspi wanur kawsamushanpi kriyir-la washakananllapapaq. Chaynu yaĉhachikutiyllapami Israel kaq runakunaqa piñakur nin, ¿imanutaq Dyus Akrashan Cristun karqa askwintalla wanusha kanqa? nir. Chaynulla mana Israel-manta kaq runakunata-shuypaqami yanqa uk yaruyasha yaĉhachikuyaymanllapa yupay yarpuchin. ²⁴ Piru Jesucristupi kriyiqkunataqami, Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunamatapis washamashanchikllapa. Chaynuqami, intrachimanchikllapa imanumi Dyusqa kusala pudirniyjun, yaĉhayniyjun nir. ²⁵ Chaynu katinmapismi wakinqa mana intrakananllapachu imanumi Tayta Dyus kaĉhamuran Wamranta washamanallapapaq nirqa. Piru mana kwintachatinllapamapismi Tayta Dyusqa kusala pudirniyjun, chaynulla yaĉhayniyjun kay pachapi kaq runakunamantaqa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukayllapa imanu katkillapami Dyus akrashushanllapapaq. Piru yaqqa tukuynikillapami, wakin runakunapa rikayninpiqa mana kwintachaypaqla, mana kusa yaĉhayniyjun, chaynulla mana riqsikasha katkillapamapismi Tayta Dyusqa akrashuranllapa. ²⁷ Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala puytiq kani niqkunata pinqaypi dijananpaq, kay pachapi mana kwintachayashanllapata, chaynulla mana yaĉhaq, mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata

akrasha. ²⁸ Chaynullami Dyusqa, kay pachapiqa chay kusa yaçhaq, kusa puytiq runakunata dijar, chay mana kwintachashanllapa runakunata akrasha, paypa wamrankuna kananpaqqa. ²⁹ Chaynuqami, Tayta Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis payllapaq alabakaytaqa puytinganachu. ³⁰ Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar, kusala uchayjun kashallapamapis, Jesucristurayku llakipamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsi, pullakumashanchikllapa. Chaymi Jesucristurayku intrakayta puytinchik imanumi Taytanchik Dyusqa washamanchik nirmapis. ³¹ Chaymi Tayta Dyus kusata yanapamashanchikrayku, paylata alabashunllapa. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Taytanchik Dyusqami kusala pudirniyjun nir

paylata alabayllapa, ama qamkunalla alabakarchu” nir. *

2

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

¹ Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik Dyus imanumi washamayninchikta munan nir yaçhachishuqllapa shamurqa, manami imanutaq uk kusala yaçhaq runa riman chaynu rimarchu yaçhachishurayllapa. ² Ashwan qamkunawan karqami Jesucristo uchanchikmanta washamanallapapaq wanuran nir yaçhashaylata yaçhachishunayllapapaq nisha karay. ³ Piru qamkunaman shamurqa çhamuray kusa litalla yupay kusata manchakur ima, imanupiqachi mana allita yaçhachikutiy mana kriyingallapachu nir. ⁴ Chayrayku Jesucristumi washamanchik nir yaçhachishurllapaqa, manami nuqallamanta kusala yaçhayniyjun karchu yaçhachishurayllapa. Ashwan Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatin yaçhachikutiy, kwintata qukar kriyiraykillapa. ⁵ Chaynu kriyirqami kwintata qukaraykillapa Dyus pudirninwan yanapamashalami washakayta puytinchik, mana runakunapa yaçhayninpi kriyirlachu nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

⁶ Piru chay allitana kriyiqkunataqami, Dyuspaqqa allitana yaçhachinillapa, Dyuspaq kusa intrakaqkunana kananllapapaq. Chaqa chay yaçhachikushayllapaqa, manami yanqa runakunapa yaçhayninchu. Chaynulla manami kay pachapi mantakuqkuna maydiyaqa tukukayanqa chaykunapa yaçhaynin imachu. ⁷ Ashwanmi chay washakanaykillapapaq yaçhachikushaykunaqa, mana mayqanpis yaçhatin, Tayta Dyus payla yarpushankuna. Chaqa payqami manaraq kay pachamatapis rurayaraqchu yarpushana karan, maydiyaqa washakar paywan pulla kayashunllapa nir. ⁸ Dyus tukuyta washamanallapapaq yarpushankunataqami, kay pachapi mantakuqkunaqa mana mayqanninpis intrakaranllapachu. Chaqa paykuna chay washakananllapapaq chayta intrakashallapa karqami, kusala shumaq allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa. ⁹ Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa,

kamkachishana uk kusala shumaq lugarta,

washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq.

Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, yapashallapalamapischu.

Chaynulla manami intrakashallapalamapischu” nir.

¹⁰ Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Chaqa Santu Ispirituqami tukuy imata yaçhan, chaynullami yaçhanpis Dyus imata yarpuyashanta, ruranyashanta ima tukuyta.

¹¹ ¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima yarpuyashanta yaçhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami yarpuyashantaqa paylla yaçhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla Tayta Dyuspaq Ispiritunlami yaçhan imatami payqa yarpun nirmapis. ¹² Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan chaynuqa. ¹³ Tukuy kaykunatami yaçhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispiritun yaçhachimashanllaparayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla yaçhakushayllapatachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir, Santu Ispiritunwan kaqkunataqa.

¹⁴ Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispiritunwan kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinllapa yanqa uk yaruyasha rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta

* 1:31 Rikashun Jeremías 9.24.

puytin. ¹⁵ Chaymi Santu Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaçhayta puytin. Piru mana Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaçhamayninchikta puytinllapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir. ¹⁶ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin:

“Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu ruray nir yaçhachiytaqa puytinchikllapachu”

Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Jesucristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Taytanchik Dyuspaqqa.

3

Pablumi masta yaçhachikun uk yarpuyta kananllapapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyinaqkillapapaq nuqa yaçhachishurllapaqa, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu willashurayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa shumaqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaçhachishurayllapa Jesucristupaq allita intrakanaykillapapaqqa. ² Chaynumi qamkunataqa kusa shumaqlata yaçhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritumataqa, lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu. Chaqa qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay, manaraq allita intrakaytaqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami kananmapis manaraq puytinkillapachu! ³ ¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay mana kriyiq runakuna kawsan, chaynullaraq kawsankillapa! Chaymi qamkunapura inbidiyanakur, ukmanta willanakur ima tarqa ¿manachu unay kashaykillapanulla kawsayankillapa? ⁴ Chaymi kaynu ninakunkillapa: “Nuqaqami Pablo yaçhachikushanpi kriyini” nir. Nataq uknikillapaqa nin: “Nuqa-shuypaqa Apolos yaçhachikushanpi kriyini” nir. Chaynu ninakur kawsarqami, imanutaq unay kawsayashaykillapanulla kawsayankillapa.

⁵ Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan, nuqa Pabluqa imataq kanillapa kusalata ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupakunaykillapapaqqa? Chaqa nuqakunaqami Dyuspa sirbikuqninkunala kar, Jesucristupaq yaçhachishunillapa paypi kriyinaqkillapapaq. Chaymi Amitunchik imatami ruranayllapapaq nimashanllapanullami ruranillapa. ⁶ Chaymi Tayta Dyusqa qamkunaman puntata kaçhamaran yaçhachishunayllapapaq. Chaynuqami, uk simillitata tarpukuq yupayna karay. Nataq Apolosta-shuypaqa Tayta Dyusqa niran, chay yaçhachishushayllapata mas allita yaçhachishunanllapapaq. Chaynu mas yaçhachikurqami Apolosqa chay tarpushay simillitata parquq yupayna karan. Piru chay simillitata winachiq chay-shuypaqami Tayta Dyus karan. ⁷ Chaynu katinmi, tarpuq chay, chaynulla parqukuq chaymapis yanqa rikar ima ruranayllapalapaq kanillapa. Piru tukuyta rikar winachiq chayqami Taytanchik Dyus payla. ⁸ Chaymi chay tarpukuq yupay yaçhachikuq chay, chaynulla chay parqukuq yupay yaçhachikuqmapis, chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru chaynu katinmapis Tayta Dyusmi maydiyqaq imata rurashayllapanulla, allinta rurasha katiyllapaqa, allintami rurashaykillapa nimanqallapa. Piru mana allinta rurasha katiyllapaqami, mana allintachu rurashaykillapa nimanqallapa. ⁹ Piru nuqakunaqami Dyuspaqqa chaylla sirbikuqninla kanillapa. Chaymi qamkunapis Dyusllapaq kar, chay çakra tarpukasha chay yupay, chaynulla chay wasi llutakaq qallarisha chay yupay kankillapa.

¹⁰ Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa allita llutakuqta yupay akrar kaçhamaran, Jesucristupaq puntata yaçhachishunayllapapaq. Chaymi nuqaqa imanutaq wasita shachinapaqqa puntataqa simintuta itanchik, chaynumi simintuta itaq yupay Jesucristupaq yaçhachishurayllapa. Chaymi chay simintu itashaypa ananpina ukkunaq llutakuyan. Piru chaynu llutakurqami, allita yarpur llutakunqa, allintachu llutakuyan manaqachu mana nir. ¹¹ Chaqa uk llutakuq karmapismi, llutakunapaqqa manana kambyayta puytin-nachu chay simintu itakashataqa. Chaqa chay simintu itakasha chayqami, Jesucristo. ¹² Chaymi kay llutakuq qallarishanpa ananpiqa, allinta yaçhachikuqkunaqa llutakuyta puytinga uruwan, platawan, kusala shumaq rumikunawan ima. Chaynullami chay mana allinta yaçhachikuqkunaqa rurayta puytinga qirulawan, shukchalawan, pajakunalawan ima. ¹³ Piru chay tukuy imanun yaçhachikushanchikkunatami Dyus, jwisyu diyapiqa rikar yaçhanqa ninawan. Chaymi chay ninaqa chay allinta yaçhachikusha chaytaqaq mana imanachinqapischu. Piru chay mana allinta yaçhachikusha chayta-shuypaqa limpu rupachir chinqachinqa. ¹⁴ Chaymi chay mayqan kusa allinta yaçhachikusha katin, ninamapis mana imanachitinqa, Tayta Dyusqa allintami rurashayki ninqa. ¹⁵ Piru mayqanpis mana allinta yaçhachikusha katin, chay yaçhachikushanta limpu nina rupachitin-shuypaqa, tukuy chay yaçhachikushankunaqa limpu tukukanqa. Ashwan chay yaçhachikuq chaylami kriyishanraykula washakanqa nina rurimanta alsakaq yupaylana.

¹⁶ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa Dyuspa wasin yupay kankillapa nirqa? Chaynulla ¿manachu yaçhankillapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kawsan nirqa? ¹⁷ Dyuspa wasin kaqkunaqami, kusala shumaq, kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa wasin yupay katkillapa, mayqan mana allita kriyiq shamur, kriyishaykillapamanta chiqanchashutinllapaqami, chayta rurashanllaparayku Tayta Dyusqa kusala mana allinta rurar tukchinga. Chaqa Dyuspaqqami qamkunaqa kusala shumaq allinla wasin kankillapa.

¹⁸ Amami qamkunalla yaçhayashaykipi kunfyakar ingañakankillapachu. Qamkunamanta mayqannikillapa chay runakuna yaçhayashanta yaçhakusha karqa, ama chay yaçhayashaykipi kunfyakarachu, Tayta Dyuslapaq yarpunkimanllapa. Chaynu karqami Tayta Dyus yanapashutinllapa chiqap yaçhaqpaqna tikrakankillapa. ¹⁹ Chaqa mayqanpis runa yaçhayashanta yaçhakusha kaqqami Dyuspaqqa mana kanman yupay. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Kusata yaçhaq kar, mas imakunatapis rurayta puytini niqkunatami,
Dyusqa mana chay yarpuyashannu rurananpaqqa dijanchu”.

²⁰ Chaynullami ninpis:

“Amitunchikmi yaçhan, chay kusa yaçhaq kani niqkunapa yarpuyninga
yanqa mana kanman yupay” nir.

²¹ Chayraykumi, qamkuna runapa yaçhayninta yaçhakurqa, ama ninkillapachu, paywan kar kusala yaçhaq ima kani nirqa. Chaqa Tayta Dyus tukuy imapa amunwana karqa, ¿imapaqta yanqa runakunapi yarpupakunkillapa? ²² Chaqa yaçhashanchikllapanu nuqa Pabluta, Apolosta, chaynulla Pedrutapismi Tayta Dyus kaçhamaranllapa qamkunata yaçhachishunayllapapaq. Chaymi sirbishuqnikillapa kanillapa. Chaynullami tukuy kay pachapi kaqta, kawsayta, wanuyta, kanan diyata, maydiyatapis pay qumashanchikllapa. Chaymi Cristuwanna karqa ama mas imakunapaq yarpupakurnachu kawsashunllapa. ²³ Chaqa qamkunaqami Cristupana kankillapa. Nataq Cristo-shuyapaq Tayta Dyuspana.

4

Pablumi yaçhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

¹ Qamkunami riqsimankimanllapa Jesucristupa yaçhachikuqninkunallapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis nuqakunataqami akramashallapa, Tayta Dyus unaymanta-pacha iman washamanallapapaq payla yarpushanta yaçhachikuq kanillapa, nir. ² Piru nishaykillapa: Mayqantapis uk mantaqnin imata rurananpaq nir akratinga, chay akrakasha chayqa imatapis karanlata rurana. ³ Chaymi nuqamataqqa, Tayta Dyus mantamaqniy kar, akramaran paypaq yaçhachikunaypaq. Chaymi nuqaqa karanlata rurasha katiy, qamkuna, chaynulla chay mantakuqkunamapis mana nimayta puytingallapachu mana allinta rurashayki nirqa. Chaynulla manami nuqallamapis allintami rurayani, manaqa mana allintachu rurayani nikayta puytinichu ⁴ Piru yarpuyiyipiqami mana uchayjunchu kani. Chaynu nirqami, mana nishunayanillapachu Dyuspaqqa kusala allin kar mana uchayjunnachu kani nirqa. Chaqa iman katiymapismi, Amitunchik Jesucristo rikar yaçhamaqniyqa. ⁵ Chayraykumi, chay tukuy imamanta rikamaqniychik manaraq çhamuyatinga, amaraq nuqanchikkunalla rikar yaçhanakushunllapachu. Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik Jesucristo shamur, chay tutaparaqllapi kar pakaplla tukuy rurashanchikkunata, yarpuyashanchikkunamatapis shutiman rikarichinankaman. Chaymi chaypiraq Tayta Dyusqa iman iman kanallapapaq nir, pay munashanlata rurashakunataqa kusata alabamashunllapa.

⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami byinnikillapapaq willashunillapa Apolospaq, nuqallapaq willashurllapaq. Chaynu nuqakunallapaq willashurllapaq intrachishunayanillapa imanutaq nuqakuna Dyus nitin iskribikashanta allitana intrakar kawsanillapa chaynu kanaykillapapaq. Chaynu karqami, allitana intrakar, manana ukpaq allinta rimar, ukpaq-shuyapaq mana allintaqa rimayankillapanachu kanqa. ⁷ ¡Ma nimayllapa! ¿Mayqanllaqachu yanapar wakinkunamanta kusa mas yaçhayniyjunpaq tikrashuyanqallapa? ¿Manachu tukuy yaçhaynikillapataqa Dyusmanta aypashaykillapa? ¡Dyusmantami aypashaykillapa! Chaynu katin-ari ama qamkunalla yaçhaynikillapata tarisha yupay yarpunkillapanachu.

⁸ Chaynullami manana nuqakunata ministimarllapanachu, qamkunalla kusala yaçhaq, kusala mantakuqkuna yupayna tukunkillapa. Piru manami chaynuchu kankillapa. Chiqapmata chaynu mantakuqkuna kankimanllapa, nuqakunapis pullaykillapa mantakunayllapapaq. ⁹ Chaqa nuqakuna apustulkunataqami yarpuchimanllapa, Tayta Dyusqa tukuy lamanta ikikaqpi dijamashallapa, uchayllaparayku wanunayllapapaq yupay. Chaynullami kusata qischakar imaqa tukuylapaq, angelkunapaq, chaynulla runakunapaq imaqa, kusala rikakuypaq yupay katiyllapa rikakumanllapa. ¹⁰ Nuqakunaqami,

Cristupaq yaĉhachikutiyllapaqa, yaruyashapaq yupay rikamanllapa. Nataq qamkuna-shuyapaqa, Cristupaq yaĉhachukushaykillaparaykuqa, kusala intrakaqkunapaq riqsikankillapa. Chaynulla nuqakunaqa kusala litalla kaymanllapa yupay riqsikanillapa. Nataq qamkuna-shuyapaqa kusala jwirti kayankillapa kanman yupay kankillapa. Nuqakunaqami kusala disprisiyadu kanillapa, qamkunata-shuyapaqa kusalata rispitar munashunllapa ima.¹¹ Kanankamanmi nuqakunaqa mallaqpaq, yakupaq, chaynulla mudanayllapa mana katin ima kusalata qischakanillapa. Runakunamapismi qischamanllapa, chaynulla manami nuqakunallapaq wasiyjun imachu kanillapa.¹² Kusalata trabajarmi imanulapis kawsanillapa. Runakuna kusalata jurapamatinllapamapismi, paykunataqa kusala allinta rikanillapa. Chaynullami mana allinta ruramananllapapaq ikiyllapapi puritinllapapipi allinlata rurur shachinakuillapa.¹³ Kusala mana allinta willamatinllapamapismi nuqakunaqa allinlata paykunataqa willanillapa. Chaynulla kanankamanmi imanutaq uk runamaqa wasinta pichar, chay pichakushanta itakun, chay picha itakukashata yupaymi rikamanllapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami iskribimuni qamkunata intrachishunayllapapaq. Manami kusa mana allinta rurayashaykillaparayku pingashunaypaqchu willashunillapa. Chaqa kusalitari munashunillapa chiqap wamraykunata yupay.¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Michka dyis mil (10,000) yaĉhachikuqkuna Cristupaq yaĉhachishutinllapapipi, manami kusa achka taytayjun yupayqa kayta puytinkillapachu. Chaqa nuqami taytaykillapa yupay kani, Jesucristupa shumaq rimayninta puntata willar yaĉhachishushayllaparayku.¹⁶ Chaymi kusalata rugashunillapa, imanutaq nuqa kani chaynula kanaykillapapaq.¹⁷ Chayraykumi Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq masiy, kusala munashay Timoteuta kaĉhamuni. Chaqa paytami Jesucristupaq willatyi puntata kriyishanrayku, wamray. Paymi intrachishunqallapa Jesucristupi imanutaq kriyiq kar, mayta kriyiqkunaman yaĉhachikuq rirpis, yaĉhachikumi nir.

¹⁸ Qamkunamanta wakinnikununaqami, nuqaga mana shamuyashaq nachu rikashuqlapa nirqa, kusalata alabakar ninkillapa: “Pablumantaqami nuqanchikkunaqa kusa mas yaĉhaq imana kanchikllapa” nir.¹⁹ Piru Amitunchik munatingami, mana tardarchu shamushaq rikashuqlapa. Chaymi chaypiraq rikashaq chay nuqamanta kusa mas nir yarpuqkunataqa, mabir chiqaptachush Dyus munashannu rurayan, manaqachu rimayanla kusa kani nirqa.²⁰ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruranaqqa, tukuy shunqunchikwan allita kriyisha kar, rurayta puytinchik. Manami yanqa rimarlachu Dyus munashantaq rurayta puytinchik.²¹ ĆImanutaq munankillapa: Rikashuqlapa shamurqa qiruran maqqa yupay anyashuqnula willashunayllapata, manaqachu munashurllapa kusala shumaqta willar intrachishunayllapata ima?

5

Kriyiq masinchik uchakurlla kawsatinga ama pullaqa kashunllapachu

¹ Yaĉhashami kanillapa, qamkunamanta ukqashi, maman tukuqta warmikusha nir. Chaynuqami kusala pingaypaq mana allinta rurur uchakusha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapipi, manami chaytaq rurannalapalamapischu.² ĆPiru uknikillapa chaynu uchakusha katinmapismi, mana imapis pasasha kanman yupay, qamkunaqa kusana kani ima nir tankillapa! Ashwanmi chay runa uchakushanpaq yarpur kusata kwashayar ima, chay mayqanĉhi uchakusha chaytaqa qamkunamanta itakushana kankimanllapa.

³ Chaymi nishaykillapa: Nuqa qamkunawan mana pulla karmapis, yarpuyniyipiqa qamkunawan pulla kani, michka mana nuqa nuqalla chaypi karmapis. Chayraykumi, chay qamkunamanta uknikillapa uchakusha chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishana kani kastigakashana kanapaq.⁴ Chaymi chay runa uchakushanpaq parlanaykillapapaq tantakatkillapagami, nuqa mana chaypi karmapis yarpuyniyipiqa pullaykillapa kashaq. Chaynullami Amitunchik Jesucristo pudirninwan yanapashunqallapa shumaqta parlanaykillapapaq.⁵ Chaynu allita parlarllapa, chay runataqa qamkunamanta itakur, Satanaspas makinpina dijankillapa. Chaynuqami, kusata qischakar imaqta, kwintata qukanqa. Chaymi imapaqraq chaynu uchakuray nir, chay uchakushanta dijatingami, maydiya Amitunchik Jesucristo shamutinga, chay runaqa washakashana kanqa.

⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Manami allinchi wakinninchikkuna uchakutin, chay uchakushanta mana kwintachar, kusami kanillapa ima ninallapapaqqa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranaqpaqmaqa pitila libadurata itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin.⁷ Chaynu katinmi, chay libadura byijuyasha yupay, uchakuchishunaqllapa chaytaqa qamkunamanta itakur, ashwan chay mana libadurawan rurakasha turtilla yupayna kidayllapa. Chaqa

chigaptaqami Dyuspaqqa chaynu kankillapa. Chaynu karmi, imanutaq Pascua fyistapi mikunchik mana libadurayjun turtilla yupayna kayllapa. Chaqa Jesucristumi uchanchikllaparayku wanushana, Pascua fyistapi uk uyshitata wanuchir mikunchik chay yupay. ⁸ Chayraykumi, Pascua fyistapi mana libadurayjun turtillata mikuqllapa, chay yupayna kashunllapa. Chaynu karmi imatapis allinta, chigap kaqlata rurashunllapa, mana chay libadura byajuyasha yupay mana allinkunata imachu.

⁹ Uknijkuna, nuqaqami chay uk kartaypi iskribishurllapaqa, nishurayllapa, amami chay ukwan ukwan punur, mana allinta ruraqkunawanqa tantanakunkillapachu nir. ¹⁰ Chaynu nishurllapaqa, manami nishunarayllapachu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy tyimpupaqa chiganchakankillapa nirqa. Chaqa paykunaqami, ukwan ukwan pununllapa, kusalata imakunata munanllapa, suwakunllapa, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa ima. Chaqa kawsayarllaqami, mana tukuy tyimpupaqa chiganchakayta puytinchikchu chay mana kriyiqkunamantaqa. ¹¹ Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa, chay kriyiq mayinchikllapa yupay tukur, chaymanta ukwan ukwan punur, kusalata imakunata munayan, yanqa dyus nishanllapakunata adurayan, kusala kwintastiru, mañhalun, suwakuqkuna ima, chaykunawan ama piñhunakunaykillapapaqchu. Chaynu runakunawanqami, ama imata ruranaykillapapaqmapis parlankillapa, chaynulla amami pullaqa mikunkillapalampischu.

¹²⁻¹³ Chaqa manami nuqaqa chay mana kriyiqkunata rikar yañhar, mana allinta rurashaykiraykumi kastigakashana kanki niyta puytinichu. Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta Dyusla rikar yañhanqa imata rurashantapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna kashaykillaparayku qamkunapura allinta rikanakur yañhayta puytinkillapa. Chaymi chay uchakuqlla chaytaqa itakuyta puytinkillapa qamkunamantaqa.

6

Kriyiqpuraqa ama dinunshanakushunllapachu

¹ Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq masinwan piñachinakutin imaqa, ¿imapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq jwiskunata willaq, paykuna rikar yañhananpaqqa? Chay mana kriyiq jwiskunaman rinaykillapamantaqa, ¿manachu qamkuna kriyiqpuralla, ima katinpis parlar shumaqchayta puytinkillapa? ² ¿Chaqa manachu yañhankillapa Dyuspi kriyiqkunaqami maydiyaqa, tukuyta rikar yañhayanqa imanukatinllapapis nirqa? Chaynu tukuyta rikar yañhanaykillapapaq karqa, ¿ima manachu puytinkillapa, chay qamkunapi ima pasashanta parlar shumaqchaytaqa? ³ ¿Manachu yañhankillapa nuqanchikkunaqami angelkunamatapis rikar yañhayashunllapa imanukatinllapapis nirqa? ¿Chaynu katinmi, ashwan kay nuqanchikkunapi ima pasatinmaqa dasla rikar shumaqchayta puytinchikllapa! ⁴ Chayraykumi qamkunallapi ima pasasha katinmapis, ¿imapaqna chay mana kriyiq, mana allita rikar yañhaq jwiskunamanqa rinkillapa? ⁵ Kaytaqami kaynuqa willashunllapa pingakur amana chaynuta ruranaykillapapaq. ¿Chaqa manachu uklampis qamkunamanta kan, uk kriyiq masin imanukatinpis shumaq parlar shumaqchananpaqqa? ⁶ Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa, ¿imaraykutaq chay mana kriyiq jwiskunaraq rikar yañhananta munankillapa?

⁷ ¿Nishaykillapa! qamkunamanta kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur imaqa, kusala pingaypaqta kawsankillapa. Ashwan uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa ingañashutinllapampis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala kankimanllapa. ⁸ Piru ashwan qamkuna uyarala kanaykillapamantaqa, uknikillapata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.

⁹⁻¹⁰ ¿Manachu yañhankillapa chay mana allinta ruraqkunaga, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingallapachu nirqa? Chaqa chay ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, warmi, manaqa runa karmapis kasarashana kar, chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa warmi yupay tukuqkuna, runapuralla punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata munapakuqkuna, mañhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla imanta tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu. Chayraykumi ama ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta Dyuswan pulla kashaq nirqa. ¹¹ Qamkunamanta wakinqami, unayqa chaynu kaq kankillapa. Piru kananqami, Amitchik Jesucristo uchaykillapapaq wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar, mana uchayjunpaqnachu riqsishushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa allinkunalata rurar, Tayta Dyuswan pullana kayta puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

¹² Imanupiqami wakinqa ninllapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyishayllaparayku tukuy imatapis ruranayllapapaq kani nir. Chaynu katinqa tapushaykillapa: ¿Chay tukuy

munashaykillapanulla rurashaykillapaqachu imallapiqa yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa manami allinchi chay mana allin kaqkunaqa, pay munashannullata rurur uchakuchimanapaqqa. ¹³ Chaynulla ninllapapis: Mikuyqami paçhayta untachinapaq. Chaynulla paçhay-shuypaqa mikuywan untananlapaq nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa ishkantinta chinqachinqa. Chaynullami ninllapapis, kwirpunchikpis yanqalla kashanrayku, allin ukwan ukwan ima pununapaq nir. Piru manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristulata sirbisha ima, paypis kwirpunchikpi kawsananpaq. ¹⁴ Chaynu Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapisi wanushallapamapis pudirninwan kawsachimashunllapa.

¹⁵ ¡Manachu yaçhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpunchikllapa? ¿Chaynu Cristupa kwirpunchikllapa, allin kanqa chay kwirpunchikllawan rir uk warmi waynasapawan pununapaqqa? ¡Manami! ¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Runawan warmi pullachakarqami, ishkantinqa uk kwirpunchikllapa yupay kidanllapa” nir. Chaymi qamkunamanta mayqanpis uk warmi waynasapawan punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna tikrakayanllapa. ¹⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik Jesucristupi kriyishanchikrayku, paywanqa uk yarpuylapaqa tikrakanchikllapa.

¹⁸ Chaynu katinga, chay ukwan ukwan punur kusa sagrata uchakunaykillapamanta chiganchakayllapa. Chaqa chaynu uchakuyki kwirpunchikllapaqna kusala mana allinchi, wakín uchakunamantaqa. Chayrayku mayqan ukwan ukwan punur uchakuqgami, paypa kwirpunchikllapaqna kusala sagrata uchakuyan. ¹⁹ ¡Manachu qamkunay yaçhankillapa kwirpunchikllapaqa, Dyus Santu Ispiritunta qushushanllapapa wasin nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata qukanillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunapi kawsan nir? Chaqa qamkunay, manami kwirpunchikllapaqna amunchu kankillapa. ²⁰ Ashwanmi Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucristuwan rantishushanllaparayku. Chaynu paypana karqa, tukuy kwirpunchikllapawan allinlata rurur Dyuslatana aligriyachiylapa.

7

Pablumi yaçhachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

¹ Qamkunaymi uk kartata iskribimar tapumaraykillapa. ¿Allinchi kanqa uk runa warmikunanapaqqa? nir. Chaypaqmi kananqa willashaykillapa. Allinmi kanman uk runa ama warmikunanapaqqa. ² Piru ama ukwan ukwan punur uchakunaykillapapaqgami warmipis, ullqupis masayjun kananpaq allin. Chaynu karmi runaqa warminlawanna kawsanqa, chaynulla warmipis runanlawanna kawsanqallapa. ³ Chaynu karmi, warmi chay, ullqu chaypis masayjun kashanta yarpur, ama kwirpunchikllapaqna pulla shumaqta kawsanqallapa. ⁴ Chaqa uk warmi masayjunna karqa, manami payqa kwirpunchikllapaqna amunnachu, ashwan kwirpunchikllapaqna runanpaqna. Chaynullami runapis masayjunna karqa, manana kwirpunchikllapaqna amunnachu, ashwanmi kwirpunchikllapaqna warminpaqna. ⁵ Chaynu katinga, chay warmi chay, chaynulla chay ullqu chaymapis mana miçhanakuyta puytingachachu pununaykillapapaqqa. Piru imanupiqqa pulla punuyashanllapamantaqa, allita parlar ayka diyallataqa mana pulla punur gwardakar ima Dyusman mañakunayarqa, rurayta puytingallapa. Chaymantami qashan pullachanakunqallapa. Imanupiqakishi Dyusman mañakunaykillapapaq gwardakasha kanillapa niyar, mana kwirpunchikllapaqna tanyakachiyta puytingachachu. Satanasqa dasla imakunapi ukwan uchakuchishunmanllapa.

⁶ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami mantashuqllapa yupay nishuyanillapachu warmikunillapaqna ima nirqa. Ashwanmi tukuy kaykunayqa qamkunapina kanqa. ⁷ Chaqa nuqapa yarpuyniymantaqami, kusala allin kanman nuqa yupay mana warmiyjun kar, kusala allinta kawsanaykillapapaq. Piru Tayta Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq wakinta-shuypaqa mana warmiyjunchu kanallapapaq.

⁸ Chaymi chay musukuna manaraq warmiyjun kaqkunata, chay warmi shipashkuna manaraq runayjun kaqkunata, chaynulla chay byuda kaqkunataqa nini, ama masayjunnachu kar, nuqa yupay kananllapapaq. ⁹ Piru imanupi masayjun kanayarllapaqa, kasarayllapa. Chaqa manami allinchi mayqanpis masayjun kanayar, mana masakur uchakunayqa yarpurlla kawsananapaqqa.

¹⁰ Piru tukuy chay warmiyjun, runayjun kaqkunatami kaynu nishaykillapa: Mayqan warmipis masayjunna karqa, runanlawanna kawsar amana dijanqanachu. Kaytaqami kaynu nishunillapa mana nuqapa yarpuyniymantachu. Ashwanmi willashunillapa Amitunchik Jesucristo chaynu nir mantakushankunamanta. ¹¹ Chayrayku, imanupi uk warmi runanta dijarqa, mananami ukta runakuyta puytinganachu. Piru imanupi runayjun

kayta munarqa, runanllawan shumaqchanakur, purinqallapa. Chaynullami runapis warmintaqa ama dijanqanachu.

¹² Kananqa willashuyllapata munani nuqa intrakashaymanta, Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu yaçhachikusha katinmapis. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmiyjun kanman, chaymanta chay runaqa, Jesucristupi kriyiq tikrakatin, chay warminqa mana kriyinanmanchu. Piru chay warminqa mana kriyinarmapis runanta munar ima mana dijanatingami, chay kriyiq runaqaq mana dijarchu payllawan kanqa. ¹³ Chaynullami uk warmipis runayjun kanman, chaymanta chay warminqa, Jesucristupi kriyinanman. Piru chay runan-shuypaqa mana kriyiyta munarmapis, warminta munar mana dijanatinga, chay warminqa ama dijarchu payllawan kawsanqa. ¹⁴ Chaynuqami chay runa mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, warmin kriyiq tikrakashanrayku. Chaynullami uk warmi mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa runan, kriyiq kashanrayku. Chaynu shumaqta mana dijanakur ima kawsatinllapaqami, Tayta Dyusqa wamranllapakunatapis llakipar shumaqchanqa. Piru dijanakur ima kawsatinllapa-shuypaqa wamranllapamapis mana shumaqchakashachu kanqa Dyusmantaqa.

¹⁵ Piru imanupi chay kriyiqkunamanta, warmi mana kriyiq kar runanta dijanayanman, chaynullapis imanupi ullqu chay mana kriyiq kar, warminta dijanayanman. Chaynuta ruranqami mayqanninpis ruranqa. Chaynuqami, chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu chaymapis paylana kidar shumaqtana kawsanqa. Chaqa Tayta Dyusqami qayashushallapa, shumaqlana kawsanaykillapapaq, amana maqanakur imanachu. ¹⁶ Chaqa gam kriyiq masiy, runayki dijashur rinatin, mana dijanarqa çimanutaq yaçhanki qamrayku runayki washakayanqa nirqa? Chaynulla kriyiq masiy, warmiki dijashur rinatin mana dijanarqa, çimanutaq yaçhanki qamrayku warmiki washakayanqa nirqa? Chayraykumi rinatinga dijayllapa rinqa.

¹⁷ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqannikillapapismi imanu kanaykillapapaq Amitunchik Jesucristo akrashushallapa chaynullami kawsankillapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus chayraq paypaq akrashutinllapa karaykillapa, chaynulla kar kuntintakayllapa. Kaynu nir tukuy maylawpi kaq kriyiqkunatapis willani. ¹⁸ Chaymi mayqan Israelmanta kar, chay siñal kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kanqa. Chaynulla mayqan mana Israelmanta kar, manaraq chay siñal kustumrita rurasha katin Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kar amana ruranqanachu. ¹⁹ Chaqa manami chay siñal kustumrita rurasha kar, manaqa mana chay siñal kustumrita rurasha karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa kanchik. Ashwanmi imanu kashanchiknulla Tayta Dyustaqa chiqaqta kasur, munashannullaqa kawsayta puytinchik. ²⁰ Chaymi mayqanpis, imanula katinpis Tayta Dyus qayar imanu kananpaq niran, chaynullana kar kuntintakanmanllapa.

²¹ Imanupi gam uk runapa sirbikuqnin katki, Jesucristo qayashutinga, amami yarpupakunkichu sirbikuqmi kani nirqa. Ashwanmi chayllapi kidanaykipaq qarqa, kidanki. Piru imanupi chay sirbikuqyashaykimanta lluqshinaykipaq yupay katinga, ama tardarchu lluqshinki, amana sirbikuq kanaykipaq. ²² Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq katin, Amitunchik Jesucristo paypi kriyinanpaq qayasha katinga, manana runapa sirbiqin yupaynachu kar, ashwan Cristupa sirbiqinlana kanqa. Chaynullami uk runa mana mayqantapis sirbiyatini, Jesucristo qayatinqa, chay runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo munashanlatana ruranqa, uk sirbiq yupayna. ²³ Chaqa Tayta Dyusmi qamkunataqa, Wamran Jesucristo wanushanwan rantishushallapana. Chayraykumi manana uk runa yarpuyashankunata kasurnachu, ashwan Jesucristupa sirbiqinlana kankillapa. ²⁴ Chaynuqami kriyiq masiykuna, qamkunaqa imanutaq karaykillapa chayraq Tayta Dyus qayashutinllapa chaynullana kar kuntintakar, Taytanchik Dyustaqa, paylatana sirbiqinllapa.

Pablumi yaçhachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

²⁵ Kananqa willashaykillapa, chay shipash manaraq runayjun kaqkunapaq. Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo mantakushanmantachu, ashwanmi nuqa yarpushayllamanta. Chaynu karmapis allin, Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay llakipar yanapamatin rimashayrayku. ²⁶ Chaymi allin kanqa, runa karpis ama warmikur, chaynulla warmi karpis mana runakurchu payla kashannullana kidananllapapaq. Chaqa kusala qischakay tyimpupinami kanchikllapa. ²⁷ Chaymi, qamkuna warmiyjun karnaqa, ama warmikitaqa dijaynachu. Chaynulla chay manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama warmikuyllapanachu. ²⁸ Chaqa nishaykillapa: Qamkuna kasararqami mana uchakuyankillapachu Dyusmantaqa. Chaynullami uk shipash kasararpis, mana

uchakuyanchu. Piru chay qischakay tyimpukunapi kasarashakuna mana qischakananllapata munarmi, nini: Ama kasarmanllapachu nirqa.

²⁹ Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta willashurllapaqami, kaynu intrakanaykillapata munani: Jesucristo shamunapaqgami, manana achka tyimpunachu kidan nir. Chayraykumi warmiyjun kaqkuna, chaynulla runayjun kaqkunamapis, manana masayjun yupaynachu kar, Amitunchiklapaqa yarpur kawsanmanllapa. ³⁰⁻³¹ Chaymi mayqan llakirpis ama chaylapaqaqqa yarpunmanllapachu; kusa aligrila kaqkunapis ama chaylapaqaqqa yarpunmanchu; chaynulla kay pachapi kaqkunata rantir, kusala imayjun ima tikrakasha kaqkuna imamapis amami tukuy chaykunalaqqa yarpurchu; ashwan Amitunchiklapaqa yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay kusalata llakishanllapakuna, aligriyashanllapakuna, chaynulla tukuy iman tarishankunaqami, maydiyaqa limpu tukukanqa.

³² Piru chaynu nishutiylapaqakish ¿chaqa imanutaq maydiyaqa kayashaqlapaqa nir, yarpupakuyatkillapa? Amami chaykunapaq yarpupakurchu, ashwan Amitunchiklapi yarpukur kawsayllapa. Chaqa imanutaq uk manaraq warmiyjun runamaqa, Amitunchiklapaqa yarpur, ashwan imanupis mas shumagta ima paywan kayta munan, chaynu kayllapa. ³³ Piru nataq runa warmiyjun karqami, kay pachapi kaq imakunapaq, warminta aligriyachinanpaq ima yarpur, Amitunchiklapaqaqqa manana yarpunmanchu. ³⁴ Chaynullami runayjun warmiwan, mana runayjun warmikunaqaqqa mana chayllatanachu yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay byuda mana runayjun kaqkuna, chaynulla chay shipash manaraq runayjun kaqkunamaqa, Amitunchiklapaqaqqa yarpukunllapa. Paykunaqami Dyuswan kusala mas shumag kayta munanllapa kwirpumpi, chaynulla yarpuyinmapis. Nataq runayjun warmikuna-shuypaqa kay pachapi imakunapaq, chaynulla runanta aligriyachinanpaq ima yarpunllapa. ³⁵ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami nishunayanillapachu warmiqa amana runakunyanachu, chaynulla runa karmapis amana warmikunkillapachu nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa byinnikillapaqqa, allita intrakar kusala shumagta Amitunchiklapi yarpukurna kawsanaykillapapaq.

³⁶ Chayraykumi mayqan runapa, uk warmi wamran kasarananpaq allinna katinga, allita yarpunman taytanqa: Allinchu kasarananpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta allita yarpur: Allinmi kasarananpaq nirqa, kasarananpaqqqa dijanqa. Chaqa chaynu wamranta kasarachirqami, mana uchakuyanchu. ³⁷ Piru uk runa payllamanta allita yarpur, warmi wamranpaq ninman: Manami allinchu kasarananpaqqaqqa nir. Chaynu ruraraqami kusala allinta rurayan chay runaqa. ³⁸ Chaynu nirqami nishunayanillapa: Mayqanpis warmi wamranta qukunar, qukurqa allita rurayan. Piru mayqan, wamranta mana qukurqami, kusala mas allinta rurayan nir.*

³⁹ Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha karqami, chay runanllawan kawsanqa maydiya runan wanunankaman. Nataq maydiya runan wanutin-shuypaqa, chay warmiqa payllana kashanrayku, Amitunchikpi kriyiq, mayqan runawanpis kasaraya puytinqa. ⁴⁰ Piru Dyuspa Santu Ispiritun yanapamatın, chiqapta rimayani nir yaçarmi kaynu nini: Kusala shumagmi kanman, chay warmiqa amana runakunanpaqchu nir.

8

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

¹ Kananqami willashaykillapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapapaq. Wakinqami ninllapa: Chay mikuykunataqami, mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu yaçharqami, imanupiqqa kusana kani ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa, chay ukninchikkunata llakipar mast kriyinanpaq yanapanchik chay, kusala shumagqa. ² Piru imanupi ukqa kusalata alabakanrayku ninman: Kusala yaçhaynijunmi kani nir. Chaynu payllamanta alabakarqami, Dyus munashankunataqa manaraq riqsiyanchu. ³ Piru mayqanpis chiqapta Dyusta munatinqami, Dyusqa paytapis wamranpaqna riqsinqa.

⁴ Piru chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata çhurashanllapata mikushamapismi, mana imanachimayninchikllapata puytinchu. Chaqa allita yaçhashanchikllapanu, chay dyus nishanllapakunaqa, manami chiqap Dyuschu nir. Piru

* **7:38** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinga, kasaranaqa. Chaqa chayta ruraraqami mana uchakuyanchu. ³⁷ Chaynulla uk runa warmikunanpaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta shirbinaypaq ninman. Chaynu ruraraqami chay warmin kananpaq karan chay shipashqaqqa payllana kananpaqqqa dijar, kusala allintana rurayanqa. ³⁸ Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqaqqa allinta rurayan. Chaynulla uk runa chay parlashan shipashwan mana kasararqami, ashwan kusala allinta rurayan.

chiqap Dyusqami ukla, paymi Taytanchik Dyus. ⁵ Chaqa wakinkunaqami ninllapa, unaq sylupi, chaynulla kay pachapishi kan achka dyuskuna, chaynulla kusala achka paykunata mantar rikaqkunapis nir. ⁶ Piru nuqanchikkunapaqmi kan uk Dyusla. Paymi tukuyqa Taytanchikllapa. Payraykumi imapis kan. Chaynu katinmi nuqanchikkunapis payrayku kawsanchikllapa. Chaynulla ukلامي Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi tukuy imapis rurakan. Chaynulla payraykumi nuqanchikkunapis kawsanchikllapa.

⁷ Piru tukuyqami manaraq kaytaqa allita yaçhanllaparaqchu. Chaymi wakin kriyiq masinchikkuna manaraq allita intrakaqkuna katin, kriyishanqa litalla yupay. Chaynu kashanraykumi, chay yanqa dyus nishanllapakunaman chay mikuykunata çhuranllapata mikurqa uchakusha yupay yarpunllapa. ⁸ Piru manami Taytanchik Dyusqa mikushanchikraykuchu, shumaqpaqqa rikamashun. Chaymi chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata mikur, chaynulla mana mikurmapismi, paypaqqa chaylla kanchikllapa.

⁹ Nishushayllapanu: Qamkuna allita kriyiqkunami yaçhankillapa tukuy mikuyta mikunapaq allin nir. Piru chaynu yaçharmapismi kuytakankillapa chay wakin litalla yupay mana allita kriyiq ukninchikkunamanta. Chaqa paykunaqami kriyinllapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhuranllapataqashi mana mikunapaq allinchi nir. ¹⁰ Chaqa qam tukuy mikuy allin nir yaçhar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhuranllapata sunsunulla paykunapa naypanpi mikuyatki rikashurllapaqqa, paykunapis munar mikurqa uchakunmanllapa. ¹¹ Chaynuqami qam uchakuchiyanki chay kriyiq masikitaqa chay kriyishanmanta chiqanchakanapaq. ¡Amami uchakuchinkichu! Chaqa Jesucristuqami paytapis washanapaq wanuran. ¹² Chaymi chay manaraq allita kriyiq masiki, chaykunataqa mana ruranaqqaqqaq allinchi niyarmapis qamta rikashushanrayku uchakuyan. Chaymi qamrayku uchakushanrayku, Jesucristupa naypanpiqa qamqa kusala uchayjuna kayanki kanqa. ¹³ Chaymi nishaykillapa: Chay manaraq allita kriyiq masiy, mana mikuyashan mikuyta naypanpi mikur uchakuchiyayman. Chaynu mikur uchakuchiyani nir yaçharqami, mananari allinchi kanqa qashan naypanpi aychata mikur uchakuchinaypaqqa.

9

Pablumi yaçhachikun Jesucristupa chiqap apustulnin kani nir

¹ ¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa, Jesucristupa apustulnin karqa, manachu tukuy allin kaqtaqa ruraqta puuyiyashaq? Chaqa nuqaqami Amitunchik Jesucristuta pay payllata rikasha kar, paypaq chiqap apustulnin, chaynulla sirbiqnin ima kani. Chaymi paypa apustulnin kar, yaçhachishutiyllapa qamkuna kriyishaykillapa Amitunchik Jesucristupiga. ² Imanupigaçi wakinkunaqa mana riqsimananllapachu nuqa apustul kani nirqa. Piru qamkunami riqsimankillapa nuqaqa chiqap apustul kani nir, Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishushayllaparayku.

³⁻⁴ Piru chaynu chiqap apustul karmapis, manami maydiyapis mañashushallapachu kani ima ministishaypi yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila yaçhachishusha kanillapa, ama yarpunaykillapapaq Pabluqami yaçhachimanchikllapa ganananlapaq nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta rimaqkunataqa kaynu nini: Jesucristupa chiqap apustulnin karmi, yaçhachishushayllaparaykuqa dirichuyjun kanillapa qaramanaykillapapaq, yakituta upyachimanaykillapapaq nir nishuymanllapa nuqapis. ⁵ Chaynullami nuqa munarqa puuytiyaman, uk kriyiq warmisitata warmikur pullay apar rir yaçhachikunaypaq. Imanutaq Pedro, wakin apustulkuna, chaynulla Jesucristupa ukninkuna ruran chaynulla. ⁶ ¿Manaqachu nuqa Bernabiwan ishantiyillapaqa, tukuy ministishayllapataqa nuqakunalla trabajar tarinayllapapaq kanillapa? ⁷ ¿Mayqan suldadutaq sirbikuyarqa, ima ministishantaqa paypa qillayninllata gaster rantinman? ¿Mayqan runataq achka ubata tarpurqa, chay tarpushanmantaga uk murinlamatapis mana mikuyanga? Chaynulla ¿mayqantaq animalkunata purichiyar mana chay lichinta upyanman?

⁸ Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa, yarpuyashayta willashuyashaqllapa nir yarpukillapa. Chaqa chaypaqgami Dyus nitin, Moisespis mantakuyninpi iskribiran. ⁹ Moisés mantakur iskribishanqami kaynu niyaq: “Trillakunaykillapapaq karqami, ama chay animalpa shimintaqa shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana animalkunalapaq yarpurchu niran. ¹⁰ Ashwanmi chaynuqa niran nuqanchikkunapaqpis kusalata llakir ima intrachimanallapapaq. Chaqa Moisés mantakur iskribishankunaqami niyaq: Mayqanpis uk pachata yapur, chaynulla chay trillakuqismi mana yanqallachu chaytaqa ruran. Ashwanmi chay yapukushanmanta, chaynulla chay trillakushanmantapismi imalataqa tarikur

kawsananpaq rurallapa. ¹¹ Chaynu katinmi, nuqakunamaqa qamkunata Jesucristupaq yaĥachishurllapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna kashayllaparayku, tukuy ministishayllapataqa qamkunamanta aypanayllapapaq kanillapa. ¹² Nishaykillapa: Uk yaĥachikuqkuna qamkunamanta chay ministishanllapata aypatingami, nuqakunamaqa ashwan kusa mas dirichuyjun kanillapa qamkunamanta ima ministishayllapata aypanayllapapaqqa. Piru manami imata ministishayllapalapaq yarpurchu, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĥachikurayllapa. Imanupi chaylapaq yarpur yaĥachikutiylapapaqa, wakinkuna rikar nimananllapata: Wakkunaqami ganananlapaq yaĥachikunllapa nir.

¹³ Qamkunaqami yaĥankillapa Jerusalén pwiblupi Dyusta adurananllapa wasipi mayqanpis trabajaqgami, chayman apashanllapakunawan kawsayta puytin nir. Chaymi altarmun ufrindapaq nir animalkunata apar wanuchitinllapamapis, mayqanĥi altarpı kar bindisiqmi, chay animalpa aychanmatapis mikuyta puytin. ¹⁴ Chaynullami Amitunchıqqa nishapis: “Mayqanpis nuqapi kriyir washakananllapapaq yaĥachikuqgami, chay yaĥachikushanpaq ima ministishanpipis yanapatinllapa kawsanqa” nir. ¹⁵ Piru nuqa chay yaĥachishushayllaparayku, qamkunamanta ima ministishayta aypanaypaq kasha karmapis, manami imalatapis mañashushallapachu kani. Chaynullami kanan kay kartata iskribishurllapamapis, manami qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq nirchu iskribishuyanillapa. ¡Ashwanmi qamkunamanta ima ministiyashayta aypanaypaq chaymantaqa, mas allınqa yaĥachikuyarlla wanunaypaq karmapis wanuyman!

¹⁶ Piru chaynu, Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥachikur mana imatapis kubrakur ima yaĥachikurqa, manami kusala mas allın kani wakinkunamantaqa niyta puytinichu. Chaqa chaynu yaĥachikunaypaqmi, Jesucristuqa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa mana chaynu yaĥachikuti-yshuypaqa, imaraq pasamanman! ¹⁷ Chayraykumi, nuqalla yarpur munashayllamanta yaĥachikuq qallarisha karqa, yaĥachikushaypaqqa tukuy ima ministishaytapıs qumanaykillapapaq kankillapa nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi Tayta Dyus chaynu yaĥachikunaypaq nir akramashallana karan. Chaymi chaynu yaĥachikurqa pay nimashanta rurar mana imalapaqpis yarpuyta puytinichu. ¹⁸ Chaynu apustul kashayraykumi Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥachikur ima ministishayta qumanaykillapamantaqami, mana kwintacharchu yanqala yaĥachikur imaqa ashwan kusalata aligriyani.

¹⁹ Piru nuqa, michka mana mayqanpa sirbiqnın karmapismi, ashwan kananqa tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani. Chaynuqami tukusha kani, imanupıs achka runakunata yaĥachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. ²⁰ Chaynullami nuqa Israel runakuna, Moısés mantakushankunata kasur kawsanllapa chaykunawan karqa, nuqapis paykuna yupay kar, chay mantakuykunata kasuq yupayna tikrakani. Piru chıqaptaqami mana chay mantakuykunawancho kani. Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq yupayqa karay, chay achka runakuna chay mantakuykunata kasur kawsaqkunata yaĥachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq. ²¹ Nishaykillapapis: Mana Israelmanta kaqkuna, Moısés mantakushankunata mana kasuqkunawan kar, paykunapa kustumrinllapawan katinllapamapismi, nuqaqa paykuna yupaylla karay. Chaynuqami ruraray paykunatapis yaĥachitiy, Jesucristupina kriyinanllapapaq. Piru chıqaptaqami nuqaqa, Jesucristo nimashanta kasur, Dyus munashankunalata rurar kawsani. ²² Chaynullapismi, nuqa chay kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay kar, manaraq allita Amitunchıqpaq intrakaqkunawan karmapis nuqaqa, paykuna yupay tikrakani. Nuqaqami chaynuqa ruraray, paykunatapis yaĥachitiy, allita kriyiqkunana kananllapapaq. Chaynumi tukuy imanı katinllapapis, paykuna yupay tukuray, imanullapis Jesucristupaq yaĥachitiy kriyırna washakananllapapaq. ²³ Tukuy kaykunataqami rurani, imanullapis Jesucristupa shumaq rimayninta yaĥachitiy, paykunapis kriyir washakatinllapa, Dyuspaqqa paykunawan pulana kanayllapapaq.

²⁴ Qamkunami allita yaĥankillapa, achka kallpaqkunamantami ganakur imalata aypananpaqqa tukuyının kallpanllapa. Piru tukuy kallpaqkunamantaqami ukla ganakun. Chaynumi qamkunapis Jesucristupi kriyishaykillaparayku, chay kallpaqkuna yupay naypaqman riylapa, Tayta Dyus arnishushanllapata aypanaykillapapaq. ²⁵ ¿Manachu yaĥankillapa, mayqanpis pukllananpaq kamakarqa, tukuy arkaqkunataqa dijır pukllaq qalların? nir. Chaymi pukllaraq ganakur, imalataqa aypın ganakushanrayku. Chay ganakur aypashanqami, lawril rapramanta uk kuruna kusala shumaq rurakasha, dasla ñutukuq. Piru nuqanchikkuna aypanallapapaq chayqami, mana tukukaqchu. ²⁶ Chaymi nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanaypaq nir yaĥarqa, mana yanqalla kallpaq yupay, chaynulla yanqalla maqanakuq yupaychu, Dyusta kasur yaĥachikuni. ²⁷ Ashwanmi kusalata qısachakarmapis shachınakur, Dyus munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy qısachakur munashanllata rurachımanatinmapis, mana kwintachar tanyachini. Chaqa

manami munanichu ukkunata yaĉhachiyar, chaymanta nuqa mana allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa manami allintachu rurashayki nimanantaqa.

10

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

¹ Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay rukunchikllapakuna imanun, puktaypa rurinpi kashanllapata qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqankillapachu imanumi rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa ĉhaypinta pasaran, chaki pachata yupay nir. ² Chaynu puktaypa rurinta, chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami, intrachimanchikllapa paykunaqa shutikusha yupayna karanllapa nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa. ³ Chaynullami chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta kaĉhamushantami, upyaranllapapis. Chaqa Dyus, chay qaqaqamanta yakuta lluqshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan. ⁵ Piru chaynu rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapakinmapismi, yaqqa tukuynin mana allinta rurar, Dyustaqa mana allintachu yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa, kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

⁶ Tukuy kaykunaqami pasaran nuqanchikkunata intrachimannallapapaq. Chaynu intrakarna, chay tukuy mana allinkunataqa amana munar rurannallapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa mana allinkunata munapakur ruraranllapa chaynuqa. ⁷ Chayraykumi, ama qamkunaqa adurankillapachu chay yanqa dyuskuna nishanllapakunata, imanutaq unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima.

Chaymanta mikushana, upyashana ima karqa,

chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata aligriyar shariranllapa

kusa mana allinkunata rurannallapapaq” nir.

⁸ Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis. ⁹ Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanchikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna ruraranllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanitin wanuranllapamapis. ¹⁰ Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashunllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa. Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanun yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaĉhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

¹¹ Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikkunata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurar kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaĉhar. ¹² Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankillapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis uchakushamana rikaritkillapa. ¹³ Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, tukuyta kawsayashanchikpi imanullapis chay mana allinta rurachikuqqa uchakuchimanayananchikllapa nir. Piru Tayta Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi tukuy imamanta kuytamayashunllapa nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfyakashallapaqa, pay yanapamashun, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq.

¹⁴ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, chay yanqa dyus nishanllapakunataqa ama imapaqpis adurayllapachu. ¹⁵ Chaymi kananqa willashaykillapa kusala intrakaq runakunata yupay. Chaymi kay willashuyashayllapata allita intrakar, kwintata qukankillapa allinmi nir. ¹⁶ Nishaykillapa: Dyuspaq Santa Mikunata mikunananchikpaqgami, tantakar Dyusta payji nir chay ubapa yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik: Amitunchik Jesucristumi washamanapaqqa yawarninta iĉhar wanuran nir. Chaymi Amitunchikwanqa uklana kanchikllapa. Chaynullami chay turtillitata mikurpis Jesucristuwanqa uk kwirpula yupay kar, pullana kanchikllapa. ¹⁷ Chaynumi chay uk turtillalata tukuyinchikllapa mikusha karmi, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa.

¹⁸ Allita yarpuyllapa Israel pwibluymanta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq. Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq ufrindita nir uk animalta wanuchir mikurllapaqa, chay tantakar mikushanllaparayku ukla yupayna kidanllapa, Taytanchik Dyuspa naypanpiqa. ¹⁹ Piru

kaynu nishurillaqa manami nishuyanillapachu, chay uklawkunapi chay yanqa dyuskunata adurayanllapa chayqa chiqap dyus nirqa. Chaqa chay adurayashanllapaqami, mana chiqap dyuschu kar, chay aychata paykunaman çhuratinllapamapis, mana imanachinchu mana mikuyta puytinapaqqa. ²⁰ Piru nishaykillapa: Chay mana kriyiq runakuna animalkunata chay yanqa dyuskunaman çhurarqami, dyablupaç çhurayan, mana Dyuspaqchu. Chaymi nuqaqa mana munanichu gamkunaqa chay dyablupaç çhurasanllapata mikur ima, paykunawanpis pulla kar, ukla yupayna kanaykillapataqa. ²¹ Chaqa manami puytinkillapachu, Amitunchikta payji nir Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa, chaymanta qashan chay dyablupaç çhurasanllapakunata mikunaykillapapaç, upyanaykillapapaçmapis. ²² ¿Manachu yaçhankillapa, Amitunchikqa mana paylata kasushaqa kusalata piñakun? nir. ¿Chaymi mana paylata kasur piñachisha, imanachimaqñinchik qallaritinqachu paywanqa shachinakuyta puytityashunllapa? ¡Manami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaç rurashunllapa

²³ Piru wakinqami ninchikllapa: Amituypi kriyishayraykumi nuqata imapis allinta yarpuchimashantaqa rurayta puytini nir. Chiqaptami chaynu. Piru chay wakin imakuna allinta yarpuchimasha rurashanchikqami, mana yanapanchu ukñinchikkunataqa mas allita Amitunchikpi kriyinanpaqqa. ²⁴ Chaymi nishaykillapa: Ukninchikkunata llakipar shumaqta yanapashunllapa allita Amitunchikpi kriyinanpaç. Chaynu katinga, amami nuqanchiklapi yarpur tukuy munashanchiklata rurar imachu kawsashunllapa.

²⁵ Qamkuna mikunaykillapapaç aychata rantiq rimqa, rantir mikuyllapa. Amami yarpunkillapachu, tapur mikushaq imanupiqqa yanqa dyus nishanllapakunapaç katinmaqa mikur uchakuyman nirqa. ²⁶ Chaqa, “Tukuy kay pachapi imapis kaçkunaqami,

Amitunchikpaqqa paylapaç kar shumaq”.

²⁷ Imanupi uk mana kriyiq kar, wasiyman rishun mikuq nishutinllapaqa, qamkuna rinarqa riyllapa. Chaymi imalatapis qarashutinllapaqa tantar mikunkillapa. Piru amami chay yanqa dyuskunapaçmakish kay mikuyqa kasha katin nir tapukurlamapischu mikunkillapa. ²⁸ Piru mikunaykillapapaç katin, ukqa nishunmanllapa: Chay aychataqami chay yanqa dyusninllapapaç nir kamkachishallapa nir. Chaynu nishutinllapaqami, ama mikunkillapachu, chay uk willashushanllaparayku. Chaqa chaynu willashutinllapa mikutkillapaqami, chay willashuqllapa runaqa yarpunman payqami chaynu mikushanrayku uchakuyan nir. ²⁹ Piru chay uk willashushanrayku ama mikunkichu nirqami, mana nishuyanichu, qam yarpur uchakuyanki nirqa. Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay willashuq chay uchakuyan nir yarpuyashanpaç. Piru qamkuna allita kriyiqkunaqami kaynu tapumanayanaykillapa kanqa: ¿Imapaqtaç nuqa tukuy allin nir kriyishaypaç, chay manaraq allita kriyiq kar, mana ruranayashanpaqqa willamanqa? nir. ³⁰ Chaynullami niyankillapapis kanqa: Nuqami mikunaypaçmapis Dyusta payji nir mikuni. Chaynu katinga, ¿imapaqtaç wakinqa mana allinta rimayanqa nuqapaqqa? nir.

³¹ Chayraykumi nishaykillapa: Michka mikur, upyar, imata rurarpis, tukuyta rurayllapa Dyusta payji nir. Chayna Dyusqa aligriyananpaç. ³² Kuytawkish qamkuna uknikillapata mana kwintachar tukuy imata mikutkillapa, chaynulla imata ruratkillapaqa, Israelmanta kaçkuna, chaynulla mana Israelmanta kaçkunapis Dyuspi kriyinanayashanmanta disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq masinchikkunamapis disanimakur Dyuspi manana kriyinatinnapanachu. ³³ Chaymi imanutaq nuqamaqa imatapis allinlata rurar, imanupis tukuyлата aligriyachiyta kamani. Chaqa manami nuqalapaç imapipis yarpurchu rurani, ashwan chay wakinkunata yanapani paykunapis kriyir washakananllapapaç.

11

¹ Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami nuqa yupay kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa Cristo kawsashannu maydiyapis kawsayta munani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypiqa

² Kriyiq masiykuna, qamkunami kusalata aligriyachimankillapa nuqata mana qunqamar, chaynulla chay yaçhachishushayllapata mana qunqar ima chayllapi yarpur, rurar ima kawsashaykillaparayku. Chaymi qamkuna kusa allinta rurashaykillaparayku kusalata payji nishunillapa. ³ Piru munanipismi kayta allita yaçhanaykillapata. Uk warmi runayjun karnaqa, chay runan imata rurananpaç nitinpis ruran, chaynullami mayqanpis kriyiq karqa, Jesucristo nishannullata rurar kawsan. Chaynullami Jesucristupis Taytan Dyus munashanlata imatapis ruran.

⁴ Chaymi nishaykillapa: Uk runa umanta pampakur, Dyusman mañakuyani, manaqa Dyuspaç yaçhachikuyani niyanman. Chaynu umanta limpu pampakur mañakur, chaynulla

yaçhachikurqami, kasuyashan Jesucristupaqqa mana allintanachu rurayan. ⁵ Nataq warmikuna, Dyusman mañakunanpaq, manaqa Dyus nishankunata yaçhachikunanpaq kar, mana umanta pampakur yaçhachikurqami, chay mantaqnin kaq runanpaq mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu mana umanta pampar, Dyuspaq ruraraqami, chay warmikunaqa limpu lirilla aqchanta rutusha kanman yupayllapana. ⁶ Chaqa uk warmi umanta mana pampar, Dyuspaq ruranaqin, mas allinmi kanman chay warmiqa limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru lirilla rutukasha, warmi masinkunapaq pingaypaq katinga, ama ruturchu aqchayjunlla kar, Dyuspaq allinta ruranaq.

⁷ Piru uk runa-shuyapaqami mana allinchi imalawanpis umanta pampanapaqqa. Chaqa Dyus, runata ruraraqami kusa paynu rikçhaqta ruraran. Chaymi chay runaqa intrachimanchik Dyusqa imanumi kusa mantakuq nir. Piru uk warmi-shuyapaqami intrachimanchik, imanumi runaqa mantakuyta puytin nir. ⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami warmimantachu ruraran runataqa. Ashwanmi warmita ruraran runapa tullunllamanta. ⁹ Chaynullami Dyusqa, warmitaqa runa payla kashanrayku ruraran. Chay runaqa warmi-wanna kawsananpaq. Manami warmi payla kashanraykuchu Dyusqa ruraran runataqa. ¹⁰ Chayraykumi, chay warmiqa umanta pampanapaq allin, angelkuna chaynu umanta pampashata rikarqa, yaçhananpaq chay warmiqa allita runanta kasuyan nir.

¹¹ Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa warmi kar, chaynulla runa karmapis chaylla kanchikllapa. Chaqa mayqan warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami, runanta yanapan allita kriyinanpaq. Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi allita kriyiqqami, warminta yanapan mas allita kriyinanpaq. ¹² Chaqa yaçhashanchikllapanu, puntataqami Tayta Dyusqa uk warmita runamanta ruraran. Piru chaynu kasha katin-mapismi, kanaanqa ashwan tukuyta warmimanta nasinchikllapa. Nataq chaynu karmapis, tukuytami Tayta Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.

¹³ Kay nishushayllapamantami qamkunalla kwintata qukanillapa: Manami allinchi uk warmi umanta mana pampar, Dyusman mañakunanpaqqa nir. ¹⁴ Chaqa nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa uk runa, warmi yupay aqchanta winachiqqami, mana allin kar kusala pingaypaq nir. ¹⁵ Nataq uk warmi-shuyapaq aqchanta atunta winachirqami, kusala shumaq. Chaqa Dyus-ari warmitaqa atun aqchanta qusha, umanta pampanapaq. ¹⁶ Piru kaynu nishutiylapagami, wakinqa nimayankillapa kanqa, manami chaynu chu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami, tukuyta kay nishushayllapalata rurankillapa nir.

Pablumi yaçhachikun Santa Mikunapaq

¹⁷ Kanan kayta nishurllapaqa, manami kusala allintami rurayankillapa nishuyllapata puytinichu. Chaqa willamashallapami qamkunaqashi Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqin, allinta ruranykillapamantaqa, ashwan kusa mana allinkunata rurayankillapa nir. ¹⁸ Puntataqami nimiranllapa: Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq tantakarllapaqashi, qamkunapura anyanakur chiqanchanakunkillapa nir. Chaymi chay nimashanllapataqa, wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu tukuyankillapa kanqa nir. ¹⁹ iPiru chay chiqanchanakuyqami, imanupiqami wakin kriyiqkunapiqa pasayan, wakin rikashuqkuna kwintata qukananllapapaq mayqankunami, Dyuspi chiqap kriyiqkunaqa! nir. ²⁰ Chaymi qamkuna, Dyusta payji nir Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarmapis, manana Amitunchik Jesucristupaqnachu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu chiqanchanakusha kar, mana allinkunata rurayankillapa. ²¹ Chaqa Santa Mikunata mikunaykillapapaq kargashi, uknikillapa naypaqta mikunkillapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqlla kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqashi maçhankillapa ima. ²² Chaynu sunsunulla mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa, çmanachu wasikillapa kan, chaymi mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa? çImapaqtaq Dyuspa wamrankuna mana imayjun kaçkunata disprisyar ima pingaypi dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa: iManami allintachu rurayankillapa! nir.

Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo intrachimashanmantami, kaynu nir yaçhachishurayllapa: Amitunchik Jesucristuta kuntrankunaman qukuyan, chay tutami payqa tantata ayparan. ²⁴ Chaymi Dyusta payji nirnaqa, çhaypinmanta pakir apustulninkunata kaynu niran: "Kaymi nuqapa kwirpuy.

Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay.

Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq" nir.

²⁵ Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar kaynu niran:

"Kay ubapa yakitunwanmi uk mushuq tratuta rurani yawarniyta içar.

Chaymi maydiyapis kay kupamanta upyarqa nuqata yarpumar upyankillapa” nir.
²⁶ Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyar imaqa, Jesucristo shamunan diyakaman chaynulla ruraraqami intrachinakuyankillapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

²⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa kwirpun yupay Santa Mikunata mikur, chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa yakitunta upyarqami, uchanllaparayku Amitunchik Jesucristo wanushantaqa mana kwintachayanllapanachu. ²⁸ Chayraykumi mayqanpis Santa Mikuna tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa yakitunta upyananpaqqa, allita yarpunman, imapaqmi kayta rurayani nir. ²⁹ Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa kwirpunta mana kwintachar, Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyarqami, pay kastigakananpaq mikuyanga, upyayanqamapis. ³⁰ Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy chaykunata rurashaykillaparaykumi, wakinqa qishaqla, wakin-shuypaqa mana jwirsayjun imachu kankillapa. Chaynulla qamkunamanta wakinkunaqami chaynu mana allinta rurashanllaparayku wanushallapana ima.

³¹ Piru Santa Mikunata mikunapaqgami allita yarpushunllapa allintachu kawsayani manaqachu mana nir. Chaynu allita yarpur, allinpimi kani mikunaypaqqa nir mikushallapami, Amitunchikqa mana kastigamashunllapanachu. ³² Piru imanupi mana allita yarpur munashanchiknulla Santa Mikunata mikushallapa Amitunchik kastigarqami, kastigamanchikllapa intrakar pay munashanlatana rurannallapapaq. Chaynuqami Amitunchikqa manana kastigamashunnachu chay mana kriyiqkunawan pullataqa.

³³ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarqa, uknikillapa uknikillapa yaranakuyllapa. Pullala tukuyinikillapa mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq ima. ³⁴ Piru mayqanpis mallaqnarqa wasikillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa ama kastigashunanpaq, chay tantakashana kar, mallaqnar naypaqta das mikushaykillaparaykuqa. Piru mas imakunapaq parlanayani chaykunapaqgami, shamutiyna parlashunllapa.

12

Santu Ispiritu yanapamashanchiknulla Dyusta sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami allita intrakanaykillapata munayani, imanumi Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapamanchik uktaqa ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta rurar, paylata sirbir kawsanallapapaq nir.

² Qamkunaqami allita yaçhankillapa, Dyuspi manaraq kriyiqkuna karllaparaqgami, mana rimaq yanqa dyus nishanllapakunata aduraq kankillapa nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay mana intrakaq karaykillapa. ³ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqanpis, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin rimaqgami, mana niyta puytinchu, ¡Jesusqa kusala mana allinchu! nirqa. Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritunwan mana karqami, mana niyta puytingachu, ¡Jesusqami kusala shumaq Amitunchik! nirqa.

⁴ Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi tukuy kriyiqkunata ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukkunata ruranaq, yanapamanchikllapa. Chaynu ukta ukta ruranaq Santu Ispiritulla yanapamashallapami, Dyusllata sirbir kawsanchikllapa. ⁵ Chaymi ukta ukmanta, nataq ukta-shuypaqa ukkunata ruranaq yanapamashanchikllapa katinmi chaynullata rurar, Amitunchik Jesucristullata sirbiyanchikllapa. ⁶ Chaynullami Dyusqa yanapamanchik ukman ukman allin imakunata rurayta puytinapaq. Piru chay tukuy imakunataqami, Taytanchik Dyusqa pay paylla tukuyinichikllapata yanapar rurachimayanchikllapa. ⁷ Piru chaynu Santu Ispiritu tukuyinichikllapata yanapamarnichikllapaqami, intrachimanchikllapa imanumi chay wakin kriyiq masinchikunata yanapanallapapaq nir. ⁸ Chaymi Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqqa yanapasha, imami allin, imami mana allin nir intrachikunanllapapaq. Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritullawan yanapasha kusala yaçhaywan yaçhachikunanllapapaq paypaqqa. ⁹ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin Dyuspi kusalata kriyinnllapa, payqami imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla ukkuna-shuypaqa, Santu Ispiritu yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa ima. ¹⁰ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapashanrayku milagrukunata rurannllapa, ukkunaqa Dyuspaq rimaqninkuna kar, paypaq yaçhachikunllapa. Ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapatin, riqsinllapa chay mana allin ispirituwan kaqkunata, chaynulla allin Ispirituwan kaqkunamatapis. Ukkunataqami, Santu Ispiritulla yanapatin illaqmanta ukman mana rimayashankunapi rimar yaçhachikunllapa. Ashwan ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan chay ukman rimaykunapi rimar yaçhachikushanllapata intrachikunanpaq.

¹¹ Piru tukuy kaykunataqami, Santu Ispiritulla yanapar rurachimayanchik, pay imanunataq ruranata munayna chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulanana kanchikllapa

¹² Nishaykillapa: Kay kwirpunchikllapa ukla karmapismi, kusala achka partiyjun. Chaynullami nuqanchikkunapis kusala achka karllapamapis, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paywanqa uklana kanchikllapa.

¹³ Chaynullami, tukuy Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuqkunamapismi, Jesucristupi kriyirllapanaqa uk kwirpulanana tikrakashanchikllapa. Chaqa Dyusmi Santu Ispiritunta qumarninchikllapa yarpuyinchikllapapi shutichimarninchikllapa, tukuyta uklapana tikramashanchikllapa. Chaynuqami tukuyta, Santu Ispiritulwana kawsanallapapaq.*

¹⁴ Yachashanchikllapanu, uk kwirpunchikqa manami uk partiyjunlachu, ashwanmi kusala achka partiyjun. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanupiqqa chakinchik kaynu ninman: Nuqaqami mana maki kashayrayku mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi kwirpullamanta. ¹⁶ Imanupiqqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami mana nawi kashayrayku, mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi, kwirpullamanta. ¹⁷ Chaqa tukuy kwirpunchik nawilla katinga, mana uyakuyta puytiyachuwanlapachu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla katinga, manana mutkikuyta puytiyachuwanlapachu. ¹⁸ Piru Taytanchik Dyusqami, pay munashannulla rurar churasha tukuy partinkunata kwirpunchikllapapiqa. ¹⁹ Chaqa tukuy rinrilla, manana nawilla katinga, mana kwirpuyjunchu kachuwanllapa. ²⁰ Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala achka partiyjun katinmapis Dyus nisha ukla kananapaq.

²¹ Chaqa nawinchikqami, mana kaynu niyta puytinchu makinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. Chaynullami umanchikpis, mana kaynu niyta puytinchu chakinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. ²² ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpunchikpa partinkuna mana kwintachaypaqla chaykunaqa, ashwan kusa mas ministikaypaq. ²³ Imanupiqami chay kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami mana imata ruranaypaqpis yanapamayanachu” niyarmapis, ashwan kusala shumaqta kuytar, mana shutilapimapis purichinchikchu. ²⁴ Ashwanmi chay kwirpunchikpa partinkuna shutillapi kaqkunata kusa shumaqta kuytachuwan. Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta rurarqa niran, chay yaqqa mana kwintachaypaqla chayta kusata kuytanapaq. ²⁵ Chaymi chaynu rurashaqa kwirpunchikpi kaq partinkunaqa ama chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada partikuna wakin parti kaqkunawan yanapanakunanllapapaq. ²⁶ Chaqa kwirpunchikpi kaq uk partin nanatingami, wakin partikunapis nanachikun. Chaynulla kwirpunchikpa uk partinpaq kusala shumaq nitinllapapaq, tukuy kwirpunchik kusalata aligriyan.

²⁷ Chaynullami nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu karmi tukuy kriyiqkunaqa Jesucristupa kwirpunpa partinkunana kanchikllapa. ²⁸ Chaymi chay kriyiqkunamanta wakinkunataqa Dyusqa kaynu kananllapapaq niran:

Puntataqa apustulkuna kananllapapaq,

paypaq rimaqninkuna,

yachar yaqhachikuqkuna,

milagrukunata ruraqkuna,

qishaqkunata alliyachiqkuna,

yanapakuqkuna,

kriyiqkunapa rikaqninkuna,

illaqmanata ukman rimaykunata rimar paypaq yaqhachikuqkuna ima kanqa niran.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa. Manami tukuychu apustulkunaqa. Manami tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa. Chaynulla manami tukuychu yachar yaqhachikuqkunaqa. Chaynulla manami tukuychu milagrukunata ruraqkunapis. ³⁰ Manami tukuyqa pudirniyunchu qishaqkunata alliyachinanapaqqa. Chaynulla manami tukuychu ukman rimaykunapi rimar yaqhachikuqkunapis. Manami tukuyqa, chay ukman rimaykunapi rimar yaqhachikutinllapapis intrachikunllapachu. ³¹ Piru nishaykillapa: Dyusman mañakuyllapa, uknikikunata kusa masta yanapaqkunana kanaykillapapaq.

Nataq kananqami chay yaqhachishushayllapamantaqa kusala shumaq kaqpaq willashunayanillapa, uknikillapawan llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

13

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

* 12:13 Rikashun San Juan 7.37-39.

¹ Nishaykillapa: Nuqa illaqmanta uklawmanta runakunapa rimayninta, chaynulla angelkunapa rimayninta kusalata rimayayman. Piru chaynu kusata rimar yaĉhachikurmapis, mana chiqapta ukniykunata llakiparqami, yanqa uk kampana waqar qillakachikuq yupayla kayashaq. ² Chaynulla Dyuspa rimaqnin kar paypaq yaĉhachikuq kayman, intrakaymanpis imanu payla yarpuyashanta. Chaynulla tukuy imata intrakaq, chaynulla kusalata kriyiymanpis uk qaĉamatapis willatiyla ashunanpaq nir. Piru michka chaykunata ruranaypaq karmapis, mana ukniykunata llakiparqami, Dyuspaqqa yanqalla yupay kar mana sirbiyanichu. ³ Chaynulla mana imayjun kaĉkunata mana chiqapta llakipar, yanqa alabamananllapalapaq nir imaykunata qukuyma, chaynulla wakqa ukninkunata llakipan nir alabamananllapalapaq nirla rupachir wanuchimananllapapaq dijakayman. Piru tukuy kaykunata rurar mana chiqap ukniykunata llakiparqami, mana imapaqpis sirbiyanichu.

⁴ Ukninchikkunata llakiparqami, ima katinpis mana das piĉakunchikchu. Ashwanmi shumaq imakunata rurar, mana inbidiyanakunchikchu. Manami kusa kani ima nir alabakanichikchu. ⁵ Chaynulla ukninchikta llakiparqa, manami sunsunulla imatapis rimanchikchu, mana imatapis nuĉanchiklapaĉ ruranchikchu, chaynulla mana piĉakunchikchu, imanupi ukninchikwan piĉachinakurpis dasla shumaqchanakunchik ima. ⁶ Chaynulla ukninchikta llakiparqami, pay mana allinta tukusha katinmapis, manami aligriyanichikchu. Ashwanmi imatapis allin kaĉkunata rurasha katinllapa aligriyamatapis puytinchik. ⁷ Chaymi ukninchik mana allinta ruramanashamapis, payta llakipashanchikrayku shachinakunchik. Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis mana diskunfyakarchu kriyinchik. Imata ukninchik ruratinpis, rurayashanqami allinla kanqa nir yarpunchik. Chaynulla ima katinpis, ukninchikta llakipashanchikrayku mana disanimakurchu shachinakunchik ima.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Chay llakinakuyqami, mana maydiyapis tukukanqachu. Piru uk diyapimi Dyuspa rimaqnin kar yaĉhachikuqkunamapis, mana yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay ukman rimaypi rimar yaĉhachikuqkunamapis mananami yaĉhachikunqallapanachu. Chaynulla chay kusala yaĉhaq kaĉmapismi manana ministikanqanachu. ⁹ Chay kanan yaĉhachikuyashanllapapaqami, kusala amsaqlla yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristupaĉmapis, manaraq allitaqa intrakanchikllapapaqchu. ¹⁰ Piru Jesucristo shamutinqami, kusa allitana yaĉhashunllapa Dyuspaqqa imanu nirpis. Chaymi chay tyimpuqa manana ministishunllapachu mayqantapis Dyuspaq yaĉhachimananllapapaqqa.

¹¹ Chaqa nuqa wamra karllaraqqami, rimar yarpurmapis, uk taksha wamritu yarpushannu yarpur rimaq ima kani. Piru byijullana karqami, tukuy chay wamra kar yarpur rimayashaytaqa, dijashana kani. ¹² Chaynumi, kananpis taksha wamra yupay, Dyusunichikpaqqa manaraq allitaqa yaĉhanchikllapapaqchu. ¿Manachu uk ispiju daĉakasha kar suqulla katinmaqa, qaĉllanchikta chaparmapis mana allita rikanchik? Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa manaraq allitaqa riqsinchikllapachu. Piru maydiya shamutinqami, pay paywanna kar, tukuyinchikllapa rikar allitana riqsishunllapa, imanutaq pay riqsimayanchikllapa chaynulla.

¹³ Chaymi Dyus yanapamashanchik mana tukukanchu chayqami, ukqa Amitunchikpi kriyinaq, ukqa maydiyaqa paywan kashunllapa nir yarpunapaq, chaynulla ukshuypaqa ukninchikta llakipanapaq ima. Piru kay kimsakunamantaqami, kusala mas allinqa ukninchikta llakipanichik chay.

14

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaĉhachikushunllapa

¹ Willashushayllapanu, allita uknikillapata llakipayta kamayllapa. Chaynu uknikillapawan llakipanakur imaĉami, Dyusta kusalata maĉayllapa Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapaqa ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar Dyuslata sirbir kawsanaykillapapaq. Ashwanmi maĉayllapa yanapashutinllapa paypaq rimaqninkunalana kar, paypaq chay rimaynikillapallapi rimar yaĉhachikur ima kawsanaykillapapaq. ² Mayqanpis illaqmanta ukman rimaykunapi rimaqqami, Dyuslawan parlaq yupay. Chaqa chaynu ukman rimaypi rimatinllapami, mana mayqanpis intrakayanllapachu. Chaynuqami, Santu Ispiritu rimachitin mana mayqanpis intrakatinchu rimayan. ³ Piru Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi

yaĉhachikurqami, wakinkunataqa yanapayan, Dyuspi masta kriyinanllapapaq. Chaymi animachir kunsulayanllapa ima. ⁴ Piru mayqanpis ukman rimaykuna mana intrakashanllapapap rimaqqami, paylla allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan. Nataq Dyuspa rimaqninkunashuyapaq chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, chay kriyiqkunata yanapayan, mas allita Dyuspi kriyinanllapapaq.

⁵ Kusa allinmi kanman tukuynikillapa chay ukman rimaykunapi rimarqa, wasikillapalapi Dyuslawan parlanaykillapapaq. Piru nuqaqami munani chay ukman rimaykunapi rimayashaykillapamantaqa, ashwan chay intrakayashaykillapa rimayninllapallapi Dyus nishankunata allita yaĉhachikunaykillapapaq. Chaqa chaynu yaĉhachikuyqami kusala shumaq kar, kriyiqkunataqa yanapayanqa masta Amitunchikpi kriyinanllapapaq. Piru tantakashallapa kar chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikurqami, kusa allin kanman chay rimashaykillapata ima niraymi nir intrachikunaykillapapaq. ⁶ Allita yarpuyllapa kriyiq masiykuna. Nuqa qamkunaman shamuyman. Chaymanta yaĉhachishuqllapa qalariyman chay mana intrakayashaykillapa ukman rimaykunapi. Chaynu rimar mana intrachishurllapagami mana imalapimapis yanapashuyanillapachu. Piru nuqa qamkunaman shamur, Dyus munashannu, chay chiqap kaqlata qamkunapa rimaynikillapallapi willashurllapagami, yanapashuyashaqllapa ashwan masta kriyinanllapapaq.

⁷ Chaymi nishaykillapami: Mayqanpis uk kinata, manaqa uk arpata waqachir, mana shumaqta waqachitingami, mana intrakayashunchu, imatami waqachiyani nirmapis. ⁸ Chaynullami guerrapipis, chay maqanakuq rinañllapapaq trumpitata waqachiq chay, mana kusala klaruta waqachitinga, manami wakin suldadukunaqa listakayanmanchu maqanakuq rinañllapapaqqa. ⁹ Chaynumi qamkuna uk rimaykunapi rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki mana intrakarqa, ¿imanunari intrakanqallapa niyashaykitaga? Chaynu mana intrakatinllapagami, uk rimaqqa wayra apananpaq yupayla rimayan. ¹⁰ Chiqaptami kay pachapiqa, kan achka ukman rimaykuna. Piru chay rimaykunagami, chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq. ¹¹ Piru mayqanpis rimatin, chay rimashanta mana intrakarqami, uklawmanta runa yupay kashaq chay willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis chay willamaqqa uklawmanta runa yupay kanqa. ¹² Chaynumi chay uk rimaykunapi rimatinllapaga, qamkunawanpis pasan. Chayraykumi qamkuna kusallata Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapa ukmanta, uknikillapa-shuyapaq ukmanta rurar, Dyusta sirbiyta munankillapa. Piru ashwanmi Dyusta kusallata mañankimanllapa yanapashutinllapa, kriyiq masikikunata yanapatkillapa Amitunchikpi masta kriyinanllapapaq.

¹³ Nishaykillapa: Mayqanpis chay ukman mana yaĉhayashan rimaykunata rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay yanapashutinllapa, chay rimashaykitaga uyakushuqkunapa rimayninpinia rimar intrachikunaykillapapaq. ¹⁴ Chaqa mayqanpis ukman rimaykunapi Dyusman mañakurqa, chiqaptami tukuy shunqunwan mañakuyan. Piru chaynu Dyusman chiqapta mañakurmapismi, mana intrakayancho ima nir mañakusha kani nirmapis. ¹⁵ Chaynu katinga, ¿imatana rurayman? Chay-ari Santu Ispiritu yanapamasha ukman rimaykunapi rimar mana intrakarmapis, mañakur, chaynulla kantarmapis Dyusllata alabayani. Piru wakinkunapa naypanpi mañakur, chaynulla kantarqami, allita intrakarna rurashunllapa, uyakuqkunapis intrakananllapapaq. ¹⁶ Chaqa qam ukman rimaykunapi rimar Dyusta alabar, payji niyankiman. Piru uk runa mana chay rimayashaykita intrakarqa, mana pullayki Dyusta alabar, payji niyta puytiyanqachu. Chaqa manari intrakayancho imatami nir alabayanki, chaynulla payjichikuyanki nirmapis. ¹⁷ Chiqaptaqami Dyusta payji niyashayki chayqa kusala allin ima kayaqqa. Piru kriyiqkuna mana intrakashanllaparaykumi, mana paykunataqa yanapayancho, Dyuspi masta kriyinanllapapaqqa.

¹⁸ Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini. Chaqa chay ukman rimaykunata rimankillapa chaymatapismi illaqmanta masta rimani qamkunamantaqa. ¹⁹ Piru chaynu ukman rimayta puytirmapismi, ashwan chay kriyiqkuna tantakashakunawan karqa, paykuna intrakayashan rimaypi rimar yaĉhachikuni. Chaymi chay ukman rimaykunapi kusa unayta willashurllapapis mana imanupis intrachishuyllapata puytinichu. Piru ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami aykakaqlata willashutiylapa dasla intrakayankillapa kanqa.

²⁰ Kriyiq masiykuna, amami chay wamritukuna mana das intrakanllapa chaykuna yupaychu kayllapa. Ashwanmi byijulla runakunana kar, chay yaĉhachishuyllapataqa allita intrakayllapa. Chaynuqami yaĉhaynikillapaqa allinkunalata ruranykillapapaqlana kanqa. ²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, kaynu nin:

“Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi,

uklawmanta runakunata kaĉhasaq ukman rimaykunapi willananpaq.

Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi

mana kasumanqallapachu” nir.

²² Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta Dyusqa yanapar ukman rimaykunapi ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriyinanllapapaq. Piru chaynu rikachitinllapamapismi, mana kriyinanllapachu. Nataq ashwan mayqanpis chay kriyiqkunata paykunapa rimayninllapi rimar ima Dyus munashannulla yaçhachirqami, yanapanllapa mas allita kriyinanllapapaq. ²³ Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna tukuy kriyiqkuna tantakasha kar, tukuylla ukman rimaykunapi mana intrakaypaqta rimayankimanllapa. Chaymantaqa chaynu rimayatkilapa, uk mana kriyiq yanqa uyakushuqlapala çhar, rimayashaykillapata mana intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha waknuqa rimapakuyan nir. ²⁴ Piru tukuynikillapa chay rimaynikillapapi rimar Dyus munashannullata yaçhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk mana kriyiq uyakuq yaykur, chay yaçhachikuyashaykillapata intrakanqa. Chaymi chaynu yaçhachikushaykillaparayku allita intrakarqa, paylla kwintata qukar niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir. ²⁵ Chaynuqami chay uyakuqkunaqa kwintata qukanqa ima mana allinkunata tukuy shunqunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani nir, Dyuspa naypanpi qunqurir paylatana aduranqa. Chaynuqami kwintata qukanqa chiqaptami Dyusqa qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaqa

²⁶ Kriyiq masiykuna, chay willashushayllapapaqqami kaynu nishaykillapa: Tantakasha katkillapaqami, wakinkunaqa salmukunata takingallapa. Nataq wakinkunaqa yaçhachikunqallapa, manaqa wakinkunaqa Dyus willashanta ukkunata willanqallapa. Ukkunaqa ukman rimaykunapi rimar ima yaçhachikunqa. Chaynnulla uk rimaypi yaçhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaçhachikuran nir ima. Piru tukuy chay rurashaykillapaqami Amitunchikpi masta kriyinyakillapapaq kanqa, ama yanqallachu. ²⁷ Piru ukman rimaykunapi rimanarqa, ishkay, manaqa kimsala rimaqallapa. Piru amami ishkantinllapa, manaqa kimsallapaqa sunsunullaqa rimaqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu, chaynulla uknin uk ratu ima rimaqallapa. Chaynu rimaqallapagaqami, mayqantapis Santu Ispiritu yanapatin allita intrakaq chayqa, intrachikunqa ima nirmi yaçhachikusha nir. ²⁸ Piru mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta intrachikunanapaq katinqa, amami chay ukman rimaykunapi rimaqqa yaçhachikunqallapachu. Ashwanmi mayqanpis chay ukman rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan parlanqallapa uyarala.

²⁹ Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus yanapanman imata rimaqanapaq. Chaynu yanapatingami, Dyus munashannullata rurar yaçhachikunqa. Piru chaynu rimar yaçhachikunarllapaqami, ishkayla manaqa kimsala chay rimaynikillapallapi yaçhachishunqallapa. Nataq wakin kriyiqkunaqami uyarala uyakur kwintata qukanqallapa, Dyus rimashantachu willamayanchik manaqachu mana nir. ³⁰ Piru chaynu yaçhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk runata chaypi tayatin imata rimaqanapaq intrachitinga, chay yaçhachikuq chayqa qasillanqa. Chayna chay uk rimaqanapaq. ³¹ Chaynu uknikillapa uk ratu uk ratu, Dyus yanapar intrachishushanllapata yaçhachinakurqami, kusa shumaqta intrachinakuyankillapa. Chaymi chaynuqa ashwan tukuy kusa allita intrakar masta Amitunchikpi kriyinyakillapapaq animachinakunkillapa. ³² Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq yaçhachikunapaq yanapamashallapaqa yaçhachikushunllapa. Piru shumaqta yaçhachikunallapapaqqami, imata yaçhachikunapaq karmapis, tanyakar yaraypaqraq uk yaçhachikuyatinga. ³³ Chaqa Tayta Dyusqami kusa shumaqta imatapis ruranata munan, manami imatapis sunsunulla ruranataqa munanachu.

³⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq tukuy kriyiqkunapi warmisitakunaqa uyarala uyakunllapa, chaynullami qamkunapis Dyusta aduranaykillapapaq tantakasha katkillapaqa, warmikunaqa uyarala chay yaçhachikuqkunata uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu warmikuna chay tantakashaykillapakunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi Dyus nitin mantakushankunapis nin, warmikunaqashi chay tantakasha katinllapaqa, uyarala kanqa runanta kasushanrayku nir. ³⁵ Chaymi yaçhachikutinllapa mana allita uk warmi intrakasha karqa, runanta tapunqa wasinpi karna. Chaqa manami allinchu uk warmi chayllapi yaçhachikuyatinllapa tapukur laqyananllapapaqqa.

³⁶ Allitami intrakankillapa, Dyuspaq yaçhachikuq qallarirllapaqa, manami qamkunamantachu qallariranllapa. Chaynnulla manami qamkunalachu Dyuspa rimaqnin kar, manaqa imata ruranarqa, allita kwintata qukanqa, kay iskribir willashuyashayllapaqami mana nuqamantachu, ashwanmi Dyus mantakushankuna nir. ³⁸ Piru mayqan kay willashuyashayllapapaq mana chaynuchu nitinga, ama paytaqa kasunkillapachu.

³⁹ Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata animakur munayllapa Dyus yanapashutinllapa nishankunata yačhachikumaykillapapaq. Chaynulla ukman rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa rimar yačhachikunqallapa. ⁴⁰ Piru tukuy imata rurarmapismi kusa shumaqta imatapis rurar, ama sunsunullaqa rurankillapachu.

15

Pablumi yačhachikun Jesucristo wanur kawsamushanpaq

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami nuqaqa munani yarpunaykillapapaq imanun washakanaykillapapaq nir yačhachishushayllapapaq. Chaqa Jesucristupi kriyir washakanillapa nir yačhachishutiylapami, qamkunaqa kusala allita kriyiraykillapa. Chaynullami kanankaman allita kriyinkillapa. ² Chay puntata yačhachishushayllapami kriyiraykillapa, chaynulla kanankaman allita kriyirllapami washakanillapa. Piru chay yačhachishushayllata dijar mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana washakanillapachu. Chaynu katinmi chay kriyishaykiqa yanqalla kasha kanqa.

³ Nuqa yačhakushaytami puntataqa yačhachishurayllapa. Chaymi yačhachishurayllapa Jesucristumi uchanchikimanta washamanapaq wanuran nir, imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna nin chaynulla. ⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin, wanuchitinllapashi pamparanllapa. Chaymantashi kimsa diyamanta kawsamuran nir. ⁵ Chaymi puntataqa Pedruma rikariran. Chaymantaraqmi rikariran chay dusi apustulninkunamanga. ⁶ Chaymantaga rikariranpis kinyintusmanmatapis (500) mas kriyiq masinchikkunaman. Jesucristuta rikashakunaqami, wakinkunaqa wanushallapana. Piru yaqqa tukuyinmi kawsayanllaparaq. ⁷ Chaymantaraqmi rikariran Santiaguman, chaynulla tukuy apustulkunamanpis.

⁸ Tukuy chay wakinkunaman rikarir-ragmi, chaymantaraq nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi nuqaqa wakinkunamantaqa, uk wamra manaraq tyimpunpichu nasisha yupaykani. ⁹ Chaynu kasha karmi nuqaqa wakin apustulkunamantaqa mana kwintachaypaqla kani. Chaynulla manami apustulpaq riqsimananllapalapaqmapis allinchu. Chaqa nuqaqami Dyuspaq mana allinta yarpur, kriyiqkunapa ikini puriq kani qischanaypaq. ¹⁰ Chaynu kasha katiymapismi, Tayta Dyusqa kusalata munamar akramaran paypa rimananta yačhachikunaypaq. Chaymi chay llakipamashanqa manami yanqallachu kasha. Ashwanmi nuqaqa tukuy wakinkunamantaqa kusa masta yačhachikur trabajasha kani. Piru manami nuqalachu chaynuqa yačhachikusha kani, ashwanmi Tayta Dyus munar yanapamasha katin chaykunataqa rurasha kani. ¹¹ Chaymi ama yarpushunllapachu, nuqa, manaqachu chay wakin apustulkuna masta yačhachikusha nirqa. Ashwanmi kusala mas allinqa chay imanun washakanaykillapapaq yačhachishutiylapa kriyishaykillapa chay.

Pablumi yačhachikun wanushakunami kawsamunqa nir

¹² Piru nuqakunaqami yačhachikunillapa, Jesucristumi wanushanmantaqa kawsamuran nir. Chaynu yačhachikutiyllapapaq, ¿imapaqtaq qamkunamanta wakinkunaqa, wanushakunaqa mana kawsamunachu ninllapa? ¹³ Chaqa wanushakuna manana kawsamuyatinga, Jesucristupis mana kawsamushachu kanman. ¹⁴ Chaynu Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga, imanun washakanaykillapapaq nir yačhachishuyashayllapapis mana imalapaqpis sirbiyanqachu. Chaynu katinga chay kriyishaykillapamapis yanqalla kar, mana sirbiyanqachu. ¹⁵ Kay chaynu katinga, nuqakunaqami Dyuspaqqa mana chiqap rimaqninkunachu kayashaqllapa. Chaqa nuqakunaqami yačhachikunillapa, Dyusmi Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinga, Cristupis dijurqa mana kawsamushachu kanqa. ¹⁶ Chaqa wanuqkuna mana kawsamuyatinga, Jesucristupis manami kawsamushachu kanqa. ¹⁷ Chaynu Jesucristo mana kawsamusha katinga, Jesucristumi washamayanchikllapa nir kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana sirbiyanqachu. Chaymi ashwan qamkunaqa uchayjunllaraq kawsayankillapa kanqa. ¹⁸ Chaynulla, Jesucristupi kriyir washakashaq nir wanushakunamapis, mana washakashachu kar ashwan limpu chinqasha kanqallapa. ¹⁹ Chaynulla nuqanchikkunapis, kay kawsayashanchiklapi Jesucristupi kriyirami washakayananchik nir kriyisha, mana washamashaqa nuqanchikkunaqa kusala pinqaypaq kashunllapa.

²⁰ Piru chiqaptami Jesucristuqa kawsamusha. Chaymi payqa tukuymanta puntata wanushanmanta kawsamushanrayku, uk mallkipa punta puqunin yupay intrachimanchikllapa. ²¹ Chaqa imanutaq uk runa uchakushanrayku tukuyka kay pachapiqa wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo allinta rurur uchanchikpaq wanur kawsamushanraykulami, michka wanusha karmapis, paypi kriyiqkunaqa maydiyaqa tukuyka kay pachapiqa kawsamunallapapaq nisha. ²² Nishaykillapa: Imanutaq Adán uchakusharaykulami tukuyka wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo wanur kawsamushanraykula, qashan maydiyaqa tukuyka kawsamushunllapa.

²³ Piru Dyusmi kaynu kawsamunallapapaq niran: Puntataqami Jesucristo kawsamunapnaq niran. Chaymantaraqshi maydiya Jesucristo shamur, paypi kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimuyangaq nir. ²⁴ Chaymantami Jesucristuqa tukuy chay rikaypaq, chaynulla chay mana rikaypaq mantakuq dyablukunata, karguyjunkunata, chaynulla chay kusala puytiq kani niqkunata binsitinraqmi, kay pachaqa tukukanqa. Chaymanta chay tukuy imata binsisha karnami, Jesucristuqa Tayanchik Dyustaqa qunqa tukuy imata rikar mantananpaqqa. ²⁵ Chaqa Jesucristuqami mantakunqa tukuy chay chiqniqnikunata binsir limpu saruchananakalaman. ²⁶ Chaynu tukuy imata binsishana kargami, tukukanantaqa binsir saruchanqa chay wanuyta, amana maydiyapis wanunallapapaq. ²⁷ Chaqa Dyusmi Wamran Jesucristuqa pudirita qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa saruchananapaqqa. Piru tukuy imata saruchananapaq nirqa, manami niyanchu Dyustapis Wamran Jesucristuqa saruchayanqaq nirqa. Chaqa ashwan pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa saruchananapaqqa nisha. ²⁸ Chaymanta Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata binsishana kargami, ashwan paylla Dyusqa Wamran karmapis chaymantapacha, Dyus nishankunata ruraq churakanqa. Chaynami Dyusqa tukuy imatapis payna rikar mantanqa.

²⁹ Ya chanchikllapami wanushakunagaq maydiyaqa kawsamuyangaq nir. Chaqa mana wanushakuna kawsamuyatinga, zimapaqtaq yanqallaqa wanushakunapa shutinpi shutikunllapaqa? ³⁰ Chaynulla Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katinga zimapaqtaq nuqakunagaq imuraspis paypaq ya chachikur ima qischakanillapaqa? ³¹ Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami chay chiqnimaq runakuna imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Piru chaynu katinmapismi nuqaga kusalata aligriyani, qamkuna imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillapanulla kankillapaq nir ya chashayrayku. ³² Nuqami Efeso pwiblupiqqa kusala saqra mana allinkunata ruramanatinllapamapis kusalata shachinakusha kani. Piru chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinga, zimataq ganasha kani chaynu shachinakurqa? Ashwan nishanllapanuqa dijarma ninayta: Unta mikushaq, upyashaq, chaqa allaqmantami wanuyaniq nir. Piru wanuqkunagaqami chiqapta kawsamuyannllapa.

³³ Chay-ari amami ingañakankillapachu chay mana allinta rimaqkunamantaqa. Chaqa chay llullakur mana allinta rimaqkunawan pulla kashallapaqami das llullachir ima pantachimanchikllapa. ³⁴ Chayraykumi chay llullakuqkuna ama ingañashunanllapapaqqa rikchakuq yupayna allinlata rurar, ama uchakunkillapanachu. Chaqa qamkunamanta wakinqami, Dyusta mana rigshisanrayku, paykunawan kar, kusala pinqaypaqta ingañakar ima kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

³⁵ Imanupiqachi wakinkunagaq kaynu nir tapukunmanllapa: zImanutaq wanushakunagaq kawsamuyangaq? zImanu kwirpuyjuntaq kawsamuyangaq? nir. ³⁶ jKabal yarutaraq tapukunkillapaqa! zManachu ya chankillapa, imanutaq simillata tarpurmaqa wanunapaq yupay pampanchik? nir. Chaynu pampashami chaymanta mushuqmanta ukmanna nasimun chay tarpukushanchikqa. ³⁷ Chaynumi triguta manaqa uk simillata tarpurpis, manami chay mallkupa tulluntachu tarpunchik. Ashwanmi uk simillata tarpunchik winananapaqqa. ³⁸ Chaymantanami Dyusqa pay munashannu mayqanintapis winachin. Chaynu winachirmi, yurayjunpaqna tikran. Piru chaynu yurayjunpaq tikrarmapismi chay simillan karan chaynullata puquchinanpaq winachin. ³⁹ Manami kwirpunchikllapaqa tukuy imakunapa kwirpunwanqa chayllachu. Chaqa runakunagaqami ukman kwirpuyjun kanchikllapa. Animalkunapismi ukman kwirpuyjun. Chaynulla pari q kurukunapis ukman kwirpuyjun. Piskadukunapismi ukman kwirpuyjun ima. ⁴⁰ Chaynullami syilupi kaqkunapa kwirpunwan, kay pachapi kawsaqkunapa kwirpunchikllapapis mana chayllachu. Chaqa syilupi kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman shumaq, chaynulla kay pachapi kaqkunapa kwirpunchikllapapismi shumaq ima. ⁴¹ Chaynullami rupaypa llipyayninga, mana chayllachu killapa llipyayninwanqa. Chaynulla wakin qullarkunapa llipyayningami, michka chaylla katinpis, mana chayllachu llipyayninga wakin qullarkunawanqa.

⁴² Chaynullami nuqanchikkunawanpis pasan. Chaymi kay kwirpunchik wanutin pampashaqa, limpu ismur allpapaq tikran. Piru kay kwirpunchik maydiya wanushanmanta kawsamurqami, tukuy tyimpupaqna kanqa. ⁴³ Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa mana sirbiq katin, askwintalla kidan. Piru maydiya kawsamurqami, kusala shumaq allin imana kanqa. Chay wanur pampapaq kwirpunchikqami, kusa litala ima kasha. Piru maydiya kawsamurqami, kusala jwirtina kanqa. ⁴⁴ Kay kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala kashanrayku wanur ima pampakananpaq kasha. Piru maydiya kawsamurqami,

manana maydiyapisi wanunqanachu. Chaqa imanutaq kay pachapi kawsananchik kasha, chaynullami tukuy tyimpupaqna Dyuswan, kawsananchikpisi kanqa.

⁴⁵ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi kaynu nin: “Chay punta runa Adantaqami allpamanta rurar kawsachiran”. Piru kanan Adán yupay Jesucristuqami, Dyusmanta kashanrayku ashwan tukuy tyimpupaq kawsayta qumanchikllapa. ⁴⁶ Piru, puntaqami kay kwirpunchikraq kan. Chaymantaraqmi Dyusqa qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy tyimpu kawsanapaqqa. ⁴⁷ Chaymi imanutaq chay punta runamaqa allpamanta rurasha kar, kay pachapi kawsanapaq karan. Piru Jesucristuqami unaq syilumanta shamuran. ⁴⁸ Tukuyla kay pachapi kaqkunaqami, chay punta runa allpamanta rurakasha kaq chay yupay. Piru mayqanpisi Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa syilumanta shamusha runa yupay kwirpuyjun kanqallapa. ⁴⁹ Chaynu katin-ari, kanan nuqanchikkunaqa chay punta runa allpamanta rurakasha yupay kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq syilumanta shamusha Jesucristo yupay kwirpuyjunna kashunllapa.

⁵⁰ Kriyiq masiykuna kaytami willashunayanillapa: Tukuyla aychayjun, tulluyjunqa manami Dyus mantakuyashanmanqa yaykuya puytinchikchu. Chaqa kwirpunchik dasla tukukaqqa, zimanunari chay tukuy tyimpu kawsaqpiqa kayta puytinga? ⁵¹ Piru nuqami chay mana yaçhayashaykillapata munani intrakanaykillapata. Chaymi nishaykillapa: Kriyiqkunaqa manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru tukuylami kusa ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. ⁵² Dasla nawinchikta qipchirachir, manapis chapakuchiyasha yupaymi, chay tukukananta trumpitata waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuyla ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. Chaqa trumpita waqatingami, tukuy kriyiqkuna wanushakanamapisi kawsamunqallapa, qashanqa amana wanunapaqnachu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqkunaqami, uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. ⁵³ Chaqa chaynuqami kay kwirpunchik mana allinta ruraq karmapis, manana chaynunchu kanqa. Chaynulla kwirpunchik wanunapaq kaqmapisi, manami wanunapaqnachu tikrakanqa. ⁵⁴ Chaynu kusala uchayjun kar, manana uchayjunpaq tikrakashu, chaynulla kwirpunchikmapisi wanunapaq kasha kar, mana wanunapaq katinnaqami, kumplikanaqa Dyus nitin iskribikashanpi kaynu nishanqa:

“Dyusninchikmi binsinqa chay wanuyta, amana wanunallapapaq” nir.

⁵⁵ Chaynulla nipsis:

¡Runakunaqami manana wanunqanachu!

¡Chaynulla runakunaqami wanunapaqqa mana manchakunqanachu! nir.

⁵⁶ Chaqa Moisés mantakushanta mana kasurmi uchakuranchikllapa. Chaymi chaynu uchakurilla wanunallapapaq karan. ⁵⁷ ¡Piru Amitunchik Jesucristuraykumi Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamarninchikllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nisha! ¡Chaymi Dyusninchikta kusalata payji nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanunallapamanta washamashanchikllaparayku!

⁵⁸ Chayrayku, munashay kriyiq masiykuna, chay kriyishaykillapanullami maydiyapisi shachinakunkillapa, amana disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchikpaq kusata yaçhachikur trabajanillapa. Chaqa qamkunaqami yaçhankillapa payllapaq yaçhachikurqa, manami yanqallachu yaçhachikuyankillapa nir.

16

Pablumi willan kriyiq masinkunapaq ufrindata tantananllapapaq

¹ Nataq chay ima ministishanllapakunata kriyiq masinchikkunapaq tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha karay, chaynullami tantanillapa. ² Chaymi imanutaq ganashaykillapanulla, chay dumingkunapiqa aykalamatapis siparayllapa. Chaymantaqa tantar yarachiskinkillapa, nuqa rikashuqllapa shamutiyaqa, ufrindata manana tantanaykillapapaqnachu. ³ Nuqa çhamutiyaqami, qamkuna ukninchikkunata rinanpaq akratikllapa Jerusalemman kaçhashaq. Chaynumi kaçhashaq kartata, chaynulla chay qamkuna tantashaykillapata ima chay kriyiq masinchikllapakunamanqa. ⁴ Chaymi rinaypaq allin yupay katinga, nuqapis paykunawan rishaq.

Pablumi riyta yarpun Corinto pwibluman

⁵ Nuqa watukushuqllapa shamurqami puntataqa rishaq Macedonia lugarpi kriyiqkunataraq watukuq. Chaymantanami qamkuna kayashaykillapa Corinto pwiblumanqa çhamushaq. ⁶ Chaynu çhamurqami, imanupiqqa qamkunawan kidayman tukuyla chay tamya tyimputaqa. Piru çhaymantaqami qamkuna yanapamatkllapa rishaq, maymanmi rir yaçhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa. ⁷ Manami das pasaqnulaqa rikashunayanillapachu. Ashwanmi unayta qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa kanqa. ⁸ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman. ⁹ Chaqa kay pwiblupimi, Amitunchikpaq

kusala achka yaĉhachikunaypaq kan. Chaymi kaypi yaĉhachikutiyqa, Jesucristupiq a chka kriyinqallapa, michka kay pwiblupi kusala achka runakuna ĉhiqnimayatinllapamapis.

¹⁰ Ukninchik Timoteo qamkunaman ĉhamutinqa, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi nuqa yupaylla Amitunchikllapaq kusata yaĉhachikun. ¹¹ Chayrayku amami mayqannikillapapis paytaqa disprisyankillapachu. Ashwanmi yanapankillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yarayanillapa.

¹² Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqlapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiykuna, rikĉhakusha yupaylla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunquykiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa. ¹⁴ Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.

¹⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhashaykillapanumi Estĉefanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpinqa puntata Amitunchikpiqa kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa. ¹⁶ Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaĉhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaĉhachikunaykillapapaq.

¹⁷ Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estĉefanas, Fortunato, Acaico watukumaq ĉhamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapamapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa. ¹⁸ Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaypaq, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaypaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.

¹⁹ Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaĉhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantakaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa. ²⁰ Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa. Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.

²¹ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa, kay saludukunata nuqalla iskribimuni. ²² Mayqanpis Amitunchik Jesucristuta mana munarqa, kusala mana allin chu kanqa Dyuspaqqa. Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay nuqakunaman! nir.

²³ Amitunchik Jesucristumi kusa shumaqta llakipar yanapashunqallapa. ²⁴ Tukuy qamkunatami nishaykillapa: Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi kusata munashunllapa. Chaynu kusalata munashurllapa ima saludashunillapa.

Chaynumi kanqa.

2 Corintios

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman çhar Pablo yaçhachikutinga achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluqa chaypi kidar yaçhachikuran uk aña-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaçhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaçhachikuyatinmi, wakin yaçhachikuqkunapis çharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaçhachikuqkunaqa kaynu nir yaçhachikuq qallariranllapa: Pabluqa manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaçhachikuyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, chaynu nir yaçhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaçhasanwanqami ishkey kutipaqna kaçharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninga kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), imanu qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda yupayna kashunllapa nir (8.1-9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis imanu qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya lugarpi kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni. ² Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik Jesucristumanpis mañakumi, llakipar tukuy imapi yanapashutinlapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

³ Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi, alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima yanapamanchikllapa. ⁴ Paymi kunsular yanapamanchikllapa ima riqchaq qischakaykunamanmatapis. Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis ukkuna qischakaqtaqa kunsular yanapaypaq, imanuçi pay nuqanchikkunata kunsulamanchikllapa chaynulla. ⁵ Chaqa Jesucristo kusata qischakasha katinmi, nuqanchikkunapis qischakashunllapa payrayku. Chaynu qischakashaqami, payqa masta kunsular yanapamashunllapa. ⁶ Nishaykillapapis, qischakar yaçhachishutiyllapa kriyitkillapaqa, Dyusqa kunsular washashunqallapa. Chaqa pay nuqakunata kunsulamatinnlapaqa, qamkunapismi kunsulakankillapa. Chaymi shachinakunkillapa ima qischakaykunamanmatapis nuqakuna yupaylla. ⁷ Qamkunapaqqami, kusata kunfyakanillapa qischakarmapis shachinakunkillapa nir yaçhar. Chaqa imanuçi nuqakuna yupay qischakayankillapa, chaynullami Tayta Dyusqa qamkunatapis kunsular yanapashunqallapa.

⁸⁻⁹ Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpi qischakashayllapapaq chiqapta yaçhanaykillapapaq willashunillapa. Kusatami qischakarayllapa mana agwantaypaqta. Chaymi yarpuyayllapa chaypina wanuyashaqllapa nir. Piru chay qischakaykunaqami sirbimaranllapa ama nuqakunalapi kunfyakarchu, ashwan wanushakunata kawsachi Dyuslapi kunfyakanayllapapaq. ¹⁰⁻¹¹ Dyusmi chay qischakaykunamantaqa washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa. Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur yanapamatkillapaqa, chay saqra wanunaykunamanmatapis washamayanqallapa. Chaymi wakinkunapis Dyusta payji ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

¹² Kusatami aligriyanillapa, tukuywan kusa shumaq allinlata kawsasha kanillapa nir yaçhashayllaparayku. Piru ashwan qamkunawanmaqami kusa mas shumaqta kawsasha kanillapa. Manami munayniyllapamantachu chaynuqa kawsasha kanillapa. Ashwanmi Tayta Dyus llakipar yanapamashanllaparayku, chaynuqa kawsarayllapa. ¹³ Kartaykunapimi qamkuna liyir intrakanaykillapapaq iskribishurayllapa, mana ukmanta imachu. Chaymi kunfyakanillapa chay nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq ima chiqapta intrakanillapa nir yaçhar. ¹⁴ Piru qamkuna wakinllataqa intrakasha karllapamapis, kusalata aligriyar shumaqta yarpuyllapa nuqakunapaqqa. Chaymi

nuqakunapis kusalata aligriyar shumaqta yarpushaqllapa qamkunapaqpis, maydiya Amitunchik Jesús tikrakamutinga.

¹⁵ Allinta nuqapaq yarpuyankillapa kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha karay puntataqa qamkunataraq watukushuyllapata, chaywanqa ishkay kutipa qna rikashunayllapapaq. ¹⁶ Puntataqa watukushuyllapata yarpuray, Macedonia pwibluman riqnu. Chaymanta tikrakamurpis qashan watukushuyllapata yarpuray. Chayna qamkunapis yanapamatkillapa rinaypaq Judea pwibluman. ¹⁷ Ma ¿watukushuqllapa mana shamurqachu, naypaqtaqa mana allita yarpusha kashaq? ¿Qamkunachu yarpunkillapa nuqaqa munashayta rurar shamunaypaq arnishurllapapaq, mana allinta yarpurchu mana shamushachu kashaq nir? ¹⁸ Dyusmi yaçhan imatapis pay yupaylla arnikushayllapataqa kumplinillapa nir. Chaymi mana chay kutillaqa “Ari, chaynu kanqa”, “Mana, mana chaynuchu kanqa” niytaqa puytinillapachu. ¹⁹ Chaqa nuqami, Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusninchikpa Wamran Jesucristupaq yaçhachikunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar, tukuy ima nishantapis kumplin. ²⁰ Chaynami Jesucristupi kumplikari Tayta Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi Jesucristurayku, Tayta Dyusta alabarqa ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir. ²¹ Tayta Dyusmi nuqakunata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuwan pullachar shumaqchamashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapa paypaqna kanallapapaq. ²² Chayna paypa kaqnin kanallapapaqgami siñalamaginchik yupay, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaymi Ispiritunwana karqa, yaçhanchikllapa tukuy tyimpupa qna paypa kanchikllapa nir.

²³ Chiqaptami nishaykillapa: Corinto pwiblupi kaqkunaman watukushuqllapa shamunaypaq karmapis, manaraqmi shamushachu kani, qamkuna llakishalla katkillapa mas llakichishuymantalla nir yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytanchik Dyusla yaçhan. ²⁴ Manami nuqakunaqa qamkunata kusata willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari chiqaptana kriyinkillapa. Ashwanmi yanapashunayanillapa kriyishaykillapanulla aligrilana kawsanaykillapapaq.

2

¹ Chayraykumi nuqaqa nisha kani, manaraq qashanqa watukushaykillapachu, ama anyashur llakichishunayllapapaq. ² Chaqa qashan nuqa llakichishutiylapapaq, ¿mayqanna nuqataqa aligriyachimanqallapa, mana qamkuna katkillapapaq? ³ Chaymi ashwan llakichimankimanllapa nir yarpur manaraq shamurchu, naypaqtaqa kartata iskribishurayllapa shumaqchanakunaykillapapaq. Chaqa nuqaqami munani ama llakichimarchu aligrichimaykillapata. Chayna kunfyakaray tukuy qamkunaqa chay kartata liyir shumaqchanakur nuqawan pulla aligriyayankillapa kanqa nir. ⁴ Piru chay kartata iskribishurllapapaq, tukuy shunquywan kusata yarpur, llakir ima waqaray. Chaynu katinmapis, manami llakichishunayllapapaqchu iskribishurayllapa, ashwanmi alliplata munashunillapa nir yaçhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

⁵ Chay runa mana allinta rurar llakichimasha nishurayllapa chayqami, mana nuqalatachu llakichimasha. Ashwan tukuy qamkunatapis llakichishushallapa. Chaynu katinmapis ama chaykunataqa kwintachashunllapachu. ⁶ Qamkunamanta achka runakuna nanaq nanaq chay runata karanta imatapis willasha katinnaqa, amana willayllapanachu. Chayllanami kanqa. ⁷ Ashwan kananqa pirdunar yanapayllapana. Kuytawkish kusata llakichitkillapa imakunata yarpur, mana das qamkunawan shunqatinchu. ⁸ Chaymi qamkunata rugashunillapa, qashan rikachinaykillapapaq imanumi llakipayankillapa nir. ⁹ Naypaqlatanami kaykunapaqqa iskribishushallapa kani, chiqaptachu nuqa willashushayllapataqa kasuyankillapa kanqa nir yaçhanaypaq. ¹⁰ Nuqaqami yaçhayani qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa nir. Chayna nuqapis paypaq manana ima mana allintapis yarpurchu, çhamurqa pirdunashushanami karay ninaypaq. Tukuy chaykunapaqgami Amitunchik Jesucristo yaçhan, shumaq pullana kanaykillapapaq. ¹¹ Chaynuqami, Satanasqa mana nuqanchikkunawanqa imatapis rurayta puytinganachu. Chaqa pay imanurachikun nirpismi yaçhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

¹² Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas pwibluman yaçhachikuq çhatiyqa, kusalata uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq yaçhachikunaypaqqa, achka karan chaypiqa. ¹³ Piru chaynu katinmapis, kusalata yarpupakuray kriyiq masinchikllapa Tituta chaypi mana tarir. Chaqa paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa willamananpaq karan. Chayraykumi nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray Macedonia lugarman, chaypi Tituta tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta paypi nin

¹⁴ Payji nishunllapa Dyusninchikllapata. Paymi nuqakunataqa kusa allinlata purichimanllapa, Jesucristo pullakumashallapa katin. Chaymi nuqakunata akrrar kaçhamashallapa, paypa shumaq rimayninta tukuy pachapi yaçhachikunayllapapaq. Chay rimashan rurashan imakunami, yaçhachikushaqa shikwakan tuktitukunapa mishki asyaynin yupay. ¹⁵ Chaqa nuqakuna yaçhachikurqami, Jesucristo Taytanchik Dyusta insinsyuwan quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay kanillapa. Chay insinsyupa asyayninqami shikwakan, chay washakaq runakunaman, chaynulla chay mana washakaq runakunaman ima. ¹⁶ Chay mana washakaqkunapaqqami, kay insinsyupa asyayninqa, wanuyllapaq asyan. Piru chay washakaqkunapaq-shuypaqa, insinsyupa asyayninqa allipla mishki mutkiypaqla kar, tukuy tyimpupaq kawsachin. Manami mayqanpis munayninllamanta Dyus nishankunata yaçhachikuyta puytinchu. ¹⁷ Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay munayniyllapalamanta pagrakanayllaparaykuchu Dyusninchikpaqqa yaçhachikunillapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa chiqapta rimanillapa mana llullakurchu, pay kaçhamashanllaparayku, chaynulla Jesucristo pullakumashallapa katin.

3

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

¹ Kaykunata nirqachu, çyarpuchishunillapa, qashan nuqakunalla alabakayanillapa nir? ¿Manaqachu wakinkuna yupay nuqakunapis kartayllapatarraq rikachishaykillapa, maymantami shamunillapa nir yaçhanaykillapapaqqa? ¡Manami! Chaqa qamkuna, chaynulla wakinkunaqami yaçhankillapa nuqakunaqa, Dyusmanta shamunillapa nir. ² Qamkunallami kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi mayqanpis qamkunata, Dyus munashankunata ruraqta rikashurllapaqa, yaçhanqallapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha kanillapa nir. ³ Allipla shutillami qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku pay yanapashutinllapa munashanta rurankillapa. Chaymi chay rurashaykillaparayku intrakanllapa Jesucristuwanna kankillapa nir. Qamkunaqa manami lapisiruwana iskribikasha kartachu kankillapa. Chaynulla manami rumipi iskribikasha yupaychu kankillapa. Ashwanmi, qamkunawanna chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispiritan katin, Dyus munashankunata rurankillapa. Chaynami ninqallapa, yaçhachishushayllaparayku unay kashaykillapamantaqa ukmanna kankillapa nir.

⁴ Jesucristo pullakumashanchikrayku, Dyuspi kunfyakanillapa chaykunapaqqa. ⁵ Manami nuqakunalla kusa yaçhaq kashayllaparaykuchu chaykunataqa ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta puytishayllapaqami, Dyusmanta shamun.

⁶ Chaqa pay mana yaçhachimashallapa katinqa, mana mayqantapis willayaymanllapachu chay mushuq tratupaqqa. * Chay mushuq tratuqami mana iskribikashachu. Ashwan Santu Ispiritu shunqunchikpi ratakusha katinmi yaçhanchik, Dyuswan kar mushuq tratuta rurashanchikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis Dyus mantakushankunata munayninlamanta kumplishaq nirqa, ashwan tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa chiqanchakanqallapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritanlamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.

⁷ Rumipi iskribir Moiesta, Dyus qushanqa, mana mayqantapis washayta puytiranchu, runakuna mana tukuyta kumpliya puytishanllaparayku. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunata Moisés Dyusmanta aypatinga, Dyusqa Moisespa qaqlantaqa kusala lliypa intirupaq tikraran. Chaymi Israel runakunamapis mana rikayta puytiranchu qaqlantaqa. Piru allmanta allmantaqa, chay llipyarayashanqa chinqaran. ⁸ ¡Ashwan kananqa Dyuspa Santu Ispiritan yanapamaqñinchikllapa chayqa, kusala mas shumaq washamanallapaqqa! ⁹ Chay mantakuykuna kusa lliypalla karmapis payllaqa mana washamayninchikta puytiranchu. Piru kanan-shuypaqa Dyusninchikpi kriyishanchikrayku Santu Ispiritanwan yanapamarninchik washamanichik. Chaynu katin ashwan chayqa kusala mas shumaq kanqa Moisés mantakushanmantaqa. ¹⁰ Chaqa Moisespa qaqlan llipyaratın kusa shumaqta mantakusha katinmapis, manami shumaqñachu, Santu Ispiritanwan Dyus kusala shumaqta yanapamashanchikmantaqa. ¹¹ Chaynu Moisespa qaqlan llipyaratınmapis, yaçhachikushankunaqa mana tukuy tyimpupaqchu kawsachikuran. Ashwan Dyuspa Santu Ispiritanmi kanan yanapamashanchik chaymi, llipyaraq yupay kusala mas shumaq kar, kawsachikun tukuy tyimpupaq.

¹² Kaykunapaq yaçharmi nuqakuna-shuypaqa, mana imatapis mancharchu yaçhachikunillapa, chay yaçhachikushayllapaqa tukuy tyimpupaq mana chinqanchu

* 3:6 Chay rumipi unay iskribikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Éxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremias 31.31-34.

nir. ¹³ Manami Moisés yupaychu yaĉhachikunillapa. Moisesqami qaĉllanta pañuwan pampaqnula yaĉhachikuq, Israel runakuna ama kwintachakanapaq qaĉllan llipyarayashanqa limpuna allmanta allmantaqa chinqayan nir. ¹⁴ Piru Moisés yaĉhachikutinga chiqapta runakunaqa mana intrakanllapachu. Kanankaman chay unay tratuta liyirqa, mana intrakanllapachu Jesús, Dyuspa Cristun nirqa, yarpuyninga pañuwan pampakasha yupay katin. Chaynulla chay pampakashan yupay chayqa manaraq ashuchikashachu. Ashwanmi chay pampakashan yupay chayqa, ashuchikayanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta kriyitinllapana. ¹⁵ Kanankaman Moisespa librunkunata liyirmapis, wakin Israel runakunaqa mana intrakanllapachu, yarpuyinllapa uk pañuwan pampakasha yupay katin. ¹⁶ Piru uk runa, Amitunchik Jesuspina kriyitinga, chay pañu pampaq yupay chayqa ashuchikaq yupayna kidan. ¹⁷ Chaymi Amitunchik Jesuspi kriyishaqa, payqa Santu Ispiritunta qumanchik. Chaqa Amitunchikqami paylla Santu Ispiritupis. Chaymi chay maypiĉhi Amitunchikpa Ispiritun katinga, chaypiqa washakayta puytinchik. ¹⁸ Chayrayku tukuy nuqanchikkunaqa, chay pañu qaĉllanchikta pampaq yupay kaq chay manana katinga, ispiju yupay kasha, runakunaqa rikamarninchikllapa yaĉhan kusa puytiqmi Amitunchikqa nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik Jesusqa mas allinpaqna tikramayashunllapa, pay yupay kusala shumaqna kanapaq Ispiritunrayku.

4

Pablumi karanlata yaĉhachikun

¹ Chayraykumi mana disanimakunillapachu. Chaqa Tayta Dyusmi kusata llakipamarllapa inkargamashallapa paypaq yaĉhachikunayllapapaq. ² Tukuy ima pingaypaqkunataqa, manana rurayta munashanachu kanillapa. Chaymi mana kusa yaĉhaq tukur ima ingañakuytaqa munanillapachu. Chayraykumi Dyusninchikpa rimaynintaqa mana llullakurchu, karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa naypanpi rimashayllaparaykumi, intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqashi Dyuspaqqa mana llullakurchu rimanillapa nir. ³ Piru wakinkunapaq-shuyupaqa pakaplla yupay kanqa chay yaĉhachikushayllapaqa. Chaymi mana intrakanashanllaparayku, tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa ashuchikanqallapa. ⁴ Chaqa mana intrakanashanllaparaykumi, kay pachapi sagrata rurachikuq dyabluga, yarpuyinpi syiguyasha yupay kananllapapaq nisha. Chayna Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan katin, shumaq rimayninkuna llipyaraq yupay katinmapis, ama kriyinanllapapaq. ⁵ Manami nuqakunallapaqchu yaĉhachikunillapa. Jesucristupaqmi yaĉhachikunillapa, pay Amitunchikllapa nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa sirbishuqnikillapala kanillapa, Jesusta munashayllaparayku. ⁶ Dyusmi tukuy imakunata ruraran. Piru tutaparaq intiru katinmi, “Kanqa achkirachikuq” niran. Chayna achkilla tikrakan. Chaynullami Jesucristupi kriyisha yarpuyininchikllapatapis achkiraqlla yupay kananpaq tikrasha. Chayna Jesucristurayku yaĉhanallapapaq, Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

⁷ Michka allpa manka yupay karmapis, nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa yaĉhachikunayllapapaqqa. Chayna runakuna rikarqa yaĉhananllapapaq chay yaĉhachikushayllapaqa mana nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa pudirinwanmi yaĉhachikunillapa nir. ⁸ Chaynu, kusalata qischarak allpa manka yupay daskaqla pakikanapaq karmapis, manami tukuy tyimpupaq qischakashayllapachu. Chaymi yarpur llakirmapis, mana kwintachakanillapachu. ⁹ Ikiyillapakunapi qis-chamananllapapaq purinllapa. Piru manami nuqakunallataqa Dyusqa dijaminllapachu. Chaynulla alsar ima itakumarllapamapis, manami allpa mankata yupayqa llampuchamanqallapachu. ¹⁰ Mayta rirmapismi Jesuspaq yaĉhachikur purinillapa. Chaynu purirmi yaĉhanillapa wanuchimanayanllapa nir, imanuchi Jesús washamanllapa chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq yaĉhachikushayllaparayku wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku, yaĉhanqallapa payqa kawsan nir. ¹¹ Chaqa nuqakuna kawsayarlla Jesuspaq yaĉhachikutiyllapa wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaynu katiyillapami, ukkunaqa yaĉhanqallapa Jesús washamanllapa nir. ¹² Chaynu yaĉhachikushayllaparaykumi mana intrakanqaqkunaqa, wanuchimananllapa ima. Piru qamkuna-shuyupaqa ashwan washakashaykillapana, qischarak yaĉhachishutiyllapa kriyishaykillaparayku.

¹³ Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Nuqa kriyiq karmi, kunfyakar rimaray” nir. Chaynullami nuqakunapis qischaraq, kunfyakar rimanillapa kriyishayllapapaqqa,

mana manchakur imachu. ¹⁴ Chaqa yačhanillapa Dyus, Amitunchik Jesusta wanushanmanta kawsachimuqgami nuqakunata, chaynulla qamkunatapis kawsachimarninchikllapa, pullata apamashunllapa paywan na kanallapapaq nir. ¹⁵ Nuqakunami qamkunarayku qischakasha ima kanillapa, Dyusta riqsir washakanaykillapapaq. Chayraykumi runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta alabar ninqallapa: Dyusmi kusalata yanapamarninchik washamanchik nir.

¹⁶ Chaynu yačhachikur kusata kwirpuyllapapi qischakarllapamapis, manami disanimakunillapachu. Ashwanmi yarpuyiyllapapiqa, Dyuspaqqa mas allinna kanillapa. ¹⁷ Kay bidapi qischakayanillapa chaykunaqami dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan kanayllapapaq nishanqami, kusala mas shumaq chay qischakaykunamantaqa. Chaymi tukuy tyimpupaqna chaykunaqa. ¹⁸ Chayraykumi kay bidapi qischakashayllapakunapaqqa mana yarpupakunillapachu. Chaqa chay qischakaykunaqami uk ratulapaq. Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan kanayllapapaq nishanlapi kunfyakanillapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnimashanllapakunaqa tukuy tyimpupaq.

5

Imanumi syilupiqa kayashunllapa

¹ Nuqanchikkunapa kanan kwirpunchikkunaqami, runakuna rurashan chukllakuna yupay uk ratulapaq kay bidapiqa kanqa. Piru yačhanchikllapami, kay bidapi kawsayashanchikmantaqa uk bidapiqa tukuy tyimpupaqna mushuq kwirpuyjun kawsashunllapa nir. Chaymi tukuy tyimpupaq, Dyus rurashan mana tukukaq wasi yupayna kashunllapa. ² Chayraykumi kanan kawsarqa, rishamana kayman unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa. ³ Chaqa chay wasiqami, mudananchikllapa yupay pampamanchikllapa, ama lirila yupay kanallapapaq. ⁴ Imanutaq mana yanqa mudakusha kashamaqa, chay yakakushanchik mana imapaqpis sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa. Chaynullami kay bidapi kawsayashanchikllapa kwirpunchikqa, mana tukuy tyimpupaq katin maydiyaqa wanunchik. Chaymi munanchikllapa unaq syiluman nir, shumaqta mudakusha yupayna tukuy tyimpupaq kawsanapaq. ⁵ Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir chiqapta yačhanallapapaqgami Tayta Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaqa paymi chaynu kanapaq nimashanchikllapa.

⁶ Santu Ispiritu nuqanchikkunawan katinmi, yačhanchikllapa unaq syilupi Jesuswan pulla tukuy tyimpu kawsayashunllapa nir. Piru kay pachapiraq kawsarqami, Amitunchikmantaqa wakaqlapi yupay kanchikllapa, manaraq paypa pullan kashanchikllaparayku. ⁷ Paypi kriyiq karmi chaypaqqa yačhanchikllapa, mana nawinchikwan rikashanchikllaparayku imachu. ⁸ Chaymi kusata kunfyakar yarpunchikllapa kay pachapi kawsayashanchikllapamantaqa rir, Amitunchikwan na kanallapapaq. ⁹ Chayraykumi Dyus munashanlata rurar kawsayta munanchikllapa kay pachapimapis, payta aligriyachinallapapaq. Chayna unaq syilupi paywan pulla karmapis chayllata rurar tanallapapaq. ¹⁰ Yačhashanchikllapanu tukuyami, Jesucristupa naypanman riyashunllapa, payna mantakananpi tar rikar yačhamanallapapaq imanu kashapis. Chaymi tukuyta rikar yačhamarninchikllapaqa, payna imatapis ruramashunllapa, kay pachapi kawsayarlla, allinta mana allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

¹¹ Chaynu Jesús runakunata rikar yačhayanqa nir yačharmi, pay munashankunata rurar alliplata chaykunapaq runakunata intrachiya yarpunillapa. Dyusqami allita riqsimanllapa pay munashankunata rurannillapa nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita chaykunapaqqa intrakar riqsimankimanllapa. ¹² Manami qashan alabakanarchu chaynuqa willashuyanillapa. Ashwanmi chaykunataqa willashuyanillapa intrakanaykillapapaq, chay wakin yačhachikur paykunalla alabakar purinllapa chaykunapaq. Chaymi intrakanaqa, nuqakunapaq rimankillapa, yačhachishushayllapaqa chiqap nir.

¹³ Imanupi yaru yupay yačhachikunki nimatkillapamapis, Dyusmi yačhan chay yačhachishuyashayllapapaqqa. Nataq qamkunamanta nuqakunapaq, mana yaryushachu allintami yačhachikuyan niqkunaqa, allinta yarpuyankillapa. ¹⁴ Imata rurarpismi mana nuqakunapa munayniyllamantachu rurannillapa. Jesucristo kusalata munamanchik nir yačharmi, pay munashanlata rurannapaq kanchik. Chaymi nuqanchikrayku, Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa, yačhanchikllapana Dyuspaqqa uchanchikkunapaq pagrakusha yupayna kanchik nir. ¹⁵ Jesucristuqami tukuyapaq wanuran, amana munashanchiknullata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi wanurmapis kawsamuran, pay munashantana rurar kawsanallapapaq.

¹⁶ Chayraykumi kananqa nuqakunaqa manana mayqan runapipis yarpunillapachu, imanutaq kay pachapi mana kriyiqkuna yarpunllapa chaynuqa. Chaqa nuqakunapismi

paykuna yupay, Jesucristupaqqa mana allintachu yarpuq kanillapa. Piru kananqami manana chaynutachu yarpunillapa. ¹⁷ Ashwan mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk mushuq runana. Unay ima kaqkunaqami pasashana; kanan kaqqami mushuqna.

¹⁸ Tukuy kaykunatami pay rurasha. Chaymi paylla Dyusuninchikqa shumaqtana rikamanchikllapa, Jesucristurayku. Chaynulla nuqanchikkunatana inkargamashanchikllapa wakinkunatapis willashallapa, paywanqa shumaqna kananlapapaq. ¹⁹ Chaqa, Tayta Dyusmi runakunata pullakunanpaq niran, Jesucristurayku uchanllapamatapis manana kwintacharchu. Chay kaykunapaq yačhachikunayllapapaqmi nuqakunatapis nimiranllapa. ²⁰ Chaynu Jesucristo nuqakunata kačhamashallapa katinmi, Dyus yupaylla yačhachikunillapa paywan shumaq kananlapapaq. Chaymi Jesucristurayku willashunillapa: Taytanchik Dyusta ama čhiqnirchu, ashwan paywan shumaqta kawsashunllapa nir. ²¹ Yačhashanchikllapanu, Jesucristumi mana ima uchayjunmapischu karan. Piru Dyusqami, payta kačhamuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaymi, Jesucristurayku nuqanchikkunaqa shumaqchakasha mana uchayjunnachu kanchikllapa Dyuspaqqa.

6

¹ Kananqami, Dyus nishankunata yačhachikuq kar, rugashunillapa Dyus yanapashushanllapapaq yačhachishutinllapaqa, allita intrakar kasunaykillapapaq. ² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Kusa allin tiympupi mañakutki uyapashuray.

Chaymi washakanaykillapapaq tiympupi yanapashuray” nir.

Chaynulla qamkunapaqqa kananllami kusa allin tiympuqa. ¡Chaymi kananqa Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablumi Jesucristupaq yačhachikur qischakashanpaq intrachikun

³ Nuqakunaqami mana, mana allinkunataqa ruraniillapachu. Chaqa manami munaniillapachu chay mana allin rurayniyllaparayku, Dyus mana washashunanllapataqa.

⁴ Ashwanmi michka qischakar, imata ministirmapis, shachinakur imatapis Dyus munashanlata ruraniillapa. Chayrayku runakuna yačhananllapapaq, nuqakunaqa chiqapta Dyusta sirbinillapa nir. ⁵ Chaynulla wipyakar, prisukar, qaryapamatatinllapa, kusata trabajar, michka mana punur, mallaqnarmapis, alliplata shachinakusha kanillapa, Dyus munashanlata rurar. ⁶ Chaynumi Dyus munashanlataqa ruraniillapa: Kusa allinlata kawsaq kar, Dyuspa rimayninta yačhaq kar, tanyakar mana imatapis das ruraq kar, Dyuspa Santu Ispiritun nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis munap kar, ⁷ chiqapta yačhachikuq kar, Tayta Dyuspa pudirnin nuqakunapi katin ima. Chaynumi allin ruraykunalata rurar kawsanillapa. Chaymi musyamaqkuna, mana musyamaqkunapis nuqakunapaq ninqallapa, Dyus munashanlata rurar yačhachikunllapa nir. ⁸ Imanupiqqa kasumanllapa. Imanupishuypaqa mana. Imanullapiqa kusa shumaqta rimanllapa nuqakunapaqqa. Imanupishuypaqa musyamarllapa mana allintachu rimanllapa. Llullakuqkunata yupaymi ruramanllapa, michka mana llullakur, chiqapta rimasha katiyllapamapis. ⁹ Dyuspaq mana yačhachikuqninta yupaymi ruramanllapa, kusata riqsimaqllapa karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi kanillapa, piru kawsayanillapapaq. Kusatami qischamanllapa, piru manami wanuchimanllapachu. ¹⁰ Llakisha yupay kanillapa, piru aligrilami kanillapa. Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami Dyuspaqqa imayjun kaqpaq yupayna tikranillapa. Chaynumi pubri yupay kanillapa, piru Dyuspaqqa kusa imayjun kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta Dyus munashanlata ruraniillapa.

¹¹ Corinto pwibluپی kriyiq masiykuna, kusa allitami willashushallapa kar, tukuy shunquywan munashunillapa. ¹² Tukuytami imatapis manyaq willashusha karllapa kusalata munashunillapapaq. Ashwan qamkunami nuqakunataqa mana chiqapta munamaq yupaychu kankillapa. ¹³ Chayraykumi qamkunataqa rugashunillapa, imanutaq uk runa wamranta willan chaynu, qamkunaqa chiqapta munamanaykillapapaq, imanutaq qamkunata tukuy shunquywan munashunillapa chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

¹⁴ Kriyiq masiykuna, chay mana kriyiqkunawanqa amami kasaranaykillapapaq imalamapis tratuta rurankillapachu. Chaynuqami manana paykunawan yuntakaq yupaynaqa kayankillapachu kanqa. * Chaqa manari allincho, allinta ruraqkunawan, chay mana allinta ruraqkunaqa pičhunakur chayllata yarpunanllapapaqqa. Chaynulla manami achkirachikuqwan tutaparaqpis pičhunakuyta puytinllapachu. ¹⁵ Chaynumi Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata yarpuyta puytincho. Dyuspi kriyiqpis, mana

* 6:14 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

chayllata yarpuyta puytinchu, am mana kriyiqwanqa. ¹⁶ Manami allinchi kawsaq Dyuspa lugarnin, uk runa rurashanta amituy nir aduranapaqqa. Chaqa kawsaq Dyusqami maypi kashapis, nuqanchik kriyishanchikrayku pullanchik. Chayraykumi paypa wasin yupay kanchikllapa. Paymi tukuy kaykunapaqpis iskribishankunapiqa kaynu niran:

“Nuqaqa paykunapi kawsar

purishaq paykunawan pulla.

Nuqami paykunapa Dyusnin kashaq.

Paykuna-shuyupaqa wamraykuna kar,
nuqalata kasumar munashayta ruranqa.

¹⁷ Chay mana allinta tukuqkunamanta llugshir wakaq tukuyllapa,
ama mana allin rurayninllapata ruranaykillapapaq.

Chaymi shumaqta rikashurllapa,

¹⁸ Taytaykillapa kashaq qamkunapaqqa.

Nataq qamkunaqa ullqu wamray, warmi wamray kankillapa.

Chaynu nirmi arnishunillapa tukuy imata puytiq Dyusnikillapaqa” nir.

7

¹ Chaynu kaykunata arnikashanchikllaparaykumi, kriyiq masiykuna, kwirpunchikpi, yarpuyinchikpi ama mana allinkunataqa rurayta yarpurlamapischu kawsashunllapa. Ashwan Taytanchik Dyusta kasur, manchar pay munashankunalata rurar kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakanllapa

² Nuqami munani, nuqakunapi kunfyakar kusata munamanaykillapata. Chaqa manami mayqanwanpis mana allintaqa rurashachu kanillapa. Manami mayqantapis uchakuchishachu kanillapa. Chaynulla mana mayqantapis llullachisha imachu kanillapa imapaqpis. ³ Qamkunamanta wakinnikillapallataqachi mana allinta tukusha katkillapa, chay mana allinta tukushaykillaparayku washaykillapata rimaq yupay willashunillapa. Piru manami washaykillapatachu rimayani, chaqa nishurayllapana kusalata munashunillapa nir. Chaynullami kawsayar, manaqa wanunaypaqna karmapis, kusalata munashaykillapa. ⁴ Alliplatami yachani chaynu katinmapis, qamkunaqa kasumar munamankillapa nir. Chaymi qamkunata willashurllapaqa alliplata aligriyani qamkunarayku. Chayna imanu qischakarmapis, allipta animakuni, aligriyani ima.

⁵ Macedonia pwibluman chashaymanta-pacha, manami samashachu kanillapa. Ashwanmi maypipis kusalata qischakasha kanillapa. Maypipismi qaryapamaqlapa. Chaymi nuqakuna-shuyupaqa kusalata llakir yarpupakurayllapa mana imatapis qamkunapaq yacharchu. ⁶ Piru llakishakunata aligriyachi Dyusmi nuqakunataqa aligriyachimashallapa, Tito chamushanrayku. ⁷ Chaqa chamurqa allip shumaqta parlamashallapa, kusala shumaqta samachishaykillapa nir. Tituqami nimashallapapis, alliplatashi qamkuna nuqakunata rikamanayankillapa, chaynulla qamkunaqashi alliplata llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir. Chaynu willamatimni ashwan masta aligriyaray.

⁸ Chay kartata kaçhamushayta liyirchi intrakar llakishaykillapa. Piru kananqami nuqaqa kusala aligrina kani. Chaqa chay kartapi iskribishushayllapaqami uk ratulapaq llakichishushallapa. ⁹ Piru kananqa ashwan qamkuna llakir kriyir, nuqata mana allinta ruramashaykillapapaq, Dyusta llakipamay nishaykillaparayku, alliplata aligriyani. Chaqa qamkunaqami intrakaraykillapa Dyuspaqqa allipla mana allintachu kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay mana allinta rurashaykillapapaq llakir, manana mas tukurchu, Dyusman tikrakashaykillapa. Intrakashaykillapanu mana llakichishunillapachu kartataqa iskribishurayllapa. ¹⁰ Chaqa mana allinkunata rurashanchikunapaq llakirmapis, Tayta Dyusman tikrakar washakanchik. Chaymi manana llakinchikchu. Piru yanqa kay pachapi kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin kaqkunata ruraraqami, tukuy tyimpupaq wanunchik. ¹¹ Qamkunaqami kusata llakirmapis, Dyus munashannulla agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa imanunata kankillapa! Chay iskribishushayllapaqa manyaqta yarpuchishuranllapa nuqapi kriyinyaykillapapaqqa. Chaynulla piñachishuranllapa, manchachishuranllapa ima. Chaymantaqa ashwan kusata rikamanayaraykillapa. Chayna chay uchakusha chaykunataqa kastigaq yupay mana imatapis pakarchu karanta willashaykillapa. ¹² Chaynumiri, qamkunaman chay kartataqa mana uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla mana chay uchachakashapaq yarpur imachu iskribimuray. Ashwanmi chay kartataqa iskribimuray, Dyus yaçhanapqa qamkunaqa nuqakunapaq llakinillapa nir. ¹³ Kaykunami nuqakuna kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunswilumanmatapis, masta aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuqmantam animachishaykillapa. ¹⁴ Nuqami Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa, chiqapta paykunaqa kasushunqallapa nir. Chay nishayqami chaynu kasha. Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq qamkunata imatapis karanllata willashurayllapa, chaynullami Tituta willashayllapapis chiqap kasha. ¹⁵ Chaymi ashwan payqa kusa masta munashunllapa, qamkuna kusata rispitar shumaqta samachir kasuraykillapa, munaraykillapa nir yarpur. ¹⁶ ¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata aligriyani, qamkunapi kusata kunfyakar!

8

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

¹ Kananqa kriyiq masyikuna, parlashunayanillapa imanumi Tayta Dyusqa, Macedonia pwiblupi kriyiqkunata kusata munar yanapasha nir. ² Paykunami alliplata Dyuspaq allinta rurananrayku qisachakasha karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa mana imayjun karmapis, ministiqkunata imalawanpis kusata yanapasha, mana imankunapaq llakirlamapischu. ³ Nuqami chaykunataqa rikasha kani. Paykunaqami mana kwashayarlamapischu iman kaqmantaqa puytishanllapawan yanapakusha. Ashwan chay puytishanllapamanmatapis masta churashallapa. ⁴ Paykunapa munayninllamantami kusata yanapakuyta yarpur nuqakunata qumashallapa, ministiqkunata apar makyanayllapapaq. ⁵ Paykunaqami nuqakuna yarpuyashayllapamantaqa masta ruraranllapapis. Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta kasur, chaymanta nuqakunata uyamarllapa yanapakurqa, Dyus munashanta rurashallapa. ⁶ Chaymi nuqakunaqa, Tituta rugasha kanillapa tantananpaq chay ministiqkunata yanapanaykillapapaq qamkuna qukuyankillapa chaytaqa, pay naypaqta tantap qallaritin qamkuna mana tukuyta kumplishaykillaparayku. ⁷ Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis naypaqllapi kankillapa. Chaymiri kusata kriyirllapa, imanu rimaytapis yaچارllapa, kusala yaچayniyun ima kankillapa. Chaynulla yanapakuyma munankillapa, nuqakunamanta yaچakushaykillapata intrakanillapa ima. Chaynu kashaykillaparayku kananqa kusalata yanapakunkimanllapa dijurqari.

⁸ Manami kaykunata rurayllapa nir mantashuyanillapachu. Kaykunataqami willashunillapa yaچanaykillapapaq imanumi Macedoniapi wakinkunaqa yanapakunllapa nirla. Chayraykumi qamkunapis, paykuna yupay yanapakunkimanllapa. ⁹ Chaqa yaچankillapana, Amitunchik Jesucristumi alliplata munamarninchik kusala imayjun karmapis mana imayjun yupay tikrakan qamkunata imayjunpaq yupay tikrashunanllapapaq. ¹⁰ Qamkunapa byinnikillapapaqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa. Wakinkunamanta naypaq añullamanta, ministiqkunapaq puntata tantap qallarishaykillapataqa, rurar tukchiyllapa. Chaqa qamkunaqa mana yanqa rimaraykillapalachu. Ashwan chay rimashaykillapanumi yanapakuq qallarishaykillapa. ¹¹ Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq puntamanta-pacha puytishaykillapawan shumaqta yanapakuq qallariraykillapa chaynulla. ¹² Chaqa, Taytanchik Dyusqami mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis ukkunata munar puytishanchikwan yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta rikamananchik. Dyusqami mana mañamanchikchu imanchik mana kaqtaqa.

¹³ Manami kaykunataqa willashuyanillapachu yanapakushaykillaparayku imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu. Ashwanmi willashuyanillapa yanapanakur tukuy mikunallapapaq. ¹⁴ Chayraykumi kananqa paykunata yanapayllapa, maydiyaqa qamkunatana yanapashunanllapapaq. Kananmi paykuna ministiyashanqa, qamkunapana kan. Chaynulla imanupi maydiyaqa qamkunapa mana katinga, paykunapana kanqa. Chaynu yanapanakushallapaqa mana mayqanninchikpa imanchikpis faltamashunllapachu. ¹⁵ Kaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Chay kusa achkata tantakusha yanapakutinmapis,

ministiyashanqa kidaran.

Chaymi chay pitilata tantakusha chaytaqa,

ministiyashanqa mana faltaranchu nir”.

Tito wakinninkunawan

¹⁶ Tayta Dyusta payji nini. Chaqa pay-ari, Titutaqa nisha chiqapta munar yarpushunanllapapaq, imanuchi nuqa qillaysituta tantar ministiqkunata yanapayta yarpuni chaynulla.

¹⁷ Chaqa nuqa payta shamunanpaq rugatiymi “Ari” nimasha. Chaymi kananqa qamkunapaq llakiq kar, paylla shamuyan qamkunata watukushuqllapa.

¹⁸ Tituwan pullami kaچhamuni uk kriyiq masinchikta. Paypaqmi, kusa shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna, Jesucristupa shumaq rimayninta imanu yaچachikur purishanrayku. ¹⁹ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunaqa, payta akrashallapa nuqakunawan

purinanpaq. Chayna qillayta tantar ukkunata yanapanayllapapaq. Chayta rurarqami, Taytanchik Dyusta aligriyachinillapa. Chaynami yaçhanqallapa imanumi kusata ukkunata munar, yanapakunillapa nir. ²⁰ Yanapakunayllapapaq achka qillayta tantarqami karanta yanapakunillapa. Chayrayku runakunaqa mana rimayta puytingachu, paykunaqa qillayta aypakunllapa nir imayqa. ²¹ Chayraykumi Dyusqa yaçhan, mana ima mana allinkunata rurarchu, shumaq allinkunalata ruranillapa nir. Chayna runakunapis yaçhanqallapa, imatapis karanta ruranillapa nir.

²² Paykunawanqami kaçhamunipis uk kriyiq masinchikta. Paymi rikachimashallapa imakunatapis shumaqta rurar, kusalata yanapakur ima. Nataq kananqa ashwan masta yanapakun qamkunapi kusalata kunfyakar. ²³ Titupaq-shuyapaqami nishaykillapa: Kriyiq masinchikllapa kar, nuçakunawan pulla yanapakuq kar, kusalata qamkunata yanapashunayanllapa. Nataq Tituwan shamuyan chay kriyiq masinchikkunata-shuyapaq, wakin kriyiq masinchikkuna akrashallapa, Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata ruraq katinllapa. ²⁴ Chayrayku qamkunaqa, shumaqta samachir rikachinkillapa imanumi paykunata munankillapa nir. Chayna qillayta tantaqta rikashurllapapaq, tukuy wakin kriyiqkunaqa rikar yaçhananllapapaq, imanumi ukkunata chiqapta munankillapa nir. Chaynulla yaçhanqallapapis, qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa chiqap kasha nir.

9

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

¹ Wakin ministiqkunata yanapanaykillapapaqqa, manami qashan qashanqa willashunayllapataqa ministinkillapanachu. ² Chaqa yaçhaninami, qamkunaqa kusata ukkunata yanapayta munankillapa nir. Chaymi Macedoniamanta kaqkunataqa willasha kani, qamkuna Acayamanta kaqkunaqa naypaq añumanta-pacha yanapakunanaykillapa nir. Chaymi yaqqa tukuykaq Macedoniamanta kaqkunapis, qamkuna yupaylla animakushallapa yanapakunanllapapaq. ³ Piru chaynu katinmapis, qamkunamanmi kay kriyiq masinchikkunata kaçhamuni, chay kusala shumaqta qamkunapaq rimashayqa ama llul-lachu kanqa nir yarpur. Chaynami paykuna shamurqa, nuqa shamunaykaman masta animachishutinllapa, munashaynullata ruranaykillapapaq. ⁴ Kuytawkish Macedoniamanta wakin nuçawan pulla shamurqa, chay kusa shumaqta qamkunapaq rimashaynuta, mana taritinllapapaq, nuçanchikkunapapaqqa kusa pingaypaq kanman. Chaqa nuçakunaqa ashwan qamkunata alabachishunillapa, mana nuçakunata pingaypi djamanaykillapapaqchu. ⁵ Chayrayku yarpusha kanillapa chay kriyiq masinchikkuna shamur watukushunanllapapaq. Chayna paykuna yanapashunqallapa, qillayta arnikusha karaykillapa chayta tantaytaqa. Chaymi tukuy yaçhanqallapa qamkunaqa chay qillaykunata tukuy shunquykillapawan shumaqta yarpur, mana miçarchu qukuyankillapa nir.

⁶ Kayta yarpuyllapa: Tantyarkaqa tarpukuqgami, tantyarkaqa kusichakun. Nataq achkata tarpukuqgami, achkata kusichakun. ⁷ Chaymi mayqanpis tukuy shunqunwan yarpushannulla puytishanta qukunmanllapa ukkunata yanapananllapapaqqa. Chaynu yanapakurqa, ama kwashalla, ama rugay tukur imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus kusa aligriila imata qukur yanapakuqtaqa, kusata munan. ⁸ Dyusqami tukuy imata puytiq kar, allin kaqkunataqa kusa achkata qushunqallapa. Chayna mana imayllapapis faltashutinllapachu, allinlata rurar ministiqkunataqa yanapanaykillapapaq. ⁹ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Ministiqkunatami kusata yanapasha, shumaqta yarpur.

Tukuy tyimpumi payqa runakunata yanapanqa shumaqta rikar” nir.

¹⁰ Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq runakunataqa simillata qun. Chaynulla mikunanllapata kusichananpaqpis qun. Tayta Dyus runakunata simillata quqmi, qamkunatapis kusata yanapashunqallapa mana imayjun runakunata yanapanaykillapapaq. Chay runakunata yanapatkillapagami, masna Dyuspiqa kriyingallapa. ¹¹ Chaynuçami, qamkunaqa tukuy ima munashaykillapatapis tarikunkillapa. Chaymanta aligriilla qukunaykillapapaq. Nataq chay tantashaykillapa qillayta ministiqkunaman nuçakunawan kaçhatkillapapaq, nuçanchikkunarayku chay runakunaqa, Dyusta payji ninqallapa.

¹² Chaqa kriyiq masinchikkunata chaynu yanaparqa, manami faltaqninlatachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa, kusata yarpuchinchikllapa Taytanchik Dyustapis alabananllapapaq. ¹³ Chaymi paykunaqa alabanqallapa Dyusta. Chaqa chaynu yanapatkillapaga paykunaqa intrakanqallapa, chiqapta qamkunaqa Jesucristupa shumaq rimayninta kasunkillapa nir. Chaynullami paykunaqa Dyusta payji ninqallapa qamkuna yanapashaykillapapaq, paykunapaq, ukkunapaqpis. ¹⁴ Paykunaqami, Dyusman kusata mañakunqallapapis qamkunata munashurllapa, qamkunarayku Dyus paykunatapis yanapashanllaparayku. ¹⁵ ¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta, Jesucristuta

kaçhamur kusala shumaqta yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqqami mana imanupis kutichiya puytinchikchu!

10

Pablumi apustul kashanrayku riman

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa kusa allin kashanrayku mana piñakun imachu, chaynullami nuqapis qamkunata rugashunillapa ama nuqapaq ukmanta yarpunaykillapapaqchu. Chaqa qamkunamanta wakinkunaqami ninllapa: Nuqa qamkunawan karqashi kusalata manchashurllapa kusa shumaqlata yaçhachikuni. Nataq wakaqpi karqashi kusala marraju tukur anyaqnulla iskribishunillapa nir. ² Chaynu yarpumaq runakunaqa rimanllapa, Jesucristupi mana kriyiq runa yupayshi munayniyllamanta imatapis rurani nir. Manaraq qamkunaman shamuyar, paykunata willani ama washayta rimananllapapaq. Manami munanichu chay kriyiq masinchikkunata anyar willaytaqa. Nuqa rir-raqmi chay washayta rimaqkunataqa, imapaqpis karanta willar qamkunamantaqa chiqanchashaq. ³ Chiqaptari chaymantaqa kawsaq runa kanchik. Piru manami kay pachapi mana kriyiq runakuna çhiqinakuñllapa chaykuna yupaychu kanillapa. ⁴ Chay armanchikkunata washakanapaq purichinchik chayqami, mana kay pachapi runakuna armanwan lisyakur wanuchikunllapa chaywanqa chayllachu. Nuqanchikkunapa armanchikllapagami, Dyuspa pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana allin kaqkunatapis nuqanchikmanta chiqanchayta puytinchik. ⁵ Chaywanmi chay yanqa illaqta rimar llullakuqkunatapis tukchichuwan. Chaynulla chay paylla, Dyusta mana riqsinata munar alabakaqkunamatapis, tukchichuwan. Tukuy runakunapa yarpuyintami, Jesucristuta qunchik paypina kriyinanllapapaq. ⁶ Chaynumi qamkuna chiqapta kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay kusata kriyiyar, chaymanta mana kasukuqkunataqa.

⁷ Qamkunaqa kwintata qukayllapa imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa qamkunamanta wakinmi, ukmanta yarpunllapa nuqapaqqa. Chaymi nini, mayqanpis chiqapta Jesucristupaq yaçhachikuq karqa, nuqapaq kriyinanllapa paypaq yaçhachikuni nir. ⁸ Dyusmi nuqata paypaq yaçhachikunaypaq nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq yaçhachikun nimatinllapamapis, mana pinqakunichu. Chaqa Dyusninchikmi nimasha paypaq allta yaçhachikunaypaq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta ama akrakarchu, ashwan paywanna kananllapapaq. Chaqa payqa mana qamkunataqa mana allinta yaçhachishunayllapapaqchu nimasha. ⁹ Amami yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq nanaq iskribirqa manchachishunayanillapa nirqa. ¹⁰ Chaqa wakinkunami ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi, kartaykunapiqa nanaq nanaq yaçhachikuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykillapapi karqashi, manchakur mana mayqantapis nanaq nanaqqa yaçhachinichu nir. ¹¹ Piru mayqan kaykunapaq rimaqqa, kayta yaçhanman: Nuqa shamurqami chay kartaypi willashushayllapataqa, karanta rimashaq mana manchakurchu.

¹² Chaymi chay mana allinta rurar alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana munanichu. Chaqa paykunaqa yarukuna kar, alabakar imaqa, munayninllamanta imatapis yaçhachikur, kusala mana allintachu tukunllapa. ¹³ Nataq nuqakunata-shuyapaqa, Dyusmi akramashallapa imatapis kashanta yaçhachishunayllapapaq, Chaymi mana imatapis mancharchu yaçhachishunillapa. Chaqa Dyusmi nimashallapapis qamkuna Corintupi kaqkunaman shamunayllapapaqqa. ¹⁴ Chayraykumi nuqakuna imata ruranyayllapamantaqa, mana imatapis ukmankunataqa ruranyayllapachu. Chayta ruranyayllapapaqqa, manallana shamunaytachu puntata shamusha karay chaynuqa. Nuqakunami puntataqa shamurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapapaq. ¹⁵ Chaymi, nuqakunaqa mana alabakanillapachu ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna rurayashayllapamanta ukmankunata rurarqa. Ashwanmi nuqakunaqa qamkunawan imatapis masta rurayta munanillapa. Chaynu masta yaçhachishutiylapapaq, mastana kriyinyaykillapapaq Jesucristupiqqa. ¹⁶ Chaynulla munanillapa, qamkuna kayashaykillapamanta uklawkunata rir yaçhachikuyta. Piru manami ukkuna yaçhachikuyashankunamanqa yakapakanayanillapachu, ama alabakananllapapaq chay ukkuna yaçhachikushanpaqqa.

¹⁷ Mayqanpis kusa runa nisha kayta munarqa, Tayta Dyus kusa runa nishapaq tikratin chaynuqa kanqa. ¹⁸ Chaqa mayqan kusa allin runaqa, manami payllaqa alabakananichu. Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa allinpaq riqsikashaqa kanqa.

11

Pablumi mana chiqap apustulkunapaq riman

¹ Yaru yupay nuqa willashutiylapamapis, icharaq uyakumankimanllapa. Imanu katiypis uyakumayllapari. ² Dyusqami mana munanchu gamkuna chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa. Chaynumi nuqapis mana munanichu chay llullakuqkunata kasunaykillapataqa. Chaqa nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana kani gamkunapaq, imanuchi uk runamaqa warmi wamranta mayqanwan kasarachinanpaq tratuta rurashana katinga, manana ukwan kayta puytinnachu, chaynu Jesucristulawanna kanaykillapapaq. ³ Piru manchakunimi, imanutaq dyablumaqa kusala bibu kar largu kurupaq tikrakar, Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla gamkunatapis imanupiq ingañashunmanllapa nir. Chaynu katinga, Jesucristupi kusata kriyinaaykillapamantaqa, ashwanmi manana munarnachu purinkimanllapa. ⁴ Gamkunami, chiqapta Jesuspaq yaçhachishushayllapamanta, ukkuna ukmanta Jesuspaq yaçhachishutinllapapis, kriyiyta puytiyan killapa kanqa. Chaynulla ukman ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay shumaq ispirituwan kashaykillapamatapis dijana. Chaynullami ukman yaçhachishushanllapakanapi kriyiyta puytinkillapa kanqa nuqakuna willashushayllapataqa qunqarna. ⁵ Chaynu katinmapis Dyuspa apustulnin tukuqkunamantaqa nuqaqa masta yaçhani. ⁶ Rimanaypaqchi imanupiq mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru yaçhaytaqami yaçhani. Nuqakanami rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar ima, yaçhanaykillapapaq chiqapta yaçhani nir.

⁷ Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu allinta tukusha kashaq yaçhachishurllapa, nuqalla trabajar ministishaykunata tarikur, mana imalatapis mañakushurllapaqa? Nuqami yaçhachishushallapa kani, Jesucristupi chiqapta kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq kwintata qukanimantallapa mana kubrar imachu yangala yaçhachishushayllapaqa kusa allin gamkunapapaqqa nir. ⁸ Nuqaçi wakin kriyiq masinchikkunapa qillayninta kitasha yupay kani, yaçhachishutiylapa qillayta qumatinllapa ayparqa. ⁹ Gamkunawan kar imay faltamatin ministirmapis, manami gamkunataqa imatapis mañakushurayllapachu. Ashwanmi Macedoniamanta wakin kriyiq masinchikkuna çamur yanapamaran ministishaykunapiq. Manami gamkunata mañakushuyllapataqa munaraychu. Chaynullami maydiyapis kashaq. ¹⁰ Chiqaptami nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy yaçhachishushayllapaqami, chiqap nir. Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi, mana imatapis mañakurchu yaçhachikutiyqa, mana imanmaytapis puytinqallapachu. ¹¹ Gamkunaçi chaynu rimatiyqa nuqapaqqa ninkillapa: Mana munamarninchikchu chaynuqa tukuyan nir. ¡Piru Dyusmi yaçhan chiqapta munashuyanillapa nirqa!

¹² Nuqaqami maydiyapis mana gamkunamanta imakunatapis aypashaqchu. Chayna, Dyuspaq yaçhachikumillapa nir alabakar puriqkunataqa riqsinanllapapaq, llullakurlla purinllapa nir. ¹³ Chay paykunaqami, Jesucristupa apustulninkuna yupay tikrakar ingañakur purinllapa. ¹⁴ Yaçhashanchikllapanu, paykunaqami chaynuna purinllapa. Chaqa Satanasmaqa, Dyuspa kusa shumaq angelnin yupay tikrakar purin-ari. ¹⁵ Chaynu katingari, chay paypa kaqninkunamaqa llallinllana kusa allin runakuna yupay tukur purinllapa. Piru paykunaqa chay rurashanllaparayku, jimanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qisçhakaran

¹⁶ Qashan willashaykillapa, ama mayqanpis nuqapaqqa yarpunqachu yaruyasha nirqa. Imanuchi apustulkuna yupay tukur alabakar yaçhachishutinllapa uyakunkillapa, chaynulla nuqatapis uyakumayllapa yaçhachishurllapa nuqa alabakar willashutiylapamapis. ¹⁷ Nuqalla alabakarqami yaru kayman. Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla alabakanaypaqchu nimasha. ¹⁸ Chaynu katinmapis, imanuchi wakin runakuna alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis alabakashaq. ¹⁹ Gamkunami kusata yaçhankillapa. Piru, kusa shumaqta uyakunkillapa chay yaruyasha yupay chaykuna yaçhachishutinllapaqa. ²⁰ Paykunami sirbikuchishunllapa, imaykillapata ayanllapa, ingañashunllapa, chaynulla imata yupay musyashunllapamapis. ²¹ Nataq nuqa, gamkunawan mana chaynu kashayrayku, “Wakqa kusalata manchakun” nimatinllapamapis, kusala aligri kani chay nishayrayku, mana paykuna yupay llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinga, nuqapis alabakaq qallarishaq, yaruyasha nimatkillapamapis. ²² ¿Paykunachu hebreo runakuna? Nuqapismi hebreo runa kani. ¿Paykunachu Israel runakuna? Nuqapismi Israel runa kani. ¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta? Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani. ²³ ¿Paykunachu Jesucristupa sirbikuqninkuna? Nuqaqami ashwan paykunamantaqa Jesucristupaqa mas sirbikuqnin kani. Kaynu nitiychi nimankillapa, “Wakqa yaruyasha” nir. Chaynumapis, nuqaqami paykunamantaqa masta yaçhachikur trabajasha kani. Nuqatami prisumashallapa paykunamantaqa masta. Paykunamantaqami masta maqamashallapa. Chaynulla yaqqami wanuchimashallapamapis. ²⁴ Sinku kutimi Israel runakunamanta karguyjunkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti wipyarlla kastigamashallapa. ²⁵ Kimsa kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk kutiqami

rumillawan sitamashallapa. Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku karrupis mar yakuman chinqaran. Chaymi chuqanaymanta washakar, uk unaqta uk tutata yurqaray mar yakupa chaypimpi, tarimananllapakaman. ²⁶ Kusatami purisha kani. Chaymi riyukunamapis yaqqa apamaran, suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran. Chaynulla pwiblu masiykuna, uk-lawmanta runakunamapis yaqqa imanachimaranllapa. Pwiblu-pimapis yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq lugarkunapi, mar yakukunapi, chaynulla chay mana chiqapta kriyiqkunapa rurinpi katiypis, yaqqa ima mana allinkunapis pasamaran. ²⁷ Kusatami trabajasha kani. Chaynulla rigchaq imakunata pasasha kani mana ya chaypaqkunata. Kusa achka kutimi mana punushachu kani, mana mikushachu kani, chaynulla yakunarmapis alliplata qischakasha kani. Mana raçhpay katinmapis, qasaykunapi kusalata qischakasha kani. ²⁸ Kay willashushayllapanu qischakasha karmapis, ashwanmi masta nuqaqa yarpukuni wakin kriyiq masinchikkunapaq. ²⁹ Mayqan uchapi ishkitinqa, nuqaqa llakir mañakuni uchanmanta washakananpaq. Mayqan uk kriyiq masinchikta uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.

³⁰ Nuqami chay qischakashaykunapaq alabakani, mana chay llullakur rimaqkuna nubliru tukurla alabakanllapa chaykuna yupaychu. ³¹ Tayta Dyus, chaynulla Amitunchik Jesuspis, paykuna chiqap allinla kar tukuy tyimpu alabakan chay paykunami yaçhan imatapis chiqapta rimani nir. ³² Damasco pwiblupi nuqa katiymi, gubyrinu Aretaspa ikillan kaq chayqa, kaçhakuran gwardyakuna kuytakunanllapapaq chay pwiblumanta lluqshina punkukunapi. Chayna yarqushaq nitiyqa aypar prisumananllapapaq. ³³ Piru, ukkunami nuqata kanastapa rurinlapi, pwiblupa atun patan llutakashanpa bintanalata waqtalawman yarquchimatini, paykunamantaqa washakaray.

12

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

¹ Manami imatapis gananchikchu nuqanchiklla alabakarqa. Chaynu katinmapis alabakaq yupaymapis willashaykillapa, chay rikashaykunapaq Dyus intrachimashanta.

² Katarsi añunami apakaray Dyus tayashan syiluman. * Manami yaçhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituyllapi. Chaytaqami yaçhan Tayta Dyusla. ³ Piru yaçhanimi, Tayta Dyuspa pullan karay nir. Manami yaçhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituyllapi. Chaytaqami yaçhan Tayta Dyusla. ⁴ Chaypiqami mana uyapashanchik rimaykunata uyaparay. Chay uyapashaykunataqami mana mayqantapis parlanaypaqchu nimasha Tayta Dyusqa. ⁵ Nuqami kusalata aligriyani Tayta Dyus kawssashan syiluta rikachimashanrayku. Chay rikashaykunarayku alabakaypaq yupay kani. Piru ashwan mana kusa runa nishapaq rigsimashanllaparayku, qischakashayrayku imami kusata alabakani, tukuy runakuna yaçhananllapapaq, Tayta Dyus kusata yanapaman nir. ⁶ Imanupi nuqalla alabakanar chay rikashaykunapaq rimarmapis, chiqaptaqa mana yaru yupaychu kashaq. Chaqa chiqaptari rimayani. Chaynu katinmapis mana rimanichu, runakuna ama yarpunanllapapaq nuqa kusata alabakanar chaynu rimani nir. ⁷ Chaymi nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachimashankunata rimatiji, ama wakqa kusa runa nisha nimananllapapaqmi, Jesucristuqa mana uchakusha katiymapis dijamasha qischakanaypaq. Chay qischakaymi Satanasmanta kar uk kasha kwirpuyllaman yaykuq yupay. ⁸ Chayraykumi, kimsa kutina Amitunchikta mañasha kani chay qischakaykunata nuqamanta ashuchinapaq. ⁹ Piru Amitunchik Jesucristumi chay qischakaykunata mana ashuchirchu, ashwan kaynu nimiran: “Nuqami tukuy ministishaykikunapi yanapashayki. Chaqa nuqapa pudirniytaqami rigsinllapa, chay mana kwintachaypaqla runakunapi” nir. Chayraykumi nuqaqa aligriya alabakani chay mana kwintachakaypaqla kashayrayku, chayna Jesucristuqa imapipis yanapamanapaq. ¹⁰ Tukuy kaykunaraykumi aligriyani, Jesucristuta sirbishayrayku qischakashaykunapaq, mana kwintachakaypaqla kashayrayku, imakunata ministishayrayku, çhiqnimashanllaparayku, llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami pasaray, Jesucristurayku. Chaqa mana kwintachakaypaqla karmapis, ashwan yaçhanimi Tayta Dyus masta yanapaman nir.

¹¹ Qamkuna chiqapta intrakanaykillapata munarçi, nuqallapaq rimashayrayku, nimashaykillapanu yaru yupay karay. Chaynu katinmapis, chay ukkuna apustulkuna yupay tukur yaçhachishutinllapa alabanaykillapamantaqa, nuqata yanqa imanula katiymapis alabamanaykillapapaqqa kasha. ¹² Chaqa nuqapaqqami yaçhanqallapa Jesucristupa chiqap apustulnin kani nirqa, milagrkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, kusa dispantakaypaqkunata, mana shaykuq ruratiy rikashaykillaparayku. ¹³ Chayraykumi tapushaykillapa: çimatataq kananqa yarpunkillapa? Qamkunawan karmi mana imatapis

* **12:2** Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

mañakushurayllapachu, ukkuna imanutaq mañakushuranllapa chaynuqa. ¿Qamkunata mana mañashushayllaparaykuchu rimapakunkillapa? Chaynu qamkunapaq mana allin yupay katinga, jpirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

¹⁴ Nuqaqami listuna kani qashan kimsa kutipaqna shamur watukushunayllapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis mana qillaytaqa mañakushaykillapachu. Manami nuqaqa imaykillapa kaqtaqa munanichu. Ashwanmi qamkunata munashunillapa. Yaçhashanchikllapanu, uk runami qillayta tantakun wamrankunapaqqa. Manami taytanpaqqa wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa. ¹⁵ Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa yupay kar, kusa aligrila yanapashaykillapa tukuy imay kaqniykunawanpis. Chaynulla nuqa kusata munashutiylapa, qamkuna mana yaqqa munamatkillapamapis, imanupis yanapashaykillapa byinnikillapapaq.

¹⁶ Nuqaqami mana imatapis mañakushurayllapachu. Chaynu katinmatapis wakinkunaqa ninllapa, nuqaqashi kusala bibu imanulapis qillaykunata mañashurllapa aypakusha kani nir. ¹⁷ Piru willamayllapa: ¿Nuqa kaçhamushay runakunachu mayqanninllaqa llullachishurllapa imaykillapata nuqaman aparan? ¹⁸ Titutami nuqaqa kaçhamuray watukushunanllapapaq. Chaynulla paywanqa uk kriyiq masinchikllapata kaçhamuray. Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuranllapa? ¡Manami mana! Nuqaqami Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis chayllata rurannllapa.

¹⁹ Manaqaçi qamkunaqa yarpunkillapa, chay rimashaykunarayku diskulpamanaykillapata munar chaynuqa rimayani, nir. Manami chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami Dyuspa naypanpi rimani Jesucristupi kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay kriyiq masiykuna, qamkuna masta Dyusninchikta kasur, paypi kriyinanaykillapapaq. ²⁰ Chaqa nuqaqami yarpukuni, rikashuqllapa shamurqa mana munashaynulla taqtachu tarishuymanllapa nir. Chaynulla yarpunipis, qamkunaqa mana piñakushallataqa rikamanayankillapachu kanqa nir. Chaqa qamkuna mana allinta tukushaykillaparaykumi, shamurqa imatapis karanta willashuymanllapa. Yarpunipismi, imanupiqqa willanakur, inbidyanakur, piñachinakur, munashaykillapata rurur ukmanta tukuyankimanllapa, washaykillapata rimanakuyankimanllapa nir ima. Chaynulla imanupiqqa, ukmanta willanakur piñachinakuyankimanllapa, qamkunalla alabakayankimanllapa, mana allinta tayankimanllapa nir ima. ²¹ Manchakunipismi, qashan watukushuqllapa shamutiy Dyusninchikpa naypanpi qamkunarayku nuqa pingakuyman nir. Chaynuqa kusalata waqayman wakinnikunarayku. Chaqa paykunaqami unaymanta-pacha uchakushallapa. Manami chay mana allin rurayashanllapataqa dijashallapachu. Chaynumiri ukwan ukwan pununllapa, imatapis munashanllapalata rurur ima tanllapa mana tanyakarchu.

13

¹ Kaywanqami kimsa kutipaqna nuqaqa watukushuyanillapa. Tukuy imapaqpis ishkey manaqa kimsa tistigu “Ari” nitin chiqapqa kanqa, manaqa mana. Chaymi chiqap katinga chay mana allinta tukusha chayqa kastigakayanqa. Chayraykumi kanan qashan watukushuqllapa shamurqa, kimsa kutipaqna willashaykillapa amana mana allinkunata rurannaykillapapaq. ² Naypaqta ishkey kutipaqna watukushuqllapa shamurmi, chay uchakur puriqkunataqa willarayna amana chaykunata rurarnachu purinanllapapaq. Chaymi kanan kimsa kutipaqna watukuq shamurqa, nuqalla kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar chiqanchashaqllapa. ³ Chaqa qamkunaqari mana kriyimayankillapachu. Munayashaykillapataqami rikachishaykillapa, chaypiraq kriyimanaykillapapaq, nuqaqa Jesucristo willamashanta willashunillapa nir. Jesucristuqami mana yanqa runala yupaychu tratashunllapa. Ashwanmi Jesucristuqa imapaqpis nanaq nanaq willashunllapa. ⁴ Chiqaptami mana kwintachakaypaqlla yupay karmapis, kruspi klabatinllapa wanuran. Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa kusa pudirninwan. Chaynulla nuqakunapis pay yupay mana kwintachaypaqlla kanillapa. Piru paywan pulla kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi, willashunillapa qamkunapis Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

⁵ Qamkunalla riparakayllapa imanu kashaykillapapaqpis. Chayna yaçhanaykillapapaq chiqaptachu Jesucristupi kriyinkillapa nir. ¿Manachu kwintata qukankillapa Jesucristuqa qamkunapa pullaykillapa nir? Imanupi riparakar Dyus munashannullata mana rurashallapa karqari, yaçhankillapana mana Jesucristuwanchu kankillapa nir. ⁶ Nuqaqami kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir. Chaymi ninkillapa, Jesucristupa apustulnin kar yaçhachishushayllapapaq chiqap kasha nir. ⁷ Chaymi Tayta Dyusman mañakuni, qamkuna

ama ima mana allinkunata ruranaykillapapaqnachu. Nuqaqami mana qamkuna nuqaqap chiqapta rimayasha ninaykillapapaqchu mañakuni. Nuqaqami mañakuni rurashayllapakunaqa mana sirbinchu nitinllapamapis, ashwan qamkunaqa allinkunalatana ruranaykillapapaq. ⁸ Chaqa manami chiqap kaqkunamanta ima mana allinta rurayta puytinchikchu. Ashwanmi chiqap kaqkunalata ruranapaq allin. ⁹ Chayrayku aligriyani wakinkuna mana kwintachamatinllapamapis. Chaqa qamkunami Dyusta mas allita kasur paylapi kriyinkillapa. Chaymi maydiyapis mañakuyashaq, qamkunaqa allinlana kanaykillapapaq. ¹⁰ Kay kartatami puntataqa iskribimuni qamkunaman manaraq watukushuqllapa shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq nanaq willashunayllapapaqchu imanushaykillapapaq. Ashwanmi Tayta Dyusqa nimasha qamkunata intrachishutiylapapaq paypi masta kriyinaaykillapapaq. Manami munanchu qamkuna disanimakur paymanta chiqanchakanaykillapataqa.

Pablumi tukukananta saludakuran

¹¹ Kriyiq masiykuna, kay kartayta iskribir tukchinaypaqqami nishaykillapa: Kusa shumaqta kawsar, waran waran mas shumaqta kawsaytana yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur ima tukuynikillapa uk yarpuyllana shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus munamaqinichik, shumaqchamaqinichikqa qamkunawan kanqa.

¹² Uknikillapa uknikillapa kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa. * ¹³ Tukuy kriyiq masinchikkunami saludashunllapa.

¹⁴ Amitunchik Jesucristumi llakipar yanapashunqallapa. Tayta Dyuspismi munashunqallapa. Chaynulla Santu Ispiritu-shuyapaqa pullaykillapa kanqa shumaqta tanaykillapapaq.

Chaynumi kanqa.

* **13:12** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakur kashanrayku.

Gálatas

Pablumi kartanta kačhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwiblukunapimi apustul Pabluqa Amitunchik Jesucristupaq yačhachikutin, kusalata kriyiranllapa. Chaymantami uklawmanna riran Pabluqa yačhachikuqqa. Chaykamanqami Israel pwiblumanta mana allinta yačhachikuqkuna Galaciaman čhamur, kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir willaran: “Pabluqa manami apustulchu, Jesucristupaq yačhachikunanapaqqa” nir. Chaynullami niranpis: “Pablupaq mana Jerusalemanta apustulkuna yupaychu yačhachikun” nir. Chaymi chaynu chay runakuna mana allinta rimayashanllapapaq, Pabluqa kay kartata kačharan allita intrakananllapapaq (1.11–2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta yačhachikuqkunaqa kaynu nir yačhachikuyaranllapa: “Jesucristupi kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa Moisés mantakushanta kumpliya ministinkillapa”. Chaynu nir yačhachikuyanllapa nir yačharmi Pabluqa kay kartata kačharan intrakananllapapaq, chay mantakuykunaqami Jesucristo shamunankalaman kasunal-lapapaq karan nir. Chaynullami intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata mana kumpliymapis washakayta puytinchik nir (3.1–5.12).

Chaymi Galaciamanta kačkuna Moisés mantakushanta mana kumpliya puytir, uchakurlla kawsanantaqa Pabluqa mana munaranchu. Chayraykumi kay kartata kačhar intrachiran, Santu Ispiritu munashannullana kawsanallapapaq nir (5.13–6.10).

Pablumi saludakun

¹⁻² Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikkunawan kay kartata iskribishunillapa qamkuna chay prubinsya Galaciapa pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa yačhashanchikllapanumi, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran. Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla Taytan Dyuswan akrar kačhamaran apustulnin kar, shumaq rimayninta yačhachikunaypaqqa. Manami runakuna imachu nuqataqa akrrar kačhamashallapa.

³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir. ⁴ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyus munashannulla rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran uchanchikllaparayku. Chaynullami wanuranpis yanapamashallapa kanankuna kusala saqra mana allinkuna kan, chaykunataqa amana rurarnachu kawsanallapapaq ima. ⁵ ¡Chaynami ashwan, Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

⁶ Yačhashanchikllapanu, Jesucristumi kusalata llakipamashanchikllaparayku wanuran, Tayta Dyuswan shumaqchamanallapapaq. Piru chaynu katinmapis, kananqa qamkunaqa chaymatapis mana kwintacharchu, ashwan chay ukman mana allinta yačhachikuqkunamanna tikrakashaykillapa, chaypi kriyir washakashunllapa nir yarpur. Chayraykumi kananqa kusalata llakichimashaykillapa. Chaymi mana imanu tukushaq nirmapis yačhanichu. ⁷ Piru chiqaptaqami ukniykuna, Jesucristumantaqa mana masqa mayqanpis kanchu washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay ukmanta yačhachishuqllapaqa Jesucristupi kriyishaykillapamanta pantachishunanllapapaq chaynuqa yačhachishushallapa. ⁸ Chaymi nishaykillapa: Jesucristupaq kusala shumaq yačhachishushayllapamanta, mayqan shamur ukmanta yačhachishuqllapaqami, Dyusmanta kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq. Chaynu nirqami mana wakinlapačhu chaynuqa niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa syilumanta angelkuna shamur chaynu ukmanta yačhachikurllapaqami, mana washakarchu Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakashana kashaqllapa. ⁹ Chaymi qashan chayllata nishaykillapapis: Mayqanpis chay washakanaykillapapaq kusala shumaq kaqta intrakashana katkillapa ukmanta yačhachishurllapa pantachishuqllapaqami, Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaq nir.

¹⁰ Piru nuqaqa manami munanichu runa masiykuna wakqami kusala allinta yačhachikuyan nir alabamanantaqa. Ashwanmi ima rurayashaypipis, Tayta Dyus allintami rurayanki nimananta munani. Chaqa runa masiykunala ima rurayashaypipis alabamananllapaq rurayarqa, manami Jesucristupa sirbiqinichu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaq intrachikun

¹¹ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa: Imanu kriyir washakanaykillapapaq nir yačhachishushayllapaqa, manami runakuna yarpushan imachu. Ashwanmi Dyusmanta

kar kusala chiqap. ¹² Chaqa chay yaĉhachishuyashayllapataqa manami yanqa runakunamantachu yaĉhakusha kani. Ashwanmi Jesucristo paylla allita intrachimasha tukuy chaykunapaqqa.

¹³ Piru qamkunami nuqapaqqa uyapashaykillapa kasha kanqa, imanumi unayqa Israel runa masiykuna Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi qischanaypaq puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkunataqa limpu tukchiyta yarpuq kani. ¹⁴ Chaqa unayqami nuqaga, Israel rukuylapakuna yaĉhachikushankunata wakinniykunamantaqa masta kasur ima kusata yaĉhakusha karay. ¹⁵ Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, unaylla manaraq nasiyatiy akramashallana karan, paypaq yaĉhachikunaypaqqa. ¹⁶ Chaymi chay munashan tyimpupi Wamran Jesucristuta riqsichimaran, rir shumaq rimayninta mana Israel runakunata yaĉhachinaypaq. Chaynu yaĉhachikuq kaĉhamatinga manami mayqantapis tapuq rirayraqchu Jesucristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik Dyuslla allita intrachimaran Jesucristupaqqa. ¹⁷ Chaynulla manami Jerusalén pwiblumanmapis riraychu, chay punta apustul kaqkuna Jesucristupaq intrachimananpaqqa. Ashwanmi mana tardarchu riray Arabia lugarman. Chaymantami qashan tikrakamuray Damasco pwiblullaman.

¹⁸ Chaymantami kimsa añumantaraq * Jerusalén pwibluman riray Pedruta riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan kinsi diyalata kidaray.

¹⁹ Piru chaypi karqami, wakin apustulkunataqa mana rikaraychu. Ashwan Amitunchik Jesucristupa uknin Santiagulawan † tarinakurayllapa.

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir willashuyanillapa chayqami chiqap. Chaqa tukuy kay nishuyanillapa chaypaqgami, Tayta Dyus yaĉhan kusala chiqap nirqa.

²¹ Chaymantanami Siria, chaynulla Cilicia pwiblumannan riray.

²² Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi kriyiq masinchikkunaq manaraq riqsimearanllapachu chay tyimpuqa. ²³ Piru mana riqsimearanllapapismi, ukkuna parlatin uyapashana karanllapa kaynu niqta nuqapaqqa: “Jesucristupi kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay uk runa kusalata qischamaqñinchikllapa chayqami, kananqa Jesucristupa shumaq rimaynintana yaĉhachikuyan” nir. ²⁴ Chaynu nuqapaq yaĉharllapami, Tayta Dyustaqqa kusalata alabaranllapa.

2

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsiranllapa

¹ Chaymantami katursi añu pasatinraq qashan riray Jerusalén pwiblumanqa, kriyiqkunapa rikaqñinkunata watukuq. Chaypiqami Bernabiawan riray, Tituta apar. ² Chaynuqami riray, Tayta Dyus chaynu rinaypaq nimasha katin. Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaga chaypi kriyiqkunapa rikaqñinkunalawan tantanakurayllapa. Paykunataqami kaynu intrachiray: “Nuqaqami mana Israel runakunata yaĉhachiyani Jesucristupi kriyir washakananllapapaq” nir. Chaqa manami munaraychu nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay yaĉhachikuyashayqa yanqalla yupay kanantaqa. ³ Piru chaypiqami kriyiq masiykunawanqa kusala shumaqta yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi pullay risha kaq kriyiq masinchik Titutapis michka Grecia pwiblumanta kar, mana Israel runa katinmapis manami niranllapachu: “Qamqa chay siñal kustumrita ruray” nirllapamapis.

⁴ Nataq chaynu tantakasha katiyllapaqami, chaymanqa mananula ĉhasha karanllapapismi Jesucristupi kriyiq tukuqkuna. Paykunataqami Moisés mantakushankunallawanraq kar, kay mantakuykunata kasurmi washakanchikllapa nir uk sirbikuqta yupay amalas rurachimanaranllapa, michka nuqakunaqa Jesucristupi kriyiriami washakanchikllapa nir yaĉhatiyllapamapis. ⁵ Piru chaynu yaĉhachikutinllapapismi, nuqakunaqa mana paykunataqa kasurayllapachu. Chaqa nuqakunaqami munarayllapa, chiqap Jesucristupaq yaĉhakushaykillapapi allita kriyirila pay munashanlata rurar kawsanaykillapapaq.

⁶ Nataq chay kriyiqkunapa rikaqñin kriyiq masinchikkunaq, manami chay yaĉhachikuyashaykimantaqa kaynu ukmanta yaĉhachikuy nirlamapis willamaranllapachu. Piru nuqaga chay kriyiq masinchikkuna imanun yaĉhachikunaypaq nimasha katinmapis, manami chaylawanga Tayta Dyuspaqqa allinna kani niytaqa puytinaytachu. Chaqa Tayta Dyusqa manami runa masinchik allintami rurayanki nimashanchikraykuchu, allinpaqqa rikamanchikllapa. ⁷ Chaymi chay kriyiqkunata rikaqkunaga kaynu kaynu yaĉhachikuy nimananmantaqami, ashwan allita kwintata qukaranllapa: Waktaqami Tayta Dyus akrasha apustulnin kananpaq. Chayna rir, Jesucristupaq yaĉhachinanpaq mana Israel runakunata, imanutaq Pedrumataqa Tayta Dyusqa akrasha kay Israel runakunata yaĉhachinanpaq nir. ⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusninchikqa pay paylla akrar

* **1:18** Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanchik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir. † **1:19** Chay Santiagullami shutiqpis “Jacobó”.

kačharan rir Israel runakunata yačhachinanpaq. Piru nuqata-shuypaqami Tayta Dyusqa akrar kačhamasha rir mana Israel runakunatana yačhachinaypaq.

⁹ Chaynu Tayta Dyus paypaq yačhachikumaypaq akramasha nir chay kriyiqkunapi kusala rispitakasha kaq kriyiq masinchikkuna Santiago, Pedro, Juan ima yačharanllapa. Chaymi ashwan paykunaqa nuqata chaynulla Bernabita ima makinllapata qur ima paykuna yupay apustulkunallapaqna riqsimarannllapa. Chaynami paykunaqa nimanannllapa:

“Qamkunaqa riyllapa tukuyta mana Israelmanta kaq runakunata yačhachiq. Nataq nuqakuna-shuypaq yačhachishaqllapa kay Israelmanta kaq masinchikkunata” nir.

¹⁰ Chaynu nir imami ashwan kusallata yarpuchimaranllapa chay mana imayjun kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi ashwan kusa aligrila ima, nuqaqa chay mana imayjun kaqkunataqa imanullapis yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

¹¹⁻¹² Ukninchikllapa Pedruqami Antioquia pwiblupi kar, mana Israel runakunawan pulla mikur imaqa kusala allinta rurayaran. Chaymantami Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq masinchikkuna čhamuranllapa Santiago kačhamushanrayku. Chay paykunaqami kusallata yarpuqllapa chay siñal kustumripaq. Chaymi Pedruqa, mana siñal kustumriyjun runakunawan mikuyan nimanmanllapa nir manchakur, manana mana Israel runakunawan mikur kusala mana allinta tukuyatinmi, pay payllata anyaray. ¹³ Chaymi chaynu Pedro, mana Israelmanta kaq runakunawan pulla mana mikunatinga, wakin Israel kriyiq masinchikkuna, chaynulla ukninchikllapa Bernabimapis chaynulla mana allinta tukuran Pedruwan pulla. ¹⁴ Chaymi chaynu tukurqa manana chiqarp Jesucristupaq yačhakushannunachu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa tukuyta naypanpi anyaray kaynu nir:

“Qamqami Israel runa karmapis, mana Israel runakunawan pulla kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru kananqa, čimapaqnatqa chiqanchakarqa, imanutaq nuqanchikkuna Israel runakuna rurar kawsanchikllapa chaynuta amalas rurachinayankiqa?” nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

¹⁵ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Pedruwan nuqaqami Israel runakuna kanillapa chay pwiblupi nasishayllaparayku. Chaynu karmi Israel pwiblu masiykunapaqqa mana uchayjunchu kanillapa, mana Israel runakuna yupayqa. ¹⁶ Piru nuqakuna, Israel pwiblumanta karmapismi, allitana intrakasha kanillapa: Maylawmanta karmapis, Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyus uchakushanchikkunamantaqa pirdunar mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa nir. Manami Moisés mantakushankunata kasushallapachu, Tayta Dyusqa pirdunamanchikllapa. Chayraykumi nuqakanapis Jesucristulapi kriyisha kanillapa, Tayta Dyus uchayllapakunamanta pirdunamananllapapaq. Čhaqa manami mayqanpis washakanqachu Moisés mantakushankunata kasushanraykuqa.

¹⁷ Nataq nuqakuna, Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa nir kriyishayllaparaykumi, wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu ninllapa: “Paykunaqami Moisespa mantakuyninkunata manana kasunllapanachu. Chaymi kusa uchayjunna” nir. Ma, tapushaykillapa: Čhaynu Jesucristupi kriyishayllaparaykuchu, pay uchakuchimayanqallapa? ¡Manami! ¹⁸ Čhaqa allita yarpuyllapa: Nuqapismi unayqa, Moisés mantakushankunata kasur washakanchikllapa nir yačhachikuq kani. Piru kananqa allita intrakasha kani, manami chaynuchu kasha nir. Ashwan Jesucristupi kriyirlami washakayta puytinchikllapa. Chaymi chaynu yačhachikuyar, qashan Moisés mantakushankunata kasur washakanchik nir yačhachikurqami, ashwan kusala uchayjunna kayman Dyuspa naypanpiqa. ¹⁹ Čhaqa nuqamaqami Moisés mantakushanta kasunaymantaqa wanusha yupayna kani. Ashwanmi Tayta Dyus munashanlata ruranaypaqna kani.

²⁰ Chaymi ashwan Jesucristulapina kriyirqa paywan kruspi pulla wanur kawsamusha yupayna kani. Chaynami kanan kay kawsayashaypiqa manana nuqalanachu kawsani. Ashwanmi Jesucristo nuqapi kawsar, payna yanapaman, allinkunalata rurar kawsanaypaq. Chayraykumi kananqa Dyuspa Wamranpi kriyirlana kawsakuni. Čhaqa payqami kusata llakipamashanrayku uchaymanta washamanapaqmapis paylla wanuran. ²¹ Chaymi Tayta Dyusqa kusata llakipamar Wamranmatapis kačhamur washamashanrayku paypaqqa mana ukmanta yarpuyta puytinichu. Piru wakinkunaqami ninllapa, Moisés mantakushankunata kasurshi washakanchik nir. Čhaqa chiqapta chaynu katinga, Jesucristuqa yanqalla washamanapaq nirqa wanusha kanman.

3

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

¹ ¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna! ¿Pitaq yaruchashushallapa, Jesucristupi manana allita kriyinaqkillapapapaqqa? ¿Manachu qamkunawan kar, kusa intrakaypapaq ya chachishurayllapa: “Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq” nir? ² Piru qamkunaqami kananqa Moisés mantakushankunapina yarpuyankillapa washakanaykillapapaqqa. ¡Ma, nimayllapa! ¿Moisés mantakushankunata kasushaykillaparaykuchu, Dyuspa Santu Ispiritunqqa qamkunaman shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunqqa shamuran qamkunamanqqa, Jesucristupaq uyakur, paypi kriyishaykillaparayku. ³ ¿Ima, kabal yaruchu imataq kankillapaqqa? ¿Chaynu Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutinllapamapis, mana kwintachanarchu ashwan yarpuyankillapa, nuqanchikkunala Moisés mantakushanta kasur allinta kawsarlami washakayta puytinchikllapa? nir. ⁴ Piru allita yarpuyllapa: Jesucristupi kriyishaykillaparaykumi kusata qischakaraykillapa. Chaynu qischakarmapis, ¿manachu imatapis ya chakushaykillapa? ¡charaq imalataqqa ya chakushaykillapa kanman, amana yanqalla qischakashaykillapaqqa kananpaq! ⁵ Chaqa Jesucristupaq uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qushurllapa, qamkunapi achka milagrukunata ima rurasha. Piru manami Moisés mantakushankunata allita kasushaykillaparaykuchu chaykunataqqa rurasha. Ashwanmi ruraran, Jesucristupi kriyishaykillaparayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirila washakanchik nir

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq Abrahammaqa Dyuspi kriyishanraykula, Dyusqa uchankunamanta llakipar, kusala allinpaq riqsiran nir. ⁷ Chayraykumi qamkunaqqa allita ya chankimanllapa: Dyuspi allita kriyiqkunalami Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanqa nir. ⁸ Chaqa unaymanta-pachami Dyusninchikqqa nishallana karan: “Mana Israel kaq runakunapis nuqapi kriyitingami, paykunatapis mana uchayjunapaqna riqsishaq” nir. Chaymi Tayta Dyuspi kriyirila washakanchik nir intrachimannapapaq Abrahamta niran: “Abraham, qamraykumi pachapi tukuyta kawsaqkunataqqa yanapar shumaqchashaq” nir. ⁹ Chaynumi Dyusninchikqqa paypi tukuy kriyiqkunataqqa yanapar shumaqchanaqqa, imanutaq Abrahammataq kriyishanrayku yanapanar chaynu.

¹⁰ Piru Moisés mantakushankunapi kunfyakaqkunaqami, kusala mana allinchu kanqallapa. Chaymi chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanrayku, kusala uchayjun kanqallapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés tukuy mantakushankunata kumpliya munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa naypanpiqa tukuy tyimpupaq kastigakasha kanqa” nir. ¹¹ Chayraykumi allita ya chanchikllapa, manami Moisés mantakushankunata kasurchu washakayta puytinchikllapa nir. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir. ¹² Piru Moisés mantakushankunapiqa, manami kriyishanchikraykuchu washakanapaq niyan. Ashwanmi nin: “Moisés mantakushankunata tukuyta kumplirlami washakayta puytinchik” nir.

¹³ Allita yarpuyllapa: Manami mayqanpis, Moisés mantakushankunataqqa kumpliya puytinchikchu. Chaymi ashwan tukuy tyimpupaq wanur chinqanallapapaq yupayna karanchikllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata mana kumpliya puytishanchikllaparaykumi, Jesucristuqa lugarninchikllapa kastigakar qirupi waychirar wanuran, amana tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin, Moisés iskribishankunapimi nin: “Mayqanpis qirupi waychirar wanuqqami, kusala mana allinchu kanqa” nir. Nataq Jesucristuqami chaynu waychirar wanuran washamanallapapaq, mana yanqallachu. ¹⁴ Chaynumi Jesucristuqa wanuranpis, mana Israel runakunatapis washananpaq Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu. Chaymi Jesucristupi kriyishaqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchik imanutaq arnimashanchikllapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

¹⁵ Kriyiq masiykuna, uk kumparasyunwanmi kaynu nishaykillapa: “Mayqan runa uk tratuta rurar firmatinga, manami mayqanpis chay tratuta rurashantaqqa mas ukmanta, chaynulla chinqachiymatapis puytinllapachu” nir. ¹⁶ Chaymi allita kwintata quqashunllapa, chaynu Dyusninchik uk tratuta rurar chay unay rukunchikllapa Abrahamtami, kaynu arniran: “Qampa uk aylluykiwanmi tukuyta runakunata yanapashaq” nir. Chaynu nirqa manami nirancho: “Aylluykikunawanmi yanapakushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq rimaran, “Uk aylluykiwanmi yanapakushaq” nir. Chaynu uklapaq rimarqami, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristupaq rimayaran. ¹⁷ Chaynuqami nishunillapa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusqami, Abrahamwan punta tratuta rurar, kusa allita arniran kumplinapaq. Chaymantaraqami, kwatru-syintus trinta

(430) añukuna pasatinraq Moisesqa, Dyusmanta ayparan chay mantakuykunataqa. Piru chay mantakuykunaqa manami chinqachiyta puytinchu, Tayta Dyus chay punta tratuta Abrahamwan rurashantaqa. ¹⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami chay mantakuykunata kasushanchikraykuchu washamanchikllapa. Ashwanmi Abrahamta chay arnishanta kumplir, mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamanchik, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

¹⁹ Dyusninchik chaynu Abrahamta mana imawan pagratin ima dibaldila washamanapaq arnirqa, ¿imaraykutaq Moiestaqa quran chay mantakuykunataqa? Chay mantakuykunataqami quran, tukuyla kwintata qukanallapapaq: Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi chay mantakuykunataqa qumaranchikllapa, Abrahamta ayllunta Dyus arnikushan Jesucristo shamur wanunankalaman. Chaymi Taytanchik Dyusqa, angelninkunata willaran, chay mantakuykunata Moiesta qunanllapapaq. Chaymantaqami Moisesqa, angelkunamanta chay mantakuykunata aypashanrayku, Dyusman mañakunapaq karan runakunapa uchancellorayku. ²⁰ Piru Taytanchik Dyusmaqami payla kashanrayku, Abrahamta yanapar arninanpaqqa mana ministirancho angelninkuna nir Abrahamta willananpaqqa. Ashwanmi pay paylla niran: “Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

²¹ Piru imanupiqachi gamkunaqa kaynu yarpuyankillapa: Dyusninchik, Abrahamta dibaldila washananpaq arnirqa, ¿imaraykutaq mantakuykunata Moiestaqa quran? nir. ¿Chay mantakuykunata Moiesta qurchu, dibaldila washamanallapapaq arnikushantaqa chinqachiyta puytinman? ¡Manami! Chaqa chay mantakuykuna uchanchikmanta washamanallapapaq katinga, chay mantakuykunallawanna kanallapata. ²² Piru Dyus nitin iskríbikashakunapimi nimanchik: “Tukuylashi uchakuykata munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuykata munashanchikllaparaykushi, uk prisu yupay karanchikllapa chay uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi kriyishallapaqami, Taytan Dyus uchakushanchikkunamanta washamanchikllapa, imanutaq arnimaranchikllapa chaynulla.

²³ Chaqa Jesucristupi manaraq kriyishallapaqami, Moisespa mantakuyninkunaqa uk prisuta yupay mantamaqninchikllapa. Piru Jesucristo shamushanmantaqami Tayta Dyus intrachimanchikllapa, paylapi kriyir washakanallapapaq, nir. ²⁴ Chaymi Jesucristo shamushankalaman chay mantakuykunaqa uk mantamaqninchik yupayqa karan kwintata qukanallapapaq, manami chay mantakuykunata kumpliya puytinchikchu nir. Chayraykumi chay mantakuyqa intrachimanchikllapa Jesucristupi kriyishalashi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu rigsimashunllapa nir. ²⁵ Chaynami Jesucristupi kanan kriyishallapaqa, chay mantakuykunaqa manana mantamayninchikllapataqa puytinna.

²⁶ Chaqa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyninchikllapa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. ²⁷ Chaynulla Jesucristupi kriyishami washamanchik nir shutikushanchikllaparayku kananqa Jesucristuwanga pullala kar, pay yupaylana kawsanchikllapa. ²⁸ Chaynu Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyla kriyiqkunaqa uk ayllulana kanchikllapa. Chaymi michka Israel runa kar, mana Israel runa kar, sirbikuq, mana sirbikuq, chaynulla runa, warmi karmapis Jesucristupi kriyishanchikllaparayku tukuyninchik uklana kanchikllapa. ²⁹ Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyla Jesucristupa kaqninkunana karqami, Abrahamta ayllunkuna yupayna kanchikllapa. Chaymi Abrahamta Dyusninchik arnishantaqa nuqanchikkunapis tukuyla aypashunllapana.

4

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

¹⁻² Allita intrakayllapa kay kumarapasuyta parlashutiylapa. Uk wamra taytanmanta maydiya irinsyanta aypananpaq karmapismi, taksharaq karqa manaraq puytinchu irinsyanta aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata kasur ima kawsan, maydiya taytan irinsyanta qunanpaq yarpushan tyimpu chamunankaman. ³ Chaynullami nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay karanchikllapa. Chaymi runakunapa kustumrunkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq kanchikllapa. ⁴ Piru chaymantaqami Dyusninchik munashan tyimpu chamutinga, Wamran Jesucristuta kaçhamuran. Chaymi payqa uk Israel warmisitamanta nasir, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kasur kawsaran. ⁵ Chaynuqami shamuran Moisés mantakushankuna watasha yupay

purichimayashanchikmanta washamashallapa, Tayta Dyusqa wamrankunapaqna riqsimanallapapaq.

⁶ Chaymi chiqapta Dyuspa wamrankuna kanchikllapa nir yačanallapapaqqa, Wamran Jesucristupa Santu Ispiritunta kaçhamuran, shunqunchikllapaman. Chaymi Santu Ispirituqa yanapamanchik Dyusuninchikta ninapaq “*Abba*”^{*} Taytaymi kanki” nir. ⁷ Chayraykumi kananqa manana runakunapa kustumrinkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupay kasunapaqnachu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus tukuyta arnimashanchikllapata aypanallapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

⁸ Alliptami nishaykillapa: Qamkunaqami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq kriyirllapapaq, runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunata adurar, uk sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa. ⁹ Piru kananqami chiqaptana Dyusuninchikta riqsinkillapa. Chaynulla paypismi qamkunata wamrankunapaqna riqsishushallapa. Piru chaynu Tayta Dyus riqsishutinllapapaq, çimapaqnaq runakuna yarpuyashan mana sirbiq imakunata kasunaykillapapaq tikrakanyankillapapaq? Chaynuqami ashwan uk sirbikuq yupayna kayankillapa. ¹⁰ Chaqa kananqami qamkunaqa Israel runakuna llullachishutinllapa, paykuna yupay “Fyistakunata kumpli, Tayta Dyusta aligriyachiyta puytinchik” nir, gwardayankillapa wakin diyakunata, misiskunata, añukunata, ima. ¹¹ Chaynu rurayashaykillaparaykumi kusata llakini, chay kusata qisçhakar ima yaçhachikusha kani Jesucristupaq chayqaçi yanqallamana katin nir yarpur.

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa, nuqa yupay Jesucristulapi kriyir washakanaykillapapaq. Chaqa nuqamaqa michka Israel runa karmapismi, qamkuna yupay tukusha kani, imanullajis Jesucristupaq yaçhachishutiylapa kriyir washakanayllapapaq. Chaynu yaçhachishutiylapa imamapismi, qamkunaqa mana ima mana allintapis ruramashaykillapachu. ¹³⁻¹⁴ Ashwanmi qishaq katiypis, shumaqta samachimaraykillapa, Dyusmanta uk angelta yupay, chaynulla Jesucristuta yupaylla ima, mana mayqanpis disprisymar imamapisçu. Allitami yaçhankillapa: Chay puntata watukushuqllapa rirqami, kusala qishaq karmapis, yaçhachishurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta, paypi kriyir washakanaykillapapaq, nir. ¹⁵ Chaymi chaynu qishaq katiymapis kusata munamar, aligriyachir, tukuy imapi yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi ashwan nawikillapata urqur qumay nishutiylapamapis, qumayashaykillapa kanqa. Piru kananqa, çimataq pasasha? Çimapaqnaq nuqawan mana aligriyankillapa? ¹⁶ Çimanaqachu qamkuna mana allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap kaqpaq willashurllapapaq kuntraykillapa tikrakasha kani? ¡Manami!

¹⁷ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Chay llullakur mana allinta yaçhachikuqkunaqami, paykunalawan kanaykillapata kusata munan. Piru chaynuqami, mana allinçu. Chaqa nuqakunamanta chiqanchakar, paykunalatana kasunaykillapata munan. ¹⁸ Allita yarpushaqami, kusala allin ukninchikkunapaq llakir ima kawsanallapapaqqa. Piru allin kaqkunalata yaçhachinapaq. Chaymi chaynu llakir, imata yaçhachinar imamapis tukuy tyimpu chaynullata ruranmanllapa, nuqakuna mana qamkunawan katiyllapalachu. Chaynuqami mana allinçu.

¹⁹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, qashanmi kusalata qisçhacaq qallarini, Jesucristupaq yaçhachishunayllapapaq. Chaqa qamkunaqami Jesucristo mana munashannuchu kawsayankillapa. Chaymi qamkunapaq kusalata yarpurqa, imanutaq uk warmisitamataqa wamrakustunanpaq nanaynin aypatin qisçhakan, chaynu yupay nuqapis qisçhakani qamkunarayku. Chaqa chaynuçi qisçhakayashaq Jesucristupi allita kriyinyakillapakaman. ²⁰ Chaqa kusala allinçi kanman kanan kananlla chaypi qamkunawan pulla kanaypaq. Chaynu pullaykillapa karqaçi, ukmanta ima willar Jesucristupaqqa allita intrachishuymanllapa. Piru manami yaçhanichu, çimanu kartaq chaynuqa tukuyankillapa kanqa? nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés mantakushankunata qashan kasunaq qallarinaqkuna allita intrakayllapa, chayta rurayashaykillapagaqami mana allinçu nir. Çimanachu qamkunaqa, Dyus nitin Moisés iskrishan niyashantaqa uyapashaykillapa? ²² Chaqa Moisés iskrishanpiqami nin: Abrahampami karan ishkey wamrankuna. Uk wamranqami sirbikuqnin Agar, shipashninmanta karan. Nataq ukqami karan chiqap warmin Saramanta. Kay Saraqami Abrahampa punta warmin kar, mana sirbikuqnin imalamapisçu karan. ²³ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay sirbikuq warmi Agarpa wamranqami

* 4:6 Abba nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

nasiran, imanutaq wakinkunapis nasishanchikllapa chaynulla. Nataq Sarapa wamranqami nasiran, imanutaq Tayta Dyus unaylla arnisha karan, rukulana kayatkillapa uk wamrituykillapa kanqa nir. Chaymi chay kumplikananpaqqa Sarapa wamranqa nasiran.

²⁴ Piru Dyusqami kay ishkey warmikunawan intrachimanchikllapa ishkey tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta Dyus, Israel runakunawan chay Sinaí sirkapi rurar, Moisés mantakuyinkuna qushan. Chay tratuta rurashanllapatami ninchikllapa: “Dyuspa mantakuyinkuna” nir. Piru tukuy chay mantakuykunataqa, manami mayqanpis washakananpaqqa kumpliya puytishachu. Chaymi Sinaí sirkapi rurashan tratuta intrachimanchikllapa chay sirbikuq Agarpaq. Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa Moisés mantakushankunawan mana washakayta puytirqami, nuqanchikkunapis uk sirbikuq yupaylla kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa karan chaynu. ²⁵ Chaymi Agarpaq intrakarqa yačhanchikllapa chay nasyun Arabiapi kaq Sinaí sirkapaq. Chaynulla Sinaí sirkapaq intrakarqami yačhanchikllapa kay pachapi Jerusalén pwibluqaq. Chaqa Jerusalén pwiblupi kawsaqkunaqami Moisés mantakushankunata kumpliya munamapis, mana puytishal-lapachu. Chaymi chaynu mana tukuylla kumpliya puytishanllaparayku maydiyapis uk sirbikuq yupaylla kawsanllapa. ²⁶ Piru nuqanchikkuna Jesucristupi kriyirllapaqami, manana chay mantakuykunapa sirbikuqninnachu kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan chayman rir. Tayta Dyuswan pulla kawsanallapapaqna kanchikllapa. ²⁷ Chaymi Dyus nitin iskríbikashankunapiqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq nin:

“Qam mana wamrakuq kar,

chay wamrakunaykipaq nanayta mana riqsiq warmisita,
kusalata aligriyay.

Chaqa chay warmisita mana wamrakunanpaq kaqqami,
kusala achka wamrayjun kanqa,
chay wamrakuq warmisitamantaqa” nir.

²⁸ Kriyiq masiykuna allita intrakayllapa, imanutaq Abrahammataqa Tayta Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa achka aylluyn kananpaq. Chaymi chay wamran Isaac nasiranna. Chaynumi Tayta Dyusqa tukuy paypi kriyiqkunata arnisha washamanallapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa, qashan mushuqmanta nasisha yupayna kanchikllapa. ²⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, Saraqa wamran Isaacta wamrakuran. Chaymantaqami Agarpa wamran Ismaelqa Sarapa wamran Isaacta qischaran. Chaynullami kanankunapis Moisés mantakushankunata kasuyta munaqkunaqa Jesucristupi kriyiqkunataqa čhiqnir qischamanchikllapa. ³⁰ Chaqa Dyus nitin iskríbikashankunapimi Agarpaqa kaynu niran: “Itakuy chay sirbikuqníkita wamrantinta. Chaqa chay imayki kaqqami chay wamrayki Isaaclapaq. Chaymi chay sirbikuqníkupa wamranqa mana partinakuytaqa puytinchu chay wamrayki Isaacwanqa” nir. ³¹ Kriyiq masiykuna, chaynu Tayta Dyus nishanraykumi yačhanchikllapa Jesucristulapi kriyirmi, Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir. Chaynuqami manana chay sirbikuq Agarpa wamran yupaynachu kanchikllapa.

5

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqninnachu kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi payqa washar, manana uk sirbikuq yupayna kawsanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi chaynu katinga, chay kriyishanchikllapanullana kar, Moisés mantakushankunapiqa amana yarpurnachu kawsashunllapa.

² Chayraykumi allita intrakayllapa. Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa: Amana chay siñal kustumrita rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna chay siñal kustumrita ruraytkillapaqami, mana imapaqpis sirbishushallapachu, Jesucristupaq yačhachishutiylapa kriyishaykillapaqa. ³ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal kustumrita ruraqkunaqami, washakananpaqqa Moisés mantakushankunataqa tukuyllata kumpliya ministiyari nir. Piru chayta mana kumpliya puytishanraykumi mana washakanqallapachu. ⁴ Chaymi qamkuna, Moisés mantakushankunata kumplirlami washakanich nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar washashunllapapaq Wamran Jesucristuta kačhamushanmanta čhiqanchakashaykillapa. ⁵ Piru Jesucristupi tukuy kriyir washakashana kaqkunaqami, Dyuspa Santu Ispiritun yanapamashallapa, allita yačhanchikllapa: Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, maydiyapaq Tayta Dyusqa kusa allinlapaqa rikamashunllapa nir. ⁶ Chaqa tukuy shunqunchikwan Jesucristupi kriyiq kashallapaqa, siñal kustumrita michka rurasha kar, chaynulla mana rurasha

karmapis, Dyuspaqqa chaylla kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristupi kriyishanchikrayku, ukninchikkunata llakipar ima kawsayanchik, chay kusala allinpa.

⁷ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami kusalata Jesucristupiqqa kriyiq kankillapa. Piru kanan-shuyppaqa, ¿pitaq mana allinta yačhachishurllapa, chiqap kaqta mana kasunaykil-lapapaq nishushallapa? ⁸ Chaqa chay mana allinta yačhachishuqllapaqami, mana chay akrashushallapa karan Dyusmantachu. ⁹ Piru qamkunaqami ashllimatapis chay mana allinta yačhachikuqkunata kasurqa, manana allintachu tukushaykillapa. Chaqa yačhachishichikllapanu, imanutaq tantata ruranaqpaqmaq pitala libadurata itasha, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin. Chaynullami chay mana allinta yačhachishuqkunaqa qamkunatapis limpuna pantachishushallapa. ¹⁰ Piru nuqaqami kusalata kunfyakani, Tayta Dyus yanapashutinllapaqami, qashan chiqaptana Jesucristullapi kriyiyankillapa kanqa, nir: Nataq chay mana allinta yačhachishurllapa pantachishuqllapataqami, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastiganqa, mayqan katinpis.

¹¹ Kriyiq masiykuna, chay mana allinta yačhachikuqkunaqami nuqapaqqa nishunllapa: “Pablupismi yačhachikun, siñal kustumrita rurashunllapa washakanallapapaqqa” nir. Piru chayqami mana chiqapchu. Chaynu yačhachikutiyqami, Israel pwibluymanta kaqku-naqa, qischamananapaqqa mana yarpuyanmanllapachu. Nataq nuqaqami yačhachikuni: “Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami, washakayta puytinchikllapa” nir. Chaynu yačhachikutiyimi kusa mana allinta yarpunllapa, chay mana allinta yačhachikuqkunaqa. ¹² Piru chay mana allinta yačhachishurllapa pantachishuqllapakunapapaqami kaynu nishu-nillapa: Qamkunata siñal kustumrita amalas rurachishunanllapamantaqami, ashwan mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq.

¹³ Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami uchanchikkunamanta washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata kasur, uk sirbikuq yupay kawsanallapapaqnaqchu. Chaymi chaynu washakashana qarqa, amami kwirpuykillapa munashannunachu kawsaylla-pa. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kusa shumaqta kawsaylla-pa. ¹⁴ Chaqa Dyus nitin, Moisés mantakushanqami nin: “Llaki runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy mantakuykunata kumplishaykillapana. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana allinta rikanakur imaqaqish limpumana qamkunapura chingachanakutkillapa nir.

Ama munashanchiknulla rurarnachu Santu Ispiritu munashalatana rurashunllapa

¹⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa munashannulla rurarnachu kawsayllapa nir. ¹⁷ Chaqa kwirpunchik munashankunata rurarqa, manami Santu Ispiritu munashan-nunachu rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan qarqami, kwirpunchik munashantaqa manana rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa manami chay kutilla kwirpuykillapa munashanta, chaynulla Santu Ispiritu munashantaqa rurayta puytinkil-lapachu. Chaymi ashwan Santu Ispirituwanna qarqa, amana kwirpuykillapa munashantaqa rurayllapanachu. ¹⁸ Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munashanta rurarqami, Tayta Dyuslatana kasur kawsankillapa. Chaymi Moisés mantakushankunataqa imanupis kumplir washakayashunllapa nirqa amana yarpunkillapanachu.

¹⁹ Chaymi nishaykillapa: Chay kwirpunllapa munashanta rurar kawsaqkunataqami dasla riqsiyta puytinchikllapa nir. Chaqa chay ruranaqami kaynu kawsanllapa: Runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan pununllapa, chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis dasna mayqanwanpis punusha rikarinllapa, man-aqa mana tanyakar munashanllapalata rurar kusala saqra millanaypaqtana uchakunllapa. ²⁰ Chaynulla runa rurashan yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa. Wasqa-panakunllapa. Čhiqinakur anyanakunllapa. Dasna ukwan silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta yačhanllapa. Chaynu piñakur imami chiqanchanakunllapa. Tukuyta binsiyta munanllapa. Paykunlapaqmi tukuy imata munanllapa. Yarpunllapami, nuqaqami tukuymananta mas yačhayniyun kani, nir. ²¹ Runa masinkunata kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa. Kusata mačhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqlaq mikunllapa, upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas ukman imakunata rurar uchakunllapa. Chaymi imanutaq willashushallapana karay chaynulla kananpis nishaykillapa: Chaynu uchakur kawsaqkunaqami, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

²² Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunaqami kaynu kawsanchikllapa: Ukn-inchikkunata llakipanichik, imatapis aligri-la ruranchik, chaynulla ima katinpis das shu-maqchanchik, ukkuna mana das imata ruratinpis yaranchik, tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis allinpi kananpaq yanapanichik, imata nishanchiktapis karanlata ruranchik ima. ²³ Chaynulla wakinninchikkunata mana ukmanla rikanichichu, kwirpunchiktapis

nuqanchiklla tanyakachinchik ima. Chaynu allinlata rurar kawsashallapaqami, mana mayqanpis nimayninchikta puytingallapachu: “Kay mantakuykunata mana kawsashaykillapachu” nirqa. ²⁴ Chaymi tukuyula kriyiqkunaqa, kwirpun munashan mana allin kaqtaqa, Jesucristupa krusninpi limpu wanuchisha yupayna kawsanllapa. ²⁵ Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritunwana karqa, pay munashannulana rurar kawsashunllapa. ²⁶ Chayraykumi ama kusa kani nir, chaynulla ukninchikkunawan piñachinakur, inbidyanakur imachu kawsashunllapa.

6

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, uknikillapa uchakusha nir yaçharqa, Jesucristo munashannulla qamkuna kawsaqkunaqa, amana mas uchakunanpaq yanapayllapa. Piru qamkunaqa amami kusa kani nir imachu, kusa shumaqlata willar ima yanapanakillapa. Imanupiqakish qamkunapis uknikillapa uchakushanrayku burlakaq yupay willayarmaqa, maydiyaqa uchakushamana rikaritkillapa. ² Chayraykumi uknikillapa uchakusha kar, lashaq shipunta aprikusha yupay chaytaqa yanapayllapa. Chaymi chaynu uknikillapa uknikillapa yanapanakurqa, Jesucristo nishannullana rurayankillapa. ³ Piru mayqanpis mana ukninta yanapayta munar, kusa kani ima niqkunaqami, paylla ingañakayan. Chaqa Dyuspa naypaniqami mana mayqanpis kusa kaytaqa puytinchu. ⁴ Chayraykumi nuqanchiklla allita yarpur kawsashunllapa: Allintachu rurayani, manaqachu mana nir. Chaymi mayqanpis allinlata rurarqa, payllapaq allintaqa ruranga. Piru amami yarpunqachu, chay kriyiq masiykunamantaqami kusa mas allin kani nirqa. ⁵ Chaqa manami ukkuna allin kanki nimashanchikraykuchu allinqa kanchikllapa. Ashwanmi imata rurasha kashapis, Tayta Dyusman tukuyula qimikashallapa payna rikar yaçhamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis: Chay mayqanchi Dyuspa rimayninta yaçhachishuqnillapataqami, ima ministishanpipis yanapanakillapa ama qunqarchu.

⁷ Piru amami qamkunallaqa ingañakankillapachu. Chaqa Dyusmantaqami mana mayqanpis burlakayta puytinchu. Allita yaçhashanchikllapanu, ima simillata tarpukurmapismi, chayllata kusichanchik. ⁸ Chaynumi mayqanpis kwirpun munashanlata rurar kawsaqkunaqa, chaynu mana allinta rurar kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpupaq wanunanpaqna kayanga. Nataq mayqanpis Santu Ispiritu munashanlata rurar kawsaqkunaqami, chaynu allinta kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpu kawsaytana aypanqallapa. ⁹ Chaymi mana shaykuq allinkunalata rurar kawsashunllapa. Chaqa chaynu kawsarllapaqami, maydiyaqa kusala allinta kusichakuq yupay kashunllapa. ¹⁰ Chayraykumi tukuylawan kusa allinlata rurar kawsayta kamashunllapa. Chaymi ashwan kriyiq masinchikkunamataqa, kusa mas allinlata rurar kawsar animachishunllapa.

Kusata willarmi Pablo kartanta iskribir tukchinanta saludakun

¹¹ ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa! ¡Nuqaqami kayta makiyllawan qamkunaman iskribimuni kusa atun litrakunawan! ¹² Chaymi allita intrakayllapa: Runakuna siñal kustumrita rurananllapapaq nir yaçhachikuqkunaqami, chay runa masinkunawan allinpi kananlapaq chaynuqa yaçhachikunllapa. Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi washakanchik nir yaçhachikutinllapaqami, nuqakunata yupaylla mana allinta rurananllapapaq ikinllapapi purinmanllapa, Israelmanta kaq runa masiylapakunaqa. ¹³ Nataq chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapismi, Moisés tukuy mantakushantaqa mana kumpliya puytinllapachu. Piru paykunaqami qamkunataqa imanullapis chay siñal kustumrita rurachishunllapa. Chayna paykunaqa ninanllapapaq: Paykunaraykushi qamkunaqa siñalniyjun kwirpuykillapapi kankillapa nir.

¹⁴ Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik Jesucristumi kruspi wanuran nishurllapaqa, manami ukkunapaq alabakaytaqa puytinichu. Chaqa Amitunchik Jesucristupi kriyishayraykumi, kay pachapi ima mana allinta ruranaymantaqa wanusha yupayna kani. Chaynulla chay mana allinta rurachimaq chaymatapis wanuchisha yupayna kani, amana mana allinta rurar kawsanaypaq. ¹⁵ Piru chay siñal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashamapismi, chayqa mana imapaqpis sirbinchu. Ashwanmi Jesucristupi kriyir, manana ima mana allintapis rurar, uk mushuq nasisha yupayna kawsayanchik chay kusala allinqa. ¹⁶ Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni qamkuna paypa akrashan kaqkunata, chaynulla munashannu kawsaqkunataqa, kusalata llakipashurllapa ima shumaqta kawsachishunanllapapaq.

¹⁷ Piru kananmanta-pachaqami mana munaninachu, chay wakin mana allinta yaçhachikuquna qillakachimanantaqa. Chaqa Jesucristupi kriyishayraykumi qischamar

lisyamashanllapa imami kwirpuypiqa uk siñal yupay intrachikun, nuqaqa Amituy Jesucristupa chiqap sirbiqnin kani nirqa.

¹⁸ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Efesios

Pablumi kartanta kačan Efesupi kriyiqkunaman

Éfeso pwibluqami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamuqllapa rantinallapapaq, chaynulla imanllapatapis apamuqllapa rantikunanllapapaq ima. Chay Éfeso pwibluman apustul Pablo écharqa, yačhachikuran Jesucristupa shumaq rimayninta. Chaynu yačhachikutin kriyitinllapami, Pabluqa chay Efesupi ishkay añuta kidar yačhachiran kriyiqkunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluqa chay Éfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1-3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1-6.24).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuylla Éfeso pwiblupi Dyus akratin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskrimbuni. ² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanchikllapa

³ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanchikllaparaykumi, Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanchikllapa masta paypi kriyirlla ima kawsanallapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa. ⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranchikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanchikllaparayku, paypa naypanmanga qimikayta puytinchikllapana. ⁵ Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranchikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

⁶ Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kačhamur kusalata yanapamashanchikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis alabanallapapaqna karan. ⁷ Chaqa kusalata munamashanchikraykumi, Wamran Jesucristumatapis kačhamuran yawarninta ičhar wanutin, Taytanchikllapa Dyusqa pirdunar, manana uchayjunpaq-nachu riqsimanallapapaq. ⁸ Chaymi ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munar ima yanapamashanchikllapa, kusala yačhaq, kusala intrakaq ima kanallapapaq. ⁹ Chaynullami Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha kusalata munarninchikllapa payla yarpusha kayaq, Wamran Jesucristuwan tukuylla imata rurananpaq chaymatapis intrachimashanchikllapana. ¹⁰ Piru chay ima tyimpučhi Jesucristuna unaq syilupi kaqkunata, chaynulla kay pachapi kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpu čhamutinqa, pay mantakunanpaqna Tayta Dyusqa qunqa.

¹¹ Allita yačhashanchikllapanumi Tayta Dyusqa imatapis ruran pay munashannullaqa. Chaymi Wamran Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna kanallapapaq nimashanchikllapallana karan. ¹² Chaynuqami Tayta Dyusqa rurasha, nuqakuna Israelmanta kaqkuna Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa, Dyuslata kasur kawsatiyllapa, wakin rikamaqllapakunamapis paylatana alabanallapapaq. ¹³ Chaynullami qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, Dyus chiqap nishankunata uyaparqa, intrakaraykillapa imanumi washakayankillapa kanqa nir. Chaymi Jesucristupi kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytanchikllapa Dyuspana karaykillapa. Chaynu pullachakatkillapagami, Tayta Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu Ispiritunta qushuranllapa. Chayna yačhanaykillapapaq Santu Ispirituta arnishushanllapataqa kumplishushallapa nir. ¹⁴ Pay Santu Ispirituqami, Dyus imanu munashan tyimpu čhamutin arnimashanchikllapataqa ayyanallapapaq nir chiqapta intrachimanchikllapa. Chaymi chay arnimashanchikllapata limpu kumplir Tayta Dyus paypa kaqninkunata washamashallapaqa, tukuylla kusata alabayashunllapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

¹⁵ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunapaq yačhasha kani imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa kusalata llakipanakur kawsankillapa nir. ¹⁶ Chaymi Amitunchikman qamkunapaqqa mana shaykuq kusalata payji nir

mañakuni. ¹⁷ Chaynullami Amitunchik Jesucristupa Taytan, kusala allin Dyusninchikllapataqa kusalata mañanipis Santu Ispiritunwan yanapashunanllapapaq. Chaynami Santu Ispiriturayku Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqaptana payta rigsinaykillapapaq. ¹⁸ Tayta Dyustaqaqami mañanipis intrachishunanllapapaq, payqami akrashushallapa chiqap paypa kaqninkunana kanaykillapapaq nir. Chaynullami intrachishunqallapapis kusala shumaqami Dyusninchik arnir tukuyta paypa kaqninkunata qumayahanchikllapapaq nir. ¹⁹ Chaymi mañanipis qamkuna Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intrakanaykillapapaq Taytanchikllapa Dyusqami kusala ukman shumaq pudirniyun kar tukuyta kriyiqkunata yanapamanchikllapa nir. ²⁰ Chaqa imanutaq chay pudirniyuqa Jesucristutaqa wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chaymantami unaq syilumanaq Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina tachisha. ²¹ Chaynumi Tayta Dyusqa Jesucristutaqa wakin pudirniyun kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyta kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunanpaq numrasha Tayta Dyusqa. ²² Tayta Dyusqami tukuyta imakunatapis, Jesucristupa çhakinpa çhakinman çhuran, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jesustaqa tukuyta kriyiqkunapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa. ²³ Chaynumi Amitunchikllapaqa, tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa katin, nuqanchikkuna-shuypaqa paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanu kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

2

Dyusmi dibaldila llakipar washamanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurur uchakushaykillaparayku. ² Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusalata uchakurlla kawsaq chaykunata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana ruraq kankillapa. Chaqa chay dyablupami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusalata animachin, mana allinlata rurunanllapapaq. ³ Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurur kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan. ⁴ Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanu kashallapamapis llakipamashanchikllapa. ⁵ Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimarananchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapana. ⁶ Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimarninchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa. ⁷ Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, ipayqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy imapi kusalata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir. ⁸ Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirlla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa. ⁹ Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa. ¹⁰ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrar pullachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurur kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuraykumi uk ayllulana kanchikllapa

¹¹ Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyun kaqkunaqami, nishuqllapa: “Qamkunaqashi mana kwirpuykillapapi siñalniyun kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa mana puytinkillapachu” nir. ¹² Allita yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa, Jesucristupi mana kriyiq imachu kankillapa. Chaynulla manami Dyus akrashan Israel pwiblumantachu karaykillapa. Chaynu karmi Tayta Dyus arnikushanmatapis mana aypanaykillapapaqna chu karaykillapa. Chaymi kay pachapiqa mana Dyusninchikwan imalamapischu kawsaq kankillapa. Ashwanmi tukuy tyimpupaq chinqanaykillapapaqlana kawsaq kankillapa. ¹³ Piru kanan-shuypaqaqami Jesucristuqa washamanallapapaq yawarninta çhar wanusha nir kriyishaykillaparayku, paywan pullana kawsayankillapa, michka unay paymanta karupllapi kasha karmapis. ¹⁴ Chaqa Jesucristumi shumaqchamaqñinchikllapaqa. Chaynu karmi

payqa mana Israel pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel pwibullamanta kaqkunawanmapis, uk ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa. Chaynu uklapaqgami Tayta Dyusqa tikramashanchikllapa, chay uk kusa atun pata yupay arkamaqñinchikllapata ratachir. Chaqa chay pata arkamashallapami, mana pulla kayta puytir, çhiqñinakuq ima kawsaq kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa kwirpullawan ratachiq yupayqa karan. ¹⁵ Chaymi Jesucristuqa, Moisés mantakushankunamatapis mana kasunapaqñachu nir, ashwan ishkey pwiblu çhiqanchanakusha kaqmatapis uklapaqna tikraran, paylatana sirbir ima kawsananllapapaq. Chaynu rurar imami tukuylata shumaqçhamaranchikllapa. ¹⁶ Chaqa payllami uk kruspi wanushanrayku, chay ishkey pwiblu çhiqanchanakusha maqanakuq yupay kaqkunamatapis uklapaqna tikrar, Dyuswan shumaqçhamaranchikllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami, shamuran shumaq rimayninta intrachimanallapapaq. Chayna paylata kasur shumaqtana kawsanallapapaq, chay qamkuna Dyusmanta karupllapi kaqkuna, chaynulla paywan pulla kasha kaqkunamapis. ¹⁸ Chaymi Jesucristurayku nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa Dyusmanqa qimikayta puytinchikllapa. ¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa manana furastiru yupaynachu kar, ashwan uk ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna kaq, chaynuna kankillapa. Chaynuqami tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamrankunana kankillapa. ²⁰ Chaynu karmi qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa simintuta rajar alli shachinllapa, chay yupay kankillapa. Chaymi simintu rajakasha chaykunaqa, apustulkuna, Dyuspaq rimaqñinkuna ima. Piru chay simintuta rajar rumita çhurashallapa chay-shuypaqami, Jesucristo. ²¹ Chaymi nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqa, chay simintu rumi çhurakasha chaypa ananman çhurakar llutakaq yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk wasimataqa shachinllapa chaynu nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta Dyuslapaq kar, paypa kusa allinla wasin yupayna kanallapapaq. ²² Chaynumi qamkunapis Jesucristuwan pulla karllapapaq, nuqakunawan tantakarqa uklana kankillapa. Chaymi ashwan tukuyinchikllapapi Santu Ispiritulana kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus kawsanan wasi yupayna kanchikllapa.

3

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi qamkuna mana Israelmanta kaqkuna washakanaykillapapaq Jesucristupaq yaçhachikushayllaparayku prisu kani. ² Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapana, nuqatami Tayta Dyusqa akrar kaçhamaran, qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Jesucristupaq yaçhachishutiylapa washakanaykillapapaq nir. ³ Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munamar, iman u Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpuyashanmatapis intrachimaran. Chaynu intrakarmi puntata iskribishurllapaqa ashilata intrachishurayllapa. ⁴ Piru kanan qashan iskribishuyanillapa chayta allita liyirqami allitana intrakankillapa, nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpushantaqa allitana intrakani nir. ⁵ Chaqa Tayta Dyus payla yarpuyashantaqami, unay tyimpukunaqa mayqanlatapis mana intrachirancho. Piru kananqami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunwan chay akrashan apustulninkunata, chaynulla paypaq rimaqñinkunata ima allita intrachimashallapana. ⁶ Chay payla yarpushanqami kaynu karan: Jesucristupi kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikutiyllapa kriyiqkunaqami, michka mana Israelmanta karmapis, Israel pwibullamanta yupayna kananllapapaq. Chaynu karmi tukuyinchikllapapaq, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynullami tukuyinchikllapana Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa aypashunllapa.

⁷ Piru Tayta Dyusqami kusalata llakipar, akrar kaçhamar pudirninwan yanapamaran Jesucristupaq rir yaçhachikunaypaq. ⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyiq kaqkunapapaq yaqqa mana kwintachaypaqqa yupay kani. Piru michka chaynu katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata llakipamashanrayku yanapamar kaçhamasha mana Israel runakunata intrachinaypaq, Jesucristupaq kusala mana yaqqa intrakaypaq yupay kusala shumaq rimashanta. ⁹ Chaynu yaçhachikunaypaq kaçhamarmi nimasha intrachikunaypaq, tukuy imata rurasha Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha imanumi washamanallapapaq payla yarpushanta nir. ¹⁰ Chaynuqami karan, unaq sylupli tukuy angelkuna, chaynulla wakin mana rikaypaq kusala pudirniyjun mantakuqkunamapis, tukuyta kriyiqkunata uklana yupay kawsaqta rikarqa kwintata qukananllapapaq, imanumi Tayta Dyusqa kusala yaçhaq chaynulla pudirniyjun ima nir. ¹¹ Piru tukuy imata kriyiqkunawan rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaq unaymanta-pacha chaynu rurananpaq

karanllana Amitunchik Jesucristuwan chaynulla ruraran. ¹²Chaymi kanaanqa Jesucristupi kriyir, paywan pulla karnaqami, Taytanchik Dyusmanqa mana imapaq manchakur imapischu qimikayta puytinchikllapana. ¹³Chayraykumi nishaykillapa: Jesucristupaq nuqa yaĉhachishurlapa qisĉhakatiyqa, amami disanimakunkillapachu. Ćaqa chaynu qisĉhakar ima yaĉhachishutiylapami, Jesucristupi kriyir washakashaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

¹⁴Chayraykumi kanaanqa qunqurikur Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni qamkunapaq. ¹⁵Ćaqa payqami unaq syilupi chaynulla kay pachapi kawsaqkunapaqa Taytanchikllapari, tukuyлата rumashanchikllaparayku. ¹⁶Chaymi Tayta Dyustaqa mañani Santu Ispiritunwan kusala shumaq kaqkunalapi yanapashutinllapa, yarpuynikillapapi pudirniyjun, chaynulla kusala jwirsayjun ima kanaykillapapaq. ¹⁷Chaynuqami kriyishaykillaparayku, Jesucristuqa shunquykillapapina maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan Jesucristulapaqna kusalata yarpur, uknikillapa uknikillapapis kusalata llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu kawsarqa, imanutaq uk qirumaqa allita ĉhupakurqa ima katinpis kusalata shachinakun, chaynullami kusalata llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis chaynu llakipanakunaykillapapaq yarpurlana kawsayankillapa kanqa. ¹⁸Chaynullami mañakunipis Jesucristuqa tukuy kriyiqkunata intrachishunanllapapaq, imanumi payqa kusala ukmanta munamanchikllapa nir. ¹⁹Chaynullami mañakunipis ukman imakunata intrakanaykillapamantaqa, ashwan Jesucristuqa kusala ukmanta llakipamanchikllapa nir allitana intrakar kawsanaykillapapaq. Chaynu kawsarqami, Dyus munashanlatana maydiyapis rurar kawsayankillapa kanqa.

²⁰Taytanchik Dyusqami kusalata yanapamanchikllapa, masta chay mañashanchikllapamantaqa, chaynulla yarpushanchikllapamanmatapis. Ćaqa payqami kusala pudirniyjun kar, tukuy imata rurayta puytin. ²¹Chayraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa tukuy tyimpu paylatana alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

4

Santu Ispirituwan kaqkunaqami uklana yupay kawsashunllapa

¹Chaymi Amitunchik Jesucristo munashanta rurashayrayku prisu karmapis, kusalata rugashunllapa, imanutaq Dyus akratinllapamaqa kawsanllapa, chaynu qamkunapis kawsanaykillapapaq. Ćaqa Tayta Dyusmi akrashushallapari. ²Chaynu karqa, amami kusa kani nir alabakar imachu, shumaqlata ukninchikllapawanqa kawsankillapa. Chaynulla ima katinpis amami piñakur imachu ashwan llakipanakur imana shumaqta parlankillapa. ³Chaymi chaynu Santu Ispiritu yanapashutinllapaqa, kawsayarllaqa ukla yupayna maydiyapis llakipanakur ima shumaqta kawsayta kamayllapa. ⁴Ćaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi ukla. Chaymi Tayta Dyus yanapamashanchikllapa uklayla washamaqninchik Jesucristupi kriyirqa, washakashana kanchikllapa nir kusalata kunfyakanallapapaq. ⁵Chaynulla Amitunchikllapaqami ukla. Chaynu katinmi kriyinallapapaq, shutikunallapapaqmapis uklari. ⁶Ćaqa kanmi uk Dyusla. Paymi tukuyta Taytanchikllapa. Chaymi paylla tukuyta rikan. Chaynu karmi pay munashantaqa, mayqanwanpis ruranarqa rurari. Ćaqa payqami maypipis pullanchikllapa.

⁷Piru tukuy nuqanchikkunaqa manami tukuyла Ćayllata ruranapaqchu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristuqa pay munashannulla ukninchikllapa ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurari, paylata sirbinallapapaq nimashanchikllapa. ⁸Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Jesucristumi tukuy kuntraqnikunata binsir,
riran unaq syiluman.

Chaymi unaq syilumanta-pacha
kaĉhamuran Santu Ispiritunta
tukuyла kriyiqkunata yanapatin uknin ukmanta uknin ukmanta rurari
paylata sirbinanllapapaq” nir.

⁹Piru ĉima nishaq nirtaq, “Iqaran unaq syiluman” niyan? Chaynu nirqami intrachimanayanchikllapa puntataqa kay pachaman shamusha karan nir. ¹⁰Chaymi kay pachaman ishkimusha karan Jesucristullami, kusala unaq may syilumanqa iqaran. Chaynuqami ruraran tukuy imata, chaynulla nuqanchikkunatapis payna rikamanallapapaq.

¹¹ Payllami tukuy kriyiqkunataqa yanapar ukmanta ukmanta rurar payllata sirbinanpaq akraran. Chaymi ukkunataqa apustulkuna kananpaq nisha. Nataq ukkunata-shuypaqa, paypaq rimaqninkuna kananpaq. Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata intrachitin, kriyir washakananllapapaq. Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq akraran. Chaynulla akraranpis kriyiqkunata yaĉhachinanpaq ima. ¹² Chaynuqami Jesucristuqa akraran chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa kaqninkunata yaĉhachinanllapapaq. Chayna Dyuspa kaqninkunaqa waran waran chay kriyishanpiqa masna jwrtiyar, paykunana wakinkunata yaĉhachinanpaq ima. ¹³ Chaymi chaynu Jesucristupi mas kriyinanllapapaq animachimashallapaqa, maydiyaqa tukuy chay yarpuyllana kar, allitana Amitunchiktaqa riqsinallapapaq. Chaynuqami Dyuspa Wamran Jesucristupi, allita kriyiqkunana kar, kusa allinlatana kawsashunllapa imanutaq Amitunchikmaqa allinla chaynu.

¹⁴ Chaynu allitana intrakarqa, mananami imanutaq uk wamramaqa ukmanta ukmantana yarpupakun, chaynunachu kashunllapa. Chaynullami manana imata yupay wayra wakman kayman purichin chaykuna yupaychu kashunllapami. Chaqa chaynu wakman kayman puriqkunaga, kusa allinlata yupay tukur yaĉhachikuqkunamanta dasna ingañakanqallapa. ¹⁵ Piru nuqanchikkuna kriyiqkunaga, kusalata llakipanakur ima tukuy imatapis chiqap kaqlata yaĉhachinakunchikllapa. Chaymi chaynuqa waran waranna, Amitunchik munashanta rurar, pay yupayna kawsashunllapa. Chaqa payqami tukuy kriyiqkunapaqa umanchikllapa yupay-ari. ¹⁶ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparayku uk yarpuyllana ima kar, tukuyinchikllapa yanapanakushunllapa, Dyus munashannu kawsanallapapaqa. Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq kwirpunchikllapapa partinkunamaqa tukuy imapi yanapanakunllapa. Chaynu yanapanakur ima shumaqta kawsarqami, mas allita waran waranna Jesucristupiqa kriyishunllapa.

Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunllapa

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata rugashaykillapa: Amanami Dyusninchikta mana riqsir, kusala ukman mana allinkunata rurar kawsanllapa, chaynunachu kawsankillapa. Chaqa paykunaga, munashanlata yarpur rurar, kusala mana allintachu kawsanllapa. ¹⁸ Chaynu karmi paykunaga mana imalatapis intrakayta puytinllapachu chay allin kaqmantaqa. Chaymi maydiyapis mana yaĉhanllapachu shumaqta kawsaytaqa; ashwanmi kusala saqrata kawsanllapa. Chaqa chaynuqami kawsanllapa shunqunllapata kusalata ankuchasha kar, Amitunchik nishankunata mana intrakanashanrayku. ¹⁹ Chaynu kawsaq runakunaga, limpu kuchiyasha kar mana intrakanllapanachu. Chaymi maydiyapis kwirpun munashanlata rurar kawsanllapa. Chaynu karmi mana tanyakarchu, chay mana allin kaqkunataqa mayqannitapis masta rurananpaq yarpurla kawsanllapa. ²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami mana chaynu kawsanaykillapapaqnaqa Jesucristupa q uyakurqa yaĉhakushaykillapa. ²¹ Chaymi chiqapta paypaq uyakur yaĉhakushana karqa, yaĉhayankillapana payqa imanumi kawsanallapata munan nir. ²² Chayraykumi unay imanun kawsaq kankillapa chayta-shuypaqa qunqar dijayllapana. Chaqa chay mana allinkunaraykumi, kusala saqra mana allinta rurarlla, maydiyapis mana shumaqta kawsayta puytiqchu kankillapa. ²³ Chaymi kananqa yarpuynikillapapiqa allin kaqlatana rurayta yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna kawsayllapa. ²⁴ Chaynuqami imanutaq Tayta Dyus, payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa ukmanta kawsayllapa, chay chiqap kaqlapi yarpur, kusa shumaqlata rurar imana.

²⁵ Chayraykumi, amana masqa llullakur imaqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis karanlata willankillapa uknikillapataqa. Chaqa michka achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpulanana kanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa.

²⁶ Chaymi imanupi uknikillapawan piñakurmaqa, dasla shumaqchanakunkillapa, ama uchakunaykillapapaq. Amami uknikillapawan piñachinakushallaqa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa pasankillapachu. ²⁷ Chaqa mana das shumaqchanakurqami, ashwan chay dyablu munashanta rurananpaqna dijayankillapa.

²⁸ Chaymi mayqanpis suwakuyasha ima karqa, amanami qashanqa suwakunkillapanachu. Ashwanmi makikillapawan trabajar imaykillapalataqa tarikurna, ashwan wakın ministiqkunata yanapayllapa.

²⁹ Chaynulla amami mana allinkunataqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis shumaqlata rimankillapa. Chaynuqami wakinnikikunata yanapayankillapana. Chayna chay uyapashuqkunaga shumaqtana yarpur mas allitana Jesucristupi kriyinanllapapaq. ³⁰ Tayta Dyuspa Santu Ispiritun siñalashushallapa yupayna qamkunapi kawsayan chaytaqami, ama llakichinkillapanachu. Chaqa payraykumi allita yaĉhayankillapana, maydiyaqa washakanapaq diya ĉhamutinqa washakashana kashaq nirqa.

³¹ Chayraykumi shunquykillapapi piñakuykunata, chay sunsunulla piñakuykunata, chay anyanakuykunata, chay jurapakuykunata, chaynulla chay tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq yupay ashuchiyllapana qamkunamantaqa.

³² Chaymi ashwan mayqanwanpis llakipanakur shumagta kawsayllapa. Chaynulla uknikillapa imata rurashutinllapapis llakipar pirdunayllapa. Chaqa imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa, Wamran Jesucristurayku llakipar pirdunamaranchikllapa chaynulla.

5

Dyus yupaylana kawsashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Dyusninchikpa akrashan wamrankuna kaqkunaqami, imanutaq paymaqa kusala shumagta kawsan, chaynu kawsankimanllapa.

² Chaymi imata rurarpis uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima rurayllapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa kusalata llakipamarninchikllapa uchanchikparayku paylla wanuranmapis. Chaynu wanurmi, imanutaq uk ufrinditata rupachishamaqa kusala shumag mishkita asyakun, * chaynumi Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.

³ Chaymi qamkuna, Dyus akrashan kusala shumag kaqninkunana karqa, amami ukwan ukwan pununaykillapapaq, chaynulla ukman pingaypaq imakunata ruraykillapapaq rimankillapalamapischu. Chaynulla amami imaykillapata qamkunalapaq tantakunaykillapapaqmapis rimankillapachu. ⁴ Amami kusala saqrata, chaynulla sunsunullaqa rimankillapachu. Chaynulla amami kusa pingaypaqkunata rimar imaqa grasyakunillapalamapischu. Ashwanmi chay mana allinkunata rimanaykillapamantaqa, Taytanchik Dyuslata payji nir ima alabayllapa. ⁵ Chaqa qamkunaqami allita intrakankillapana, mayqanpis masayjun kar ukwan ukwan punuqkuna, chaynulla mana masayjun kaqkuna pakaplla punuqkuna, chay kusala pingaypaq imakunata ruraqkuna, chaynulla mayqanpis payllapaq imankunata kusalata tantakuyta munaqkunaqami, Jesucristupa Taytan Dyus mantakuyashanmanqa, mana y McKayta puyinqallapachu nir. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna. ⁶ Chaynulla amami mayqanpis uchakuchishunanllapapaq llullachir yaçhachishunqallapachu. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, Tayta Dyusta mana kasurnachu, ashwan paykuna munashannullana kawsanllapa. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamun paykunamanqa. ⁷ Chayraykumi chay munashanlata rurar kawsaqkunawanqa ama piçhunakunillapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

⁸ Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana riqsirqa, tutaparaqpi yupay kar mana allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru kanan-shuyapaqami Amitunchikpi kriyishaykillaparaqku, paywan pullachakashana kankillapa. Chaymi ashwan uk achkirachikuq yupaylana, allinkunalata rurar kawsayllapa. ⁹ Chaqa chay achkirachikuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami, imatapis allinkunalata, çhiqap kaqkunata rurar, uknikunamatapis llakipar ima kawsanllapa. ¹⁰ Chaymi allita intrakayllapa Amitunchik Jesucristuqa imanumi kawsanata munan nir. Chaynu intrakarqami, pay munashannula maydiyapis kawsankillapa. ¹¹ Chaynulla chay tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata yanqalla rurallapa chaykuna yupayqa amami rurankillapachu. Ashwanmi allinlata rurar kawsar, intrachinkillapa chaynu pakaplla mana allinta rurayashanllapaqami, mana allinchu nir. ¹² Chaqa chay mana allinkunata pakaplla rurayashanllapapaq rimanapaqgami kusala pingaypaq. ¹³ Piru Taytanchik Dyusmi, chaynu mana allinkunata rurayatinllapamapis, shutiman rikarichin chay rurayashanllapataqa. ¹⁴ Chaqa chay achkirachikuq chayqami ima mana allinta rurayashamapis, tukuyata shutillamanna rikarichin. Chayraykumi iskribikashakunapiqa nin:

“Rikçhakuy qam punuqqa.
Chay wanushakunapa rurinmanta sharimuy,
Jesucristumi achkirachishunqana” nir.

¹⁵ Chayraykumi, allita kwintata qukayllapa, çimanutaq Dyuspa naypanpiqa kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata qukarqa, amanami sunsunulla yarpupakurnachu, ashwan tukuy allin kaqkunalapaq kusata intrakarna kawsankillapa. ¹⁶ Chaymi kay tyimpukunapiqa imuraspis allinlata rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu kawsayashanchikllapapiqami, mayqanpis mana allinkunalata rurarna kawsayanllapa. ¹⁷ Chaymi qamkuna

* 5:2 Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

kriyiqkunaqa amami sunsunullaqa imatapis rurankillapachu. Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus munashannulla rurankillapa. ¹⁸ Chaynulla amami maçhankillapa imapis-chu. Chaqa chaynu maçhar imaçami, mana tantyakar imachu, munashanlata rurankillapa. Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa, Santu Ispiritupa makinlapina dijayllapa pay munashannullana rurachir kawsachishunanllapapaq. ¹⁹ Chaymi ashwan uknikillapa uknikillapa salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa takinkunata ima takir kusalata animachinakunkillapa. Chaynuçami tukuy shunquykillapawan Amitunchikta alabar imana kusala shumaqta kawsankillapa. ²⁰ Chaymi imuraspis Amitunchik Jesucristupa shutinlapi, tukuy imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu Taytanchik Dyustaqa payji nir ima alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

²¹ Kriyiq masiykuna, çamkunaçami Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa rispitanakur, kasunakur ima shumaqta kawsankillapa. ²² Çamkuna kriyiq warmikuna, runaykillapata allita kasunkillapa, imanutaq Amitunchik Jesucristuta kasunkillapa chaynulla. ²³ Chaqa runaçami, warminpaqa uman yupay. Imanutaq Jesucristumaqa paypi kriyiqkunapaqqa uman yupay chaynu. Chaynulla Jesucristuçami washamaçninchikllapa. Chaqa tukuy kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari kanchikllapa. ²⁴ Chaymi imanutaq, tukuy kriyiqkunamaqa Jesucristuta kusalata rispitar ima kawsanllapa, chaynumi çamkuna kriyiq warmikunapis runaykillapataqa tukuy imapipis kusa rispitulawan kasunkillapa.

²⁵ Chaynulla çamkuna kriyiq runakunapis, warmikillapata kusata llakipayllapa, imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuylla kriyiqkunapaq llakishanrayku, wanuranmapis chaynulla. ²⁶ Chaynuçami ruraran, tukuy paypa kaqninkunaqa chay shutikushanllaparayku, chaynulla chay paypa rimayninwan kusala shumaq chuyala yupayna kananllapapaq. ²⁷ Chaynu karllapanaçami paypa kaqninkunana kar, shumaqçhakashana kanqallapa. Chaymi manana ima lisyakar alliyasha yupay, granuyjun imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi tukuylla kusa shumaqçhakashana kanqallapa. ²⁸ Chaymi imanutaq uk runamaqa paypa kwirpunpaq kusata llakin, chaynumi llakinman warminpaçpis. Chaqa mayqanpis warminpaq llakiqçami, paypa kwirpunpaçpis kusalata llakiyan. ²⁹ Chaqa manami mayqanpis paypa kwirpuntaqa çhiqninchu. Ashwanmi imanullapis çaran, kuytan ima, imanutaq Jesucristumaqa paypa kaqninkunataqa kusata kuytan chaynulla. ³⁰ Chaqa tukuy kriyiqkunaqa michka achka karllapamapis paypa kwirpun-ari kanchikllapa. ³¹ Chayraykumi, runaqa taytanta mamanta دچار warminlawanna kawsanqallapa. Chaynami ishkantinqa uk kwirpulana yupay kawsanqallapa. ³² Chaqa imanutaq uk runa warminwan pullachanurumaqa ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana paywanqa. Piru Tayta Dyus chaynu yarpushan unay mana intrakaypaq kasha karmapis, kusala shumaq kasha, allita intrakashqa. ³³ Chayraykumi çamkunamanta runa kaçkunamaqa, ama qunqarchu warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq kwirpuykunapapaq llakinkillapa chaynulla. Chaynulla warmi kaçkunapis runaykillapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

6

Wamrakuna taytaykillapata kasunkillapa

¹ Kanan-shuypaqa wamra kaçkunata nishaykillapa: Taytaykillapata, mamaykillapata kusa rispituwan kasuyllapa, Amitunchik Jesucristupana kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu taytanchikta, mamanchikta kasushanchikllapaçami kusala allin, shumaq ima. ² Chaqa Tayta Dyus mantakushanmanta ukqa kaynu nin: “Taytaykita, mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa” nir. Chaymi chay mantakuy nishanta rurarqashi, ³ kay pachapiqa kusala unayta, chaynulla kusala shumaqtanashi kawsashunllapa nir arnimaranchikllapa.

⁴ Nataq çamkuna tayta kaçkuna-shuypaqa, amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Ashwanmi shumaqlata willar ima, allita Amitunchik Jesucristulapina kriyir kawsanllapapaq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunkillapawan rispitanakunkillapa

⁵ Chaynulla çamkuna sirbikuq kaçkuna, kay pachapi kaq mantaqnikillapata allita kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta rurarpis kusa rispituwan, manchakuçnula, karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla. ⁶ Çamkunaçakish mantaqnikillapa pullaykillapa katinmala paykunawan allinpi kanaykillapapaq nirma imatapis rurayatkillapa. Ashwanmi Jesucristupa sirbiqnin kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan, Dyus munashannulla rurankillapa. ⁷ Chaymi ima trabajuta rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis Amitunchikllapaqna rurankillapa, mana runakunapaq yupaychu. ⁸ Chaqa

yaĉhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq kar, mana sirbikuq karmapis, allinlata rurasha kashallapaqa, Amitunchik Jesucristuqami pagramaqinichikllapa yupayna, kusa allinlata yanapamashunllapa.

⁹ Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis, imanutaq sirbiqnikikuna kasushurllapa karanlata ima rurannlapa, chaynullami chay sirbikuqnikikunawan imatapis karanlata rurayllapa. Amami imapaq jurapar, ima mana allinta ruranykipaqmapis yarpunkil-lapachu. Chaqa allita yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa: Chay sirbiqniki chay, chaynulla qampismi unaq syilupi Amitunchikllata sirbiyankillapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuyla paypaqqa chaylla kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

¹⁰ Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristuqa mana tukukaq pudirniyjun. Chaymi qamkunaqa chay pudirninpi imuraspis aypakusha yupaylana shachinakuyllapa. ¹¹ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa guerraman rir maqanakunanpaq kusallata kamakan, chaynumi qamkunapis Dyusunichik imanu imanu washakanaykillapaq chay tukuy saqra mana allinkunamanta nir willashushanllapanulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa, yarpuynikillapapi chay dyablu ukmanta ukmanta yarpuchishutinllapaqa, mana kwintacharnachu imata saruĉhaq yupayna itakunaykillapapaq. ¹² Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna kriyishanchikllaparakuqa, manami nuqanchik yupay aychayjun, tulluyjun runakunawanchu maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilumanta chay mana allinta rurachikuqkunawan maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqllamanta kar, mana allinta rurachikuqkunaga, kusata mantakun, imatapis paykunama yarpuyinllamanta rurachikuqllapa ima. ¹³ Chaynami imanutaq suldadumaqa guerraman rinanpaq kusallata kamakar rin, chaynu qamkunapis Dyusunichik imanu washakanaykillapapaq nir willashushanllapawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay kusala mana allin saqra diyakuna ĉhamutinmapis, kriyishaykillapanulla shachinakunaykillapapaq.

¹⁴ Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita waĉhakur kamakan maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan allita waĉkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq chay suldadumaqa qasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin kaqlata ruranykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa. ¹⁵ Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta alli yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa shumaqchamanayanchikllapa nir yaĉhachikunaykillapapaqqa imuraslapis listuna kayankillapa kanqa. ¹⁶ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan, chaynumi qamkunatapis chay kriyirlla kawsashaykillapaqa washashunqallapa, tukuyla chay mana allinkuna nina ratakuq flichu yupay chaykunamantaqa. ¹⁷ Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijancho imuraslapis, chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamayanchikllapa nir kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuynikillapalapi purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta uk ispada yupay kar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran waran ama qunqarchu allitana intrakankillapa.

¹⁸ Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami dijankillapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraspis mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu karqami, maydiyapis alamirala kar, mana disanimakur imachu, ashwan Dyus tukuylata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa. ¹⁹ Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay yanapamatin allinkunalata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatin, rir ama manchakur imachu yaĉhachikunaypaq imanu Taytanchikllapa Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir. ²⁰ Chaqa Dyusmi nuqataqa kaĉhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yaĉhachikushaypaq kananqa prisu kani. Chayraykumi qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Chay kriyiq masinchikllapa Tíquico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashannulla kusallata yanapaman Amitunchikpaq yaĉhachikunayllapapaqqa. ²² Chayraykumi payta qamkunaman kaĉhamuni, imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

²³ Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami ashwan mas allitana kriyinkillapamapis. ²⁴ Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuyla munar mana shaykuq kriyiqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashurllapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses

Pablumi kartanta kaĉhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluĉa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluĉa ĉaran Jesucristupa shumaĉ rimayninta yaĉhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaĉhachikurnaĉami Pabluĉa riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaĉ rimaynintaĉa yaĉhachikuq. Chaymantami chaypi yaĉhachikurnaĉa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaĉhachikunanpaq. Chaynu yaĉhachikur rishannumi rir; ĉaran Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiĉa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaĉharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaĉharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafroditu rirĉa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar; riran. Chayraykumi chay Epafroditu apashanta ayparmi, Pabluĉa Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiĉa willaranpis Epafroditu qishaĉ karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik iman u qishakarpis shachinakunallapapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik Dyuslapi kunfyakar kawsanallapapaq nir.

Pablumi saludakun

¹ Nuĉa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar; kay kartata iskribimuni qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaĉa qamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataĉa, chay kriyiqkunata rikar yaĉhachikunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis* tukuynikillapata saludashunillapa. ² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaĉta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapaq

³ Kriyiq masiykuna, imanumi qamkunaĉa kriyinkillapa nir yaĉharmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik Dyustaĉa. ⁴ Chaynu mañakuq qallaritiyqami, shunquymapis kusa allinta yarpuchimatin, kusa aligrila ima Taytanchik Dyusmanĉa mañakuni tukuy qamkunapaqqa. ⁵ Chaĉa qamkunawan pullamiri, Jesucristupi iman u kriyir washakananllapapaq nirĉa yaĉhachikushanchikllapa, puntamanta-pacha kanankaman. ⁶ Chaymi nuĉaĉa Taytanchik Dyuspi kusalata kunfyakani imanutaq puntamanta-pacha imata ruranaykillapapaq yanapashuranllapa, chaynullami waran waran yanapashuyanqallapa, Jesucristo maydiya shamunan diya ĉhamunankaman nir. ⁷ Nuĉapaqqa, kusala allin chaynu waran waran animachishurllapa yanapashunayllapapaqqa. Chaĉa qamkunamaqami, nuĉa prisu katiy, chaynulla mana prisu katiymapis kusalata yanapamaraykillapa, Jesucristupaĉa yaĉhachikuypiq. Chaymi ashwan kusala allin tukuy shunquywan qamkunata yanapashunayllapapaqqa. ⁸ Chaĉa Taytanchik Dyusmi yaĉhan, imanumi nuĉaĉa Jesucristurayku qamkunapaq llakir ima kusalata rikashuyllapata munani nir.

⁹ Chaymi ashwan mañakuni Taytanchik Dyus yanapashutinllapa, waran waranna uknikillapa uknikillapa llakipanakunaykillapapaq. Chaynuqami Jesucristupa tukuy yaĉhayninpaqqa kusa yaĉhaq, mas intrakaqkuna imana kankillapa. ¹⁰ Chaymi maydiya, chaynulla imuraspis, allinlata ruranaykillapalapaqna yarpunkillapa. Chaynuqami kusala shumaĉ allinlatana kawsankillapamapis. Chayna maydiya Jesucristo shamurmapis, allinlatana rikar pullakushunqallapa. ¹¹ Chaĉa chay tyimpuqami qamkunaĉa rikachikunkillapa, tukuylla allin kaqkunata rurashaykillapakunata. Piru chaynu allinlata ruranaykillapapaqmi, Jesucristo yanapashushallapa. Chaynami Taytanchik Dyusmaĉa ashwan kusa alabakashana kanĉa.

Pablumi wanunanpaq kar kawsananpaq karmapis Amitunchiklapaq yarpun

¹² Kriyiq masiykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Chay runakuna mana allinkunata rurar; prisumashanllapa imaĉami mana yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu pasaqta rikar imami Jesucristupiĉa kusala achka kriyishallapa, nuĉa yaĉhachikushayrayku.

* 1:1 Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapaq. Mas intrakanarĉa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

¹³ Chaqa tukuyta runakuna, chaynulla Roma pwiblupa mantaqnin Cesarta kuytaq gwardyakunamapis, karsilpi kuytamayashanrayku yačhayan nuqaqami Jesucristupi kriyir yačhachikushayraykula prisuqa kani nir. ¹⁴ Piru chaynu prisu katiymapismi, wakin kriyiq masinchikkunaqa, masta animakur mana imapaq manchakur imalamapischu ashwan mas yačhachikuq qallarishallapa, imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyirlami washakayanqallapa nir.

¹⁵ Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq yačhachikuqkunaqa achka kanllapa. Piru wakinkunaqami nuqa yačhachikuyashaypaq kusata čhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munar imala yačhachikunllapa. Nataq wakinkuna-shuyapaqami mana imapaq yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta yačhachikunllapa. ¹⁶⁻¹⁷ Chaymi paykunaqa Jesucristupaq kusalata llakir ima, paypaq yačhachikunllapa imanumi kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa paykunaqami yačhanllapa, nuqataqami Dyus kačhamasha, Jesucristulapaq maydiyapisi yačhachikunaypaq nir. Piru nuqa yačhachikuyashaypaq čhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munarla Jesucristupaq yačhachikuqkunaqami, imapipis paykunalapaq yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu katiymaqa, imanumi tukusha nir ima uchachamanayanllapa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqa yupay Jesucristulapi yarpur yačhachikuyar, manaqa paykuna kusa kani ninanlapaq yačhachikuyarmapismi, nuqataqa mana imalapaqpis llakichimanllapachu. Chaqa chaynumapismi Jesucristullapaq yačhachikuyanllapa. Chaymi ashwan kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq aligriyanimapis.

¹⁹ Chaqa yačhashanami kani, Jesucristupa Santu Ispiritun yanapamashan, chaynulla qamkuna Taytanchikllapa Dyusman mañakushaykillapaqami, mana yanqallachu kar, ashwan byinniypaq kasha nir. ²⁰ Chaymi nuqaqa Tayta Dyuspi kusalata kunfyakani mana pingaypi kar imachu imatapis karanta rurashaq, rimashaq mana manchakurmapischu nir. Chaynami Jesucristo imanumi yanapamashantaqa, kanan kawsanaypaqla katiy, chaynulla wanunaypaqna katiymapisi, tukuyta rikanqallapa. ²¹ Chaymi kanan kawsanaypaqla katinga tukuy imatapis Jesucristo munashanlata rurarla kawsanani. Nataq wanunaypaqna kar-shuyapaq kusala shumaqta kawsaqna riyani. ²² Piru allita yarpuyiqami, kawsanaypaqraq allinqa kanman. Chaqa kawsayarllaqami, Jesucristullapaq yačhachikutiymas kriyir achkayayanqallapa. Chaynu katinmi, mana yačhanichu wanunaypaqchu allin, manaqachu kawsanaypaqraq nir. ²³ Nataq manami yačhanichu mayqanninmi kusa allin kanqa nirqa. Chaqa imanupiqami yarpuchiman allin kanman wanur rir Jesucristuwan pullana kanaypaq. Chaynuqami nuqapaqqa kusala mas allin kanman. ²⁴ Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami yarpuchiman qamkunarayku kawsanaypaq; chaynuqami mas allitana Jesucristupaqqa intrachishunayllapapaq. ²⁵ Chaqa allita yarpurmi yačhashana kani, manaraq wanuyashaqchu nir. Chaymi nuqaqa mana dijashurllapachu qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami waran waran yanapar masta animachishaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa Jesucristupi masna kriyir, kusa aligrilana ima kawsanaykillapapaq. ²⁶ Chaynuqami watukushuqlapa shamutiyaqa, kusa aligri la kar Jesucristuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarlamu kawsashunllapa

²⁷ Piru allita intrakarmi kaynu kawsankillapa: Imata rurarpismi karanlata rurankillapa Jesucristo munashannula. Chaymi imanupi rikashuqlapa shamur, chaynulla mana shamurpismi uyapanaypaq, qamkunaqashi kusalata shachinakunkillapa, chaynulla tukuynikillapashi uk yarpuyta kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsankillapa nir. ²⁸ Chaynulla imata rurarpismi chay čhiqnishuqnikillapamantaqa ama manchakur imachu rurankillapa. Chaqa chaynuqami rurayankillapa maydiyapaq chay čhiqnishuqnikillapaq limpu chinqanqa nir yačhar. Piru qamkuna-shuyapaqami Tayta Dyus yanapashutinllapa, washakashana kanaykillapapaq chaynuqa rurayankillapa. ²⁹ Chaqa yačhashanchikllapanu qamkunaqa Jesucristupiq, manami paypi kriyinyakillapapaqlachu kankillapa. Ashwanmi paypi kriyishaykillaparayku qischakanaykillapapaq imana kankillapa. ³⁰ Piru chaynu qischakarmapis manami qamkunalachu qischakayankillapa. Ashwanmi nuqapis chaynulla qischakayani. Chaqa allita yačhashaykillapanu unaymantapacha imanumi qischakaq kani nir, chaynullami kananpis qischakayani.

2

Jesucristo yupaylamu kashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyir paywan pulla kawsashaykillaparayku, pudirninta qushushallapa wakinkunata animachinaykillapapaq. Chaynullami llakipashurllapa ima yanapashushallapa wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima. Chaynuqami paypa Santu Ispiritunlawanna tukuynikillapa karqa, tukuy shunquykillapawan llakipanakur imana kawsayankillapa kanqa. ² Chaynu qarqami, kusa aligri la

uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsar tukuynikillapa kusala shumaqta kawsayllapa. Chaynulla, tukuyunikillapa chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis kusalata aligriyachimayankillapa kanqa. ³ Chaymi nishaykillapa: Imata rurarpis amami uknikikunamanta mas kani ninaykipaqchu rurankillapa. Chaynulla, amami kusana kani ukniykunamantaqa ninkillapachu. Ashwanmi ama imapaqqis alabakar imachu, kriyiq masikikunataqa kusa runa nishapaq riqsiyllapa qamkunamantaqa. ⁴ Chaynulla mayqannikillapa imata rurarpis amami qamkunalapaq yarpurchu rurankillapa. Ashwanmi uknikikunapaqqis allita yarpur ima rurankillapa.

⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa payllapaq kusalata yarpunanmantaga wakinkunapaq yarpuq, chaynu qamkunapis uknikikunapaq masta yarpuyllapa nir.

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa:

Jesucristumaqami unaq syilumanta shamusha Dyuslla karmapis,
manami Dyuswan chaylla kayashanlapaqqqa yarpuranachu.

⁷ Ashwanmi chaynu kusa kani ima ninanmantaqa,
mana kwintachaypaqlana tikrakan.
Chaymi ashwan payqa uk runapaq tikrakarna,
tukuyлата sirbinapaq nasiranmapis.

⁸ Chaqa paylla mana kwintachaypaqla tikrakar,
Dyus munashannulla wanuranmapis.

Chaymi uk sirbikuq kanman yupay kusala pinqaypaqta qischakar ima kruspi mapis wanuran.

⁹ Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa kusala shumaq ima kananpaq,
chaynulla paypa shutingami tukuy shutikunamanmatapis kusala shumaq ima kananpaq nisha.

¹⁰ Chaynami Jesucristupa naypanpiqa tukuyла qunqurinanllapapaq nisha.
Chaymi tukuy ka pachapi kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis,
tukuyла paypa naypanpiqa qunqurir adurananllapapaq nisha.

¹¹ Chaynulla nishapismi:

Tukuyлаshi allita kwintata qukar, Jesucristuqami Amitunchikllapa ninanllapapaq nir.
Chaynuqami ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusa alabakashana kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqqa

¹² Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunawan katiymaqa kusalata kasumaraykillapa, chaynullami kananpis kasumayllapa michka mana pullaykillapa kar, largupi katiymapis. Chaymi ashwan tukuy shunquykillapawan waran waran Amitunchiklata sirbir, manchar washakanaykillapapaq yarpurla kawsayllapa. ¹³ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami animachishur yanapashunqallapa allinlatana ruranykillapapaq, pay munashannulana.

¹⁴ Chaymi imata rurarpis allinlata yarpur, ama uknikillapapaq mana allinta rimar, chaynulla anyanakur imachu imatapis rurankillapa. ¹⁵ Chaynu shumaqta kawsatkillapaqami, mana mayqanpis wakkunaqami mana allinkunata rurannya nishuyllapamatapis puytingallapachu. Chaymi ashwan qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna kashaykillapara yku, kusa shumaqlata chaynulla mana ima uchayjunmapis chu kawsankillapa, chay mana intrakar, kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa. Chaynullami paykunapa rurinpiqa imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi achkirachikun, chay yupay kankillapa.

¹⁶ Chaqa qamkunaqami Jesucristo munashannula rurar, chaynulla paypaq parlakurla ima kawsankillapa. Chaymi maydiyapis chaynulla katkillapa, Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa ashwan qamkunarayku, kusalata aligriyayashaq. Chaqa qamkunaraykumi, ya chayashaqna, manami yanqallachu Jesucristupaq ya chachikurqa purisha kani nirqa.

¹⁷ Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata kunfyakar payta sirbirqami, Tayta Dyuspaqqa uk kusa shumaq ufrindita yupayna kankillapa. Chaymi imanupi nuqata wanuchimatillapaqa, nuqapis uk kusala shumaq ufrindita yupayna Tayta Dyusmanqa qimikayashaq. Chaynu pasatingami kusala shumagna kayman Tayta Dyuspaqqa. Chaymi ashwan pullana kusalata aligriyachuwanllapa. ¹⁸ Chayraykumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla qamkunapis kusalata aligriyayllapa.

Pablumi Timoteuwan Epafrodituta ka chayta yarpun

¹⁹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo munatinmi mana tardarchu ukninchikllapa Timoteuta ka chamushaq qamkunata watukushunanllapapaq. Chayna shamur watukushurllapa, qashan kayman tikrakamur imanumi qamkuna kawsayankillapa nir willamatin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq. ²⁰ Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa mana mayqanpis kanllapachu, chay ukninchikllapa Timoteo yupay qamkunapaq kusalata

yarpuqqa. Chaqa payqami imanutaq nuqa qamkunapaq kusalata yarpukuni, chaynulla yarpukun. ²¹ Ashwanmi wakinkunaqa paykunalla iman ministiyashanta tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaqlanachu yarpunllapa.

²² Piru qamkunaqami chiqaptana yaçhankillapa, imanumi ukninchikllapa Timoteuqa kusa allinlata kawsan nirmapis. Chaynulla yaçhankillapapis, imanumi payqa maydiyapish pullay kar, uk wamray yupay yanapamasha Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaq nir. ²³ Chaymi nuqaqa payta, qamkunata watukushunanllapapaqqa kaçhamuyta yarpusha kani. Piru puntataqami allita yaçhanayani kay karsilpi kayashaypaq, mabir maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir. Chaymi chaynu yaçharqa, mana tardarchu kaçhamutiy shamur watukushunqallapa. ²⁴ Piru michka nuqa kay karsilpi karmapismi, Amitunchikpi kusalata kunfyakani, manami mas tardarchu nuqapis kay diyakuna watukushuyashaqlapa nir.

²⁵ Chaynullami allita yarputiyya, allinta yarpuchimasha ukninchikllapa Epafroditutapis kaçhamutiy watukushunanllapapaq. Chaqa paypismi, nuqa yupaylla qisçhakarmapis shachinakur yaçhachikusha Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna kaçhamuraykillapa ima ministishaypipis yanapamananpaq. ²⁶ Chaqa payqami tukuylla qamkunata kusalata rikashunayanllapa. Chaynulla kusalatami yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq kashanpaq yaçhashaykillaparayku. ²⁷ Chiqaptami payqa qishaq karan. Chaqa yaqqa wanunanpi yupay katinmapismi, Taytanchik Dyus llakipar alliyachishana. Piru manami paylatachu llakipasha. Ashwanmi nuqatapis llakipamasha, amana kay llakiyashaymantaqa masqa llakinaypaqnachu. ²⁸ Chayraykumi ukninchikllapataqa daskaqla kaçhamuni watukushunanllapapaqqa. Chayna qamkuna payta qashan rikar aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama kusala kwashalla ima kanaypaqnachu. ²⁹ Chaymi chay ukninchikllapa qamkunaman çhamutinqa, paypaq kusa allinlata yarpur aligrila ima shumaqta samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq kashaykillaparayku. Chaynullami mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa shumaqta samachinkillapa ima. ³⁰ Chaqa payqari Jesucristuta sirbinarayku, nuqata yanapamaq shamusha karmi yaqqala wanushamapis. Nataq qamkunamaqami mana pullay kashaykillaparaykuçhiri mana puytiraykillapachu, pay yupay yanapamaytaqa.

3

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, chay nishushayllapamantaqami, qashan nishaykillapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfyakar aligrilana kawsayllapa nir. Chaqa nuqapaqqa chay iskribir willashushayllapataqa qashan qashanmapis willashunayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami qamkunaqa mas allita Jesucristupi kriyir, mana ingañakar imanachu kawsankillapa. ² Piru nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa chay kusala millanaypaq mana allin runakuna paykunalla munashanta ruraqkunamanta. Chaqa chay runakunaqami Jesucristupi kriyiq tukur, washakananllapapaqqashi chay siñal kustumrita kwirpunchikllapapi rurashunllapa nir yaçhachikunllapa. ³ Piru ashwan nuqanchikkunaqami Tayta Dyuspa Santu Ispiritunwan kashanchikllaparayku siñal kustumrita chiqapta rurasha yupayna kar, Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucristupana kashanchikllaparayku kusa aligrilana Taytanchik Dyusta sirbir alabanallapapaqna kanchikllapa. Chaynami manana yarpunchikllapanachu chay kwirpunllapapi siñalta ruranllapa chaypiqa. ⁴ Chaqa chay siñal kustumrita rurar chiqapta washakanapaq katinqa, nuqamaqa may tyimpu washakashana kar, wakinkunamantaqa kusana kani ima niyayman. Chaqa unayqami nuqapis mana intrakarqa, Israel runa masiykunamantaqa, masta yarpuq kani chay siñal kustumripipiqa. ⁵ Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi, chay siñal kustumrita ruramaranllapa, nasishaymanta uchu diyayjunla katiy. Chaynullami Benjaminpa ayllumanta kani. Nuqagaqami kanankuna hebreo runakuna kani niqkunamantaqa, kusala chiqap hebreo runa kani. Chaynullapismi imanutaq chay fariseo runakunamaqa, Moisés mantakushanta tukuynta kumplinillapa nir yarpuqllapa, chaynu kaq kani nuqapis. ⁶ Chaymi chay mantakuykuna nishanllapakunata allita kasuyta yarpur, kusala saqrata tukur Jesucristupi kriyiqkunapa ikini puriq kani aypar qischanaypaq. Chaymi chay mantakuykunata kusalata kumpliyyta yarputiymi mana mayqanpis nimayta puytiqllapachu, waqqami chay mantakuykunata mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.

⁷ Chaynu tukuy chay mantakuykunata kasuyta yarputiyyami, kusalata sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru kanan-shuyapaqami Jesucristupi kriyishayraykuqa, manana imalapapis sirbimannachu tukuy chaykunaqa. ⁸ Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala

mas allin, chay unay kusala mana sirbiq imakunata rurayashaymantaqa. Chaqa ashwan Amitunchik Jesucristuwanna kanaypaqqa, tukuy chay mana imapaqpis sirbimaq chaytaqa limpu dijashana kani. ⁹ Ashwanmi kananqa maydiyapis Jesucristuwan pullala kawsakuni. Chaymi Moisés mantakushankunata mana kasurchu washakaytaqa yarpuni. Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanqa. ¹⁰ Chayraykumi ashwan Jesucristutaqa kusa masta riqsinani. Chaynulla payta riqsinashayraykumi imanutaq paymaqa allinlata rurar qischakaran, wanuran ima nir masta intrakanayani. Piru chaynu wanutinmapis Tayta Dyusqa pudirninwan kawsachimuran. Chaymi chayta yačharqa pay yupay qischakanaypaq wanunaypaqmapis listuna kani Taytay Dyusmi yanapamayan nir yačhar. ¹¹ Chaymi ashwan kusalata kunfyakani, maydiya wanurmapismi chay kriyir wanushakunawan pulla kawsamushaq nir.

Jesucristuwan kanallapapaqgami ima katinpis shachinakushunllapa

¹² Chaynu willashutiylapapaqakish yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata arnishantaqa aypashana kar, mana imalapimapis wakqa uchakuyanqanachu nir. Piru manami tukuy imata Dyusinichik arnimashantaqa aypayaniraqchu. Chaymi ashwan waran waran Jesucristo munashannu nuqaqa mas rurar kawsanani. Chaqa chaynu kawsanaypaqmi payqa nuqaqata puntata akramaran. ¹³ Chaymi nuqaqa mana nishuyllapata puytinichu, Dyus arnimashantaqa tukuyta aypashana kani nirqa. Chaynu Dyusinichik arnimashanmanta mana imalatapis aypasharaq karmi, chay tukuy mana allin kaqta ikipina dijashaytaqa mana yarpurnachu, ashwan imanupis shachinakar naypaqmanna riyta yarpukuni Jesucristuwan. ¹⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi arnimashanchikllapa Jesucristupi kriyishallapashi, payqa washar unaq syiluman apamayashunllapa nir. Chaymi ashwan nuqaqa waran waran Jesucristupi kunfyakani, pay yanapamatinmi, tukuy chaykunataqa aypashaq nir.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis allitana Jesucristupi kriyiqqami imanutaq nuqa intrakayashaynu intrakanmanllapa. Piru mayqanpis ukmanta intrakayatingami, Taytanchik Dyus pay munashannulla allitana intrachinga. ¹⁶ Piru qamkunaqakish chaynu nishutiylapaga mana intrakashanchikllapachu nirqa askwintallamana kawsatkillapa. Ashwanmi imanu kawsanallapatataq Jesucristo munayan chaynu kawsashunllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristo kawsashannu nuqa kawsani chaynullami qamkunapis kawsayllapa. Chaqa imanutaq wakinkunamaqa nuqa kawsashaynu kawsanllapa chaynulla. ¹⁸ Piru wakinkunaqami, Jesucristo washamanallapapaq kruspi wanushantaqa mana kwintacharchu kusala llakiypaqta kawsanllapa. Chaymi chaynu kawsashanllaparayku kusata llakichimatin waqani ima. Nataq qamkunata-shuypaqami amana paykuna yupay kawsanaykillapapaq kutir kutir kusalata willashurayllapa. ¹⁹ Chaymi paykunaqa chaynu mana allinta rurashanrayku maydiyaqa kusala llakiypaqta tukukaq kanqallapa. Chaqa paykunaqami Dyusinichikta mana kasushanrayku, kwirpunllapa munashanlata rurar, kusala pingaypaqta kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykunaqami kay pachapi kaq tukukaq imakunalapaq yarpunllapa. ²⁰ Piru nuqanchikkunashuypaqami unaq syilumanta kaqpa akrashankunana kanchikllapa. Chaymi ashwan yarakuyanchikllapa syilumanta washamaqinichikllapa Amitunchik Jesucristo shamunanpaq. ²¹ Chaymi shamurqa, kay kwirpunchikllapa pingaypaqla kaqtaqa paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu shumaqpaqna tikranqa. Chaynuqami ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashunllapa chay tukuy imata rurayta puytiq pudirninwan.

4

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

¹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, qamkunapaq alliplata llakiq karmi kusalata rikashuyllapata munani. Chaqa munashay kriyiq masiykuna imanutaq tukuy imanichik katinmaqa kusalata aligriyanchik, chaynumi qamkunapis kusalata aligriyachimankillapa. Chaynami kusalata munani maydiyapis Amitunchikpi kriyishaykillapanulla shachinakar kawsanaykillapata.

² Chaymi kananqa warmi uknisituykuna Evodia chaynulla Sintique, kusalata rugashaykillapa amana uknikillapa uknikillapa anyanakur imanachu, ashwan kusala shumaqtana Amitunchik munashushanllapanulla kawsayllapa. ³ Nataq qam tukuy yačhachikuyipi yanapamaqniy Sziguta-shuypaqami kusalata rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq warmisitakunata. Chaqa paykunaqami, tukuy wakin yanapamaqniykunawan, chaynulla chay ukninichikllapa Clementiwan ima pullay kar Jesucristupaq yačhachikutiyqa, kusalata yanapamaran. Chaymi paykunapa shutintaqa Tayta Dyusqa aykapina librunpi iskrishisa, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

⁴ Chaymi qamkunaqa maydiyapis kusalata aligriyayllapa Amitunchiklapi yarpukur. Chaynulla qashan nishaykillapa: ¡Aligriyayllapa! nir. ⁵ Chaqa qamkunaqami Amitunchik Jesucristo shamunan diyaqami shipchana nir yaçhankillapa. Chaymi ashwan kusala shumaqta kawsatkillapa, tukuyla rikashurllapaqa kusa shumaq llakipakuq runakunapaqna riqsishunqallapa.

⁶ Chaynullami ima pasashutinllapapis amami imapaqpis yarpupakunillapachu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik Dyusman waran waran mañakunkillapa. Chaynu mañakutkillapa yanapashushanllaparaykumi, ashwan payji ima nir alabankillapa. ⁷ Chaynu kawsatkillapaqami Tayta Dyusqa, Jesucristupi kriyishaykillaparayku kusala shumaqta yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa, amana maydiyapis llakinaykillapapaq. Chaqa chay aligriyachimanchikllapa chayqami kusala ukman shumaq-ari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

⁸ Chaymi kananqa kriyiq masiykuna tukchinaypaqnaqa kaynulata maydiyapis yarpunaykillapata munani: Tuku y chiqap kaqkunalapi, chay kusa rispityapaq kaqkunalapi, allinla kaqkunalapi, chaynulla tuku y karanla kaqkunapi, shumaq kaqkunalapi, chay imapis kusa alabaypaq kaqkunalapi ima. ⁹ Chaynulla imatapis chay yaçhachishushayllapakunataqa rurankillapa. Chaymi willashutiyllapa imanuyaykushaykillapanulla, chaynulla imata ruraqta rikamashaykillapanulla rurur kawsankillapa. Chaynuqami shumaqta kawsachimaqinichik Dyusninchikllapaqa maydiyapis mana dijashurllapachu, pullaykillapa kanqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

¹⁰ Kriyiq masiykuna, nuqaqami Amitunchikta kusalata payji nini qashan yanapamaq qallarishaykillaparayku. Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana qunqamayankillaparaqchu kanqa nir. Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis, mana mayqanpis apamananpaq katin, mana kaçhamuyta puytiraykillapachu. ¹¹ Piru chaynu nishurllapaqa manami nishuyanillapachu, kusalata imaykuna faltamatini kawsayaray nirqa. Chaqa nuqaqami yaçhashana kani imay kaqkunawanan kawsarmapis. ¹² Chaymi kusala imayjun kar, chaynulla mana imay katinmapis nuqaqa mana kwashayayta yaçhanichu. Chaqa unta mikur, chaynulla mana mikurmapismi kusa aligriyala kawsayta yaçhakusha kani. Chayraykumi imanuy katinpis mana imalapaqpis llakinichu. ¹³ Chaymi tuku y ima pasamat-inpis, Jesucristo pudirninwan yanapamashanrayku, shachinakuyta puytini. ¹⁴ Piru qamkuna, imaykillapa kaqkunawanan yanapamarllapaqami, kusala allinta rurashaykillapa.

¹⁵ Chaqa Macedonia pwiblumanta llugshir, Jesucristupi imanuy kriyir washakananllapapaq nir uklaw pwiblukunapi yaçhachikuq qallaritiyqami, qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala, ima ministishaypipis yanapamaraykillapa. ¹⁶ Chaqa Tesalónica pwiblupi katiymapis, ashwan ayka kutimi qamkunaqa ima ministiyashaytaqa kaçhamuraykillapa. ¹⁷ Piru chaynu yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa yarpunichu maydiyapis chaynulla yanapamayankillapa kanqa nirqa. Ashwanmi munani chay yanapamashaykillaparayku kusa mas imayjun yupayna kanaykillapapaq Amitunchikpa naypanpiqa. ¹⁸ Chaqa chay ukninchikllapa Epafrodituwan kaçhamushaykillapatami tukuyta aypashana kani. Chaymi chaynu kaçhamur kusalata yanapamatkillapami, mana imapis faltamashanachu. Chaqa tuku y chay kaçhamushaykillapaqami, imanutaq uk insinyumaqa kusala mishkita asyakun, chaynu kusala shumaq Dyusninchikpaqqa. ¹⁹ Chaymi kusala imayjun Taytanchik Dyusqa, Jesucristurayku imata ministishaykillapapipis kusalata yanapashunqallapa. ²⁰ Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyuslatana tuku y tyimpu alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Jesucristupi tukuyla kriyishanrayku Dyusninchikpana kaqninkunatami saludapamankillapa. Chaynullami kay pullaypi kaq kriyiq masinchikunapis, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa. ²² Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyla wakin kaqninkunapis qamkunata saludashunllapa. Piru ashwanmi Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi sribikuqkunapis mas saluduta qamkunapaqqa kaçhamunllapa. ²³ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqami kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, pay llakipashurllapa kusalata yanapar ima kawsachishunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Colosenses **Pablumi kartanta kačan Colosasi kriyiqkunaman**

Colosas pwibluqami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmanqami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa êchachiran Epafiras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaçhachikutinni achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupiga.

Apustul Pablo karsilpi kar qischakayarmi yarpuran, Colosas pwibluman chay mana allinta yaçhachikuqkuna çhashanta (2.8). Chay mana allinta yaçhachikuqkunaqami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuypaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunalata mikuypaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman çanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluga kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuga kusalata munamanchik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1-4.18).

Pablumi saludakun

¹⁻² Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Colosas pwiblupi, Dyus akrashan chiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakumi llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

³⁻⁴ Willamasha katinllapami, yaçhanillapa qamkunaqashi Jesucristupi allita kriyirllapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran qamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa. ⁵ Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaqa Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaçhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa chiqap nishankunata yaçhachishushallapa katinmi, yaçhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa. ⁶ Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafiras yaçhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaçhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa. ⁷ Nishushayllapanu, chay kusa munashanchikllapa Epafrasmi, Jesucristuta sirbiq kar tukuy chaykunata yaçhachishushallapa katin, qamkunaqa allita yaçhankillapa. Chaqa payqami Jesucristupi kriyishanrayku, nuqakuna yupaylla kar, mana chaypi katiyillapamapis yaçhachishuranllapa. ⁸ Chaymi willamashapis qamkunapaq, Dyuspa Ispiritunwanna kar, shumaqta munanakunkillapa nir ima.

⁹ Chayraykumi, nuqakunaqa yaçhashayllapamanta-pacha mana qunqarchu, kanankaman Taytanchik Dyusmanqa qamkunapaq mañakunillapa. Mañakunillapami, tukuy pay munashankunata allita intrachishutinllapa, tukuy imatapis allita intrakaqna kanaykillapapaq. ¹⁰ Chaynu karqami, qamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar imatapis karanlatana rurankillapa. Chaynullami rurankillapapis imanutaq payta kusa allinta yarpuchishannullata. Tukuy chaynu pay munashannulla kawsarqami, Dyuspaqqa mastana intrakar, mana wakaqllapinachu kankillapa kanqa. ¹¹ Mañakunillapapismi Taytanchik Dyusqa kusala shumaq pudirninwan yanapashutinllapa, ima pasashutinllapapis shachinakur, amana ima mana allinkunapiqa yarpurchu, paylapina allita yarpunaykillapapaq. ¹² Chayna ashwan kusa aligrila, Tayta Dyustaqa payji ninkillapa. Chaqa payqami, shumaqchashushallapa tukuy wakin kriyiqkunawanmapis pullalla, chay kusala shumaq achkila mantakuyinpi kanaykillapapaq.

¹³ Dyusmi washamashanchikllapa chay tutaparaqpi mana allinta rurachikuq dyablupa makinmanta. Chaynu washamarninchikqami Wamran Jesucristo kusala shumaqta mantakuyshapina çhurasashanchik. ¹⁴ Chaqa Jesucristumi uchakushanchikllapayku pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta içar] wanuran uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

Jesucristumi tukuyta amun karmapis Dyuswan shumaqchamanapaq wanuran

¹⁵ Jesucristumi paylla Dyus kar, rikachimanichik Tayta Dyus imanu nirpis, Dyusta michka mana rikasha kashamapis. Chaqa payqami tukuy imata rurashankunamantaqa naypaqllata karanllana. ¹⁶ Chaymi payrayku, tukuy imapis rurakaran, unaq syilupi,

kay pachapi rikaypaq mana rikaypaqkunamapis, chaynulla mana rikaypaq mantakuqkunamapis. Chaymi tukuyta chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa. ¹⁷ Jesucristumi, tukuy chay rurakashakunamantaqa naypaqlata karanllana. Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin, payrayku imapis kayanllapa. ¹⁸ Chaynulla, payllami tukuy kriyiqkunapa yaĉhachikuqnin, mantakuqnin ima, imanutaq uk runamantaqa, uman kawsachin chaynulla. Chayraykumi, wanurpis tukuy wanushakunamanta qashan kawsamuran, tukuy imapimapis naypaqlapi kananpaq. ¹⁹ Chaqa, Dyusqa Jesucristuwanga chaylla imapipis kananpaq niran, tukuy yaĉhayninpi, yarpuyinpi, pudirninpi imamapis. ²⁰ Chaymi runakuna mana allinkunata rurashanllaparayku kruspi yawarninta iĉhar wanuran, tukuy kay pachapi, unaq syilupi, allin mana allin kaqkunamapis, Tayta Dyuswan shumaqchakashana kananpaq.

²¹ Unayqami qamkunaqa mana allinkunata yarpur rurar ima, Dyuspa kuntran kar paymantaqa karupllapi yupay karaykillapa. ²² Nataq kanan-shuyapaq, Akrashan Jesucristo uchanchikllapapaq wanushanrayku, Dyusqa qamkunawan shunqukashana. Chaytaqami Dyusninchik ruraran, tukuy nuqanchikkunaqa mana uchayjun kar kusa allinlana, kusa shumaqchakashana kasha, payqa pullakumanapaq. ²³ Piru chaynu paywan pulla kanaykillapapaqgami, imanu washakanaykillapapaq yaĉhachishushanllapata ama dijarchu, chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay yaĉhachishushanllapallatami tukuy pacha maylawpipis yaĉhachikushallapa. Chaynulla nuqa Pablupis chayllatami yaĉhachikuni.

Tayta Dyus Pabluta akraran

²⁴ Kriyiq masiykuna, kananqami qamkunaqa Jesucristupa kwirpuna kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi kusallata Jesucristuqa qisachakaran. Chaymi nuqapis kriyir washakananllapapaq yaĉhachikur qisachakarmapis kusallata aligriyani. ²⁵ Chaqa chaynu kriyiqkunata sirbinaypaqmi Tayta Dyusqa akramasha. Chaynullami nimiran, paypa shumaq rimayninta tantar yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq nir. ²⁶ Piru kay imanu washakananllapapaq nir, Tayta Dyus kusa unaymanta-pacha payla yarpushantaqami, mana mayqantapis intrachiranchu. Nataq kanan-shuyapaqami paypa tukuy allin kaqninkunataqa intrachimashanchikllapana. ²⁷ Chaymi chay kusala shumaqta payla yarpushanta intrachimarninchikllapaqa, tukuy mana Israelmanta kaqkunatapis washayanqa nir intrachimarninchikllapa. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kaĉhamuran, paypi tukuy kriyisha nuqanchikkunawanna katin, Dyusninchik mantakuyashan luryanpina kawsanallapapaq.

²⁸ Nuqakunami Jesucristupaq kusallata willar ima tukuyta yaĉhachinillapa imanu washakananllapapaq nir. Chaynulla kusata intrakar ima yaĉhachikunillapa Jesucristupa naypanmanqa kusa allinlana qimikananllapapaq. ²⁹ Chayraykumi Jesucristo kusa yaĉhayninwan, pudirninwan yanapamatin, mana shaykurchu yaĉhachikur trabajani.

2

¹ Nuqami yaĉhanaykillapata munani, imanumi qamkunapaq mana shaykurchu waran waran mañakuni nir. Chaynulla Laodicea pwiblupi kriyiqkunapaq, chaynulla wakin kriyiqkuna mana riqsimashakunapaqpis mañakuni. ² Imanullapismi yanapashunayllapapaq yarpuni. Qamkuna animuta aypar shumaqta kuytanakur kawsayllapa, allita yaĉhanaykillapapaq Dyuspa nishankunataqa. Munanipismi qamkuna yaĉhanaykillapata, Tayta Dyus unaymanta-pacha Wamran Jesucristuwan imata rurananpaq payla yarpushanta. ³ Chaqa Jesucristupi kriyirgami, intrakanchik Tayta Dyuspa yaĉhayninpaq, munayninpaq imamapis. ⁴ Kaykunatami, qamkunata willashunillapa, ama mayqanpis kusa ukman shumaq yupay imakunapaq willashurllapa imaqa llullachishunanllapapaqchu. ⁵ Chaqa qamkunapa mana pullaykillapa karmapismi, yarpuyinpiqqa qamkunawan kani. Chaymi aligriyani qamkunaqashi kusa shumaqta kawsankillapa Jesucristupi allita kriyirllapa nir yaĉhasa kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

⁶ Chayrayku qamkuna, imanuchi Amitunchik Jesucristo washamaqininchik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla pay munashanta rurar ima kawsankillapa. ⁷ Chaynulla, paylapi allita kriyir ĉhupakusha yupay, paylapi kunfyakar shumaqta kawsayllapa, imanutaq paypaq willashuranllapa chaynulla, Tayta Dyusta kusata payji nir ima.

⁸ Amami dijakarchu kuytakankillapa, mayqanpis ama llullachishunanllapapaq. Kuytawkish chay mana sirbiq yanqa imakunata yaĉhachikuquna ingañashutinllapa paykunamatana kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa kriyinanlata, kay pachapi mana allinta rurachikuqkunapapaq yaĉhachikur, Jesucristupaqqa mana yaĉhachikunllapachu. ⁹ Chaqa Tayta Dyuspa tukuy yaĉhaynin, yarpuyin, pudirninmapis, yaĉhayanchik Jesucristupi nir, michka kay pachaman shamur runapaq tikrakashana

katinmapis. ¹⁰ Chaynu katinmi, qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku imapipis pullaykillapa kanqa. Chaqa Jesucristuqami tukuyamanta mas pudirniyjun, chay rikaypaq, mana rikaypaq mantakuqkunamanmatapis.

¹¹ Chaynulla, Jesucristupi kriyir paywan pullana katkillapa, payqa tukuy uchaykillapamanta washashuranllapa. Chaynu washashurllapami, mana chay siñal kustumri-raykuchu, * ashwan yarpuynikita shumaqchar imami akrashushallapa Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq. ¹² Qamkuna shutikurllapaqami, Jesuswan pulla pampakaq yupay karaykillapa amana uchakunaykillapaq. Chaymanta qashan paywan pulla mushuqmanta kawsamuq yupay karaykillapa, allinlatana ruranaykillapapaq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucristuta kawsachimusha kusa puytiq Dyusninchikllapapi.

¹³ Qamkunami unayqa wanusha yupaylla karaykillapa yarpuynikillapapiqa, chay uchakushaykillaparayku. Chaynulla, chay siñal kustumrita mana rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana pulla kayta puytiraykillapachu. Piru kananqami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamarninchik, mushuqmantana kawsachimashanchik, Jesucristuwan pullana kanallapapaq. ¹⁴ Dyusmi unay mantakushankunata mana kasushallapaqa, kastigamanallapapaq karan. Piru chaynu mana kastigamanarninchikmi, limpu ashuchiran yarpuyinmanmatapis chay mana allinta rurur uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi wanushanrayku. ¹⁵ Chaqa Jesucristuraykumi, chay mana rikaypaq mana allinta rurachikuq mantakuqkunata binsiran, Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana rikaypaq kaqkunata binsirmi, tukuypan naypanpi pinqaypaqta dijaran, prisuta yupay.

¹⁶ Chayrayku mayqanpis kaykunalata mikur, upyar, fyistata añu añu, mis mis rurur, simanapaq uk diyalapi Dyus munashanta rurur ima Dyuspaqqa allin kanchik nir ima willashutinllapapis, ama tukuy chaykunataqa kasunkillapachu. ¹⁷ Kaykunaqami, Wamran Jesucristo shamunankaman yanqa intrachimanalapaq karan. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa yaçhanchik, Jesucristo shamushanmanta-pacha, paypi kriyir allin kanchik nir. ¹⁸ Chaynulla amami dijakankillapachu, Dyusta kusa allita kasuq tukuku-namantaqa. Chaqa paykunami angelkunata adurani nir, shumaqkunata musuqpaq yupay rikani nir, kusala shumaq Dyuswanqa nir yanqa alabakanla pay yarpushannulla. ¹⁹ Chaynu nirmapis, paykunaqa mana pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkunapaqa umanllapa yupay. Chaqa umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq partinkunaqa trabajayta puytin. Chayrayku Jesucristo umanchik katin, tukuywan shumaqta kuytanakur ima kawsayta puytinchik Tayta Dyus munashannulla.

²⁰ Qashanmi nishunillapa: Qamkunaqami, Jesucristo uchaykunamanta washamanapaq wanusha nir kriyirllapanaqa, qamkunapis chay uchaykillapataqa wanuchisha yupayna kankillapa. Chaymi, Dyusta mana kasuq runakuna washakanallapapaq nir mantakuyashankunataqa, amana kwintachaypaqnachu. Chaynu katinga, çimapaqtaq qamkunaqa chaykunataqa kwintachanayankillapa? ²¹ Chaqa paykunaqa ninllapa: Kaykun-alata willashun, kaykunalata mikushun, kaykunalata makinchikwan aypashun ima nir. ²² Tukuy kaykunami, chay imakuna tukukaqlapaq, yanqa runakunapa mantakuyinla, yaçhachikuyninla, ima. ²³ Piru chiqaptami chaykunaqa kusa allinta ruraq yupay tukur, kwirpunta tukuy imapi tanyakachiq yupay tukur imaqa, kusa shumaqpaq yupay yarpuchimanchik. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunaqa mana sirbinchu yarpuyinllapapi Dyuswan kusa shumaq kananllapapaqqa.

3

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

¹ Nishunillapapismi: Jesucristo kawsamushanrayku qamkunapis mushuqmanta kawsamuq yupayna, Dyus munashankunata rurayta yarpuyllapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa Dyuspa allilaw qichqanpi tayan. ² Chaynullami Dyus munashanlapi yarpur, kay pachapi mana allin kaqkunataqa, ama rurayta yarpushunllalalamapischu. ³ Chaqa qamkunaqami kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapapaq wanur, kawsamusha yupayna kankillapa. Chaymi ashwan Tayta Dyusqa mushuq kawsaytana qushurllapa, Jesucristuwanna kawsanaykillapapaq nisha. Piru wakinkunaqami, tukuy chaykunapaqqa mana intrakanllapachu. ⁴ Chaqa Jesucristumi kawsaynikillapaqa. Chaymi maydiya pay kusa llipyalla pudirinwan rikarimutinga, qamkunapis paywan pullana kusa shumaq allinna rikarinkillapa.

* **2:11** Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta uchu diyayjunna katinga, uk siñalistuta ruraqlapa chay wamritupa kwirpunchi, payqa Dyuswan pullana kananpaq nir.

⁵ Chayraykumi kay pachapi kaq mana allin ruraykunataqa wanuchisha yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis amami ukwan pukunkillapa. Chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis amami mayqanwanpis pukunkillapachu. Amami kusala pingaypaq imakunata rurankillapachu. Chaynulla amami kwirpuykillapa munashan mana allin kaqtaqa rurankillapanachu. Amami imaykillapapis tantakuyta munankillapachu. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunatalata aduraq yupayna.

⁶ Chaynu tukuy mana allinkunata ruraqkunamanqami, Tayta Dyusqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamunqa. ⁷ Piru qamkunapismi unayqa chaynu kusa mana allin imakunata rurar kawsaq kankillapa. ⁸ Nataq kanan-shuyapaqami tukuy chaykunataqa dijashaykillapana. Chaymi amana sunsunulla piñakuyllapachu. Amami tukuy mana allinkunataqa rurankillapachu. Chaynulla amami jurapakunkillapachu. Amami sunsunullaqa rimankillapa imachu. ⁹ Chaynulla amami ukninchikllapa ukninchikllapapis llullachinakunkillapachu. Chaqa unay imanu kar rurayashaykillapakunataqami dijashaykillapana. ¹⁰ Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku, allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa shumaqtana kawsar, waran waranqa allitana riqsinkillapa paytaqa. ¹¹ Chaynuqami Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa paypalla kanchikllapa, michka Israel, mana Israel runakuna kar, chay siñal kustumrita rurasha kar, mana rurasha karmapis. Chaynulla uklawmanta kar, yaçhaq, mana yaçhaq, sirbikuq, mana sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa kanchikllapa. Chaqa payqami tukuyta mantaqnin kar, maypapis pullanchikllapa.

¹² Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata munashurllapa, akrashushallapa, Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan pullana kanaykillapapaq. Chaynami kusata llakipanakur, yanapanakur, ama kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis uknikillapata shumaqta rikar, uknikillapa imata mana das ruratinpis yarar ima kawsayllapa. ¹³ Chaynulla ima mana allinta uknikillapa rurasha katinpis uknikillapa uknikillapa pirdunanakuyllapa, imanutaq Amitunchik Jesucristo pirdunashuranllapa chaynulla. ¹⁴ Piru tukuy kaykunamantaqami uknikillapawan kusalata llakipanakur kawsayllapa. Chaqa chaynuqami uk yarpuyllana kar, kusa shumaqta kawsankillapa. ¹⁵ Tayta Dyusqami, uk kwirpula kanallapapaq Jesucristurayku akramashanchikllapa. Chayrayku, tukuy shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta payji nir ima, ukninchikkunawan kusa shumaq allintana kawsaypaqllapa.

¹⁶ Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhakushaykillapatami allita yarpur, shunquykillapapi purichinkillapa. Chaynami allita intrakashaykillapamanta, uknikillapa uknikillapa yaçhachinakur animachinakunkillapa. Chaynulla tukuy shunquykillapawan Tayta Dyusta payji nir, salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa kusa shumaq takikunata takir aligriyachiylapa. ¹⁷ Chaymi tukuy imata rurar, imata rimarpis, Amitunchik Jesucristupa shutinpi payji niyllapa Taytanchik Dyustaqa.

Pablumi yaçhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

¹⁸ Qamkuna kriyiq warmikuna, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi, allita runaykillapata kasuyllapa.

¹⁹ Chaynulla kriyiq runakuna, warmikillapatami kusalata llakipar, ama sunsunulla willar imaqa llakichinkillapachu.

²⁰ Wamrakuna, taytaykillapata kusa rispituwan tukuy imapi kasuyllapa. Chaqa chaynuqami, Amitunchikta aligriyachiyanakillapana. ²¹ Chaynulla qamkuna, tayta kaqkunapis amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Chayna ama imapapis disanimakunanllapapaqchu.

²² Qamkuna sirbikuq kaqkunapis, kay pachapi kaq mantaqnikillapata tukuy imapi allita kasunkillapa. Amami paykuna pullaykillapa katin, paywan allinpi kanaypaq nir yarpurlachu imatapis rurankillapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristuta manchar sirbiq kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan yarpur rurankillapa. ²³ Chaymi imata rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis ama runakunapaq ruraq yupaychu, Amitunchiklapaq yarpur rurankillapa. ²⁴ Chaynuqami yaçhankillapana imanumi Amitunchikqa pagrashuqllapa yupay, arnishushanllapataqa qshunqallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik Jesucristutami sirbiyanakillapa. ²⁵ Piru chay mana allinta ruraqkunataqami, Dyus kastiganqa. Chaqa payqami tukuyta allita rikar yaçhamanchikllapa.

4

¹ Qamkuna mantakuqkuna, imatapis karanlata rurar sirbiqnikiqkunata llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa, unaq syilumanta Amitunchikmi qamkunatapis mantashuyanllapa nir.

² Maydiyapis ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla imapaqpis alamirala kayllapa Dyusta payji nir ima. ³ Mañakunkillapismi nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta Dyus unay payla yarpushan, shumaq rimayninta yaçhachikushayrayku prisu kani. Chayraykumi mañakunkillapa, Tayta Dyus yanapamatinllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaq. ⁴ Chaynullami mañakuyllapapis, imanutaq yaçhachikunaypaq kani chaynulla, kusa intrakaypaqta yaçhachikunaypaq.

⁵ Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita tanyakar mana kriyaiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa. ⁶ Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chaynami chay parlashaykillapapaq, uk mikuy kaçhiwan kamakachikasha yupay, kusa shumaq kanapaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

⁷ Nuqapaq kusala munashay kriyaiq masinchikllapa Tiqicuimi, tukuy imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta sirbiq kar, kusata yanapamasha. ⁸ Chayraykumi payta qamkunaman kaçhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunanllapapaq. ⁹ Tiqicuwan pullaqami kaçhamunipis, kusala munashanchikllapa chiqap kriyaiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami qamkunamanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata rurayashayllapapaqmapis.

¹⁰ Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa. Chaynulla Bernabipa primun * Marcospis saludashunllapa. Qamkunami Marcospaq yaçhankillapana, watukushutinllapaqa allita samachinaykillapapaq nirmapis. ¹¹ Chaynullami saludashunllapapis ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa payllatami Justo ninllapapis. Kaykunalami Israelmanta kriyaiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashanpaq yaçhachikur ima yanapamar, kusalata kunsulamaramapis. ¹² Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafra. Paymi qamkunamanta uknikillapa. Chaymi qamkunapaq Dyusman mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur, Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq. ¹³ Nuqami uk tistigu yupay allita yaçhani imanumi qamkunapaq Epafra yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nir. ¹⁴ Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.

¹⁵ Laodicea pwiblupi ukninchikkunatami saludapamankillapa. Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantaraq kriyaiqkunatapis saludapamankillapa. ¹⁶ Chaymanta, kay kartata tukuyta naypanpi liyitkillapanapaq, Laodiceapi kriyaiqkunapa naypanllapapipis liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyaiqkunapaq kartata kaçhasha karay chaytapismi, liyinkillapa. ¹⁷ Nataq, kriyaiq masinchik Arquiputa-shuyupaqa willayllapa, Amitunchik imata rurananpaq nishantaqa, karanlata yaçhachikunanpaq.

¹⁸ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa ima, nuqalla iskribimuni. Amami qunqarchu Dyusman mañakunkillapa. Chaqa prisullaraqmi kani. Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

* 4:10 Wakin iskribikashakunapimi "Bernabipa subrinun" nin.

1 Tesalonicenses

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo çhar yaçhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaçhachikushanpaq kusa ukmanta yarpur, kuntranna tikrakaran. Chaymi wanuchiya munatin, Pabluga riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkunapaq. Chaymi imanunir yaçhayta munar, kaçharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17–3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakaran willaq: “Michka qisçakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan” nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribiran paykunaman (1.1–2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataqa yarpuchiran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13–5.11).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushullapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

² Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik Dyusman kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapapaq. ³ Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanillapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata munar yaçhachikunkillapa nir. Yaçhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku qisçakarmapis, kusalata shachinakunkillapa, maydiyaqa paywanna kawsashaq nir yarpur.

⁴ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu qamkunataqami Taytanchik Dyus kusalata munar akrashushallapa paypa kaqninkunana kanaykillapapaqqa. ⁵ Chaqa qamkunata Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, manami nuqakuna munashaynillachu yaçhachishurayllapa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinllapa, allita intrakar yaçhachishurayllapa. Chaymi allita yaçhankillapa, imanumi qamkunapa byinnikillapapaq kusalata munar ima yaçhachishurayllapa nir.

⁶ Qamkunaqami imanutaq Amitunchik Jesucristo kawsashannulla nuqakunapis kawsaqta rikamashaykillaparayku, Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa kusata aligriyar ima uyakuraykillapa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa kusalata qisçakar imamapis. ⁷ Chaynu kriyirllapami Macedonia, Acaya lugarpi tukuy kriyiqkunataqa kusalata animachishaykillapa, Jesucristupi masna kriyinanllapapaq. ⁸ Piru kananqa manami Macedonia, Acaya lugarlapichu Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa yaçhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta qallarirqa tukuy intiruta shikwakasha. Chaymi maylawta ritiyllapapis willamanllapa imanumi Dyuspi kusalata kriyinkillapa nir. Chayraykumi qamkunapaqqa paykunaqa manana ministinllapanachu imanumi kriyinkillapa nir willanayllapapaqqa. ⁹ Ashwanmi paykunalla rimanllapa qamkunata watukushutiylapa imanumi shumaqta samachimaraykillapa, imanumi chay yanqa dyus nishanllapakunata adurayashaykillapata dijasha, kusata aligriyar chiqap kawsaq Dyustana sirbiyankillapa nir ima. ¹⁰ Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus, Wamran Jesucristuta kawsachimushanta yarayanllapa syilumanta tikrakamuyan nir ima. Chiqaptami chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala saqra manchaypaq shamug kastigumantaqa washamashunllapa.

2

Pablumi Tesalonicapi yaçhachikushanta yarpuchikun

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunallami yaçhankillapa watukushushayllapaqa mana yanqallachu karan nirmapis. ² Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi Filipos

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

pwiblupiqqa unayqqa kusalata musyar ima qischamaranllapa nirmapis. Chaymanta qamkunaman shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata çhiqnir qischamaranllapa. Piru chaynumapismi Tayta Dyus kusalata yanapamaranllapa qamkunata paypa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapapaq. ³ Chaqa manami pantar imachu karanta yaçhachishurayllapa. Chaynulla manami ima mana allinta yarpur; ingañashuylapata yarpur imachu yaçhachishurayllapa. ⁴ Ashwanmi Dyus nuqakunataqa shumaqta rikar akrar kaçhamaranllapa, shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaqqa. Chaymi imatapis karanlata rimar ima, manami runakuna alabamananllapata munar imachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi tukuy ima yarpuyashanchikmatapis allita yaçhaq Dyusninçhik alabakasha kananpaq yaçhachikunillapa. ⁵ Chaqa qamkunami allita yaçhankillapa, manami kusala shumaq imakunata willar alabashurayllapa imachu, imanullapis qillayta qumanaykillapapaq nirqa. Ashwanmi imatapis karanta yaçhachishushayllapapaqqa, Dyus uk tistigu yupay allita yaçhayan. ⁶ Chaynulla manami munashachu kanillapa mayqanpis kusa runapaq riqsir alabamananllapataqa qamkuna kar, manaqa ukkuna karmapis. Piru Jesucristupa apustulnin kashayllaparayku, munarqa nishunayllapata kusa runapaq riqsir ima ministishayllapapipis yanapamanaykillapapaq nir. ⁷ Chayta rurachishunayllapamantaqami ashwan kusalata llakipar ima yaçhachishurayllapa, imanutaq uk warmimaqa wamritunta kusalata munar kuytan ima chaynu. ⁸ Chaynu kusalata munashushayllaparayku, manami Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapalapaqchu karayllapa, ashwanmi qamkunarayku wanunayllapapaqmapis listu karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa kusalata munashunillapa! ⁹ Kriyiq masiyllapakuna, qamkunami allita yaçhankillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishurayllapaqa, imanumi tuta, unaqmapis kusalata shachinakur trabajar ima ministishayllapatapis tarir kawsarayllapa nir. Chaynuqami rurarayllapa ama qamkunata ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

¹⁰ Qamkuna, chaynulla Dyusninçhikpismi uk tistigu yupay allita yaçhan, imanum qamkuna kriyiqkunawan karqa, Dyus munashannula imatapis karanlata ruraray nir. Chaymi ima mana allinta rurashayki nimaymatapis mana puytinkillapachu. ¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi kusalata kunsular, animachir ima intrachishurayllapa, imanuchi uk runa wamrankunata intrachin chaynu. ¹² Chaymi willashurayllapa imuraspis kusa shumaqta kawsanaykillapapaq, imanutaq Dyuspa kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa Dyusmi kusalata llakipar akrashushallapa, kusa llipyalla mantakuyninpin kawsanaykillapapaq.

¹³ Qamkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishutiylapaqa, manami ukmanta yarpur, kayqa runakuna rimaynin kanqa niraykillapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin nir, kusa shumaqta yarpur kriyiraykillapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq rimaynin kar, yanapashutinllapa kananga kusa shumaqtana kawsankillapa. Chayraykumi nuqakunaqa imuraspis mana shaykuq, Taytanchik Dyusman payji nir ima mañakunillapa. ¹⁴ Kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunata pwibluykillamanta kaqkuna kusalata qis-chashuranllapa, chaynulla Judea pwiblukunapi, Jesucristupi kriyir, Dyuspa kaqninkunatapis pasaran. Chaqa paykunatapisim chay pwiblunmanta kaqkunalla kusalata qis-charanllapa. ¹⁵ Paykunallami Amitunchik Jesucristutapis wanuchiranllapa, imanuchi unay rukunkunapis Dyuspa rimaqninkunata wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi paykunalla nuqakunatapis mana munar kusalata qischar qatiçhamaranllapa. Chaynu karmi, Dyuswan kayta mana munar, tukuyлата çhiqninllapa ima. ¹⁶ Chaqa mana Israel kaqkuna washakananllapaq parlanayllapapaqpis, mana dijamanllapachu. Chaynumi waran waran ashwan kusalatana uchakushallapa. Piru paykunataqami Dyusqa kusala saqra manchaypaqta kastigar tukchinanpaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

¹⁷ Kriyiq masiykuna, uk tyimputa mana pullaykillapa kasha karmapismi, shunquyullapapiqa mana qunqashurayllapachu. Chaymi shamur watukushuylapata kusalata munarayllapa. ¹⁸ Ashwanmi nuqa Pablumaqa kutir kutir shamur kusalata watukushuylapata yarpuray. Piru Satanasmı imanullapis arkamaranllapa. ¹⁹ Chaqa Amitunchik Jesucristo tikrakamutinqami, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar aligriyashaqllapa paypa naypaniqqa nir kunfyakanillapa. Chayraykumi imanupis kusalata watukushuylapata munanillapa. ²⁰ Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar, aligriyashaqllapamapis.

3

¹ Chaynu kusalata watukushuylapata munar, mana imanupis shamuyta puytirqa, yarpurayllapa Atenas pwiblupi kidayta. ² Chaymantami kaçhamuray kriyiq mas-

inchik Timoteuta. Chaqa paypismi nuqa yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir, Jesucristupa shumaqta rimayninta yačhachikun. Chaymi kačhamuray qamkunata watukushullapa animachishutinllapa, mas allitana kriyinkillapapaq. ³ Chaynuqami chay qis-chakayashykillapapi imamapis shachinakur amana disanimakunaykillapapaqachu. Chaqa qamkunami yačhankillapa kriyishanchikllaparaykuqami kusalata qischakayashunllapa nir. ⁴ Nishaykillapapismi: Qamkunawan karllaraqqami, allita willashurayllapa kriyishanchikllaparaykumi kusalata qischakayashunllapa nir. Chayqami yačhashaykillapanu, chiqap chaynu kasha. ⁵ Chayraykumi chaypaq kusalata yarpupakur mana mas ag-wantayta puytir, Timoteuta kačhamuray kriyishaykillapapi imanushi kankillapa nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami manchakuray, imanupiq dyablu qamkunata ima mana allinta rurachir, kriyishaykillapamantaqa chiqanchashushallapa katinmaqa, chay yačhachikushayllapaq yanqalla kanman nir yarpur.

⁶ Piru kananqami, Timoteo tikrakamusha Tesalónica pwibluycillapamanta. Chaymi kusa shumaqta willamashallapa, imanumi qamkunaqa kriyishaykillapanulla, kusalata llakipanakur ima kawsankillapa nir. Chaynullami willamashallapapis, qamkunaqashi nuqakunata kusalata munar yarpumankillapa nir. Chaynullashi kusata rikamanayankillapa, imanutaq nuqakuna, qamkunata rikashunayanillapa chaynulla nir ima. ⁷ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kusalata qischakayar imamapis alliplata aligriyar kunsulakasha kanillapa, imanumi qamkunaqa kusalata kriyishaykillapanulla kawsankillapa nir yačhashayllaparayku. ⁸ Chaynu Amitunchik Jesucristupi kusata kriyirlla kawsankillapa nir yačharmi, nuqakunapis kusalata animakunillapa mana shaykuq masta kriyinayllapapaq. ⁹ Kay alliplata aligriyachimashaykillapapaqqa, ¿ima nirtaq Dyusninchiktaqa mas payji niymanllapa? Chaqa alliplatari aligriyachimashaykillapa. ¹⁰ Chaymi unaqpis, tutapis Tayta Dyusman kusalata mañakunillapa, pay yanapamatinllapa shamur qamkunallata rikashunayllapapaq. Chaynu shamurmi masta intrachishutiyllapa kusa mastana kriyinayllapapaq.

¹¹ Nuqakunami munanillapa Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo yanapamatinllapa shamur watukushunayllapapaqqa. ¹² Chaymi Amitunchik Jesucristu-man mañakunillapa, yanapashutinllapa uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa masta llakipanakur kawsanaykillapapaq, imanutaq qamkunata llakipashunillapa chaynu. ¹³ Chaynullami mañakunillapapis, Amitunchik yanapashutinllapa allita Taytanchik Dyus-lapi kunfyakar, kusa allinla yarpuyniyun, mana ima mana allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq. Chaynu kayatkillapa Amitunchik Jesucristo, Dyus akrashan allin kaqninkunawan tikrakamurqa, imalapaqpis mana uchachashunanllapapaq.

4

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

¹ Kananqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir yačhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsanaykillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.

² Qamkunami yačhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa. ³ Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannulla kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karqa, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata, ⁴ runapis kwirpunta tanyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata. ⁵ Chayraykumi kwirpuykillapata tanyachir, amana chay mana kriyiqkuna yupayqa kawsayllapachu. ⁶ Amami mayqanpis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañanqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa. ⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu, pay munashannu allinkunalata rurar kawsanallapapaq. ⁸ Chayraykumi mayqanpis kay yačhachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runataku disprisyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisyan.

⁹ Piru imanu uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskrishunayllapata-shuyapaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqqa. ¹⁰ Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapakunawanqa. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq. ¹¹ Amami ima mana allinta

ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan rurayllapa, imanururanaykillapapaq nishushayllapanulla. ¹² Chaynu kawsatkillapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispishunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

¹³ Kriyiq masiykuna, kananqa intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawanqa maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa. ¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwanna kananllapapaq.

¹⁵ Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutinga, manami nuqanchikkunataragchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunatarag kawsachimur pullakunqa. ¹⁶ Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syilmanta-pacha waqagta uyapashunllapa. Chaymantami Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirninwan ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar wanushakunaraq puntataqa kawsamunqallapa. ¹⁷ Chaymantaraqmi nuqanchikkuna kawsaq chaykunaqa illaqmanta apakashunllapa, chay kawsamusha chaykunawan pulla. Chaynumi unaq puktaypa rurilanta rir, Amitunchik Jesucristuwan tarinakunallapapaq. Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy tyimpupaqna kawsashunllapa. ¹⁸ Chayraykumi kay nishushayllapata intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa kusalata animachinakur kawsayllapa.

5

¹ Piru ima diyami, ima tyimpumi tukuy chaykuna pasayanqa, nir iskribishunayllapataqami mana ministinkillapachu. ² Chaqa gamkunami allinta yaçhankillapa, Amitunchik Jesucristuqami imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaçhayasha tuta shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. ³ Chaymi chay tyimpupi runakunaqa kaynu niyanqallapa: “Mana imapis pasamashallapani, kusala shumaq kanchikllapa” nir. Chaynu niyatimllapami illaqmanta paykunamanqa kusa llakiypaq kustuqa shamunqa, imanutaq uk warmita itikunanpaq nanaynin illaqmanta aypatin kusalata qshachakan chaynu. Chaynami mana mayqanpis washakayta puytingallapachu chay kastigumantaqa. ⁴ Piru gamkunaqami kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku mana tutaparaqpinachu kankillapa. Chaymi Jesucristo uk suwakuq yupay illaqmanta shamutinmapis mana machakunkillapachu. ⁵ Chaqa tukuy gamkunaqami imuraspis achkiraqllapina kankillapa. Chaynulla imuraspis achkillapi kashanchikllaparaykumi, mana tutaparaqmantachu kanchikllapa. ⁶ Chayraykumi alli kamakashala kar, ama qunqar punushunllapachu wakinkuna yupayqa. Ashwanmi imuraspis rikçhakushala yupay tanyakar, imatapis allin qaqlata rurar kawsashunllapa. ⁷ Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, maçhaqkuna imaqtami tutaparaqpi punuq yupay mana kwintata qukar, uchakurlla kawsanllapa. ⁸ Piru nuqanchikkuna-shuyapaqami kriyishanchikllaparayku achkiraqmanta kanchikllapa. Chaymi tukuy imapipis tanyakar allinlata rurashunllapa. Chaynulla imanutaq suldadumaqa qasqunta washananpaqqa jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi nuqanchikkunapis kriyishanchikllapata, llakipanakushanchikta ima yakakuq yupay kamakashunllapa. Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kasunka umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristumi washamayanchikllapa nir ama qunqarchu yarpuyinchikllapalapi purichishunllapa. ⁹ Chaqa Taytanchik Dyusqami ama kastigakanallapapaqnaqchu nimashanchikllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku washakanallapapaqnaq nimashanchikllapa. ¹⁰ Chaymi Jesucristo wanuran nuqanchikkunarayku, michka wanusha kar, manaqa kawsayarmapis maydiyaqa paywanna tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. ¹¹ Chayraykumi kriyishaykillapanulla intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa masta animachinakuyllapa, imanutaq kanan rurayankillapana chaynulla.

Pablumi kriyiq masinkunata animachin

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunllapa chay yaçhachishuqnikillapata allinta rispitar kasunaykillapapaq. Chaqa paykunaqami trabajaq yupay kusalata kunsijar ima intrachishunllapa. ¹³ Chaymi paykunataqa kusa shumaqlata rikar ima llakipankillapa, tukuy trabajayashanpiqa. Chaynulla uknikillapa uknikillapami kusa shumaqta kawsankillapa.

¹⁴ Chaynullami ukniykuna nishaykillapapis: Chay mana trabajanaqkunataqa imatapis karanta willatkillapa trabajananllapapaq. Chaynulla chay disanimakusha chaykunata,

chay ukta ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar animachiyllapa masna kriyinanllapa-paq.

¹⁵ Mayqan mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunapis mana allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi tukuy tyimpu llakipanakur ima allinkunalata rurar kawsayllapa qamkunalla kar, chaynulla mayqankunawan karmapis.

¹⁶ Imuraspismi kusa aligrila kankillapa. ¹⁷ Chaynulla Taytanchik Dyusman imuraslapis mañakuyllapa. ¹⁸ Chaymi ima katinpis Taytanchik Dyusta “Payji” niyllapa. Chaqa paymi chaynu kanaykillapata munan, Jesucristupi kriyiq kashaykillaparayku.

¹⁹ Chaynulla Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kaqtaqami, ama imalapaqpis llakichinkillapachu. ²⁰ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin kani nir yaçhachishutinllapaqa, amami disprisyankillapachu. ²¹ Ashwanmi allita uyakur yaçhankillapa, allintachu yaçhachikuyan manaqachu mana nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa, chay allinta yaçhachikushantaqa yaçhakunkillapa. ²² Chaynumi ashwan tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukuyllapa.

²³ Chaynami shumaqchakuq Taytanchik Dyusman mañakuni, kusa allin kaqninkunapaq tikrashunanllapaq. Chaynulla mañakunipis yanapashutinllapa yarpuynikillapapi, bidaykillapapi, kwirpuykillapapi ama ima mana allinta rurar uchakunaykillapapaqchu Amitunchik Jesucristo shamunankaman. ²⁴ Chaqa Taytanchik Dyus akrashushallapa chayqami, imatapis karanlata ruran. Chaymi tukuy kay mañashaytaqa tantar kumplinga.

Pablumi tukukananta saludakun

²⁵ Kriyiq masiykuna, nuqakunapaqpisimi Taytanchik Dyusman mañakunkillapa.

²⁶ Chaynullami tukuy kriyiq masinchikkunata kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa.*

²⁷ Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq masinchikkunawan pullami liyinkillapa nir.

²⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq.

Chaynumi kanqa.

* 5:26 Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuypaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaçhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna çhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaçhachikuqkuna yaçhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami çhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaçhachikur puriyaranllapa. Chaynu nir yaçhachikutinllapami wakín kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan ukniñ unakunapa washanta parlakur imana puriyaranllapa.

Chaynu puriyannllapa nir yaçharmi apustul Pabluga kay kartanta kaçharan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatín naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaçhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. ² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

³ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana Jesucristupiq kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta payji nishaqllapa. ⁴ Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata aligriyar, tukuy kriyiq masinchikkunata parlanillapa imanumi mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapa, kusalata qisshashutinllapa imamapis, kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa nir. ⁵⁻⁶ Chaynami payta kasushaykillaparayku michka qisshakatkillapa imamapis, maydiyaga mantakuyashanpina pullakushunqallapa. Chaynuqami intrachimanchik imanumi payqa nishantaqa karanlata ruran nir. Piru chay qisshashuqllapakunata Dyusninchik kusala manchaypaqta kastigananpaqgami kusala allin. ⁷ Chaqa maydiya Amitunchik Jesucristo syillumanta kusala pudirniyun angelninkunawan shamutinqa, Taytanchik Dyusqa qamkuna kanan tyimpu qisshakaqkunataqa, kusalata aligriyachir pullakushunqallapa, nuqakunata yupayllana. ⁸ Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta mana kwintachaqkunata, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi mana kriyiqkunataqa kusala manchaypaq nina ratakuqwan kastiganqa. ⁹ Chaynuqami paykunataqa tukuy tyimpupaqna kastigar chinqachinga. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa naypanmanta kusala karumaymanna itakunqa. Chayraykumi kusala shumaq mantakanmanqa manana yaykuyta puytinqallapanachu. ¹⁰ Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy kriyir, paypa kaqninkunaqa, kusala allinmi kanki nir ima alabanqallapa. Chaynullami qamkunapis paypa kaqninkunana kankillapa shumaq rimayninta yaçhachishutiylapala kriyishaykillaparayku.

¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusman qamkunapaq imuraspis mañakunillapa. Chaynullami mañakunillapapis pay akrashushanllaparayku, maydiyapis kusala shumaqta rikashunanllapapaq. Chayna qamkunaqa, pudirninwan yanapashutinllapa pay munashanullata allinkunalatana ruranaykillapapaq. ¹² Chaynuqami Amitunchik Jesucristupa shuttinga qamkunarayku kusa shumaqta alabakashana kanqa. Chaynami Amitunchik Jesucristo, chaynulla Taytanchik Dyuspis qamkunata kusa shumaqpaqna riqsishunqallapa llakipashushanllaparayku.

2

Pablumi yaçhachikun kusa uchayjun runapaq

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

¹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo maydiya shamutingami paywanna kashunllapa. Piru nishaykillapa: ²⁻³ Mayqankuna Amitunchik Jesucristo shamunanpaq diya chamushana nishunatinllapaqa, amami kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla Santu Ispiritu rikapakuyinypir rikachimasha nir, manaqa Dyus willamasha nir willashutinllapapis, amami kriyinkillapachu. Imanupiqqa nishuyanqallapa: “Jesucristuqa kaypina” nir kartapi Pablo iskrimbashallapa, chaymi chay nishanqa kumplikayana” nishutinllapapis ama kriyinkillapachu. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami chamuyanqa kaykuna pasatinraq; Puntataqami achka runakuna, Dyuspi mana kriyir ashwan chiqninqallapa. Chaymantami shamuyanqa chay dyablumanta kaq runa, kusata uchakuchikuq kashanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakaqqa. ⁴ Kay runaqami, Tayta Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna riqchaq imakunata dyusniy nir kriyir adurashanllapakunapapis kuntran. Chaymi paylatana adurananllapata munanqa. Chaynullami ashwanpis Dyusta adurananllapa wasipimapis chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.

⁵ ¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa pullaykillapa kar chaykunapaq willashushayllapataqa? ⁶ Chaymi kananqa qamkunaqa yaçhankillapana imami payta arkayan ama das rikarimunapaq nirmapis. ⁷ Piru chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyatinmapis, dyablu munashan mana allinkunatami runakunaqa rurayanllapana. Chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyta puytinraqchu, arkaq chay arkayatin. ⁸ Arkaq chay ashutinnaqami, chay uchakuchikuq runaqa rikarimungan. Piru chaynu katinmapis Amitunchik Jesucristo lliyalla pudirinwan shamurqa, rimayninlawan limpu binsir, tukuy tyimpu qischakanapqna itakunqa. ⁹ Piru manaraq Jesucristo chaynu ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchikuqtaqa Satanás yanapatin, kusala pudirniyun shamunqa. Chaymi runakuna mana rurayta puytishankunata, riqchaq milagrukunata rurur ingañakunqa. ¹⁰ Chaynullami kusala riqchaq mana allinkunata rurur ingañanqa, chiqap kaqlapi mana kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakanapaq kaqkunataqa. Chaqa paykunaqari Dyus imanuy washananpaq nishanta mana intrakayta munashallapachu. ¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapapaq. ¹² Chaymi paykunaqa tukuy tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa Dyus nishankunapi mana kriyinar, chaynulla allinkunata mana ruraranmi, ukman mana allinkunata rurur kawsashallapa.

Washakanapaq kaqkunaqami akrakashallapana

¹³ Piru qamkunata-shuypaqa Taytanchik Dyus munar akrashushallapa katin, maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku unaymantapacha akrar shumaqchashushallapana washakanaykillapapaq, chiqapta Dyus nishankunapi kriyishaykillaparayku. ¹⁴ Chaynu washakanaykillapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaçhachishurayllapa. Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa shumaq luryanpina tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁵ Chayraykumi kriyiq masiykuna, pullaykillapa kar, chaynulla kartaypi iskribir willashushayllapataqa, ama qunqarchu kriyirilla kawsayllapa. ¹⁶ Amitunchik Jesucristumi paylla, chaynulla Taytanchik Dyuspi llakipar tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqana kawsanallapapaq. ¹⁷ Chaymi tukuy shunquykillapapi animachir yanapashutinllapa, allinlatana rurankillapa, rimankillapamapis.

3

Nuqakunapaq mañakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami rugashaykillapa nuqakunapaq mañakunaykillapapaq, imanutaq qamkunata yaçhachishutiylapa kusala shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninqa yaçhachikutiyllapa tukuy intirunta shikwakanapaq. ² Chaynullami mañakuyllapapis chay mana allinta ruraq sagra runakunamanta washakanayllapapaq. Chaqa manamiri tukuychu kriyinllapa Jesucristupiqqa. ³ Piru qamkunata-shuypaqami nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo yanapashunqallapa kriyishaykillapanulla lakipashaykillapapaq. Chaynullami tukuy mana allinkunamantapis washashunqallapa. ⁴ Chaymi Amitunchik Jesucristupi kusalata kunfyakanillapa, chay yaçhachishushayllapanulla kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis kawsayankillapa kanqa nir. ⁵ Amitunchik Jesucristumi yanapashunqallapa, ukkunata llakipashaykillapapaq, imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa chaynulla. Chaynullami yanapashunqallapapis imanutaq Jesucristo qischakar shachinakushanulla qamkunapis shachinakunaykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

⁶ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa: Mayqan kriyiq masikillapa mana imatapis rurandar, chaynulla nuqakuna yaçhachishushayllapata mana

kasutinga, paykunamantaqa chiqanchakayllapa. ⁷ Chaymi qamkunapis nuqakuna yupaylla rurar kawsankimanllapa. Chaqa qamkunami yaçhankillapa imanumi nuqakunaqa mana qilla karchu, ashwan kusalata trabajarayllapa nir. ⁸ Chaynulla, manami mayqanpa mikunantapis yanqallaqa mikushachu kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta katinmapis kusalata trabajarayllapa, ama mayqannikillapatapis ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu. ⁹ Piru chiqaptaqami nuqakunaqa dirichuyjun karayllapa, mañashutiylapa yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi kusalata trabajar rikachishurayllapa, qamkunapis nuqakuna yupaylla kawsanaykillapapaq. ¹⁰ Chaymi qamkunawan karqa kaynu nishurayllapa: “Mayqan mana trabajanaqqa, ama mikunqapischu” nir. ¹¹ Piru yaçhashami kanillapa qamkunamanta wakinnikillapaqashi mana trabajarchu, ashwan maymanpis yakapakarla ima kawsanllapa nir. ¹² Chaymi chay mana trabajanaqkunataqa Amitunchik Jesucristupa shutinpi willar animachinillapa, amana ukkunata qillakachirnachu, trabajar imalantaqa tarikur kusa shumaqta kawsananllapapaq nir.

¹³ Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq masiykuna, mana shaykuq allinkunalata rurar kawsayllapa. ¹⁴ Nataq mayqanpis kay kartapi nishushayllapata mana kasutinga, qamkunamanta chiqanchar, amana paykunawanqa tantakayllapanachu. Chaynami paykunaqa mana allinta rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinanllapapaq. ¹⁵ Piru amami çhiqninkillapachu. Ashwanmi kriyiq masakillapa kashanrayku allita willar intrachiylapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁶ Kusala shumaqta kawsachikuq Amitunchikmi ima katinpis waran waran kusa shumaqta kawsachishunqallapa. Chaymi Amitunchikqa imuraspis qamkunallowanna kanqa.

¹⁷ Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribisha katinmapis, qamkuna allita intrakanaykillapapaqqa kay karta tukukanantaqa nuqalla iskribimuni. Chaynumi allinla kankillapa nir yarpur, tukuy kartaykunata iskribir, firmar ima kaçhamuni. ¹⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo

Pablumi punta kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pablun puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur. Chaymantami Pablunqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaĉhachinanpaq. Chaynu imanun paykunata yaĉhachinanpaq nir yaĉhananpaq, Pablunqa kay kartata payman kaĉharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakanchikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanallapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskribishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqgami washamaqñinchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakanchikllapa washamaqñinchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaĉhachikutiy kriyishayki-rayku, qamqa chiqap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi riman mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

³ Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaĉhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaĉhachikunanllapapaq. ⁴ Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaĉhachikur, chaynulla chay unu rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaĉhachikur kawsanallapapaqqa. Chaqa chaynu yaĉhachikuyashanllapaqa imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinaqqaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukninchikwan ukninchikwan willanachimanallapapaq.

⁵ Chaynuqami nishuni yaĉhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuyiniyun ima kar ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq. ⁶ Piru wakinkunaqami chaynu ukninllapa ukninllapa llakipanakur ima kawsanantantaqa limpu pantar chiqanchakashallapa. Chaymi ashwan yanqalla mana sirbiq imakunalapaqna paynin paynin willanakur ima kawsanllapa. ⁷ Chaqa paykunaqami Moisés mantakushankunapaq kusata intrakaq, kusata yaĉhar yaĉhachikuq yupay tukunllapa. Chaynullami kusala chiqapta rimaq yupay tukunllapa, michka paykunalla chay rimayashanpaq imatami niyani nir mana intrakaq karmapis.

⁸ Allita yaĉhachanchikllapanu Dyus nitin, Moisés mantakushankunaqami pay nishanulla allita kumplishaqa kusala allin. ⁹ Chaymi allita yarpushunllapa: Mantakuykunaqa manami allinkunalata rurar kawsaqkunata kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuylla chay mana allinta ruraqkunata kastigananpaq. Chaymi mayqanpis llallin mana allinta ruraqta, mana kasukuqkunata, uchakuqkunata, Dyusta mana kasuqkunata ima kastigananpaq. Chaynullami kastiganpis taytanta, mamanta wanuchiĉkunata, chaynulla tukuylla wanuchiĉkunata ima. ¹⁰⁻¹¹ Chaynullapis chay mantakuykunaqa kastigan chay masayjunkuna ukwan ukwan punuqkunata, mana masayjun kaqkunapis pakaplla punuqkunata, ullqupura punuqkunata, mayqanpis warmita, runata suwakur rantikuqkunata, llullakuqkunata, allinlatana rimananpaq jurar qashan llullakuqkunata ima. Chaymi ashwan allita intrakashaqqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus, Jesucristupaq yaĉhachikunaypaq nimashanmanta, ukman mana allinta yaĉhachikuqkunata imami chay mantakuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

¹² Chaymi kananqa Amitunchik Jesucristuta kusalata payji nini. Chaqa payqami, nuqaqashi allita kriyini nir yaĉhar kusalata jwirsayta qur ima yanapamasha imuraspis paylapaqna yaĉhachikunaypaq. ¹³ Piru allita yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa imanutaq nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran kusala mana allinta rimar, paypi kriyiqkunata mana allinta ruranaypaq ikinpi purir kusalata jurapaq ima kani. Chaqa chay tyimpuqami Jesucristupi mana kriyiq kashayrayku mana yaĉharaychu imatami rurayani nirmapis. ¹⁴ Piru chaynu pantar ima kusala mana allinta rurasha katiympismi, Amitunchik Jesucristo kusala ukmanta llakipamaran. Chaynami

chaynu llakipamarqa kusalata yanapamaran allita paylapina kriyir, paypaq, chaynulla ukniykunapaq llakir ima maydiyapis kawsanaypaq.

¹⁵ Chaymi allita intrakar kriyiyllapa. Chaqa kay nishuyanillapa chayqami chiqap, manami llulla imachu. Chaymi nishaykillapa: Jesucristumi kay pachaman shamuran uchanchikllaparayku tukuy tyimpu wanunallapapaqna kayashanchikmanta tukuyta washamanallapapaq. Piru wakinkunamantaqami, nuqa kusala uchayjunqa karay Dyusninchikpa naypanpiqa. ¹⁶ Nataq Taytanchik Dyusqami kusala ukman llakipakuq kar, mana qunqamar imachu llakipar washamasha. Chaynu llakipamashanwanqami allita intrachimanchikllapa imanutaq kusala uchayjun kashallapamapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi ashwan tukuylla allita intrakar Jesucristulapina kriyir, pay munashannulana kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq. ¹⁷ Chayraykumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy tyimpulana alabashunllapa: “Payqami kusala allin, kusala puytiq” nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun, mana wanunlamapischu, chaynulla manami mayqanlapis paytaqa rikashalamapischu. Chaqa paylami Dyusninchikllapaqa. ¡Chaynumi kanqa!

¹⁸ Kusala munashay wamray Timoteo, tukuy imata ruranaykipaq kanan willashuyani chaytaqami allita kriyishaykinulla, kusa allinlata yarpur ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusninchikmi unaylla paypa kaqninkunata intrachitin gampaq kaynu niq: “Qamqashi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa” nir. Chaymi kananqa Amitunchik nishannu rurashachinakurqami, kusala allin suldadunna kayanki kanqa. ¹⁹⁻²⁰ Chaynu Dyusninchikpa kusa allinla suldadun kashaykiraykumi mana mayqanpis gampaqqa mana allinta rimanqallapamapischu. Chaqa wakinkunamaqami Dyusninchik nishanta mana kwintacharnachu, ashwan chiqanchakashallapa paymantaqa. Chaynullami chay ukninchikkuna Himeneuwan, Alejandrumpis tukushallapa. Chaymi paykunataqa kriyiqkunamanta chiqanchar, Satanaspas makinpina dijasha kani, kusalata qischakar ima kwintata qukar, amana Dyusninchikpa kuntranta rimananllapapaqnachu.

2

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

¹ Piru kanan-shuyapaqami kusalata rugashaykillapa tukuy shunqunchikwan ima ministishanchikpaq, ukninchikkunapaq ima payji nir Tayta Dyusman tukuyapaq mañakunallapapaq. ² Chaynullami mañakuypaqpis gubyirnukunapaq, tukuylla chay karguyjun kaqkunapaqpis, shumaqta mantakunanllapapaq. Chaynuqami nuqanchikkunapis kusala shumaqta Dyusninchikta kasur pay munashannulana ima kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupakur imachu. ³ Chaynu tukuyapaq Tayta Dyusman mañakushanchikqami kusala shumaq kar, aligriyachin washamaqninchik Tayta Dyustaqa. ⁴ Payqami kusalata munayan tukuylla washakar, chiqap kaqpaq allita intrakananllapata. ⁵ Chaqa, uklami kan Dyusninchikllapaqa. Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan pullachamaqninchikllapa runapis. Paymi Amitunchik Jesucristo. ⁶ Payllami tukuylla washamanallapapaqqa wanuranmapis. Chaynu wanutinmi Tayta Dyusqa allita intrachimaranchikllapa imanumi payqa kusalata munar tukuyllata washamanayanchikllapa nir. ⁷ Chaymi nuqamataqa Tayta Dyusqa akrar kaçhamaran Jesucristupa apustulnin kar, rir mana Israel runakunata yaçhachitiy kriyir chay chiqap kaqta riqsinanllapapaq. Chaymi tukuy kay willashushayllapaqa chiqap, manami llulla imachu.

⁸ Chaymi kusalata munani amana mayqanpis imapaq paynin paynin willanakur, piñachinakur imanachu, ashwan maylawpipis kusala shumaq makinllapata unaqman alsar, Taytanchik Dyusman mañakunanllapata. ⁹ Chaynullami munani warmikunapis allita tantyakar mudakunanllapata. Chaqa manami munanichu warmikunaqa kusalata lusinanpaq sunsunu mudakunanta, kusala ukmanta ñaqsakunanta, chaynulla kusala çhaniyjun urumanta, plamanta rurakashakunata, chaynulla kusala çhaniyjun raçhpatas yakakunanllapamatapis. ¹⁰ Ashwan chaynu kusalata mudakur ima lusinanmantaqa, Tayta Dyuspi kriyishanrayku kusala shumaqta ima kawsar wakinkunata rikachinman. Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa kusa llipyala mudakusha yupayna kayanqa. ¹¹ Chaynullami Dyusninchikpaq mayqanpis yaçhachikutinqa, warmikunaqa ama parlar imachu, uyarala ima uyakunmanllapa. ¹² Chaqa nuqapaqgami mana allinchu warmikuna runakunata yaçhachinanpaq, chaynulla mantananpaqmapis. Chaymi ashwan ima katinpis uyarala kar uyakunmanllapa. ¹³ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu Dyusqami puntataqa Adanta ruraran. Chaymantaqami Evataqa ruraran. ¹⁴ Chaynulla chay dyabluqa manami Adantachu ingañaran. Ashwanmi warmita ingañatin, uchakuranmapis. ¹⁵ Chayraykumi mayqan warmipis, Jesucristupi maydiyapis kriyirlla kawsar, ukkunata llakipar, allinlata

rurar, tukuy imapi tanyakar kawsarmi washakanqallapa, kusalata qischakar wamrakanpaq Tayta Dyus nisha katinmapis.

3

Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa

¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kayta munaqqami, kusala allinta rurayta yarpuyan. ² Chaymi chay kriyiqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan kusala allin runa kanqa. Chaynu katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima mana allintapis rimayanqallapachu. Chayraykumi payqa uk warmipa runanla, tukuy imata munananmantapis tanyakaq, imata rurananpapis uk kuti, manaqa ishkay kuti yarpuq kanqa. Chaynullami kanqapis ama sunsunulla puriq runa, mayqantapis wasinpi samachiq, listu yaçhachikunanpaq ima. ³ Amami maçhaq, chaynulla maqanakunanpaq willanakuq imalamapischu kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq, ima katinpis mana das piñakuq ima kanqa. Piru amami qillayta ganananlapaachu yarpunqa. ⁴ Chaynullami tukuyta wasinpi kaq aylluntapis allita rikayta yaçhanqa. Chaymi wamrankunamatapis yaçhachinqa kusala kasukuq, rispitaquq ima kananpaq. ⁵ Chaqa uk runa wasinpi kaq ayllunkunata mana shumaqta rikayta yaçhaqqa, çimanunari Dyuspi kriyiqkunamataqa yaçhachinqa shumaqta kawsananpaqqa? ⁶ Chayraykumi kriyiqkunapa rikaqninga, amami Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa. Chaqa, imanupiqqa Dyuspi chayraq kriyiqta numratinllapamaqa ashwan kusana kani ima nir kusala mana allinpimana rikarinman, imanutaq unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa naypanpi kusana kayta munar uchakuran chaynu. ⁷ Chaqa kriyiqkunapa rikaqnin runaqami, mana kriyiqkunapaqpis kusala rispitaqsha kanqa. Chaynu karqami tukuyta naypanpimapis mana pinqaypaqtaqa tukunqanachu. Chaynulla manami imalapipis dyablu munashannuqa rurayanqalamanapischu.

Imanumi kanqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqa

⁸ Chaynullami chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunapis kaynu kanqa: Kusala rispitaqsha runa, ima nishantapis ruraq, mana maçhaq imachu. Chaynulla amami kusalata qillayta imanullapis ganayta yarpuqchu kanqallapa. ⁹ Ashwanmi, kusa allinta yarpuyniyun kashanrayku, Jesucristupi kriyirlla ima Taytanchik Dyus munashanlata ruraqkuna imana kanqa. ¹⁰ Piru chaynu kriyiqkunata yanapar sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa allita rikankillapa, allinchu sirbikunanpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta chaynu rikatkillapa kusala allin katinga chayraqmi akrankillapa sirbikuq kananpaqqa.

¹¹ Chaynullami kriyiqkunata yanapar sirbiq warmi kaqkunapis, kusala rispitaqsha, mana ukpa washanta rimaq, tukuy imata munananmantapis tanyakaq, imatapis karanta ruraq ima kanqa.

¹² Piru chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqami uk warmipa runanla kanqa. Chaynulla wamrankunata, wasinpi tukuyta kaqkunatapis allita rikayta yaçhaq ima. ¹³ Chaqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkuna kusa allinlata ruraraqami kusala rispitaqsha imana kanqa. Chaynu karmi mana imapaq yarpur imamapischu kusala masta animakur ima parlakunqa Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

¹⁴ Kriyiq masiy, kay diyakunami watukushuyta yarpusha kani. Piru kay kartatami iskribishuni, ¹⁵ imanupi tardar mana das çhamutiyqa, intrakanaykipaq imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa shumaqta kawsanchikllapa nir. Chaqa tukuyta kriyiqkunaqami chiqap kawsaq Dyusninchikpa kaqninkuna kar, uk simintu allita shasha yupay paypaq chay chiqap kaqlata maydiyapis intrachikunapaqna kanchikllapa. ¹⁶ Chaqa chiqaptaqami unayqa Tayta Dyus washamanallapapaq arnimashanchikllapataqa mana intrakaranchikllapachu. Piru kananqami kriyishanchikllaparayku rikasha yupayna allita intrakanchikllapa.

Chaqa Jesucristumi kay pachaman shamur uk runa kwirpuyjunpaq tikrakan.

Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin qashan kawsamur intrachikuran,

payqa kusala puytiq nir.

Tukuyta angelkunami imakunata ruratinpis rikaran.

Kriyiqkuna tukuy intirupi parlakutin,
kusa achka runakuna paypi kriyiranllapa.

Chaynulla wanushanmanta kawsamurmi

riran syiluman Taytanwannana kananpaq.

4

Mana allinta yaĉhachikuqkunami rikarimunqallapa

¹ Piru Dyuspa Santu Ispirutnmi allipla intrakaypaqta nimanchikllapa: Jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katingashi, wakinkunaqa manana kwintachanqanachu Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ashwan chay dyablumanta kaq mana allin yaĉhakuykunatana yaĉhakuyta munanqallapa. ² Chaynulla chay kusalata yaĉhaq tukur llullakur yaĉhachikuq runakunatami kasunqallapa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami imuraslapis chaynullata yaĉhachikun mana pinqakur imamapischu. Chaqa chay runakunapa yarpuyningami kusala mana allinta rurananpaq ĉhupakusha yupay-ari. ³ Chaynullami chay runakunaqa yaĉhachikunllapapis ama mayqanpis masayjun kananllapapaq. Chaynulla Tayta Dyus rurashan wakin mikuykunata ama mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchikkuna allita kriyir chay ĉiqap kaqta riqsiqkunaqa, Tayta Dyusta payji nir imaqa tukuyta mikuyta puytinchikllapa. ⁴ Chaqa Taytanchik Dyus tukuy imata rurashanqami, kusala allin. Chaynu katinmi tukuy imata rurashantaqa, manami niyta puytinchikchu kaygami mana allinchu nirqa. Ashwanmi tukuy mikuyapaq kaqtaqa, Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuyapaq. ⁵ Chaqa Tayta Dyus mikunapaq allin nishannulla, mañakur ima mikushamaqa, kusa shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaĉhachikuqgami kaynu kanqa

⁶ Kriyiq masiy Timoteo, nuqa yaĉhachishushaynu kriyiq masinchikkunata allita yaĉhachirqami kusa allinla Jesucristupa sirbiqninna kayanki kanqa. Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq mas yaĉhakur, maydiyapis kriyishaykinulla kawsarqa, imanutaq allita mikurmaqa imatapis rurayta puytinchik chaynuna yaĉhachikuyanki kanqa.

⁷ Piru amami kasunkichu chay mana allin kwintukunata yaĉhachikuyashanllapataqa. Ashwanmi imanutaq uk pukllaqamaqa chay pukllayashanlapaq kusalata yarpur shachinakun, chaynumi qanpis Jesucristulapaq yarpur shachinakunki. ⁸ Chaqa allita yarpushaqami chay pukllayanchik ima chayqami kwirpunchikpiqa ashllilata yanapamanchik. Piru Jesucristupi kriyirilla pay munashannu kawsashanchikmi kusala mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis kusala shumaqtana paywan kawsanallapapaq nir. ⁹ Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa kay nishushayqami kusala ĉiqap. Chaymi ashwan tukuyta kriyinallapapaq kusala allin. ¹⁰ Chayraykumi nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis trabajarmaqa kusalata qischakan, chaynumi nuqakunapis Taytanchik Dyus munashannula rurar kusalata shachinakunillapa. Chaqa payqami ĉiqap kawsaq Dyus kur, tukuyta paypi kriyiqkunataqa washamashunllapa.

¹¹ Tukuy kay nishushaytami kusa shumaqlata yaĉhachikunki, allita intrakananllapapaq. ¹² Amami djakankichu, qam musullaraq kashaykirayku mana kwintachar disprisayshunanllapataqa. Ashwanmi chay kriyiq masinchikkunataqa tukuy imakunapi allita intrachinki, imanumi uk kriyiqqa kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay rimashaykiwan, shumaqta kawsashaykiwan, ukkunata llakipashaykiwan, [shumaqta yarpushaykiwan], imanu kriyirilla kawsashaykiwan, chaynulla tukuy allinlata kawsashaykiwan ima intrachinki paykunapis qam yupayllana kananllapapaq. ¹³ Chaynulla, nuqa manaraq watukushuqllapa ĉhamuyatiyqami, tukuyta naypanpi Dyusninchik nishankunata liyir, kriyiq masinchikkunata yaĉhachir ima animachiskinki. ¹⁴ Chaymi ashwan kriyiqkunapa rikaqninkuna makinta umaykiman ĉhurar mañakushanpi yarpurmi karanlata ruranki. Chaqa paykuna chaynu mañakuyatinmi ukninllapata Tayta Dyus intrachitin qampaq kaynu niran: “Qamqashi Amitunchikpaq karanlata yaĉhachikuyanki kanqa” nir.

¹⁵ Chayraykumi, tukuyta kay nishushaytaqa karanlata ruray ama qunqar imachu. Chaynu ruratiqami, waran waranqa kusala masta Dyusninchikpi intrakaqtana rikashunqallapa. ¹⁶ Chaynulla qampaq allita yarpur amami pantar imachu kusa karanlata yaĉhachikunki. Chaynu mana disanimakur ima allita intrakar yaĉhachikurqami, mana qam washakanaykilapaqchu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi tukuyta chay uyakushuqkunapis washakanqallapa.

5

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

¹⁻² Kriyiq masinchikkuna, runa manaqa warmi ruku kaqkuna ima mana allinta tukusha katinpis amami sunsunu anyagnullaqa willankichu. Ashwanmi taytaykita, mamaykita yupaylla kusa shumaqlata willar intrachinki. Chaynullami chay kriyiq masinchikkuna musu kaqta, shipash kaqkunatapis taytaykimanta, mamaykimanta uknikita yupaylla kusalata rispitar ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

³ Chaynulla chay byuda warmisitakunata mana pininpis yanapanapaq katinga, yanapay. ⁴ Piru chay byuda warmisitapa wamrankuna, manaqa willkankuna ima kar-shuyapaqami paykunana rikar kuytanqa Dyus munashannulla. Chaqa, imanutaq chay wamrakuna taksha katinmaqa taytanllapa yanapar winachiran. Chaymi ashwan kananqa paykunana mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu rurargami ayllunta yanapanapaq kaqta kumpli, kusala shumaq allinta rurayan Dyusninchikpa naypanpiqa. ⁵ Chaqa uk byuda warmisita payla kashanrayku, mana pininpis yanapanapaq katingami, Taytanchik Dyuslapi kunfyakakur unaq kar, tuta karmapis payman kusalata mañakun mana shaykukuq. ⁶ Piru uk byuda warmi kwirpun munashanlata rurar kawsaqqami, Dyusninchikpi mana kunfyakar kawsashanrayku yanqa wanusha yupayllana kawsanmapis. ⁷ Chaymi nishayki: Tukuyla kriyiq masinchikkunatami kay nishushaykunata allita intrachitki rurar kawsanqallapa. Amana ukkuna ukman mana allinta rیمانanllapapaq. ⁸ Chaqa mayqan kriyiqpis ayllunpaq, chaynulla chay wasinllamanta kaq ayllunpaq mana yarpuqqami, Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana kwintachayannachu. Chaymi ashwan chay mana kriyiqkunamanmatapis kusala mana allintana tukuyan.

⁹ Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkunaqami yanapayanqa chay byuda warmisitakuna sisintamanta mas añuyjun kaq, apuntakashalata. Chaynulla runanlawan kawsasha kaqta ima. ¹⁰ Chaynullami chay yanapakanapaq byuda warmikunataqa kusala allinta rurashanrayku riqsiyta puytinchik. Chaymi ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa: Kusala allinta wamrankunata kriyakusha, mayqan wasinman chatinpis kusala allinta samachikusha, kriyiqkunata ima ministishanpi yanapasha, chaynulla tukuy qis-chakaqkunata yanapasha ima. Chaymi chaynu tukuy allin kaqlata rurasha kaq warmisitakunaqa kusala allin yanapakanapaqqa.

¹¹ Piru nishaykipis: Chay warmikuna shipashlla kayar byudana kidatinga, amami apuntankichu chay yanapakanapaq kaq warmisitakunawanqa nir. Chaqa kwirpun munashannulla rurar qashan runakunargami, manana Jesucristulapinachu yarpunman. ¹² Chaynu runawan kayta munar runakurgami, Jesucristuta qamlata sirbishayki nir arnishanta mana kumpliyanachu. Chaynu rurargami kusa uchayjunna kayanqa Dyusninchikpa naypanpiqa. ¹³ Chaymi ashwan chay warmikunaqa kusala qilla ima tikrakar, wasin wasin ima puriq qallarillapa. Piru manami qillalapaqchu tikrakan, ashwanmi kusala kwintastira imana tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin kaqkunaman yakapakar, mana rimaypaq kaq imakunata rimar ima purinllapa. ¹⁴ Chayraykumi nuqataqa kusala allinta yarpuchiman chay shipashlla kaq, byuda warmikunaqa qashan runakunapaq. Chaynuqami wamrayjun ima kar, wamrankunata wasinllapi kusala shumaqta kriyakutin imaqa, chay kuntramaqinichikkunaqa manana ima mana allintapis nuqanchikkunapaq rیمانanllapapaqchu. ¹⁵ Chaqa kanan rikashanchikllapanumi wakin shipashlla kayar byuda kidaqkunaqa, Jesucristumanta chiqanchakasha chay Satanás munashantana rurayanllapa.

¹⁶ Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq masinchikpa ayllun byuda kidatinga, chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima ministishanpipis. Chaynuqami, kriyiqkunaqa yanapanapaq nir imaqa manana yarpuyanqachu, chay byuda warmisita yanapaqniyjun kashanrayku. Chaymi ashwan, kriyiqkunaqa yanapayanqa chay mana pininpis yanapanapaq kaq chaykunalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaĉhachiqinta kasunqallapa

¹⁷ Nishaykipis: Chay mayqanĉi kriyiqkunata rikar allita Jesucristupaq intrachir yaĉhachikuqkunataqami, kusalata rispitar ima masta yanapanapaq kusala allin. ¹⁸ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Trillakunaykillapapaq karqami, chay animalpa shimintaqa ama shawankillapachu, ama mikunapaq” nirqa. Chaynullami ninpis: “Uk trabajaqgami pagrakayta puytin” nir.

¹⁹ Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar yaĉhachiqpaq ima mana allinta tukusha nir mayqan willashutinllapaqa, mañayllapa ishkay, manaqa kimsa tistiguta. Chaynu ruratkillapa mana chaynu katinga ama kasuyllapachu chay rimapakuqtaqa. ²⁰ Piru mayqan chaynu kriyiqkunata rikar yaĉhachiq mana allinta rurar uchakuyatinlla-shuyapaqa, qayachimur anyaqnulla willayllapa tukuy kriyiqkunapa naypanpi. Chaynuqami wakinkunaqa manchakur amana chaynulla uchakunanpaqnachu.

²¹ Piru kanan-shuyapaqami Tayta Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla Dyus tukuy akrashan kaq angelkunapa naypalanpi nishayki: Karanta tukuy kriyiqkunata yaĉhachinaykipaq. Kuytawkish gamqa wakinkunata mana allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta rikatki nir. ²² Chaynullami nishaykipis: Uk runata Dyusninchikpaq yaĉhachikunaykipaq nir manaraq allita riqsiyarqa amami makikita ananman ĉhurarqa mañakunkichu. Chaynuqami nishuni imanupi uchayjun katinmaqa ama qampis uchayjunpaq riqsiikanaykipaq.

Chaymi ashwan tukuy mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakarna allinlata rurar kawsanki.

²³ Nishaykipismi: Shunquyki maydiyapisi nanaq kashanraykumi ama yakuta paylataqa upyankichu. Ashwanmi binupa yakitunta pitilamataqa upyay, amana nanachiku-naykipaq nir.

²⁴ Allita yačhashanchikllapanu, wakinkuna uchakushanllapataqami das rikayta puytinchikllapa. Piru wakinpa uchanta-shuyapaqami mana das rikayta puytinchikllapachu, maydiya Dyusninchik rikarichinankaman. ²⁵ Chaynullami, chay allin ruraykunatapis wakintaqa kananlla rikanchik. Nataq wakinkunata-shuyapaq mana rikanchikraqchu. Piru, chay mana rikaypaq chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq pakapllaqa kidan-gachu.

6

Imanumi uk sirbikuqqa patrinninwan kanman

¹ Mayqan kriyiq masinchikkuna sirbikuq kaqkunaqa, patrinninllapataqa allita rispi-tar kasunqallapa. Chaynuqami mayqanpisi Dyusninchikpaq, chaynulla Amitunchikpaq yačhachikushanchikpaqisi mana ima mana allintapis rimayanqallapachu. ² Piru imanupi uk sirbikuqqa patrinnin, Jesucristupi kriyiq katinmaqa kusa masta rispitar imapisi kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi tukuy imata rurayashanmanmatapis kusala mas shumaqta ruraman. Chaqa tukuy imata rurarpismi rurayan Dyusninchikpi kunfyakar, uknipaq llakir ima.

Chayraykumi kriyiq masinchikkunata chaynu yačhachir animachiy paykunapis chaynullata rurananllapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

³ Piru mayqanpisi ukmanta yačhachikur Amitunchik Jesucristo yačhachikushanpaq chaynulla nuqanchikkunapis paypi kriyir yačhachikuyashanchikllapapaq manami chaynuchu niqkunaqami, ⁴ kusala mana yačhaq yanqa alabakaq runakunala. Chaynu karmi yanqa imakunalaq kusalata willanakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi ashwan chaynu willanakurqa, piñachinakur, musyanakur, anyanakur, inbidyanakur, mana imalapimapis kunfyanakurlamapischu kawsanllapa. ⁵ Chaynullami maydiyapisi paykunapura kusalata jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu tukuy runakunaqami chay allin kaqmantaqa mana intrakaq runakunachu. Ashwanmi imuraspisi chay kusa mana allin kaqlata rurananpaq yarpunllapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq yačhachikurmapisi qillayta ganananllapaq yačhachikunanllapamapis. [Chayraykumi paykunamantaqa chiqanchakankil].

⁶ Piru imanchik kaqkunalaq yarpunamantaqami ashwan Jesucristuta kasur pay munashannula rurar kuntintakashallapaqami, Taytanchik Dyusqa kusalata yanapar ali-griyachimanchikllapa. ⁷ Chaqa allita yačhashanchikllapanu, manami kusa imayjunchu nasiranichikllapa. Chaynulla maydiya wanurpisi manami imatapis apashunllapachu. ⁸ Chaymi ashwan imanchiklapisi mikunapaq, chaynulla mudakunapaq katinga kusala kuntintu kashunllapa. ⁹ Piru chay kusala imayjun kayta munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha kanman yupay waran waran kusala mas imayjun kayta munanllapa. Chaynu karmi imanullapisi kusala mana allinta tukur, saqra imakunata rurar imami imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu tukuyarmi limpu limpu imanarna tukukanllapa. ¹⁰ Chaqa allita yačhashanchikllapanu kusala qillayniyun ima kanarqami kusala riqchaq mana allinkunapina rikarir tukukanchikllapa. Chaqa kananllami rikayanchikllapana wakinkunaqa kusala imayjun ima kayta munar, Jesucristupi kriyishanmantaqa chiqanchakar kusala manchaypaq qischakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannula kawsananpaq

¹¹ Piru qam-shuyapaqami ukniy Timoteo Dyusninchikpa chiqap sirbiqnin kanki. Chayraykumi tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukur, imuraslapisi allinlata rurar, Dyusninchiklata kasur, paylapi kriyir ima wakinnikikunamatapis llakipay ima. Chaymi ima katinpisi ama das piñakur imachu shachinakunki. ¹² Chaynulla chay kriyishayk-inulla kusalata shachinakurmi tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna yarpunki. Chaqa chaynu tukuy tyimpu kawsachishunanpaqami Tayta Dyusqa arnishusha. Chaynulla kusala achka runakunapa naypanpimi qamqa nirayki, Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapisi kunfyakayanki kanqa nir. ¹³ Chaymi kananqa, Dyus tukuyta kawsachiqa, chaynulla Jesucristo, Poncio Pilatupa naypanpi payqashi Dyusninchikpa Wamran nir rimashapa naypanpi ima nishayki: ¹⁴ Tukuy kay willashushaykunata intrakar, ama ukmanta yarpur imachu, karanlata ruray. Chayna, mana mayqanpisi qampaqqa ima mana allintapis rimananllapapaqchu. Chaymi chay nishushaytaqa maydiya kusala shumaq Amitunchik

Jesucristo tikrakamunankaman ruranki. ¹⁵ Chaqa Jesucristuqami shamuyanga, kusala shumaq Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunanpaq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytanchik Dyusmi payla tukuy imakunata mantaq chayqa. Chaynulla paymi tukuy mantakuqkunamanta kusala pudirniyun ima chayqa. ¹⁶ Chaqa payqami tukuy tyimpupaq kawsar mana wanunlamapischu. Chaynulla payqami kusala llipya intirupi kawsan. Chaymi mana mayqanlapis qimikayta puytinchu. Chaynu katinmi mana mayqanlapis rikashachu. Chaynulla manami rikaymatapis puytinllapachu. ¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq kusa alabakashana kanqa kusala pudirniyun ima kashanrayku! ¡Chaynumi kanqa!

¹⁷ Chaynullami nishayki: Chay kusala imayjun ima kaqkunata willay ama kusana kani ima nir chay imankunalapi kunfyakananllapapaqnachu. Chaqa tukuy kay pachapi kaq imanchikkunaqami daskaqla tukukan. Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyuslapi allita kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy ima ministishanchikkunapiqa kusalata yanapar aligriyachimashunllapa. ¹⁸ Chaynami paykunataqa willaypis: Kusala allin kaq imakunata rurarna kusala imayjun yupayna tikrakananllapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis tukuy iman kaqkunawanpis ukkunata yanapananllapapaq nir. ¹⁹ Chaynu rurarllapaqami Dyusninchikmanta tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapatana tarikunqallapa. Chaymi ashwan chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta Timoteuta willan

²⁰ Uknuy Timoteo, Taytanchik Dyus imakunata ruranaykipaq nishushantaqami kusa allita ruranki. Chaymi chay mana kriyiqkuna mana sirbiq yanqa imakunata yaçhachikun chaykunataqa ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay tukur yaçhachikunllapa. ²¹ Chaymi ashwan wakin runakunaqa paykunatana kasur, Dyusninchikpiqa manana kriyinllapanachu.

Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq. Chaynumi kanqa.

2 Timoteo

Pablumi ishkey kaq kartanta kaĉhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwib lupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Éfeso pwib lupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaŷ yaĉhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaŷ rimayninta yaĉhachikur purishanraykumi, karguyjunkunaŷ wanuchinanpaŷna karanllapa. Manaraŷ wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaĉharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsanapaŷ.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaŷ kawsayta. Chaymi kanaanŷa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapaŷ nimashanchikllapata yaĉhachikunapaŷ. Chaymi kay kartata iskrishuni. Chaŷa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañaŷkuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaŷta kawsanaykipaŷ nir.

Jesucristupaŷa amami pinŷakurchu yaĉhachikushunllapa

³ Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiŷllapa nir. Chaynullami nuŷapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiŷa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañaŷkurŷa mana qunqashurchu tuta, unaŷ karmapis payji nir ima qampaŷa mana shaykuŷ mañaŷkuni Dyusninchikmanŷa. ⁴ Chaŷa kusalatami yarpuni imanumi ŷamlata dijashutiŷa llakir waŷaŷ kanki nir. Chaymi ashwan kanaanŷa imanupis rikashuyta munani, ŷamwan kusalata aligriyanapaŷ. ⁵ Chaŷa imanutaŷ unaymaŷa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaŷa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami ŷampis chiqapta kriyinki nir yaĉhani. ⁶ Chaymi kusalata rugashuni imanutaŷ nuŷa makiyta anaykiman ĉhurar, Taytanchik Dyusman mañaŷkuni, payŷa imata ruranaykipaŷ nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranaykipaŷ. ⁷ Chaŷa Taytanchik Dyusŷami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapaŷ. Ashwanmi payŷa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapaŷ: Llakipanakur, imatapis tanyakar rurar, tukuy mana allin kaŷkunapimapis shachinaku-nallapaŷ ima.

⁸ Chaymi nishaykipis: Amami pinŷakunki imachu kusa allinla Amitunchik Jesucristupaŷ rimanaykipaŷa. Chaynulla amami pinŷakunki imapischu Jesucristurayku nuŷa prisu katiymapis. Ashwanmi Amitunchikpaŷ yaĉhachikushaykirayku qischashutinllapamapis, Taytanchik Dyus pudirninwan yanapashuyashanwan shachinakunki, tukuy chay qischakaykunapiŷa. ⁹ Chaŷa allita yarpuy, manami nuŷanchik allinta rurashanchikraykuchu Dyusŷa washamashanchik. Ashwanmi pay munamarninchik mana uchayjunpaŷnachu riŷsir washamashanchikllapa, pay munashannulana kawsanallapaŷ. Piru chaynu washamanallapaŷa manami chayraŷchu payŷa yarpusha. Ashwanmi Jesucristurayku washamanallapaŷa yarpushallana karan, kay pachamapis manaraŷ kayatin imachu. ¹⁰ Chaymi Amitunchik Jesucristo kanan tukuy nuŷanchikunapaŷ rurashanwan allitana intrachimanchikllapa imanumi payŷa chiqapta munamanchikllapa nir. Chaŷa payŷami chaynu wanur imaŷa chay tukuy tyimpupaŷ wanunapaŷ karan chaytaŷa limpuna binsiran. Chaymi ashwan kanaanŷa paypi kriyishaŷa tukuy tyimpupaŷ kawsaytana qumanchikllapa.

¹¹ Chaŷa Tayta Dyusmi nuŷataŷa tukuy kaykunata [mana Israel runakunata] parlanaypaŷ nimasha. Chaynullami paypa apustulnin, yaĉhar yaĉhachikuŷnin, paypa rimaŷnin ima kanaypaŷ nimasha. ¹² Chayraykumi chaynu yaĉhachikur imaŷa kusalata qischakayan-imapis. Piru chaynu qischakarmapis manami chayraykuŷa pinŷakunichu. Chaŷa nuŷaŷami allita yaĉhani mayŷanpimi kriyir kunfyakani nirmapis. Chaynulla kunfyakani pay imanupis pudirninwan imamantapis washamar shumaŷlata purichimayanŷa maydiya chay jwisyu diya ĉhamunankaman nir.

¹³ Chaynullami nishaykipis: Imanutaŷ nuŷa yaĉhachishuray, chaynullami ŷampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu allita yaĉhachikunki. Chaynami ashwan maydiyapisi Jesucristupaŷ llakir imana kawsanki. ¹⁴ Chaynullapismi Santu Espiritu nuŷanchikpi kawsar yanapamashanchiknulla, allita kwintata qukar karanlata yaĉhachikunki, imanutaŷ yaĉhachikunaykipaŷ nishushaynulla.

¹⁵ Chaŷa allita yaĉhashaykinumi, tukuyta Asia pwiblumanta kriyiq masinchikkuŷa nuŷalataŷa dijarar, manana kwintachamaranllapanachu. Chaynullami ukninchik

Figeluwan, Hermogenesmapis dijamaranllapa. ¹⁶ Piru Amitunchik Jesucristumi Onesiforupa aylunta llakipanqa. Chaqa paymi ayka kuti nuqataqa kusalata animachir aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu katiymapis, manami payqa nuqamantaqa pingakuranchu. ¹⁷ Ashwanmi Roma pwibluman çhashanmu, mana shaykuq maskamaran. Chaymantami tarimaran. ¹⁸ Chaynullami qamqa allita yaçhankipis imanumi kusata payqa Èfeso pwiblupi yanapamaranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan chay jwisyu diya çhamutinqa Amitunchik Jesucristuqa kusalata llakipar washanqa.

2

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

¹ Nataq qam wamray Timoteo, Jesucristumi kusala allin kar tukuy imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan qamqa kusalata shachinakur imatapis payllapaq ruray. ² Chaqa qam pullay kashaykiraykumi yaçhanki, imanumi achka runakunata Jesucristupaq yaçhachiray nirmapis. Chaymi paykunaqa nuqapaqqa tistigukuna yupayna, chiqaptami yaçhachikuray nir. Chay-ari qampis, chay yaçhachishushaytaqa kaynu kaq runakunata yaçhachiy: Karanlata ruraqkunata, yaçhachikuyta puytiqkunata ima. Chaynami paykunapis ukkunatana yaçhachinanllapapaq.

³ Chaynullami nishaykipis: Jesucristupi kriyishaykirayku qischashutinllapaqa shachinakuy uk kusala allin suldadu yupay, ama kwashayar imachu. ⁴ Chaqa yaçhashanchiknu, uk suldadu sirbikuqgami, chay mantaqnin nishanlata ruray, manami yanqa wakin mana sirbikuq runakuna munashantachu ruray. ⁵ Chaynullami pasan uk pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqgami imanui imanui pukllanapaq kaqkunata allita kasur pukllayta ministin. Nataq mana kasur sunsunulla pukllargami, mana imatapis ganayta puytinchu. ⁶ Chaynullami uk tarpukuqgis puntataqa kusalata trabajayaraq ministin. Chaymantaraqmi kusa aligriya kusichakuytaqa puytin. ⁷ Chaymi kay kumparasyunkunapaq imanutaq kanqa nir yarpupakur intrakanatkiqa, Amitunchik Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy kaykunapaqqa.

⁸ Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa yaçhachikushaynu Jesucristo wanur kawsamusha chayqami, unay gubyirnu Davidpa aylunmanta karan. ⁹ Chaymi chaynu nir ima Jesucristupaq yaçhachikushayrayku, kusalata qischatinllapamapis shachinakuni. Chaynulla uk wanuchikuqta yupay kadinakunawan ima watar qischamanllapa. Piru chaynumapismi, Taytanchik Dyuspa rimayninta-shuyupaqa mana imanui wataymatapis puytinllapachu. ¹⁰ Chayraykumi nuqaga kusalata qischakarmapis shachinakuni, Taytanchik Dyus akrashankunata animachinaypaq. Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir, washakarna rir paywan tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq chay kusa shumaq mantakuyninlapina.

¹¹ Chaymi allita intrakayllapa kay chiqap kaqpaq nishanllapakunata. Chaqa ninmi: Jesucristurayku wanurqashi,

payllapaq kawsamuyashunllapa.

¹² Chaynulla qischakar shachinakurqashi, maydiyaga Amitunchikwana mantakuyashunllapa.

Piru nuqanchikkuna, payta mana rigsinichu nishaqa, paypis mana rigsinichu nimashun.

¹³ Chaynulla nuqanchikkuna payta sirbiyar, imanupi disanimakushamapis, payqa mana dijamayninchikta puytinchu. Chaqa pay kusalata munamanchikllapa nir arnimashanchikllapana karqa, manami qashan niyta puytinchu mananami munashunllapachu niytaqa.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

¹⁴ Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq masinchikkunapaq yarpur. Tayta Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay amana paykunapura willanakur imanachu kawsananllapapaq. Chaqa chaynu willanakur ima kawsayqami mana allinchu. Ashwanmi chaynu saqrata willanakur imaqa chay uyakumaqinchikkunata animachinamantaqa limpu pantachinchikllapa. ¹⁵ Chaymi ashwan imanullapis Dyusninchik munashannula chiqap nishanlata yaçhachikuy. Chaynuqami Dyusninchikpa naypanmanqa qimikanki kusa allinla trabajadur yupayna, mana imapaq pingakur imanachu. Chaymi ashwan Dyusninchikqa nishunqa: "Kusa allintami rurashayki" nir. ¹⁶ Chaynulla amami kay pachapi yanqalla mana allinkunata rimanllapa chaykunataqa rimankichu. Chaqa chaynata rimaqku-naqami waran waranqa, kusa mana allin kaqkunata ruraqna çhurakanllapa. ¹⁷ Chaymi chay rimar yaçhachikushankunaga wakta kayta shikwakan imanutaq uk qiri qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur rin chay yupay. Chaymi ashwan chay Himeneuwan, Filetutapis chaynulla pasasha. ¹⁸ Chaqa paykunaqami Dyusninchik nishanmanta kusala

ukman mana allinta yaĉhachikur ninllapa: “Michka wakinkuna kawsamusha katinmapis, kananqa manana kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu nir yaĉhachikurmi wakinninchikkunataqa, kriyishanmantaqa limpu pantachishallapa. ¹⁹ Piru chaynu katinmapis nuqanchikkunaqa kriyishanchikllapanulla shachinakushunllapa. Chaqa payqami chay kriyishanchikllapapiqa uk simintu allita ĉhurakasha yupay. Chaymi chay simintullapi iskribikashaqa nir: “Amitunchikqami tukuyta paypa kaqninkunataqa allita riqsin” Chaynullami ninpis: “Tukuy paylapi kriyir aduraqkunaqashi, chay mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakashunllapa” nir.

²⁰ Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa imayjun runakunapa wasinpiqa matinkunamapis manami urulamanta, platalamantachu kan. Ashwanmi qirumanta, napa allpamanta rurakasha ima kan. Piru tukuy kaykunaqa manami chay kutillaqa sirbiyta puytinchu. Ashwanmi chay kusa ĉhaniyjun chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa nishakuna ĉatin sirbir qarananlapaq sirbin. Nataq chay mana yaqqa ĉhaniyjun kaqkuna-shuyapaqami mana. ²¹ Chaymi nishayki: Mayqanpis chay kriyishanulla maydiyapis shachinakur, manana mana allinkunata ruraqkunaqami, uk kusala shumaq kupa urumanta rurakasha yupayna kanqa nir. Chaynu karqami, Amitunchikpaqqa kusala sirbiqnin karna, tukuy imatapis allinkunata ruraqkunana kanqallapa.

²² Kriyiq masiy Timoteo, yaĉhashanchiknumi musu karllaraqqa das imakunata yarpur rurar das uchakushana rikarinchik. Chaymi qamtapis musu kashaykirayku chaynu pasashuyanman nir yarpur nishuni, amana chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi kriyishaykirayku, imatapis karanlata rurar, llakipanakur ima shumaqlata kawsayllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi allita kriyir paylata aduraqkunawan pulla. ²³ Chayraykumi chay illaqmanta imalapaq willanakuqkunamanqa, ama imalapaqpis yakapakankilamapischu. Chaqa allita yaĉhashaykinu, mayqanpis chaynu willanaku-yarqami, piñachinakur maqanakunllapanu. ²⁴ Chaqa Amitunchik Jesucristupa sirbiqninkunallapa, mana imapaq willanakur ima kawsananpaqachu. Ashwanmi mayqanwan willanakunamantaqa kaynu kanqallapa: Tukuywan kusala allin, listuna wakinkunata yaĉhachinanpaq, chaynulla amami das piñakuq imachu kanqallapapis. ²⁵ Piru chaynu yaĉhachikurqami chay mana intrakaqkunataqa yaĉhachishun llakipar ima, ama kusa kani ima nirchu. Chaynuqami rurashun Dyus munatingta tukuy uchankunata dijar chay chiqap kaqlata kasur kawsanman nir yarpur. ²⁶ Chaynuqami paykunapis kwintata qukanqallapa: Dyablupa makinpi kar munashanta rurayasha kanillapa nir. Chaynami imanullapis alsakar chay dyablu prisu purichir imuraspis pay munashanta rurachiyashanmantaqa washakanqallapa.

3

Jwisyu diya shipchamutingqami kusala ukmanta tukunqallapa

¹ Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani. Chaqa jwisyu diya ĉhamunanpaq shipchana katingami, kay pachapiqa mana yaĉhakuyapaqachu kanqa nir. ² Chaymi chay tyimpuqa runakunaqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillayniyjun ima kaylata munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanĉik Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu. Chaynulla chay kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata imatapis musyarlla kawsanqallapa. ³ Chaynulla chay runakunaqami, mayqantapis mana llakipar imachu tukuylawan kusalata piñakur ima mana shunqukaylamatapis yaĉchanqallapachu. Chaymi ashwan mana kashanmanta ukkunata uchachar, mana tantyakar, kusala saqra mana allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata ĉhiqningqallapa. ⁴ Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalatapis dasna ukkunata parlanqallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay runakunaqa kanqa. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata rurar, Dyusninchiktaqa mana kwintachanqallapanachu. ⁵ Paykunaqami Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala mana allinta rurar kawsayashanwanmi intrachimashunllapa mana chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis piĉhunakunkillapalamapischu nir. ⁶ Chaqa chay runakunaqami chay kusala uchayjun warmikuna ukta ukta yarpuqkunapa wasinman yaykur ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurar kawsanqallapa. ⁷ Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaĉhakuyta kamanqallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaqpaqqa mana intrakayta puytingqallapachu. ⁸ Chaqa imanutaq unaymaqa chay ishkey brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moيسة kusalata ĉhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis,

chiqap allinla kaqtaqa kusalata çhiqningallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin yarpuyniyunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyinanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa. ⁹ Piru chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytingallapanachu. Chaqa tukuyлами kwintata qukanqallapa, wakkunaqa yaru runakuna, imanutaq chay ishkey runakuna Moisespa kuntran tikrakanan chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

¹⁰ Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaçhanki nuqa imanu yaçhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaçhankipis imanu allin kaqlata ruranaypaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir. ¹¹ Chaynullami yaçhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qischakaray nir. Chaynullami ashwan yaçhankipis Antioquia, Iconio, Listra pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiyipi puriranllapa nir. Chaypiqa yaçhashaykinu kusalata qischakaray. Piru Amitunchikmi tukuy chaykunamantaqa washamaran. ¹² Chaqa chiqap-tami Jesucristupi tukuylla kriyir, pay munashannu kawsaqkunaqa, kusalata qischakanapaq ima kanchikllapa. ¹³ Piru chay mana allinta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu imananaqallapa. Chaqa ukkunata llullachishannu, paykunatapis ukkuna llullachir limpu imanachinqallapa.

¹⁴ Piru qam-shuypaqami kriyiq masiy Timoteo, chay kriyishaykinulla maydiyapis shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap kaqpi kriyishaykipiqa kusalata kunfyakanki. Chaynulla yaçhankipis mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa yaçhachishuran nirmapis. ¹⁵ Chaqa allita yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha Dyus nitin iskribikashakunataqa yaçhakushayki nir. Chaymi chay yaçhakushaykiqa, allita yanapashur shumaqlata purichishur ima, intrachishuyan Jesucristupi kriyishaykiraykulami washakayanki kanqa nir. ¹⁶ Chaqa Dyus nitin tukuy iskribikashakunataqami Dyusqa paylla nitin iskribiranllapa. Chaynu karmi kusala shumaqta yaçhachimanchik, mana shumaq kawsasha byinninchikpaq willamananchik, mana allinta rurayasha kaynu ruray nimanchik. Chaynulla imatapis karanlata ruranapaq ima yaçhachimanchik. ¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyusuninchikpa kaqninkunaqa pay nitin iskribikashakunata allita intrakashanrayku imuraspis allinta rurananlapaqa kayanqallapa.

4

Dyusuninchiklapaqmi parlakunki

¹ Allitami intrakay, Jesucristumi maydiyapaq mantakuq shamur tukuylla kawsaqkunata, chaynulla wanusha kaqkunamatapis allita rikar yaçhanqa. Chaymi kananqa Taytanchik Dyuspa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa naypanpi kusalata rugar nishayki: ² Rir, Dyusuninchikpa rimayninta imuraslapis yaçhachikunaykipaq. Chaymi ima katin, mana ima katinmapis imanullapis yaçhachikuyta kamay intrakananllapapaq. Chaynuqami runakuna mana allinpi katinmapis nanaq nanaq willay, intrachiy, animachiy ima, kusa shumaqlata willar. ³ Chaqa çhamunqami uk tyimpu, chay tyimpupiqami mana mayqanpis uyakuyta munanqachu Dyusuninchikpa shumaq rimayninkunataqa. Ashwanmi chay tyimpupiqqa runakunaqa ukman ukman imakunata yaçhakuyta munanqallapa. Chaymi maskanqallapa achka ukman yaçhachikuq runakunata. Chayna yanqa mana sirbiq uyakunayashanllapakunata yaçhachitin, paykuna munashannullana uyakur kawsanllapa. ⁴ Chaymi ashwan chay runakunaqa chiqap kaqta mana kwintacharnachu, chay yanqa kwintakunalatana uyakur kasurna kawsanqallapa. ⁵ Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo, kriyishayki-rayku qischakay ima katinpis allin kaqlapi yarpur shachinakunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq yaçhachikutki kriyir washakananllapapaq nir willashushanlata yaçhachikunki. Chaynulla tukuy imata ruranaykipaq Amitunchik nishushantaqami karanlata ruranki.

⁶ Chaymi nishayki: Nuqapaqqaqami mana maychu wanur rurir Amitunchikwana kanaypaqqa. Chaymi ashwan wanurqa, Dyusuninchikpaqqa uk ufrindita yupayna paypa naypanmanqa qimikayashaq. ⁷ Chaqa nuqagaqami uk maqanakuy yupay kusalata shachinakusha kani allinlata yaçhachikurqa. Chaymi ashwan tukuylla imata ruranaypaq kaqtaqa kananqa tukchishana kani, Amitunchik munashannula rurar ima. ⁸ Chaymi kananqa ashwan yarakuyani, imatapis karanlata rikar yaçhaq jwis Amitunchik kurunayta qumananpaq diya çhamunanlatana. Piru manami nuqalatachu qumayanqa chay kurunataqa, ashwanmi wakinpis allita kriyir kusalata llakir ima pay shamunanpaq yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rugan watukunanpaq

⁹ Kananqami kriyiq masiy Timoteo, yaqqa nuqalana kashayrayku kusalata rugashuni ama tardakurchu imanupis shamur watukumanaykipaq. ¹⁰ Chaqa kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik Tito-shuypaqa risha Dalmacia lugarman. Chaymi paykunaqa mana pullaynachu. Piru Demas-shuypaqami kriyishanmantaqa kay pachamanta kaq imankunalapaq masta llakiq kar, mana pullay kayta munar dijamar risha Tesalónica pwibلمان. ¹¹ Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi nuqawan kidasha. Chaymi rugashayki chay ukninchik Marcosta imanupis maskar apapamanaykipaq. Chaqa payqami yaçhachikutiyqa kusalata yanapamayanqa pullay qarqa. ¹² Chaqa Tiqquicupismi mana pullaynachu Éfeso pwibلمان kaçhashayrayku. ¹³ Chaymi qam shamurqa, Troas pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta atun raçhpayta dijasha kani, chayta apamunki. Chaynullami apamunkipis papilmanta pilluqaq libruykunata. Piru mastaqami ministini chay qaramanta libruykunata yaçhachikunaypaqqa. Chaymi chaytapis apapamanki. ¹⁴ Chaymi nishayki: Chay runa Alejandro shutiq, chay jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi, nuqawan kusala mana allinta tukusha. Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita rikar yaçhanqa imata rurashannulla nir. ¹⁵ Chayraykumi qampis chay runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa payqami nuqanchikkuna Amitunchikpaq yaçhachikuyanchikllapa chaypaqqa kuntran tikrakasha kar, kusala mana allinkunata rimar ima purin. ¹⁶ Chaymi nishayki: Nuqa puntata Roma pwiblupi kar, karguyjunkuna qayachimatin rityiqami, mana mayqan ukninchikkunapis pullayqa riranachu yanapamaqqa. Chaymi ashwan nuqala riray. Chaypaqgami Tayta Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata mana allinta rurananpaq nir. ¹⁷ Piru chaynu ukninchikkuna nuqalata dijamatinllapamapismi, Amitunchikqa nuqawan kar, kusalata jwirsayta qur yanapamaran. Chaynami ashwan nuqaga iman ukiyirmi washakayanqallapa nir ima kusalata yaçhachikuray. Chaynu yaçhachikutiyimi chaypi kaq mana kriyiq runakunaqa tukuyula uyakumaranllapa. Chaymi chaynu karguyjunkunapa naypanpi qarqami, uk liyunpa shiminpi yupayna karay. Piru Amitunchik Jesucristumi washamaran. ¹⁸ Chaynullami maydiyapis tukuy mana allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi ashwan kusala shumaq mantakuyashanmanna apar pullakumanqa. Chayraykumi ¡paylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

¹⁹ Chaymi saludapamanki ukninchik Priscata, Aquilata, chaynulla ukninchik Onesifortapis tukuy aylluntinta. ²⁰ Erastuqami, Corinto pwiblupi kidasha. Nataq Trofimita-shuypaqami, qishaqta Mileto pwiblupi dijaray.

²¹ Chaymi nishayki: Imanullapismi manapis chay qasay tyimpu kashanllami shamuyta kamanki. Saludutami kaçhamun qampaq chay ukninchikkuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, chaynulla tukuyula kaypi wakin kriyiq masinchikkunapis. ²² Chaynulla Amitunchik Jesucristumi qamwan imuraslapis kanqa. Chaymi mañakumi Taytanchik Dyus tukuyula qamkunata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq nir.

Chaynumi kanqa.

Tito Pablumi kartanta kaĉhan Tituman

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituqa apustul Pabluwan naypaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaqkunata Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachiran. Chay Creta pachaqa, mar ĉhaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉarqa kaĉharan uklaw pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaqninta numrananpaq. Chaymi chay yaĉhachikuqkunata allita rikar Tito numrananpaq, kay kartataqa Pabluqa kaĉharan (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhamutinmi, Pabluqa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaq (1.10-16). Chaynullami willaranpis imanun kriyiqkunaqa kawsananpaq nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanpaq (2.11-14; 3.3-7).

Titupaq mas intrakanarqa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

¹ Kriyiq masiy Tito, nuqa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiqnin, chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusqa kaĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaqkunata yaĉhachitiy allita paylapina kriyir, chay ĉiqap kaqpaq intrakar, pay munashannulana kawsananllapapaq. ² Chaynu allita chay ĉiqap kaqpi intrakar chaynulla Amitunchikpi allita kriyirgami allitana intrakanqallapa, tukuy tyimpupaq-nashi kawsayanqallapa nir. Ĉaqa mana imalapimapis llullakuq Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaq washamanallapapaq nir. ³ Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉamushana katin, nuqa Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa allitana intrakashallapa. Ĉaqa chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaqmi washamaqinichik Tayta Dyusqa nuqata akramaran. ⁴ Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki: Qamgami nuqapaqa ĉiqap wamray kanki, Jesucristupaq yaĉhachishutiy kriyishaykirayku. Chaymi kananqa nuqa yupaylla qampis kriyinki. Chaynu kashaykiraykumi kananqa Taytanchik Dyusman, chaynulla washamaqinichik Jesucristuman kusalata mañakumi, kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaq

⁵ Kriyiq masiy Tito, nuqami dijjashuray Creta pwiblupi. Chaypiqami kidarayki Amitunchikpi manaraq allita kriyiqkunata allitana kriyinanpaq animachinaykipaq. Chaynullami chaypiqa kidaraykipis chay maylawpiĉhi kriyiqkuna kan chaypiqa rikar yaĉhachikuqkunata numranaykipaq imanutaq nuqa nishushaynulla. ⁶ Ĉaqa chay kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqnaqami, tukuywan kusa allinkunalata ruraqkuna, chaynulla uk warmipa runanla ima kanqa. Chaynullami wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq, chaynulla taytanta kusata rispataq ima kanqallapa. Chaynuqami manana mayqanpis imapaq uchachar, chaynulla kusala mana allinta tukun nir rimayanqallapalamanapischu chay wamrankunapaqqa. ⁷ Ĉaqa chay mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kaqqami, Tayta Dyuspa kaqninkunata rikananpaq akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaq akrakaq chayqa, tukuywan kusa allinlata kawsaq runa kanqa. Chayraykumi chay runaqa mana imapaqpis alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq imachu kanqa. Chaynulla amami maĉhanqa, maqanakunanpaq willanakunqalamapischu. Chaymi imata rurarpis amami paypaq imanta tantakunanlapaq yarpurchu ruranqa. ⁸ Ashwanmi chay runakunaqa mayqan wasinman ĉatinmapis listuna kanqa samachinanpaq. Chaynulla chay runakunaqa kusa allinlata yarpuq, karanlata ruraq, chaynulla Dyus munashannulla imatapis ruranqa. Chaynullami imatapis allita tanyakar ruraqkuna ima kanqallapa. ⁹ Chaymi ashwan ĉiqap kaq Amitunchikpa rimayninta yaĉhachushanlapi yarpur kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq masinchikkunata chay ĉiqap kaqwan animachir ima, Amitunchikta ĉiqiqkunamatapis imanupis intrachiyanaq amana ĉiqiqninallapapaq paytaqa.

¹⁰ Ĉaqa kusala achka runakunami rikarimushallapa chay ĉiqap kaqpaq mana allinta rimaqkunaqa. Piru allita yarpuyllapa: Chay ĉiqap kaqpaqgami masqa mana allinta rimanllapa Israel runakunapa siñal kustumrinkunalapi yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq rimar wakinkunataqa ingañanllapa. ¹¹ Chayraykumi tukuy chaykunataqa chay ĉiqap kaqkunlata yaĉhachikur uyarachiy-paqlapa. Ĉaqa chay runakunaqami paykunlapaq imantapis tantakuyta yarpur mana yaĉhachikuypaq kaqta yaĉhachikur, uk wasikunamanta kaqta tantar ima limpu ingañashallapa.

¹²Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta uk kusala yaçhaq runa unaylla chay wakinninkunapaq kaynu nisha kayaq:

“Kay Creta pwiblumanta runakunaqami,
maydiyapis kusalata llullakuq, utiq bistyay yupay kusala malu,
mana tiqllaq mikuq, chaynulla kusala qilla ima kanqallapa” nir.

¹³Chaynu nirgami, chiqapta rimaran. Chayraykumi anyaqnulla willayllapa paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir kawsananllapapaq. ¹⁴Chaynuqami, paykunaqa chay yanqa illaqmanta yarpushan kwintukunata Israel runakuna yaçhachitinllapapis mana kasuyangallapanachu. Chaynuqapismi chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha kaqkuna imata rurananpaq nitinpis manana ingañakanqallapanachu. ¹⁵Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kusa shumaq allinkunalata Amitunchikwan kawsaqqkunapaqqami, tukuy imapis kusa allinla. Piru chay kusala mana allinkunata rurur kawsaq, chaynulla Amitunchikpi mana kriyiqkunapaqqami mana imapis allinkunaqa kanchu. Chaymi ashwan yarpuyinmapis kusala mana allin katin, kusala mana allinkunalata rurur kawsanllapa. ¹⁶Chaynu kawsarmapismi paykunaqa Dyusta kasuni ninllapa. Piru kusa millanaypaqta rurur uchakushanwan, kusala mana intrakaq ima kashanwanmi intrachimanchikllapa Dyustaqa mana chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu karmi paykunaqa mana yaçhanllapachu allinta ruraytaqa.

2

Allin kaqlatami yaçhachikushunllapa

¹Kriyiq masiy Tito, tukuy imata yaçhachikurqami, imanutaq Jesucristo kusala shumaq allinlata yaçhachikunaykipaq nishannulla yaçhachikunki. ²Chaymi chay kriyiq runa ruku kaqkunata willay paykunaqa imatapis chiqap kaqlata ruraq, kusala rispitaqasha, imapispis allin kaqlapi yarpuq kananllapapaq. Chaynullami willankipis kusa llakipakuq kar imata rurur qisçhakar imapis kusalata shachinakuyta yaçhaqkuna, chaynulla chay chiqap kaqpi allita kriyiqkuna ima kananllapapaq. ³Chaynullami chay ruku kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa allinlata imatapis ruraqkunami kanqallapa. Chaynu karnami, manana ukninkunapa washanta rimar uchachakuq, chaynulla maçhaq imalampisichu kanqallapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar, ukninkunatapis chaynu shumaqta kawsananllapapaq intrachiq ima kanqallapa. ⁴Chaymi ashwan chay shipash kaq warmikunamataqa, yaçhachiyangallapa runanpaq, chaynulla wamrankunapaqqamispis kusata llakiq ima kananllapapaq. ⁵Chaynullami intrachiyangallapapis tantyakar, imatapis allinlata rurur, ama uchakunanllapapaq ima. Chaynulla intrachiyangapis wasinpi kaqkunata allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta kasuq ima kananllapapaq. Chaynu intrachitinllapa, kusa allinlata rurur kawsatinllapaqami, chay kriyishanchikpaqqa mayqanpis manana kusa mana allinkunataqa rimayangallapachu.

⁶Chaynullami nishaykipis: Chay musu kaqkunatapis kusalata animachiy, tantyakar imatapis allinlata rurur kawsayanki, chaynulla rikachiy paykunapis gam yupaylla allinlata rurananllapapaq. Piru chaynu yaçhachirqami, imatapis chay chiqap kaqlapi yarpur ima karanlata rimar intrachinki paykunataqa. ⁸Chaynu kusa shumaqlata ima rimar yaçhachitkiqa, manami mayqanpis ukmantaga yarpungachu. Ashwanmi chay wakin kuntranchik kaqkunamaqa, kusala pingakunqallapa. Chaymi ashwan manana ima mana allinmatapis rimanqallapanachu nuqanchikkunapaqqa.

⁹Chaynullami chay sirbikuqkunatapis kusa allita willar animachinki, chay mantakuqinkuna imata rurananpaq nitinpis kasur rurananpaq. Chaynullami willankipis mantaqnin imata nitinpis uyarala kar ama imatapis ninanpaqchu. Chaynuqami ashwan chay mantaqnintaqa kusalata aligriyachiyanga. ¹⁰Chaynullami chay sirbikuqqa ama imalapimapis ingañar ima suwangachu mantaqnintaqa. Ashwanmi imatapis kusa karanlata ruraq ima kanqa. Chayna tukuy rikaqkunaqa washamaqninchik Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis karanlata rurur nir, paykunapis shunqunllapapi Dyusuninchikpi kriyiyta yarpunanllapapaq.

¹¹Chaqa Taytanchik Dyusqami kusalata llakipamarninchikllapa tukuyllata washamanallapapaq niran. Chaymi ashwan Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. ¹²Piru pay llakipamashanchiknu kawsanapaqqami tukuylla mana allin kaqkunata, chaynulla tukuy imata munapakuykunataqami manana rurashaqnachu nir, itakuytana ministinchikllapa. Chaymi ashwan kanan kawsayarllaqa imatapis tantyakar rurur, chaynulla shumaqlata kawsar Amitunchikpi kriyirlla kawsaypaq. ¹³Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar yarakuyashallapami, kusa lipiyala pudirniyun washamaqninchik Amitunchik Jesucristo Dyusllami, shamur apar pullakumashunllapa, imanutaq

arnimashanchikllapa karan chaynulla. ¹⁴ Chaqa Jesucristuqami nuqanchikkunapaq paylla wanur pagrakur tukuy mana allin kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan pullachamaranchikllapa. Chaynuqami, ruraran paypa allinla kaqninkunana kar, maydiyapis allinlata rurarna kawsanallapapaq.

¹⁵ Tukuy imanu yaĉhachikunaykipaq nishushaynullami yaĉhachikunki. Chaymi kusalata animachinki mas kriyananllapapaq. Piru mayqan mana kasushuqkunataqami, Jesucristupa shutinlapi anyaqnulla willar intrachinki. Chaqa chaynu paypa pudirirwan yaĉhachikutkimi mana mayqanpis disprisayashuyta puytinqallapachu.

3

Kriyiqkunaqami kaynu kawsanqallapa

¹ Chaynullami, wakin kriyiq masinchikkunataqa yarpuchinki gubyirnunllapata, chaynulla pwiblnunllapapi karguyjunkunamatapis kasunanllapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata rurarpis allinlata rurananlapaqa kananllapapaq. ² Amami mayqanpapis ima mana allintaqa rimanqalamapischu. Amami das ukkunawan willanakunqallapa imachu. Ukkunapaqmi llakinga. Chaynullami mayqantapis amami kusa kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta rikanqallapa.

³ Chaqa unayqami nuqanchikkunapis kusala mana allin, mana intrakaq ima kaq kanchikllapa. Chaynu karmi munashanchikllapata rurar ima, Dyusmatapis mana kasuqchu kanchikllapa. Chaymi ashwan Dyusmanta wakaqlapi kashanchikllaparayku, tukuy ima mana allin kaqkunata sirbirna kawsaq kanchikllapa. Chaynulla ukkunata kusa mana allinta rurar, inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata ĉhiqinukur ima kawsaq kanchikllapa. ⁴ Piru chaynu kawsayashallapamapismi, washamaqinichikllapa Tayta Dyusqa, tukuyta kusalata munamanchikllapa nir washamaranchikllapa. ⁵ Chaynami ashwan allita intrakayta puytinchik, pay kusalata llakipamarninchiklami washamashanchikllapa, mana nuqanchikkuna imata allinta rurashanchikraykuchunir. Chaynuqami tukuy mana allin kaqkunamanta paqar, mushuqmanta nasishapaq imana tikramaranchikllapa Santu Ispiritunta qumarninchikllapaqa. ⁶ Chaqa Taytanchik Dyusqami washamaqinichik Jesucristurayku, Santu Ispiritunta qur kusalata yanapamaranchikllapa. ⁷ Chaynu dibaldila yanapamarninchikllapami mana uchayjun wamranpaqna riqsimaranchikllapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata kunfyakar yarakuyanchikllapana, Jesucristo arnimashanchikllapata aypar tukuy tyimpupaqa kawsanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykipis: Tukuy kay nishushayllapakunaqami kusala chiqap, mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi kananqa kusalata qamta rugashuni, mana shaykuq chay wakin kriyiq masinchikkunata chayllapaq yaĉhachinaykipaq. Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqlatana rurar kawsananllapapaq. Chaqa tukuy kay nishushaykunaqami, tukuylapaq kusala shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa. ⁹ Piru amami yanqalla ima mana sirbiq yaĉhachikuykunapaqqa willanakunkillapachu. Chaynulla amami wakinkuna yupay unay rukuyllapakunaqa ima ayllumantami karan nir, chaynulla Moisés mantakushankunalapaq yarpur imaqa willanakunkillapachu. Chaqa chaykunalaq yarpur willanakuqkunaqa piñachikurla kawsanllapa. Chaymi tukuy chaykunaqa nuqanchikkunataqa mana imapipis yanapamanchikllapachu.

¹⁰ Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunallamanta chaynu ukmanta ukmanta yarpur yaĉhachikur chiqanchashunatinllapaqa qayachimur uk kuti, manaqa ishkay kuti willankillapa amana chaynu tukunanpaq. Piru chaynu willatkillapa mana kasushutinllapaqa, chay pullaykillapamantaqa chiqanchankillapana. ¹¹ Chaqa allita yaĉhashaykillapanu, chaynu ruraq runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchanakuymatapis munayan. Chaymi ashwan paykunalla tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqallapa.

Pablumi Tito imata rurananpaq willaran

¹² Chaymi kananqa kriyiq masiy Tito rugashayki: Chay ukninchikkuna Artemasta, manaqa Tiquicuta qamman kaĉhamutiyqa, imanullapis qamqa rinki chay Nicópolis pwibلمان. Chayna chaypi nuqata rikamanaykipaq. Chaqa nuqaqami chay qasay tyimputaqa chaypi pasayta yarpusha kani. ¹³ Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq masinchik abugadu Zenasta, chaynulla chay ukninchik Apolosta tukuy ima ministishanpipis yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa tukuy mayta riyashanllapapipis mana imanpis faltatinchu rir ĉhananllapapaq chay may riyashanmanqa.

¹⁴ Chaynullami chay wakin kriyiq masinchikkunapis allin kaqkunalatana rurayta yaçhakur, ukninllapakuna imata ministitinllapapis yanapar imana kawsayta yaçhakunanllapapaq. Chaynuqami kusa ministikasha runakunana kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁵ Kaypi pullay kaq kriyiq masinchikkunami qamkunapaq saluduta kaçhamun. Chayraykumi chaypi kaq kriyiq masinchikkuna nuqakunapaq kusalata llakiqkunata saludapamanki. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Filemón

Pablumi kartanta kačan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonqa Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pabluwan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluqa, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: “Alsakasha katkimapis, patrunniki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir çhay payman” nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tikrakaran Filemonman.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishayrayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala munashay kriyiq masiy Filemón, kay kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteupismi saludashun. Chaqa qampismi nuqakuna yupaylla Jesucristullapaq yaçhachikunki. ² Chaynullami kaymanta-pacha saludata kaçhamuni chay tukuylla kriyiq masinchikkuna wasikipi tantakaq kaçkunapaq. Chaynulla saludanipismi ukninchik warmisita Apiata, chaynulla Arquiputa ima. Chaqa chay ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla kusalata qisçhakar ima Jesucristupaqqa yaçhachikuran. ³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapaq ima nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

⁴ Kriyiq masiy Filemón, imuraspis qampaq yarpurqami kusalata payji nir ima Taytanchik Dyusman mañakuni. ⁵ Chaqa yaçhashami kani, qamqashi Amitunchik Jesucristupi kusalata kriyishaykirayku tukuylla kriyiqkunataq kusalata llakipanki ima nir. ⁶ Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni imanutaq qam allita kriyishaykinulla wakinkunata yaçhachitki allitana kriyinanllapaq. Chaynuqami kusala mastana intrakayanki kanqa imanutaq Jesucristuqa kusalata yanapamanchikllapa nir. ⁷ Piru kananqami kusalata animachir aligriyachimashayki. Chaqa yaçhashami kani kriyiq masinchikkunata kusalata llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemona rugan Onesimuta shumaqta rikananpaq

⁸ Piru chaynu kusala allinta rurayatkimapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashayraykuqa, mantashuyta puytiyman imatami ruranaykipaq nirmapis. ⁹ Piru Jesucristupi kriyiq kar llakinakushanchikraykumi, imata ruranaykipaqpis kusala allinta yarpuchiman rugashunapaq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani. Chaynu karmapis, Jesucristupaq yaçhachikushayrayku kananqa prisu karmapis Onesimupaq rugashuni. ¹⁰ Chaqa chay sirbiqniki Onesimutami kaypi prisu kar Jesucristupaq yaçhachitiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa nuqapaqa wamray yupayna.

¹¹ Chaqa chay sirbishuqniki Onesimuqami ima mana allinta rurashanrayku unayllaq kusala mana allinta yarpuchishuran. Piru kananqami Jesucristupi kriyishanrayku kusala allitana yarpuchimashun qamta chaynulla nuqamatapis. ¹² Chaqa paypaqgami nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata llakini. Piru chaynu katinmapismi qashan qamman kaçhamuni. Chaymi pay çhamutinga nuqata samachimaq yupaylla samachipamanki. ¹³ Yaçhashaykinu, Jesucristuraykumi kaypi prisu kani. Chaymi kusala allinçhi kananta payqa kaypi kidar lugarniki ima ministiyashaypipis yanapamananpaq. ¹⁴ Piru manaraq qamwan parlasha karmi, mana munaraychu pay kaypi kidanantaqa. Chaqa qammaqami mana nuqa munashayraykuchu kusalata yanapamanki. Ashwanmi qam munashaykinulla yanapamankimapis. ¹⁵ Chaymi allita yarpuy. Chay ukninchik Onesimuqaçhi qammantaqa uk tyimpuqa alsakar riran, ashwan kanan-shuypaqa tukuy tyimpupaqna qamwan kar yanapashunanpaq ima. ¹⁶ Piru kananqami manana unay yupay yanqa sirbikuqniki yupaynachu kayanqa. Ashwanmi kusala munashayki ukniki imana kar yanapashuyanqa. Chaymi nishayki: Paypaqgami nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi ashwan qammaqa unay yanqa sirbishuqniki kasha katinmapis kananqa Amitunchik Jesucristupi kriyishanraykuna nuqamantaqa kusala masta llakipankiman.

¹⁷ Chayraykumi nishaykipis: Nuqata kusala kriyiq masikupaq riqsimayarqa, paytapis nuqata yupaylla kusala shumaqta rikapamanki nir. ¹⁸ Chaynulla nishaykipis: Chay ukninchik ima mana allinta rurashanrayku imallapi dibishuyatinga nuqata kubramay. ¹⁹ Chaynu nir imami nuqalla iskribir kay kartaypi willashuni, paypaqqa nuqa pagrashayki nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku Jesucristupi kriyir washakashaykiraykuqa,

chay ukninchik Onesimupaq pagrashunaymantaqa ashwan qam masta dibimayanki. ²⁰Chaynumi kriyiq masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik Onesimuta shumaqta rikar ima kusalata aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykirayku.

²¹Chaynu nir imami iskrishuni kriyiq masiy Filemón. Chaqa nuqaqami kusalata kunfyakani, chay rugashushaymanmatapis masta rurayanki kanqa nir. ²²Chaymi ashwan rugashunipis uk kwartuta rikapamanaykipaq maydiya shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami yarakuyani, qamkuna, Taytanchik Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu kashaymanta pay yanapar llugshichimatin, shamur watukushunayllapapaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

²³Kriyiq masiykuna, saludutami kaçhamun kriyiq masinchik Epafra. Chaqa paypismi nuqawan pulla kaypi prisu, Jesucristupaq yaçhachikushanrayku. ²⁴Chaynullapismi saluduta kaçhamun pullay kar Jesucristupaq yaçhachikuq masiykuna, Marcos, Aristarco, Demas, chaynulla ukninchik Lucaspis.

²⁵Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Hebreos Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yaçhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskribiran nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabimi iskribisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskribisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskribisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskribiran uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyun angelninkunamanta, (1.4-2.18), Moisesmanta (3.1-4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14-5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpipi rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1-10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapapaq (5.11-6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanun qisachakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir. (11.1-12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kananqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

¹ Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa. ² Ashwan kanan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha. ³ Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llip-yarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

⁴ Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas yaçhaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa. ⁵ Chaqa Dyusqami, mana mayqan angeltapis kaynu niranchu:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nirqa.

Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu:

“Nuqami paypaqa taytan kashaq.

Nataq payqa nuqapa wamray kanqa” nirqa.

⁶ Piru qashan uk iskribikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman kaçhamushanpaq, kaynu nin:

“Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta aduranqallapa” nir.

⁷ Nataq angelkunapaq-shuyapaqa, kaynu nin:

“Angelkunaqami wayra yupayla,

nina ratakuq yupayla karmapis, sirbimaqniykuna kanqallapa” nir. *

⁸ Wamranpaq-shuyapaqa, kaynu nin:

“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaqa mantakunaykiqa kanqa.

Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi mantakunki”.

⁹ “Qammi allin ruraykunata munanki. Nataq chay mana allin ruraykunataqami çhiqninki.

Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,

kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikunamantaqa” nir.

¹⁰ Kaynumi ninpis Jesucristupaqqa:

“Qammi Amituy, pachata ima kaqnintinta rurarayki.

Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.

* 1:7 Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina ratakuq yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu kashanpaq.

¹¹ Chay rurashaykikunami maydiyaqa tukukanqa. Piru qamqami tukuy tyimpu, mana chinqankichu.

Tukuy chaykunaqami raçhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.

¹² Qammi dublanki, imanutaq raçhpata dublanllapa chaynu.

Chaynulla kambyankipismi imanutaq raçhpawan mudakunllapa chaynu.

Piru qamqami, qamlla kanki.

Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.

¹³ Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:

“Tay allilaw qichqaypi,

nuqa chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramutiy binsinaykikaman” nirqa.

¹⁴ Chaqa tukuylla angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinllapa. Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaçhamun washakanaqkunataqa mayqantapis yanapananpaq.

2

Washamaqninchiktimi allita kasuypaq

¹ Chayraykumi tukuy willamashanchikllapata allita uyakur kasuypaqllapa, Dyusninchikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.

² Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaçhachikutinllapa, pay mantakushanullata kasur, karanlata rurananllapapaq. Chaymi chay yaçhachikusnanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy * nishanulla kastigaqllapapis. ³ Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinga, çimanunari washakashunllapa, chay kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasurmaqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachiran kay washakayanchik chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa. ⁴ Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashanulla Santu Ispiritu yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq, Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa, yaçhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yupay tikrakan

⁵ Dyusqami maydiya shamuy mushuq pachapaq parlayanchik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa. ⁶ Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“çImataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?

çImataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?

⁷ Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.

Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.

⁸ Chaymi tukuy imatapis, payna çhakinpi çhurakuq yupay rikananpaq qurayki” nir.

Chaynu katinga tukuy imata çhakinpi çhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijaranchu. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa. ⁹ Chaqa yaçhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikullan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qischarak tukuyapaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

¹⁰ Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaçhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashanullata rurarakusata qischarak kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq. ¹¹ Chaqa tukuyleri uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaqkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pingakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa. ¹² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin: “Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.

Chaynulla tantakashakunapa çhaypinllapapapis alabar takichishayki” nir.

¹³ Chaynullami ninpis:

“Paypimi nuqaqa kunfyakashaq” nir.

* 2:2 Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunallapaq. Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

“Kaypimi nuqaqa kani,

Dyus wamraykunata qumashankunawan” nir.

¹⁴ Yačhashanchiknu uk ayllumanta kaqkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanapaq pudirniyun kaq dyablutaqa. ¹⁵ Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunanllapapaq manchakur kawsaqkunataqa. ¹⁶ Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi Abrahampa ayllumanta kaqkunata washaq shamuran. ¹⁷ Chaynu karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay. Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaranchikllapa. ¹⁸ Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala saqra imakunapi dyablu rikarichinatinmapis payqa shachinakuran. Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurar qischakar imakunapi rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

3

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

¹ Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata akrashushallapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta kačhamuran pay kurakunapa mantaqnin kananpaq nir. Chayrayku ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa. ² Chaqa Tayta Dyus munashankunata kay pachapi rurananpaq Jesucristuta kačhamutinga, payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa. ³ Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk wasi ruraqmataqa wasi ruranmanta masta rispitanchik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuyapaq Moisesmantaqa. ⁴ Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha. ⁵ Chaynullami Moisespis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami Jesucristo shamuyanqa nir. ⁶ Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi paymanta mana chiqanchakarchu aligrila kunfyakashunllapa Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

⁷ Chayraykumi Dyuspa Santu İspiritunqa kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

⁸ kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,

imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrakar,

ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna yupayqa.

⁹ Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imakunata rurasha katiymapis,

unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. *

¹⁰ Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.

Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna purinllapa.

Chaynulla chay nishaykunata yačhachitiymapis, mana kasumaranllapachu’.

¹¹ Chaymi, piñakurqa chaynu nir juraray:

‘Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.

¹² Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu. ¹³ Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqachi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa. ¹⁴ Chaqa Jesucristo pullakananapaqami, imanutaq chayraq kriyiq qallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu čhamunankamanpis allita kriyiypaq. ¹⁵ Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu,

imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.

* 3:9 Sal 95.7-11; Nm 14.1-12, 20-23

¹⁶ Yaĉhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata lluqshichimuran. Chaymi chay lluqshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu. ¹⁷ Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapaqmi Dyusninchikqa piñakuran. ¹⁸ Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaga, samachinanpaq arnisan pachamanqa mana yaukuyanqallapachu nir. ¹⁹ Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4

¹ Dyusmi nuqanchikkunatapisi pay kayashanman yaykur pullan samanapaq arni-manchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu. ² Chaqa nuqanchikkunamatapisimi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataq michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa. ³ Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arni-mashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:

“Piñakurqa kaynu nir juraray:

Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurur tukchishana kar. ⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:

“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.

⁵ Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:

“Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

⁶ Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa chay samanallapapaq pachaman yaykunapaqqa. Chaqa chay mana kasukushanllaparaykumi, mana yaykuranllapachu chay washakananllapapaq puntata uyakusha chaykunaqa. ⁷ Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna nishannulla kaynu niran:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishanta uyakurqa,

kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.

⁸ Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman yaykuchir samachishana katinga, Dyusqami manana rimanantachu uk samana diyapaqqa. ⁹ Chaynu katinga, kanraq-ari uk samanapaq diyaga, Dyuspa wamran kaqkunapaqqa. ¹⁰ Chaqa mayqanpis Dyus samachinanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata dijaq yupayna saman, imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa samaran chaynulla. ¹¹ Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana pachaman yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.

¹² Chaqa Dyuspa rimayningami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun, chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runakunapa yarpuyninman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashanmatapis tantar yaĉhan. ¹³ Tukuy ima rurakashakunaqami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuyi naypanpi kashallapa, rikar yaĉhamanchikllapa.

Jesucristumi qishakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapamanchik

¹⁴ Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Pami kurakunapa mantaqnin karna, Dyusman imapipis mañakur yanapamanallapapaq syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy ni-mashanchikkunapi allita kriyishanchikkunamantaqa, ama chiqanchakashunllapachu. ¹⁵ Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaĉhachimarninchik payman mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin. Chaynulla nuqanchikkunata yupay uchakuchinananllapa ima. Piru payqami mana imalapis uchakuranachu. ¹⁶ Chaymi pay kurakunapa mantakuqnin kar nuqanchikkunapaq mañakutinqa, kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa. Chayna nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5

¹ Tukuy kurakunapa mantaqnikunataqami, runakunamanta akranllapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunanpaq, chaynulla ufrindanta ĉhurananpaq,

runakuna uchanpaq nir animalkunata apashanta wanuchinanpaq ima. ² Chaqa kurakunataqami, uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqantapis mana yačhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay kaqmatapis, llakipayta puytin. ³ Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchanpaqmapis, animalkunata wanuchiyanga. ⁴ Manami mayqanpis chaykunata rurananpaqqa payllaqa akrakanchu. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq akraran chaynulla.

⁵ Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantaqnin kananpaqqa akrakaran. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa paymi kaynu niran:

“Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nir.

⁶ Qashanmi iskribikashakunapi uk pachapipis, kaynu niran:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,

imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

⁷ Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqgami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar yanaparan. ⁸ Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq karmapis kay pachaman shamur qischakaran. Chaynu qischakar imami intrakaran imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan nir. ⁹ Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana karqami, wanuran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna payrayku Dyus nishanta kasuqkunapis, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq. ¹⁰ Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shumaq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

¹¹ Chay willashuyashayllapa chaypaqgami, kusa achkaraq kan parlanapaqqa. Piru qamkuna mana das intrakaq katkillapami mana imanupis willashuyllapata puytinichu. ¹² Qamkuna kriyishaykillapaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yačhachikuqkunaqa kankimanllapa. Piru Amitunchikpa shumaq rimaynintaqami, qashan manyaq willashunanllapata ministinkillapa. Chaqa qamkunaqami mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykillapa: Byiju runakunami tukuyta mikuykunata puytin mikuyta, chaynulla imakunatapis riqsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami, lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis riqsinchu. Chaynumi ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapamantaqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa. ¹³ Chay nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunagaqami, uk ñuñuq wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imatapis yačhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yačhankillapachu imami allin, mana allin ruranykillapapaq nirmapis. ¹⁴ Nataq tukuy mikuykunagaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukkunata rikar willan imanukusha nirmapis. Chaynulla yačhanllapa imami allin, mana allin nirmapis.

6

¹ Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq yarpushunllapa. Yačhashanchikllapana chay punta kashanchiknu tukuy tyimpupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranaqachu nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yačhakushanchikllapana imanum imanum paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi, ama chaykunalatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta intrachimanayanchik chaykunatapis, intrakarna kawsashunllapa. ² Unayqami yačhakushanchikllapapis imanumi shutikushun, imanumi kriyiq masinchikkunapaq ananman makinchikta čhurashun, imanumi kawsamuyashunllapa, imanumi maydiyaqa Amitunchik tukuyta rikar yačhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunallapapaq yarpushunllapachu. ³ Ashwanmi unay yačhakushanchikkunamantapis, Dyus masta yačhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yačhakuypaq.

⁴ Nishaykillapa: Wakinqami tutaparaqllapi yupay karanllapa. Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyinllapapiqa kusa shumaq achkillapi yupay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar Santu Ispirituntapis quran. ⁵ Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaqa shumaqta uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa. ⁶ Chaynu kananllapapaqgami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu tukurllapapaq, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa manana qashan tikrakashaytaq puytiranllapanachu. Chayrayku, amami nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu mana allinkunata rurar imaqa,

Dyuspa Wamranmantaqa burlakar qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa. ⁷ Tukuymi imanutaq pachamaqa, tama ishkimutin shuqur khakichin, chay yupay. Chayna trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutingami, Dyusqa shumaqta rikar bindisin. ⁸ Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa kasha ima winatinga, chay pachaqa mana sirbiyanqachu. Chaymi Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami rupachikayanqa.

⁹ Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa kunfyakanillapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa nir. Chaymi manana chaynu karqa, tukuy tyimpupaqna washakankillapa. ¹⁰ Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata munar imanu yanapashaykillapata, imanu kanankaman rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkunalata rurankillapa. ¹¹ Piru qamkunaqami uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranaykillapata munani. Chayna chayta rurarllapanaqa yaçhayankillapana kanqa, maydiyaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanu washakayankillapa kanqa chayqa, chiqqata kumplikayanqa nir. ¹² Manami munanillapachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi munanillapa, qamkunapis chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

¹³ Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq juraran. Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa mas puytiqqa karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu. ¹⁴ Kaynu nirmi juraran: “Nuqami kusata bindisishayki. Chaynulla nuqami qamamanta kaq aylluymanta kusata achkachashaq” nir. ¹⁵ Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta arnitingami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa rikaran. ¹⁶ Nishaykillapa: Runakuna imatapis ruranapaqgami juranllapa uk paymanta kusa mas puytiqqa shutinpi. Piru chaynu jurarqami, manana qashan qashanqa juranmannapischu. ¹⁷ Chaynu katinga, Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik tratu rurashanmantaqa, mana pitlamatapis kambayarchu qumashun. Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis qumanallapapaq. ¹⁸ Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta, chaynulla jurashanmantaqa, mana imapis kambayakayta puytinchu. Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaqa imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi kunfyakanchik washamaqñinchikllapa nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata kunfyakanchikllapa imanutaq anklamaqa * barkuta mana dijanchu maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yanapamashallapa mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta adurananllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi rakta raçhpa warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan tarinakunapaqqa. ²⁰ Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman yaykuran nuqanchikkunapaq Dyusman mañakunanpaq. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar, Melquisedec yupayllana karan.

7

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

¹ Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqñin kaq. Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi, Abraham chay mantakuq kuntraqñinkunawan maqanakur binsisha tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa. ² Chaymanta Abrahamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqñinkunata ganar imankunata aypashanmantaqa. Nishaykillapapis: Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita mantakuq” nir. Nataq Salem-shuypaqa rimayninchikpiqa munan niyta “Shumaqchakuq” nir. Chaymi paypa pwibulun Salem kashanrayku, payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis. ³ Piru manami yaçhanchikchu Melquisedecpaqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan nirmapis. Chaynulla mana yaçhanchikchu ima ayllumantami karan, imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.

⁴ Kanaqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis. Paytami unay rukunchik Abrahammapis dyis parti kaqmanta ukta quran, maqanakuypi wakin mantakuqkunata ganar imankunata kitashanmanmatapis. ⁵ Dyus nitinmi Moisesqa kaynu

* **6:19** Anklagami kusala lllashaq jyirru manaqa kusala lllashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

nir mantakusha karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy iman kaqkunamantaqa, dyis partimanta ukta gukuyangallapa nir: Chaynulla niqpis: Levipa ayllunmanta kura kaqkunala aypangallapa nir: Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa ayllunmanta katinllapamapis aypaqllapa. ⁶ Piru Melquisedec mana Levipa ayllunmanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran. ⁷ Yaçhashanchikllapanu, chay bindisiq chayqami, mas bindisiqaq chaymantaqa. ⁸ Kay pachapiqami Levipa ayllunmanta kura kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyangallapa. Nataq Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqqa riman, payqa kawsayanraq nir: ⁹⁻¹⁰ Yaçhashanchikllapanu, Abrahammi Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedectaqqa. Chaynu gukutingami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis gukusha yupay kayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

¹¹ Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yaçhachiranllapa. Chaynu yaçhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta puytirannlapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi Jesucristo tukuyta llakipar washamanallapapaq, kura Melquisedec yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq kasha katingami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq shamunantachu washamanallapapaqqa. ¹² Jesucristumi shamurqa mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata yaçhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo yaçhachimashanchiktana kusa mas allita kasuyapaqllapa. ¹³ Chaynulla Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllunmanta rikariran, kurakuna michka mana chay ayllumanta kasha katinmapis. ¹⁴ Chaqa yaçhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqqa ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqgami, Moisesqa mana imalatapis chay ayllupaqqa rimaranchu, chay paymantami uk mushuq kura ima rikariyanqa nirmapis.

¹⁵ Chayraykumi yaçhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir. ¹⁶ Chaynulla chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq manana wanunapaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha. ¹⁷ Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,
imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

¹⁸ Chaynu katingami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar, mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puytiranchu. ¹⁹ Chaqa Moisespa mantakuyningami mana imamantapis shumaqchamaqningichikchu. Ashwan chay mantakuyta lugaringami kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puytinchik.

²⁰ Kaypaqgami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa. ²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Amitunchik jurarqami,

pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.

Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla]’ nir”.

²² Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.

²³ Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinga, paykunapa lugarninga ukkunana kaqllapa. ²⁴ Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraga kanqanachu. ²⁵ Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanapaq qimikaqkunapaqqa.

²⁶ Chayraykumi ministiyashanchikkunapiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap mantaqninga. Manami ima mana allintapis ruraranchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis çhar, kusa mas riqsikashapaq tikrakan. ²⁷ Manami chay wakin kurakunapa mantaqninguna yupaychu. Chaqa wakinkunaqami waran waran uchakushanllapapaq animalta

ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunapaqraq chaytaqa rurana. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta rurana. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapapaqqa. ²⁸ Nataq Moisespa mantakuyninkunaqami, Dyusman mañakunapaq kurakunapa mantaqnintaqa numraranllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numraran paypa rimaqnin kurakunapa mantaqnin kananapaqqa. Chaqa payqari tukuy tiympupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

8

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

¹ Chiqaptaqami chay parlayashanchikllapa chaypaqqa, yañchankichiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqninchik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha. ² Chaymi chay maypichi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqnin kurakunapa mantaqnin kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitchikqa rurasha, mana runakunachu.

³ Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaqnintaqami, numranllapa ufrindakunata çhuran animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa mantaqninna karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa. ⁴ Pay kay pachapi karqami, mana Levipa ayllunmanta kay kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa mantakuynin niran chaynulla, kurakunaqa kan ufrindakunata çhurananllapalapaq. ⁵ Nataq Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta adurananllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katingami, kay pachapi kurakuna sirbikur adurananllapa wasiqa, intrachimanalapaq imanumi unaq syilupipis Dyusta adurananllapa wasipiqa sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moiestaqa willaran payta adurananllapa tuldu wasitaqa ruranaq kaynu nir: “Allitami intrakanki: Imanutaq chay sirkamanta willar rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa ruranki” nir. ⁶ Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami, chay kurakuna ruranaq kusa mas shumaqta imatapis rurana. Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatari arnikushamapis.

⁷ Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratu kasha katinga, manami allinchi kananta gashan uk tratuta ruranaq pullachasha. ⁸ Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Uk diyami kanqa, Israel runakunawan, Judá runakunawanpi uk mushuq tratuta ruranaqpaq.

⁹ Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa, chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.

Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay
chay Egipto pachamanta lluqshichimusha katiymapis,
chay tratu rurashaykunata mana kasutinmi
paykunalata dijaray.

¹⁰ Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani
chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:

Nuqami mantakuyniykunata yarpuyinpi çhurasshaq,
chaynulla iskribishaq shunqunkunapi,
nuqata kasumar kawsananllapapaq.

Chayna nuqami Dyusnin kashaq.
Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.

¹¹ Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata,
runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: ‘Amitunchikta riqsiyilla’ nirqa.

Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa
mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.

¹² Nuqami chay mana allinta rurar uchakushanmantaqa pirdunashaq.
Chaynami, manana masqa yarpushaqnachu uchallapakunapaqqa”.

Chaynumi niran Dyusqa. ¹³ Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq rimarqa, chay punta tratu chaytaqa ikipina dijasha. Chaynulla chay ikipi kasha chaytaqa, manana ruraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqananapaqqa.

9

Jesucristumi mas shumaqta pullachamanchik Dyuswanqa

¹ Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami, kaq mantakuykuna Dyusta imanu sirbinanllapaqmapis. Tukuy chaykunataqami ruraqllapa kay pachapi, Dyusta adurananllapa wasipi. ² Dyusta adurananllapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay punta yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinanllapaq biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna karan. ³ Chay kwartulapimi uk kusala rakta rachpa warkuraq. Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay. ⁴ Chaypimi insinsyuta quntachikunanllapaq urumanta rurakasha altar karan. Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta rurashanllapa, çhurakunanllapa kajun kufri shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay tratuta rurashanllapa kufripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan chay karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi “*maná*” shutiq mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan ishkay tablalla rumikuna karan. Chaqa chay tablalla rumikunapimi, imakunata rurananllapaq tratuta rurur, chay dyis mantakuykunata Dyus iskribishan karan. ⁵ Chay tratuta rurashanllapa kufripa ananpiqami, ishkay ángel kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay angelkunaqami intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla chaykunaqami alanwanqa pampayaran, chay uchanllapamanta pirdunaqllapa kufripa kirpananta. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa mana manyaqqa rimaypaqnachu.

⁶ Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinga, kurakunaqa waran waran yaykuqllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Piru chaynu yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima rurananllapakunata rurananllapaqqa yaykuqllapa. ⁷ Chay kwartupa ikinlawmpi Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantaqinla yaykuq, añupaqqa uk kutila. Piru yaykunanpaqqaqami, animalpa yawarninta apaq uchaymanta pirdunawan ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakin runakuna mana kwintata gukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq. ⁸ Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay punta tratullawan karllaraqqaqashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashanmanqa mana tukuyqa yaykuyta puytingallaparaqchu nir. ⁹ Tukuy kaykunaqami intrachimanchikllapa, ufrindata çhurar animalkunata wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyinchikllapapimapis mas allinpaqqa tikramayashunllapachu nir. ¹⁰ Chaqa tukuy chaykunaqa mikuyta, upyananpaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami, Dyus tukuy imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

¹¹ Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa kusa allin kurakunapa mantaqin kuraqa, kay tyimpupi tukuy imamanta shumaqchamaqininchikqa. Chay kurapa mantaqin unaq syilupi Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha. ¹² Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta içharchu, yaykuran Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi wanur yawarninta içharan. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq washamanallapaq. ¹³ Chiqaptaqami chay turukunapa, chibukunapa yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata altarpri rupachishanpa uchpanta runakunapa ananman içhanllapa chayqa, sirbin runakunata shumaqchananpaq waqtanlawlata.

¹⁴ Piru kay chaynu katinga, çkusa mas pudirniyjun kanqa Jesucristupa yawarninga! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu Ispiritu yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran. Chaynulla, chay yawarninnami shumaqchamanchik chay mana allinkunata yarpur rurur wanunamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbinapaq.

¹⁵ Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata Dyuswan pullachamanallapaq. Chayna mushuq tratuta ruraran, chay punta tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis, uchanchikkunamanta pirdunamanallapaq. Chaynami Dyus tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa aypananllapaq. ¹⁶ Chayna chay tratuta rurashan kumplikananpaq, tukuy chaykunapaq yaçhanapaqqaqami, puntataqa wanuyanqa tratuta rurasha chay. ¹⁷ Chaqa uk tratu rurakashaqami mana sirbinchu, tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta rurasha chay wanushana katin. ¹⁸ Chayraykumi chay punta tratuta rurashanpaqpis, animalpa yawarninkunata içhaqlapa. ¹⁹ Moisesmi tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyta runakunata. Chaymanta chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan yakuta piçhur, chay iskribikashakunapa ananman içhaq. Chaynulla içhaqpis tukuyta runakunaman. ²⁰ Chaynu içhaqnumi kaynu niran: “Kaymi chay yawar, Dyus tratuta qamkunawan rurashanqa” nir. ²¹ Moisesmi chay yawarkunawan salaran

Dyusta adurananllapa tuldu wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaqkunatapis yawarwan salaran. ²² Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta ichar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi yawar mana ichakatinga, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

²³ Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta adurananllapa wasipi kaqkunata shumaqchakananllapapaq rurarmapis, unaq syilupi kaqkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupayla rurayanllapa. Piru unaq syilupi kaqkunaqa, animalkunata wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta munayan. ²⁴ Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu chay runakuna rurashan Santu kwartumanga. Chaynulla Santu kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupaylla karan. Chaynu katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa naypanpi nuqanchikkunarayku mañakunanpaq. ²⁵ Manami ayka kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa, imanutaq kurakunapa mantaqnin chay Kusala Santu Lugarman añu añu uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukuta yawarnintari ichaq. ²⁶ Chaynu kananpaq kasha katinga, Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami chay tukukanan tyimpu shipchamutinga, Jesucristuqa rikarimusha uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. ²⁷ Mayqanpismi uk kutila wanun. Chaymantaraqmi imanun kashanpaqpis rikar yaçhananllapapaq tyimpupaq kanqa. ²⁸ Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq. Chaymantaraqmi qashan ishka kutipaq shamuyanqa, manana qashan wanur tukuyta uchanllapakunamanta washananpaqnachu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pulakunanpaqna.

10

¹ Chaqa Moisespa mantakuyninkunaqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqantapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada añu Dyusman qimikatinllapamapis. ² Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinga, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq çhurur animalkunata wanuchinanllapatanachu. ³ Piru ashwan kaykunataqa kada añu ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq. ⁴ Chaqa turkunapa, chibukunapa yawarninga, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

⁵ Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran: “Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu.

Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.

⁶ Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa.

⁷ Chaymi niray:

‘Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla.

Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy’ ”.

⁸ Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa” nir. Piru chaykunata rurayarqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa. ⁹ Chaymantaqami ninpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarninga çhurananpaq. ¹⁰ Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

¹¹ Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaqa, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu. ¹² Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran. ¹³ Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusninchik çhiquinqinkunata çhakinpa çhakinman çhuratin binsinankaman. ¹⁴ Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqchakananpaq karan chaykunataqa. ¹⁵ Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimanichik:

16 “Chay tratuta paykunawan rurayashaq
 chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapaqa:
 Mantakuyniykunatami shunqunpi ĉhurashaq.
 Chaynulla yarpuyinpi iskribishaq,
 nuqata kasumar kawsananllapapaq.

17 Chaynami,
 manana yarpushaqchu uchankunapaq,
 chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.

18 Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinga, mananami allinchi qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata ĉhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

19 Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan Kusala Santu Lugarmanqa yaykuyta puytinchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis iĉhasha. 20 Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiĉhasha chay warkuraq rakta raĉhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapaq niyanchik. 21 Jesucristumi Dyuswan pullachamaqinchi kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqin kurana payqa. 22 Chayraykumi tukuy shunqunchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqunchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yupayna kar qimikashunllapa. 23 Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchi. Chaqa Dyusmi maydiyapisi pullanchik kar arnimashanchiktaqa kumplimashun. 24 Imanupismi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakur yanapanakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa. 25 Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanqa faltashunllapachu, imanatuq wakinkuna chaynu ruranllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa Amitunchik shamunanpaq diyaqami ĉhamuyanna.

26 Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yaĉhayar, munashanchiklatana rurur uchakushaqa, ĉmayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqchamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyangachu washamanapaqqa. 27 Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya iman u kanchik nir yaĉhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta ĉhiqniqkunataqa tukĉinqa. 28 Mayqanpisi Moisespa mantakuyninmanta chiqanchakasha katin, ish kay managa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinga, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqlapa. 29 Chaynu katinga, ĉmanachu qamkunaqa kriyinkillapa, chay mayqanpisi Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ĉChaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin iĉhakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunata musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima. 30 Chaqa Amitunchikqami kaynu niran:

“Nuqami chay mana allinta rurur uchakuqkunataqa
 allita rikar yaĉhar kastigashaq”.

Chaynullami niranpisi:

“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis
 allita rikar yaĉhanqa” nir.

31 ĵKusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana allinkunata rurashanchikpaq rikar yaĉhamashaqa!

32 Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi chayraq kriyirqa qischarak ima shachinakuy ima kankillapa. 33 Qamkunamanta wakintami musyashuqlapa. Wakinkunataqami tukuypan naypanpi kusata qischashuqlapa. Nataq wakinsuypaqa chaynu qischakaqkunapa pullanmi qischararaykillapa. 34 Qamkunami chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla imaykillapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaĉhar. Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukukanayjunchu. 35 Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chingachinkillapachu. Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa. 36 Qamkunami ama imapaq yarpupakur imachu shachinakur, Dyus munashankunalata rurankillapa. Chayna pay arnishushanllapataqa aypanaykillapapaq. 37 Chaqa iskribikashakunapimi kaynu niran:

“Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.

Manami tardanqanachu.

³⁸ Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsikar kawsanqa.

Piru chay unay kashannulla tikrakinpaq,
manami paywanqa aligrichu kashaq” nir.

³⁹ Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay kashanman tikrakar,
paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyir
paysi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

11

Kriyishanchik

¹ Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriyishanchikrayku,
chigapta aypayashun nir kunfyakanchik. ² Chaynulla kriyir kunfyakashanpaq yačarmi,
Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa shumaqta rikaran.

³ Kriyishanchikllapanu yačhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puytiq kar, rimaynin-
lawan syiluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqkunatapis ruraran nir. Chaymi kanan
rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta puytiyashanchikkunamanta.

⁴ Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninanpaqqa, kusa shumaq uyshitanta
wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Caín payjichikushmanmantaqa.
Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran.
Chaymi Abelqa wanusha katinmapis, yačhanchik imanumi kusata kriyiran nir.

⁵ Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqlata Dyusqa aparant. Chaymi mana wanusha
katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apasha karan. Chaynulla Enoctaqa
kaynu niqlapa: Dyus manaraq apayatingashi, Enocta Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchi-
ran nir. ⁶ Piru manami allinchu Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa.
Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiyapaq Dyusqa kan nir. Chaynulla payta
maskaqkunataqa, kusa shumaq imakunatami quyanqa nir kriyiyapaq.

⁷ Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa nirmapis. Chaymi payqa
kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran ayllunwan pulla washakananpaq. Chaynulla
Noeta kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq pay-shuyapaqa Dyuspi
kriyishanrayku, shumaqpaq riqsikar washakaran.

⁸ Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinga, payqa kasur llugshir riran mayqan
pachatachi Dyus irinsyanpaq arnisha karan chayman. Payqami tayashanmantaqa ri-
ran, mana mayman riyani nir yačharmapischu. ⁹ Paymi kriyishanrayku furastiru yupay
kawsaran Dyus arnisan pachapiqa. Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi
taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami wamran Isaacwan,
willkan Jacobpis taranllapa. ¹⁰ Chaynumi Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir
Dyuspaqqa yarpukuran pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa
shumaq lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan chaytaqami
pay paylla Dyusqa rurasha.

¹¹ Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin Sara mana wamrakuq
katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna tikrakaran. Chaqa payqami kriyiran Dyus ar-
nishantaqa kumpliyanqa nir. ¹² Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis,
unaq syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluypunpaq tikrakaran. Chaynulla ayl-
lunqami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana yupayta puytinchikchu, chaynu
karan.

¹³ Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa mana ayparlampis-
chu. Piru Dyuspi kriyishanllaparaykumi arnimashanllapakunaqa maydiyapis kump-
likayanqa nir, kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukaranllapa,
nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa nir. ¹⁴ Piru chaynuta
rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk pachata maskayaranllapapaq tukuy
tyimpupaq kawsar tananllapapaq nir. ¹⁵ Nataq chay pachanllapamanta yargushan
chaypaq yarpuyarllapapaq, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata. ¹⁶ Piru
paykunagaami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq syilupi tananllapapaq
chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pinqakunchu paykunapa Dyusnin kani niytaqa.
Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa, kusala shumaq wasikunata ima kamkachisha payku-
napapaq.

¹⁷⁻¹⁸ Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta kasuyanqa nir yačhanar,
willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku
kusa achka aylluypun kanki nisha katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu

uklayla wamranta wanuchinanpaqmapis. ¹⁹ Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakunamatapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katinga, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta rurananta munaranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay karmapis kawsamushana nir.

²⁰ Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa imanun kananllapapaq nirmapis.

²¹ Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

²² Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta runakunaqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yakayta, Dyus arnishan pachaman riyangallapa nir yačharanllana. Chaymi wakin ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis apananllapapaq.

²³ Kriyishanraykumi Moisespa taytunkunaqa, Moisés nasitinga kimsa misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasquy wamrituri karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullqu wamritukunata wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

²⁴ Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu. ²⁵ Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kananpaqqami, mana imatapis munayninllamantaqa ruraran. ²⁶ Piru payqami ashwan yačharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk washakuqta kačhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman kaqkunamatapis dijarna, ashwan qis-chakaymatapis munaran. Chaqa payqari allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishanqa chiqapta kumplikayanqa nir.

²⁷ Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto pachamanta yarquran, chay mantakuq piñakuyashanmatapis mana manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan nir. ²⁸ Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran. Chaymanta kačhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

²⁹ Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa čhaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis chayllata pasashaq nir, Čhuqar wanuranllapa.

³⁰ Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami Israelmanta kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna rataran. ³¹ Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblunllamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna uklaw pachapi riparakur puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha karan.

³² ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimanaypaq Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin rimaqñinkunapaq imamapis.

³³ Tukuy paykunapismi kriyishanllaparayku, Čhiqniqinllapapa tayashan pwiblunkunaman yaykuranllapa. Ukkunata rikananllapa jwiskuna yupay, Dyus arnishanmatapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamantapismi washakaranllapa ima. ³⁴ Kusala nina ratakupimapis mana rupanllapachu. Wakinqa ispadakunallawan wanunanpaq karmapis washakaranllapa. Wakinqami mana jwirsayjun karmapis kusa jwirsayjun tikrakananllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis uklawmanta kuntraqñin suldadukunamatapis binsiranllapa. ³⁵ Wakin warmikunapa ayllunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin kawsaqтана pullakuranllapa. Wakinunatami qischatinllapa llakir mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa shumaqтана kawsamurqa tayanqallapa nir. ³⁶ Ukkunami burlatinllapa, wipyatinllapa, kadinakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima qischakaranllapa. ³⁷ Wakinkunami rumillawan sitatinllapa wanuran. Wakinkunatami sirruhuwan čhaypinmanta pititinllapa ima wanuranllapa. Ukkunaqami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunaqami uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima qischakaranllapa. ³⁸ Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa, michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq lugarkunapi, qaqakunapi, mačhaykunapi, pacha učhukunapi ima taranllapa.

³⁹ Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuqapi allita kriyishaykillapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karllaraqqa, manami mayqanninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan chaytaqa ayparanllapachu. ⁴⁰ Piru Dyus imanun kriyininllapa nir yačharmapis, nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha

katinmi maydiyaqa tukuywana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashanchikllapataqa aypayashunllapa.

12

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Tukuy unay runakunami Dyuspi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa kumplimayashunllapa nir. Chayqami nuqanchikta sirbimanchikllapa, chay paykuna yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunallata rurayta yarpushunllapa. ² Nishaykillapapis, Jesucristulata chapar paypi allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqchamanallapapaqqa kusata qischakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunapaq karmapis mana pinqakuranchu. Ashwanmi yaçharan chaynu qischakayarmapis, maydiyaqa kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.

³ Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami kusalata qishcharanllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami shaykur disanimakunillapachu.

⁴ Chaqa qamkunaqa chaynu qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay uchakunawan maqanakuq yupay karmapis. ⁵ Ashwan amami qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa. Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin: “Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana kasutki.

Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunichu.

⁶ Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan.

Chaynullami wamranna kashaqa, llibachimanchik ima” nir.

⁷ Qamkunata mana allinkuna pasashutinllapamapis shachinakuyllapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami. Tayta Dyusqa wamrankuna katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Manachu mayqanpis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir? ⁸ Piru Dyus qamkunata mana wakin wamrankunata yupay kastigashutinllapaqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna yupayna kankillapa kanqa. ⁹ Chaynulla wamra llibachimaqninchik allinkunata rurapapaq. Ashwan Dyusninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu kanapaq. ¹¹ Chiqaptaqami ima kastigupis mana allinachu chay ratullapa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

¹² Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa. ¹³ Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin, çhakinllapa kuju yupay kaqkunaqa, allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta kawsananllapapaq.

¹⁴ Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar kawsaqgami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytingachu. ¹⁵ Chayrayku uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanupiqqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanllapamanta chiqanchakankimanllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkunamanta uk qirupa ayaq çhupan winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa chaynu karqami, imanutaq chay çhupamaqa ayaq kar mana shumaqchu, chay yupay ukkunata mana allinkunata rurachitin.

¹⁶ Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqallapachu, man-aqa dasna mayqanwanpis punusha rikaringachu. Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama disprisyanqachu, imanutaq Esaumaqa * tukuran chaynuqa. Paymi uk mati mikuylapaq kulaka wamra kashanrayku irinsyan kaqmatapis qukuran. ¹⁷ Qamkunami yaçhankillapa, “Chaymanta taytay shumaqchamay” nitinga, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashanpaqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

* 12:16 Rikashun Génesis 25.29-34.

¹⁸ Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyusman mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay, kusa jwirti wayra ima. ¹⁹ Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana masqa willananllapapaqchu. ²⁰ Chaqa manari agwantayta puytiranllapachu kay mantakuykunawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan chay sirkapi çhakinta sarukuchiqtaya, rumillawan, manaqa lansawan, wanuchikanqa michka uk animal katinmapis” nir. ²¹ Kusa mana yaçhakuyyaqami karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

²² Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Si3n shutiqmanmapis qimikashaykillapa. Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa pwiblungmapis. Chay pwibluqami syilupi Jerusal3n. Chaypiqami chiqapla achka angelkuna Dyusta alabanallapapaq tantakasha. ²³ Chaynulla çharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi tantakashanman. Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shutinga iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuyya jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna shumaqçhakashakuna kayan chayman. ²⁴ Jesucristumanpismi çhashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashanrayku. Chay yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

²⁵ Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay willamaqninchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu katinga nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa. ²⁶ Chay tyimpuqami, Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami nin: “Qashanmi nuqaga kuyuchishaq mana pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir. ²⁷ Chaynu “Qashan” nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuq chaykunataq, limpu chinqachiyanaq nir. Piru chay mana kuyuq chayqami, mana chinqanqachu. ²⁸ Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta. Paytami adurashunllapa kusala rispituwan, imanutaq payta shumaqta yarpuchishannulla. ²⁹ Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa tukuyta limpu rupachin chay yupay.

13

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

¹ Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa. ² Chaynulla amami qunqarchu, mayqantapis wasikillapaman çhatinga, shumaqta samachinillapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaçhar, angelkunata ashwan samachiranllapa.

³ Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu kankimanllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qisçhakaqkunapaq, qamkunapis paykunawan qisçhakayankimanllapa yupay.

⁴ Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispitanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqkunata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqkunatapis rikar kastiganqa.

⁵ Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntintakayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran:

“Manami qamlata dijar qunqashaykichu” nir.

⁶ Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu niyta puytinchik:

“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.

çImatana runa masiyqa ruramaqa?” nir.

⁷ Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta yaçhachishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa, chaynulla qamkunapis kayllapa.

⁸ Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy tyimpupaq. ⁹ Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqçhaq yaçhachikuykunata, chaynulla imakunalata mikur washakashunllapa nir yaçhachishunanllapapaqqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan Dyusninchik munamashanchiklapi kriyinallapapaq, chay mikuylapaq yaçhachikushanllapakunamantaqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay mikuylapaq yaçhachikushanllapakunaqa.

¹⁰ Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna manana animalkunata wanuchirnachu, Tayta Dyusta sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinnlapanachu animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiya. ¹¹ Chaqa chay kurakunapa mantaqningami animalpa yawarninta apan kusala Santu kwartumanqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapakunamanta washakananllapapaq. Piru chay animalkunapa kwirpuntaqami, chay pwiblumantaqa waqtapi rupachinllapa. ¹² Chaynullami Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa. Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikrananpaq. ¹³ Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana kwintachamashallapaqa, paywanna kayta yarpushunllapa. ¹⁴ Chaqa kay pachapiqami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy tyimpupaq uk pwibluqa kanchu. Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblu kaqman chanapaq yarpushunllapa. ¹⁵ Chaynami Jesusrayku maydiyapis Dyusta alabashunllapa. Kay alabayashanchikqami, imalataqa ufrinda nir wanuchiyanchik chay yupay kanqa. ¡Alabaypaqllapari shiminchikllapawan! ¹⁶ Amami qunqankillapachu allinkunalata ruraytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir aligriyachiqa kanqa.

¹⁷ Dyuspa rimayninta yaçhachishuqlapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaqa imata rurashaypaqpis Dyus rikar yaçhamayanqallapa nir. Chayraykumi paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunata rurayllapa. Piru pingaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana kawsanqallapa.

¹⁸ Nuqakunapaq Dyusman mañakunkillapa. Chaqa nuqakunaqami qamkunapaq kusa allinlata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis allinkaqla kayta yarpunillapa. ¹⁹ Chaynulla mañakunkillapapismi, mana tardarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukunanantami saludakun

²⁰⁻²¹ Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis shumaqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruramaykillapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna mushuq tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chaymanta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuqanchikkuna uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuytamanchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

²² Kriyiq masiykuna, imanupiqaçhi qamkunata anyaq yupay kaykunata willashunillapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta iskribimuni qamkunamanqa. ²³ Qamkuna yaçhanaykillapapaqmi nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yargushana nir. Chayna daskaqla çhamutingami, nuqa watukushuqlapa shamurqa, pullay apamushaq.

²⁴ Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta yaçhachishuqlapakunatami, willankillapa saluduta kaçhamunillapa nir. Chaynulla chay Italiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²⁵ Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago Santiagoupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskribiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustul-ninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chaymantaraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimayn-intaqa yaçhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligrila kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaçkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanallapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir, ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

¹ Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy qamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taçkunata saludashunllapa.

Dyuslaman mañakushun yaçhayinjun kanapaq

² Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillaparayku qishashutinllapaqa, aligriyayllapa. ³ Yaçhanchikllapami payrayku qishakarqa, mana yangallachu qishakanchik nir. Ashwanmi masta paylapi yarpur shachinakunchik. ⁴ Chayrayku qishashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq wamrankunana kayankillapa kanqa.

⁵ Mayqannikillapapis, Dyus munashanta rurar mana yaçharqa, mañakuy payman. Paymi, mana pingashurchu, mana anyashurlamapischu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata. ⁶ Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy: Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manaçi uyapamanqachu nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa yakunmaqa wayra shamutin wakman kayman kusalata maqchikan, chay yupay. ⁷⁻⁸ Chaynulla, Dyus mana uyapamanqachu nir yarpuqqami yarpunllapa: Kananmantaga Dyustana sirbishaq nir. Chaymantaqa allaqkamanqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun chay imankunalapina. Chaynu shiminlawan rimar kriyiq karqa, amana yarpunqachu: Dyusmi yanapamanqa nirqa. Chaqa manari imapipis yanapanqachu Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

⁹ Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq masinchikkunataqa, kusa runa nishapaq riçsin. Chayrayku aligriyanqallapa. ¹⁰ Uk kusa imayjun kriyiq-shuypaqa, tukuy imankunata tukchir chinqachirpis, ama llakinqachu. Ashwan aligriyanqa. Chaqa chay mana kriyiq imayjunkunaqa, qiritukunapa tuktun yupay, das chinqayanqa. ¹¹ Rupay kusata rupay-atinqa, çmanachu qiritukuna ñutkutin, tuktunkunaqa shumaq kashanmantaga ñutkur das chakin? Chaynumi chay tuktukuna yupay, chay mana kriyiq kusa imayjunkunaqa, chay imankunata tantakushankunawanqa, pulla chinqanqa.

Imakunapi rikarirmapis shachinakushunllapa

¹² Kusa shumaq runami kanqa, riçchaq imakunapi rikarir shachinakuqqa. Chaymi wanutinmapis, Dyusqa kurunata qurna tukuy tyimpupaq kawsachinqa. Chaqa payta tukuy manaqkunataqami chayllata arnisha. ¹³ Uk runa imapi rikarir uchakunarqa, Dyusta ama uchachanqachu: Paymi kay imata rurachimanayan nirqa. Dyusninchikqami mana ima riçchaq uchakunataqa ruranchu. Chaynulla payqa mana mayqantapis ima mana allinkunataqa rurachinchu uchakunapaqqa. ¹⁴ Nataq uk runataqami paypa yarpuyin mana allin kashanrayku, animachin mana allinkunata rurur uchakunapaqqa. ¹⁵ Chaymi chay mana allin yarpuyininkuna shunqunpi ratakur, uchachin. Chaynami mana tanyakarchu uchakurllana, wanun.

¹⁶ Munashay kriyiq masiykuna, amami imamantapis ingañakankillapachu. ¹⁷ Chaqa Dyusninchikmi unaq syilumanta-pacha tukuy chiqap allin kaçkunata qumanchik. Paymi rurasha tukuy riçchaq syilumanta achkirachimaqinichikkunata. Chaynulla kusa allin

kashannullami maydiyapisi kar, mana kambyakanqachu llantu pasaq yupayqa. ¹⁸ Paymi imakunatapis kusa allinlata riman. Chaymi chay rimashankunapi kriyishanaqa, washar mushuq kawsaytana qumanchikllapa. Chayraykumi payqa tukuy rurashankunamanta akramanchik, punta wamrankunana kanallapapaq.

Dyus rimashanta kasushun

¹⁹ Munashay kriyiq masiykuna, allita uyakuyllapa ukkuna rimatinqa. Ama dasqa rimayllapachu. Naypaqtaqa yarayllaparaq, chaymanta rimanaykillapapaqqa. Ama das piñakur yakapakayllapachu. ²⁰ Chaqa piñakuq runaqami, Dyus munashantaqa mana ruranchu. ²¹ Piru qamkunaqa, Dyus munashanlata rurarna tukuy mana allinkunata, chaynulla kusala saqra millanaypaq uchakunata imaqa dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa rimayninta shumaqta intrakar kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi kusa pudirniyjun kar, shunquykillapapiqa ratakushana washakanaykillapapaq.

²² Chayraykumi Dyuspa rimayninta, ama uyakurlachu allita intrakar rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar, rimayninta uyani” nir mana kasurqami, ingañakayankillapa. ²³ Chaymi mayqanpisi Dyuspa rimayninta uyakur mana kasurqa, uk runa ispijupi qaqlanta rikaq yupayla. ²⁴ Chaqa chay ispijupi kaqqa chaypi qarqa, qaqlanta rikayan “Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta ashurqa, dasna qunqar, mana yaçhannachu imanumi qaqlan karan nir. Chaynullami chay mana kasukuqkunapis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq uyan. Chaymantaqa manana uyakushantaqa kasunllapanachu. ²⁵ Ashwan washakanapaq, Dyus mantakushankunata kasur, chaylata rikar mana qunqar, chay rimashanlata ruratinqa, Dyusqa kusa shumaqpaq rigisir tukuy imapi yanapanaga.

²⁶ Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi kriyiq kani” nir yarpuqqa, ama mana allinkunata rimanapaqnachu tanyachinqa qallunta. Mana qallunta tanyachiqqami: “Allin Dyusniypi kriyini” nirqa, paylla ingañakayan. Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa Dyuspi kriyinchu. ²⁷ Ashwan kaynuraqmi Taytanchik Dyuspa kusa allin shumaq yaçhachikuyninqa: Watukur yanapanapaq chay qischakaq wakchitakunata, byudakunata, ima. Ama rurashunpischu runakunapa mana allin rurayninkunataqa, ama riqchaq uchayjunna kanallapapaq.

2

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

¹ Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa pudirniyjun Amitunchik Jesucristupi kriyiqkuna qarqa, tukuyta munayllapa, ama wakinlatachu. ² Yarpushunllapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantakasha katkillapa, çhamunman ishkaq runakuna. Uknin uru surtijayjun, mudanankunapis kusa çhaniyjun. Uknin-shuyupaqa mana imayjun, lliki ishkiyaq mudananmapis. ³ Chaymanta chay kusa imayjun chayta ninkimanllapa: Kay shumaq samanapi samay nir.

Chaymanta chay mana imayjunta-shuyupaqa ninkimanllapa: Chayllapi qamqa shay, manaqa chay pachapi tay nir.

⁴ Chaynu tukurqami, jwis yupay tukuyankillapa, mana allin yarpuynikillapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta rikayankillapa, ukninta-shuyupaqa mana.

⁵ Munashay kriyiq masiykuna, çallinchu kanqa chay mana imayjunktunata pinqar chaynu ruranaq? Uyakuyllapa nuqa kay nishayta: Dyusmi kay pachapi runakuna mana imayjunktunataqa, ashwan akraasha paypina kriyanallapapaq. Chaymi chay kriyishankunana paykunapaqqa imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay mana imayjunktunana Dyuspa pullan tanqa, shumaq mantakuyashanpina. Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa tukuy payta munaqkunataqa. ⁶ Nataq qamkuna-shuyupaqami chay mana imayjunktunata pinqar, kusala imayjunktunalata shumaqta rikankillapa. ¿Piru manachu kwintata qukanillapa chay kusa imayjunktunaqa kusata qischar ingañashurllapa kusa imayjun tikrakasha, chaynulla aysaçhakur ima awturidadkunaman apashunllapa nirqa? ⁷ Chaynullami paykunaqa Amitunchik Jesucristutapis çhiqnir, mana allinkunata rimanllapa.

⁸ Dyus nitin mantakushankunapimi nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa allinta rurayankillapa. ⁹ Piru mana imayjunktunata pinqar, kusa imayjunktunalata munarqa, Dyus mantakushanta mana kasushaykillaparayku, paypa naypanpiqa uchayjunna kankillapa. ¹⁰⁻¹¹ Chaqa Dyus mantakushanqami ninpis: “Runa kar, warmi karpis, ama ukwan ukwan punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk runa, Dyusta kasunanrayku mana ukwan punuyarpis, piru wanuchikurqa uchayjunna. Chaqa Dyus mantakushantaqa manari chiqaptaqa kasuyanchu. Chaymi

Dyusninchik mantakushankunata kasuyar, ashllilata mana kasushaqa, payqa tukuy mantakushanpaqna kastigamanchik, mana kasushaykichu nir. ¹² Allita yačhashaykillapanu, Dyusmi rikamanchik, allintachush Wamran Jesucristupi kriyinchikllapa manaqachu mana nir. Chayrayku imata rurarpis, imata rimarpis Washakuq Jesucristupaq yarpur kawsaypaq. Chayna pay yanapamasha ama ima mana allinkunata ruranapaq. ¹³ Allita yačhayllapa, Dyusninchikmi chay mana llakipakuqkunataqa, mana llakipanqachu. Piru chay llakipakuqkunata-shuypaqa, llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

¹⁴ Kriyiq masiykuna ¿allinchu kanqa uk runa shiminlawan “Nuqaqa Jesucristupi kriyini” ninanpaq? Jesucristupi allipta kriyirqa, pay nishanta ruranman. Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa, mana washakayta puytinchu. ¹⁵ Ma yarpushun, uk kriyiq masinchik bidanta pasanapaq mana mudanayjun, mana mikunayjunchu kanman. ¹⁶ Chaymantaqa mayqannikillapa chay kriyiq masinchikta mana imata qur, mana imawanpis yanapar, ninkimanllapa: Dyus yanapashunqa. Rir, mishkita mikur, imawanpis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ¿Jesucristupi imanu kriyiqtaq kankillapa? ¹⁷ Mana yanaparqa, yanqa shimikilawan kriyinkillapa. Manami alliptaqa tukuy shunquykiwanqa kriyinkichu. Chaqa chaynu karqa, Jesucristo nishantaqa manari rurayankillapachu.

¹⁸ Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi kriyinki, piru mana yanapakunchichu. Nuqa-shuypaqa runa masiyta imapipis yanapani, allinta tukur.

¿Imanutaq rikachimayta puytinki Jesucristupi kriyini nir, pay mana nishanta rurarqa? Piru nuqaqami, Jesucristo nishanta rurar, puytini rikachishuyta, alliplata paypi kriyini nir. ¹⁹ Qamqami Dyusqa ukla nir kriyini ninki. Mana kasushaykirayku dyablukuna yupay rurayanki. Chaqa dyablupismi kriyini, Dyus kan nir. Chaymi chaynu kriyir manchakur chukchukyarllapamapis, mana kasunchu. ²⁰ ¡Ay, runa yaru! ¿Imanutaq puytiyman intrachishuyta? Kriyirlla, mana allin kaqkunata rurarqa, mana washakankichu. Chaqa yanqallari kriyinki. ²¹ Kwintata qukayllapa. Unay rukunchik Abrahamtami, Dyusqa niran: “Munamayarqa wamraykita nuqarayku wanuchiy” nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katin, Dyusqa “Kayqami allita kriyiman” nir, mana wanuchichiranachu. Ashwanmi paytaqa uchankunamanta pirdunar, mana uchayjun runapaqna riqsiran. ²² Abrahammi kriyir, kasuran Dyusta. Chaymi Dyusninchik yanaparan, mas allita paypi kriyinanpaq. ²³ Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunaqa kumplikaran: “Abrahammi allita Dyuspi kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa riqsiran mana uchayjun runapaqnachu”. Chaymi paypaqa niqlapa: “Dyuspa amigunna” nir. ²⁴ Chaynu allita kasushami, Dyusninchikqa wamrankunapaqna riqsimananchik. Piru yanqa rimarla kriyishaqa, mana.

²⁵ Yarpuyllapa chay warmi Rahab shutiqpipis. Payqami kusa waynasapa karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir, paylatana kasuran. Chay warmisitami Israel runakunapa riparakuqninkunata, wasinpi pakar uklaw nantana kačharan, kuntraqninkuna ama tari-nanpaq. Chayraykumi, Dyusninchikqa chay warmitaqa, tukuy uchankunamanta pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsiran. ²⁶ Chaymi yačhanchik, kusa allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis. Chaqa ¿manachu kwirpunchikpa amaynin tukukatinga wanunchikna? Chaynullami rimarla kriyini nir mana allinkunata rurayarqa wanusha yupayna kanchikllapa.

3

Qallunchikta tanyakachishun

¹ Kriyiq masiykuna, kay yačhachikuqkunatami Dyusqa masta rikar yačhamanchik allintachush paypaq yačhachikunchik nir. Chaymi kay nuqanchikunamanta yačhachikuq kayta munarqa, Dyus nishanta karanta rurashunllapa. ² Yačhashanchiknu tukuy-ari pantar uchakunchik. Chay mana pantar allinlata rimaqqami kusa allin runa, kusa intrakaq ima. Chaynu karmi tukuy kwirpunta imapipis tanyakachiyta puytin.

³ Yačhashanchikllapanu, ¿manachu bistyapa agrunman frinuta čhuranchik kasumanapaq? Chay taksha frinitulawan puytinchik chay atun animalta purichiyta may munashanchik-tapis. ⁴ Kwintata qukashun chay atun barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis, wayrakuna kumsar uklawta apayatinpis, runakunaqa uk palitalawan tikrar, puytinllapa apayta may munashantapis. ⁵⁻⁶ Chaynullami qallunchikpis. Kwirpunchikmanta mas uchkulala karmapis, kusata alabakan, “Tukuy imatami puytini rurayta” nir. ¡Ayayay! ¡Qallunchikqami ninapa chispitannu! ¿Manachu ninapa chispitan mirar rupachin kusa achka muntikunata? Chaynullami qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy ima riqchaq mana allinkunata rimachimanchik. Infyirnumanta dyablupa yarpuyininkunami qallunchikta mana allinkunata rimachir, bidanchikta dañan, kusa uchayjunna kanapaq.

⁷ Runaqami mansuchayta puytin tukuy riqchaq utiq animalkunata, pari qurukunata, yakupi taq kurukunata, largu kurukunamatapis. Tukuy chaykunatami mansuchayta puytin. ⁸ Piru mayqanpis manami qalluntaqa tanyachiyta puytinllapachu. Qallunchikqami uk bininu wanuchikuq yupay. Chaymi dasla mana allinkunata rimachir uchakuchimanchikllapa.

⁹ ¡Ay imatataq yačhachikllapa! Chay qallunchiklawan Taytanchik Dyusta shumaqta alabanchik. Chaymantataq dasna runa masinchikkunata musyanchik. Runakunataqami Dyusninchikqa paynu rikčhaqta rurasha. Chaynu katinga, ¿pitaq kanchik musyanapaq Dyus rurashantaqa? ¹⁰ Kriyiq masiykuna, manami allinchi ashllilata chay shiminchiklawan Dyusta alabar, chaymanta musyakunapaqqa. ¹¹ Ma, yarpuyllapa. ¿Yaku nasimuqmantachu llugshiyta puytinman mishki yakuwan, ayaq yaku? ¹² Uyamay kriyiq masiykuna, ¿uba yuraqachu puqunman iguskunata? ¿Manaqachu igus yurapis puqunman asaytunakunata? ¡Manami! Chaynullami kačhi yaku nasimuqmantapis, mana mishki yaku llugshiyta puytinchi.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yačhakuqkunaqa

¹³ Qamkunamanta uk yačhachikuq kusata yačhar intrakaq karqa, rikachikunqari chay imanu kashantaqa. Chayna wakinkunapis rikar chayllata rurananpaq. Qamkunamanta uk kusa yačhaq karqari, ama kusa kani nir alabakarchu shumaqta kawsanqa. ¹⁴ Piru mayqannikllapa kusa yačhaq kani nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun kayta munaqqa, ama “Kusa runa kani” ningallapachu. Čhaq chaynu tukurqami čhiqap kaqmantata mana allintachu tukuyanllapa. ¹⁵ Chaymi chay yačhayninllapaqa, mana Dyusmantachu kanqa. Ashwanmi runakunapa yačhaynin, chaynulla dyablupa yačhaynin imana kayanqa. ¹⁶ Čhaq chay inbidyusukuna, tukuy imata munaqkunaqa, imanupis mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. Ashwan mana allinkunata tukurmi kawsanllapa.

¹⁷ Piru Dyuspa yačhayninwan kaqkunaqami manana chaynuchu kawsanllapa. Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa, manana uchakurchu. Manana piñakunllapapischu. Manami wakinkunalatachu uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuqkuna karmi, allinkunalata ruranllapa. Mana imatapis pakarchu, allita rimanllapa. Yačhachikushannullami kawsanllapa. ¹⁸ Čhay shumaq tananllapapaq yačhachikuqkunaqami, imallataqa tarpuq yupay, shumaqna kawsanllapa. Chaymi maydiyaqa manana čhiqinakuq imachu rurayanqa pullana Dyus munashantaqa.

4

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

¹ ¿Imapaqtaq qamkunapura anyanakur, maqanakur ima kawsankillapa? Čhay mana allinkunata munashaykillaparaykumi, mana shumaqtaqa kawsankillapachu. ² Qamkuna imata munaq, mana kunsigiya puytir, wanuchikunkillapa kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata munaqqa, kusata inbidyanakur, maqanakunkillapa. Čhaq Dyusta mana mañarmiri, mana kunsigiya puytinkillapachu munashaykillapataqa. ³ Mañakunkillapapismi gustuykillapalata ruranaykillapapaq. Čhaymiri Dyusqa mañakushaykillapataqa mana qushunllapachu.

⁴ ¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Manachu yačhankillapa kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa kuntranna kanchikllapa nir? Čhaymi mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa kuntranna tikrakayan. ⁵ Čhaq allita yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi qamkunapi kawsan. Payqa, munashurllapa kusa silusu. Čhaymi mana munanchu paymanta čhiqanchakanallapapaqqa” nir. ⁶ Piru Dyusmi kusa allin kar kusata yanapamanchikllapa. Čhaq chay iskribikashakunapimi nin:

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa čhiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan” nir.

⁷ Čhay-ari Dyuslata tukuy shunquykillapawan kasur, dyablutaqa ama kwintacharchu shachinakuyllapa. Čhaynuqami qamkunamantaqa ashunqana. ⁸ Čhayna Dyusman tukuy shunquykillapawan qimikayllapa. Čhayta rurakillapa, Dyuspi qamkunaman shamuyanqa. Uyankillapa uchayjunkuna: Uchayjun makikillapata paqar, amana uchakuyllapachu. Uyankillapa, qamkuna tukuy shunquykiwan Dyusta mana munaqkuna: Amana ima uchatapis rurayllapachu. Ashwan Dyusninchiklatana munayllapa, shunquykillapapis chuya yaku yupay shumaq kananpaq. ⁹ Mana allinta tukushaykillaparayku llakir, waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna, waqayllapa. Aligriyayta dijarna, llakiyallapa. ¹⁰ Čhaynulla ama kusa kani nirchu tukuy shunquykillapawan Amitunchiklata kasuyllapa. Čhaynuqami kusa puytiqpaqna tikrar, aligriyachishunqallapa.

Amami rikar yaĉhanakushunllapachu

¹¹ Kriyiq masiykuna, amami washaykillapata rimapanakunkillapachu. Chaqa kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu tukur rikar yaĉharqa “Dyus mantakushanmanta mas puytiq kani” niq yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta kuntrar manana kasuyankillapachu. ¹² Dyuslami mantakushanta qumashanchik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi payla puytin runakunata rikar yaĉhar washayta, manaqa chinqachiymatapis. Piru qamqa, ĉpitaq kanki rikar yaĉhanaykipaq runa masikitaqa?

Manami yaĉhanchikchu allaq imami pasamashun nirpsi

¹³ Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata munaĉkuna. Ninkillapami: “Kananmi, manaqa allaqani rishun chay may pwibلمان. Chaymi uk aĉuta nigusyuta rurar, qil-layta ganashun” nir. ¹⁴ Piru manami yaĉhankillapachu imami allaqqa pasashuyanqal-lapa nirmapis. ĉRantikashachuri bidaykillapaqa? ĉManachu puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis pasan. ¹⁵ Ashwan chay yarpuyashaykillapata rurantarqa, niyllapa: “Amitunchik munatinmi, kawsar imatapis rurashun, manaqa mana” nir. ¹⁶ Piru qamkunaqa, mana chayta yarpurchu, kusana kani niyankillapa. Manami chayqa allinchi. ¹⁷ Uk runa, Dyus nishanta yaĉhar, kaymi allin ruranaypaq nir mana rurarqa, uchayjunna.

5

Uyakuyllapa kusa imayjunkuna

¹ ĉUyakuyllapa kayta kusa imayjunkuna! Diyakunami ĉhamunqa kusata qischakanaykil-lapapaq. Chaypaq waqar, qayĉhakuyllapa. ² Tukuy chay ĉhaniyjun imaykillapagami is-munqa, kusa shumaq mudanaykillapapis kurur tukukanqa. ³ Chaynulla uruykillapa, qillaynikillapapismi muqusyanqa. Chaynu muqusyarmi uk tistigu yupay kuntraykillapa tikrakanqa: “Mana imayjunkunata mana yanapachimashaykichu” nir. Achka qillayta munashaykillaparayku, chay mana allin yarpuynikillaparayku ninapi rupaĉ yupay chinq-ar tukukankillapa. Jwisyu diya ĉhamuyatinqami, mana imayjunkunata miĉhar, imaykil-lapata tantakunkillapa. ⁴ Malli tantaq runakunata mana pagrashaykichu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay, Dyusman maĉakusha. Qamkunapa kuntraykillapa shasha, in-gaĉashaykillaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi uyasha chay trabajaqkunata, pagunku-napaq maĉakuqta. ⁵ Kay pachapimi qamkunaqa kusa shumaq bidata pasar, kwirpuyki mu-nashanlata rurar, animalkuna yupay gurduyashaykillapa. Listunami kankillapa jwisyu diyapi wanuchikashana kanaykillapapaq. ⁶ Chaqa qamkunagari kusa allin runakunata, mana allinta tukusha kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru chaynu ruratkillapamapis paykunaga mana imalatapis rimiranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman maĉakuyllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa Amitunchikpi. Payrayku qischakarpis, ama disanimakuyllapachu. Chaynulla ama yarpuyllapapischu: ĉIma tiympuraq shamunqa? Kusatami tardan nirqa. Yarpuyllapa uk tarpukuqpi. Payqami tarpukurqa, yarakun, tamya ishkir simillanta winachitin, allin kusichayjun kananpaq. ⁸ Chaymi, imanutaq tarpukuq yarakun, chay yupay qamkunapis allita kriyir, ama disanimakurchu yarakuyllapa Ami-tunchik shamunanaman. Chaqa pay shamunanqami shipchana. ⁹ Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq jwisninchikqami shipchamunna. Paymi punkitunchikpina. Chaymi willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykillapapaq. Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa amana kastigakashanachu kanaykillapapaq.

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqnikunami kusata qischakashallapa. Chaynu qischakarpis, masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disanimakurchu, kusa allita yaĉhachikuranllapa paypaq. Paykunami rikachimanchik, chaynu qischakarpis, ama chiqanchakanapaq Dyusninchikmanta. ¹¹ Uk kriyiq masinchik qischakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa, kusa shumaqmi kanqa nuqanchikkunapaqqa. Qamkunagami uyapashaykillapa, Jobmi kusata qischakarmapis shachinakar allita sirbiran Dyusninchikta nir. Chaymantaqa Dyusninchik llakipar, kusata yanapanan. Kwintata qukayllapa: Dyusninchikqa kusa allita yaĉhan llakipakuyta. Chaymi uchayjun kashamapis, kastigamananchikmantaqa ashwan pirdunamanchik.

¹² Piru kriyiq masiykuna, tukuy nishushaymanta masta willashunillapa ama juranaykil-lapapaq. Amami sylupaq, kay pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaymi imapaqpis “Chiqap” nitkillapaqa, chiqap kanqa. “Mana” nitkillapapis, mana kanqa. Rimashaykillap-ataqa rurayllapa, Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.

¹³ Mayqannikillapa qischakar llakiyarqa, Dyusman maĉakuyllapa. Mayqannikillapa aligri karqa takir ima Dyusta alabayllapa. ¹⁴ Mayqannikillapa qishaq karqa, willayllapa

kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqninkunata, paykuna shamur, Dyusman mañakunanllapapaq. Chayna Amitunchikpa shutinpi mañakur kwirpunta asaytiwan salanqallapa. ¹⁵ Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapaqami, Amitunchik chay qishaqtaqa alliyachinqa. Mana allinta tukur uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa. ¹⁶ Chayrayku mana allinta tukurmapis, ama pakayllapachu. Ashwan kriyiq masinchikkunata niyllapa: “Kay ima mana allintami tukusha kani” nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa, uchaykillapata pirdunar, alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin runa tukuy shunqunwan mañakutinga, Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta ruran. ¹⁷ Yarpushun Dyuspa rimaqnin Eliaspi. Payqami nuqanchik yupay runala karan. Piru tukuy shunqunwan Dyusman mañakutin, kimsa añu-y-midyuta tamya mana ishkiranchu. ¹⁸ Chaymanta qashan tamya ishkinanpaq mañakutinga, allipta ishkimuranna. Chaymi tarpukashakuna allipta winatin, shumaq kusichakuna karan pachapiqa.

¹⁹ Kriyiq masiykuna, qamkunamanta uk kriyiq masikillapa uchakur, Dyusmanta ashusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikramurqa, kusa allinta rurasha kanqa. ²⁰ Chaynuqami chay uchayjunpa bidanta washayan wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpis pirdunanqa kusa achka uchankunamanmatapis.

Chaynumi kanqa.

1 Pedro Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yačhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratinpis rikanan ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunanapaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Hechos 2.1-5.42; 8.14-25; 10.1-11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yačhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima. ² Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yačhaqlana kar akrashushallapa paylapaqa kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tikrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna pay yawarninta ičhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

³⁻⁴ ¡Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami “Maydiyaqa Dyuswan syilupi kawsayashun” nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa. ⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirniyun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

⁶ Chayraykumi qamkunaqa kusata aligriyankillapa, michka kay tyimpukunapi ratulapaq riqchaq imakunapi qischakarmapis. ⁷ Piru chay qischakaykunaqami sirbimanchik intrakanapaq Tayta Dyusqa allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa imanutaq urumataqa ninapi chulluchir tukuy chay mana allin kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi qamkunapis qischakar imaqa allinlata ruraqkunana tikrakankillapa. Piru yačhashanchikllapanu uruqami tukunan, ashwan qamkuna chay kriyishaykillapaqami mana maydiyapis tukukanayjunchu. Chaynu allita kriyitkillapaqami, Jesucristo shamur kusata aligriyar, alabar, “Chiqaptami munamashaykillapa” nishunqallapa.

⁸⁻⁹ Qamkunaqami Jesucristuta mana pay payllata rikasha karmapis kusata munankillapa, chaynulla kusata paypaq yarpukunkillapa ima. Chaymi chaynu kriyir washakayanchikllapa nir yačharqa, kusala shumaq ukmanta mana shaykuq aligriyankillapa, ¡Amitunchikllapaqami kusala chiqap llakipakuq kar, llakipar washamashanchikllapa! nir.

¹⁰ Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqninkunata kaynu rimachiran: “Maydiyaqashi runakunata llakipar washayanqa” nir. Chaynu Dyus rimachishanpaqmi, chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuqllapa: Imanutaq chay washakayqa kanqa nir. ¹¹ Nataq Jesucristupa Ispiritun Dyuspa rimaqninkunata yačhachiran kaynu: “Dyuspa Akrashan Cristunmi kusata qischakar wanunqa. Wanushanmanta qashan kawsamur, tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami rinqa syiluman allita tukuy imata rikaq” nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa kusata yačhayta munaranllapa Ispiritu nishanta: “¿Piraq chay qischakaq runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?” nir. ¹² Chaynu nir kusalata yarpupakutinllapami, Tayta Dyusqa paykunataqa intrachiran chay washakayqashi mana paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan kanan tyimpukunaraq kananpaq nir. Chaypaqmi kanankunaqa Jesucristupaq tukuylla yačhachikuqkunataqa, Tayta Dyusqa syilumanta Santu Ispiritunta kačhamur yanapatin, yačhachikutinllapa kriyirna washakanllapa. Chaynu katinmi chay washakaypaqqa angelkunamapis mana intrakashanllaparayku, kusalata intrakayta munanllapa: ¿Imanu kartaq Tayta Dyusqa, kusala uchayjun runakunataqa washayanqa? nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

¹³ Chayraykumi kusa allita yarpur, tanyakar ima kusa allinlata kawsayllapa. Chaynuqami kusa allita kamakasha yupay kayankillapa kanqa “Dyusninchikmi kusa allin kar, Jesucristo qashan shamutin, tukuy imapi yanapamashunllapa” nir. ¹⁴ Chaymi Dyuspa chiqap wamrankunana karqa, amami imanutaq unay manaraq Dyusta riqsiyarmaqa kawsaq kankillapa, chaynuqa kawsankillapanachu. ¹⁵ Ashwanmi chaykunataqa dijar, tukuy imapi kusa allinlatana kawsayllapa, imanutaq akrashushallapa Dyusninchikmaqa allinla chaynu. ¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Kusa allinlata kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla kani chaynu” nir.

¹⁷ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyusqami mayqantapis mana ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuyлата imatapis rurashanchiknulla karanlata rikar yaçhamanchikllapa nir. Chaymi qamkuna Dyusninchikta “Taytay Dyus” niqkunaqami, kay pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla kawsankillapa. ¹⁸ Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yupaylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqqami, Tayta Dyus pagrakusha. Chaynu pagrakurmapis, manami chay tukukanayjun urukuna, platakunawanchu pagrakusha. ¹⁹ Ashwanmi Tayta Dyuswan pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan rantimaranchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikkunapaq wanuran uk kusala allin uyshita yupay. ²⁰ Chaypaqmi Tayta Dyusqa manaraq kay pachata rurayarlla, nishallana karan: “Wamraymi wanunqa runakunata washananapaq” nir. Chayraykumi, kanankunaqa Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq. ²¹ Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaçhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaçharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pul-lakushunanllapakaman.

²² Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqmapis. Chaymi kananqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa. ²³ Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanta nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanta nasishaykillapa yupayqa. ²⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq.

Chaynu katinmi yaçhayashan, puytiyashanmapis,

qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu.

Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.

²⁵ Piru Amitunchikpa rimayningami tukuy tyimpupaq” nir.

Chaymi chay kusala shumaq rimayninllata qamkunatapis yaçhachishushallapa washakanaykillapapaqqa.

2

¹ Chayraykumi tukuy mana allin kaqkunataqa amana rurayllapanachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuymatapis. ²⁻³ Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lich qaclata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, “Kusala allin” nir yaçharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

⁴ Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqqami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikayllapa. ⁵ Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashunqallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq rumi katkillapapaq, chay rumillawan Tayta Dyusqa uk wasita ruranqa. Chaynullapismi uk kusa shumaq kurapaqna akrashunqallapa paytana sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus munashanlatana ima rurar, uk kusala shumaq ufrindita yupayna paymanqa qimikankillapa aligriyachinaykillapapaqqa. ⁶ Chaymi Jesucristullapaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin:

“Sión pwiblpupimi çhurashaq

uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq rumita.

Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

⁷ Chaymi qamkuna chay kusala shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa, chay rumiqa kusala sirbiq. Piru chay mana kriyiqkunapaqgami, Dyus nitin iskribikashannu kaynu nin:

“Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha” nir.

⁸ Chaynullami ninpis:

“Chay rumipimi trumpisanqallapa” nir.

Chaqa paykunaqami, Dyuspa rimayninpi mana kriyinishanllaparayku trumpisanqallapa. Chaynu unaymanta-pacha mana kriyinishanllaparaykumi trumpisananllapapaqna karanllapa.

⁹ Piru qamkuna kriyiqkunaqami Dyuspa kaqninkuna kusala allin kanaykillapapaq akrakashaykillapa. Chaynu karmi Dyuspaqqa kusala chiqap kurankunana kankillapa, Dyus munashanlatana ruranaykillapapaq. Chaynulla paypa kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi kananqa tukuy chay tutaparaqmanta llugshishana kar, kusala shumaq achkillapina kankillapa Dyus kusala allin rurashankunatana parlakunaykillapapaq. ¹⁰ Chaqa qamkunaqami, unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu kaq kankillapa. Piru ashwan kananqami paypa kaqninkunana kankillapa. Chaynulla unayqa Dyusqa mana llakipashuqllapalamapischu. Piru kananqa kusalata llakipashuyanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

¹¹ Munashay ukniykuna, qamkunaqami kay pachapiqa furastiru yupay, mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa. Chaymi rugashunillapa, ama qamkunalla munashaykillapata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa mana allin yarpuykunami, imanupis mana allinta rurachir, Dyusmanta chiqanchamananchikllapa. ¹² Chay-ari allinkunata rurar kawsayllapa, chay mana kriyiqkunawanqa. Chaynuqami michka qamkunapaq kusa mana allinta rimayarmapis, kwintata qukar ninqallapa: “Alliptami wak runakunaqa Dyus munashanta rurantllapa” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyirna, jwisyu diya çhamutinga Dyusta alabanqallapa.

¹³ Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi, kay pachapi kaq gubyirnuykillapata kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa mantakuq-ari. ¹⁴ Chaynulla kasuyllapapis chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami, kay pachapi mana allin ruraqkunata rikar kastigananpaq numrakasha. Piru chay allinta ruraqkunata-shuypaqa yanapananpaq. ¹⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi munan, kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta kawsanaykillapata. Chaynami, chay sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla Dyusninchikpaq mana allinta rimaqkunamapis, manana imatapis mana allintaqan rimananpaqnachu.

¹⁶ Uknijkuna, puytinkillapami tukuy ima munashaykillapata rurayta, piru allin kaqlata. Kuytawkish “Tukuy imatami rurayta puytini” nir rurayarqa, uchakushamana rikaritkillapa. Ashwanmi tukuy imata rurarpis Dyus munashannulla rurankillapa paypi allita kriyishaykillaparayku. ¹⁷ Chaymi tukuyлата rispitar kawsayllapa. Kriyiqq masikikunata llakipayllapa. Dyusta manchar shumaqlata sirbiyllapa. Chaynulla gubyirnuykillapatapis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

¹⁸ Dyuspi kriyiqq masiykuna, yaçhashanchikllapanu tukuy patrunkunaqami mana chayllachu. Wakin patrunkunaqami kusala bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru wakinkunaqami, kusala malo, dasla piñakun ima. Chaynu katinllapamapis tukuy paykunatami kasunkillapa. Qamkunaqakish yarpukillapa chay allin kaqkunalata kasunallapapaq allin nir. ¹⁹⁻²⁰ Chaymi nishunillapa: Kriyishaykillaparaykula qischashutinllapa shachinakutkillapaqami, Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq kanqa nir. Piru mana allinta ruratkillapa chaypaq qischashutinllapaqami, mana shumaqchu kanqa Dyuspaqqa. ²¹ Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu qischakar imamapis payta sirbinallapapaq akramashanchikllapa. Yarpuyllapa Jesucristupi, payqami uchaykillapamanta washashunanllapapaq chaynu qischakarmapis shachinakuran. Chaynu qischakashanqami intrachimanchik, nuqanchikkuna qischakarmapis, pay yupay shachinakunallapapaq nir.

²² Yaçhashanchikllapanu Jesucristuqami, mana imalapimapis uchakuran.

Chaynulla manami llullakurlamapischu rimiran.

²³ Chaynullami chay kuntrankuna mana allinta willatinllapapis, payqa manami ima mana allintapis willaran.

Chaymi qischatinllapamapis, payqa manami niran.

qamkunatapis chaynu qisqashaykillapa nirqqa. Ashwan tukuy chay mana allinta ruraqkunata, Tayta Dyus tukuyta rikar yaçhaqqa makinman çhuran payna rikar yaçhanapaq nir. ²⁴ Jesucristumi kusalata qisqakaran uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payllami chuqri chuqri kruspi qisqakar wanuran uchanchikkunamanta allichar shumaqchamanallapapaq. Chaynuqami ruraran uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna kar, amana uchakurchu shumaqtana kawsanallapapaq. ²⁵ Chaqa unayqami Dyusta mana kasuraykillapachu. Chaymi uyshita chinqasha yupay puriraykillapa. Piru kananqami Jesucristumanna tikrakashaykillapa. Chaymi payqa uk michikuq yupay kuytashuyanllapa, tukuy saqra imakunamanta washashuyanllapa ima.

3

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

¹⁻² Kriyiq masiykunamanta, warmi kaqkunata nishaykillapa: Qusaykillapata allita kasur shumaqta kawsayllapa. Chaynu shumaqta kawsatkillapa, chay qusayki mana kriyiq karmapis kwintata qukar ninqa: “Kriyishanraykumi waknuqa kawson” nir. Chaymi paypis Jesucristupi kriyinqa, kusa shumaq rispituwan kawsashaykillapata rikarla, mana imata willar ima yaçhachishaykillaparaykuchu. ³ Kriyiq masiykuna, manami anaykillapalapi kusala ukmanta ñaqsakur, kusala çhaniyjun urumanta rurakasha imata yakakur chaynulla kusala çhaniyjun raçhpata yakakur imachu, kusa shumaqqa kankillapa. ⁴ Chaynu anaykillapalapi mudakunaykillapamantaqami, tukuy imapi allinta kaqpaq yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq allin kayankillapa kanqa. ⁵ Chaynumi karan unay tyimpupi warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar, qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqlapa. ⁶ Yarpushunllapa rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahamta kusalata kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis rurayllapa qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla qusaykillapata kasur imaçami, imanutaq chay warmisita Saramaqa mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankillapa kanqa. Chaynuqami Sarapaqa wamran yupayna kayankillapa.

⁷ Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikillapawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikillapaqari mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita rispitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa payman mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qisqakan

⁸ Nishaykillapapis: Shumaqta tukuykillapa kawsayllapa, uk yarpuyana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima mana imayjun yupay kawsayllapa. ⁹ Chaynulla mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami qamkunaqa mana allintaq rurankillapachu. Mayqan jurapashutinllapapis, amami qamkunaqa jurapankillapachu. Chaymi imanun rurashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa bindisir yanapananpaq. Chaqa Dyusqami shumaq bindisikasha kanaykillapapaq akrashushallapa. ¹⁰⁻¹² Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashankunapiqa nin:

“Mayqanpis shumaqta kawsayta munaqqa,
ama ima mana allinta rimangachu.

Chaynulla amami llullakunqalamapischu.

Chaqa Amitunchiqqami allin kaqkunata kuytan.

Chaynulla mañakutinpis uyapan.

Nataq chay mana allinta ruraqkunamantaqami
payqa chiqanchakan.

Chayraykumi qamkunaqa, ama ima riqchaq mana allintaq rurarchu,
ashwan allinlata rurar shumaqchanakur ima kawsayllapa”.

¹³ Allita yarpuyllapa: Maydiyapis allinlata rurar kawsatkillapapaq, mana mayqanpis qisqashunanllapapaqqa allin yupaychu. ¹⁴ Piru allinlata rurar kawsashaykirayku qisqashutinllapamapis, Dyuspaqqa kusala shumaqna kankillapa. Chaymi chayta yaçharqa, ima pasashutinllapapis amami manchakunkillapa imalapischu, chay mana allinta rurashuqkunamantaq. ¹⁵ Ashwanmi tukuy shunquykillapawan Amitunchiklapi yarpukunkillapa. Chaymi ninkillapa: “Kusala puytiq Amituy Jesucristulatami manchar sirbishaq” nir. Chaynu karnaqa qisqakarmapis kusalata aligriyatkillapa, mayqanpis kaynu tapushunmanllapa: ¿Imaraykutaq aligriyankillapa qisqakarmapis? nir. Chaynu tapushutinllapaqami, ama manchakurchu aligriila das willankillapa. Piru amami kusa

kani nir imachu, shumaqlata willankillapa kriyishaykillaparayku. ¹⁶ Chaynulla amami mana allinta yarpur imachu kankillapa tapushuqllapakunawanqa. Chaynu shumaq paykunawan kar; Jesucristupi kriyishaykillapapaq shumaqta willatkillapa imaqami paykunaqa pingakunqallapa shumaqta rimashaykillaparayku. ¹⁷ Chaymi mana allinta rurashanchikrayku qischakanamantaqa, ashwan allinta rurashanchikrayku qischakanapaqa allin, Dyusninchik chaynu qischakanapaq nisha katingqa.

¹⁸ Nishaykillapa, imanutaq Jesucristumaqa, paylla qischakaran uk kutila tukuy tyimpupaq, uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payqami kusala allin karmapis Dyuswan pullachamanallapapaq tukuy mana allin kaqkunapaq qischakaran. Chaynullami paypa kwirpunga wanuran, piru Ispiritunqami mana wanurancho. ¹⁹⁻²⁰ Yachashanchikllapanumi Noepa tyimpunpi runakunaqa Dyusta mana kasurcho wanuran. Chaynu wanurllapami prisukasha yupayna kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesucristuta wanuchir pampatinllapaqa Ispiritunqa rir; chay wanusha prisu yupay kaqkunata willaran. Chaqa chay tyimpuqami Tayta Dyus yarpuran, imanupiqachi Noé chay wampuq wasita rurur tukchinankamanqa kasumanmanllapa nir. Piru mana kasushanllaparaykumi, wanuranllapa. Nataq Noemi ayllunkunawanqa uchu karanllapa. Chaymi Dyuspi kriyishanllaparayku aykala karmapis washakaranllapa yakumantaqa. ²¹ Chaynullami kanan nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikraykuqa shutikunchikllapa ima. Piru kriyishanchikraykulami washakanichikllapa. Chaqa yakupi shutikur imaqa manami kwirpunchik tiqti kashanraykuchu yakumanga yaykunchik. Ashwanmi chaynuqa rurayanchik yarpunapaq uchanchikta wanuchiq yupayna kar; Dyuspa naypanpiqa kusa allinla shunquyjun imana kanallapapaq. Chaymi chaynu shutikurqa intrakayanchik Jesucristo wanur, qashan kawsamushanrayku, washakayta puytinchikllapa nir. ²² Kananqami payqa syiluman risha, Dyuspa allilaw qichqanpi tayan, tukuyлата rikar ima mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa angelninkuna, chaynulla tukuyла rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamapis Jesucristuta manchar kawsanllapa.

4

Imanu kanapaqtaq Dyus yanapamashanchik chaynula kar sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa uchanchikmanta washamanallapapaqqa kusalata qischakaran, chaypaq yarpurlami paypi kriyishaykillaparaykuqa qischakarmapis shachinakunkillapa. Chaqa mayqanpis qischakar ima shachinakunqami, chay mana allinta rurachikuqtaqa limpu binsinqa. ² Chaynuqami manana pay munashanta rurarnachu, ashwan Dyus munashanlatana rurur kawsanqa tukuy kawsayashanpiqa. ³ Piru kusala achka tyimputami qamkunaqa Jesucristupi mana kriyirqa, chay wakin mana kriyiqkuna yupay uchakur kawsashaykillapa. Chaqa qamkunaqami kwirpuykillapa munashanlata rurur, ukwan unwan punuyta munar, kusalata upyapakur machar, kusala mana allin fyistakunaman rir, kusalata mikupakur, chaynulla chay yanga dyus nishanllapakunata adurar, ima kawsaq kankillapa. ⁴ Unay chaynu kasha karmapis kananqa manana chaynullata rurur kawsatkillapami, chay mana kriyiq runakunaqa kusalata qamkunapaq yarpupakunllapa. Chaymi mana paykunawan kashaykillaparayku kusala mana allinkunata rimar ima jurapashunllapa. ⁵ Piru chaynu rimarmapis, maydiyaga Tayta Dyuspa naypanman qimikanqa, pay rikar yaçhananpaq. Chaqa Tayta Dyusmi rikar yaçhan wanushakunata, kawsaqkunamatapis. ⁶ Chaymi imanutaq unay runakuna allinta Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqkunamaqa, unay rukunchikkunata yaçhachiranllapa. Chaymi paykunaqa kriyiranllapa. Chaynu kriyishanllaparaykumi, kusalata qischakar ima wanuranllapa. Piru chaynu kwirpunllapa wanusha katinmapis, paykunaqa Dyuswan pullana.

⁷ Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu diyami shipchamunna, kay pachapi tukuyла ima kaqkunapis tukukananpaq. Chayraykumi qamkuna kriyiq masiykuna allita yarpur, tanyakar ima, waran waran Tayta Dyusman mañakurla kawsayllapa. ⁸ Piru kusala mas allinmi kanman qamkunapura kusalata llakipanakunaykillapapaq. Chaynu uknikita llakiparqami, mayqan kusa mana allinta rurashutinllapispirdunayankillapa kanqa. ⁹ Chaynulla uknikillapa uknikillapa wasikillapapi samachinakuyllapa, uknikipaqa ama ukmanta yarpur, kwashayar imachu. ¹⁰ Chaymi imanutaq Taytanchikllapa Dyus uknikillapata ukmanta chaynulla uknikillapatapis ukmanta ima ruranaykillapapaq yanapashushallapa. Chaynu katingqa chay yanapashushanllapanula uknikikunata yanapayllapa. ¹¹ Mayqannikillapa yaçhachikurpis shumaqta yaçhachikuyllapa. Chaymi chay rimar

yaĉhachikushaykillapapiqa Dyus rimasha yupay kananpaq. Chaynulla mayqanta yanaparpis, yanapayllapa Dyus imanutaq munashannulla. Chaymi Jesucristupi kriyishaykillapapaykuqa tukuy imatapis allinlata rurankillapa, Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa. Chaqa tukuy imapis Taytanchik Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirninmapis tukuy tyimpupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

¹² Kriyiq masiykuna, qamkuna Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarpis amami ninkillapachu: “¿Imapaqtaq kaynu qischakani?” nirqa. Chaqa chaynu qischakar imamapis shachinakutkillapami Tayta Dyusqa yaĉhanayanna chiqaptami qamkunaqa paypi kriyinkillapa nir. ¹³ Ashwanmi chaynu qischakarmapis aligriyayllapa, imanutaq Jesucristumaqa qischakarmapis shachinakuq nir. Chaqa kanan chaynu qischakar shachinakuqllapaq, maydiyaqa llipyalla pudirninwan shamutinga paywan kusallata aligriyankillapa. ¹⁴ Nishaykillapapis: Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku jurapashutinllapa shachinakuqkunaqa. Chaqa Tayta Dyuspa llipyalla Santu Ispiritunmi imuraspis kusallata yanapashuyanllapa shachinakunaykillapapaqqa. [Piru chay ĉhiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu Ispiritunpaq mana allinta rimanllapa. Nataq qamkuna-shuyupaqami shumaqta kawsashaykillaparayku, kusallata alabanqallapa.] ¹⁵ Qischakarmapismi Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakankillapa. Amami qischakankillapachu wanuchikushaykillapapaq, suwakushaykillapapaq, mana allinta rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman yakapakashaykillaparayku imachu. ¹⁶ Piru Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarqami, ama pingakunkillapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta alabankillapa chay qischakashaykillaparaykuqa. ¹⁷ Chaqa kananqami Dyusqa qallariyanna wamrankuna kaqkunata rikar yaĉhaq, allitachush nuqapi kriyin manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayatinga, paypa shumaq rimayninta mana kasuqkunata rikar yaĉhatinqa, imananqallaparaq paykunaga.

¹⁸ Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinga,

¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa?

Imanupis mana washakayta puyinqallapachu.

¹⁹ Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa makinpi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

5

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

¹ Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata rikar yaĉhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo iman uchanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqkunataqa rugar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay sirbikuayankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirninwan shamutinga, mantakuyashanpina kayashunllapa. ² Chaynu tantalana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata rikar yaĉhachir michikuq yupay kaqkunaqa, allita kuytankillapa Dyus akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapis ama amalaschu rurar, ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa. Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis rurankillapa kusa aligrila, ama kwashallachu. ³ Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish qamkunaqa paykunapa mantaqin yupaymana tukutkillapa. Ashwanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa rikachinkillapa. ⁴ Chaynu allin kaqlata rurar ima kawsayatkillapa, maydiya chay michikuqkunapaq mantaqin chiqap michikuq Jesucristo shamutinga, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana apanaykillapapaq.

⁵ Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaĉhachishuqnikillapata kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa

chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuyupaqa

kusallata yanapan”.

⁶ Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata puytiq Dyusninchik munashanllata rurankillapa. Chaynu ruratkillapami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuypan naypanpi nishunqallapa: “Kusala allinta rurashaykillapa” nir. ⁷ Chayraykumi

ima pasashutinllapapis ama chaykunalapaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllap-
ataq Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.

⁸ Piru allita tanyakar, rikchakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa chay
chiqniqaqinchiq dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa qaychakur purin imatapis
mikunar, chaynumi nuqanchikkunatapis Tayta Dyusmanta chiqanchamanayanchikllapa.
⁹ Chaynu katinmapis manami qamkunalachu chaynuqa qischakayankillapa, ashwanmi
maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qischakayanllapa. Chaymi chayta yachar
imaqa, chay mana allin rurachikuqta mana kwintacharnachu, ashwan masta animakur
ima chay kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa.

¹⁰ Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi kriyishaykillaparayku uk ratulapaq qischakay-
atkillapamapismi, Taytanchik Dyusqa kusalata llakipashurllapa yanapar kusala allinpaq,
allita kriyiqpaq, kusala jwirtipaq, chaynulla chiqapta washakasha kanaykillapapaq ima
tikrashunqallapa. Chaynuqami tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantakuyashan luryanpina
kayankillapa kanqa Jesucristuwan pullana. ¹¹ ¡Chaymi chayta yacharqa paylata alabashun-
llapa! ¡Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun! ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq masinchik Silvanuwanmi* kay kartata iskribimuni
kusalata animakur masta kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa Taytanchik Dyus kusata
munamashanchikrayku kusata yanapamanchik. Chayraykumi chay munashushanlla-
parayku, shachinakur ima kawsankillapa. ¹³ Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna,
chaynulla Jesucristupaq yaqhachitij kriyishanrayku wamray Marcospismi kaqhamun
saluduta qamkunapaq. Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis qamkunata yupay, Tayta
Dyusqa akrasha paypa kaqninkunana kananllapapaq.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta salu-
danakunkillapa. † Chaynulla Jesucristupi kriyishaykillaparayku, kusala shumaqta
kawsanaykillapapaqmi Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.

Chaynumi kanqa.

* 5:12 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir. † 5:14 Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa
nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Pedro Pedrupa ishkey kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunanapaqna kar iskribir. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yačharmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribir (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yačhachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuyatinga, imanu kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin kani. Chaynulla paylata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashunillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqninchik Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar yanapamashanchikllapa nir. ² Chaymi mafiakunipis, Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

³ Chaqa kusala pudirniyjun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar nuqanchikkunataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa, imuraspis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq. ⁴ Chaymi Taytanchik Dyusqa kusala pudirniyjun, kusala allin ima kar unaymanta-pacha arnimashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqqa. Chaqa chay arnimashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi chaynu Dyusninchikwan karqa, manana kay pachapi kusala mana allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurar kawsanallapapaq.

⁵ Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurar kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchikmanta allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa. ⁶ Chaynu Dyusninchik yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana allin ruraykunamantaqa tanyakashunllapa. Chaynulla ima pasamashallapamapis shachinakur ima tukuy shunqunchikllapawan maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa. ⁷ Chaynu karqami kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushunllapa. Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq masinchikkunawanqa.

⁸ Chaymi tukuy kay nishushayllapakunata allita kasurqa, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiqkunana kankillapa. Chaynuqami manana qamkuna munashaykillapa yanqalla chaynunachu kawsanaykillapa. ⁹ Piru Dyus nishanta willatay mana kasuqkunaqami, mana allita rikakuq syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynulla Jesucristo uchanmanta washananpaq wanushanmatapis manana yarpurllapanachu kawsanllapa. ¹⁰ Chay-ari kriyiq masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami Dyusninchikqa wamranna kanaykillapapaq akrashushallapa. Chaymi chaynu karqa tukuy kay nishushayllapata allita kasur kawsayllapa. Chaynu karqami, Jesucristupi kriyishaykillapamantaqa mana maydiyapis chiqanchakankillapachu. ¹¹ Chaymi maydiyapis payllawan katkillapaqa, washamaqninchik Amitunchik Jesucristuqa kusa aligrila shamunqa paypa mantakuyninmanna apashuqllapa. Chaypiqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa paywan pullana.

¹² Kriyiq masiykuna, tukuy kay yačhachishushayllapataqami, allita intrakashaykillapana. Piru chaynu allita intrakasha katkillapamapismi waran waran willayashaykillapa, ama qunqar Jesucristuta kasurla kawsanaykillapapaq. ¹³⁻¹⁴ Piru nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi intrachimasha, nuqaqashi wanuyashaqna nir. Chayraykumi kanankuna kawsayarllaqa, Jesucristupi imanu kriyirlla shachinakunaykillapapaq nir waran waran willashuyashaqllapa. ¹⁵ Chayraykumi kawsayarllaqa tukuy puytishayta yačhachishuyllapata kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiypis chay willar yačhachishushayllapapaq yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyjun Jesucristuta rikashanpaq

¹⁶ Amitunchik Jesucristo kusala pudirniyjunqami, maydiyaqa qashan shamuyanqa nir ima yačhachikushayllapaqa, manami yanqa llulla kwintu imachu karan. Ashwanmi chay yačhachishushayllapaqa kusala chiqap. Chaqa nuqakunallami rikasha ima kanillapa imanu Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirniyjun nirmapis. ¹⁷⁻¹⁸ Chaynullami rikasha kanillapapis Tayta Dyusqa imanu Wamran Jesucristutaqa kusala allinpaq riqsiran ima

nirmapis. Chaqa nuqakunaqami chay kusala shumaq sirkapi paywan karayllapa. Chaymi uyaparayllapapis syilumanta-pacha Dyusqa kaynu niqta:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

¹⁹ Chaynulla nishaykillapapis: Dyusninchikpa unay rimaqninkuna Jesucristupaq iskribishanqami kusala chiqap kasha nir. Chaqa nuqakunapis chay rikashayllapawan, uyapashayllapawan imaqa allita yaçhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa chiqapta Jesucristupaqa yaçhachikuq kasha nir. Chayraykumi qamkunapis Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishanta kasur imaqa, pay munashannullana rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunaqami imanutaq uk bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun, chaynu intrachimanchikllapa. Chaymi Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus nishanqami, imanutaq achkiyaypimaqa atun qullarsitu achkirachimanchik chay yupay yarpuyinchikpiqa intrachimanchikllapa. ²⁰⁻²¹ Chaymi allita kwintata qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa, manami paykuna munashantachu yaçhachikuranllapa nir. Chaqa manami mayqanpis pay munashanllamantaqa Dyus nishantaqa intrachikuyta puytinchu. Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus munashannulla yaçhachikuran, iskribiran ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir yanapatin.

2

Llullachikur yaçhachikuqkunami rikarimunqa

¹ Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa qamkunallamantami mana allinta yaçhachikuqkuna rikaringallapa. Imanutaq Israel runakunamaqa Dyus akrahan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqni yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaçhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay yaçhayashanta yaçhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Amitunchik Jesucristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikaringallapa tukuy tyimpupaqna. ² Piru achka wakinkunaqami chay yaçhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurar kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqinichik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimaqallapa. ³ Chaqa chay mana allinta yaçhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaçhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytinqallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

⁴ Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uçku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qisçhakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rika yaçhananpaq. ⁵ Chaynullami unay Noepa tyimpunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaqa, payqa kusa pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayllunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurar ima kawsaqllapa.

⁶ Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chinqachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaçhamuran ninata. Chaynuqami tukuylla chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rupar uçpa intirupaq tikraker tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanchik karan kanan tyimpupi kawsaqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq. ⁷⁻⁸ Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis aligriya kawsaytaqa puytiqchu.

⁹ Chaynuqami Dyusqa intrachimanchik imanumi payqa tukuy imata yaçhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuyapaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaçhananpaq.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana allinta yaçhachikuq runakunaqami, paykuna munashannulla millanaypaq imakunata rurar

kawsanllapa. Chaymi Dyusmatapis mana kasuyta munanllapachu. Chaqa paykunaqami yanqa runakunala karmapis kusa marraju kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla mana rikaypaq kusa mantakuqkunapaqmapis * kusala mana allinkunata rimanllapa. ¹¹ Piru angelkuna-shuyapaqa Amitunchikmanta kar, mas pudirniyjun runakunamanta karmapis, manami chay kusa mantakuqkunapaqqa mana allinkunataqa rimanllapachu.

¹² Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa, imanutaq animalkunamaqa mana intrakanllapachu chaynu kawsanllapa. Chaqa animalkunamaqami nasir winanllapa, piru mana imalamatapis intrakarachu. Chaymantami imanutaq animalmataqa aypar wanuchinllapa, chaynumi chay runakunapis wanunllapa mana intrakashanllapapaq rimar uchanllaparayku. ¹³ Chaynuqami ukkunata llullachir yaĉhachir qischakanapaq dijashanrayku, paykunapis qischakar ima wanunqallapa. Chaqa paykunaqami mana pinqakurchu unaqmapis kwirpunllapa munashanlata rurar kawsanllapa. Chaymi qamkuna kriyiqkuna tantakar fyistakunkillapa chaypimapis, chay mana allinta ruraqkunaqa pulaykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukutin, wakin rikashuqkunaqa qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa.

¹⁴ Dyusta mana kasuqkunaqami kusala mana allin runakuna kar, uchakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi warmita rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla chay manaraq allita kriyir, litalla yupay kaqkunatami kusalata disanimachin. Paykunalaqami imatapis tantakuyta munanllapa ima. ¹⁵ Chaqa paykunaqami chay kusala shumaq nanmanta chiqanchakashanmanta, chinqasha yupay purinllapa. Chaymi imanutaq unaymaqa chay Beorpa wamran Balaamqami † kusala mana allinkunata rurar ima qillayniyjun karanan, chaynu paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa rimaqnin Balaamqami, chaynuqa tukuran Dyusmanta chiqanchakashanrayku. ¹⁶ Chaymi chaynu Dyusninchikmanta chiqanchakashanrayku mana allinta rurayingta, Dyus nitin burrunmapis rimaran. Chaymi ashwan chay burrituqa amun kusala mana allinta ruranayashanpaq willaran, amana munashanllata ruranapaq.

¹⁷ Chaymi nishaykillapa: Chay llullakur yaĉhachikuqkunaqami, imanutaq uk quĉhamaqa mana yaku katin yanqalla tan, chaynu. Chaynullapis imanutaq puktaymataqa jwirti wayra tikrar apan chaynu. Chaymi chaynu mana allinta rurashanllaparayku, Dyusqa paykunataqa kaĉhanqa chay kusala tutaparaqlla uĉhku ruriman, chaypina tukuy ty-impu qischakananllapapaq. ¹⁸ Chaqa paykunaqami kusalata alabakar kriyiq yupay tukur, chay manaraq allita kriyiqkunataqa ingañanllapa paykuna yupay kwirpun munashanlatana rurananllapapaq. Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis uchanllapamanta washakananpaq kayatinllapamapis, chay mana allinta rurachikuqkunaqa gashan chayllaman tikrayanllapa. ¹⁹ Chaymi chay runakunaqa wakinkunataqa ninllapa: “Washakashana karqami imatapis munashaykillapata rurar kawsayta puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima ingañakunllapa, michka paykunaqa chay mana allinta rurachikuq dyablupa sirbiqnin yupay karllapamapis. Chaqa chay mana allinta rurachikuq dyablugaqami, chay runakunataqa limpu saruĉhasha yupayna purichiyen.

²⁰ Kay paykunaqami washamaqninchik Amitunchik Jesucristuta riqsirqa, kay pachapi kusala mana allin kaqkunamantaqa akrakashana karanllapa. Piru chaynu akrakashallapana kasha karmapis, chay mana allin kaqkunallata rurayarqami, unay kayashanmantaqa kusala mana allinachu kanqallapa. ²¹ Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan chay unay kayashanllapaman tikrakananpaqqa, mas allinmi kasha kanman Jesucristuta mana riqsirchu, unay kashannulla kananpaq. ²² Piru Jesucristuta riqsiyar qashan ikiman tikrakaqkunawanqami kumplikasha chay kaynu nishanllapakunaqa: “Allqumi gumitaraq qashan chay gumitashanllata mikun”. Chaynulla “Kuchipis allita paqakusha kar, qashan lluchkaman yaykur tiqtiyan” nir.

3

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay ishkaq kaq kartaypimi nishaykillapa, allita chay punta willashushayllapapi yarpur ama qunqarachu kawsanaykillapapaq. Chaqa chay punta kartaypipismi Amitunchik Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapapaq nishurayllapa. ² Chaynullami yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin rimaqnikuna nishankunata, chaynulla washamaqninchik Amitunchikpa apustulninkuna pay nishankunata, yaĉhachishushanllapapi ima.

* **2:10** Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikunapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakashana mana allin angelkunapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8, 10. † **2:15** Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

³ Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa chay jwisyu diya shipchamuyatinnagami, achka runakuna shamunqa paykuna munashanllapata yačhachikuq. Chaymi tukuy kriyiqkunamanta burlakar ima nishunqallapa kaynu nir: ⁴ Qamkunagami Jesucristo shamunqana nirqa yanqalla qischakayankillapa. Chaqa manachu kwintata qukanillapa: Unaymanta rukunchikllapakunamapis Jesucristumi shamuyanna nir kriyir, mana shamutinchu wanushallapana ima. Piru mana imapis pasashachu, tukuy imapismi unay rurakashannulla nir. ⁵ Chaynu nir imami chay paykuna munashanllata ruraq runakunaqa, mana kwintachanllapachu Dyusmi rimayninlawan syiluta rurashanta, chaynulla Dyus nitinmi yakumapis ashtutin chaki pachana kidaran nirqa. ⁶ Chaynulla manami kwintachanllapalamapischu imanutaq unay chay mana allin ruraqkunataqa Tayta Dyusqa kusala atun tamyawan tukchiran nirmapis. ⁷ Chaqa intrakayllapa: Imanutaq Tayta Dyusqa unay nisha karan, chaynullami kananpis chay tukuy mana allin ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay pachamapisshi limpu chay ninallawan rupachir tukchiyanaq jwisyu diyapiqa nir.

⁸ Chaynullapis kriyiq masiykuna, amami qunqankillapachu Amitunchikpaqqami uk diyaqa mil añu yupay, chaynulla mil añu-shuyapaqa uk diya yupay nir. ⁹ Chaynu nirgami intrachimanchikllapa paygami maydiya shamunanpaq arnimashanchikllapanulla kumpliyanqa nir. Nataq wakinkunagami ninllapa: Llullakusha karmi mana rikarimunnachu nir. Piru manami chaynuchu. Ashwanmi payqa manaraq shamurchu yarakuyan, wakinkunapis kriyir washakar amana kastigakasha kananllapapaq nir. ¹⁰ Piru Amitunchikgami, imanutaq uk suwakuqmaqa mana yačhayasha [tuta] shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa. Chaymi chaypiqa syilumapis tukuy chaypi kaqntin limpu tukukanqa. Chaynulla kay pachata tukuy iman kaqntintina Dyusqa limpu rupachir tukchinga.

¹¹ Chaymi tukuy imanukunayanaq nir yačharqa, qamkunamaqa Dyus munashannulla kusa allinkunalata rurar ima kawsankimanllapa. ¹² Chaynu Jesucristo shamuyanaq nir yarpur Dyusninchik munashanlatana rurashunllapa. Chaqa chaynu allinlatana rurayashallapaqa imanupiqqa daslamana shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay tyimpuqami syilumapis tukuy imantin ninawan limpu chullur tukukanqa. ¹³ Piru nuqanchikkunagami Tayta Dyus arnimashanchikllapa chay mushuq syiluta, chaynulla mushuq pachata yarayanchikllapa. Chaqa chaypiqami tukuy allin kaqkunallana kanqallapa.

¹⁴ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Amitunchik shamunankaman tukuy imatapis allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami Jesucristo shamurqa kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana ima uchayjunlamatapischu tarishunanllapapaq. ¹⁵ Chaqa yarpuyllapa, Amitunchik mana das shamurqami, intrachimayanchikllapa payqa tukuyлата washayta munayan nir. Kay nuqa nishushayllapanumi kusa munashanchik ukninchikllapa Pablupis iskribishushallapa, imanu Jesucristo yačhachikushannu. ¹⁶ Chaqa ukninchik Pablugami Dyus nitin chay kartankunapi iskribirqa kay willashuyashayllapanu iskribiran. Piru chay iskribishanllapaqami wakinkunaqa mana das intrakaypaqchu. Chaymi chay mana allita kriyir paykuna munashanta yačhachikuqkunamaqa mana intrakanllapachu. Chayraykumi ashwan ukmantana yačhachikunllapa, imanutaq Dyus nitin unay iskribikashakunata mana allita intrakar ukmantana yačhachikunllapa chaynu. Chaymi chaynu mana allinta yačhachikushanrayku kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹⁷ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata yačharllapanaqa allita kuytakankillapa. Chaynuqami chay tukuy mana allinta yačhachikuqkunamaqa amana ingañashunanllapapaq. Chaynulla amana allita kriyishaykillapamanta chiganchakanaykillapapaq. ¹⁸ Ashwanmi llakir ima mas allita washamaqninchik Amitunchik Jesucristuman qimikayta kamayllapa. Chaynuqa kusata yanapashunqallapa masta riqsinaykillapapaq paytaqa. Chaymi pay munashanllata ima rurankillapa. Chaynuqami kaynu nir alabankillapa Jesucristutaqa: “Kusala allinmi tukuy tyimpupaq mantakuq Amitunchikqa” nir. Chaqa paygami tukuy tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akraran apustulnir kananpaq. Manami kay kartalatachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkaq kaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsistapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunapanpaqqa. Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa yaĉhachikuranillapa kaynu nir: “Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala” nir. Mana allinta yaĉhachikuqkuna chaynu yaĉhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: “Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla” nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunallapaq.

Jesucristumi kawsachimaqinchikqa

¹ Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyllapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananmapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapaq. ² Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima qamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaqa rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq. ³ Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaparaykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanqa uklana yupay kawsanillapa, chaynu qamkunapis kanaykillapapaq. ⁴ Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapapaq tukuyinchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

⁵ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa Jesucristo kaynu intrachimashanllapatami qamkunatapis willashuyanillapa. Chaqa payqami nimaqllapa: “Taytanchik Dyusqami mana ima mana allintapis rurashachu” nir. Chaymi paypiqa mana imapis tutaparaqllapi yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk achkirachikuq yupay kashanrayku, imuraspis achkirachikun. ⁶ Chaynu pay katinmi, paywan karqa, amana mana allinkunata rurur uchakushunllapanachu. Chaqa uchakurlla kawsar nuqami kriyini nirqami, nuqanchiklla llullachikar chiqap kaqtaqa mana rurayanchikchu. ⁷ Piru mayqanpis kriyishanrayku imatapis allinlata ima rurargami, kusa achkila yupayna kawsayanchikllapa, imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka achka karllapamapis uklana yupay kawsayanchikllapa. Chaymi ashwan Tayta Dyuspa Wamran, Jesucristo yawarninta ichashanqa, tukuy uchanchikunamanta paqamashanchikllapana, Dyusninchikqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla kawsar niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyuspa naypanpi mana chiqapta rimashanchikrayku, nuqanchiklla llullachikayanchik. ⁹ Piru nuqanchiklla allita kwintata qukar nichuwan: Kusala uchayjunmi kani nir. Chaynu rurashaqami, kusala allin Taytanchik Dyusqa pirdunamashunllapa. Chaqa payqami tukuy imata allita rikar yaĉhaq kar, tukuy mana allin rurayashanchikunamanta washamashunllapa. ¹⁰ Piru Tayta Dyusqami nimananchikllapa tukuylashi uchayjun kanchikllapa nir. Chaynu uchayjun kayar, niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirqami Dyustapis llullapaq yupayna rikayanchik. Chaqa manari rimayninmatapis kwintachashanchikchu.

2

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqinchikqa

¹ Munashay wamrituykuna, tukuy kaytaqami iskribimuni qamkunapis allita intrakar amana uchakurnachu kawsanaykillapapaq. Piru mayqannikillapa imalapi uchakusha

katkillapaqami, kusa allinla Jesucristo qashan Tayta Dyuswan shumaqchar pullachashunqallapa. ² Chaqa Jesucristullami uchanchikllapamanta washamanallapapaq yawarninta ichar wanuran. Piru payqami wanuran, mayqanpis paypi kriyitinqa tukuykata washayta yarpur. Chaymi mana nuqanchikkunalata washamanallapapaqlachu wanuran, ashwanmi tukuyapaq.

³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, mantakushankunata allita kasurqa, chiqapta ya chanchikllapa paywan shumaqchakashana kanchikllapa nir. ⁴ Piru mayqanpis niyanman: Nuqaqami Dyusta riqsishana kani nir. Piru chaynu nir, Dyus mantakushankunata mana kasurqami, mana chiqapta Dyuswan pullachu. Chaqa llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa. ⁵ Nataq mayqanpis Dyuspa rimayninta chiqapta kasuqkunaqami, waran waranqa tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna kawsanllapa. Chaynuqami, ya chayan chikna Amitunchiklawanna kawsanchikllapa nir. ⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunaqami, imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi karmapis kusa allinlata kawsaran, chaynu kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, imanu llakipanakur kawsanaykillapapaq nir kanan iskribir willashuyanllapa chayqa manami uk mushuq mantakuy imachu. Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq Jesucristupi kriyiq qallaritkillapaqami, imanu imanu rurakawsanaykillapapaq nir willashuranllapa Tayta Dyusqa. Chaymi chay nishushanllapallata kananpis willashuyanllapa. ⁸ Piru kananqami, kayta willar iskribirshuyanllapa chayqa mushuq yupay katin, mas das intrakankillapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapaq. Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristumaqa kawsaq chaynu kar, uknikillapamatapis llakipayankillapana kanqa. Chaynuqami qamkunaqa waran waranqa chay tutaparaqmanta lluqshirna, ashwan achkillapina kawsanaykillapa kanqa.

⁹ Chaymi allita intrakankillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkillapina kani niyanman. Piru chaynu niyar mana ukninta llakipar chiqanirqami, tutaparaqllapiraq kawsayan. ¹⁰ Piru mayqanpis ukninkunata llakipaqkunaqami achkillapina kawsayan. Chaymi chaynu allita rurakawsanaykillapami, mana imanupis dyabluqa mana allinkunata rurachiytaqa puytinqanachu. ¹¹ Nataq ukninkunata mana llakipar chiqanirqunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana ya chanchillapachu maymanmi riyani nirmapis. Chaynuqami kawsanllapa chay mana allinta rurachikuq dyablu limpu syiguyashata yupay dijashanrayku.

¹²⁻¹⁴ Munashay wamrituykuna, Taytanchik Dyusqami Wamran Jesucristurayku uchaykillapamanta washashushanllaparayku, paytana riqsishaykillapa.

Chaymi kananqa unayna kriyishaykillaparayku uk tayta yupay kaqkunata iskririshunllapa. Chaqa qamkunaqami kay pachamapis manaraq kayatinchu Jesucristuqa karallana, chay paytami riqsishaykillapana.

Chaynulla qamkuna unaykaqna kriyishaykillaparayku musu kaqkunatapis iskririshunllapa. Chaqa qamkunaqami, Jesucristo nishankunata allita kasurlla kawsashaykillaparayku kusalata shachinakuq kar, chay mana allinta rurachikuq dyablumatapis binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunapapaqqa yarpushunllapachu

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Amami kay pachapi kaq mana allin kaqkunapaq, chaynulla imakuna kaqkunapapaqqa yarpushunllapachu. Chaqa mayqanpis kay pachapi kaq chay mana allin kaqkunapapaq, chaynulla chay iman kaqkunapapaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyuswan kayta mana puytinchu. Ashwanmi chay mana allin kaqkunapapaq, chaynulla chay iman kaqkunapapaq yarpurlla kawsanllapa. ¹⁶ Chaqa allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq ima mana allin kaqkunaqami kaykunata rurallapata munan. Tukuy ima mana allin kaqkunata munar rurallapata, chaynulla imatapis rikar kusata munallapata, ashwan ya char manaqa kusala imayjun karmaqa kusalata alabakanallapata ima munan. Piru tukuy kaykunaqami mana Dyusmantachu, ashwanmi chay mana allinta rurachikuqkunamanta chaykunaqa. ¹⁷ Piru chaynu mana allinta rurachikuyar imapismi, kay pachamanta kaqkunaqa limpuna tukukayan tukuy mana allin imantin. Ashwanmi Taytanchik Dyus munashannu ruraqkunaqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Juanmi ya chachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapapaq

¹⁸ Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami chashushana. Chaqa qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa, chay diyakunaqa, Jesucristupa kuntran rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa kuntranakunaqa kusala achka rikarimushallapana. Chaynu katinmi, ya chanchikllapana kay pacha tukunanapaqgami, manana maychu nir. ¹⁹ Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa, kay nuqanchikkunallamanta lluqshishallapa.

Piru chiqaptaqami mana nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa nuqanchikkunamanta karqa mana ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy chay pasashankunaqami, kasha allita yaçhanallapapaq paykunaqa mana chiqaptaqa Jesucristupiq kriyishallapachu nir.

²⁰ Piru qamkuna allita kriyiqkunawanqami, manana chaynuqa pasanqanachu. Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa Santu Ispiritunta qushushanllaparayku chiqapta intrakankillapana mayqanmi Jesucristuqa nirmapis. ²¹ Chaqa qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir allita intrakashaykillaparayku iskribishunillapa. Chaynullami kusalata intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa manana llullakuyta puytinnachu nir. ²² Piru chay llullakuqqami, Jesucristupaqa kaynu ninlapa: Manashi payqa Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay paykunami Jesucristupa kuntranqa. Chaqa paykunaqami Jesucristupa kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla Wamrantapis mana kwintachar disprisyanllapa. ²³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristupi mana kriyiqkunaqami, Taytan Dyuspipis mana kriyiyta puytinchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran nir, kriyiqkunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywana kanqa.

²⁴ Chayraykumi qamkuna kriyiqkunaqa, chay imanushashanllapapapaq nir puntamanta-pacha yaçhachishushanllapataqa allita yarpur, ama qunqarchu shunquykillapapi purichinkillapa. Chaymi chaynu uyakushaykillapapi tukuy shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis pullalla kayankillapa kanqa. ²⁵ Chaqa Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy tyimpupaqa kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata willar imaqami, iskribishuyanillapa allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama ingañakanaykillapapapaq. ²⁷ Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu Ispiritunta qushushanllapawanna kankillapa. Chayraykumi mana ministinkillapanachu mayqanpis yaçhachishunanllapapapaqa. Chaqa Amitunchikmanta Santu Ispiritunllami tukuy mana yaçhachaykillapamatapis intrachishuyanllapa. Chaymi chay intrachishuyashanllapataqa kusala chiqap kar, mana ima llulla imalamapischu. Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu intrachishushanllapanulla Jesucristupi allita kriyir maydiyapis shachinakunkillapa.

²⁸ Chayraykumi kananqa munashay wamrituykuna, allita yarpur ima Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya Jesucristo kusala mantakuyninwan rikamaqninchikllapa shamutinga, kusa aligrila paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pingakur imalamapischu. Chaymi ashwan paywan pulla rinallapapaq listuna kashunllapa. ²⁹ Chaqa allita yaçhankillapa, Jesucristuqami imatapis karanlata rurana nir. Chaymi chayta allita yaçharqa, pay yupay imatapis karanlata ruraqkunana kankillapa. Chaynu karqami, manana ukmanta yarpurnachu chiqap Dyuspa wamrankunana kayankillapa kanqa.

3

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukar yarpuyllapa: Taytanchik Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun kashallapamapis kusalata llakipar wamrankuna kanallapapaq riqsi-mashanchikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Piru chay mana kriyiq runakunaqami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana wamranpaq yupaychu rikamanchikllapa paykuna Dyusta mana riqsisanllaparayku. ² Chaymi kusala munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Nuqanchikkunaqami kananqa Dyuspa wamrankunana kanchikllapa. Piru manaraqmi yaçhanchikllapachu chay tyimpuqa imanusha kusa shumaq kashunllapa nirqa. Nataq Jesucristuqami nimanchikllapa, maydiya pay pullakumanallapapaq shamutingashi pay payllata rikar, pay yupay kusala shumagna kashunllapa nir. ³ Chayraykumi maydiyaqa Jesucristuwanna kayashaq nir kunfyakashanchikrayku, kananlla tukuy uchanchikkunata dijar, allinkunalata rurana kawsashunllapa, imanutaq Jesucristumaqa allinlata kawsaq chaynu.

⁴ Kriyiq masiykuna, allita kuytar kawsankillapa. Chaqa imalapis uchakurqami, Dyus mantakushantaqa mana kasurnachu uchakushana rikarinchik Dyuspa naypanpiqa. ⁵ Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapa Jesucristuqami mana ima uchayjunlamapischu karan nir. Chaynullami yaçhayankillapapis payqami shamuran wanur chay runakunapa uchankunata limpu chingachiq nir ima. ⁶ Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima kasha katinmi, payllawan maydiyapis kawsaqkunaqami, manana uchakurllaga kawsannachu. Nataq chay uchakurlla kawsaqkunaqami, Jesucristutaqa mana rikasha,

chaynulla mana riqishallapalamapischu. ⁷ Munashay wamrituykuna, amami mayqanpis inga'ashunqallapachu. Chaqa mayqanpis allinlata ruragkunaqami, paypis allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla chaynu. ⁸ Piru chay mana allinta rurarlla uchakuqkunaqa dyablupa kaqninkuna. Chaqa ya'chashaykillapanulla dyabluqami unaymanta-pacha uchakuran. Chaynu uchakur tukuy mana allin rurashankunata limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa Wamran Jesucristuqa shamuran.

⁹ Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran kaqkunaqa, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashanqa chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus akraatin mushuqumanta nasisha yupay, wamranna kashanrayku. Chaynu karmi, ima mana allinta rurarmapis Dyusninchikpa naypanpi shumaqchakarna allinlata rurar kawsayta puytin, Dyus paywan kar yanapashanrayku. ¹⁰ Piru imanu katinmapismi runakunataqa dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyuspa chiqap wamran, chaynulla mayqankunami dyablupa wamran nirmapis. Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, chaynulla mana ukninkunata llakipaqqunaqa, manami Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

¹¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna puntamanta-pacha kriyiq qallaritkillapaqa, kaynu kawsanaykillapapaq nir ya'chachishuranllapa: Uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsankillapa nir. ¹² Chayraykumi ama nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa chay kusala mana allinta rurachikuqqa kaqnin kar, ukninta wanuchiran chaynu chu kashunllapa. ¡Ma yarpuyllapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa wanuchisha kasha kanqa? Chaqa Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa ruraynin mana allin kashanraykula. Nataq uknin rurayashanqami kusala allin kayaq.

¹³ Kriyiq masiykuna, amami llakir yarpupakunillapachu, chay mana kriyiq runakuna çhiqnishutinllapapis. ¹⁴ Ashwanmi imanu katinpis ukninchikllapataqa llakipashunllapa. Chaqa nuqanchikkunaqami ya'chanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, ukninchikta llakipanaq kanchikllapa nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa. Chaymi nuqanchikkunamaqa uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq wanunallapapaq kasha karmapis, kananqa ashwan tukuy tyimpu kawsanallapapaqna nimashanchikllapa Jesucristuqa. ¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Chay mayqanpis ukninta mana llakipar çhiqniqkunaqami uk wanuchikuq yupay. Chaqa allitana ya'chankillapa tukuy wanuchikuqkunaqami mana imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan kawsayta puytinchu nir. ¹⁶ Piru nuqanchikkunaqami allita ya'chanchikllapa imanumi llakipanakuyqa nir. Chaqa Jesucristumi llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku. Chaymi imanutaq Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkunapaq, chaynumi nuqanchikkunapis ukninchikkunata yanapayarlla wanunapaq karmapis wanuyapaq. ¹⁷ Yarpushunllapa: Uk runa kusala imayjun kanman. Piru chay runaqa rikayanman ukninkuna imakunata ministiqta. Chaynu rikarmapis mana imalapimapis yanapayanmanchu. Chaynu ukninta mana llakiparqa çimanutaq tukuy shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanqa? Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis llakiyanqachu. ¹⁸ Chayraykumi munashay wamrituykuna, ukninchikta llakiparqa ama shiminchiklawanchu llakipani nishun. Ashwanmi imatapis paypaq allinta rurar yanapar imana rikachikushun chiqapta paypaq llakinchik nirqa.

¹⁹ Chaynu ukninchikkunata chiqapta llakipar imanaqami allitana ya'chashunllapa chiqapta Dyus munashanta rurayanchikllapa nir. Chaynullami ya'chashunllapapis chiqaptana Dyuspa wamran kanchikllapa nir. ²⁰ Piru chaynu Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamashanchikllapana katinmapis shunqunchikpi yarpunchikllapa, çTayta Dyusqachu chiqapta llakipamasha kanqa? nir. Chaynu nir nuqanchiklla chay uchanchikllapapaq yarpushallapamapismi, tukuy imata ya'chaq Tayta Dyusqa ya'chamayanchikllapana nuqanchikkunaqa mana uchayjunnachu kar, chiqap paypa wamrankunana kanchikllapa nir.

²¹ Chaymi munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Shunqunchikpi, yarpuyinchikpi Tayta Dyusqami tukuy uchaykunamantaqa chiqapta llakipamasha nir, mana uchanchikkunapaq yarpurnachu ashwan Tayta Dyuspa naypanmanqa kusa aligrilana ima qimikashunllapa. ²² Chaymi Taytanchik Dyusqa imata ministir ma'ñashallapamapis yanapamashunllapa, pay mantakushankunata kasur, munashanlatana rurashanchikllaparayku. ²³ Chaqa mantakushanqami kaynu nimayanchikllapa: "Wamran Jesucristupinashi kriyishunllapa, chaynulla ukninchikllapa ukninchikllapashi llakipanakushunllapa, imanutaq pay nimashanchikllapanulla" nir. ²⁴ Chaymi Dyus nishankunata kasuqkunaqa paywan kawsanllapa, chaynulla Taytanchik Dyuspis paykunawan kawsan. çImanumi ya'chanchikllapa Dyusqa nuqanchikkunapi

kawsayan? nirqa. Chaytaqami yaĉhanchikllapa, Santu Ispirituta qumashanchikllapa shunqunchikllapapi kawsashanrayku.

4

Yaĉhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay pachapiqami kusala achka llullakuqkuna rikarimushallapa. Chay paykunami purinllapa Dyus nishantami yaĉhachikunillapa nir. Chaymi nishaykillapapis: Amami das ingañakankillapachu. Ashwanmi allita rikar ima yaĉhanchikllapa, chiqaptachu Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana nir. Chaqa kay pachapi yaĉhachikuqkunaqami, wakinkunaqa mana Dyusmantachu. ² Chaymi chaynu allita rikar yaĉhar kwintata qukashunllapa mayqankunami Dyusmantaqa nirmapis. Piru qamkunaqami das kwintata qukayta puytinkillapa. Chaymi mayqanpis, Jesucristuqami Dyusmanta kay pachaman shamur, nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran nir yaĉhachikuqkunaqami, Dyusmanta chiqap Ispirituwan kaqkunaqa. ³ Nataq mayqanpis, Jesucristuqami mana Dyusmantachu niqkunaqami, mana Dyuspa Ispiritunwanchu. Tukuy chaynu niqkunaqami Jesucristupa kuntran kar, dyablumanta. Chaqa qamkunaqami unaymanta-pacha chaynu Jesucristupa kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana karaykillapa. Chaymi ashwan kananqa kay pachamanqa rikarimushallapana.

⁴ Piru munashay wamrituykuna, chaynu mana allinkunata yaĉhachikuq rikarimusha katinmapis, amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Chaqa qamkunaqami Dyuspi kriyishaykillaparayku, Santu Ispiritu qamkunapi kawsayan, chayqami kusala pudirmiyjun ima chay llullakuq dyablumantaqa. Chaynu katinmi ashwan chay dyablumanta kar, llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunataqa limpu binsishaykillapana. ⁵ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, Jesucristupa kuntran. Chaymi chaynu Amitunchikpa kuntran kar, mana allinta yarpushanlamanta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta mana kasunaqkunaqa, kusalata uyakur kasunllapa. ⁶ Piru nuqanchikkuna-shuyupaqa Dyusmanta kanchikllapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikushallapaqa uyakur kasumanchikllapa. Piru Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana kasukunllapachu. Chaymi chaynu yaĉhachikur ima dasla rigsiyta puytinchik, mayqanmi Dyusmanta kaq chiqap Ispirituwan, chaynulla mayqanmi chay llullachikuq ispirituwan nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

⁷ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushuwanllapa. Chaqa Dyusninchikmaqa llakipamanchikllapa. Chaymi mayqanpis llakipakuqqa Dyuspa Wamranta, chaynulla Dyustapis chiqapta rigsin. ⁸ Piru mayqanpis mana llakipakuqgami Dyusta mana rigsisshachu. Chaqa Taytanchik Dyusmaqami kusala llakipakuq-ari. ⁹ Chaymi Taytanchik Dyusqa llakipamanchik nirqa intrachimanchik uklayla Wamran Jesucristuta washamanallapapaq kay pachaman kaĉhamushanwan. Chayraykumi Jesucristupi kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta aypanallapapaqna kanchikllapa. ¹⁰ Piru Taytanchik Dyusqa manami nuqanchikkuna paypaq llakishanchikllaparaykuchu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi pay llakipamashanchikrayku, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin wanur, uchanchikunawanna kidaran. Chaynuqami Dyusninchikpaqqa manana uchayjunpaqnachu rigsikasha kanallapapaq.

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, imanutaq Dyusmaqa kusalata llakipamashanchik, chaynullami nuqanchikkunapis ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushunllapa. ¹² Chaqa nishaykillapa: Manami mayqanlapis Taytanchik Dyustaqa rikashalamapischu. Piru nuqanchikkuna ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushanchikllaparaykumi, Taytanchik Dyus nuqanchikkunapi katin, ashwan masta llakipanakur imana shumaqta kawsayanichikllapa. ¹³ Chaymi nuqanchikkunaqa Tayta Dyuswan kawsayanichikllapa nir yaĉhanallapapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. ¹⁴ Piru nuqakunaqami, Jesucristutaqa rikasha kanillapa. Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta Dyusqami Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, uchanchikllapamanta tukuyлата washamanallapapaq nir. ¹⁵ Chayraykumi mayqanpis, Jesucristuqami Dyuspa Wamran niqkunaqa Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paykunawan kawsayan.

¹⁶ Chaynami nuqanchikkunaqa yaĉhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala llakipakuq-ari. Chaymi yaĉhanchikpis chay mayqanpis llakipakuqgami Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paywan kawsayan nir. ¹⁷ Chaynumi Jesucristuwan kawsarqa mas allita yaĉhachik imanumi llakipanakuyqa nir. Chaymi chaynu llakipanakurqa chay jwisyu diya ĉhamutinmapis manami manchakur pinqakushunllapalamapischu. Chaqa nuqanchikkunaqami pay llakipamashanchiknu,

llakipanakur imaqa imanutaq Jesucristumaqa, chaynuna kashunllapa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyusunchik munashanta rurar kawsarqami, mana imalapaqpis manchakur kawsayta puytinchikchu. Chaqa allita llakipakur kawsaqqami, tukuyta chay manchakuykunataqa mana kwintachannachu. Piru mayqanpis manchakurlla kawsaqqami manaraq allita rigqishachu, imataq llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita rurashanrayku Dyusqa kastigamanqa nir manchakurlla kawsayan.

¹⁹ Taytanchik Dyus puntata llakipamashanchikllaparaykumi, nuqanchikkunapis paypaq llakinchiqlapa. ²⁰ Piru imanupiqqa mayqan kaynu niyanman: Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir. Chaynu niyar mana ukninta chiqapta llakiparqami, chay rimaqqa kusala llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana llakiparqa, imanunari mana rikayashan Tayta Dyuspaqmaqa llakinqa. ²¹ Chaqa Jesucristumi kaynu nir mantakuran: “Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta llakiqqami, uknipaqpis llakinqa” nir.

5

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristupiqqa kriyipaqa

¹ Kriyiq masiykuna, mayqanpis Jesucristuta payqami Dyuspa Wamran kar washamanchik nir kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa wamrankuna. Chaqa yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspaq llakiqkunaqami Dyuspa wamrankunapaqpis llakin. ² Chaymi Taytanchik Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantakushankunataqa rurayanchikllapa. Chaynuqami yaçhayanchikllapa Dyuspa kaq tukuy wamrankunatapis llakipayanchikllapana nir. ³ Chaynulla Tayta Dyuspaq llakirqami, chay mantakushankunata kumpliyanichik. Chaqa chay mantakushankunaqa manami uk kusala llashaq yupaychu. ⁴ Chaqa Dyuspa tukuy wamran kaqkunaqami binsiyta puytinchik kay pachapi mana allin kaqkunataqa. Chaynulla chay kriyishanchikraykumi washakashanchik chay tukuy mana allin kaqkunamantaqa. ⁵ Chaymi mayqanpis Jesucristuqa Dyuspa chiqap Wamran nir kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana allin kaqkunataqa binsiyta puytin.

Imanumi Jesucristupaqa intrakayta puytinchikllapa

⁶ Allita intrakashunllapa: Amitunchik Jesucristo Tayta Dyusmanta shamusha nirqami, kaykunarayku yaçhayta puytinchik: Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar yakupi shutikushanrayku, chaynulla wanur yawarninta içhashanrayku ima. Chaymi paypaqqa yaçhayta puytinchik mana yakupi shutikushanraykulachu, ashwan chay wanur yawarninta içhashanraykupis yaçhayta puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi chayqa nir intrachimashanchikllapa. Chaymi Santu Ispiritu intrachimashanchikllaparayku, kunfyakanchikllapa. Chaqa payqa chiqaptari riman, mana llullakurchu.

⁷ Chaymi qashan nishaykillapa: Kay kimsakunaraykulami, allita intrakayta puytinchik Jesucristupaqqa: ⁸ Santu Ispiritu intrachimashanchikrayku, yakupi shutikushanrayku, chaynulla kruspi wanur yawarninta içhashanrayku ima. Piru kay kimsakunaqami chayllata intrachimanchikllapa Jesucristupaqqa. * ⁹ Chaqa allita yarpushunllapa: Imanupimaqa uk runa imalata willamashallapamaqa kriyinchikllapa. Chaynu runa masinchik willamashallapa kriyirqa, ashwan Tayta Dyuslla Wamran Jesucristupaq willamashallapamaqa kusala chiqap kashanrayku kriyinaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari chaynu intrachimanchikllapa Wamranpaqqa. ¹⁰ Chaymi mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuy shunqunwan kriyir, payqami Dyuspa chiqap Wamran ninllapa. Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa llullata yupay rigsinllapa. Chaqa manari kriyinnlapachu Tayta Dyus Wamran Jesucristupaq nishanpiqa. ¹¹ Chaqa Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristupaq willamashanchikllapapi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa. ¹² Chaymi mayqanpis Tayta Dyus, Wamran Jesucristupaq nishanpi kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami mana tukuy tyimpu kawsaytaqa puytinllapachu.

Juanmi tukunananta kunsijakun

¹³ Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupi kriyiqkunatami iskribishunillapa kay kartata, yaçhanaykillapapaq kriyishaykillaparayku tukuy tyimpu kawsanaykillapapaqna kankillapa nir.

* **5:8** Uk iskribikashakunapiqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq syilupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa. ⁸ Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanallapapaqqa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta içhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

¹⁴ Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchikkunaqami kusalata kunfyakanchikllapa, Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami yaçhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay munashannuta mañakushaqa uyamanchikllapa nir. ¹⁵ Chaymi imanutaq yaçhanchik Tayta Dyusman mañakushaqa uyamanchik nir, chaynullami yaçhayta puytinchikpis payqami mañashanchikpipis yanapamayanchikllapa nir.

¹⁶⁻¹⁷ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu imalata mana allinta ruraraqami Dyuspa naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru chaynu uchakusha karmapis, Tayta Dyusman mañakushaqa llakipamanchikllapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa ima mana allinta rurar uchakuqta rikarqami, Taytanchik Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq chay uknikillapataqa. Chaynuqami chay uknikillapaga washakashana kanqa. Piru mayqanpis Dyusninchikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy tyimpupaqna wanunanpaq kayarmapis, kusala mana allinkunata ukkunata yaçhachiyatinqa, amami paykunapaqqa mañakunkillapalamapischu.

¹⁸ Piru allita yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspi kriyishanrayku, pay chiqap wamranpaqna riqsitinqami, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashan chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu. Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristuqami mana imuraspis dijar kuytamashallapaqa, mana imanupis imanachimayninchikta puytinchu chay dyablupa. ¹⁹ Chaqa nuqanchikkunaqami, yaçhanchikllapa kriyishanchikllaparayku Dyusninchikpana kanchikllapa nir. Piru chay wakin mana kriyiqkunaqami chay dyablupa kar, kusala mana allinta rurarilla kawsanllapa.

²⁰ Nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa Dyuspa Wamran Jesucristuqami shamuran Taytan Dyusta allita riqsichimanallapapaq nir. Chaymi nuqanchikkuna kriyiqkunaqa allitana kriyir Jesucristullawanna kawsanchikllapa. Chaqa chiqap kaq Jesucristuqami qumanallapapaq nisha tukuy tyimpupaq kawsaytana.

²¹ Chayraykumi munashay wamrituykuna, allita kuytakar ima, amami chay runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunataqa adurankillapalamapischu.

Chaynumi kanqa.

2 Juan

Juanpa ishkey kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, * nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, qamkunata Dyus akrar paypana kanaykillapapaq nishushallapa katinmi iskrishunillapa. Chaqa Jesucristupi allita kriyishaykillaparayku mana qungashurllapa, kusalata qamkunapaq yarpukuni. Piru manami nuqalachu chaynuqa yarpushuni, ashwanmi tukuylla chiqap kaq Amitunchikpi kriyiqkunaqa qamkunapaqqa kusalata yarpunllapa. ² Chaymi nishaykillapa: Qamkunapaqgami kusalata yarpuni chiqap kaq, Jesucristuta kay shunquyllapapi purichiq kar. Chaqa chay chiqap kaqgami, mana uk ratulapaqchu nuqanchikkunawanqa, ashwanmi tukuy tyimpupaqna. ³ Chaymi kananqa mañakuni qamkunapaq Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan pulla kusalata yanapar, llakipar ima kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami chay chiqap kaqlapina kar, llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

⁴ Piru kananqami nuqaqa kusalata aligriyani. Chaqa qamkunamanta kriyiq masakikunatami tarisha kani, qamkuna yupaylla Dyus munashannulla, chiqap kaqta rurar kawsaqlapata. ⁵ Chaymi munashay kriyiq masiykuna, kananqa rugashunillapa ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata llakipanakur ima kawsanallapapaq. Piru kaynu nishurllapaqa, manami uk mushuq mantakuyta imachu iskrishuhuanillapa. Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa unaymanta-pacha Jesucristuqa nimashanchikllapallana karan. ⁶ Chaqa Taytanchik Dyus mantakushankunaqami intrachimanchikllapa llakipanakur ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay mantakuykunata puntamantapacha intrakashaykillapanulla uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Juanmi yačhachikun mana allinta yačhachikuqkunapaq

⁷ Kriyiq masiykuna, allitami intrakayllapa, kananmi achka mana allinta yačhachikuqkuna rikarimushallapa. Chaymi paykunaqa kaynu yačhachikunllapa: “Jesucristuqami Dyusmantaqa mana nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunchu shamusha” nir llullachikur yačhachikunllapa. Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis chaynu nir yačhachikutinga yačhankillapana wakqa mana chiqap yačhachikuq kar Jesucristupapaq kuntran nir. ⁸ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa imanupiqakish chay mana allin yačhachikuqkunata kasur, Jesucristumanta imata karanlata aypanaykillapapaq karan chayta mana aypatkillapachu. Ashwanmi ima rurayashaykillapapiqa Jesucristupi yarpur rurayllapa.

⁹ Chaqa mayqanpis Jesucristo yačhachikushanmanta ukmanta yačhachikuqgami mana Dyusmantachu yačhachikuyan, chaynulla Dyuswan kaytapis mana puytiyanchu. Piru mayqanpis Jesucristupaq yačhachikuqgami, Taytanchik Dyuswan pulla kar, Wamran Jesucristuwanpis pulla kawsayta puytin. ¹⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqan wasikillapaman čhar Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus nishannu yačhachishuqllapa qallaritinga amami samachinkillapalamapischu wasikillapapiqa. ¹¹ Chaqa mayqanpis chay mana allinta yačhachikuqta wasinpi samachiqgami, ashwan chay mana allin yačhachikuyashanpi yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, kanmi masraq willar ima animachishunayllapapaq. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskrishunillapa. Ashwanmi Dyus munatinga mana tardarchu rikashuqllapa shamuyta yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq. ¹³ Chaynullami kaymantapis chay qamkunata yupay, Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis, qamkunapaq saluduta kačhamun.

Chaynumi kanqa.

* 11 Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiqtapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskrishunillapa.

3 Juan Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, kusala munashay kriyiq masiy Gayo, kay kartata iskrishuni. Chaqa qampaqmi kusalata llakini ima.

² Kriyiq masiy Gayo, yaçhanimi qamqa kusa allinta puriyanki Dyusninchikwan nir. Chaymi Taytanchik Dyusman kusata mañakuni, pay yanapashutin ama imapis pasashutin, allinla ima kanaykipaq. ³ Chaymi wakin kriyiq masikikuna watukumaq çhamur parlamasha qampaq, kaynu nir: Qamqashi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata rurar kawsanki nir. Chaymi chaynu nimarlapaqa, kusalata aligriyachimashallapa. ⁴ Chaqa tukuy nuqallapi ima katin aligriyanaymantaqami, ashwan masta aligriyachiman, qamkuna wamray yupay kaqkunaqashi chiqap Jesucristo munashannulla rurar kawsankillapa nir yaçhashayrayku.

⁵ Kriyiq masiy, qam chay uknikunata ima ministishanpi yanaparqami kusala allinta rurayanki. Chaynulla yanapayankipismi, chay uklawmanta kaq kriyiq masikikunatapis. Chaqa chaynu rurarqami ashwan kusala mas allinta rurayanki.

⁶ Chaynu yanapakushaykiraykumi, runakunaqa qamqashi kusalata llakipanki paykunataqa nir, tukuy kriyiqkunapa naypanpi rimasha. Chaymi kusalata kananqa rugashuni chay ukninchikkuna Dyus munashanta yaçhachikuq riqkunata ima ministishanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa, Amitunchikpa kusala shumaq rimayninta nir yaçhachikunanllapapaq. ⁷ Chaqa paykunaqami Jesucristupaq yaçhachikunanpaq kusalata yarpushallapa. Piru chaynu yaçhachikuq rinanpaqqa manami ministishachu chay mana kriyiq runakuna yanapanantaqa. ⁸ Chayraykumi nuqanchikkuna yanapayta puytinchikllapa paykunaqa nir yaçhachikunanpaq, chiqap kaq Jesucristupaqqa.

Diótrefes mana allinta tukushan

⁹ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunaman iskrishimuray uk kartata. Piru chay qamkunapimi kan uk runa Diótrefes shutiq. Paymi chay ima nir iskrishushayllapapaq mana allintachu yarpun. Ashwanmi pay munashannulla rurachishurllapa ima, kusala mantakuq ima kanayan. ¹⁰ Chayraykumi nuqa rikashuqllapa shamurqa, chay runataqa qayachimur allita parlashaq. Chaqa nuqami yaçhasha kani, chay runaqashi kusala mana allin kwintunkunawan, chaynulla llullakur ima rimar purin, nuqakunapaq nir. Chaynullami yaçhashapis kani, chay runaqashi kriyiq masinchikkuna yaçhachikur çhatinmapis mana samachinchu. Chaymi ashwan wakin kriyiqkuna samachikushaq nitinllapamaqa mana samachikunanllapata munar chay kriyiqkunapa tantakananllapa wasimanmatapis itakar manana tantakananllapamatapis munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiy, amami chay mana allinta rurayashanllapakunata ima rurarchu, allin kaqlata rurar kawsankillapa. Chaqa chay allinta ruraqkunaqami Dyuswan kawsanllapa. Piru chay mana allinta ruraqkunaqami, Dyustaqa mana rikar riqsishallapalamapischu.

¹² Piru chay ukninchik Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir kriyishanrayku, kusa allinlata rurar kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap kaqpi kriyir allinlata rurashanrayku, wakin rikaqkunapis kusa allinlata rimanllapa paypaqqa. Chaynullami nuqakunapis, payqami kusa shumaqta kawsan nir rimanllapa. Chaqa qamqami yaçhanki imata rimarpis chiqap kaqlata rimanllapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiy Gayo, kusala achkaraqmi kan willashunaypaqqa. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskrishir willashunaypaqqa. ¹⁴ Chayraykumi mana tardarchu daskaqla shamunayani rikashuq, chaypinami qam qamllawanna parlanapaq.

¹⁵ Jesucristumi yanapar kusala shumaqta kawsachishunqa. Kaymanta kaq kriyiq masinchikkunami qampaq saluduta kaçhamun. Piru kriyiq masiy rugashayki, saludapanaykipaq chaypi kaq tukuylla kriyiq masinchikkunatapis.

Chaynumi kanqa.

Judas Judaspa kartan

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman qukuq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĥachikuqkuna puriran kaynu yaĥachikur: “Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq” nir. Chaynu mana allinta yaĥachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyingallapa nir. Chaymi kay kartata kaĥaran chay mana allinta yaĥachikuqkunata ama uyakunapaqchu nir.

Judasmi saludakun

¹ Nuqa Judas Santiagupa ukninmi, Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi, kay kartata iskribimuni qamkunata Taytanchik Dyus llakipar akrashushallapa kaqkunaman. Chaqa maydiyapis Jesucristullami yanapashuyanllapa, paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq. ² Chaymi Jesucristuta kusalata mañakuni llakipar yanapashurllapa, kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq.

Judasmi mana allinta yaĥachikuqkunapaq intrachikun

³ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqami kusalata yarpusha kani iskribir masta intrachishunayllapapaq imanumi nuqata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuqa washamashanchikllapana nir. Piru kananqami kusalata rugar willashaykillapa, chay kriyishanchikllapanulla maydiyapis shachinakunallapapaq ama chiqanchakarnachu nir. Chaqa yaĥashanchikllapanu Taytanchik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucristupi tukuylla kriyiqkunalashi washakashana kashunllapa nir. ⁴ Tukuy kaykunataqami nishuyanllapa, chay llullakur yaĥachikuqkuna kusala achka rikarimushanllaparayku. Piru chay runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiqkunaqa unay may tyimpumanta-pacha nishallana kayaq, paykunaqashi kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa nir. Chaymi chay kusala mana allinta rurar kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi kriyiq tukur, “Kriyishanchikraykumi, imatapis munashanchiknulla rurayta puytinchik” nir llullakur yaĥachikunllapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy imapa amun kaq Amitunchik Jesucristutaqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĥachikuqkunaqami kastigakanqa

⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĥayatkillapamapis, kaytami yarpunaykillapata munani: Amitunchikmi Israel runakunata Egipto pwiblumanta washar tukuyllata llugshichimuran. Piru Israel runakunaqami, mana tukuyninga kriyiqkunachu karan. Chaymi chaynu llugshichimushana karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu wanuchir tukchiran. ⁶ Chaynullami wakin angelkunamapis Dyuswan kayashanmanta chiqanchakar, imata ruranaq nishanta mana kasurchu, kuntranna tikrakanllapa. Chaymi ashwan paykuna munashannulla rurashanrayku, Dyusqa kusala manchaypaq tutaparaqlla uchku ruri mayman itakuran kadinakunawan watar. Chaymi chaypina yarakuskinanllapapaq chay kusala manchaypaq jwisyu diya ĥamunankaman. ⁷ Chaqa imanutaq unaymaqa munashanllapalata rurar uchakuranllapa, chaynu yupaymi Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay pwiblupa shipchanpi kaq pwiblitukunapimapis mana allinta ruraqkunapaqna tikrakanllapa. Chaymi chay pwiblupiq runakunaqa warmiwan yupay ullqpuralla punuqllapa. Chaynulla kusala ukman saqra imakunata ima ruraqllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa chay runakunawanqa piñakur, kusala manchaypaq ninawan kastigaran. Piru chay kastigashan imaqami kay tyimpupi kawsaqkunapaqqa sirbimanichikllapa, intrakarna amana chay tukuy tyimpupaq ninawan kastigakasha kanallapapaq.

⁸ Piru chaynu katinmapis chay mana allinta yaĥachikuq runakunaqa mana intrakanar, paykuna munashanllata rurar kawsanllapa. Chaymi ashwan mana imatapis kasuyta munanllapachu. Chayraykumi, paykunaqa yanqa runakunalla karmapis mana mayqantapis kwintacharchu, Dyus akrashan kaq mantakuqkunapaq, chaynulla chay kusala pudirniyjun kaq angelkunapaq, chay mana allin kaq angelkunapaqmapis, kusala mana allinkunata ima rimarlla kawsanllapa. ⁹ Chaqa allita yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa angelninkunamaqa manami mayqanpaqpis kusala mana allinkunata rimanllapachu. Imanutaq kusala pudirniyjun Tayta Dyuspa punta angelnin Miguelpaqami, Moisespa kwirpunta kitanakunapaq dyabluwan maqanakuyarmapis chay dyablutaqa manami

niranchu: “Kusala saqra dyablu, kanan-shuypaqami kastigakashana kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran: “Amitunchikmi rikar yačhar imata rurashaykinulla kastigashunqa” nir. ¹⁰ Piru chay mana allinta yačhachikuq runakunaqami, mayqanpaqpis sunsunulla rimanllapa, mana kwintacharchu. Chaymi paykunaqa kawsanllapa kwirpun munashanllata rurar, imanutaq animalkunamaqa kawsan chaynu. Chaymi kusa mana allinta rurar uchakushanllaparayku Dyuspa naypanpiqa kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹¹ Imananqallaparaq chay mana allinta ruraq runakunaqa! Chaqa paykunaqami, imanutaq Cainmaqa kusala mana allinta rurar kawsaran, chaynullami kawsanllapa. Chaynulla imanutaq Balaammaqa qillayta munashanrayku Dyusmanta chiqanchakaran chaynu kawsanllapa. Chaymi imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa Tayta Dyusta mana kasuranchu, chaynullami kay runakunapis Dyusninchikta mana kasur ima puriyar wanunllapa.

¹² Chaymi chay llullakur yačhachikuq runakunaqa chay kriyiqpura fyistakunkillapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa kar, kusala pinqaypaqta tukunllapa. Chaqa paykunaqami chaypiqa kusata aligriyar mikunllapa, upyanllapa tiqlananllapakaman. Piru manami qamkunataqa kwintachashunllapachu. Chaymi chay mana allinta yačhachikuq runakunaqa, wakinkunata rikar yačhachiq karmapis, ashwan paylapq yarpunllapa. Chaynu karmi paykunaqa kaynu yupay kawsanllapa: Imanutaq chaki puktaymataqa wayra apan chaynu. Chaymi ashwan chay runakunaqa, imanutaq qirumataqa mana puqutinga, kuchunllapa. Chaymanta qashan manana imapaqpis sirbetingami, ashwan čhupanmantana pilanllapa, chaynu yupaymi chay runakunaqa kawsanllapa mana imalapaqpis sirbirchu. ¹³ ¿Manachu qamkunaqa yačhankillapa imanutaq mar yakumaqa wakman kayman maqchikar pusqkun nir? Chaynumi chay runakunapis wakman kayman chay mana allinkunata yačhachikurqa shikwakunllapa, chay kusala pinqaypaq yačhachikuyashanllapataqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar, mana mayman rishaq nirmapis yačhaq yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyanllapa Dyus rikar yačhar kusala manchaypaq yanalla ruri mayman itakunanpaq tukuy tyimpupaqna.

¹⁴ Yačhashanchikllapanu Adanmi punta runa kaq. Chaymantami paypaqa willkankuna karan. Chay willkankunapismi willkayjun karan. Chaymi kay willkankunapis wamrakanllapa. Chay wamrankunamantami nasiran Enocqa. Kay Enocmi Dyuspa rimaqnin kaq. Chaymi Dyus rimachitin, chay mana allinta yačhachikuqkunapaqqa kaynu nir rimaran:

“Rikaraymi Amitunchik kusala manchaypaq achka angelkunawan shamuqta. ¹⁵ Paymi shamuyaran tukuyta runakunata rikar yačhaq. Chaymi chay kusala mana allinta rurasha chaykunata, chaynulla Amitunchikllapaq kusala mana allinta rimashanrayku tukuy tyimpupaq kastigananpaqna shamuyaran” nir.

¹⁶ Chaqa chay runakunaqa imatapis mana allinta yupay rikar, chaynulla kusa saqrata musyakunllapa ima. Chaymi ashwan chay runakunaqa imatapis kwirpun munashanllata ruranllapa. Chaynulla imata rimarnapis kusalata alabakar ima rimar wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

¹⁷ Piru qamkunaqami Amitunchik Jesucristupa apustulninkuna yačhachikushantaqa alilita intrakashaykillapa kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapataqa ama qunqankillapanachu. ¹⁸ Chaqa kaynu nirmi intrachishuranllapa: “Maydiya Jesucristo shamunan diya shipchana katingami, rikarimungallapa achka burlakaqkuna. Paykunaqami kwirpun munashannulla ima rurar kawsanqallapa” nir. ¹⁹ Chaynu runakunami kriyiqkunataqa paykunapurata chiqanchan. Chaynulla paykuna munashanllapanulla kawsanllapa. Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu Ispiritunwanmapischu.

²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami kriyiq masiykuna, chay kusala shumaq imapi kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa, chaynulla imapaq Tayta Dyusman mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakuyllapa. ²¹ Chaynulla Tayta Dyus llakipashushanllapanulla ama disanimakurchu yarayllapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. Chaqa payqami kusata llakipamashanchikllaparayku apamashunllapa tukuy tyimpupaq paywana kawsanallapapaq.

²² Chayraykumi chay manaraq allita kriyiqkunamatapis llakipar masta animachiylapa tukuy shungunwan Amitunchikpi kriyinanllapapaq. ²³ Chaynulla chay wakin uchanrayku rupanapq yupay kaqkunatapis, yanapankillapa amana uchanrayku rupanallapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankillapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushallapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunata yarpuyningami, kusa millanaypaqlaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

²⁴⁻²⁵ Kriyiq masiykuna, kananqa kusala pudirniyun washamaqninchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami kusala pudirniyun kashanrayku qamkunata kuytashuyanllapa ama imalapimapis uchakurchu kusa allinla, chaynulla kusa aligri ima kusala shumaq mantakuyashanman çanaykillapapaq. Chaqa payllami, quya, kanan, allaq, chaynulla maydiyapis mantakun, kusala puytiq ima kashanrayku. Chaymi Amitunchik Jesucristo maydiyapis yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

Apocalipsis

Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinan-paq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanu qischakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanu kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

¹ Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katinga imakunami pasayanqa nirqa Jesucristuaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran.

² Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

³ Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasananpaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

⁴ Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna * kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. ⁵ Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanichikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta içar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa. ⁶ Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

⁷ ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!

Tukuymi rikanqallapa,

wanutin tukshir uçhkuran chaykunamatapis.

Tukuy pachamanta runakunapis rikanqa.

Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.

¡Arí chaynumi kanqa!

⁸ “Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani”. Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

⁹ Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishayrayku kriyiq masakillapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusalata qischakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantakuyashanwannana kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kay, Jesucristupaq yaçhachikushayrayku, aypar apamaranllapa chay mar yaku çhaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman. ¹⁰ Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyqami,

* **1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanichikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarias 4.2-10; Isaías 11.2.

Santu Ispiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchimaran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiyamanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan. ¹¹ Chaymi nimayaran: “[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kačhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima”.

¹² Ikimanmi tikrarakaray rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata. ¹³ Chay syiti bilirukunapa chaypinpimi rikaray uk runa yupay rikčaqa. Mudananqami čhakinkaman čhayaran. Urumanta rurakasha wačhkutami qasqunkaman wačhkakusha karan. ¹⁴ Aqchanqami imanutaq yuraq utku chaynulla puktaymapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkuna-shuypaqa, nina miraq yupay karan. ¹⁵ Čhakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusalata llipyarayaran. Riman-shuypaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka karqa lanyan chaynu. ¹⁶ Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti qullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqlanqami imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaramun chaynu karan.

¹⁷ Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay čhakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqapa anayman čhurar nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. ¹⁸ Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kananqami tukuy tyimpupaqna kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini chay wanuyyata, chaynulla chay wanushakuna maymančhi riyani † chayman riqkunapaq ima.

¹⁹ “Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapisi pasayanqa chaymatapis. ²⁰ Piru kananqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay syiti qullarkunaqami intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukuna-shuypaqa intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunalaq.

2

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹ “Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirukunapa chaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

² Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapaqqa yačhani tukuy imata rurayashaykillapapaqpis. Riqsishunillapapismi kusata qisčakar imamapis shachinakur yačhachikuyashaykillapapaq. Chaynullami yačhanipis, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yačhanipis chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yačhatkillapaqa mana čiqap apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yačhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir. ³ Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qisčakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.

⁴ Piru kananqami nishaykillapapisi mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Čhaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir. ⁵ Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrarak imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamantaqa. ⁶ Piru chay Nicolaita runakuna * mana allinta yačhachikuyashanta nuqa yupaylla čhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

⁷ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta

† **1:18** Kay wanushakuna maymančhi riyani nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyanqa paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqa riyanqa uk lugarman chaypina qisčakar ima yarakuskinanllapapaq maydiya Amitunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir. * **2:6** Nicolaita runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yačhachikushanta kasuqkunapaq. Čhaqa paykunaqami yarpuqlapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir čhuranllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁸“Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chaygami kaynu nin:

⁹ Nuqami, qamkuna chay Esmirnapa kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qis-chakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaçhaimantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaçhanipis imanumi qamku-napaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaqtaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Amami manchakunkillapachu imanumi qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamku-namanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankil-lapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachi-nakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaga kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapaty manana ishkay kutipaqa wanurqa qischakanqanachu’ nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹²“Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³ Nuqami allita yaçhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypichi dyablu tar mantaku chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴ Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam † mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskuna-man ufrinda nir animalta çhurananllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq. ¹⁵ Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaita runakuna yaçhachikushanta [çhiqniyashayta] yaçhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu. ¹⁶ Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay is-pada shimiyamanta lluqshimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷ Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqku-nata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqku-nataqa, qarashaq chay ‘mana’ shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskribikasha. Chay-taqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqançi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁸“Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi ru-pachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq çhakiyjunqami kaynu nin:

¹⁹ Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaçhani tukuylla rurashaykillapamantaqa. Chaynullami yaçhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaçhanipis.

† 2:14 Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

²⁰ Piru yaçhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi qamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiq ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaçhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununapanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta çhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir. ²¹ Chaymi nuqagaq chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar; chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu. ²² Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usurananpaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinga paykunatapis kusala mana allinta rurarrar qischashaq. ²³ Chaynulla chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa. † Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyula nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar ningallapa: ‘Amitunchikqami tukuyula yaçhamanchikllapa imanu shunqunchikpi yarpuyashanchikllapamatapis’ nir. Chaymi tukuy imata yaçhashuqllapa karmi, allita rikashurllapa imanu kanaykillapapaqpis nishaykillapa.

²⁴ Piru chay Tiatira pwibullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaçhachishutinllapaqa mana kasushaykillapachu. Chaynulla dyablupaqa mana yaçhashaykillapata yaçhachishutinllapapis mana kasur, mana rigshishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana mas imakunata ruray nishuylapamatapis puytinichu. ²⁵ Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

²⁶ Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqna çhurashaq. ²⁷⁻²⁸ Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq çhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis. Chaynullami yanapashaqpis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

3

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskrubin

¹ “Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskrubin:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata * purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nir:

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaçhani. Chaynullami yaçhanipis imanumi runakuna kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa. ² Chayraykumi rikçhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis. ³ Chaymi nishaykillapa: Imataçhi yaçhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

⁴ Piru chay Sardis pwibullapimi wakinllaqa manaraq raçhpanta liqwachaq yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin. ⁵ Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypiçhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin iskrubikashataqa, manami burrashaqnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna rigshishaq paykunataqa.

† 2:23 Chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir. * 3:1 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir.

⁶ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁷ “Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu niqqami, kaynu nin:

⁸ Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykillapatami yačhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayllapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kičhallata rikankillapa. Chaytaqami chaynu kičhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani. Chaymi chay kičhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta puytingachu. Piru qamkuna-shuyapaqami, mana jwirsayjun karmapis nuqamantaqa mana pin-qakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur kawsashaykillapa. ⁹ Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykillapapi qunquringallapa. Chaynuqami paykunaqa yačhanqallapa qamkunapaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Nataq qamkuna-shuyapaqami nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis. Chayraykumi kay pachapi kusala qischakaykuna kanqa chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami chaynuqa kanqa rikar yačhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi kriyinnllapa nir.

¹¹ Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana. Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula ruraskinkillapa. Chaynuqami chay kurunataqa karantana aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu. ¹² Chaqa mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta adurananllapa wasi ruripina kulumnata yupay čhurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis llugshimungallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta, unaq syilumanta shamuq mushuq pwiblu Jerusalenpa shutinta, chaynulla nuqapa mushuq shutiyta ima iskribishaq.

¹³ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁴ “Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpli, karanlata rimaq, allita Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha chayqa kaynu nin:

¹⁵ Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi kriyiqkunapaq yačhani tukuyta imata rurashaykillapatapis. Chaynullami yačhanipis qamkunaqami mana qasaq, mana quñuq imapischu kankillapa nir. ¡Ičharaq quñuq karpis quñuqlamana kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis, qasaqlamana kankimanllapapis! ¹⁶ Piru qamkunaqa manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuqata kasumaytaqa. Chaynu karmi tibyu yaku yupay kashaykillaparayku, mana pullakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa. ¹⁷ Chaqa qamkunaqami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir. Chaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukankillapa qamkunaqa millanaypaq, pingaypaq, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirqa. ¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakunapaq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischarak imamapis shachinakur, rantiq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi rupar kamakashata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq yuraq račhpata. Chayna chaywan mudakur manana lirilla yupay pingaypaqta purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹ Chaymi nuqaga mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranaykillapapaqna tikrakayllapa. ²⁰ Chaqa allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa punkunta kičhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina

samanaypaq. Chaynu samachimatingami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹ Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²² Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

4

Syilupimi Dyusta aduranllapa

¹ Chaymantaqami nuqaga unaq syiluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uyapashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman. Chaymantami rikachishayki tukuy ima pasanapnaq chaykunamatapis” nir.

² Chaynu nir willamatini Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq. ³ Piru chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq lliypala rumi jaspi, chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqlayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda rumisitu yupay kusa lliypala. ⁴ Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwatu (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatu rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intiru raçhpajun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa. ⁵ Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakuyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna * karan. ⁶ Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwatu kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun karanllapa, nawpanlawta ikilawta ima. ⁷ Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqlayjun karan. Nataq chay kwatu kaq chay-shuypaqa atun kuchak pariç yupay karan. ⁸ Chaymi chay kwatu kawsaqkunaqa, tukuyin sayi alayjunlla karanllapa. Piru chay alankunaqami tukuy intirunta nawiyjunlla karanllapa, analawta rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllapa.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰ Chaymi imuraspis chay kwatu kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir alabachitinga, chay binti-kwatu (24) rukukunaqa naypanpi qunqurir aduranllapa. Chayna chay kurunankunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹ “Qammi Amituy, nuqakunapa Dyusniy.

Qammi tukuy tyimpupaq mantakunki.

Qammi kusala puytiq kar,

tukuy imatapis munashaykinulla rurashayki.

Chaymi qam munatki

chay rurashaykikunaqa kananpis kanlla.

Chayraykumi qamqa kusala shumaq kanki

alabakanaykipaqqa” nir.

5

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

* ⁴⁵ Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyjun nir.

¹ Nuqa Juanmi chay rikapakuchimashanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqgami, allilaw makinpi uk libru pillukashata charikusha taqta. Chay librukunapi rurinpi, ananpi ima iskribikasha karan. Piru chay pillukashaqami chaymanta chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan. ² Chaynullami rikaraypis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir. ³ Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu. ⁴ Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray. ⁵ Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta ukqami nimiran: “Ama waqaynachu. Chaqa chay Judapa aylun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqgami, * tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytiqta” nir.

⁶ Chaymantagami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamusha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chaykunaqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyula pachaman kaçhamushankuna karan nir. ⁷ Chay Uyshitaqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makinmantaga. ⁸ Chaynu aypatiqgami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuyin chay Uyshitapa naypanpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuyin arpakunata, urumanta rurakasha kupa insinsuyjunkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsuykunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan nir. ⁹ Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyanllapa:

“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
napakashanmatapis kiçhayta puytinki.

Chaqa qam wanur yawarnikita içharmi,
Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
tukuy aylukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqkunamanta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunatapis.

¹⁰ Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki Taytanchik Dyusllata sirbinanllapaq.
Chaymi chay akrashaykikunaqa
tukuyula pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.

¹¹ Chaymanta chapakur-shuypaqami, achka angelkuna rimaqta uyaparay. Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa. ¹² Paykunaqami kusa jwirtita rimar kaynu niyanllapa:

“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!
¡Chaymi payqa kusala pudirniyun,
tukuy imata aypananpaq,
kusa yaçhayniyun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha
imami kanqapis!” nir.

¹³ Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta,
chaynulla chay Uyshitatami, kusata alabaypaq, imata rurashanpaq payji niypaq!
¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima kanqa tukuy tyimpupaq!” nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqkunaqa niyanllapa: “¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqa † naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaqta] adurayaranllapa.

* 5:5 Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaías 11.1,10; Romanos 15.12. † 5:14 Binti-kwatru rukukuna nirgami intrachimanchik tukuyula chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 aylunkuna ima nir.

6

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kičharan

¹ Chaymanta qashan chapakurqa rikaray imanumi chay Uyshitaq chay librupa syiti napankunamanta, punta kaq napakasha kaqta kičhaq qallariqta. Chaymantami uya-paray chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niqta: “iShamuy!” * nir. ² Chaymi chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay kaballupa anan taqqami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar, riran maypipis tukuy imatapis binsinanpaq.

³ Chaymanta chay Uyshita ishkaq kaq napakashata kičhatinqa, chay ishkaq kaq kawsaqqqa kaynu niqta uyaparay: “iShamuy!” nir. ⁴ Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kaballuqami chupika intiru karan. Nataq anan taqta-shuyppaqa kusa puytiqpaq tikraranllapa. Chayna tukuyla runakuna shumaqta tayatinllapamapis, pay čhiqñinachtinllapa paynin paynin wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala atun ispadata quranllapamapis.

⁵ Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq napakashata kičhatinqami, uyaray chay kawsaqkunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu niqta: “iShamuy!” nir. Chaymi chapakurqa rikaray uk yana kaballuta. Nataq chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata. ⁶ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunapa čhaypinmantaqa uyaray uk rimay kaynu niqta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu triguta manaqa kimsa kilu sibalalata rantiyta puytiqqa. Piru chay asaytiwan, binuta rantinat-in-shuyppaqa ama willatkichu michkatapis rantinqa” nir.

⁷ Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kičhatinqami, uyaray chay kwatru kaq kawsaqqqa kaynu niqta: “iShamuy!” nir. ⁸ Chaymi chapakurqa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintaqami shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq kusala manchaypaq animalkunawan ima.

⁹ Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kičhatinqami, altarpa čhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta kawsashanrayku wanushakunapa al-mankunata. ¹⁰ Chaymi paykunaqa, kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puy-tiq, kusa allin, imatapis karanta ruraq Taytayllapa Dyus, čmaydiyataq rikar yačhayanki kanqa tukuyla chay runakuna imata rurashankunataqa? čMaydiyataq paykunatapis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaykuqa?” nir ¹¹ Chaynu nitinllapami yuraq račhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpul-lataqa, Jesucristupaq qamkuna yupaylla uknikikuna yačhachikuqkunata wanuchinanlla-pakaman nir.

¹² Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kičhatinqa, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakan, imanutaq wanutinllapa lutu račhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuyppaqa, chupika intiru-paq tikrakan, yawar yupaylla. ¹³ Chaynulla qullarkuna-shuyppaqa syilumanta rata-muran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llulu iguskunamapis ratamun chaynu. ¹⁴ Chaymi syilumapis činqaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku čhaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyla sirkakuna imamapis, chay kashan-mantaqa uklawman ashuranllapa. ¹⁵ Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkaku-napa qichqankunapi, mačhaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantagninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa. ¹⁶ Chaymi chay sirkakunata, qaqaqkunata imaqa niyaqllapa: “iAnayllapaman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima! ¹⁷ Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami čhamushana. čMayqan-nari shachinakuyta puytiqqa paypa kastigunmantaqa?” nir.

7

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

¹ Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyiniyipiqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata

* 6:1 Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq. ² Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuyupaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurananllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakín angelkunataqa kaynu niran: ³ “Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta çhuranillaparaqchu” nir.

⁴ Chaymanta-shuyupaqami uyaparay: Tukuyla Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵ Judapa ayllunmanta

12,000,

Rubempa ayllunmanta

12,000,

Gadpa ayllunmanta

12,000,

⁶ Aserpa ayllunmanta

12,000,

Neftalipa ayllunmanta

12,000,

Manasespa ayllunmanta

12,000,

⁷ Simeonpa ayllunmanta

12,000,

Levipa ayllunmanta

12,000,

Isacarpa ayllunmanta

12,000,

⁸ Zabulonpa ayllunmanta

12,000,

Josipa ayllunmanta

12,000,

Benjaminpa ayllunmantapis

12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raçhpayjunkuna

⁹ Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa. ¹⁰ Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:

“¡Taytanchikllapa Dyus

mantakunan samanampi taq,

chaynulla chay Uyshitami

washamashanchikllapana!” nir.

¹¹ Piru chay angelkunaqami tukuyinmi chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyinllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa, umanllapamatapis pachaman çhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaq aduraranllapa, ¹² kaynu nir: “¡Chaynumi kanqa!

Dyusninchikqami tukuy tyimpu

alabakasha kanqa.

Chaqa payqami kusa shumaq,

mantakuq,

kusa yaçhaq, payji nikasha,

kusa riqsikasha,

chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.

¡Chaynumi kanqa!”

¹³ Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: “¿Mayqankunataq kay yuraq intiru raçhpayjunkunaqa? ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?” nir.

¹⁴ “Qammi yaçhayanki Taytituy” niray. Payqami nimiran:

“Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasaran chaykuna. Paykunaqami raçhpanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan paqar yuraqchashallapa. ¹⁵ Chayraykumi, Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.

Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis
Dyusta adurananllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.

Nataq chay mantakuna samanapi taqqa,
maydiyapis pullanllapa kar
tukuy imamantapis washan paykunataqa.

¹⁶ Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu
mallaqpaq, yakupaqmapis.

Chaynulla manami rupaylamapis çhasyanqallapanachu.
Kalurmapismi manana qillakachinçanachu.

¹⁷ Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa çhaypinpi kaqqami,
uyshitakunata yupay michinqa.

Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan kar,
apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu kawsachikuqta upyachinqa.

Chaynuqami Dyus yanapatin,
manana maydiyapis waqanqallapalamapischu”.

8

Syiti napakashata chaynulla urumanta rurakasha insinsyiruta

¹ Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiçhatinga, midya urata yupay syilupiqa tukuy uyrala kidaranllapa. ² Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa. ³ Chaymantami qashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altarqami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuylla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa. ⁴ Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayninga, chay angelpa makinmantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla. ⁵ Chaymantami chay angelqa insinsyiruta aypar, chay altarpini nina kusalata miraçta çhaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

⁶ Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiqkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

⁷ Chaymi chay punta kaq angelqa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitinqami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuylla chigyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

⁸ Chaymanta chay ishkaq kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuyupaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakup yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu yawar intirupaq tikrakaran. ⁹ Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaqkunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukukaran.

¹⁰ Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakup yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman. ¹¹ Chay ratamup qullarqami shutiq “Ayaq”. Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaqkunapa kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakaran. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranllapa.

¹² Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakaran. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqpis tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana achkirachikuranllapachu.

¹³ Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak * syilupa chaypinta parir rir kusa jwirtita kaynu niqta: “¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaqkuna, imananchallaparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!” nir.

9

¹ Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullartaqa manchaypaq uchkururipa llabinta quranllapa. ² Chaymantami chay qullarqa kiçharan chay manchaypaq uchkupa punkunta. Chaymi chay uchkumantaqa quntay llugshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu llugshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikraran. ³ Chaynulla chay quntaymantaqami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimanchik chaynu kanikunanapaq niran. ⁴ Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chigyararaqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischi niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa. ⁵ Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusallata qischakanapaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusallata nananapaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusallata nanan chaynu.

⁶ Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku kusallata wanuyta munanqallapa. Piru manami wanunqallapachu. Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa çhamunqachu.

⁷ Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi maqanakunanapaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan. ⁸ Aqchan-shuyupaqami warmipa aqchan yupay karan. Kirunkuna-shuyupaqa liyunpa kirun yupay. ⁹ Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq paritingami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysachakur guerraman ritin kusallata çhalayaqanllapa chay yupay. ¹⁰ Çhupan-shuyupaqami, kusala kashayjun karan, alakranpa çhupan yupay. Chaymi chay çhupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinga, sinku misista qischakanapaqqa karan. ¹¹ Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq uchkururipi mantakuq ángel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiga ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuyupaqa ninllapa, *Apolión* * nir.

¹² Ayayay, chay saqra qischakay kananapaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkaq mas qischakaykunaqa.

¹³ Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa çhaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan. ¹⁴ Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq ángel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaçhay” nir. ¹⁵ Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaçharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanapaq. Chaqa Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunanapaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan. ¹⁶ Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷ Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraysi chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawançi. Chay kaballupa umankuna-shuyupaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq agrunmanta-shuyupaqa llugshiyaran ninawan, asufripa quntaynin. ¹⁸ Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa agrunmanta llugshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiqa chay runakunataqa. ¹⁹ Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa çhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiqa runakunataqa.

²⁰ Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platomanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq qaqa, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa. ²¹ Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambayakarchu

* 8:13 Kuchakpaqqa wakin iskririkashakunapiqa ángel ninllapa.
manchik wanuchir tukchikuq nir.

* 9:11 Abadonwan, Apolionqami intrachi-

suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

10

Uk angelmi libru pillukashawan

¹ Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Chankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan. ² Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiçhallata. Chaymantaqa allilaw çhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman. ³ Chaymantami kusala jwirtita qayçhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayçhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa. ⁴ Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinga, chay uyapashaytaqa iskribiq çhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaçhanki” nir.

⁵ Chaymantami chay ángel uk çhakinta mar yakuman chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran. ⁶ Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaqa kawsaq chay-ari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa. ⁷ Chaqa chay tyimpu çhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplichashana kanqa Dyus imataçhi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqgami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸ Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk çhakinta mar yakupi chaynulla uk çhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiçhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹ Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiqipa kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquykipi-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰ Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqami myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquyipi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran. ¹¹ Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanurayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

11

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

¹ Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq gumarán. Chaymi kaynu nimiranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraqkunaqa nir. ² Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunata. Chaymi kwarintay-dus (42) misista saruçar puringallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwibluatqa. ³ Chay tyimpullapimi nuqapis kaçhashaq ishka runakuna saqalla raçhpa yakakushata, paykuna nuqapaq rir yaçhachikunanpaq mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”. ⁴ Piru Dyuspa chay ishka rimaqninkunaqami intrachimanchikllapa Tayta Dyus tukuyla kay pachapa amunpa naypanpi ishka ulibu qirukuna * chaynulla chay ishka bilirikuna shayaran chaypaq. ⁵ Chaymi mayqanpis kay ishka runakunata çhiqnir mana allinta ruraninga paykunapa shimimanta kusala achka nina llugshimuqmi rupachir tukchinga. Chaynullami mayqanpis paykunata mana allinta ruranaqkunaq wanunqa. ⁶ Chaqa chay ishka runakuna, Dyuspaq yaçhachikuqkunaqami, kusala pudirniyun kashanrayku, chay yaçhachikuyashanllapa tyimpuqa ama tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qis-chakaykunawan qischananpaq ima.

* 11:4 Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarias 4.11-14.

⁷ Piru Dyuspaq yaĉhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstru † chay kusala manchaypaq uĉhku rurimanta yarqamur, chay ishkay runakunapa ikinpi purir binsir munashannulla wanuchinqallapa. ⁸ Chaymi chay wanushakunapa kwirpunga, Jerusalén pwiblupa kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa. ⁹ Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuylla pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyunmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa. ¹⁰ Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkay runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakunqallapa kay qischamaqninchikkunaqami wanushallapana nir.

¹¹ Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuylla rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹² Chaymantaqami chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanqa. Chaymi chay tukuylla ĉhiqniqinkunaqa rikaranllapa. ¹³ Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqmanta ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata alabaranllapa.

¹⁴ Ayayay, chay ishkay kaq kusala saqra qischakaykunaqa pasanna. Piru chay kimsa kaq saqra qischakay shamunanpaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

¹⁵ Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachiranna. Chaymi uya-paranllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu niqta:

“Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatu (24) rukukuna chay mantakuna samanapi taqkunaqa qunqurir pachakaman pukĉhirar Dyusta aduraranllapa, ¹⁷ kaynu nir:

“Amituyllapa Tayta Dyus,

qammi tukuy imata rurayta puytinki.

Chaymi payji nishunillapa.

Chaqa qammi unaymanta kashaykillana.

Chaynullami kananpis kankilla.

[Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].

Chaynu karmi pudirnikiwani

tukuy intirupi mantakuq gallarishaykina.

¹⁸ Piru wakin nasyunkunamanta runakuna

qampi mana kriyiqkunaqami kusalata piñakuranllapa.

Chaymi qampis piñakushaykirayku

tukuyllata rikar yaĉhar kastiganaykipaq diyaqa ĉhamushana.

Chaynu karmi wanushakunamatapis

rikar yaĉhayankina.

Nataq qampaq rimaqkunata,

kusa allin kaq akrashaykikunata,

chaynulla qamta manchar sirbishuqkuna atun kaqkunata,

taksha kaqkunamatapismi

kusala allintami rurashayki ninki.

Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-shuyapaqami

tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.

¹⁹ Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adurananllapa wasiqa kiĉhakaran. Chaymi chay ruripiq rikaray, chay unay rukunchikllapawan tratuta rurashanllapa kufri shutiq kajunta. Chaymantami kusalata rilamparan, kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu ishkiran ima.

† **11:7** Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyinwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

12

Uk warmimi dragonwan pulla

¹ Chaymantaqami unaq syilupiqa, kusala ukman siñal rikariran. Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa çhaypinpi, rupayta mudakusha yupay karan. Nataq killa-shuypaqami çhakinpi karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay kurunapiqami dusi qullarkuna karan umanpiqa. ² Chay warmiqami ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qisçhakar kusalata qayçhakuyaran. ³ Chaymantami syilupiqa qashan uk siñal rikariran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa çhupika intiru rikariran. Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada umanpiqami kurunata umakushalla karan. ⁴ Chay dragonqami, çhupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uktaqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinga chay kutilla mikunanpaq. ⁵ Chaymantami chay warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyula pachapi mantakuyanga, jyriru baranta çharikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparun unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman. ⁶ Nataq warmi-shuypaqa alsakaran uk chunllaqla lugarman. Chay lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpiqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapapaq.

⁷ Chaymantaqami unaq syilupiqa kusalata maqanakuranllapa: Dyusninchikpa angelnin Miguelmi wakin angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan karan. ⁸ Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa. ⁹ Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyula pachapi kawsaqkunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

¹⁰ Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uyaparay:

“Çhamushanami washakanallapapaq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa,

Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Çhaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq
chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.

Çhaqa chayqami, unaqpis tutapis

Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaç.

¹¹ Piru chay ukninchikllapakunaqami

chay Uyshitapa yawarsitun içhakashanpi kriyishanllaparayku,

chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana dijar parlakushanllaparayku ima binsishallapa.

Çhaqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis,
mana manchakuranllapachu.

Chaymi ashwan wanuypaq katinmapis

wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.

¹² Chayraykumi kananqa,

jsyilukuna kusata aligriyayllapa!

¡Chaynulla unaq syilupi kawsaqkuna,

kusata aligriyayllapa!

¡Piru imananaçallaparaç

chay pachapi, mar yakupi kawsaqkunaqa!

Çhaqa dyabluqami

mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaçharqa,

kay pachaman itakamutinllapa shamusha

kusalata piñakur qamkunata qisçhashunanllapapaq”.

¹³ Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi, ullqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta rurananpaq. ¹⁴ Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishkey kusala atun alankunata quranllapa, maypiçi Dyus, lugarta paypaq kamkachisha karan, chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay dragonmantaga alsakananpaq. Çhaqa chay lugarpiri kimsa añu-y-midyuta qarananllapapaq karan. ¹⁵ Chaymi ashwan chay largu kuru yupay dragonqa agrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq tikrakar chay warmitaqa aysaçhananpaq. ¹⁶ Piru pachami chay warmitaqa yanaparan. Çhaqa pachaqami kiçhakar, chay dragon agrunmanta riyuta

itakushantaqa limpu upyaq yupay chakichiran. ¹⁷ Chaynu pasatinmi, ashwan chay dragonqa kusallata chay warmiwanqa pñakuran. Chaymi chay warmita mana imanypis ima mana allinta rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan chay warmipa wakin ayllun kaqkuna, Dyus mantakushankunata kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq yañhachikuqkunatana qischaq qallariran. ¹⁸ Chaymantaqami chay dragonqa, rir mar yakupa manyanpi shar kideran.*

13

Ishkay munstrukuna

¹ Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada kachunpi uk kurunata çhurakushalla karan. Nataq chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta. ² Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray chayqami, uk mishu puma yupay karan. Chaqa çhakinkunamaqa usupa çhakin yupay karan. Nataq aqrun-shuyupaqa liyupna aqrun yupay karan. Piru chay manchaypaq dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq. ³ Chay manchaypaq munstrupa uk umanqami wanunanpaq yupay lisyakasha karan. Piru chay lisyakashanqami alliyaran. Chaymi chayta rikar, tukuyla kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusallata dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa. ⁴ Chaymi chay kusala manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna kay manchaypaq munstru yupayqa kanga? ¿Mayqanna paywanqa shachinakuymatapis puytinqa?” nir.

⁵ Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimanapaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) misista. ⁶ Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmatapis kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran. ⁷ Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman ima. * Pudirtapismi quran ukman ayllukunata, tukuyla pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq. ⁸ Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay manchaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹ Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakankillapa:

¹⁰ “Chaqa mayqanpis prisu kananapaqna
kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallawan wanunanpaq kasha katinga,
ispadallawan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapis, kusallata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirila kawsanmanllapa.

¹¹ Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuyupaqami imanutaq uyshamaqa ishkay kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusallata llullachikuq dragon yupayllami rimayaq. ¹² Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruqa tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq. ¹³ Chaynullami kay munstruqa kusala dispantaypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi sylumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima. ¹⁴ Chaynulla kay munstruqami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata rurar tukuylata ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis kawsayaqlla chaypa imageninta kusa paynu rikçhaqta rurananllapapaq. ¹⁵ Chaynullami kay munstruqa kusala pudirniyjunpaq tikrakaran chay punta munstrupa imageninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

* **12:18** Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir. * **13:7** Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

¹⁶ Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun qaqa, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata çhurananlapapaq. ¹⁷ Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha karqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytingallapachu nir.

¹⁸ Piru tukuy kaykunaqgami allita intrakayta munan. Chaqa mayqanpis kusa intrakaq chayqami, tantiyayta puytinga chay munstrupa numiruntaqa. Chaqa chay nuruqgami uk runapaq intrachimanchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

14

144,000 takishakuna

¹ Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Sión sirkapa ananpi shaqta. Paywan pulaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla karanllapa. ² Chaymanta-shuyapaqa uyaparay unaq syilumanta imaçhi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala lllashaq shamuq yupay chaynulla kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis. ³ Chaqa Dyus mantakuna samanapa naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyaranllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis yaçhakuyta puytiyaranllapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami yaçhakuyaranllapa. ⁴ Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyta runakunamanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman çhurananchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa naypanmanqa. ⁵ Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

⁶ Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa çhaypinta pariqta. Chayqami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq qaqa, tukuyta pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata, ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuyta pwiblukunata ima willananpaq. ⁷ Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, yaçhananpaq uraqami çhamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunanakunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

⁸ Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu nir: “Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chingashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqkunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqkunapis paykunallawan maçhar punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

⁹ Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imagenninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa, ¹⁰ Dyus piñakushanmanta kusala manchaypaq qisçhakaypaq ubapa yakun binuta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qisçhakanqallapa ninawan asufriwan ima. ¹¹ Chaymi chay quntaylla ruriqipa tukuy tyimpupaqna qisçhakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qisçhakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”. ¹² Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqnikuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qisçhakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

¹³ Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nima-yaran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

¹⁴ Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaçhi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

¹⁵ Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami çhamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir. ¹⁶ Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq çhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashantaq tantaran.

¹⁷ Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista. ¹⁸ Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq çhurakar, pachapi uba çhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyningami qarwashana!” nir.

¹⁹⁻²⁰ Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruçar yakunta llugshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanichik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala lllashaq rin, chaynumi 300 kilumitrua shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

15

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

¹ Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunawalanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

² Chaynullami rikaraysip, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piçhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqaqami, Dyus akrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuyin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa. ³ Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa Tayta Dyus,
chay tukuy imata rurashaykikunaqami, kusala shumaq,
chaynulla manami imanupis tanyaypaq imalamapischu.

Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis

Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa * mantaqnin.

⁴ ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.

Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

Chaqa, qammi intrachikushayki

imatapis karanlata ruranki” nir.

⁵ Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi kiçhakaqta rikaray. ⁶ Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna llugshimuyaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqunkapimi, urumanta rurakasha waçhkuta waçhkakusha karanllapa. ⁷ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay syiti angelkunataqa tukuyninta urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan. ⁸ Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla pudirninwan quntay intirupaq tikrakaran, Dyusta adurananllapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qischakaykuna manaraq pasayatinga, mana mayqanpis yaykuyta puytiqllapachu chaymanqa.

16

Angelkuna Dyusmanta kastiguta içhashankuna

¹ Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta adurananllapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa içhayllapa pachaman” nir.

* 15:3 Wakin iskribikashakunaqami çhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

² Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rir chay kupanpi kaqtaqa icharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa sifialninta purichir chaynulla imagenninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³ Chaymanta chay ishkay kaq ángel, rir chay kupanpi kaqtaqa icharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuy la wauranllapa.

⁴ Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan riyukunaman, yaku nasimunaman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakaran. ⁵ Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,
runakunataqa kastigashayki.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.

Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶ Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami kusala allin kasha.

Chaqa paykunami

qampa allinla kaq akrashaykikunata, rimaqnikikunata ima yawarninta ichachir wanuchiranllapa” nir.

⁷ Chaymantami uyaparaypis Dyusta adurananllapa altarmanta kaynu niqta: “Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaçhashayki
imanu rurashanllapanulla” nir.

⁸ Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuy la runakunata rupachinanpaqna niran.

⁹ Chaymi tukuy la kusa saqrata rupanallapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur alabaranallapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimaranllapa.

¹⁰ Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay munstru mantakuyashanman icharan. Chaymi chay munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima. ¹¹ Piru chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana dijaranllapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayki kusala nanachikurllapaqa, sylupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹² Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan chay atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.

¹³ Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqpa agrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiritukuna llugshimuqta.

¹⁴ Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuy la kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yaçhayanqa chay diyafa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapaq.

¹⁵ Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita intrakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaçhayatkillapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikçhakusha yupaylla kar kasumar, raçhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami manana lirila puriq yupay pinçakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶ Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuy la mantakuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* ninllapa chay lugarpi.

¹⁷ Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan unaq wayral-lapi. Chaymi sylupi adurana wasipi chay mantakuna samanamantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu niyaran: “¡Tukuymi rurakashana!” nir.

¹⁸ Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa. ¹⁹ Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakaran. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qisçhakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq

niran. ²⁰ Chaynumi tukuyla mar yakupa çhaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukaran. ²¹ Chaymi ashwan unaq syilumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llaashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

17

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

¹ Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu nimiran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir. ² Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa * Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir. ³ Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarmar apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapishuypaqami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna. ⁴ Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuypaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimainchik ima. ⁵ Piru urkunpi-shuypaqami iskribikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskribikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami
tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.
Chaynulla Dyuspa kuntran kar

kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapa maman” nir.

⁶ Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa payqami maçhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar, kusalata dispantakaray. ⁷ Piru chay angelqa nimiran: “¿Imapaqtaq dispantakaniki? Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqami chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”. ⁸ Chaymi nimiran: “Chay munstru manchaypaq uchku rurimanta llugshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi llugshimuyanqa limpu imanar tukukananpaqna. Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaga kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shuttingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskribikashachu karan.

⁹ “Chaymi intrachaqkunaga intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik, syiti mantakuqkuna nir. ¹⁰ Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa. ¹¹ Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuqismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

¹² “Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq gallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa. ¹³ Chaqa chay dyis mantakuqkunagami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq. ¹⁴ Chaymi paykunaga chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunagari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar

* **17:2** Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata ruranllapa ima.

kawsanllapa. Chaqa Amitunchikqami, tukuypa amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantaqnin ima”.

¹⁵ Chaymantami qashan angelqa kaynu nimiranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir. ¹⁶ Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa çhiqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa liri-lata. Chaynulla kwirpuna aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir. ¹⁷ Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin chayllata yarpur tukuy pudirminllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanu kanqa nishan tyimpu çhamunankaman. ¹⁸ Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqkninkunamapis tukuyla mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

18

Babilonia pwiblumi limpu rataran

¹ Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyun karan. Chaymi chay lliPAYYNINWAN pachamapis achkaraq intiru kidaran. ² Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran:

“¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana!

¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa,
chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!

¡Chaynulla chay millanaypaq pariQ kurukunapa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

³ Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurar kawsashanllaparaykumi, uklaw pwiblumanta kaqkuna, chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuqkunapis imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa

Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan,
chaynumi kawsaranllapa.

Chaymi ashwan chay pwiblupiqqa tukuy lugarmanta rantikuqkunamapis,
tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa”.

⁴ Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:

“Qamkuna tukuyla nuqapi kriyiqkunaqa, chay pwiblumanta lluqshiyllapa.

Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq.

Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaqnachu.

⁵ Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturay yupay kay syilumanmapis çhamuyanna.

Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yaçhayani ima mana allinkunata rurashaykil-lapamatapis.

⁶ Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran chaynulla paykunatapis qischanqallapa.

Ashwanmi chay qischakushanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta qischakanqallapa.

Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qischashanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.

⁷ Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.

Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqllapalamapischu.

Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:

‘Kaypiqami uk warmi riyana yupay tayanchikllapa.

Chaymi byuda warmi yupayqa
maydiyapis mana qischakashunllapachu’ nir.

⁸ Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qisçhakay uk diyalapi shamutin wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqninqallapa ima.

Chaynulla ninawan rupa ima qischakanqallapa.

Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi,
paykunaqa chaynu kastigakananpaq nishana.

⁹ “Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakatinqa kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima.

Chaqa chay mantakuqkunaqami yaçhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis munashanllapata rantir kawsaranllapa. ¹⁰ Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqllapi kidar kaynu niyaranllapa:

‘jAkakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu,
kusala puytiq pwiblu karayki!

Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa çhamun’ nir.

¹¹ “Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari mayqanpis chay rantikuyashan imanllapakunata rantinanpaqqa kanqallapanachu. ¹² Chaymi manana chay urukunata, suqu qillaykunata, shumaq rumi pirlakunata, shumaq raçhpakunata, seda raçhpakunata, muradawan chupika raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brunsimanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna rurakashamatapis rantinunqallapanachu. ¹³ Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaq la ulurkunata, ubapa yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata, uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantinunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

¹⁴ “Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

‘jMananari chay kusala mishki frutakuna

qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!

jChaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha,

tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!’

¹⁵ Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastigita rikar manchakur wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa. ¹⁶ Kaynumi niyanqallapapis:

‘jAkakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.

Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

¹⁷ jPiru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa, ¹⁸ chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘jMayqan pwiblu kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir. ¹⁹ Chaymi umanllapaman allpakunata ichanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayçhakunqallapapis:

‘jAkakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakaranllapa.

jPiru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!

²⁰ Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.

Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqninkunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa’ ”.

²¹ Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar yakuman itakurqa, kaynu niran:

“Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia,

kaynumi qampis itakukanki ruri mayman.

Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

²² Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu

kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq takiqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu

imapi trabajaqkunamapis.

Manami uyapakanqapischu

kutakuqkunamatapis.

²³ Chaynulla manami qampiq

uk bilalamapis achkiranqanachu.

Chaynulla manami uyapakanqanachu

uk kidamyintu fyistata rurar laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa riqsikasha katin, qam wasqakur ima tukuyla nasyunkunata llullachisha katkimapis,

manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.

²⁴ Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa rimaqninkunapa yawarninkunata tarikasha.

Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta tarikasha.

Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis”.

19

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

¹ Chaymantaqami unaq syilumanta kusala achka runakuna yupay laqyaqta uyaparay. Chay rimay laqyaqqami kaynu niyaq:

“iKusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar washamashanchikllapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.

² Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar yaçhan iman u katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwiblugaami, tukuyla runakunata kusala mana allinkunata rurur uchakuchiran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllapayku ima”.

³ Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:

“iKusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninga, tukuy tyimpupaq quntayanqalla” nir.

⁴ Nataq chay binti-kwatu (24) rukukuna, chaynulla chay kwatu kawsaqkunapis, qunqurir pachakaman pukçhirar Dyusta adurananllapa. Chaqa Dyusqami chay mantakuna samanpi tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“iChaynumi kanqa!

iKusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!” nir.

⁵ Chaymantami chay mantakuna samanamanta uk rimayta uyaparay kaynu niqta:

“iAlabayllapa Dyusninchikta,

Payta manchar

sirbir kawsaqkuna,

taksha kaqkuna chaynulla atun kaqkunamapis!” nir.

Uyshita kasaranaqqa fyistata rurannllapa

⁶ Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka runakuna laqyaqta yupay. Chay laqyaqami achka yaku raqrata shamuy yupay karan. Chaynulla kusala jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi niyaran:

“iKusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta puytiqqami, mantakuyanna nir.

⁷ Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqllapa.

Chaqa pay kasaranaqqa uraqami çhamushana.

Chaymi chay warmin kananpaq kaqqa, kusatana kamakasha.

⁸ Piru chay warmi kasaranaqqa kaqtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha

kusala shumaq yuraq intiru lipyalla raçhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanchikllapa, Dyus akrashan kaqkunapa allinla rurayninkunapaq.

⁹ Chaymantaqami uk angelqa nimiran: “Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanqa chay Uyshita kasaranaqqa fyistaman, rinanpaq kunachikashakunaga’ nir”. Chaynulla niranpis: “Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta nishankuna” nir.

¹⁰ Chaynu nimatingami, naypanpi qunqurir aduraq çhurakaray. Piru payqami nimiran: “Jesús nishankunagaami kusata animachimanchik paylapaq yaçhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqagami, qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaçhachikushanta kasuqkuna yupaylla Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

¹¹ Chaymantaqami rikaray syilu kiçhakashata. Chaymi chay syilu kiçhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan taq-shuyupaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAQ KAQLA. Chaqa imatapis karantari rikar yaçhan. Chaymi ashwan guerakunata rurayaq. ¹² Nawinkunagaami, nina ratakuq yupay lipyarayaq. Nataq umanpi-shuyupaqa apayaq achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq. ¹³ Raçhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuyupaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN

nir. ¹⁴ Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raçhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyinillapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa. ¹⁵ Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yaraqmuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyula nasyunmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanga jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur lluqshichinllapa chaynu. ¹⁶ Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

“Tukuy mantakuqkunapa mantaqmin.

Chaynulla Amitunchikqami tukuypa amunllapa” nir.

¹⁷ Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pariç kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha. ¹⁸ Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima” nir.

¹⁹ Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuyula mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis. ²⁰ Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaçhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaçhachikuqami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaçhachikuqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta çhurakur, ashwan chay imagenninmatapis aduranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqtapis, kawsaqllata itakuranllapa chay quçhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna. ²¹ Nataq chay wakinkuna-shuyappaq, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yaraqmuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuyula pariç kurukunaqa tiqlanlanllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

20

Mil añukuna

¹ Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uçhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu kadinata. ² Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaqa kadinawan wataran. ³ Chaymantaqami chay manchaypaq uçhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkuqipa çhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatinqami, chay dragontaqa kaçhanqa ayka tyimpullapaqqa.

⁴ Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay kusala allita rikar yaçhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmatapis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqa makinpi çhurananllapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuq çhurakaranllapa. ⁵ Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman. ⁶ Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuqkunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishka kutipaq wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunataqa imanachiytapis puytinganachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura yaçhachikuqinna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakuqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷ Piru chaynu mil añu pasashana katinga, chay Satanastaqa kaçhanqallapa chay watarayashanmantaqa. ⁸ Chaymi tukuyula intiruta ringa tukuyula nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan ringa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima. Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹ Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwiblumana. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunataqa. ¹⁰ Chaymanta chay dyablu ingañakusha chaytaqa, itakuraran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹ Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi mana rikaypaqnachu karan maylawpimis. ¹² Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna * Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypis librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla. ¹³ Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis. ¹⁴ Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaqgami, qashan ishkey kutipaqa wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay karan. ¹⁵ Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunatapis.

21

Mushuq syiluwan mushuq pacha

¹ Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwan, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chinqasha kar, manana karanachu. ² Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu. ³ Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa. ⁴ Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqaqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalamapischu. Chaqa tukuy chay qischakaykunagami kananqa tukukashana” nir.

⁵ Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “jKayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunagami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶ Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytaqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapischu dibaldila. ⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakuq binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa. ⁸ Piru nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakuqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa chayqari ishkey kutipaqa wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹ Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran: “jShamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir. ¹⁰ Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay

* **20:12** Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran. ¹¹ Piru chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayninwan. Chaymi chay llipyayninga uk kusala çhanyijun rumi jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay. ¹² Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi aylukunapa shutinkuna iskribikasha karan. ¹³ Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan. ¹⁴ Chay pwiblupa ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulinkunapa shutin karan.

¹⁵ Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinanpaq. ¹⁶ Chay pwibluqami kwadrado kar, largun, anchun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta baranwan miditinga, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyag dus mil dusyintus (2,200) kilumitrua. ¹⁷ Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq karan midikunllapa chaynu miditinga midiyag, sisintay-sinku (65) mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

¹⁸ Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran uk kristal yupay. ¹⁹ Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna çhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqgami, ismiralda karan. ²⁰ Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqgami, amatista karan. ²¹ Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kalin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

²² Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta adurananllapa ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita, Dyusta adurana wasiqa. ²³ Chaynu katinmi chay pwiblupiqachkirachikunapaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaqa paylla karan. ²⁴ Chaynu katinmi, tukuyta nasyunmanta kaqkunamapis chay pwiblumanta achkirachikuqwan purinqallapa. Chaymi ashwan tukuyta pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala çhanyijun imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa. ²⁵ Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaçhanqallapachu imanumi tutapan nirlapamapis. ²⁶ Chaymi ashwan tukuyta nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwibluqami kusala shumaq nirna alabanqallapa. ²⁷ Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsanapaq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22

¹ Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanamanta. ² Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kalinpa çhaypinta riyaran. Nataq chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq çiru winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqaqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankunashuypaqami, sirbiq tukuyta pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.

³ Chaynu katinmi chay lugarpiqa, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna samanana lugarqa, chay pwiblupina kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima. ⁴ Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqlapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi çhurakunqallapa. ⁵ Chaymi chay lugarpiqa mana

yaçhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunaqami, mana ministinqallapanachu imanü achkirachikuqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

⁶ Chaymantami chay angelqa, kaynu nimiranpis: “Kay rimaykunaqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchikllapa Dyus rimagninkunata willaqmi, angelninta kaçhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasanarpaq karan chayqami shipchamunna” nir.

⁷ “¡Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!” nir.

⁸ Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa. ⁹ Piru chaynu aduranaypaq qunquritiyqami, payqa kaynu nimiran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi Dyuslata aduray!” nir.

¹⁰ Chaynullami nimiranpis: “Amami pakaplla yupayqa çhurakunkichu, Dyuspaq kay librupi iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyimpu nishan mukplikananpaq chayqami, shipchamunna. ¹¹ Chaymi mayqanpis chay mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranaqallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.

¹² “Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar, imata rurashannulla ima imanü kananpaqpis nishaq. ¹³ Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.

¹⁴ Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raçhpanta paqap yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir.

¹⁵ Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.

¹⁶ “Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkiyaypi uk atun qullar llipyaran chay yupay kani” nir.

¹⁷ Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin yupay chaykunaqami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayqanpis uyakuqqa nin: “¡Shamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa shamur upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸ Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi nishanmanta achkachaqtaqa, Dyusmi paytapis mas qisçhakananpaq ninqa kay iskribikashapi nishannulla. ¹⁹ Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspi nishankunamanta imalata ashuchiqtapa, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq allin pwiblupi imanü kawsananpaq nishanmantaqami, Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰ Chaymi tukuy kaykunata nimaqninchikllapaqa, kaynu nin: “Chiqaptami, manana maychu shamunaypaqqa”.

¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!

²¹ Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima, kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.

Chaynumi kanqa.